Slobodan Praljak

ISTINA O POLITIČKIM STAVOVIMA REPUBLIKE HRVATSKE PREMA BOSNI I HERCEGOVINI

- **Stavovi predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana**
- **Stavovi Hrvatskog sabora**
- **Stavovi Vlade Republike Hrvatske**

ISTINA O POMOĆI REPUBLIKE HRVATSKE MUSLIMANIMA BOSNE I HERCEGOVINE I ARMIJI BiH (MUSLIMANSKO-BOŠNJAČKA VOJSKA)

RATNE ŠTETE U REPUBLICI HRVATSKOJ

DODACI

Činjenice

www.slobodanpraljak.com

Zagreb, ožujak 2014.

besplatni primjerak

GLAVNI SADRŽAJ

PREDGOVOR

I – ISTINA O BOSNI I HERCEGOVINI - PLANOVI, SPORAZUMI, IZJAVE O USTAVNOM USTROJSTVU BOSNE I HERCEGOVINE 1991.-1995.

- Predgovor
- Sadržaj
- Predgovor Miroslava Tuđmana
- Dokumenti
- Kazalo stavova uz pregovore o ustroju Bosne i Hercegovine
- Zemljovidi ustavnog uređenja Bosne i Hercegovine

II – POMOĆ RH MUSLIMANSKO-BOŠNJAČKOM NARODU I ARMIJI BOSNE I HERCEGOVINE TIJEKOM 1991.-1995.

- Sadržaj
- Predgovor
- Pomoć u naoružavanju Bosne i Hercegovine od strane Republike Hrvatske
- Oružje pakirano u ambalažu prehrambenih artikala i utovareno u kamione UNHCR-a
- Formiranje postrojbi Armije Bosne i Hercegovine na teritoriju Republike Hrvatske
- Obučni centri Armije Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj
- Obuka pilota Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj
- Logistički centri Armije Bosne i Hercegovine formirani u Republici Hrvatskoj
- Humanitarne organizacije na teritoriju Republike Hrvatske za prikupljanje pomoći Bošnjačkom narodu Bosne i Hercegovine
- Pomoć Republici Bosni i Hercegovini preko luka u Republici Hrvatskoj
- Zbrinjavanje i liječenje ranjenih vojnika Armije Bosne i Hercegovine i civila (pretežito Bošnjaka-Muslimana) u bolnicama u Republici Hrvatskoj 1992.-1995. godine
- Izbjeglice i prognanici iz Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj
- Izbjeglice za vrijeme srpske agresija na Bosnu i Hercegovinu 1992. godine
- Izbjeglice za vrijeme agresije Armije Bosne i Hercegovine na HVO
- Eksteritorijalno školovanje učenika (Muslimana) iz Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj

- Pomoć Republike Hrvatske enklavi Bihać tijekom rata u Bosni i Hercegovini
- Pomoć Republike Hrvatske Muslimanima Bosne i Hercegovine u športu
- Pomoć Republike Hrvatske Muslimanima Bosne i Hercegovine u kulturi
- Pomoć Republike Hrvatske Bosni i Hercegovini u elektroenergetskom sektoru
- Pomoć Republike Hrvatske u održavanju i omogućavanju telekomunikacijskih veza Bosne i Hercegovine sa svijetom (Republika Hrvatska je omogućila besplatnu telekomunikacijsku vezu, ne samo Hrvatima iz BiH, nego i Muslimanima-Bošnjacima)

III – PROCJENA RATNIH ŠTETA U HRVATSKOJ – IZRAVNI I NEIZRAVNI TROŠKOVI RATA ZA RAZDOBLJE 1991.-2005. TE PROJEKCIJE DO 2015. U DOMAĆIM I STRANIM CIJENAMA

- Karta okupiranog dijela Hrvatske – gradovi u ratnoj zoni – nema turizma, nema godspodarstva

IV – DODACI

- Izjava generala Jacquesa Paula Kleina – tko je dijelio i komadao Bosnu i Hercegovinu
- Izjava veleposlanika Herberta Okuna – tko je zaslužan što je Bosna i Hercegovina opstala
- Svjedočenje veleposlanika Josea Cutileira na sudu u Haagu u predmetu Karadžić o tome da je Alija Izetbegović izigrao potpisani dogovor iz Lisabona jer je želio unitarnu BiH
- Simulacije – radi boljeg razumijevanja

V – AUTOROVA BIOGRAFIJA

VI – INFORMACIJE O WEB STRANICI www.slobodanpraljak.com

VII – KAZALO

Predgovor

Napominjem da sam ove dokumente sakupljao sam i s mojim prijateljima nakon što sam, zajedno s političkim i vojnim vrhom Hrvatske i HZ HB optužen u Haagu.

Pomoć Vlade Republike Hrvatske potpuno je izostala!

Koji su razlozi tome?

I tekst od 20-30 stranica dao bi možda samo neke odgovore.

Dakle, dokumenata ima mnogo više nego što sam ih ja uspio sakupiti i staviti na svoju web stranicu.

Jedno je sigurno, dokumenti čine dobar „reprezentativni uzorak“.

Dokumenti su činjenice i na tim činjenicama može se i mora graditi logičan zaključak, tj. istina.

Samo kao primjer ukazat ću na dva dokumenta u odjeljku „Logistički centri ABiH formirani u RH“ u vrijeme kada je ABiH /muslimanska vojska u BiH/ već napala Hrvate u Središnjoj Bosni, kada je protjerala Hrvate iz Kaknja, Travnika, Konjica,..., oni, ABiH, uz dopuštenje hrvatskog političkog vodstva, formira u RH svoje „LOGISTIČKE CENTRE“ – u Zagrebu i u Splitu.

Kada je 31.7.1993. potpisano primirje između „Vojske Republike Srpske“ i „ABiH“ (dokument je na www.slobodanpraljak.com) i kada je ABiH (Muslimani), nemoćna spram Srba, krenula u konačni obračun s HVO-om i Hrvatima, u politici Hrvatske spram Muslimana i ABiH ništa se nije promijenilo.

Iz toga možemo zaključiti:

1. Hrvati dijele BiH
2. Hrvatska je agresor u BiH
3. HVO uz pomoć Hrvatske napada ABiH i Muslimane u BiH

Tako to biva kad se logika izgubi u centrima moći i interesa.

Slobodan Praljak

ISTINA O BOSNI I HERCEGOVINI

Planovi, sporazumi, izjave o ustavnom ustrojstvu Bosne i Hercegovine 1991.-1995.

Činjenice

www.slobodanpraljak.com

Predgovor

Dr. Miroslav Tuđman sabrao je dokumente koje su potpisivale institucije Republike Hrvatske (Predsjednik, Vlada, Sabor, MORH, Ministarstvo vanjskih poslova,...itd.) u vremenu do Daytonskog sporazuma.

Obzirom da se ja bavim odnosom RH spram BiH, posebno odnosom Hrvata i Bošnjaka – muslimana do Washingtonskog sporazuma, nisam u ovu knjigu uvrstio sve dokumente.

Nevažnije, po mojoj prosudbi, sam izostavio. A i zbog štednje.

U popisu su navedeni svi dokumenti iz knjige Dr. Miroslava Tuđmana, a označeni su oni koje sam uvrstio.

Prijatelji smo, i uz njegovo dopuštenje, ja te dokumente objavljujem u knjizi pod svojim imenom.

Suglasan sam sa stavovima u njegovom predgovoru i u tom smislu ih supotpisujem.

Za razliku od prirodnih znanosti, gdje teorija postaje istinita ako se uvijek iznova može potvrditi eksperimentom, kod društvenih znanosti, posebice povijesti, prevelik broj je onih koji pričaju svoje teorije i pišu što god im padne na pamet.

Kakve činjenice, kakvi bakrači, koga to interesira i tko će se time baviti.

Ova, a i sljedeće publikacije, namijenjene su onom malobrojnom skupu ozbiljnih istaživača koje zanima istina koja je u suglasju sa činjenicama.

Slobodan Praljak

Sadržaj

Uvod

Proizvodnja pamćenja: između povijesnog zaborava i pristanka na političke manipulacije

I Dio: Od Deklaracije o suverenosti BiH do međunarodnog priznanja BiH

1. Deklaracija o državnoj suverenosti i nedjeljivosti Republike Bosne i Hercegovine (Sarajevo, 27. 2. 1991.)
2. Skupština BiH: Šest točaka predsjednika Predsjedništva Alije Izetbegovića o budućnosti SFRJ (Sarajevo, 27. 6. 1991.)
3. Brijunska deklaracija i aneksi sa brijunskog sastanka (Brijuni, 7. 7 .1991.)
4. EZ: Deklaracija o Jugoslaviji ministara europske dvanaestorice (Haag, 6. 8. 1991.)
5. Srpsko-muslimanski «Historijski sporazum»: Muhamed Filipović – Radovan Karadžić (2. 8. 1991.)
6. Sabor Republike Hrvatske: Odluka o raskidu državno-pravnih sveza sa SFRJ (Zagreb, 8. 10. 1991.)
7. Sabor Republike Hrvatske: Zaključci o agresiji na Republiku Hrvatsku (Zagreb, 8. 10. 1991.)
8. Skupština BiH: Memorandum Skupštine Bosne i Hercegovine (Sarajevo, 11. 10. 1991.)
9. Skupština BiH: Platforma o položaju Bosne i Hercegovine i budućem ustrojstvu jugoslavenske zajednice (Sarajevo, 15. 10. 1991.)
10. Mirovna konferencija o Jugoslaviji: EZ predlaže "Slobodnu zajednicu neovisnih jugoslavenskih republika" (Haag, 18. 10. 1991.)
11. Odluka o formiranju skupštine srpskog naroda u Bosni i Hercegovini (24. 10. 1991.)
12. Mirovna konferencija o Jugoslaviji: Prijedlog ugovornih odredbi za konvenciju EZ-a za političko rješenje jugoslavenske krize (Haag, 3. 11. 1991.)
13. Odluka o uspostavi Hrvatske zajednice Herceg-Bosna (Grude, 18. 11. 1991.)
14. Odluka o verifikaciji proglašenih srpskih autonomnih oblasti u Bosni i Hercegovini (Sarajevo, 21. 11. 1991.)
15. Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini: Odluka o priznanju Republike Srpske Krajine (Sarajevo, 21. 11. 1991.)
16. "Ženevski sporazum" o povlačenju JNA iz Hrvatske (Ženeva, 23. 11. 1991.)
17. Sabor Republike Hrvatske: Zaključci o vanjskoj politici RH (Zagreb, 5. 12. 1991.)
18. Sabor Republike Hrvatske: Zahtjev za prijem RH u Europsko vijeće (Zagreb, 5. 12. 1991.)
19. Mirovna konferencija o Jugoslaviji: Mišljenje broj 1. Arbitražne komisije: "SFRJ je u procesu dezintegracije" (7. 12. 1991.)

20. Ministarsko vijeće Europske zajednice: »Smjernice za priznavanje novih država u istočnoj Europi i Sovjetskom Savezu«, (Bruxeles, 16. 12. 1991.)

21. Ministarsko vijeće Europske zajednice: «Deklaracija o Jugoslaviji» (Bruxeles, 16. 12. 1991.)

22. Predsjedništvo i Vlada SR BiH: Zahtjev Europskoj zajednici za priznavanje suvereniteta i nezavisnosti BiH (Sarajevo, 24. 12. 1991.)

23. Skupština srpskog naroda u BiH: Odluka o pripremama za formiranje »Republike Srpske Bosne i Hercegovine« (21. 12. 1991.)

24. Sabor Republike Hrvatske: Zaključak (Zagreb, 28. 12. 1991.)

25. Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini: Deklaracija o proglašenju Republike srpskog naroda Bosne i Hercegovine (Sarajevo. 9. 1. 1992.)

26. Mirovna konferencija o Jugoslavij: Mišljenje broj 2 Arbitražne komisije (Pariz, 11. 1. 1992.)

27. Mirovna konferencija o Jugoslaviji: Mišljenje broj 3 Arbitražne komisije (Pariz, 11. 1. 1992.)

28. Mirovna konferencija o Jugoslaviji: Mišljenje broj. 4: o međunarodnom priznanju Socijalističke republike Bosne i Hercegovine od strane Evropske zajednice i njenih zemalja članica (Pariz, 11. 1. 1992.)

29. Mirovna konferencija o Jugoslaviji: Mišljenje broj 5 Arbitražne komisije (Pariz, 11. 1. 1992.)

30. Skupština Bosne i Hercegovine: Odluka o raspisivanju referenduma o nezavisnosti Bosne i Hercegovine (Sarajevo, 25. 1. 1992.).

31. Referendumsko pitanje Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine (9. 2. 1992.)

32. Lisabonska izjava o Jugoslaviji ministara vanjskih poslova zemalja Europske zajednice (Lisabon, 17. 2. 1992.)

33. Cutilleirov plan: Izetbegović, Lasić i Karadžić sporazumjeli se o "rekonstrukciji" BiH (Sarajevo, 22. 2. 1992.)

34. Direktiva Glavnog štaba Patriotske lige BiH za odbranu suvereniteta Republike Bosne i Hercegovine (Sarajevo, 25. 2. 1992.)

35. Cutilleirov plan: Prijedlog HDZ BIH "O budućem državnom statusu Bosne i Hercegovine" (Sarajevo, 25. 2. 1992.)

36. Skupštine srpskog naroda BiH: Odluka o proglašenju Ustava Srpske Republike BiH (Sarajevo, 28. 2. 1992.)

37. Konačni rezultati referenduma u BiH (Sarajevo, 9. 3. 1992.)

38. Cutilleirov plan: Izjava o načelima za novo ustavno ustrojstvo Bosne i Hercegovine (Bruxelles, 9. 3. 1992.)

39. SAD/EZ: Zajednička deklaracija o priznanju jugoslavenskih republika (Bruxelles, 10. 3. 1992.)

40. Cutilleirov plan: primjedbe i prijedlozi HDZ-a BIH na "Izjavu o načelima novog ustavnog ustrojstva za Bosnu i Hercegovinu"

41. Cutileirov plan: Tekst izjave o načelima za novo ustrojstvo Bosne i Hercegovine (Sarajevo, 18. 3. 1992.)

42. Cutileirov plan: Briselski dodatak izjavi o ustavnom ustrojstvu Bosne i Hercegovine (Bruxelles, 30. i 31. 3. 1992.)

43. Zajednička izjava ministara vanjskih poslova EZ o priznanju Republike Bosne i Hercegovine (Bruxelles, 6. 4. 1992.)

II Dio: Od međunarodnog priznanja BiH do početka rada Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji (Londonska konferencija)

44. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Odluka o priznanju Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine kao suverene i samostalne države (Zagreb, 7. 4. 1992.)

45. Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovin: Odluka o proglašavanju Srpske Republike Bosne i Hercegovine (Banja Luka, 7. 4. 1992.)

46. Vlada Srpske Republike BiH: Priopćenje povodom deklaracije EZ-SAD (Beograd, 17. 4. 1992.)

47. Pisma generalpukovnika Milutina Kukanjca i predsjednika Predsjedništva BiH Alije Izetbegovića (Sarajevo, 19. 4. 1992.)

48. Predstavnici hrvatske i srpske nacionalne zajednice u BiH: Sporazum Boban – Karadžić (Graz, 6. 5. 1992.)

49. EZ: Deklaracija o BiH (Bruxelles, 12. 5. 1992.)

50. Predsjedništvo BiH, srpska strana i JNA: Sporazum o prekidu vatre u Bosni i Hercegovini (Sarajevo, 18. 5. 1992.)

51. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman i predsjednik Predsjedništva RBiH Alija Izetbegović: Zajednička izjava (Zagreb/Sarajevo, 15. 6. 1992.)

52. Predsjedništvo RBiH: Djelovanje Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine u ratnim uvjetima (Sarajevo, 26. 6. 1992.)

53. Predsjedništvo Republike BiH: Odluka o pretpočinjavanju jedinica rezervnog sastava MUP-a jedinicama Armije Bosne i Hercegovine (27. 6. 1992.)

54. Konferencija o miru u Jugoslaviji: Mišljenje o nadležnosti i mišljenje broj 8 Arbitražne komisije EZ (Pariz, 4. 7. 1992.)

55. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Pismo predsjedniku Predsjedništva BiH Aliji Izebegoviću (Zagreb, 6. 7. 1992.)

56. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman i predsjednik Predsjedništva BiH Alija Izebegović: Zajednička izjava (Helsinki 8. 7. 1992.)

57. KESS: Govor predsjednika RH dr. Franje Tuđmana na plenarnoj sjednici KESS-a (Helsinki, 9. 7. 1992.)

58. Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovin: Odluka o razrješenju i imenovanju članova Predsjedništva RBiH (Sarajevo, 13. 7. 1992.)

59. Vlada Republike BiH: Stavovi o administrativno-teritorijalnom uređenju Bosne i Hercegovine (Sarajevo, 16. 7.j 1992.)

60. Konferencija o Jugoslaviji EZ: Tekst Sporazuma o Bosni i Hercegovini (London, 17. 7. 1992.)

61. Ministarsko vijeće EZ: Tekst Deklaracije o Jugoslaviji (Bruxelles, 20. 7.1992.)

62. Republika Bosna i Hercegovina i Republika Hrvatska: Sporazum o prijateljstvu i suradnji (Zagreb, 21. 7. 1992.)

63. Predsjedništvo RBiH: Uredba o oružanim snagama Republike Bosne i Hercegovine (Sarajevo, 6. 8. 1992.)

III Dio: Od početka rada Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji do odbacivanja Vance-Owenova mirovnoga plana

64. Predsjedništvo BiH: Ustavni principi unutrašnjeg uređenja Republike Bosne i Hercegovine (Sarajevo, 16. 8. 1992.)

65. Londonska konferencija: Predstavljen dokument s kojim predstavnici Srba iz BiH idu u London (Beograd, 21. 8. 1992.)

66. Predsjedništvo i Vlada BiH: Usvojena stajališta delegacije BiH na Londonskoj konferenciji (Sarajevo, 22. 8. 1992.)

67. Londonska konferencija: Nacrt izjave o načelima i Program akcije Londonske konferencije o bivšoj Jugoslaviji (London, 25. 8. 1992.)

68. Londonska konferencija: Izjava o Bosni i Hercegovini (London, 27. 8. 1992.)

69. SDA i HDZ BiH: Zajedničko priopćenje sa sastanka u Međugorju (Međugorje, 27. 8. 1992.)

70. Londonska konferencija: Povjerenje, izgradnja sigurnosti i verifikacija (London, 8. 9. 1992.)

71. Ured Predsjednika BiH: Priopćenje o dogovoru iz Međugorja (Sarajevo, 9. 9. 1992.)

72. Londonska konferencija: Cjelovit tekst zajedničkog priopćenja - Vance, Owen, Ćosić , Panić (Beograd, 11. 9. 1992.)

73. Republika Bosna i Hercegovina, i Republika Hrvatska: Dodatak Sporazumu o prijateljstvu i suradnji (New York, 21. 9. 1992.)

74. Vlada Republike Srpske i Vlada Republike srpska krajina: Protokol o saradnji (Banja Luka, 22. 9. 1992.)

75. Londonska konferencija: Tekst zajedničke izjave predsjednika RH dr. Franje Tuđmana i predsjednika SRJ Dobrice Ćosića (Ženeva, 30. 9. 1992.)

76. Predsjedništvo BiH: Naredba predsjednika Predsjedništva BiH Alije Izetbegovića za deblokadu grada Sarajeva (Konjic. 16. 10. 1992.)

77. MKBJ: Tekst zajedničke izjave predsjednika Predsjedništva BiH Alije Izetbegovića i predsjednika SRJ Dobrice Ćosića (Ženeva, 19. 10. 1992.)

78. MKBJ: Sporazum predsjednika SRJ Dobrice Ćosića i Adila Zulfikarpašića (Ženeva, 19. 10. 1992.)

79. MKBJ: Zajednička izjava predsjednika RH dr. Franje Tuđmana i predsjednika SRJ Dobrice Ćosića (Ženeva, 20. 10. 1992.)

80. HDZ BiH: Politička povelja Glavnog odbora HDZ-a BiH (Posušje, 24. 10. 1992.)

81. Predsjednik Predsjedništva RBiH Alija Izetbegović: Pismo predsjedniku RH dr. Franji Tuđmanu (Sarajevo, 27. 10. 1992.)

82. MKBJ: Nacrt ustavnog ustrojstva za BiH radne skupine ženevske konferencije o bivšoj Jugoslaviji (Ženeva, 28. 10. 1992.)

83. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Pismo predsjedniku Predsjedništva R BiH Aliji Izetbegoviću (Zagreb, 30. 10. 1992.)

84. MKBJ: Izvješće supredsjedatelja o izradi nacrta ustavnog ustrojstva Bosne i Hercegovine (studeni 1992.)

85. Skupština Republike Srpske Krajine i Skupština Republike Srpske: Prijedorska Deklaracija (31. 10. 1992.)

86. MKBJ: Prijedlog ustavnog uređenja Bosne i Hercegovine delegacije Republike Srpske: (1. 11. 1992.)

87. Predsjedništvo RBiH: Odluka o usvajanju ostavke člana Predsjedništva RBiH (Sarajevo, 10. 11. 1992)

88. Predsjedništvo RBiH: Zakon o izboru i opozivu članova Predsjedništva RBiH (Sarajevo, 24. 12. 1992.)

89. Predsjedništvo RBiH: Odluka o izboru člana Predsjedništva RBiH (Sarajevo, 24. 12. 1992.)

90. Predsjedništvo RBiH: Odluka o izboru člana Predsjedništva RBiH (Sarajevo, 24. 12. 1992.)

91. Vance-Owenov mirovni plan: Nacrt dogovora o Bosni i Hercegovini (Ženeva, 02/05. 01. 1993.)

92. MKBJ: Devet točaka nacrta "ustavnih načela" koje je uvjetno prihvatio Radovan Karadžić (Ženeva, 12. 1. 1993.)

93. Ministarstvo obrane BiH: Zapovijed ministra obrane BiH Bože Rajića (Sarajevo, 16. 1. 1993.)

94. Predsjedništvo RBiH: Odluka Predsjedništva BiH o zapovijedi ministra obrane Bože Rajića od 16.1.1993. (Sarajevo, 19. 1. 1993.)

95. Predsjednik RH dr. Franjo. Tuđman: Pismo predsjedniku Predsjedništva RBiH Aliji Izetbegoviću (Zagreb, 27. 1. 1993.)

96. MKBJ: Zajednička izjava predsjednika Predsjedništva BiH Alije Izetbegovića i predsjednika HZ HB Mate Bobana (Ženeva, 27. 1. 1993.)

97. MKBJ: Prijedlozi zajedničkih izjava predsjednika Predsjedništva BiH Alije Izetbegovića i predsjednika HZ HB Mate Bobana koji nisu potpisani (Ženeva, 1. 2. 1993.)

98. Glavni štab ABiH i glavni stožer HVO: Potpisan zajednički dogovor načelnika glavnog štaba Armije BiH i načelnika glavnog stožera HVO (Sarajevo, 11. 2. 1993.)

99. SAD: Šest točaka predsjednika Billa Clintona (Washington, 11. 2. 1993.)

100. Vance – Owenov plan: Sporazum o budućim odnosima Hrvata i Muslimana u Bosni i Hercegovini - (New York, 3. 3. 1993.)

101. Vance-Owenov plan: Sporazum o privremenom uređenju za Bosnu i Hercegovinu (New York, 25. 3. 1993.)

102. Vance-Owenov plan: Izetbegović i Boban potpisali cjelokupni mirovni plan Vance-Owen (New York, 25. 3. 1993.)

103. Vance-Owenov plan: Uvjeti Alije Izetbegovića za potpis Vance-Owenova mirovnog plana (New York, 25. 3. 1993.)

104. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman i predsjednik Predsjedništva RBiH Alija Izetbegović: Zajednička izjava (Zagreb, 27. 3. 1993.)

105. Narodna skupština Republike Srpske: Deklaracija o nastavku mirovnog procesa (Sarajevo, 2. 4. 1993)

106. Predsjednik Predsjedništva BiH Alija Izetbegović i predsjednik HZ HB Mate Boban: Zajedničko priopćenje (Zagreb, 18. 4. 1993).

107. Armija BiH i HVO: Sporazum o prekidu vatre između HVO-a i Armije BIH (Zenica, 21. 4. 1993.)

108. Članovi Predsjedništva BiH, predsjednik i članovi Vlade RBiH iz redova hrvatskog naroda: Izjava (Mostar, 21. 4. 1993.)

109. Narodna skupština RS: Odluka o raspisivanju referenduma u Republici Srpskoj (25. 4. 1993.)

110. Predsjednik Predsjedništva RBiH Alija Izetbegović i predsjednik HZ HB Mate Boban: Zajednička izjava o formiranju i ustrojstvu zajedničkog zapovjedništva Armije BiH i HVO (Zagreb, 25. 4. 1993.)

111. Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske: Poziv Muslimanima i Hrvatima u BiH da obustave sukobe (Zagreb, 30. 4. 1993.)

112. Državne delegacije Republike Hrvatske i Republike Turske: Tekst zajedničke deklaracije potpisane nakon službenih tursko-hrvatskih razgovora (Ankara, 30. 4. 1993.)

113. Predsjednik HZ HB Mate Boban: Pismo glavnom tajniku UN Boutrosu Ghaliju (Mostar, 7. 5. 1993.)

IV Dio: Od odbacivanja Vance-Owenova mirovnoga plana do odbacivanja Owen-Stoltenbergova mirovnoga plana

114. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Poruka predsjedniku Predsjedništva BiH Aliji Izetbegoviću i predsjedniku HZ HB Mati Bobanu (Zagreb, 10. 5. 1993.)

115. Predsjednik Vlade BiH Mile Akmadžić: Pismo Vijeću Sigurnosti UN-a (Čitluk, 11. 5. 1993.)

116. Vijeće obrane i nacionalne sigurnost: Priopćenje s devete sjednice (Zagreb, 11. 5. 1993.)

117. Sporazum o prekidu neprijateljstva u Bosni i Hercegovini zaključen između generala Milivoja Petkovića i generala Sefera Halilovića (12. 5. 1993.)

118. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Pismo glavnom tajniku UN Boutros-Boutros Ghaliju (Zagreb, 12. 5. 1993.)

119. Predsjedavajući Ministarskog vijeća EZ Niels Helveg Petersen: Pismo predsjedniku RH dr. Franji Tuđmanu (12. 5. 1993.)

120. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Pismo Nielsu Helvegu Petersenu predsjedavajućem Ministarskom vijeću EZ (Zagreb, 13. 5. 1993.)

121. Ministarstvo obrane Republike Hrvatske: Pismo Vladi Republike BiH (Zagreb, 18. 5. 1993.)

122. Vance-Owenov plan: Sporazum iz Međugorja (Međugorje, 18. 5. 1993.)

123. Narodna skupština Republike Srpske: Deklaracija o nastavku mirovnog procesa (19. 5. 1993.)

124. Narodna skupština Republike Srpske: Odluka o proglašenju rezultata referenduma (19. 5. 1993.)

125. Pet članica Vijeća sigurnosti UN: Zajednička izjava o BiH (22. 5. 1993.)

126. Predsjednik HZ HB mr. Mate Boban: Pismo predsjedniku Predsjedništva BiH Aliji Izelbegoviću. (Mostar, 31. 05. 1993.)

127. Vojni zapovjednici triju strana u BiH: "Generalni sporazum o prestanku sukoba u Bosni i Hercegovini" (Sarajevo, 15. 6. 1993.)

128. Ministri vanjskih poslova zemalja Europske zajednice: suglasnost o "temljenim načelima" za rješavanje sukoba u BiH (Kopenhagen, 20. 6. 1993.)

129. Predsjednik HZ HB Mate Boban: Pismo svjetskim dužnosnicima (Mostar, 22. 6. 1993.)

130. MKBJ: Devet ustavnih načela za BiH (Ženeva, 23. 6. 1993)

131. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Pismo Predsjedništvu Republike BiH (Zagreb, 25. 6. 1993.)

132. Predsjednik Predsjedništva BiH Alija Izetbegović: Interview za RT BIH (Sarajevo, 8. 7. 1993.)

133. Ured predsjednika BiH: Demanti izjave Alije Izetbegovića da "pristaje na konfederalizaciju BiH." (Sarajevo, 9. 7. 1993.)

134. Predsjedništvo BiH: Priopćenje nakon sastanka održanog u Zagrebu (Zagreb, 11. 7. 1993.)

135. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Pismo glavnom tajniku UN Boutrosu Boutrosu-Ghaliju (Zagreb, 16. 7. 1993.)

136. MKBJ: Polazište Predsjedništva BiH za pregovore u Ženevi (Sarajevo, 17. 7. 1993.)

137. MKBJ: Izjava predsjednika dr. Franje Tuđmana i Slobodana Miloševića (Ženeva, 17. 7. 1993.)

138. Owen-Stoltenbergov plan: Ustavni sporazum o Uniji Republika Bosne i Hercegovine (Ženeva, 30. 7. 1993.)

139. Owen-Stoltenbergov plan: Predsjednik predsjedništva BiH Alija Izetbegović povlači svoje "da" (Ženeva, 31. 7. 1993.)

140. Predsjednik Predsjedništva BiH Alija Izetbegović: Pismo predsjedniku RH dr. Franji Tuđmanu (Sarajevo, 4. 8. 1993.)

141. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Pismo predsjedniku Predsjedništva BiH Aliji Izetbegoviću (Zagreb, 10. 8. 1993.)

142. MKBJ: Bilateralni razgovori Izetbegović - Karadžić o istočnoj Bosni (Ženeva, 17. 8. 1993.)

143. MKBJ: Temeljna odluka o uspostavi i proglašenju Hrvatske Republike Herceg-Bosne (Grude, 28. 8. 1993.)

144. MKBJ: Četiri prijedloga UNPROFOR-u, UNHCR-u i ICRC-u izaslanstva Hrvatske Republike Herceg-Bosne: (Ženeva, 1. 9. 1993.)

145. MKBJ: Dogovor HVO-a i muslimanskih predstavnika (Međugorje, 1. 9. 1993.)

146. MKBJ: Sporazum o miru i o Uniji repubika BiH koji nije potpisan (Geneva, 1. 9. 1993.)

147. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Pismo predsjedniku HR HB mr. Mati Bobanu (Zagreb, 6. 9. 1993.)

148. Predsjednik HR HB Mate Boban: Pismo predsjedniku Republike Hrvatske dr. Franji Tuđmanu (Mostar, 13. 9. 1993.)

149. MKBJ: Zajednička deklaracija predsjednika RH dr. Franje Tuđmana i predsjednika Predsjedništva BiH Alije Izetbegovića (Ženeva, 14. 9. 1993.)

150. MKBJ: Tajni sporazum o konfederaciji predsjednika RH dr. Franje Tuđmana i predsjednika Predsjedništva BiH Alije Izetbegovića (Ženeva, 14. 9. 1993.)

151. MKBJ: Zajednička srpsko-muslimanska deklaracija Alije Izetbegovića, i Momčila Krajišnika (Ženeva, 16. 9. 1993.)

152. MKBJ: Dogovor zapovjednika Vrhovne komande Armije BiH Rasima Delića i zapovjednika Glavnog stožera HVO Milivoja Petkovića (Sarajevo, 17. 9. 1993.)

153. Owen-Stoltenbergov plan s „Invinciblea“: Sporazum o Bosni i Hercegovini (Jadransko more, 20. 9. 1993.)

154. Predsjedništvo RBiH: Uredba sa zakonskom snagom o izmjenama i dopunama Zakona o izboru i opozivu članova Predsjedništva RBiH (Sarajevo, 28. 9. 1993.)

155. Owen-Stoltenbergov plan: Mirovni paket o Bosni i Hercegovini – nova izmijenjena verzija (Ženeva, kraj rujna 1993.)

156. Predsjednik HR HB mr. Mate Boban: Pismo glavnom zapovjedniku UNPROFOR-a za BiH generalu Francisu Briquemontu (Mostar, 1. 10. 1993.)

157. Zastupnički dom HR HB: Zaključci o obvezama hrvatskih pregovarača u Ženevi. (Neum, 1. 10. 1993.)

158. Narodna skupština Republike Srpske: Deklaracija o nastavku mirovnog procesa (2. 10. 1993.)

159. Predsjedništvo RBiH: Odluka o opozivu članova Predsjedništva RBiH (Sarajevo, 20. 10. 1993.)

160. Predsjedništva RBiH: Odluka o izboru članova predsjedništva RBiH (Sarajevo, 20. 10, 1993.)

161. MKBJ: Zajednička izjava Mate Bobana i Fikreta Abdića o okončanju sukoba i neustavnim promjenama u Predsjedništvu RBiH (Zagreb, 21. 10. 1993.)

162. Republika Srpska i Autonomna Pokrajina Zapadna Bosna Republike Bosne: Mirovni sporazum (Beograd, 22. 10. 1993.)

163. Ured Predsjednika RH: Priopćenje u vezi sa Stupnim Dolom (Zagreb, 30. 10. 1993.)

V Dio: Washingtonski sporazumi

164. MKBJ: Mirovna inicijativa predsjednika RH dr. Franje Tuđmana (Zagreb, 2.11.1993.)

165. Premijer BiH Haris Silajdžić i potpredsjednik Vlade RH i ministra vanjskih poslova Mate Granić: Zajednička deklaracija (Sarajevo, 12. 11. 1993.)

166. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Pismo predsjedniku Predsjedništva BiH Aliji Izetbegoviću (Zagreb, 23. 12. 1993.)

167. Ugovorni sporazum o uspostavljanju trajnog i cjelovitog mira između hrvatskog i bošnjačko-muslimanskog naroda u Bosni i Hercegovini i o osnovama daljnjeg zajedničkog života (Bonn, 10. 01. 1994.)

168. MKBJ: Prijedlog Deklaracije koju je hrvatsko izaslanstvo ponudilo muslimansko-bošnjačkom izaslanstvu (Ženeva, 19. 1. 1994.)

169. Zastupnički dom Sabora RH: Rezolucija o provođenju vanjske politike (Zagreb, 2. 2. 1994.)

170. Predsjedničko vijeće obrane i nacionalne sigurnosti: Priopćenje sa 36. sjednice (Zagreb, 5. 2. 1994.)

171. Zastupnički dom HR HB: Deklaracija za neovisnu BiH kao uniju jednakopravnih republika (Livno, 8. 2. 1994.)

172. MKBJ: Zajednička izjava ministra Granića i premijera Silajdžića (Ženeva, 10. 2. 1994.)

173. Glavni zapovjednik HVO, general Ante Roso i glavni zapovjednik Armije BiH, general Rasim Delić: Sporazum o prekidu vatre (Zagreb, 23. 2. 1994.)

174. Republika Srpska i AP Zapadna Bosna: Sporazum o miru (Beograd, 23. 2. 1994.)

175. Washingtonski sporazumi: Okvirni sporazum o Federaciji u BiH (Washington, 1. 3. 1994.)

176. Washingtonski sporazumi: Tekst prethodnog sporazuma o konfederaciji Republike Hrvatske i Federacije Bosne i Hercegovine (Washington, 1. 3. 1994.)

177. Washingtonski sporazumi: Sporazum između Republike Hrvatske i Federacije BiH o pristupu Jadranskom moru preko područja Republike Hrvatske (Washington, 1. 3. 1994.)

178. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Poruka naciji (Zagreb, 3. 3. 1994.)

179. Washingtonski sporazumi: Vojni predstavnici HVO i Armije BiH potpisali dokument o prihvaćanju načela za ustrojavanje savezne vojske Bosne i Hercegovine (Split, 12. 3. 1994.)

180. Washingtonski sporazumi: Tekst izjave o prihvaćanju prijedloga Ustava Federacije BiH i Preliminarnog sporazuma o gospodarskoj i vojnoj suradnji (Washington, 18. 3. 1994.)

181. Washingtonski sporazumi: Tekst izjave o okvirnom sporazumu o konfederaciji BiH i Hrvatske (Washington, 18. 3. 1994.)

182. Washingtonski sporazumi: Sporazum o kantonalnom uređenju Federacije Bosne i Hercegovine u srednjoj Bosni (Washington, 18. 3. 1994.)

183. Washingtonski sporazumi: Tekst sporazuma o slobodnom prolazu područjem Neuma (Washington, 18. 3. 1994.)

184. Washingtonski sporazumi: Odluka o proglašenju Ustava i Ustav Federacije BiH (Sarajevo, 30. 3. 1994.)

VI Dio: Od Washingonskih do Daytonskih sporazuma

185. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Pismo predsjedniku Predsjedništva RBiH Aliji Izetbegoviću (Zagreb, 11. 4. 1994.)

186. Predsjednik Predsjedništva RBiH Alija Izetbegović: Pismo predsjedniku RH dr. Franji Tuđmanu (Sarajevo, 13. 4. 1994.)

187. Predsjednik Predsjedništva RBiH Alija Izetbegović: Pismo predsjedniku RH dr. Franji Tuđmanu (Sarajevo, 30. 4. 1994.)

189. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Pismo predsjedniku Predsjedništva RBiH Aliji Izetbegoviću (Zagreb, 2. 5. 1994.)

190. Bečki sporazumi: Kriteriji za određivanje teritorija Federacije BiH, Načela konstituiranja kantona, Sporazum o raspodjeli najviših dužnosti (Beč, 8.-11. 5. 1994.)

191. Kontaktna skupina: Za brzo i trajno rješenje sukoba u Bosni i Hercegovini (Ženeva, 13. 5. 1994.)

192. Predstavnici hrvatsko-bošnjačke federacije te predstavnik bosanskih Srba: Dokument o prekidu neprijateljstava u cijeloj Bosni i Hercegovini (Ženeva, 8. 6. 1994.)

193. Kontaktna skupina: Prijedlog o teritorijalno-političkom ustroju BiH (Ženeva, 4. 7. 1994.)

194. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman i predsjednik Republike Turske Suleyman Demirel: Zajednička izjava (Zagreb, 16. 07. 1994.)

195. Trilateralna brijunska deklaracija predsjednika Republike Hrvatske, Republike Turske i Republike Bosne i Hercegovine (Brijuni, 17. 7. 1994.)

196. Kontaktna skupina: Prijedlog elemenata za ustav Unije Bosne i Hercegovine (19. 7. 1994.)

197. Skupština Republike Srpske: Deklaracija o planu kontaktne skupine (19. 7. 1994.)

198. Izaslanstava Republike Hrvatske, Republike BiH i Federacije BiH: Zajedničko priopćenje (Zagreb, 14. 9. 1994.)

199. R. Karadžić – R. Mladić: Sporazum o primirju za Bosnu i Hercegovinu (Pale, 19. 12. 1994.)

200. Predsjednik Predsjedništva BiH Alija Izetbegović: Pismo predsjedniku Republike Hrvatske dr. Franji Tuđmanu (Sarajevo, 12. 11. 1994.)

201. Predsjednik Predsjedništva BiH Alija Izetbegović, glavni zapovjednik Armije BiH general Rasim Delić, te Radovan Karadžić i general Ratko Mladić: Sporazum o prekidu vatre u BiH (Sarajevo - Pale, 23. 12. 1994.)

202. Generali T. Blaškić, R. Delić, R. Mladić: Sporazum o prekidu neprijateljstava u BiH (Zračna luka, Sarajevo, 12. 1. 1995.)

203. Plan od devet točaka za potporu Federacije BiH (München, 5. 2. 1995.)

204. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman i predsjednik Republike Turske Suleyman Demirel: Zajednička izjava (Brijuni, 21. 07. 1995.)

205. Izaslanstva Republike Hrvatske, Republike Bosne i Hercegovine, i Federacije BiH: Deklaracija o oživotvorenju sporazuma iz Washingtona i zajedničkoj obrani od srpske agresije (Split, 22. 7. 1995.)

206. Predsjednik Predsjedništva BiH Alija Izetbegović: Program od dvanaest tačaka za mir u BiH (Sarajevo, 18. 8. 1995.)

207. Čelnici SRJ i Republike Srpske: Sporazum o zajedničkom izaslanstvu na mirovnim pregovorima o BiH (Beograd, 29. 8. 1995.)

208. Kontaktna skupina: Usuglašena osnovna načela rješenja za BiH (Ženeva, 8. 9. 1995.)

209. Predsjednik Predsjedništva BiH Alija Izetbegović: Pismo generalnom sekretaru Organizacije islamskih zemalja (Sarajevo, 24. 9. 1995.)

210. Kontaktna skupina: Tekst Temeljnih načela za BiH (New York, 26. 9. 1995.)

211. Službeni tekst sporazuma o prekidu vatre u BiH (Sarajevo, 5. 10. 1995.)

212. Daytonski sporazumi: Sporazum o oživotvorenju Federacije BiH (Dayton, 11. 11. 1995.?)

213. Daytonski sporazumi: Opći okvirni Sporazum za mir u Bosni i Hercegovini (Dayton, 21. 11. 1995., Pariz, 14. 12. 1995.)

214. Daytonski sporazumi: Pismo predsjednika Predsjedništva BiH Alije Izetbegovića državnom tajniku SAD Warrenu Christopheru (Dayton, studeni 1995.)

215. Daytonski sporazumi: Sporazum o parafiranju (Dayton, 21. 11. 1995.)

216. Daytonski sporazumi: Tekst završne izjave u Daytonu (Dayton, 21. 11. 1995.)

217. Daytonski sporazumi: Rezolucija 1021 Vijeća Sigurnosti UN (New York, 22. 11. 1995.)

218. Daytonski sporazumi: Aneks 1a - vojni aspekti (Pariz, 14. 12. 1995.)

219. Daytonski sporazumi: Aneks 4 – Ustav Bosne i Hercegovine (Pariz, 14. 12. 1995.)

220. Daytonski sporazumi: Tekst popratnih pisama uz sporazume iz Daytona (Dayton, 21. 11. 1995.)

221. Daytonski sporazumi: Sporazum o uspostavi zajedničkog vijeća za suradnju Republike Hrvatske i Republike i Federacije Bosne i Hercegovine (Pariz, 14. 12. 1995.)

222. Predsjednik Republike Hrvatske dr. FranjeTuđman: Izvješće Hrvatskom državnom Saboru (Zagreb, 15. 1. 1996.)

223. Čelnik bosanskih Srba Radovan Karadžić: Tekst izjave o povlačenju iz političkog života (Beograd, 18. 7. 1996.)

224. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman i predsjednik Predsjedništva BiH Alija Izetbegović: Za punu provedbu washingtonskih i daytonskih sporazuma (Ženeva, 14. 8. 1996.)

225. Dogovorene mjere: Dokument o ustrojstvu jake Federacije kao okosnice jedinstvene Bosne i Hercegovine (Sarajevo, 15. 8. 1996.)

226. Predsjednik Predsjedništva BiH Alija Izetbegović: Izvještaj o radu Predsjedništva RBiH za period od 20. 12. 1990. do 10. septembra 1996. g. (Skupština Republike Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 11. 9. 1996.)

227. Predsjednik SRJ Slobodan Milošević i predsjednik Predsjedništva BiH Alija Izetbegović: Integralni tekst zajedničke izjave o normalizaciji odnosa (Pariz, 2. 10. 1996.)

VII Dio: Zemljovidi ustavnog uređenja Bosne i Hercegovine

VIII Dio: Kazalo stavova uz pregovore o ustroju Bosne i Hercegovine

Planovi, sporazumi, izjave o ustavnom ustrojstvu Bosne i Hercegovine 1991.-1995.

Proizvodnja pamćenja: između povijesnog zaborava i pristanka na političke manipulacije

Uvod

Živimo u vrijeme kada je za svekoliki uspjeh, bilo gospodarski, politički, kulturni, sportski, itd., presudna propaganda i industrija za odnose s javnošću. Uspjeh je ovisan o promidžbi, "image-u", "brandu", učestalosti pojavljivanja u javnosti. Zato je svaka vlada, državna institucija, poduzeće, projekt, ili javna osoba osuđena na neuspjeh ako nema svog glasnogovornika, ured za odnose s javnošću, ili ako ne angažira specijalizirane PR agencije za svoju pomidžbu.

Živimo, dakle, u informacijsko doba u kojem je presudno raspolagati obavijestima i razviti vlastite informacijske strategije kako bi se osigurala dominacija vlastitih obavijesti, odnosno spriječili protivnici da stvore oporbene obavijesti. To se zbiva u svim područjima i na svim razinama. Predsjednik SAD-a George Bush, imenovao je koncem 2001. specijalnog savjetnika za informacijski prostor[1] sa zadaćom da osigura čisti informacijski prostor u SAD-u, a informacijsku superiornost SAD-a u svijetu. Komentar obrazloženja imenovanja specijalnog savjetnika za informacijski prostor bio je vrlo precizan: u industrijsko doba zemlje koje su imale dominaciju na moru i u zraku vladale su svijetom; u informacijsko doba zemlje koje će dominirati informacijskim prostorom imat će hegemoniju u svijetu.

Informacijski prostor u doba interneta i globalnih procesa saturiran je različitim informacijskim strategijama, i mnoštvom oprečnih poruka, koje se prelijevaju globalnim, regionalnim i lokalnim informacijskim mrežama. Korisnici su zasićeni informacijama, komunikacijskim vezama i porukama, obavijestima koje bi trebale funkcionirati kao dokaz i istina o činjenicama i pojavama.

[1] Engleski termin *cyberspace* prevodimo u ovom slučaju kao *informacijski prostor*.

Realnost je nažalost sasvim drukčija. Sa sve većom količinom obavijesti sve smo dalje od istine i činjenica. Obavijesti bez prosudbe korisnika tvore slijepo znanje: niz nevaloriziranih podataka. Znanje koje se gradi na memoriranju obavijesti je nijemo: bez dokaza i argumenata. Zato obavijesti u najboljem slučaju omogućuju da doznamo događaje. Nije daleko od istine ona cinična definicija CNN-a: 'CNN – to su oni koji prvi doznaju a zadnji shvate'.

Obavijesti i činjenice nisu isto. Obavijesti prenose poruke o događajima i pojavama, te doznajemo o tim pojavama i događajima ali obavijesti nisu činjenice. Činjenice su produkt prosudbe[2]. Činjenice se temelje na dokazima, kako bi prosudba o pojedinim događajima bila istinita.

Preplavljeni obavijestima, sve smo dalje od istine, a često i od dokaza i dokumenata na osnovu kojih bismo mogli graditi prosudbe i spoznavati činjenice o događajima. Ako nemamo pristup dokumentima i dokazima, ne možemo imati ni znanje, ni objektivno pamćenje o (prošlim) događajima.

Najveće indoktrinacije javnim znanjem ostvaruju se manipulacijom pamćenja. Postupak manipulacije se postiže: prešućivanjem postojećih dokumenata i dokaza; promjenom konteksta dokumenatima se pridaju i nova značenja, a "novim" obavijestima i porukama mijenja se pamćenje prema matrici koja je definirana informacijskim strategijama. Informacijske strategije imaju za cilj da pamćenje korisnika svedu samo na onaj skup podataka koji se sustavno i planski projektira i memorira u informacijskom prostoru. Postupak manipulacije je lakši ako potencijalni korisnici nemaju prethodnih spoznaja o događajima i stvarnom činjeničnom stanju. Tada indoktrinacija može biti potpuna jer se stvara željena, projicirana slika stvarnosti.

Namjera je autora ovog zbornika dokumenata o ustavnom ustrojstvu Bosne i Hercegovine nastalih od 1991. do 1995., da podsjete na dokaze i dokumente koji će umjesto selektivnog pamćenja i fragmentarnih istina, omogućiti pristup objektivnoj i cjelovitoj prosudbi zbivanja u Bosni i Hercegovini.

---

[2] Vidi: M. Stanford. *The Nature of Historical Knowledge*. Oxford UK – Cambridge USA: Blackwell, 1995., M. Tuđman. *Prikazalište znanja*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 2003.

Pregled prikupljenih 227 dokumenata – od Deklaracije o državnoj suverenosti i nedjeljivosti RBiH[3] do zajedničke izjave A. Izetbegovića i S. Miloševića o normalizaciji odnosa između BiH i SRJ[4] - zbirka je dokaza o namjerama i ciljevima ključnih aktera za uređenje Bosne i Hercegovine, njihovoj spremnosti da prihvate određena ustavna rješenja, odnosno odlučnosti da odbiju svako rješenje koje nisu smatrali prihvatljivim za interese svoje nacije. Ovi su dokumenti materijalni dokazi o političkim koncepcijama za uređenje BiH i pravnim prijedlozima ustavnih rješenja, i u svakom su slučaju nužna pretpostavka za prosudbu političkih, pravnih, vojnih, i socijalnih zbivanja u BiH kako bi se utvrdile činjenice i spoznala istina o hrvatskim, bošnjačkim, srpskim interesima i ciljevima.

Postojanje jednog, ili niza dokumenata, ne može se nužno izjednačiti s činjenicom. Povijesna, politička, pravna, socijalna ili vojna činjenica nastaje tek kao rezultat prosudbe niza dokumenata i podataka kao i raščlambe utjecaja aktera i okolnosti koji su neposredno i posredno utjecali na njihovo oblikovanje. Zato ovaj pregled dokumenata ne nudimo čitatelju kao niz činjenica i istina, već kao građu za donošenje čitateljevih vlastitih sudova i procjena o raspadu SFR Jugoslavije, o ratu u BiH, i politici RH prema BiH.

Sa stajališta organizacije korpusa javnoga znanja, u informacijskoj eri proklamiranog pristupa javnim informacijama, iznenađuje podatak da dokumenti koje donosimo u ovom zborniku nisu javno dostupni kao organizirani i uređeni korpus znanja: ne postoje u bazama podataka državnih ministarstava i javnim bazama podataka[5] u Hrvatskoj. To ima za posljedicu da je korpus javnoga znanja i socijalnog pamćenja o tim zbivanjima fragmentaran i neorganiziran. Zato ne iznenađuje često niska razina napisa o ovim temama u javnim medijima, razina koja vrijeđa intelektualno dostojanstvo jer se takvi napisi rijetko kada susreću s dokazima, ali zato obilno hrane informacijski prostor dezinformacijama i poluinformacijama[6].

---

[3] Deklaraciju su u Skupštini BiH podržali SDA i HDZ, ali je odbijena od strane SDS, te nije usvojena.

[4] Izjava je potpisana 2.10.1996. u Parizu.

[5] Primjera radi: Odluka kojom RH priznaje SR BiH, 7. 4. 1992., nije objavljena u NN, ne postoji u dokumentaciji MVP RH, i osim kao informacija, nije u cijelosti objavljena u medijima.

[6] Iracionalan je taj odnos prema ključnoj građi, o čijoj dostupnosti ovisi kako razumijevanje tako i interpretacija nedavne prošlosti, ali i budućnost, ne samo BiH nego i Hrvatske. S pravom se može postaviti pitanje o postojanju namjere da se ta građa ne prezentira široj javnosti, ili pak o predominaciji drugih aktera i njihovim informacijskim strategijama čija je dominacija toliko jaka da je bilo nemoguće organizirati korpus ključnih dokumenata koji govore o tome tko je i kako određivao sudbinu Bosne i Hercegovine 1990-ih.

O kriterijima izbora dokumenata

Osnovni kriteriji po kojima je rađen odabir ovih dokumenata o ustavnom ustrojstvu BiH u razdoblju od 1991. do 1995. jesu: a) mirovni planovi međunarodne zajednice o ustavnom uređenju Bosne i Hercegovine; b) sporazumi o ustavnom uređenju BiH koji su predlagani Bošnjacima, Srbima i Hrvatima (bez obzira jesu li potpisani i od koga su potpisani); c) deklaracije i zajedničke izjave zainteresiranih strana, kao i međunarodne zajednice, glede međunarodnog priznanja BiH, i njezina unutarnjeg uređenja; d) vojni mirovni sporazumi koji su bili uvjet prihvaćanja ili posljedica prihvaćanja pojedinih mirovnih planova i sporazuma; e) pisma što su ih razmjenjivali ključni akteri, a u njima se iznose prijedlozi i stavovi o ustavnom uređenju BiH.

U pravilu smo uključili samo izvorne dokumente, tj. cjelovite dokumente[7] a ne njihove interpretacije. Učinjeno je nekoliko iznimaka, te je uvršteno i nekoliko agencijskih izvješća. Agencijska izvješća smo uvrstili bilo zato što nismo mogli doći do izvornog dokumenta čiji se sadržaj prikazuje u izvješću, ili pak zato što se u tim izvješćima preciziraju stavovi zainteresiranih strana o nedostupnim sporazumima – te se navode razlozi njihova prihvaćanja ili odbijanja.

U ovaj pregled dokumenata o ustavnom ustrojstvu BiH nismo uvrstili relevantne rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a i predsjedničke izjave VS UN-a, iz dva praktična razloga: prvo, ti su dokumenti dostupni kako na internetu tako i u specijaliziranim publikacijama[8]; drugo, količina tih dokumenata zahtijevala bi posebnu publikaciju.

Dokumenti su prikazani po kronološkom redu, dakle, prema vremenu svojega nastanka. Uvrstili smo samo dostupne dokumente na hrvatskom jeziku[9]. Dokumenti nisu lektorirani, a samo iznimno su ispravljane očite tiskarske pogreške[10]. Zbog preglednosti i čitljivosti dokumenata u kojima se spominju tzv. „Republika Srpska Krajina“ , ili „srpske

---

[7] Samo u nekoliko slučajeva kratili smo određene mirovne sporazume radi njihove duljine. No, uvijek je ostao onaj dio tih sporazuma kojima se definira ustavni ustroj BiH.

[8] Posebno su vrijedne publikacije: Snežana Trifunovska. *Former Yugoslavia Through Documents From its dissolution to the peace settlement.* The Haag: Martinus Nijhoff Publishers, 1999., pp. 1346; te, Snežana Trifunovska. *Yugoslavia Through Documents From its creation to its dissolution.* The Haag: Martinus Nijhoff Publishers, 1994., pp. 1074; Vidi također: Anđelko Milardović (ur.). *Ujedinjeni narodi. Rezolucije o BiH.* Osijek-Mostar: Pan Liber – Hrvatska budnica, 1995.,

[9] Odnosno na srpskom i «bošnjačkom» jeziku. Te dokumente nismo «prevodili».

[10] Zato su u dokumentima ostavljana i osobna imena i drugi nazivi onako kako su izvorno napisani u dokumentu.

autonomne oblasti“, „srpske oblasti“ u RH, itd., nazivlje tih neustavnih tvorevina i njihovih akata, kao i samoproglašenih tijela koja su ih donosila, nije posebno obilježavano navodnicima niti su ispred njih dodavane riječi „neustavne“, „takozvane“, „samoproglašene“, „samozvane“ i slično. Navođenje njihovih izvornih naziva pretpostavlja njihovu neustavnost od dana njihova formiranja odnosno donošenja, kako je to utvrdio Ustavni sud Republike Hrvatske i u „Izvješće u povodu Inicijative Vlade Republike Hrvatske, klasa: 004-01/01-02/12, ur. Broj:5030109-02-2 od 10. listopada 2002. godine“ (Broj: U-X-2271/2002, Zagreb, 12. studenog 2002).

Informacije o tome tko je (ili nije) prihvatio neki mirovni plan ili sporazum dana je u napomeni uz sam dokument, ako je ta napomena bila objavljena u izvornom dokumentu. Ta vrsta napomena nije intervencija urednika ove publikacije.

Poseban prilog su zemljovidi uređenja BiH, koji su bili najčešći razlog neslaganja i sukoba. Zemljovidi su također prikazani kronološkim redom. Na zemljovidima je prikazana vojna situacija na terenu u različitim razdobljima, ponuđena teritorijalizacija ustavnih rješenja međunarodnih posrednika, ali i prijedlozi pojedinih strana u sukobu. Većina mirovnih planova imala je nekoliko inačica, pa tako i nekoliko inačica zemljovida. Objavili smo one koji su bili dostupni i koji su bili objavljeni u javnim izvorima.

Kao pomoć za razumijevanje mirovnih inicijativa i pregovora o BiH, pripremljeno je *Kazalo stavova uz pregovore o ustavnom uređenju BiH*. Svrha tog kazala nije da bude iscrpna kronologija svih susreta i zbivanja, već samo prva informacija o tome što se zbivalo od jednog do drugog pregovora[11], i kako su se sukobljene strane i međunarodna zajednica odnosili prema ponuđenim rješenjima u određenom trenutku.

O relevantnosti dokumenata i razumijevanju događaja

Već prvo čitanje dokumenata u ovom zborniku upućuje na činjenicu da nakon uvođenja višestranačja i demokratskih izbora 1990., između političkih elita tri konstitutivna naroda u BiH nije postojao ni minimum konsenzusa o ustavnom ustroju BiH. Zato je pregled zagovaranih, ponuđenih i odbijanih ustavnih rješenja za uređenje Bosne i Hercegovine ključ

[11] Zato *Kazalo* ne evidentira ni sve sporazume koje smo uključili u ovaj pregled, jer mu je funkcija da bude pomagalo za lakše razumijevanje stavova pojedinih strana o ponuđenim sporazumima.

za razumijevanje suvremene povijesti BiH, ali i rata u BiH, te nastojanja pojedinih strana da se nađe političko rješenje.

Suglasit ćemo se s onim politološkim analizama koje su te opreke prikazali na slijedeći način[12]:

- bošnjačka politička elita zauzimala se za **unitarnu građansku državu**,
- srpska politička elita zauzimala se za **srpsku nacionalnu državu** u uniji s ostalim dijelom države,
- hrvatska politička elita zauzimala se za **uniju triju etničkih jedinica**.

Daleko teže je precizirati stavove i strategiju međunarodne zajednice čija je uloga nakon internacionalizacije jugoslavenske krize[13] vremenom postala presudna, jer tri strane u BiH nisu mogle postići nikakav kompromis o rješenju krize i uređenju bosansko-hercegovačke države, tako da su sva rješenja predlagana, a konačno rješenje je i nametnuto, od strane međunarodne zajednice. Formalno, međunarodna zajednica zauzimala se za liberalni model demokracije kao rješenje BiH problema, model koji ne može funkcionirati u pluralnim ili podijeljenim društvima.

Onima koji nisu bili sudionici i svjedoci zbivanja u Europi 1990-ih, a pogotovo vremena raspada bivše Jugoslavije, danas se možda čini neshvatljivim, da ni tzv. međunarodna zajednica u to vrijeme nije mogla postići konsenzus oko jedne elementarne činjenice, tj. da je: ***Bosna i Hercegovina pluralno ili podijeljeno društvo*** - s tri različita nacionalna i kulturna identiteta, različitih interesnih i vrijednosnih orijentacija[14], društvo s dubokim nacionalnim, vjerskim, etničkim, jezičnim, kulturnim i socijalnim rascjepima - društvo koje ne može funkcionirati prema liberalnom modelu demokracije.

Razlozi nepriznavanja ove činjenice mogu biti brojni: od idealiziranja SFRJ kao dobro uređene multinacionalne zajednice; straha od raspada Sovjetskog Saveza; bojazni da će konfederalizacija dovesti do raspada BiH što bi onda mogao biti primjer kosovskim

---

[12] Vidi: Mirjana Kasapović. *Bosna i Hercegovina podijeljeno društvo i nestabilna država.* Zagreb: Politička kultura, 2005., str. 195-196.

[13] Od «Brijunske deklaracije» 7.7.1991.

[14] Bez minimalne suglasnosti Bošnjaka, Hrvata i Srba o temeljnim vrijednostima i normama zajedničkog života, vidi M. Kasapović, 2005, str. 158-191.

Albancima, makedonskim Albancima, Baskima, Crnogorcima, Kurdima, i drugima, da traže pravo na samoodređenje i odcjepljenje; do želje da se spriječi nastanak novih nacionalnih država kao smetnje ubrzanim procesima globalizacije i europske integracije koji su bili u punom zamahu nakon propasti komunističkog sustava i Varšavskog pakta.

Bez obzira koji su od tih razloga bili presudni, činjenica je da međunarodna zajednica nije pošla od činjenice da je BiH pluralno društvo, podijeljeno društvo triju nacionalnih, vjerskih i socijalnih zajednica, te da se ono ne može urediti po načelima univerzalnog liberalnog modela demokracije.

Međunarodna zajednica (MZ) polazila je od postulata da se Bosna i Hercegovina mora urediti kao multikulturno, multietničko, multikonfesionalno društvo, ali bez vizije i znanja o tome koji i kakav model demokracije odgovara «najdublje podijeljenoj europskoj državi»[15]. Tako su se pregovaračke strategije i prioriteti međunarodne zajednice stalno mijenjali, a pojedini mirovni planovi bili potkopavani i rušeni podjednako od ključnih članica međunarodne zajednice kao i od barem jedne strane u sukobu.

Ustavni prijedlozi rađeni su na kompromisima koji su polazili od postulata multietničkog i multikulturnog građanskog društva kao norme za ustavno uređenje BiH a završavali na prijedlozima da se država organizira na individualnim ljudskim pravima, na modelima koji priznaju ali ne polaze od kolektivnih ljudskih prava. Međunarodna zajednica nudila je model «etnički neutralne» države, u kojoj su i vjerski i nacionalni osjećaji privatna stvar pojedinca, što ni jedna nacionalna zajednica u BiH nije mogla prihvatiti jer je svaka željela sačuvati i promovirati svoj nacionalni i kulturni identitet.

Neuspjeh MZ treba tražiti i u tome što dužnosnici MZ u pravilu nisu poznavali ni razumjeli uzroke raspada Jugoslavije i razloge zbog kojih su njezine republike, još od konca 1960-ih, tražile više samostalnosti a narodi slobodu i međunarodno priznanje na prvim demokratskim izborima 1990-ih. Zato njima nije bilo moguće razumjeti ni unutarnje odnose u BiH kao «Jugoslaviji u malom», kao i da iz istih razloga zbog kojih se raspala Jugoslavija, BiH nije mogla opstati uređena prema istom političkom modelu «Jugoslavije u malom».

---

[15] Reilly, Benjamin (2001). *Democracy in Divided Societies. Electoral Engineering for Conflict Management.* Cambridge: Cambridge University Press. 143. Citirano prema M. Kasapović, 2005, str. 77.

Bošnjaci, Hrvati i Srbi su za BiH tražili oprečna ustavna rješenja (od unitarne države, federacije do otcjepljenja), a MZ nije mogla formulirati kompromisno rješenje a da ne dovede u pitanje model liberalne demokracije. MZ nije imala odvažnosti zagovarati (novi) model demokracije koji bi mogao pomiriti oprečne zahtjeve tri konstitutivna naroda. MZ nije bila ni dosljedna, jer nije gradila kompromisno rješenje na izjavi o ustavnim načelima koja je prihvaćena kao uvjet za međunarodno priznanje BiH[16]. MZ je radila kompromise s Bošnjacima koji su pod etiketom «jedinstvene» i građanske BiH željeli osigurati hegemoniju najbrojnijem narodu[17]; sa Srbima jer su vojno kontrolirali 70% teritorija BiH; s Hrvatima jer su željeli biti «principijelni» - kako im se ne bi prigovorilo da banaliziraju slobodu i demokratska prava najmalobrojnijeg naroda.

Međunarodni su čimbenici radili kompromise s predstavnicima triju strana u BiH zato jer ni jednoj strani nisu željeli dati za pravo. Kako bi ostali «objektivni» i «neutralni», artikulirali su pitijska rješenja tako da ih je svaka strana mogla tumačiti sukladno svojim interesima, što je imalo za posljedicu jačanje tenzija, međusobnog nepovjerenja i uzajamnog optuživanja.

MZ je počela kao posrednik da bi postala ključni i jedini arbitar u rješavanju krize, arbitar koji nikad nije preuzeo odgovornost za rješenja koja je nudio i nametao. Objektivno, MZ je suodgovorna za duge pregovore o uređenju BiH države, trajanje ratne agoniju u BiH, u najmanju ruku jednako kao i ostale strane u sukobu. I to zato što je priznala Socijalističku Republiku Bosnu i Hercegovinu prije nego što su tri naroda postigla dogovor o ustavnim načelima i uređenju BiH države; zato što je nametala rješenja koja su odgovarala prvenstveno MZ (kao što je i odustajala od rješenja koja nisu odgovarala nekim njezinim članicama), što je koristila čitav instrumentarij prisile i nagrada prema svim stranama u sukobu, te konačno što je raspolagala i vojnom silom na terenu, koju je prema potrebi koristila za «nametanje» i «održavanje» pojedinih ustavnih rješenja za BiH.

---

[16] Vidi: *Izjava o načelima ustavnog uređenja BiH*, tzv. Cutilleirov plan; ovu izjavu prihvatili su bošnjački, hrvatski i srpski predstavnici 18.3.1992. kao uvjet MZ za međunarodno priznanje BiH.

[17] Mirovna konferencija o Jugoslaviji - Arbitražna komisija, u svom Mišljenju broj 4 (od 11.1.1992.) konstatira: "Predsjedništvo i Vlada SR BiH pravni temelj zahtjeva za priznanje nalaze u amandmanu LX na Ustav Bosne i Hercegovine, od 31. srpnja 1990. Taj amandman navodi da je Bosna i Hercegovina »demokratska suverena država ravnopravnih građana, naroda Bosne i Hercegovine - Muslimana, Srba i Hrvata - i dijelova ostalih naroda i narodnosti koji žive na njenom teritoriju«. Ova odredba, u osnovi već sadržana u članku I. Ustava iz 1974. ne donosi bitnu promjenu u prethodnom pravnom stanju".

Ključno pitanje: pitanje vanjskih i unutarnjih granica BiH

Ključno pitanje za razumijevanje raspada Jugoslavije nije bilo hoće li se ona raspasti[18], već po kojim šavovima će se raspasti: a) jesu li republičke granice nepromjenjive, ili b) imaju li narodi (a ne republike) pravo na samoodređenje?!

Zauzevši stajalište da republike, a ne narodi, imaju pravo na samoodređenje i međunarodno priznanje, MZ je jasno dala do znanja da neće pristati na podjelu Bosne i Hercegovine[19]. Tu svoju odluku MZ potvrdila je međunarodnim priznanjem BiH. Međunarodno priznanje BIH uslijedilo je nakon što je politički (od strane Srba koji su odbacili izdvajanje iz Jugoslavije) i vojno (od strane JNA) faktički promijenjen realni odnos snaga u BiH. Naime, već prije međunarodnog priznanja BiH, JNA je kao instrument velikosrpske politike stavila pod vojnu i političku kontrolu «Republike Srpske Bosne i Hercegovine» dvije trećine teritorija BiH, dok je istovremeno koristila teritorij BiH za agresiju na RH.

Rat u Bosni i Hercegovini počinje nakon međunarodnog priznanja BiH[20], do kojeg je došlo prije nego što je postignut dogovor o unutarnjem uređenju BiH, odnosno kompromis o ustavnom ustroju BiH, kojim bi se odredili odnosi između tri konstitutivna naroda. Tako je međunarodno priznanje potvrdilo BiH kao državu u kojoj Vlada nije kontrolirala državni teritorij; u kojoj Srbi zbog međunarodnog priznanja više nisu priznavali središnju vlast; u kojoj je središnja vlast imala legitimitet po volji MZ a ne više i srpskih predstavnika; u kojoj je bio na snazi ustav Socijalističke Republike BiH, po kojem su odnosi između tri naroda ostali isti kao i u bivšoj Jugoslaviji.

Za razumijevanje razloga ratu u BiH ključno je poimanje triju nepomirljivih koncepcija o tome kakvo treba biti ustavno uređenje BiH, tj. kakve trebaju biti unutarnje granice BiH:

---

[18] O tome da Jugoslavija neće opstati nakon uvođenja demokracije, tj. nakon prvih demokratskih višestranačkih izbora, govore i procjene CIA, početkom 1990.; B. Jović kao predsjednik Predsjedništva SFRJ u svom inauguralnom govoru 15. svibnja 1990. najavljuje da svi oni koji žele mogu otići, ali da će sav srpski narod ostati u Jugoslaviji; Slovenija i Hrvatska na referendumu su se izjasnije za nezavisnost i suvrenost; BiH je računala na rat između Srbije i Hrvatske u ranu jesen 1991, a da se sama neće opredijeliti ni za jednu stranu: «U eventualnom sukobu republika Hrvatske i Srbije, Republika Bosna i Hercegovina će uvijek, u skladu s međunarodnim normama biti neutralna» (Skupština BiH, Platforma o položaju Bosne i Hercegovine, Sarajevo 15.10.1991.).

[19] Svoje stajalište MZ iskazala je u nizu priopćenja, a u pravnoj formi kroz nalaze Badinterove komisije.

[20] Službeni datum početka rata je 6. travnja 1992., dan uoči međunarodnog priznanja BiH. Sa srpske strane početak rata je jasna poruka nemirenja s izdvajanjem BiH iz Jugoslavije, odnosno nemirenja s ostankom Srba u BiH. Većina pak Hrvata u BiH smatra da je rat u BiH počeo u listopadu 1991. kada je JNA uništila 7 sela u Hercegovini u kojima su živjeli Hrvati (vidi M. Tuđman, 2003., str 135-154.)

a) unitarna država – što su zagovarali Bošnjaci;

b) srpska nacionalna država u uniji s Jugoslavijom ili s ostatkom BiH;

c) (kon)federacija tri entiteta – što su zagovarali Hrvati.

Do političkog rješenja nije došlo jer nije postojala volja za kompromis, prvenstveno između srpske strane koja se oslanjala na silu i potporu JNA, te muslimanske strane koja se uz međunarodnu potporu predstavila kao jedina legitimna vlast u BiH. Zato su se politička rješenja nametala kombinacijom vojne sile i međunarodnih pritisaka, ali podjednakim intenzitetom i medijskim ratom.

Oblikovanje javnoga znanja

U informacijskom prostoru oblikuje se javno znanje. U informacijskom prostoru različite opcije iznose često oprečne stavove i podatke, s namjerom da osiguraju pristanak ili barem naklonost javnosti za sebe. Drugim riječima informacijski prostor izložen je sustavnom djelovanju većeg broja informacijskih strategija kojima je cilj poraziti informacijsku strategiju protivnika, odnosno osporiti ili izigrati stožerne gravitacijske točke protivničke strane, kako bi se pridobila javnost.

Informacijski prostor područje je sukoba informacija, odnosno prostor je informacijskog rata. Informacijski rat vodi se po precizno razrađenim informacijskim strategijama, koje su pak u funkciji cjelokupne politike državnih, stranačkih, gospodarskih, itd., interesa. Ti interesi ostvaruju se u različitim sferama definiranjem političkih, diplomatskih, gospodarskih, kulturnih i vojnih strategija. U prošlosti uvijek je jedna od tih strategija bila presudna za ostvarivanje nacionalnih, političkih ili gospodarskih interesa, a informacijska strategija (različite vrste propagande) imale su samo pomoćnu ulogu. U 21. stoljeću informacijske strategije postaju glavno sredstvo ostvarivanja ciljeva, a druge strategije djeluju kao potpora informacijskom ratu.

Posljedica toga jest da je područje informacijskog prostora izloženo ogromnim količinama informacija čija je primarna zadaća oblikovati javno znanje koje je u funkciji različitih interesa i oprečnih ciljeva a ne istine; time je javno znanje sve dalje od proklamiranog ideala «objektivnog informiranja», i sve bliže manipulaciji i banaliziranju osnovnih vrijednosti kojima teže određene kulture, nacije ili interesne grupacije.

Kao što je predrasuda da informacije prenose samo istinite podatke i činjenice, isto tako je predrasuda da postoji jedinstveni korpus javnoga znanja, odnosno da raspoloživi korpus javnoga znanja pripada svim korisnicima.

S ciljem da protumačimo zašto se, i kako je moguće, da se u informacijskom prostoru javljaju potpuno oprečne informacije o istim događajima, i različito tumačenje istih raspoloživih dokumenata, polazimo u našoj analizi od sljedećih teorijskih postavki.

Svaka zajednica – bilo lokalna, nacionalna, regionalna ili međunarodna - raspolaže vlastitim korpusom javnoga znanja. Za razumijevanje mehanizama organizacije i funkcioniranja određenog korpusa javnoga znanja presudno je prepoznati matricu pomoću koje određena zajednica korisnika kodira i dekodira korpus javnoga znanja kojega koristi i s kojim se identificira.

Što određuje matricu[21] po kojoj se oblikuje i određeni korpus javnoga znanja ali i prepoznaje zajednica korisnika tog znanja?

Na političkoj razini to je svjetonazor zajednice korisnika: skup ideja, vrijednosti i stremljenja kojima zajednica korisnika teži. Svjetonazor daje legitimnost činjenicama i vjerodostojnost pamćenju, odnosno omogućava da korpus javnoga znanja bude konzistentan.

Na socijalnoj razini, javno znanje je socijalno pamćenje zajednice, kojim se osigurava socijalni identitet i povijesni kontinuitet te zajednice, odnosno njezin opstanak.

Na pragmatičnoj razini javno znanje je korpus činjenica, podataka i istina koje osiguravaju odgovore na praktična pitanja i rješenja problema s kojima je zajednica korisnika suočena.

Postoji veliki broj zajednica korisnika koje proizvode, organiziraju i koriste znanja sukladno svojim potrebama. Kao što je novac univerzalna valuta, u praksi on funkcionira prema zakonima i obrascima vrednovanja i uporabe nacionalnih valuta. Jednako tako je i s javnim znanjem. Ono protječe različitim informacijskim i komunikacijskim kanalima i

[21] U terminologiji Thomasa Kuhna mogli bismo koristiti i termin paradigma. Metodu T. Kuhna i ovom prigodom koristimo za analizu javnoga znanja. Teorijski model koji ovdje skiciramo prikazali smo u knjizi M. Tuđman. *Prikazalište znanja*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 2003. Dio formulacija u opisu pojedinih tipova pamćenja preuzet je iz te knjige.

sustavima, ali ta otvorenost ne znači da ne postoje različiti korpusi znanja koji pripadaju različitim zajednicama korisnika. Ali to znači, i da pojedine zajednice korisnika ne prihvaćaju ni socijalno pamćenje ni činjenice prema korpusu znanja što ih dijeli njima protivnička ili neprijateljska grupacija.

Osnovne značajke dominantnih obrazaca kolektivnog pamćenja

Činjenica je da sudionici političkih i povijesnih zbivanja raspada bivše Jugoslavije, i ratova na njezinu prostoru, pišu različite povijesti tih zbivanja. To znači da ne dijele isto kolektivno pamćenje i ne žele imati isto kolektivno znanje, jer podatke, dokumente i događaje vrednuju prema različitim vrijednosnim kriterijima. Zato se suvremenici spore oko povijesti tog razdoblja, a nerijetko politika intervenira i u sadržaj povijesnih udžbenika.

Različite interpretacije istih povijesnih zbivanja, jer polaze od različitih vrijednosnih kriterija imaju za posljedicu stvaranje različitih obrazaca pamćenja o djelovanju i ulogama suprotstavljeni akteri u tim sukobima. Možemo prepoznati barem četiri obrasca kolektivnog pamćenja koje uvjetno možemo nazvati:

- “proizvodnja determiniranog kaosa”,
- “proizvodnja pristanka”.
- “proizvodnja identiteta”,
- “proizvodnja zaborava”,

Četiri spoznajne paradigme koje se temelje na različitim vrijednostima (svjetonazorskim, političkim, kulturnim) generiraju različite teorije i različite interpretacije povijesti; generiraju četiri paradigme pamćenja rata u BiH, odnosno generator su četiri vrste (javnog) znanja o istim povijesnim događajima u kojima su sudjelovale različite političke opcije i njihovi sljedbenici.

Kako su konfigurirani ovi obrasci pamćenja može se razabrati i po tome na koje se dokumente pozivaju a koje "zaboravljaju" ili "diskvalificiraju" jer se ne uklapaju u obrasce djelovanja pojedinih aktera i njihovih sljedbenika. Od toga nije imuna ni međunarodna zajednica; jednako tako ni haško tužiteljstvo ne želi se prisjećati odgovornosti MZ za "podjelu"

BiH koju inkriminira u nekim optužnicama, iako su predstavnici MZ[22] bili zagovornici nekih opcija "podjele" BiH.

Podsjetit ćemo ovom prigodom na četiri informacijske strategije koje koriste različite mehanizme za oblikovanje kolektivnog pamćenja a sve imaju uporišta i u dokumentima što se nalaze u ovom zborniku.

Namjera autora zbornika nije bila da vrednuje bilo koji obrazac proizvodnje pamćenja, odnosno oblikovanja korpusa znanja o povijesti BiH krize. Upravo suprotno. Prikupivši sve relevantne dokumente želimo omogućiti čitateljima da sami dođu do svojih prosudbi i da sami utvrde što su činjenice o tim zbivanjima.

Proizvodnja determiniranog kaosa

Što je determinirani kaos u međunarodnim odnosima? To je nered "kojem se određuju granice .. Nakon što su zadane njegove granice, nered koji nastaje, ostaje unutar tih granica tako da postaje *nadziran* odnosno *upravljiv*"[23]. Determinirani kaos je prostor međunarodnih igara, prostor koji je omeđen međunarodnim odlukama i naporima, da bi ostao ograničen unutar zadanih granica nereda. Kontrolu tog nereda nije moguće ostvariti bez kontrole komunikacija. Jednako kao i dimenzije kaosa tako i kriterije za ***nadziranje*** i ***upravljanje komunikacija*** određuju centri moći u međunarodnoj zajednici uz prešutni pristanak svojih članica. Jedna od posljedica kontroliranih javnih komunikacija (medija) je nadzor nad javnim pamćenjem.

Mehanizmi upravljanja pamćenjem u determiniranom neredu su ***selekcija informacija, uspostava logike dvostrukih mjerila, i dominacija kontroliranih informacija u informacijskom prostoru***. Zašto? Zato što obrazac proizvodnje determiniranog kaosa vrijedi samo za omeđeni prostor nereda, i samo za strane izolirane unutar omeđenog prostora.

---

[22] Lord Owen u *Balkanskoj odiseji*: "Moja druga opcija ... bila je ponovo otvoriti pitanje nacionalnih granica u bivšoj Jugoslaviji, prešutno priznajući da je priznanje Bosne bilo pogrešno. Trebali smo potvrditi granice Slovenije i Makedonije i onda se nagoditi s Bosnom, Hrvatskom i Srbijom... Opciju prekrajanja granica nazvao sam 'rješenjem kojem se nitko ne usudi izgovoriti ime'" (str. 220). Lord Owen također je tražio od RH koridor za bosanske Srbe sjeverno od Save kroz hrvatski teritorij. Međunarodni predstavnici vršili su pritisak na RH da se odrekne dijela svoga teritorija u dubrovačkom primorju kako bi se zadovoljili apetiti R. Karadžića i A. Izetbegovića za "izlazom na more".

[23] D. Domazet: *Hrvatska i veliko ratište*. Udruga Sv. Jurja, Zagreb: 2002, str. 282-283.

Nadziranjem pamćenja štite se vanjski čimbenici, tj. “upravljači krizom” i “proizvođači kaosa” od širenja kaosa i od odgovornosti za proizvodnju nereda.

Danas će većina američkih intelektualaca priznati: “Amerika je početkom devedesetih dala zeleno svjetlo Miloševiću da, bude li potrebno, i oružjem očuva Jugoslaviju”[24]. Ugledni svjetski političari priznaju da je usvajanje Rezolucije 713 VS UN o embargu na uvoz oružja u Jugoslaviju bila ne samo politička poruka Miloševiću, nego i djelotvorno sredstvo oduzimanja prava žrtvi na obranu[25]. Međutim, nemoguće je pozvati na odgovornost međunarodnu zajednicu radi donošenja te rezolucije.

Zašto? Zato što su unutar područja krize, područja determiniranog kaosa određenog Rezolucijom 713, dodatnim rezolucijama i odlukama, uspostavljeni kriteriji i instrumenti selektivne pravde, koji izuzimaju odgovornosti determinatore kaosa. Vijeće Sigurnosti UN usvojilo je naputak za djelovanje Haaškog suda prema kojem su svi podjednako krivi, a razlika u krivici nijansirat će se brojem optužnica i visinom kazni[26].

Podjednako je važna činjenica što nadzirano i selektivno pamćenje ima za posljedicu da isti kriteriji ne vrijede za one unutar omeđenog kaosa i one izvan granica odvijanja sukoba. Tako su temeljna ideja slobode i svetost žrtve, odnosno svetost života, nešto potpuno nevažno i nevrijedno za upravljače determiniranim kaosom. Selektivnim pamćenjem ne dozvoljava se usporedba i postojanje tih vrijednosti s vrijednostima upravljača kaosom[27].

---

[24] Dr. Robert Greenberg “Na Balkanu jezik i država idu zajedno”, ***Večernji list***, subota, 9.11.2002. str. 29.

[25] Vidi M. Thatcher. *Statecraft*. New York: Hurper Collins Publishers, 2002, str. 298-299.

[26] Z. Tomac, izlaganje na Okruglom stolu *“Nacionalna sigurnost”*, Udruga za promicanje hrvatskog identiteta i prosperiteta, Zagreb, 5. studenog 2002. godine. Ocjene poput onih: “Haaški sud ocjenjujem političkim sudom i dobro je što će se zatvoriti do 2008. godine, jer on je osnovan samo radi toga da umiri savjest međunarodne zajednice koja nije spriječila krvoproliće u bivšoj Jugoslaviji” (Dr. R. Greenberg, isto) za dnevnu su uporabu i neće biti obuhvaćene obrascem “proizvodnje determiniranog kaosa”. Prema kriterijima nadzora pamćenja utvrđenim obrascem “proizvodnje determiniranog kaosa” citiranim stavovima naprosto nema mjesta i oni ostaju nezapamćeni.

[27] Ideja slobode jedna je od temeljnih vrijednosti svih demokratskih zemalja. Ali kako su nacionalnu slobodu zemlje razvijene demokracije ostvarile u 18. ili 19. stoljeću a potom vodile kolonijalne ratove, to se ideja nacionalne slobode potiskivala u stranu. Nakon drugog svjetskog rata nastalo je 50 novih država u svijetu i oslobođeno je 800 milijuna ljudi iz velikih kolonijalnih imperija (Velike Britanije, Francuske, Nizozemske, Belgije). Ti procesi kao i procesi raspada multinacionalnih država i nastanka novih država nakon 1990-ih posljedica su demokratskih promjena i globalizacije. U razdoblju od raspada kolonijalnih imperija nakon 2. svjetskog rata do raspada totalitarnih komunističkih sustava nastaje veliki broj novih država, kada su se mnogi narodi izborili za svoju nacionalnu slobodu. Broj članica OUN povećao se od 50-ak nakon 2. svjetskog rata na skoro 200 na početku 21 stoljeća. Paralelno s tim procesom tekao je proces integracija: stvaranje Europske unije dug je proces započet 1950-tih godina kome su prethodile mnoge asocijacije i integracije. No, uvjet tim procesima bilo je selektivno pamćenje: zaborav vlastitih

Vrijednosti različitih opcija unutar područja "nereda" izložene su "diktaturi relativizma"[28]. Zato je moguće da se u obrambenom ratu sudi žrtvi za zločine u obrani ali ne i krvniku za počinjene zločine. Time se potpuno izvrću povijesne činjenice i konstruiraju virtualne istine. To je ostvarivo u procesima u kojima se nadzire i upravlja pamćenjem na globalnim razinama.

Glavna haška tužiteljica Carla del Ponte izjavila je početkom 2005. da će se povijest jugoistoka Europe nakon 2010 pisati prema presudama Haškoga suda, odnosno 'mir će nastupiti kada sudski postupci budu okončani i kada će povjesničari biti u mogućnosti provjeriti istinitost činjenica koje će utvrditi pravosuđe'[29]. Stav glavne haške tužiteljice ima političku težinu jer upozorava da će «politička korektnost» u međunarodnim odnosima biti i u buduće vrednovana odnosom prema haškom tribunalu, odnosno da će se međunarodni odnosi temeljiti na presudama Haškoga suda. Drugim riječima, haško tužiteljstvo ima zadaću da bude u funkciji i kontrole pamćenja o tim zbivanjima, te da službenu povijest slijednica bivše Jugoslavije ispiše u Haagu, preciznije, da se MZ prema slijednicama bivše Jugoslavije odnosi sukladno haškim presudama.

Zadaće Haškog tribunala određene su odlukama VS UN o djelovanju ICTY-a kao «instrumenta nametanja mira» do 2010. Time je učinkovitost ICTY-a ograničena vremenskim, prostornim, kadrovskim i financijskim uvjetima. Zato je ICTY «osuđen» da bude instrument selektivne pravde i selektivnih istina o ratu i ratovima na području bivše Jugoslavije, jer nije utemeljen kao trajni sud, niti da kazni agresora za agresiju i zločine počinjene u agresiji.

Kao «instrument nametanja mira» haško tužiteljstvo ima zadaću: selektivnim odabirom slučajeva i izjednačavanjem ratnih zločina i zločina u ratu, sve strane u sukobu na području bivše Jugoslavije izjednačiti u odgovornosti za zločine[30].

"tamnih strana" povijesti velikih europskih sila, koje su svoju snagu i silu izgradili na kolonizaciji i eksploataciji nerazvijenih naroda. Tim narodima pak u vrijeme oslobađanja nisu dozvolili proslavu vlastite slobode, kako ne bi bili ugroženi interesi moćnih gubitnika kolonija. Da bi se to ostvarilo morali su biti uspostavljeni mehanizmi selektivnog pamćenja i funkcioniranje logike dvostrukih mjerila.

[28] O "diktaturi relativizma" govorio je Papa Ivan Pavao II, suprotstavljajući se relativiziranju ljudskih vrijednosti i vrednota.

[29] Na predavanju studentima sveučilišta u Lausannei, prema ***La Liberte***, 20. 4. 2005.

[30] Zločin je zločin, bez obzira tko ga je počinio, i zato ni jedan zločin ne treba opravdavati. Međutim, zločini se isto tako ne mogu izjednačavati po motivima, dimenzijama, odgovornostima, i politikama.

Svoju zadaću haško tužiteljstvo odrađuje pomnim odabirom optuženika i planiranjem vremena objavljivanja optužnica, istim inkriminacijama različitim stranama u sukobu, redoslijedom i brojem presuda što se objavljuju u «pravom» trenutku kako bi polučili najmanje «štete» a najviše "koristi" po politiku. Tako je ICTY postao jedan od najdjelotvornijih instrumenata «nametanja mira», tj. instrument međunarodne zajednice da nametne svoju volju u jačanju međunarodnog, odnosno oblikovanju regionalnog poretka.

Posljedica takve uporabe Haaškoga suda i tužiteljstva je medijsko izjednačavanje agresora i žrtve, ratnog zločina i zločina u ratu, podjednake krivnje svih sudionika u sukobima. Posljedica takvog djelovanja Haškog tribunala također je i proizvodnja determiniranog i kaotičnog pamćenja.

Nije slučajno što se povijesna zbivanja raspada bivše Jugoslavije, sedmodnevnog rata u Sloveniji, Domovinskoga rata, rata i ratova u Bosni i Hercegovini, te na Kosovu, tumače u medijima[31] prvenstveno kao niz zločina i zlodjela u «krvavoj balkanskoj krčmi» i kao posljedica zločinačkih politika i zločinačkih pothvata. Izjednačavanje događaja i događanja koji oslikavaju «tamnu stranu povijesti» s povijesnim činjenicama i ukupnim povijesnim zbivanjima o nastanku novih samostalnih država i njihovom međunarodnom priznanju, metoda je planske i sustavne proizvodnje fragmentarne istine i selektivnog pamćenja, a uspjeh te metode osigurava dominacija takvih informacija u informacijskom prostoru.

Sa stajališta organizacije javnoga znanja, proizvodnja determiniranog kaosa oblikuje fragmentarno i selektivno znanje. Proizvodnja determiniranog kaosa stvara fragmentarno znanje: a) uspostavom mehanizama *pristupa* samo kontroliranim (selekcioniranim) dokumentima i dokazima, b) kontrolom *prezentacije* selekcioniranih poruka, što se postiže nadzorom postojećih, ili stvaranjem vlastitih, komunikacijskih mreža, c) informacijskom dominacijom upravlja se socijalnim pamćenjem u funkciji determinatora kaosa.

Determinatori kaosa ne falsificiraju podatke i dokaze. Oni uzurpiraju komunikaciju i pristup podacima i dokumentima; oni upravljaju komunikacijama informacijskom

[31] U pravilu se radi o medijima koji su u vlasništvu transnacionalnih kompanija, odnosno medija koji zagovaraju liberalnu globalističku filozofiju; o novinarima koji su prošli edukacije, seminare i stipendije raznih organizacija, koje su idejno ili materijalno na ovaj ili onaj način pod sponzorstvom krovnih globalističkih institucija.

superiornošću koja ne dozvoljava da se razviju oporbeni sustavi informacija i mišljenja[32]. Nije moguće drugo znanje, jer postojeći komunikacijski kapaciteti (mediji) nemaju prostora za prikaz neke druge "slike svijeta". Time se osigurava informacijska nadmoć, a sa sve većom količinom obavijesti sve je veća njihova udaljenost od činjenica i istine.

Proizvodnja pristanka

Prema Noamu Chomskom "proizvodnja pristanka" – novo je umijeće demokracije. U razvijenim demokracijama narod se najefikasnije može kontrolirati kontroliranjem misli. Misli su one koje mogu dovesti do djela i zato ih treba držati na uzici. Chomsky smatra da mediji imaju presudnu ulogu u sustavu indoktrinacije, zajedno s obrazovnim sustavom i sveučilištima. Učinkovit sustav indoktrinacije jest onaj čije se poruke prihvaćaju kao pamćenje instrukcija kako se trebamo ponašati, što trebamo misliti i zastupati[33].

Formu javnog znanja koje nastaje nekritičkim preuzimanjem poruka, odnosno indoktrinacijom informacijskih pogona nazvali smo *proizvodnjom pristanka*. Ili, proizvodnja pristanka oblikuje javno znanje što nastaje prihvaćanjem nadziranih i kontroliranih informacija.

Sa stajališta informacijske djelatnosti mediji su ***figure pamćenja znanja***. Mediji kao figure pamćenja imaju zadaću promicanja slobode i demokracije. Kada se demokracija svede na banaliziranje slobode, ona postaje umijeće "proizvodnje pristanka"[34]. Glavni mehanizmi proizvodnje pristanka su propaganda i industrija za odnose s javnošću[35].

Proizvodnja pristanka funkcionira po načelu: poruka na izvoru mora se prenijeti i (bez vrednovanja) prihvatiti na odredištu. Sve tehnike propagande i industrije odnosa s javnošću usmjerene su na to da ne bude zapreka u prijamu odaslane poruke: a) poruka mora biti prihvaćena kao instrukcija i obrazac ponašanja; b) poruka ne smije biti izložena vrednovanju, preciznije, ne smiju biti upitna načela i vrijednosti po kojima je sastavljena, niti se smije

---

[32] Kada deterministi odluče promijeniti neki svoj stav u novu javnu poruku, onda se često koriste metodom «otkrivanja» novih dokumenata, metoda koja se sastoji u tome da se oporbena grupacija optuži za prikrivanje, skrivanje, tajenje dokumenata koji su presudni za nove «istine». To je metoda kojom se koristi i haško tužiteljstvo,

[33] N. Chomsky. *Mediji, propaganda i sistem*. Zagreb: Marko Strpić, 2002.

[34] Fraza je Waltera Lippmana iz 1920-tih godina (prema N. Chomsky, 2002, str. 18).

[35] N. Chomsky, 2002, str. 16-17.

dovoditi u pitanje sud onoga koji je odašilje; c) poruka treba biti primljena kao vlastito mišljenje primatelja kako bi bila memorirana bez pre-vrednovanja.

Informacijska strategija onih globalnih, regionalnih i lokalnih čimbenika, koji zagovaraju unitarnu državu kao optimalni model demokracije za višenacionalnu BiH, koriste se tehnikama *proizvodnje pristanka* za tumačenja rata i suvremene povijesti Bosne i Hercegovine, te u ime takve demokracije banaliziraju nacionalnu slobodu a prava konstitutivnih naroda svode na ukras unitarne građanske države.

Zadaća je povijesnih, politoloških i drugih znanosti da se pozabave istraživanjem istine o tom razdoblju. Sa stajališta strategija organizacije i prezentacije (javnoga) znanja naš je interes upozoriti na strategije i njihove tehnike koje imaju za cilj manipulaciju i indoktrinaciju obavijestima ako raspoloživi dokumenti i dokazi nisu dostupni javnosti, odnosno da se strategije proizvodnje pristanka ostvaruju reduciranjem pamćenja na fragmente od kojih se tvori nepotpuna i lažna slika stvarnosti.

Stožerne gravitacijske točke informacijske strategije koja ima za cilj proizvodnju pristanka na unitarnu BiH državu su lako prepoznatljivi: model građanske države osigurava hegemoniju najbrojnijem bošnjačkom narodu i zato bošnjačko vodstvo propagira multietničku, multikulturnu, multikonfesionalnu državu, ali bez prava konstitutivnih narodi na realizaciju tih prava i sloboda već samo građana; svaki zahtjev Srba i Hrvata za ustavnim (pre)uređenjem BiH, proglasit će se podjelom BiH u ime (otvorenih) srpskih ili (prikrivenih) hrvatskih apetita; svi protivnici unitarne BiH etiketirat će se kao najgori protivnici demokracije.

Potvrda takve informacijske strategije bošnjačkog vodstva, može se iščitati iz prikupljenih dokumenata i sporazuma o ustavnom uređenju BiH i stavova kojima su oni prihvaćali ili odbijali pojedina rješenja. Navedimo tek nekoliko primjera.

Alija Izetbegović naglašava da je cilj njegove politike «opstanak Bosne i Hercegovine kao jedinstvene države»[36]. Bošnjačka politika taj je cilj definirala tek onda kada je procijenila da nije moguće ostvariti jedinstvo muslimanskog korpusa u Jugoslaviji. Izetbegović je bio za očuvanje Jugoslavije. On je predlagao asimetričnu federaciju[37], tako da se BiH «više veže na

[36] A. Izetbegović. *Sjećanja. Autobiografski zapis*. TKD Šahinpašić, Sarajevo, 2001., str. 461.

[37] Vidi prilog *Kronologija* 3.6.1991. Također,

Srbiju»[38]. Štoviše, i u dokumentu Skupštine BiH kojim se traži od MZ međunarodno priznanje BiH stoji: «ova Republika prihvaća i zalaže se za jugoslavensku zajednicu čiji su sastavni dijelovi i republike Hrvatska i Srbija[39]».

«Bošnjačkom narodu je opstanak Jugoslavije odgovarao» potvrđuje Izetbegović i 2000-te. «Moj glavni motiv da se Jugoslavija očuva bio je to što je bošnjački narod bio naseljen u dugom pojasu od Novog Pazara pa sve do Zagreba.. I svako cijepanje Jugoslavije dovodi do cijepanja bošnjačkog naroda, do kojeg mi je bilo jako mnogo stalo. Na koncu bio sam dužan da se o njemu staram, ne samo kao njegov pripadnik nego i kao njegov izabrani predsjednik»[40].

Kao izabrani predsjednik «bošnjačkog naroda» on je zagovarao opstanak Jugoslavije imajući u vidu ukupne interese muslimanske aglomeracije koja se protezala od Makedonije, Srbije, Kosova, BiH, pa čak i do Hrvatske. Zato je urgirao protiv međunarodnog priznanja Hrvatske[41], kako bi i Hrvatska ostala u Jugoslaviji.

Istovremeno, želio je vjerovati da će JNA ostati dosljedna jugoslavenskoj ideji i da se neće pretvoriti u instrument velikosrpske politike, već da će braniti BiH od velikosrpskih pretenzija. U vrijeme najžešćih napada JNA na Hrvatsku, Izetbegović je 6. listopada 1991. uputio proglas o neutralnosti BiH u «ratu između Srbije i Hrvatske» jer «ovo nije naš rat»[42]. Unatoč takvim njegovim kompromisima s JNA i Beogradom, Izetbegović nije shvatio da je njegova briga za Jugoslaviju radi «ne cijepanja bošnjačkog naroda», u suprotnosti sa srpskim nacionalnim interesima i opasnost za velikosrpski koncept, te dostatnim razlogom što Srbi nisu prihvatili ni «historijski sporazum» M. Filipovića, i A. Zulfikarpašića[43], ni Platformu o

---

[38] F. Tuđman. *Hrvatska riječ svijetu*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 1999., str. 330.

[39] Vidi: *Platforma o položaju Bosne i Hercegovine i budućem ustrojstvu jugoslavenske zajednice*, Sarajevo 15. 10. 1991. Skupština BiH je usvojila ovakav stav o jugoslavenskoj zajednici (što nisu prihvatili srpski zastupnici) kada je već održan referendum o nezavisnosti RH, i nakon što je RH 8. 10. 1991. proglasila konačni raskid svih veza sa SFRJ.

[40] A. Izetbegović u intervjuu Radio slobodna Europa, 13. 6. 2000., vidi «Bosna i Hercegovina. 1990. – 2025», ur. M. Tuđman, UHIP, Zagreb, 2005., str. 54.

[41] Vidi M. Libal. *Njemačka politika i jugoslavenska kriza 1991. – 1992*.Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga, 2004, str. 102.

[42] Vidi M. Tuđman, *Prikazalište znanja*, str.149. Ova izjava više je nego upitna i sa stajališta suverenosti BiH, jer je JNA koristila teritorij BiH za agresiju na RH.

[43] Srpsko-muslimanski «Historijski sporazum»: Muhamed Filipović – Radovan Karadžić (2. 8. 1991).

položaju BiH, već su inzistirali na izdvajanju iz BiH, odnosno potpunom razgraničenju s Bošnjacima.

Tek kada su se Muslimani/Bošnjaci suočili s činjenicom da ne mogu ostvariti svoje jedinstvo u Jugoslaviji, tek onda glavni cilj za ostvarenje njihovih nacionalnih interesa postaje "jedinstvena", tj. unitarna BiH, u kojoj će imati pravo na dominaciju, jer Srbi i Hrvati imaju svoje nacionalne države, pa zato i Bošnjaci imaju pravo na svoju. Tek tada Izetbegović odustaje od jugoslavenske ideje, ali ne i od unitarnog modela uređenja BiH.

Koliko god jugoslavenska ideja, na kojoj se gradila «proizvodnja pristanka» za opstanak Jugoslavije, bila iluzija ne samo bošnjačkog vodstva, i proizvodnja pristanka na Bosnu i Hercegovinu kao «jedinstvenu državu» gradi se na krivotvorinama proizvodnje pristanka. Za Izetbegovića i bošnjačko vodstvo «jedinstvena država» BiH znači unitarnu BiH. Svako re-definiranje unitarnog ustavnog uređenja BiH interpretira se kao podjela Bosne i Hercegovine. Informacijsku strategiju koja je emitirala takve poruke bošnjačko je vodstvo gradilo već od prvih dana pregovora koji su prethodili međunarodnom priznanju BiH.

MZ je postavila dva uvjet za međunarodno priznanje BiH: održavanje referenduma[44] i dogovor o načelima za ustavno uređenje BiH. Uslijedio je prvi niz razgovora[45] koji su poznati kao Cutileirov plan o načelima ustavnog uređenja BiH. Razgovori su počeli 13./14. veljače 1992. u Sarajevu. Nastavljeni su 21./22. veljače u Lisabonu kada je postignut polazni dogovor: vanjske su granice nepromjenjive a ustavno rješenje će se temeljiti na nekoliko entiteta temeljenih na etničkim načelima[46]. HDZ je zagovarao drugu formulacije prvog stavka prijedloga načela «1. Bosna i Hercegovina bit će nakon međunarodnog priznanja nezavisna kao državna zajednica triju konstitutivnih naroda u njihovim državnim područjima»[47]. Izetbegović je bio protiv stava Mate Bobana da je «nosilac suvereniteta samo narod», jer da

[44] Referendum kao uvjet međunarodnog priznanja BiH, postavljen je u Mišljenju br. 4 arbitražne komisije Mirovne konferencije o Jugoslaviji (11.1.1992.).

[45] Vidi: kronologiju pregovora u prilogu. Također, A. Izetbegović, 2001., str. 108-111.

[46] «1. Bosna i Hercegovina će nakon nezavisnosti biti nezavisna država, sastavljena od tri sastavne jedinice .. Teritorij sastavnih jedinica bit će određen na temelju popisa stanovništva iz 19971., 1981., ili 1991.» (**Večernji list**, 25.2.1992.).

[47] **Vjesnik**, 26. 2. 1992.

je «suveren narod, ali ne narod u etničkom, već u evropskom smislu, narod kao građani jedne države»[48].

Razgovori se nastavljaju 28. veljače u Sarajevu[49], a 7./8. ožujka u Bruxellesu EZ predlaže radnu verziju budućeg ustavnog ustrojstva BiH[50], da bi u Sarajevu pod nadzorom EZ 18. ožujka 1992. bila potpisana izjava o budućem uređenju BiH:

> *«1. Bosna i Hercegovina bi bila država koju bi sačinjavale tri konstitutivne jedinice, zasnovane na nacionalnim principima uz uzimanje u obzir ekonomskih, zemljopisnih i drugih kriterija»* (**Vjesnik**, 19. 3. 1992.).

Nakon sedam dana Alija Izetbegović traži od građana BiH da ne prihvate «podjelu BiH na etničkim načelima», ističući kako je on «morao potpisati sporazum jer su iz EZ to od njega tražili kao preduvjet za dobivanje međunarodnog priznanja»[51]. Dakle, Alija Izetbegović sam priznaje da je pristao na izjavu o načelima ustavnog uređenja BiH, radi dobivanja međunarodnog priznanja ali da nikada nije imao namjeru prihvatiti takvo rješenje. I 2000. on svoje prihvaćanje obrazlaže taktičkim a odbijanje strateškim razlozima:

> *«Svugdje postoje strategije i taktike. Ljudi to često ne razlikuju i brkaju. Naša strategija je bila: cjelovita, demokratska Bosna i Hercegovina. Ovi lisabonski razgovori .. bili su .. jedno pet do šest dana prije referenduma. Ja sam vam maloprije rekao kakav je referendum imao značaj za Bosnu i Hercegovinu. To je značilo preći Rubikon, pa biti sa ove ili sa one strane Rubikona. S ove strane Rubikona je agresija, a s one strane je građanski rat. Tako da je nama bilo izuzetno važno da se taj referendum održi. U toj situaciji ja sam verbalno dao podršku tom dokumentu, ali sam odbio da ga potpišem.. naime, dokument je sadržavao i neke pozitivne stvari. Garantovao je cjelovitost bosanskohercegovačke države u postojećim granicama, međunarodno priznatim, i*

---

[48] A. Izetbegović, 2001., str. 109.

[49] Verziju izjave o načelima koja je ponuđena pregovaračima u Lisabonu donosi **Vjesnik** 27.2.1992.: «1. Bosna i Hercegovina bit će, po stjecanju nezavisnosti, nezavisna, federalna država, koja će se sastojati od tri države-sastavnice pod nazivom ili regije ili pokrajine..».

[50] «1. Bosna i Hercegovina bila bi država sačinjena od određenog broja sastavnih jedinica, temeljenih na nacionalnoj osnovi i vodeći računa o gospodarskim, zemljopisnim i drugim kriterijima» HINA, baza EVA, 10.3.1992.

[51] Vidi *Kazalo stavova uz pregovor..*,

nezavisnost zemlje. Ali, imao je i negativnu stvar, a to je da je predviđao etničke regionalizacije koje su za nas bile neprihvatljive..»[52].

Izetbegović otvoreno priznaje da je on bio za BiH kao unitarnu državu i po cijenu rata; pristao je na «rekonstrukciju» ustava samo uvjetno dok ne dobije međunarodno priznanje, jer je bio svjestan kako će ratna opcija za ustavne promjene BiH u slučaju međunarodnog priznanja biti nazvana agresijom a ne građanskim ratom.

Izetbegović dosljedno provodi strategiju optuživanja i Hrvata u BiH i hrvatsku politiku, tj. predsjednika Tuđmana, za «dvoličnu politiku» prema BiH, i namjeru Hrvatske da «razgradi» Bosnu i Hercegovinu i stvori veliku Hrvatsku[53] - kako bi i Hrvate i MZ privolio na koncept unitarne BiH.

Navest ćemo nekoliko primjera indoktrinacija koji se u medijima stalno ponavljaju iako su u suprotnosti sa činjenicama. Već smo upozorili da nas ne interesiraju povijesne i politološke rasprave, već kako funkcioniraju informacijske strategije koje oblikuju javno znanje i proizvode pamćenje o određenim događajima.

Tako Alija Izetbegović opisuje hrvatsku politiku prema BiH:

"..dvolična politika HDZ-a vodila je u dalje proturječnosti. Bojeći se promjene granica i otcjepljenja dijelova teritorija pod kontrolom odmetnutih Srba, hrvatski politički vrh deklarativno podržava suverenitet i teritorijalni integritet Bosne i Hercegovine, a istovremeno dosljedno i planski radi na razgradnji Bosne i Hercegovine.. "[54].

MZ postavila je dva uvjeta za međunarodno priznanje BiH: referendum, i dogovor o ustavnim načelima BiH. Izetbegović sam priznaje da je izigrao drugi uvjet, a da bez međunarodnog priznanja ne bi bilo BiH i "agresije" na BiH. Da Hrvati nisu izašli na referendum, BiH ne bi dobila međunarodno priznanje[55] – i upitno je da li bi BiH opstala kao država.

---

[52] A. Izetbegović, intervju Radio slobodnoj Europi, isto, str. 55.

[53] A. Izetbegović: «Pogubnost dvolične politike», u Ć. Ribičić. *Geneza jedne zablude*. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk, 2001., str. 11-13.

[54] A. Izetbegović: "Pogubnost dvolične politike", isto, str., 12.

[55] Referendum ne bi bio važeći budući da ne bi moglo glasati 50% glasača, jer je Muslimana u BiH bilo oko 43%..

Izetbegović, tvrdi da su Hrvati izašli na referendum iz straha da bi u slučaju neuspjeha referenduma u BiH, došlo i u RH do "promjene granica i otcjepljenja dijelova teritorija pod kontrolom odmetnutih Srba". Dvoličnost hrvatske politike po Izetbegoviću, i Mesiću[56] jest i u tome što su se predsjednik Tuđman i Milošević dogovorili u Karađorđevu o podjeli Bosne i Hercegovine. Već zdravorazumska analiza može uočiti proturječje Izetbegovićevih i Mesićevih argumenata. Ako su se predsjednici Tuđman i Milošević dogovorili o podjeli Bosne i Hercegovine, zašto bi onda "hrvatski politički vrh" bio u strahu zbog otcjepljenja hrvatskih teritorija[57]? Bila je okupirana skoro trećina hrvatskih teritorija, pa nije valjda dogovor o podjeli bio takav da će Hrvatska ostati bez 30-tak% svog teritorija, kako bi u BiH dobila oko 20% teritorija?

Ako se pak nisu dogovorili o podjeli BiH, a "hrvatski politički vrh" je imao "teritorijalne apetite" prema BiH, onda je to najlakše bilo ostvariti političkim putem i to neizlaskom BiH Hrvata na referendum. Prema tome "dvoličnost" nije bila na strani politike RH, već na nespremnosti bošnjačke politike na odstupanje od «građanske», tj. unitarne BiH, što se vidi i po načinu kako su odbacili hrvatski prijedlog referendumskog pitanja[58].

---

[56] S. Mesić: "Teritorijalni apetiti opravdani konceptom jedne druge agresije, one Miloševićeve, hrvatskom su političkom vrhu trebali poslužiti kao 'alibi' za svoje pretenzije", u Ć. Ribičić. Geneza jedne zablude., str. 7. O Karađorđevu kao temi raspravljamo na drugom mjestu i ovdje nećemo iznositi analizu teorije zavjere kako se prikazuje susret u Karađorđevu. Što se tiče knjige Ć. Ribičića "Geneza jedne zablude", on bi se trebala zvati "Zabluda jedne geneze", geneze da se na unitarnom konceptu mogu održati višenacionalne države.

[57] Činjenica jest da je trećina Hrvatske bila okupirana, i da je do međunarodnog priznanja RH postojala opasnost otcjepljenja hrvatskih teritorija. Međutim, nakon međunarodnog priznanja RH u siječnju 1992., u njezinim "avnojevskim" granicama, teško da su bile moguće promjene granica, pogotovo ne nasilnim putem. Zato je Izetbegovićev argument, da je hrvatska politika podržala referendum zbog straha od gubitka vlastitih teritorija, više u funkciji opravdanja vlastite politike nego opisa hrvatske politike.

[58] HDZ BiH predlagala je (9.2.1992.) narednu formulaciju pitanja za referendum: «Jeste li za suverenu i nezavisnu Bosnu i Hercegovinu, državnu zajednicu konstitutivnih i suverenih naroda hrvatskog, muslimanskog i srpskog u njihovim nacionalnim područjima (kantonima)». U obrazloženju između ostalog stoji: «Iz predloženog pitanja slijedi da buduća nezavisna BiH nije unitarna država već državna zajednica koju će činiti nacionalni kantoni, hrvatski, muslimanski i srpski čija će se područja utvrditi nakon provedenog referenduma posebnim ustavnim aktom». Vidi: Dr. Smail Čekić. *Agresija na Bosnu i genocid nad Bošnjacima 1991-1993*. Sarajevo: Ljiljan, 1994. str. 312. Interesantno je da se ovakav dokument nalazi u knjizi o agresiji na «Bosnu» (već samo prekrajanje naziva države Bosne i Hercegovine otvara niz pitanja), ali podjednako iznenađuje da autor ovaj dokument koji donosi u cijelosti citira na sljedeći način: «Arhiv isntituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava u Sarajevu, inv. Br. 2-768» (S. Čekić, isto, str. 313.).

Izetbegović optužuje hrvatsku politiku za dvoličnost i zbog formiranja HVO-a. Tijekom rata u BiH, Hrvatska je stalno bila pod prijetnjom bošnjačkih optužbi da ima svoje snage u BiH, i da vojno želi ostvariti svoje "teritorijalne apetite" pomažući HVO[59]:

> *"Dozira, i prema potrebi, potpuno blokira snabdijevanje bosanskih oružanih snaga, a u Bosni i Hercegovini uspostavlja jednonacionalnu vojnu formaciju HVO, formalno nezavisnu, a stvarno dio oružane sile susjedne zemlje"*[60].

Prvu "jednonacionalnu" vojnu, ili preciznije stranačku formaciju u BiH formirali su Muslimani po odluci Alije Izetbegovića sredinom 1991. godine. "Patriotska liga" imala je u veljači 1992. godine 120.000 ljudi, a prema procjeni Sefera Halilovića zapovjednika Glavnog štaba Patriotske lige ukupne snage "neprijatelja" su brojale: a) snage JA šest korpusa KOV, b) snage SDS-a jačine 80.000-120.000 ljudi, c) "ekstremne snage HDZ-a (jačine jedna do dvije brigade)"[61].

Sefer Halilović 25. veljače 1992. izdaje "Direktivu za obranu suvereniteta Republike Bosne i Hercegovine", tj. za izvođenje vojnih operacija protiv neprijatelja BiH[62], dakle prije referenduma o nezavisnosti, prije međunarodnog priznanja BiH, i prije nego što je agresija na BiH počela. Glavni štab Patriotske lige iznosi sljedeću procjenu ciljeva neprijatelja, tj. SDS-a i "ekstremnih snaga HDZ-a":

---

[59] Izetbegović je pri tome očito zaboravio, ili zanemario, činjenicu da je Predsjedništvo RBiH 6.8.1992. donijelo *Uredbu sa zakonskom snagom o izmjeni i dopuni uredbe sa zakonskom snagom o oružanim snagama Republike Bosne i Hercegovine*, prema kojoj je HVO dio Armije BiH: «Oružane snage Republike čine Armija Republike .. Sastavni dio Armije čine postrojbe Hrvatskog vijeća obrane i drugi naoružani sastavi koji se stave pod jedinstvenu komandu Armije», vidi Zbornik. Ovako definirana formulacija o statusu HVO, jeste pravno dvosmislena, i obezvređivanje je točke sporazuma koji je Izetbegović potpisao 16 dana prije ove Uredbe. «Oružani dio Hrvatskog vijeća obrane sastavni je dio jedinstvenih oružanih snaga Republike Bosne i Hercegovine. Hrvatsko vijeće obrane će imati svoje predstavnike u zajedničkom zapovjedništvu oružanih snaga Bosne i Hercegovine. Privremena civilna vlast, nastala u ratnim uvjetima u okviru Hrvatskog vijeća obrane, uskladit će se što prije s ustavnopravnim poretkom Republike Bosne i Hercegovine, o čemu će se odmah povesti razgovori u duhu načela iz točke 1. ovog Sporazuma». Vidi Sporazum o prijateljstvu i suradnji između RH i BiH, Zagreb, 21.7.1992..

[60] A. Izetbegović, «Pogubnost dvolične politike», 2001., str. 12., i zaključak: "Licemjerje je bilo potpuno; formalno priznanje suvereniteta i diplomatski odnosi, uz istovremeno političko i vojno podrivanje Bosne i Hercegovine".

[61] Sefer Halilović. *Lukava strategija,*. Sarajevo: Maršal, 1997., str. 164-169. Dakle, prema bošnjačkim procjenama početkom 1992. godine "ekstremne snage HDZ-a" brojale su između 2.000-5.000 ljudi, u vrijeme kada je PL imala oko 120.000 ljudi.

[62] Vidi u zborniku citiranu Direktivu. Ona vojnički precizno oslikava stavove politike muslimanskog vodstva tijekom 1991. i 1992. uoči međunarodnog priznanja BiH.

"Osnovni cilj dejstva ovih snaga je podjela teritorije BiH i priključivanje matičnim (nacionalnim državama). Ostvarivanje ovog cilja težit će da ostvare u dvije etape: u prvoj etapi stvaranje nacionalnih konfederalnih jedinica u BiH, a u drugoj priključenje istih Velikoj Srbiji i Velikoj Hrvatskoj"[63].

Glavni štab Patriotske lige (PL) donio je ovu procjenu i plan operativnog djelovanja kako bi osigurao vojnu opciju za realizaciju bošnjačke politike[64]. Iz citiranog stava očito je da svaki zahtjev za federalnim uređenjem BiH, bošnjačko vodstvo smatra nelegitimnim, i neprijateljskim činom, i da će se prema protagonistima takve politike odnositi i vojno i politički kao neprijateljima[65].

Na toj je osnovi bošnjačka politika provodila i medijsku indoktrinaciju i vodila medijski rat: svaku hrvatsku opciju i politiku koja je zagovarala neku od varijanti ustavnog uređenja BiH kao unije triju konstitutivnih naroda, odnosno triju etničkih jedinica, proglašavala je neprijateljskom.

Da je legitimno zagovarati federalni i konfederalni model uređenja BiH, prihvatila je i MZ već s Cutileirovim planom 1992, i Vance-Owenovim planom 1992/1993, te Owen-Stoltenbergovim planom uređenja BiH kao unije triju republika. Zato je bošnjačka informacijska strategija koja je trebala osigurati proizvodnju pristanka na unitarnu BiH, išla na diskreditaciju Hrvatske u međunarodnim krugovima tvrdnjom o umiješanosti hrvatske vojske u BiH, i da vojnim putem želi osigurati svoje političke "apetite".

Hrvatsku se u medijima optuživalo da ima 30.000 do 50.000 svojih vojnika u BiH. Izetbegović je tvrdio 1993. da su samo u području Mostara četiri gardijske brigade. Predsjedništvo BiH podnosilo je VS UN "prijave" protiv umiješanosti HV u BiH. Glavni tajnik UN Boutros Ghali u pismima predsjedavajućem VS UN izvješćuje da UNPROFOR "nije

---

[63] S. Halilović, isto.

[64] Patriotska liga (PL) formirana sredinom 1991. godine po nalogu A. Izetbegovića. Odlukom Glavnog štaba Patriotske lige BiH od 10. travnja 1992., ta se liga stavlja na raspolaganje i ulazi u sastav Teritorijalne obrane BiH, sukladno zaključcima Predsjedništva BiH (**Vjesnik**, 13.4.1992.). Tako je Armija BiH počela i završila kao "jednonacionalna vojska". Dokumenti i u ovom zborniku potvrđuju te činjenice, ali unatoč tome medijski prikazi tih činjenica izostaju, kao i objektivno informiranje javnosti.

[65] «Odlučio sam … Po stvaranju povoljnih uslova preći na šira ofanzivna dejstva sa ciljem razbijanja, uništenja i protjerivanja neprijatelja sa teritorije BiH», S. Halilović, isto.

identificirao ni jedno zapovjedno mjesto[66]" HV u BiH, i daje procjenu da je u BiH "ukupno otrilike 3000 do 5000 vojnika[67].

Strategiju proizvodnje pristanka za muslimansko-bošnjačku opciju lakše je razotkriti kada se vidi što se falsificira, a što se prešućuje. Istraživanja arhiva MORH-a i HV-a potvrđuju izjave MORH-a da su u BiH odlazili samo dragovoljci, rodom iz BiH:

> *"Brojka angažiranih pripadnika HV nikad nije prešla snagu formacijske lake brigade JNA (1400-1800 ljudi) uz potporu ekvivalenta topničke bitnice i oklopne satnije. Nikada nisu bile koncentrirane na jednom taktičkom pravcu ili mjestu već su dijeljene na manje skupine u svrhu 'krpljenja' prevelike crte obrane. .. S takvim snagama ne ide se u agresiju i secesiju druge države.. Njihova uloga je u prvom redu bila psihološka i stvarno predstavlja simboličku potporu.."[68].*

Stratezi optuživanja Hrvatske za agresiju i međunarodni sukob u BiH, inzistiraju na udjelu HV u sukobu HVO i ABiH, a prešućuju koliki je bio udio Muslimana-Bošnjaka iz Hrvatske vojske u Armiji BiH, odnosno Muslimana-Bošnjaka poslatih iz Hrvatske u ABiH. Prema službenom dokumentu Personalne uprave MORH-a, u Hrvatskoj vojsci bilo je 928 Muslimana, od kojih je dobar dio prešao u ABiH[69]. Hrvatska je dopuštala ustrojavanje i obuku postrojbi TO BiH na svom terenu: 27. lipnja 1992. u Klani kod Rijeke ustrojena je 7. krajiška brigada; na zagrebačkom velesajmu 30. svibnja 1992. ustrojen je 1. krajiški bataljun odakle je otišao u Travnik[70]. Koncem 1992. Armija BiH traži od Ministarstva obrane RH da pomogne u mobiliziranju vojnih obveznika iz BiH, koji se nalaze u Hrvatskoj[71]. Izetbegović osobno traži

---

[66] Pismo glavnog tajnika UN predsjedavajućem VS, **Vjesnik** 19.2.1994.

[67] **Večernji list**, 4.2.1994. Također u pismu glavnog tajnika UN predsjedavajućem VS, stoji "da je u prošlosti UNPROFOR uočio manji broj naoružanih osoba u uniformama HV u BiH" **Vjesnik** 3.2.1994.

[68] Davor Marijan: "Vještački nalaz: o ratnim vezama Hrvatske i Bosne i Hercegovine (1991.-1995.)". Časopis za suvremenu povijest. 36 (1)211-247(2004)., str. 241-242. Podatak se odnosi na udio HV u sukobu HVO i A BiH za period od srpnja 1993. do travnja 1994.

[69] MORH, Temeljem odluke ministra obrane Klasa: 023-03/04.03/01, Zapisnik o preuzimanju dokumentacije, 21.1.2005, CD-01: «Evidencija pripadnika muslimanske narodnosti u HV tijekom ratnog razdoblja». I Vojno izaslanstvo Republike BiH tražilo je od MORH-a angažiranje časnika HV «radi boljeg stručnog rada, organizovanosti i veće efikasnosti u borbi protiv srbo-četničkog agresora, a za potrebe OS RBiH», te da «***Status ovih časnika molimo da se riješi kao i do sada, zamrzavanjem (da imaju sve prinadležnosti ko časnici HV), a po obavljenoj zadaći da im se omogući dalje angažovanje u HV***» dopis Broj: 05-6/93, Zagreb, 4.1.1993.

[70] Davor Marijan, isto, str. 247.

[71] Vojno izaslanstvo Republike BiH u Republici Hrvatskoj, Dopis broj: 04-824/92, Zagreb, 18.11.1992.

dodatnu izobrazbu za 22 pilota MIG-ova i helikoptera za potrebe TO BiH[72]. Cijelo vrijeme rata, i u vrijeme sukoba HVO i ABiH, oko 15.000 ranjenika Muslimana-Bošnjaka liječeno je u hrvatskim bolnicama[73].

Poseban problem su mudžahedini («sveti ratnici») koji su se borili za islam u postrojbama ABiH. Mudžahedini su vrlo brzo organizirali logor za obuku militanata u Mehurićima, blizu Travnika. U prosincu 1992. postojao je «samo jedan veći odred islamskih fundamentalističkih dragovoljaca, a devet mjeseci kasnije, u listopadu 1993., 'već imamo najmanje dvanaest odreda'»[74]. Njihova nazočnost i «naglasak na vjerskom vojnom sukobu samo su pogoršali stvar»[75], pogotovo što su oni počinili niz zločina protiv Hrvata u srednjoj Bosni.

Postoje naznake da nisu bili pod punom kontrolom zapovjedništva ABiH, i da je kompromis postignut tako što je 1993. Vlada BiH «13. kolovoza službeno zasnovala Kateebat al-Mujahideen ('Odred svetih ratnika') na temelju osobne zapovijedi bosanskog predsjednika Alije Izetbegovića, kojom je jedinica bila izravno odgovorna»[76]. Kako su pak s druge strane u Hrvatskoj uspješno poduzete mjere za prekid logističke, financijske i komunikacijske potpore mudžahedinima pod okriljem humanitarnih organizacija, to zacijelo nije bilo prihvaćeno od bošnjačke politike. Međutim, bošnjačko vodstvo nije moglo protiv toga javno prosvjedovati jer svjetska (ili, preciznije, zapadna) javnost nije odobravala poticanje rata za islam u BiH. Zato je dodatni motiv bošnjačkog potenciranja prisutnosti HV u BiH, bio i taj da se barem na medijskom planu neutralizira činjenica nazočnosti i djelovanja mudžahedinskih postrojbi u BiH.

---

[72] «Molimo da se odobri boravak i obuka u Republici Hrvatskoj za sljedeća lica, a za potrebe zračnih snaga Bosne i Hercegovine»; Predsjedništvo R BiH, Sarajevo, 9.o8.1992. U potpisu predsjednik Predsjedništva Alija Izetbegović i ministar NO BiH Jerko Doko; Pukovnik Hasan Efendić, iz Vojnog izaslanstva RBiH u Zagrebu, upućuje ministru obrane RH Gojku Šušku novi zahtjev za preobukom pilota, broj: 05-1179/92, Zagreb, 26.11.1992.

[73] Samo je u Kliničkoj bolnici Split «tijekom 1992. i 1993. godine u KB 'Firule' u Splitu primljeno, hospitalizirano, te nakon provedenog liječenja otpušteno na kućnu njegu ukupno 3.991 osoba muslimanske narodnosti». Klinička bolnica Split. Ured ravnatelja, Klasa: 052-01/98-01/08. Ur. Br.: 2181-147-98-01-01-1. Dopis Vladi RH, Ured za suradnju s međunarodnim kaznenim sudom, Split 17. lipnja 1998. Brojka od 15.000 ranjenika čini formaciju od 5 do 7 brigada, kojima je skrb dala Republika Hrvatska.

[74] E. K. Kohlmann. *Al-Qa'idin džihad u Europi. Afganistansko-bosanska mreža*. Zagreb: Naklada Ljevak, 2005., str. 135.

[75] E. K. Kohlmann, isto, str. 106.

[76] E. K. Kohlmann, isto, str. 126.

Nema dovoljno prostora da bi se nabrojala sva logistička potpora koju je Hrvatska unatoč embargu pružala ABiH, ili koju je propuštala za potrebe ABiH. Bez te logističke potpore BiH bila bi poražena[77]. Osim toga Hrvatska je preuzela teret od stotine tisuća izbjeglica iz BiH, pretežito Muslimana. Svo vrijeme rata u BiH, i sukoba između ABiH i HVO-a vlasti BiH nesmetano djeluju u Hrvatskoj mimo svih međunarodnih normi[78].

Podaci, brojke i dokumenti ukazuju da je Hrvatska pomagala i HVO i ABiH, da je ta pomoć bila različitog intenziteta u razdoblju od 1992. do 1995., ali da ni u doba najvećih sukoba između ABiH i HVO-a, pomoć nije ukidana ABiH. Kad budu raspoložive konačne financijske bilance o troškovima humanitarne, vojne i socijalne pomoći BiH od strane RH, Muslimani-Bošnjaci bit će veći korisnici hrvatske pomoći nego Hrvati iz BiH. Za prikaz tih činjenica nema prostora u medijima.

U medijima se stalno plasira teza o umiješanosti hrvatske vojske u sukob između HVO-a i ABiH, što bi trebao biti dokaz agresije i međunarodnog sukoba u koji je uključena Republika Hrvatska protiv BiH. Intenzitet takve medijske kampanje kulminira 1993. da bi se prikrio pravi razlog muslimansko-bošnjačkog nezadovoljstva: MZ zagovara nakon Vance-Owenova plana (uređenje BiH u 10 provincija), Owen-Stoltenbergov plan (uniju triju republika), a Lord Owen spreman je čak na podjelu Bosne i Hercegovine i formiranje samostalne muslimanske države[79]. S planovima MZ upoznate su sve tri strane. I jedan i drugi plan MZ neprihvatljivi su za muslimansko-bošnjačko vodstvo, koje smatra da bilo koje federalno ili konfederalno uređenje BiH znači "podjelu Bosne i Hercegovine".

Nasuprot tome, hrvatska strana nema razloga za vojni sukob s Muslimanima-Bošnjacima, jer za političkim stolom može ostvariti svoje ciljeve. Iz tih razloga muslimansko-bošnjačka strana želi vojno postići kontrolu nad što većim teritorijem, jer se plaši da će ih

---

[77] Potpisan je i *Protokol o suradnji Vlade RH i Vlade RBiH o uspostavi logističkih centara u RH za prijam i distribuciju humanitarne pomoći upućene RBiH*, Zagreb, 25.2.1993. Prema protokolu logistički centri se uspostavljaju u mjestima: Zagreb, Rijeka, Split, Ploče i Slavonski Brod.

[78] "Osim toga vlasti Bosne i Hercegovine slobodno zasjedaju u Zagrebu, predstavnici tih vlasti slobodno se kreću na cijelom području Republike Hrvatske ne poštujući osnovna međunarodna pravila o najavljivanju i traženju suglasnosti za svoje djelovanje na teritoriju druge suverene države, a u mnogim mjestima Hrvatske djeluju brojni različiti uredi i logistički centri političkih organizacija i vojske koja vrši zločine i agresiju nad hrvatskim narodom". Pismo predsjednika RH dr. F. Tuđmana predsjedniku Predsjedništva RBiH Aliji Izetbegoviću od 25.6.1993.

[79] David Owen. *Balkanska Odiseja*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 1998., str. 220.

izgubiti u političkim pregovorima o uniji triju republika[80]. Zato razvija medijsku kampanju i propagandu o hrvastkoj agresiji na BiH da bi prikrila ciljeve svojih vojnih operacija. O realizaciji tih vojnih ciljeva izvijestio je zapovjednik ABiH u veljači 1994.: "HVO /je/ eliminisan sa područja Jablanice, Konjica, Fojnice, Kaknja, Zenice, Travnika i Bugojna. Znači, kompletna jedna pokrajina po Vens-Ovenovom planu sa centralom u Travniku"[81].

"HVO je eliminisan" vojno i politički iz srednje Bosne, izvješćuje načelnik Glavnog štaba ABiH general Rasim Delić. I to je rezultat "agresije" Hrvatske na Bosnu i Hercegovinu. Rezultat hrvatske politike da se HVO i ABiH urede kao dvije komponente jedne vojske i formiraju zajedničko zapovjedništvo, prema sporazumima od 21.7.1992., 21.9.1992., 25.4.1993., 12.5.1993., nisu imali uspjeha jer su bili u suprotnosti s građanskim, unitarnim konceptom, uređenja BiH[82]. Potpisivanje tih sporazuma sa strane Alije Izetbegovića povjesničari će vjerojatno ocijeniti "dvoličnom politikom", a Izetbegović opravdavati njihovo potpisivanje taktičkim razlozima (jer bi ostao bez logističke, humanitarne i socijalne pomoći od strane RH), a neprovođenje tih sporazuma strateškim razlozima (jer stavljanje HVO pod zajedničko zapovjedništvo[83], bio bi prvi korak priznavanja federalnog uređenja BiH).

U tom raskoraku između "taktike i strategije" proizvodnja pristanka gradi medijsku, virtualnu sliku stvarnosti. Alija Izetbegović tvrdi: «u Bosni nije bio sukob nacionalnih stranaka, nego sukob demokracije i fašizma»[84], jer s njegovog stajališta postoji samo jedna demokratska opcija tj. "jedinstvana" BiH, u "kojoj je suveren narod, .. narod kao građani jedne države"[85]. Alija Izetbegović ima pravo zagovarati svoju opciju uređenja BiH, ali informacijska strategija koja sve druge opcije proglašava fašizmom, i sotonizira protivnike, poziva na oduzimanje demokratskih prava njegovim oponentima, tj. ima za posljedicu banaliziranje slobode i prava na slobodu i hrvatskoj i srpskoj nacionalnoj zajednici u BiH.

---

[80] A pogotovo ako se MZ odluči na formiranje samostalne muslimanske države.

[81] Rasim Delić. *Armija ključ mira*. Sarajevo: Vojna biblioteka, 1994., str. 19. Citirano prema D. Marijan, isto, str. 227.

[82] Svi citirani sporazumi nalaze se u Zborniku.

[83] Zvuči krajnje cinično obrazloženje odluke Predsjedništva RBiH (19.1.1993.), kojom se poništava zapovijed ministra obrane Vlade RBiH Bože Rajića (od 16.1. 1993.) o realizaciji uzajamnog podčinjavanja postrojbi ABiH i HVO, jer "ministar obrane RBiH nije potpisao svečanu izjavu - zakletvu, to pravno nije imao ovlaštenje za izdavanje zapovijedi"; vidi dokumente u Zborniku.

[84] A. Izetbegović, *Sjećanja*, str. 457.

[85] A. Izetbegovi, *Sjećanja*, str. 109.

Sotonizacija protivnika jedno je od prvih načela vođenja medijskog rata[86]. Izetbegović se drži toga načela:

> *«Postoji jedan fenomen koji zaslužuje da bude proučen: i u ovom i u prošlom ratu na sceni su bili četnici i ustaše. Nije važno kako su se zvali, ali bili su to. Ali četnici i ustaše na kraju ovog vijeka bili su u svakom pogledu gori od onih iz Drugog svjetskog rata»*[87].

Postoji više fenomena koje treba proučiti[88]. Jedno je utvrditi događaje i povijesne istine o tim događajima; drugo je utvrditi medijske prikaze tih događaja i što je istina u informacijskim prezentacijama. Naša je teza da informacijske strategije proizvode prikaze i pamćenja određenih događaja prema interesima glavnih protagonista, i ta se medijska slika tek djelomično poklapa sa stvarnim, povijesnim činjenicama. Građa koju donosimo u prilogu može poslužiti za tumačenje i razumijevanje povijesnih, politoloških i drugih studija, ali i za razotkrivanje informacijskih strategija u funkciji proizvodnje različitih tipova pamćenja.

Proizvodnja identiteta

Informacijsku strategiju koja oblikuje javno znanje i pamćenje u funkciji stvaranja i hrvatske države i federalne BiH, nazvali smo proizvodnja identiteta. Stožerne gravitacijske točke u promociji ove strategije su sljedeće:

a) svijet je u procesu svestranih međunarodnih i regionalnih integracija ali istodobno se nacionalno sve više individualizira; multinacionalne države se raspadaju a (mali) narodi ostvaruju svoju suverenost u vlastitoj državi i članstvu u međunarodnim organizacijama; temeljni ideali u strategiji proizvodnje identiteta su nacionalna sloboda, samostalnost, suverena država i međunarodno priznanje;

b) višenacionalne državne koje su uređene kao unitarne zajednice, tj. na hegemoniji jednog naroda, mogu opstati samo silom, i nisu demokratske jer svi konstitutivni narodi ne mogu ostvariti svoju nacionalnu slobodu i interese;

---

[86] Vidi: Alvin i Heidi Toffler. *Rat i antirat*. Beograd: Paideia, 1998., str. 195-197.

[87] A. Izetbegović. *Sjećanja.*, str. 457; **Dnevni avaz**, 8. aprila 1999.

[88] Ostavljamo po strani isključivost A. Izetbegovića koji svoju opciju smatra demokratskom, a sve one koji ne dijele iste političke svjetonazore s njegovim, naziva fašistima.

c) Bosna i Hercegovina kao demokratska država može se urediti samo na načelima konstitutivnosti i teritorijalnosti tri naroda, tj. kao federacija tri entiteta – bez obzira kako se oni zvali (kantoni, provincije, unija tri republike);

d) zahtjev Muslimana/Bošnjaka za ne mijenjanjem unitarnog ustavnog uređenja BiH, smatra se protivnim nacionalnim interesima Hrvata u BiH, tj. njihovom težnjom da se održi neprihvatljiv status quo – status kakav su Hrvati imali u bivšoj Jugoslaviji; teritorijalna osvajanja Srba kako u RH tako i u BiH su neprihvatljiva, i ako se ne mogu riješiti politički riješit će se vojno;

e) ni jedno ustavno uređenje BiH ne može se nametnuti silom, jer povijest ukazuje da sve što je građeno na sili prije ili kasnije propada; kako nema dogovora Bošnjaka, Hrvata, i Srba o ustavnom uređenju BiH (vanjskim i unutarnjim granicama) to će konačnu odluku donijeti međunarodna zajednica a Hrvati mogu samo voditi računa o svojim pregovaračkim pozicijama.

Ova informacijska strategija bila je u funkciji hrvatske politike koja je dovela do međunarodnog priznanja RH, i koja je vođena prema BiH. Tu politiku je najvećim dijelom oblikovao dr. Franjo Tuđman.

O prvom hrvatskom predsjedniku najčešće se govori kao o političaru i državniku, a zanemaruje se bitna odrednica njegova mišljenja i djelovanja – da je on bio povjesničar. Dr. F. Tuđman svoju politiku nije izvodio ni iz pragmatičnih, ni dnevno političkih razloga ili situacija, već na temelju povijesnih dugoročnih prosudbi do kojih je došao tijekom desetljeća proučavanja europske i hrvatske povijesti.

On je još 1968. u vrijeme okupacije Čehoslovačke od strane SSSR-a, pisao o potrebi ujedinjenja Europe – u vrijeme kada je za mnoge to bila znanstvena fantastika:

« .. oblikovanje evropske politike radi preporoda Evrope i poradi njezina izlaska iz procijepa dviju velesila kao samostalnog činitelja na pozornicu međunarodnog života – postala je povijesna nužnost. Sadašnje stanje je trajno neodrživo..»[89].

[89] F. Tuđman: «Evropa u procjepu između Istoka i Zapada. Ideja o europskoj zajednici nasuprot razudbe europskih naroda između dviju svjetskih velesila», **Forum** (10-11)623-648(1968), i dalje: «Evropa .. kao čimbenik mira i razbora, ravnoteže u svijetu i sigurnosti u Evropi, koegzistencije država bez obzira na razlike u njihovim političkim ideologijama i na opreke u društvenim sustavima, čimbenik suradnje malih i velikih naroda i jedinstva pluraliteta na temelju poštovanja načela samobitnosti, ravnopravnosti i

«Evropska zajednica koja bi, u obliku saveza evropskih država, udruženim silama evropskih zemalja spriječila dalje pogoršavanje položaja pojedinih evropskih naroda mogla bi biti najpovoljniji okvir za stvarno oživotvorenje ideje koegzistencije u današnjem svijetu»[90].

Također daje procjenu o potrebi i mogućnosti ujedinjenja Njemačke:

«Razumljivo, takva zajednica nije zamisliva bez Njemačke. Prema tome, Evropa treba ne razjedinjenu i zbog toga opravdano nezadovoljnu nego nacionalno ujedinjenu Njemačku..

.. Njemačka isto tako, i još u mnogo većoj mjeri, treba Evropu. Kako sada stvari stoje, bez perspektive ujedinjene Evrope i saveza evropskih naroda teško je vidjeti i neke stvarne izglede ujedinjenja Njemačke»[91].

Zbog nacionalnih tenzija Jugoslavija je bila stalna prijetnja europskoj stabilnosti i sigurnosti. Tako je nakon pobune kosovskih Albanaca, na Kosovu 1981. uvedeno izvanredno stanje, a primjena sile i policije imala je za posljedicu službeno desetak mrtvih i više stotina ranjenih[92]. Dr. F. Tuđman u svojim raspravama 1980-ih piše o pacifikaciji Jugoslavije po skandinavskom modelu, s tezom da je državnost nacija ključ mira u Europi[93].

Zašto je potrebno upozoriti na ove rasprave i stajališta? Prvo, da se prepozna kako se radi o povijesnim raspravama i procjenama a ne o političkim programima, i drugo, da se radi o stajalištu kako svi narodi imaju pravo za stolom u međunarodnoj zajednici, treće da je ključ razrješenja sukoba u višenacionalnim državama mirno rješavanje problema, i četvrto da se temeljem takvih prosudbi vodila hrvatska politika.

---

suverenosti svakog naroda u životu evropske zajednice, što bi bez dvojbe bio znatan prilog i pobjedi tih načela u svijetu uopće» str. 629-630.

[90] F. Tuđman, 1968, str. 644.

[91] F. Tuđman, 1968, str. 628-629.

[92] Neslužbene brojke daleko su veće. Govori se o nekoliko stotina mrtvih.

[93] F. Tuđman. *Nacionalno pitanje u suvremenoj Europi. Državnost nacija ključ mira Europe.* Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske, 1990. (prvo izdanje ove rasprave objavljeno je 1980 u inozemstvu na hrvatskom i engleskom, a potom njemačkom jeziku.)

Na ovim postavkama hrvatska je politika od 1990-ih bila dosljedna. Na konstituirajućoj sjednici Sabora RH, prvoj nakon prvih demokratskih izbora, 30. svibnja 1990., dr. Tuđman je rekao:

> *«Na temelju sveukupnoga povijesnog iskustva držimo da se državni suverenitet Hrvatske – u zajednici s ostalim narodima današnje SFRJ – može osigurati na konfederalnim osnovama, kao ugovorni savez suverenih država»*[94].

U vrijeme «balvan revolucije» u Hrvatskoj i euforije za stvaranjem Velike Srbije, predsjedništva Republike Hrvatske i Republike Slovenije u srpnju 1990 dala su izraditi prijedlog konfederalnog uređenja odnosa između republika SFRJ. Model je pripremljen prema primjerima «konfederacije iz povijesti i iskustva Europske zajednice»[95]. I prigodom proglašenja Ustava RH, 22. prosinca 1990., predsjednik Tuđman je rekao:

> *«Iako smo na osnovama sveukupnog iskustva protiv održavanja Jugoslavije u dosadašnjem ili nekom trećem kalupu, ne isključujemo, nego naprotiv nudimo prijedlog nacrta o mogućnosti preobrazbe SFRJ u jedan Savez, ili možda u više Saveza, suverenih jugoslavenskih država. Osnovanost takvoga prijedloga držimo prihvatljivim i za one druge republike ili države i politička gledišta, što ne vide rješenja izvan Jugoslavije..»*[96].

Hrvatska politika je bila svjesna da «sudbina ni jednoga naroda gotovo nikada ne ovisi samo o njegovoj volji», da su okolnosti takve da MZ «ne prihvaća program razbijanja Jugoslavije i promjene granica u Europi, a daju punu potporu demokratskim preobrazbama»[97]. Zato je hrvatska politika nudila Savez suverenih država, s mogućnošću mirnog razlaza nakon 5-10 godina; dakle, zagovarala je demokratski model razrješenja krize

---

[94] F. Tuđman. *ZNA SE. HDZ u borbi za samostalnu Hrvatsku*. Zagreb: Izvršni odbor HDZ-a, 1992., str. 29. i dalje: «**3. Uključivanje u Europu i europeizacija Hrvatske**. Istodobno s unutarnjom demokratskom preobrazbom valja poduzimati sve potrebne korake radi što skoreg uključenja Hrvatske u Europsku zajednicu.»

[95] «Model konfederacije u Jugoslaviji». Ovaj prijedlog razmatran je na sjednicama Predsjedništva SFRJ 10. i 16. listopada 1990. Vidi: dr. Anđelko Milardović. *Dokumenti o državnosti Republike Hrvatske*. Zagreb: Alineja, 1992., str. 31-42.

[96] F. Tuđman, 1992., str. 84.

[97] F. Tuđman, 1992., str. 84.

a bila je protiv primjene sile bilo da bi se održao postojeći sustav ili nametnulo neko drugo rješenje[98].

«Čuvari» Jugoslavije, od SKJ – Pokreta za Jugoslaviju do JUL-a, niti su shvatili niti su mogli prihvatiti da je Jugoslavija mogla opstati samo pod uvjetom da se demokratizira, tj. organizira kao konfederacija. Tako su Jugoslaviju razbili oni koji nisu dozvoljavali njezinu demokratizaciju[99], a ne oni koji su tražili da narodi u toj višenacionalnoj zajednici budu suvereni. Iako je slika u projugoslavenskim i srpskim medijima drukčija: za razbijanje Jugoslavije optužuju se Hrvatska i Slovenija.

Po istom obrascu, iako su okolnosti bile drukčije, «čuvari» BiH za «podjelu» Bosne i Hercegovine optužuju Hrvate i Hrvatsku jer su tražili da se ona demokratizira, tj. uredi kao federacija.

Stajalište i hrvatske politike i informacijske strategije «proizvodnje identiteta» bilo je dosljedno: «ako je Jugoslavija mogla opstati samo kao konfederativni savez, Bosna i Hercegovina može postojati samo kao zajednica triju konstitutivnih naroda .. pod nadzorom UN-a»[100]. Stajalište Izetbegovića i bošnjačkog vodstva bilo je suprotno. Oni su ocijenili da konfederalno uređenje vodi podjeli Bosne i Hercegovine, jer da konfederacija znači tri države, a tada će se Srbi željeti pridružiti Srbiji a Hrvati Hrvatskoj[101]. Zato je bošnjačko vodstvo svaki zagovor (kon)federalnog uređenja BiH politički tumačilo a medijski napadalo kao namjeru podjele BiH.

Optužbe za podjelu BiH prethode ratu u BiH. Teorija zavjere u Karađorđevu, u kojem je navodno dogovorena «podjela» BiH između Miloševića i Tuđmana, jedan je od onih političkih

---

[98] O tome podrobnije: Davorin Rudolf. *Rat koji nismo htjeli*. Zagreb: Nakladni zavod Globus, 1999., str. 293-299.

[99] Opće mjesto srpske politike koja je bila protiv «federalizacije» jugoslavenskog ustava, je da «konfederacija nije država». Na sličnim pozicijama bilo je i bošnjačko vodstvo koje nije koristilo tu frazu, da se ne bi u izričaju izjednačili s paljanskim vodstvom. Lišeno svakog osjećaja za realnost i znanja o demokraciju vodstvo JNA je silom pozivalo na očuvanje Jugoslavije: «Višestranačje je dovelo narode u sukobe.. rušitelji Jugoslavije preuzeli su vlast i okrutno žele promijeniti društveno uređenje uvođenjem kapitalizma u svojoj najgoroj formi.. Bez obzira na stavove Predsjedništva, mi ćemo udariti svom našom snagom, mi ne možemo više da čekamo, i neće više biti povlačenja. Izdaja Jugoslavije je očita, i potvrđena odlukama Slovenije i Hrvatske … Izdajice treba ubiti na licu mjesta bez milosti i razmišljanja..» načelnik generalštaba JNA Blagoje Adžić, na Vojnoj akademiji u Beogradu 5.7.1991. Dokument citira i Hrvoje Kačić. *U službi domovine*. Zagreb: Matica Hrvatska, 2003., str. 130.

[100] F. Tuđman: **Die Welt**, 24.5.1993. u F. Tuđman. *Hrvatska riječ svijetu*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 1999. str. 261-262.

[101] F. Tuđman, 1999, str. 261-262, 273.

mitova na kojeg se mnogi pozivaju bez dokaza, i protivno činjenicama. Taj mit proizvod je informacijskih strategija kako determinatora kaosa tako i proizvodnje pristanka[102]. Mit o «podjeli Bosne» u Karađorđevu (25.3.1991.), nastao je nakon «podjele Bosne» na trojnom sastanku Tuđman-Izetbegović-Milošević u Splitu 12. lipnja 1991. kada se tijekom «susreta posebno .. razgovaralo o Bosni i Hercegovini, među ostalim i o mogućnosti njezine kantonizacije»[103].

Gotovo da nema medija koji narednih dana nije pisao o toj temi[104]. Mogućnost kantonalnog uređenja BiH dočekana je «na nož» u većini (pogotovo bosansko-hercegovačkih) medija kao «podjela» BiH koja ne dolazi u obzir. Predsjednik Tuđman je o sastanku u Splitu izjavio sljedeće: «Još prije nego što je došlo do ovog užasnog rata, .. ja sam, želeći spriječiti to zlo, otvoreno razgovarao i s Miloševićem i s Izetbegovićem, u četiri oka i zajedno, u Splitu. Rekao sam da za opstanak BiH nema drugog rješenja nego konfederalnog, prihvatljivo za sva tri naroda koji moraju biti konstitutivni. Nisu imali sluha za to»[105]. Predsjednik Izetbegović je nakon splitskih razgovora o kantonizaciji BiH izjavio: «Samnom se o svemu tome ne može razgovarati»[106].

Izetbegović je ostao dosljedan tome stavu i za vrijeme pregovora o Cutileirovom planu prema kojem su sve tri strane nakon dva mjeseca pregovora pristale na formulu da tri

---

[102] Susret u Karađorđevu zavređuje posebnu raspravu, zato se time bavimo na drugom mjestu. Vidi: Ivo Lučić, "Karađorđevo politički mit ili dogovor?", *Časopis za suvremenu povijest* (1) 7-36 (2003) /Hrvatski institut za povijest, Zagreb./

[103] HINA, **Baza Eva**, 12.6.1991.

[104] Primjera radi: **Večernji list**: «Bosna kao Švicarska» 13.6.1991.; **Vjesnik**: «Raspad BiH je raspad Jugoslavije» 14.6.1991.; **Večernji list**: «Kantonizacija im zanimljiva» 14.6.1991.; **Globus**: «Bosna šaptom pade» 14.6.1991.; **Večernji list**: «Bosna drma Hrvatsku» 14.6.91.; **Slobodna Dalmacija**: «Kantoni – 'gotova stvar'?» 17.6.1991.; **Oslobođenje**: «Cijepanja neće biti» 18.6.1991.; **Vjesnik**: «Svakom njegov» 18.6.1991.; **Danas**: «Sve bosanske nijanse« 18.6.1991.; **Danas**: «Forsiranje Bosne« 18.6.1991.; **Oslobođenje**: «Kantonizacija BiH: za i protiv», «Nebulozne ideje» 19.6.1991.; **Vjesnik**: «Kantonizacija nije moguća» 20.6.1991.; **Borba**: «Koliko kantona za zemlju Bosnu?» 20.6.1991.; **Oslobođenje**: «BiH – jedan kanton» 21.6.1991.; **Oslobođenje**: «Zajednička a ne nacionalna država» 22.6.1991.; **Arena**: «Kukavičje jaje za Bosnu?» 22.6.1991.; **Oslobođenje**: «Ostvarivanje nacionalne i druge ravnopravnosti» 25.6.1991.

[105] F. Tuđman, 1999, str. 254.

[106] Prema **Slobodna Dalmacija**, 17.6.1991. Ovu izjavu A. Izetbegović nije dao u Splitu. U službenom priopćenju sa sastanka u Splitu stoji da su tri predsjednika «izrazili maksimalan stupanj otvorenosti i dobre volje da se dođe do prijedloga rješenja koji će biti u interesu svih naroda» HINA, Baza Eva, 12.6.1991..

konstitutivna naroda Bosne i Hercegovine trebaju dobiti vlastite kantone u okviru priznatih granica BiH[107].

Sa stajališta filozofije «generala poslije bitke», tj. imajući u vidu ustavno uređenje BiH kakvo je postignuto u Daytonu, postavlja se pitanje je li se rat u BiH mogao izbjeći[108]? Ambasador Cutileiro smatra da se rat u BiH mogao izbjeći da su predsjednik Izetbegović pokazao više zanimanja za prijedlog kantonizacije, te da je srpski čelnik Karadžić bio strpljiviji i pričekao početak kantonizacije i crtanje karata pod pokroviteljstvom Europske zajednice[109].

Je li se i informacijski rat mogao izbjeći?

Sa stajališta informacijske strategije proizvodnje identiteta, hrvatska je strana u BiH bila suočena s dva problema: kako suzbiti srpsku agresiju, te kako privoljeti Muslimane/Bošnjake da pristanu na razgovore i politička rješenja prihvatljiva za ostale; tj. da Bosna i Hercegovina ne može opstati kao «unitarna, jedinstvena, građanska» država.

Suprotstavljajući se srpskoj agresiji pripajanja Velikoj Srbiji, u početku cijelog a potom većeg dijela teritorija BiH, te suprotstavljajući se agresiji na Hrvatsku iz BiH, informacijska strategija proizvodnje identiteta promovirala je vrijednosti nacionalne slobode i stvaranja hrvatske države, jedinstva hrvatskog korpusa, suverenosti i konstitutivnosti i Hrvatskog naroda u BiH, potpori Republike Hrvatske Hrvatima u BiH, itd. Ta informacijska strategija nije mogla računati na korištenje medijskih mreža determinatora kaosa, jer su te komunikacije bile pod nadzorom i izvan omeđenog područja krize, u svijetu gdje su vrijedili drugi standardi.

Ta je informacijska strategija bila u funkciji kako prava na samoodređenje, tako i funkciji obrane i potpore vojnoj strategiji koja je u konačnici dovela i do pobjede i oslobađanja okupiranih teritorija RH.

Međutim, ta je informacijska strategija imala za posljedicu stvaranje nepovjerenja kod Muslimana/Bošnjaka, partnera «referendumske koalicije»[110], jer je bila u suprotnosti s

---

[107] Kao što je već navedeno, Izetbegović je plan prihvatio iz taktičkih razloga, tj. dobivanja međunarodnog priznanja BiH, a odbio iz strateških – nepristajanja na «etničku podjelu» BiH.

[108] Odgovor A. Izetbegović na ovo pitanje 2000 godine je sljedeći: «mislim da se rat mogao izbjeći, da nije bio neizbježan» (?!) (Bosna i Hercegovina 1990.-2025., Zagreb, 2005, str. 45.

[109] **Oslobođenje** 17.5.1992., prema F. Tuđman, 1999., str. 220.

[110] «Referendumska koalicija» je naziv što ga D. Owen (1998) koristi za hrvatsko/bošnjačko političko zajedništvo na referendumu (konac veljače 1992.) koji je bio uvjet za međunarodno priznanje BiH.

njihovom političkom strategijom, i zato je bila u sukobu sa strategijom proizvodnje pristanka na «građansku» BiH. Uspjeh informacijske strategije proizvodnje identiteta u borbi protiv srpske agresije u Hrvatskoj i BiH, imao je negativne učinke za hrvatsku stranu u BiH[111]. Ne zbog «teritorijalnih apetita», tj. stvaranja Velike Hrvatske, već zbog toga što je sa stajališta bošnjačkih nacionalnih interesa zahtjev za konstitutivnošću i teritorijalnošću Hrvata i BiH bilo najefikasinije neutralizirati optužbama za podjelom BiH, i to argumentirati hrvatskim «namjerama» i onda kada su predlagani zajednički gospodardki razvojni programi. Jer, namjere hrvatske politike bile su dosljedne i na gospodarskom planu. Rijetko se spominje, ako uopće, prijedlog predsjednika Tuđmana predsjedniku Izetbegoviću i «predsjednicima odnosno premijerima Austrije, Češke, Slovačke, Mađarske, Slovenije i Ukrajine» da se unutar srednjoeuropske regije razmotri mogućnost «suradnje u nekoliko vitalnih gospodarskih projekata»[112].

Hrvatska je razvojna strategija bila usmjerena k Europi, integraciji u Srednju Europu zajedno s BiH. Bošnjački su razvojni planovi bili usmjereni k zajedništvu s muslimanskim zemljama[113], koje su «protiv agresije .. pružile značajnu političku, materijalnu i vojnu pomoć»[114], ali i zato da bi istakli neovisnost od druga dva naroda u BiH, i da bi emancipirali svoj politički i kulturni identiteta. Zato su hrvatski prijedlozi dočekivani s podozrenjem bez obzira radilo se o političkim, gospodarskim ili kulturnim programima.

---

[111] Stajalište Alije Izetbegovića i njegova kruga bilo je da ako Srbija i Hrvatska zarate, da će onda 'Bosna lakše doći do svoje države'. General pukovnik JNA I. M. o tome je izvijestio predsjednika Tuđmana sredinom 1991.; General I. M. koji je umirovljen prije 1990., o tome mi je govorio u jesen 2004.

[112] Pismo predsjednika Tuđmana predsjedniku Izetbegoviću 6.11.1992.; Predsjednik Tuđman procjenjuje da su sljedeći projekti od interesa za širi krug zemalja, uključujući i BiH: izgradnja nizinskih željezničkih pruga i autocesta, izgradnja slobodnih industrijsko-trgovinskih zona, projekt daljnje izgradnje naftovoda i plinovoda do zemalja Srednje Europe, projekt razvitka turizma na cijelom prostoru Jadrana i Srednje Europe, projekt zaštite okoline. Predsjednik Tuđman predlaže sastanak na vrhu na Brijunima do konca 1992., a da stručnjaci prethodno razmotre modalitete realizacije ovih projekata.

[113] «Nikada, u posljednjih stotinu godina, muslimanski svijet nije bio ujedinjen kao u slučaju Bosne. Tim nastojanjima pridružili su se svi .. Bilo je to najšire i najdjelotvornije civilizacijsko svrstavanje u korist bosanskih muslimana» ocjena je S. Huntingtona s kojom je suglasan i Izetbegović (*Sjećanja*, str. 182.). Organizacija islamske konferencije (OIC) davala je bosanskim muslimanima političku podršku u UN-u, 1993. OIC je ponudio 18.000 vojnika za mirovne snage UN-a (Zapad je pristao na 7.000 tisuća). Nepoznata je vrijednost vojne opreme i naoružanja što su islamske zemlje uputile ABiH; nije službeno potvrđen ni broj 'boraca za slobodu', mudžahedina, koji su se borili u BiH – a procjene se kreću oko nekoliko tisuća. Zato ne iznenađuje što Vlada RBiH predlaže MORH-u sporazum o proizvodnji i prometu naoružanja (Strogo pov. Broj: 47-25/92, od 26.9.1992.) radi zajedničke proizvodnje tenkova i drugog oružja za Kuvajt, Saudijsku Arabiju, Iran i Pakistan;

[114] A. Izetbegović, *Sjećanja*, str. 182.

I bosansko-hercegovački Hrvati tražili su svoj politički identitet u svojoj posebnosti, s pravom da budu prepoznatljivi politički subjekt u BiH, sa svim kolektivnim pravima konstitutivnog naroda; svoj kulturni identitet stoljećima su gradili kao pripadnici hrvatskog naroda koji je sticajem povijesnih okolnosti živio u različitim državama. Inzistiranje Hrvata u BiH na tim odrednicama svojeg nacionalnog i kulturnog identiteta bilo je od strane Bošnjaka, koji su svoju «proizvodnju identiteta» od 1990-ih gradili na identifikaciji s bosanskom državom, stalno tumačeno kao namjera podjele BiH. Čak i onda kada je bošnjačko vodstvo predlagalo podjelu BiH.

Naime, koncem 1993. predsjednik Izetbegović je ponudio zapadnu Hercegovinu Hrvatskoj: «možete proglasiti pripojenje Hrvatske Republike Herceg-Bosne Hrvatskoj s time da srednja Bosna ostane u okviru Muslimanske Republike». Predsjednik Tuđman je to odbio jer je vodio računa o cjelokupnom hrvatskom narodu u BiH, i jer je smatrao «Hrvatskoj nije bila u interesu podjela.. .. da postoje dublji zajednički interesi, i zbog strateških razloga, negoli što bi bilo samo pripajanje zapadne Hercegovine» [115]. Predsjednik Tuđman «zbog nerazumijevanja i jednostranog obavješćivanja i bosansko-muslimanske javnosti»[116] govorio je već 1994. o ponudi bošnjačkog vodstva da RH može pripojiti zapadnu Hercegovinu. Tek kada je o tome 2002. progovorio voditelj Misije UN u BiH Jacques Klein, i kada je tu izjavu potvrdio i jedan od posrednika Izetbegovićeve ponude Ivo Komšić, ona je izazvala veći interes javnosti i komentar Izetbegovića da «nije mislio ozbiljno nego je samo ispipavao stvarne Tuđmanove namjere prema BiH»[117].

'Hrvatskoj nije bila u interesu podjela' već 'strateško povezivanje' s BiH, i u sklopu toga rješenje ustavnog statusa Hrvata u BiH. Zato je predsjednik Tuđman predložio i potpisano ne samo javni sporazum o suradnji Republike Herceg Bosne i Muslimanske Republike

---

[115] F. Tuđman, 1999., str. 307., Intervju Televiziji Bosne i Hercegovine, 16. travnja 1994.: «Politička sloga Muslimana i Hrvata u Bosni i Hercegovini povijesna je nužnost» (isto, str. 301-310).

[116] F. Tuđman, 1999., str. 307.

[117] **Vjesnik**, 15.2.2002. Prema Komšićevoj izjavi Izetbegović je predložio pripajanje zapadne Hercegovine Hrvatskoj pred Božić 1993. Tada je još bio aktualan plan MZ o uređenju BiH kao unije triju republika; to je tri mjeseca nakon što je Izetbegović potpisao tajni sporazum o konfederaciji s Hrvatskom (14.9.1993.), ali i sporazum sa srpskim čelnicima (16.9.1993.) da se Srbi mogu izdvojiti iz Unije nakon provedenog referenduma, pod uvjetom da se u slučaju razlaza unije prava članstva BiH u Ujedinjenim narodima prenose na Muslimansku Republiku. Prema tome, vjerojatnije je da je Izetbegović bio spreman i na podjelu BiH, samo da ne mora prihvatiti konfederaciju. Osim toga, ako je već «ispipavao» namjere predsjednika Tuđmana, onda je trebao javno i priznati da ovaj nije prihvatio ponudu o podjeli BiH.

(14.9.1993.), već i tajni sporazum «da se odnosi između bosansko-muslimanske republike i hrvatske republike u okviru Unije Bosne i Hercegovine razvijaju na svim područjima s ciljem stvaranja zajedničke države koja će istodobno stupiti u konfederalni odnos s Republikom Hrvatskom» (14.9.1993.).

Međutim, dva dana kasnije (16.9.1993.) bošnjačko vodstvo potpisuje sporazum sa srpskim čelnicima, sporazum koji predviđa raspad Bosne i Hercegovine, jer se precizira da će se u slučaju razlaza Unije sva prava Unije RBiH, automatski prenijeti na republiku s pretežito muslimanskim stanovništvom[118].

Nakon neuspjeha Owen-Stoltenbergovog plana o uređenju BiH kao unije triju republika, dolazi do promjene u hrvatskoj političkoj strategiji jer ona postupno odustaje od zahtjeva da BiH tvore tri konstitutivne jedinice, tj. da Hrvati imaju pravo na svoju konstitutivnu jedinicu. Kompromis je građen na rješenju da se Federacija uredi na kantonalnom principu ali bez podjele na dva entiteta. «Kompenzaciju» na taj ustupak hrvatske politike s bošnjačke strane bila je da se uspostave konfederalne sveze između Federacije BiH i Republike Hrvatske.

Do takve promjene hrvatske politike dolazi u okolnostima kada se bošnjačka strana odlučila na vojno rješenje, koje je imalo za posljedicu etničko čišćenje Hrvata u srednjoj Bosni. Republika Hrvatska je pomagala u sredstvima i naoružanju i HVO i ABiH protiv srpske agresije, ali bila je protiv vojnog uplitanja u bošnjačko-hrvatski sukob već je tražila političko rješenje i pristala na kompromise kako bi se zaustavio rat između Bošnjaka i Hrvata u BiH.

Tu promjenu, odustajanje od vlastite konstitutivne jedinice, teško je prihvatio hrvatski narod u BiH, a i vladajućoj stranci u Hrvatskom Saboru bilo je teško dobiti većinu za izvješće o Washingtonskim sporazumima koji će potvrditi takvo rješenje[119].

---

[118] «Nakon pronalaska obostrano prihvatljivoga rješenja teritorijalnog razgraničenja triju republika koje će činiti Uniju, a za vrijeme prve dvije godine postojanja te Unije, mora biti pripremljen i proveden referendum. O datumu održavanja moraju se složiti sve tri strane, a pitanje građanima svake od republika bit će da li se slažu da i dalje ostanu u Uniji ili je žele napustiti. U slučaju raspada Unije, sva prava Unije Republika Bosne i Hercegovine, uključujući i članstvo u Ujedinjenim narodima, bit će automatski prenesena na republiku s pretežito muslimanskim stanovništvom» (16.9.1993.).

[119] Predsjednik Tuđman u nekoliko je navrata govorio i na sjednici Predsjedništva HDZ-a i Klubu zastupnika HDZ u Saboru (25.1.1994.), na Središnjem odboru HDZ-a (24.2.1994.), u poruci naciji (3.3.1994.) kako bi dobio podršku za svoju politiku. Vidi: F. Tuđman. *ZNA SE. HDZ u borbi za učvršćenje hrvatske državne suverenosti*. Zagreb: Glavno tajništvo Središnjice HDZ-a, 1995., str. 76-101.

Zašto? Zato što je «većina Hrvata u BiH rješenje nacionalnog pitanja vidjela u zajednici s Hrvatskom. Neupitno je i da je Franjo Tuđman bio za takvu opciju»[120]. Međutim, iz toga ne slijedi njegova opsesija podjelom Bosne kako to tvrdi Izetbegović: «On .. je radio na realizaciji velike Hrvatske, jer je to bila njegova kombinacija. Njegova iskrena kombinacija nije bila nekakva konfederacija, već uzeti jedan komad Bosne i Hercegovine»[121].

«Kombinacija» i povjesničara Tuđmana i predsjednika Tuđmana bila je da se Bosna i Hercegovina ne može održati kao unitarna, «građanska» država, kao replika «Jugoslavije u malom», nakon što su propašću komunizma započeli procesi nagle demokratizacije srednje i istočne Europe. Isto tako nije vjerovao u opstojnost BiH ako se Srbi izdvoje iz BiH. Zato što je čvrsto vjerovao u takve svoje procjene nije morao tražiti i činiti ništa na podjeli BiH: on je kao povjesničar procijenio neodrživost, i opisao pogubnost, hegemonističkih rješenja u višenarodnim državama. Zato je za bosanskohercegovačke Hrvate tražio opstojnost i ravnopravnost kao konstitutivnog naroda, i u tome im je davao političku potporu, jer su bili ugroženi kako od Srba tako i od Bošnjaka[122].

Srpska je politička elita svoje ciljeve težila ostvariti teritorijalnim prekrajanjem bivše Jugoslavije i etničkim čišćenjem zaposjednutih prostora, kako bi svi Srbi živjeli u jednoj državi. Bošnjačka politička elita poistovjetila se s Bosnom i Hercegovinom, ne ostavljajući Hrvatima (ni Srbima) prostor za političku opstojnost na ravnopravnim osnovama. Obje te politike sustavno su razbijale BiH državu. Izetbegović nije svjestan, ili ne želi biti svjestan, što znači kada se najbrojniji narod u višenacionalnoj državi poistovjećuje s državom: «interesi bošnjačkog naroda su bili potpuno identični s interesima države Bosne i Hercegovine. Jak i organizovan bošnjački narod je bio uvjet opstanka Bosne i Hercegovine. Za mene je borba za bošnjački narod uvijek značila borbu za Bosnu i Hercegovinu. Te ravni nisu bile ni pod kakvim uglovima, već potpuno u istoj osi»[123].

Paradoks je da se bosanskohercegovačke Hrvate i hrvatsku politiku optužuje za sustavno razbijanje Bosne i Hercegovine. Hrvatska politika je jedina strana koja je potpisivala sve ponuđene planove MZ o ustavnom uređenju BiH jer su bila zadovoljena dva uvjeta:

---

[120] D. Marijan, isto, str. 244.

[121] A. Izetbegović, isto, 2005., str. 54.

[122] Vidi zaključak rasprave D. Marijana, 2004, str. 244.

[123] A. Izetbegović, isto, 2005., str. 66.

konstitutivnost tri naroda, i teritorijalnost (kantoni, provincije, unija triju republika). Hrvati su odustali od unije triju republika, pa čak i od koncepta trećeg entiteta. Činjenica je da je službena hrvatska politika uvijek bila za političko, a nikada za vojno nametanje ustavnog rješenja za BiH, bez obzira na emocionalna očekivanja Hrvata u BiH. Činjenica je također da bez obzira na spremnost hrvatske politike na kompromise, ne bi bilo ni washingtonskih ni daytonskih sporazuma.

Hrvatski ustupci radi postizanja mira u BiH političkim putem, nisu otklonili nego su pojačali optužbe da je hrvatska politika dijelila BiH. Hrvatski ustupci na političkom i diplomatskom planu koji su doveli do sporazuma o Federaciji BiH i njezinoj konfederaciji s Hrvatskom, te daytonski sporazumi, nisu doveli do samoodrživog rješenja za BiH, pa ti ustupci nisu mogli biti ni «honorirani» kao uspjeh. Štoviše, u Daytonu konfederacija RH i Federacije BiH stavljena je u drugi plan, a nakon 2000. službena politika RH odrekla se svih washingtonskih sporazuma i obveza po tim sporazumima. Time je informacijska strategija proizvodnje identiteta izgubila na vjerodostojnosti, a javno znanje počinje se oblikovati prema drugim strategijama.

Informacijska strategija proizvodnje identiteta u BiH je doživjela neuspjeh, jer je razvoj događaja nakon Daytona pokazao da nametnuta ustavna rješenja ne funkcioniraju i ne nude samoodrživi razvoj za BiH.

Hrvatska je politika još 1990. bila na stajalištu da je federacija tri entiteta najpovoljnije rješenje za BiH. Može li se hrvatska politika i dalje optuživati za «podjelu BiH» jer je predvidjela što će se dogoditi ako interesi sva tri naroda u BiH ne budu zadovoljeni? Hoće li se hrvatska politika i dalje optuživati za «podjelu BiH» iako nema dokaza da politički, diplomatski i vojno radila na razgradnji BiH?

Konačno kada je hrvatska politika dijelila BiH: 1991., 1992., 1993., 1994., 1995? Odnosno, je li i kada je podijeljena BiH?

Bosna i Hercegovina je podijeljena u Daytonu 1995. «i to loše»[124].

Sve dok vladajuće informacijske strategije budu banalizirale ideju nacionalne i osobne slobode, dok se bude proizvodio pristanak na unitarnu BiH, dok se ne odgovori na pitanje

[124] I. Lučić. «Tko (ni)je dijelio Bosnu?», str. 205. U: *Dr. Franjo Tuđman – neoproštena pobjeda*. Zagreb: UHIP, 2003., str. 169-212.

zašto današnji ustroj BiH nije funkcionalan, i dok se ne pronađe rješenje koje će zadovoljiti sva tri naroda - dotle će informacijskim prostorom dominirati informacije koje će biti daleko od dokumenata, činjenica i istine o ratu i događajima koji su određivali prijedloge i rješenja ustavnog uređenja BiH.

Proizvodnja zaborava.

Informacijsku strategiju koja oblikuje javno znanje u funkciji čuvanja srpske hegemonističke politike u Jugoslaviji, odnosno stvaranja vlastite nacionalne države od Jugoslavije, nazvali smo *proizvodnjom zaborava*[125]. Stožerne gravitacijske točke u promociji ove strategije na međunarodnom planu su sljedeće:

a) Proces raspada Jugoslavije počinje s ustavom iz 1974., koji je umjesto 'principa jedinstva države i državne politike' 'prenaglasio princip nacionalne autonomije', što se u praksi pretvorilo u suverenost dijelova tj. republika. Uvođenje višestranačja legaliziralo je zahtjev za konfederalnim uređenjem Jugoslavije što vodi njezinu raspadu. Konfederacija nije država i protivna je srpskom nacionalnom interesu jer srpski narod 'nije dobio pravo na vlastitu državu';

b) Svaka razgradnja jedinstvene jugoslavenske države po načelu suverenosti republika je nedemokratska i diskriminirajuća jer srpski narod pretvara u nacionalnu manjinu u republikama koje se žele izdvojiti iz Jugoslavije. U temeljima je moderne civilizacije ideja da su narodi suvereni jer 'narod je najviši izvor političke moći' i 'ne postoji moralna i pravna osnova' da netko srpskom narodu oduzme pravo na jedinstvo i na njegovu nacionalnu državu[126].

c) U Jugoslaviji jedino srpski narod nema svoju državu; rješenje državnosti Srbije podrazumijeva ukidanje autonomnih pokrajina i stvaranje jedinstvene srpske države koja bi obuhvatila sve teritorije na kojima žive Srbi.

---

[125] Modeli informacijskih strategija koje ovdje prikazujemo jesu hipotetski konstrukti koji bi trebali biti primjenjivi kao analitičko sredstvo za raščlambu formiranja javnoga znanja. Proizvodnja zaborava tehnika je informacijskih strategija koje su u funkciji različitih hegemonističkih i ekspanzionističkih politika.

[126] «Uspostavljanje punog nacionalnog i kulturnog integriteta srpskog naroda, nezavisno od toga u kojoj se republici ili pokrajini nalazio, njegovo je istorijsko i demokratsko pravo" stoji u Memorandumu SANU, iz 1986. godine.

d) Srpski je narod u Jugoslaviji bio ugrožen i u inferiornom položaju. Republičke granice na drugom zasjedanju AVNOJ-a određene su na štetu srpskog naroda, pa ih treba revidirati jer 'izvan teritorija SR Srbije živi znatno više Srba nego što je u Jugoslaviji Slovenaca, Albanaca i Makedonaca, uzetih pojedinačno, a skoro isto koliko i Muslimana'.

e) Kako bi se držao u inferiornom položaju u Jugoslaviji srpskom je narodu stalno nametana povijesna krivica iako je srpski narod bio izložen genocidu u dva rata i na rubu fizičkog uništenja. Poznata je zavjera protiv Srba čiji su tvorci i nositelji najčešće Vatikan, Njemačka, Kominterna, i katolički narodi u Jugoslaviji: Slovenci i Hrvati[127].

Ovakva informacijska strategija bila je potpora jugoslavensko/srpskoj hegemonističkoj politici, tj. njezinoj diplomatskoj, političkoj i vojnoj strategiji. Kako je do početka 1990-ih Jugoslavija raspolagala s jakom diplomatskom mrežom, jednom od najjačih vojnih sila u Europi[128], kontrolirala najveći dio jugoslavenskog informacijskog prostora, ta je strategija proizvodnje zaborava imala dostatnog uspjeha, pogotovo što i MZ nije bila za «razbijanje» Jugoslavije, već samo za njezinu «demokratizaciju»[129].

Na unutarnjem planu, planu nacionalne mobilizacije u stvaranju srpske države koja bi obuhvatila sve teritorije na kojima žive Srbi, ova informacijska strategija služi se sljedećim alatima: a) optužbama za zločine protiv Srba; potenciraju se stvarni i izmišljeni prikazi genocida i strahota kojima je srpski narod bio izložen tijekom povijesti od Turaka, Albanaca, Austrougarske, Hrvata, Nijemaca, itd.; b) demonizacijom neprijatelja koji ugrožavaju sudbinu i budućnost srpskog naroda (Hrvata i Muslimana/Bošnjaka prvenstveno, a potom i ostalih); stvara se klima da postoji samo jedna opcija za nacionalni opstanak a to je «sveti» rat za teritorijalni integritet svih srpskih prostora; c) tko nije za jedinstvenu srpsku državu protiv «sila zna» ('ustaša, fašista, nacionalista'), taj je neprijatelj srpskih nacionalnih interesa; d) sve što

[127] Sve ove teze već se nalaze u Memorandumu SANU iz 1986. godine.

[128] Smatra se da je po vojnim potencijalima JNA bila četvrta sila u Europi.

[129] Proturječnost stajališta MZ je u tome što je MZ davala službenu potporu onim političkim opcijama i snagama koje nisu bile za «demokratizaciju» Jugoslavije. MZ nije smetalo što je svoje ciljeve željela ostvariti oslanjajući se na komunističke stranke koje su tek promijenile svoje nazivlje ali ne i programe i ideologije.

se u neprijateljskim medijima kazuje o srpskim zločinima i strahotama je neprijateljska propaganda, dezinformacija i laž.

Informacijska strategija u funkciji zaborava djelovala je na dva plana: prikazujući vanjskom svijetu svoju politiku kao borbu za demokratska prava i slobode, a na unutarnjem planu negirala je i abolirala sva nedjela i zločine što su ih činile srpske postrojbe osvajanjem i etničkim čišćenjem teritorija u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini.

Program stvaranja jedinstvene srpske države koja bi obuhvatila sve teritorije na kojima žive Srbi, nije bio bez potpore barem dijela MZ. Srpska politika gradila je svoju poziciju na tezi da narodi, a ne republike, imaju pravo na samoodređenje i odcjepljenje. Potporu takvom stajalištu davala je i međunarodna zajednica nekim svojim nepreciznim formulacijama ili prijedlozima koji su išli na ruku velikosrpskoj politici:

- «Narodi Jugoslavije jedini mogu odlučiti o vlastitoj sudbini» (Brijunska deklaracija, Brijuni, 7.7.1991.)
- Ministri vanjskih poslova EZ: potvrdili pravo svakog naroda na samoodređenje, uključujući pravo na odcjepljenje i udruživanje[130].
- Nizozemska je vlada 13.7.1991., predložila je članicama EZ dokument[131] u kojem se zalaže da «načelo samoodređenja npr. ne može se odnositi isključivo na postojeće republike i istovremeno biti smatrano neprimjenjivim na nacionalne manjine unutar tih republika», odnosno «čini se da trenutačna zbivanja upućuju na dobrovoljnu promjenu unutrašnjih granica kao moguće rješenje»[132].

Ovaj dokument nije dobio potporu ostalih članica EZ, ali supredsjedatelj Londonske konferencije o bivšoj Jugoslaviji lord Owen, kada je otkrio postojanje tog tajnog nizozemskog prijedloga ustvrdio je: «Nerazumljivo je da je prijedlog za promjenu republičkih granica odbacilo svih jedanaest ostalih članica Europske zajednice … Moje je mišljenje uvijek bilo da

---

[130] Deklaracija ministara vanjskih poslova EZ, od 20. 8. 1991., prema M. Libal. *Njemačka politika i jugoslavenska kriza 1991. – 1992.* Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga, 2004., str. 56. M. Libal upozorava: «Ta zvonka frazeologija nije mogla prikriti činjenicu da je taj vrlo općenit i neobvezujući dokument svaka strana mogla tumačiti na svoj način. I što je najvažnije, dokument nije riješio proturječje između težnji za neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti pojedinih *republika*, te pozivanje na samoodređenje *naroda*, što će nužno dovesti do preispitivanja postojećih granica», (isto, str. 56).

[131] Nizozemska je predsjedavala Europskom zajednicom od srpnja do prosinca 1991.

[132] D. Owen. *Balkanska odiseja*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 1998., str. 66-67.

je uporno ostajanje kod međunarodnih granica šest republika bivše Jugoslavije .. prije no što je uopće bilo govora o priznanju tih republika, bila ludost veća od sama preuranjena priznanja»[133].

Potpuno suprotnog stajališta bio je Hans-Dietrich Genscher za kojeg je nepromjenjivost republičkih granica ostalo ključno pitanje, jer «svako toleriranje Miloševićeve koncepcije etnički definiranih granica značilo bi prijetnje gotovo svim europskim granicama»[134]. No, nasuprot takvom Genscherovom stavu i njemačkoj politici, njemački SPD usvojio je Rezoluciju parlamentarne grupacije SPD o krizi u Jugoslaviji u kojoj stoji: «Po tradiciji i iz uvjerenja podržavamo pravo na samoodređenje naroda»[135].

Informacijska strategija proizvodnje zaborava ne nastoji zatajiti svoje ciljeve, štoviše ona ih propagira; ona nastoji «zaboraviti» nedopuštene metode, sredstva i počinjene zločine u ostvarivanju tih ciljeva, tako da ta «tamna strana povijesti» ne postane javno znanje. Objašnjenje i/ili opravdanje za oblikovanje javnoga znanja tehnikama proizvodnje zaborava, uvijek je bilo: «povijest pišu pobjednici»! Zato je proizvodnja zaborava tehnika kojom se služe ekspanzionističke i hegemonističke politike.

Postoje različiti oblici ekspanzije i hegemonije kroz povijest: osvajanja, kolonizacija, protektorati, itd. Sve te forme pokoravanja ostavljale su na zaposjednutom području neke mreže: ljudi, kulturnih pa čak i političkih institucija. U svim tim oblicima pokoravanja nazire se neki oblik multikulturalnosti pa makar i u negativnim formama[136]; dakle, postoji barem minimalna spremnost na postojanje mreža pokorenog društva i spremnost na materijalnu i kulturnu (ko)egzistenciju s pokorenim društvima i kulturama.

Vukovar i Srebrenica primjeri su jedne druge vrste agresije i nespremnosti na multikulturalnost bilo koje vrste. Cilj osvajanja Vukovara je uspostava Vukovara kao ***srpskog***

---

[133] D. Owen, isto, str. 67-68.

[134] M. Libal, isto, str. 89.

[135] Doduše u nastavku stoji: «Ostvarenje prava na samoodređenje može, ali ne mora voditi do državne neovisnosti», N. Ivanković. Bonn. Druga hrvatska fronta. Zagreb: Mladost, 1993., str. 187. SPD u rezoluciji oštro kritizira Genschera: «Izražavamo kritiku za proturječno, konfuzno, a djelomično i izravno štetno držanje Savezne vlade glede krize u Jugoslaviji. To važi poglavito za samog saveznog ministra inozemnih poslova, čija je politika prvo ohrabrivala Srbiju na opstrukciju, a zatim Hrvatsku na iluzorno ponašanje». (isto, str. 189). SPD je ovu rezoluciju usvojio 16. 10. 1991.

[136] Npr. aparthead je oblik u kojem se multikulturalnost poriče ali se fizički ne poništava.

grada[137]. Cilj je osvajanja Vukovara: biti protiv društva koje je tu prisutno i zamijeniti ga ***protudruštvom***[138]; zamijeniti ga srpskim društvom brišući sve dokaze o kulturnom, političkom, povijesnom postojanju starog, prethodnog društva. Jednako tako, cilj srpske agresije na Hrvatsku je stvaranje prostora protudruštvu: brisanjem kolektivnog pamćenja i dokaza o prethodnom hrvatskom društvu[139]. Na takav zaključak upućuju podaci o etničkom čišćenju[140] okupiranih teritorija i u RH i u BiH ali i podaci o kulturocidu; podaci da je samo 1991. godine razoreno u agresiji na Hrvatsku 660 objekata – spomenika kulture (od kojih je 126 nacionalnog ili svjetskog značenja); razaranjem je stavljeno izvan funkcije 46 muzeja i galerija, 9 arhivskih zgrada i 22 knjižnice. Bombardirano je i razarano čak 332 povijesna naselja[141].

Protudruštvo svoju ekspanziju nastoji obrazložiti tvrdnjama kao da nikada ništa prije protudruštva na prostoru ekspanzije nije bilo. Zato je zadaća politike u funkciji protudruštva uspostaviti kolektivni zaborav (izbrisati sve tragove, dokaze i spomenike o drugim socijalnim grupama, narodima i kulturama). Istodobno s kolektivnim zaboravom i brisanjem materijalnih dokaza o drugima, ide prikaz opstojnosti i trajne nazočnosti protudruštva na osvojenom području.

Protudruštvo ne može priznati vlastitu ulogu u brisanju (povijesnih) dokaza o drugima i zato svoju agresiju opravdava obranom vlastitog nacionalnog korpusa. Protudruštvo insistira samo na pamćenju o vlastitoj opstojnosti na područjima na kojima egzistira ili se namjerava proširiti; pri tome pamćenje poprima središnje mjesto i ulogu u ostvarivanju ciljeva protudruštva.

---

[137] Vidi D. Marijan "Bitka za Vukovar 1991" (***Scrinia Slavonica*** 2 (2002) str. 367-402). U članku se također daju i podaci o nacionalnom sastavu stanovništva iz kojih je vidljivo da od 84.189 stanovnika Vukovara Srba je bilo 31.445.

[138] Termin posuđujemo od I. Rogića. Vidi: Ivan Rogić: «Vukovar '91 i praksa protudruštva», u zborniku «Vukovar '91, međunarodni odjeci i značaj» ur. J. Jurjević, D. Živić, B. Esih, Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, 2004., str. 147-158.

[139] JNA i srpske paravojne postrojbe "oslobodile" su Vukovar 18. studenog 1991. tako da u tom "slobodnom" Vukovaru mjesta za preživjele Hrvate bilo je samo u logorima, ne i u kulturnom i političkom životu grada.

[140] Vidi A. Rebić («Prognanici i izbjeglice kao strateško sredstvo velikosrpske agresije na Hrvatsku», u: *Dr. Franjo Tuđman – vizije i postignuća*. Zagreb: UHIP, 2002., str. 149-152) koji iznosi podatke o 700.000 prognanika i izbjeglica iz RH i BiH već u ljeto 1992. Velikosrpska okupacija hrvatskih područja imala su za cilj etničko čišćenje, i ta područja bila su etnički očišćena: bilo je protjerano 282.000 Hrvata. Povratak prognanika u svoje domove još ni danas nije u potpunosti završen.

[141] Prema J. Jurčević «Uvod», str. 31. u: D. Rehak. *Putevima pakla u 21. stoljeće: kroz srpske koncentracijske logore*. Zagreb: Hrvatsko društvo logoraša srpskih koncentracijskih logora, 2000.

Obrazac pamćenja protudruštva je proizvodnja zaborava: zaborava o egzistenciji drugih društava, i zaborava o načinu brisanja dokaza o njihovu postojanju. Sve što je u suprotnosti s tim obrascem pamćenja se osporava: metodom poricanja, marginaliziranja, prisvajanja (falsificiranjem) ili osporavanja.

Vukovar u srpskoj interpretaciji bio je mjesto obrane od neprijatelja, "ustaša", mjesto pobjede. Međutim, i nakon "pobjede" 1991., ta pobjeda ne imenuje svoje heroje ni svoje žrtve. Zašto? Na djelu je "proizvodnja zaborava"; pobjeda je upisana u povjesnicu, ali ne i pobjednici jer je njihova zadaća bila čišćenje: svih dokaza o opstojnosti drugih. Teško je slaviti pobjedu nad neprijateljem koji više ne postoji i koji nije trebao postojati. Jednako tako i poraz je ugrađen u obrazac proizvodnje zaborava. Poraz se ne priznaje i na način da se odbija učiti povijest Vukovara[142] nakon 1990. Zato obrazac povijesnog pamćenja koji se gradi na "proizvodnji zaborava" na isti način inkorporira posljedice pobjede i posljedice poraza u polje ne-znanja.

Tek nekoliko primjera kako strategija proizvodnje zaborava poriče svako postojanje činjenica i dokaza o povijesnim događajima:

> *S. Milošević: "Znate li da nije postojao ni jedan logor u Jugoslaviji, odnosno u Srbiji, ne za Hrvate nego ni za koga. Ni za Hrvate, ni za Muslimane, ni za koga." (S. Milošević,* ***Vjesnik,*** *3.10.2002.)* [143].
>
> *".. kada je počela ta propaganda o postojanju logora u Srbiji, da su se meni obraćale razne strane delegacije koje su dolazile drugim povodima i pitale me za logore. Svakom od njih odgovarao sam. 'Izvolite, imam dežurni helikopter, stavite prst na kartu gdje god želite u Srbiji, nema ništa'. I poslije dva tri takva odgovora jedna je delegacije, to su bili Nijemci, tražila da ode. Pokazali su prstom na kartu rudnik u Aleksincu, i otišli tamo i našli…" (S. Milošević,* ***Vjesnik,*** *3.10.2002.)*[144].

---

[142] Prema Erdutskom sporazumu Srbi su izborili pravo da u hrvatskom Podunavlju povijest nastanka hrvatske države nije za njih predmet u nastavnim programima sve do 2002. godine.

[143] S. Milošević, **Vjesnik** 3. listopada 2002., str. 10; Fonogram, Drugi dan svjedočenja predsjednika Mesića u Haagu: Suočenje s Miloševićem.

[144] S. Milošević, **Vjesnik** 3. listopada 2002., str. 10; Fonogram, Drugi dan svjedočenja predsjednika Mesića u Haagu: Suočenje s Miloševićem.

Podatke o logorima pod srbijanskim nadzorom i kršenju ljudskih prava u tim logorima, tijekom agresije na Republiku Hrvatsku, objavila je i komisija Ujedinjenih naroda 1995. godine. Prema završnom izvješću komisije, u razdoblju 1991-1995, osnovano je približno 480 logora pod srbijanskim nadzorom u koje su internirane vojne i civilne osobe. Od 480 logora približno 300 logora prijavljeno je od strane jednog ili više neutralnih izvora, a oko 180 logora prijavljeno je od strane ne-neutralnih izvora pa ih komisija vodi pod oznakom "nepotvrđeno"[145].

Agresiju na Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu kao i počinjene zločine u agresiji, srpsko javno mnijenje, ali i srpska zajednica u Hrvatskoj teško prihvaćaju. Tako još uvijek profesori i bivši generali na tribini Pravnog fakulteta u Beogradu masovni srebrenički pokolj nazivaju «lažima Zapada» i «muslimanskim izmišljotinama»[146]. Srbijanski predsjednik Boris Tadić, nije zanijekao zločine počinjene u Srebrenici, ali hrvatsku oslobodilačku operaciju «Oluja» usporedio je sa Srebrenicom i zatražio je međunarodnu osudu Hrvatske zbog zločina nad Srbima počinjenim poslije «Oluje»[147]. Što je samo taktika nove proizvodnja zaborava kojom se istina o Srebrenici nastoji poistovjetiti s lažima o «Oluji».

Prema Erdutskom sporazumu Srbi su izborili pravo da u hrvatskom Podunavlju povijest nastanka hrvatske države nije za njihovu djecu predmet u nastavnim programima od završetka mirne reintegracije 1998. sve do 2002. godine. Odbijanje učenja suvremene povijesti vlastite države jeste privrženost strategiji proizvodnje zaborava, i nemirenja sa činjenicama da je Srbija izvršila agresiju na RH i BiH, da je dobar dio Srba sudjelovao u toj agresiji. Skandal koji je izbio oko «Dodatka udžbenika za najnoviju povijest» koji bi se trebao koristiti u školama u hrvatskom Podunavlju[148], nije samo pokazatelj nespremnosti srpske zajednice da se suoče s činjenicama iz najnovije povijesti, nego je i pokazatelj «spremnosti» hrvatske politike da u edukacijskom procesu prihvate metodu proizvodnje zaborava a ne suočavanje s činjenicama i istinom.

---

[145] Prema istom izvoru oko 330 logora (200 potvrđenih i 130 nepotvrđenih) logora nalazilo se u BiH, približno 80 (30 + 50) na području okupiranih dijelova Hrvatske, a približno 70 (40 + 30) na području Srbije (60) i Crne Gore (10). Izvješće utvrđuje da se srbijanski sustav logora nalazio u tri države (Srbija/Crna Gora, okupirani dijelovi Hrvatske, te BiH) i da je predstavljao jednu cjelinu, budući da je i srpska oružana agresija bila cjelovit projekt (prema J. Jurčević, isto, str. 31-32).

[146] **Vjesnik**, 28. i 29.5.2005.

[147] **Večernji list**, 2.8.2005.

[148] **Večernji list**, 28.7.2005. Zvonimir Despot: «Povijest koju piše politika».

Strategija proizvodnje zaborava koristi se ne samo u promociji nego i u zaštiti ekspanzionističkih politika. Tako je beogradska vlada, pozivajući se na zaštitu nacionalnih interesa, postigla «sporazum sa Haaškim sudom prema kojem će ključni dokazni materijal ostati pod velom tajne jer će za njih važiti 'mjere zaštite'. Uvid u njih bit će moguć isključivo sucima i nikome više». Izuzeti su od uvida javnosti najvažniji dokumenti o djelovanju jugoslavenskog političkog i vojnog vrha, «odnosno Vrhovnog vijeća obrane (VSO), u razdoblju od 1992. do 1999… Pozivom na nacionalne interese, Beograd je uspio ishoditi da se ne objave neki ključni pisani dokazi sa suđenja Slobodanu Miloševiću, nego ih mogu vidjeti jedino haaški suci» [149]. Beograd je uspio ishoditi da proizvodnja zaborava, neutvrđivanja i neotkrivanja istine, i dalje ostane na djelu. Spomenuti sporazum ukazuje da se dvije informacijske strategije međusobno ne isključuju, nego ponekad ulaze bilo u kratkoročne saveze, ili dugoročne po pojedinim točkama. Očito je da dvije informacijske strategije, proizvodnja zaborava i proizvodnja kaosa, imaju neke zajedničke točke u određivanju pristupa, oblikovanju javnoga znanja i oblikovanju javnih «istina» o ratu u RH i BiH.

Proizvodnja zaborava nije odlika samo protudruštava. Niti je odlika samo onih koji su izgubili svoje ekspanzionističke ratove. *Proizvodnja zaborava* odlika je svih onih povijesnih i političkih sustava koji se zasnivaju na vrijednostima, ili su počivali na vrijednostima, što su ih odbacili – bilo sama društva koja su provodila takvu politiku ili su pak te vrijednosti postale međunarodno neprihvatljive. No zbog zaštite vlastitih interesa proizvodnja zaborava i dalje je na djelu.

Umjesto zaključka

U informacijskom prostoru oblikuje se javno znanje. Na javno znanje djeluje niz informacijskih strategija s jasnim ciljevima, nastojeći osigurati informacijsku nadmoć svojoj, a diskreditirati protivničku stranu. Zato je informacijski prostor saturiran informacijama, poluinformacijama, dezinformacijama. Sve te vrste informacija oblikuju javno znanje. Javno je znanje mješavina istina, poluistina i laži.

Javno je znanje isto tako podložno brzim promjenama. Informacije najbrže ulaze u informacijski prostor, ali se i najbrže zaboravljaju. Stručna i znanstvena znanja, kulturna dobra i vrijednosti, daleko su trajnije forme znanja koje također imaju utjecaja na oblikovanje javnog

[149] **Vjesnik**, 28. i 29.5.2005. Jasna Zanić Nardini: «Štetna tajnovitost Haaškog suda».

znanja. Kada je riječ o društvenim i humanističkim znanostima one svoje sudove i spoznaje oblikuju niz godina nakon što su se određeni događaji zbili, i zato, ako imaju, onda imaju utjecaj na javno znanje s velikim zakašnjenjem.

U želji da pomognemo istraživanju istine o suvremenoj povijesti BiH, o hrvatskoj politici prema BiH, nudimo čitateljima ovaj zbornik dokumenata kako bi lakše sami oblikovali svoju spoznaju o tim zbivanjima. U uvodu smo željeli samo upozoriti na djelovanje nekoliko informacijskih strategija koje oblikuju javno znanje već niz godina, a koje treba pažljivo preispitati kako bi se na temelju dokaza utvrdile činjenice i istina. To je svrha ovoga pregleda dokumenata o ustavnom ustrojstvu BiH, dokumenata koji kao cjelina do sada nisu bili dostupni čitateljima.

M. Tuđman

1. *Deklaracija o državnoj suverenosti i nedjeljivosti Republike Bosne i Hercegovine (Sarajevo, 27. 2. 1991)* *

Polazeći od vjekovnog zajedničkog života, duge državnopravne tradicije i legitimne odluke naroda i građana Bosne i Hercegovine, preko svojih predstavnika izabranih na slobodnim, demokratskim i visestranačkim izborima, riješeni da ostvare demokratsku državu muslimanskog, srpskog i hrvatskog naroda i pripadnika drugih naroda i narodnosti, koji u njoj žive, donose

D e k l a r a c i j u
o državnoj suverenosti i nedjeljivosti
Republike Bosne i Hercegovine

1. Republika Bosna i Hercegovina je suverena, jedinstvena i nedjeljiva demokratska država svih građana, koji u njoj žive, zasnovana na slobodama i pravima čovjeka i građanina, na vladavini prava i na socijalnoj pravdi.

2. Granice Bosne i Hercegovine su nepromjenjive.

3. Suverenost pripada svim građanima Republike Bosne i Hercegovine. Građani ostvaruju suverenost putem općenarodnog referenduma i preko svojih slobodnih izabranih predstavnika. Suverenitet građana, koji se ostvaruje kao državni suverenitet Republike Bosne i Hercegovine neotuđiv je, nedjeljiv i neosporiv.

4. Republika Bosna i Hercegovina samostalno i suvereno odlučuje o:

- očuvanju i racionalnom korištenju svojih prirodnih i stečenih materijalnih i kulturnih dobara;
- uređivanju svog privrednog, pravnog i političkog sistema i odnosa;
- suradnji i udruživanju sa drugim republikama na osnovama pune ravnopravnosti i međusobnog uvažavanja državnog suvereniteta i teritorijalnog integriteta.

5. Ustavni sistem Republike Bosne i Hercegovine zasniva se na garantiranju i ravnopravnosti svih oblika svojine, na ostvarivanju i osiguravanju slobode, jednakosti, nacionalne i svake druge ravnopravnosti i svih drugih sloboda i prava čovjeka i građanina, na višestranačkom političkom sistemu i parlamentarnoj demokraciji, na vladavini prava i očuvanju i unaprjeđivanju prirode i čovjekove okoline.

Na ovim osnovama treba što prije, a najkasnije u roku od šest mjeseci, donijeti novi Ustav Republike Bosne i Hercegovine.

6. Čvrsto opredijeljeni da se razrješavanje jugoslavenske krize ostvari u odnosima ravnopravnosti, na miran demokratski način, građani, narodi i narodnosti Bosne i Hercegovine su odlučni u odbrani mirnog zajedničkog života, suverenosti, nedjeljivosti i teritorijalne cjelokupnosti Republike Bosne i Hercegovine.

7. Ova Deklaracija stupa na snagu kada je, na osnovi točke 5. Amandmana LXXI, usvoje i svečano proglase vijeće Skupstine SRBiH na zajedničkoj sjednici.

---

* IZVOR: http://www.hic.hr/dom/291/dom22.htm; Sarajevo, 27. veljače 1991. Na zasjedanju Skupštine Bosne i Hercegovine zastupnici su raspravljati o prijedlogu Deklaracije o državnoj suverenosti i nedjeljivosti Republike Bosne i Hercegovine što ju je predložila Stranka demokratske akcije. Za ovu deklaraciju su glasale stranke SDA i HDZ. Srpska SDS stranka je bila **protiv** i deklaracija nije izglasana

2. *Skupština BiH: Šest točaka predsjednika Predsjedništva Alije Izetbegovića o budućnosti SFRJ (Sarajevo, 27. 6. 1991.)*[*]

Sarajevo - Na vanrednom i trajnom plenarnom zasedanju Skupštine BiH započetom sinoć u 17,30 Alija Izetbegović, predsednik Predsedništva Republike predložio je parlamentu da usvoji šest tačaka povodom razdruženja Slovenije i Hrvatske od Jugoslavije. Prethodno su zasedanje napustili poslanici najbrojnije opozicione partije SDP - jer Skupština ni ovaj put nije prihvatila da raspravlja o njihovom predlogu Rezolucije o položaju BiH u Jugoslaviji,

Evo šest Izetbegovićevih predloga parlamentu:

1. Da su Slovenija i Hrvatska iskoristili pravo na samoopredeljenje, i da BiH nema prigovor na legitimnost toga.
2. U donošenju odluka o razdruživanju ima elemenata jednostranosti, pa očekujemo da vlade Slovenije i Hrvatske ubuduće uvažavaju princip uzajamnosti,
3, BiH pozdravlja spremnost dve republike da pregovaraju o udruživanju u jugoslovcnsku zajednicu, a za BiH je osnov takvih pregovora platforma Izetbegović-Gligorov, usvojena na samitu republičkih lidera u Stojčevcu.
4. BiH će do novog dogovora o Jugoslaviji poštovati ustrojstvo Jugoslavije po kome je ova republika suverena i nedeljiva.
5. Granice BiH biće otvorene prema Srbiji, Hrvatskoj, Crnoj Gori i Evropi, „Jer je to naš dug prema narodima koji u BiH žive“.
6. Ukoliko za pola godine ne budu uspešno završeni pregovori o Jugoslaviji, BiH raspisuje referendum građana o „opciji odnosa" sa drugim jugoslovenskim narodima.

Izetbegović je po njegovim rećima Džejmsu Bejkeru u Beogradu predložio da SAD svoj uticaj usmeri na Srbiju {da prihvati proglašenje Mesića, da poštuje ljudska i nacionalna prava Albanaca na Kosovu) i na „zapadni deo Jugoslavije“ (da prihvate minimum državnih ingerencija jugoslovenske zajednice).

Državnog sekretara SAD zamolio je „da međunarodna zajednica fokusira BiH", jer bi građanski rat koji je realna opasnost najpre izbio u ovoj republici. „Bejker se složio s tim", dodao je Izetbegović

Na sastanku sa Tuđmanom i Miloševićem u Beogradu Izetbegović je, kako je sinoć izjavio, učinio poslednji pokušaj da ih privoli na ustupke. Milošević je rekao da prihvata Savez suverenih republika u okviru Jugoslavije kao državne zajednice. Tuđman je ostao kod svog stava da su on i hrvatsko vrhovništvo vezani rezultatima referenduma sprovedenog u Hrvatskoj, a to znači „pristanak na razgovor o savezu suverenih država kojem se ne može unapred nametali institucionalni okvir".

Nastavak plenarne sednice zakazan je za danas u 9 sati, a po završetku jučerašnjeg blic-zasedanja održane su odvojene, za javnost kao i uvek zatvorene sednice poslaničkih klubova vladajućih SDA i SDS i HDZ.

[*] IZVOR: ***Borba***, 28. 6. 1991.

5. Srpsko-muslimanski «Historijski sporazum»: Muhamed Filipović – Radovan Karadžić (2. 8. 1991)[*]

Tekst srpsko-muslimanskog sporazuma

Suočeni sa razvojem događaja koji u sebi nose sve veću opasnost konfrontacije naša dva naroda, čiji se interesi historijski ne sukobljavaju i koji nikada nisu imali sukob takve vrste, svjesni svoje odgovornosti pred narodima koje zastupamo i svim narodima Bosne i Hercegovine i Jugoslavije, odlučili smo da u cilju buduće suradnje i mira uspostavimo i potpišemo sljedeći politički Sporazum:

1. Svjesni teškoća koje su naslijeđene i onih do kojih je doveo dosadašnji politički život poslije izbora, odlučili smo da se u duhu otvorenosti i uzajamnog poštovanja, založimo za ostvarenje istorijskih i političkih interesa naša dva naroda. Pri tome, ovo nije sporazum ni protiv koga, već za sve i kao takav biće otvoren svima koji podržavaju načelo zajedničkog života u slobodi i punoj ravnopravnosti.
2. Smatramo da osnovu takvog života čini međusobno priznavanje suverenosti pojedinih naroda i osiguranje punog teritorijalnog integriteta i političkog subjektiviteta naše Republike Bosne i Hercegovine i njenog istovjetnog ustavno-pravnog položaja s ostalim republikama u zajedničkoj državi Jugoslaviji.
3. Po našem mišljenju Jugoslavija ima puno istorijsko opravdanje kao zajednička država potpuno ravnopravnih republika i naroda, te ćemo se zalagati za održanje i razvoj takve zajendice.
4. Saglasni smo da Bosna i Hercegovina treba da bude pravno-politički jedinstvena i demokratski uređena federalna jedinica, sa pravnim ingerencijama na svakom dijelu svoje teritorije, pod uslovom da su savezni ustav i zakonodavstvo osnov pravnog sistema zemlje i garant ravnopravnosti građana, naroda i republika.
5. Izražavamo svoj interes da Hrvati u Bosni i Hercegovini žive sa nama u punoj ravnopravnosti te ih pozivamo da pristupe ovom sporazumu. Bez obzira na položaj Republike Hrvatske u ili izvan Jugoslavije, Hrvati u BiH su potpuno ravnopravan narod.
6. Međusobni odnosi građana, naroda i republika u Jugoslaviji biće uređeni u zajedničkom ustavu, uz korišćenje evropskih standarda.
7. Svjesni smo da ovaj Sporazum predstavlja tek političku i historijski osnovu za naš trajan i miran zajednički život. Međutim, ovakav politički dogovor otvara prostor za nalaženje najkonstruktivnijih i najracionalnijih rješenja na planu funkcionisanja saveznih odnosno zajedničkih organa: monetarnog sistema, jedinstvenog tržišta, jedinstvenih oružanih snaga, kao i spoljnih poslova.
8. Isto tako, smatramo da je optimalna jugoslovenska zajednica ona koja obuhvata svih šest republika i sve narode koji inicijalno konstituišu takvu zajednicu. Svako istupanje iz takve zajednice, onih naroda i republika koje to žele, podrazumijeva postizanje sporazuma o tome i pružanje garancije za realne interese svake od članica u odnosu na druge.

[*] IZVOR: ***Oslobođenje***, 2.8.1991.; Sporazum je objavljen 1.8.1991. u Beogradu kao „usaglašeni tekst“, dok je prema nekim izvorima «usuglašen» 14. 7. 1991 a po drugim 12. 8. 1991.

*8. Skupština BiH: Memorandum Skupštine Bosne i Hercegovine (Sarajevo, 11. 10. 1991.)**

Pošto je razmotrila različite inicijative za rješenje jugoslavenske ustavno-pravne krize i saslušala stavove, prijedloge i mišljenja predstavnika svih političkih stranaka, Skupština Bosne i Hercegovine, kao najviši organ vlasti u Republici, na sjednici od 11. listopada 1991. g. objavljuje sljedeći:

MEMORANDUM
(Pismo o namjerama)

1. Imajući u vidu da su Republika Srbija donošenjem novog ustava, a republike Slovenija, Hrvatska i Makedonija plebiscitarnim i referendumskim odlukama i kasnijim mjerama zasnovanim na ovim odlukama, bitno i nepovratno promijenile konstituciju Jugoslavije i stvorili novo pravno i činjenično stanje, Skupština Bosne i Hercegovine ukazuje na odredbu važećeg Amandmana LX na Ustav Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine. Ovim Amandmanom, prema kojem je Bosna i Hercegovina (citiramo) "demokratska suverena država ravnopravnih građana, naroda Bosne i Hercegovine - Muslimana, Srba i Hrvata i pripadnika drugih naroda i narodnosti koji u njoj žive", trajno je definiran ustavni status Bosne i Hercegovine, odnosi u njoj i njeni odnosi prema drugima.
2. Bosna i Hercegovina nastavit će zauzimati se za opstanak jugoslavenske zajednice na novim, za sve prihvatljivim osnovama. U međuvremenu ona će se također zauzimati za normalno funkcioniranje postojećih zajedničkih institucija, ali njeni predstavnici neće prisustvovati sjednicama Skupštine i Predsjedništva SFRJ ako istima ne prisustvuju predstavnici svih republika i pokrajina. Eventualne odluke tih tijela u nekompletnom sastavu ne obvezuju Bosnu i Hercegovinu.
3. S obzirom na nacionalni sastav njenog stanovništva, Bosna i Hercegovina neće prihvatiti nikakvo ustavno rješenje buduće jugoslavenske zajednice u kojoj ne bi istovremeno bile i Srbija i Hrvatska. U budućoj integraciji - ma kakva ona bila Bosna i Hercegovina treba biti sa Srbijom i Hrvatskom povezana na isti način.
4. Bosna i Hercegovina teži punoj demilitarizaciji njenog prostora. Uzimajući to kao svoj dugoročni cilj, Bosna i Hercegovina podržava napore za konsolidaciju prekida vatre u tekućem sukobu i uspostavu trajnog mira. Ako ova nastojanja iz bilo kojih razloga ne uspiju, Bosna i Hercegovina će učiniti sve što je u njenoj moći da u tom sukobu ostane neutralna, što podrazumijeva da se njeni građani ne angažiraju ni na jednoj zaraćenoj strani i da njezin teritorij ne bude korištena za ratne svrhe.
5. Stavovi izneseni u ovom Memorandumu izražavaju volju većine zastupnika ove skupštine i kao takvi političku volju većine građana BiH, te predstavljaju obvezujuću osnovu za ponašanje državnih i političkih organa Republike.
6. Polazeći od prava skupštinske većine da odlučuje o sudbini Republike kao cjeline, ova Skupština istovremeno priznaje pravo skupštinskoj manjini da zahtijeva i ostvaruje svaki legitimni interes - etnički, kulturni, ekonomski i socijalni - uz uvjet da se isti ostvaruje bez primjene sile i na legalan i demokratski način.
7. S ovim Memorandumom Skupština će upoznati našu i međunarodnu javnost.

Skupština Bosne i Hercegovine

* IZVOR:*HINA*, Baza EVA, Vijest HNA0121, 16. 10. 1991/1714.

9. Skupština BiH: Platforma o položaju Bosne i Hercegovine i budućem ustrojstvu jugoslavenske zajednice (Sarajevo, 15. 10. 1991.)[*]

Platforma o položaju Bosne i Hercegovine i budućem ustrojstvu jugoslavenske zajednice usvojena, u utorak, 15. listopada, na zasjedanju Skupštine BiH (bez poslanika SDS), glasi:

Bosna i Hercegovina

1. Bosna i Hercegovina će se razvijati kao građanska republika, u kojoj je u skladu s normama pravne države i u skladu s međunarodnim normama i dokumentima osigurano poštovanje svih ljudskih prava i sloboda svih građana bez obzira na nacionalnu, vjersku i političku pripadnost.

   Odgovarajućom strukturom Skupštine Republika Bosna i Hercegovina će se osigurati da se isključi mogućnost majorizacije u procesu odlučivanja o najbitnijim pitanjima za ravnopravnost svih naroda i narodnosti koji žive u Republici.

   Ekonomski razvoj Republike Bosne i Hercegovine će se temeljiti na poduzetništvu i tržišnoj ekonomiji.

2. Republika Bosna i Hercegovina je suverena i nedjeljiva država.

3. Granice Republike Bosne i Hercegovine su nepovredive što je u skladu sa odlukama Helsinške konferencije) i nepromjenljive (što je specifična potreba ove sredine i ovog vremena, kada su jasno ispoljene teritorijalne pretenzije prema Republici Bosni i Hercegovini).

Republika Bosna i Hercegovina je demokratska suverena država ravnopravnih građana, naroda Bosne i Hercegovine - Muslimana, Srba i Hrvata i pripadnika drugih naroda i narodnosti koji u njoj žive. (Amandman LX)

Teritorij Republike Bosne i Hercegovine je jedinstven i nedjeljiv. Granice Republike mogu se mijenjati odlukom Skupštine Republike Bosne i Hercegovine samo u skladu s voljom građana cijele Republike, izraženom njihovim prethodnim izjašnjavanjem putem referenduma, ako se za mijenjanje izjasni najmanje dvije trećine ukupnog broja birača«. (Amandman LXII)

Jugoslavija

1. Republika Bosna i Hercegovina kao moderna pravna država ima potrebu i interes da ostvaruje ekonomsku i političku integraciju sa svim drugim takvim državama. U tom smislu svakako je najprirodnija i najprioritetnija politička integracija koju će naša Republika ostvarivati s državama - članicama sadašnje SFRJ.

   Oblik i intenzitet te integracije potrebno je, što je moguće prije, dogovorno utvrditi u skladu s vitalnim interesima i političkim ciljevima naše Republike kao, naravno, i svih drugih država - članica te integracije.

2. Republika Bosna i Hercegovina će se zalagati da se u budućoj jugoslavenskoj zajednici garantiraju i poštuju sva ljudska prava i slobode u svakom njenom dijelu i da se buduća jugoslavenska zajednica sastoji od svih šest republika. Također, Republika Bosna i Hercegovina će se zalagati da buduća jugoslavenska zajednica ima:

   a) jedinstveno tržište roba, usluga, rada i kapitala.

   b) zajedničke vanjske poslove, i

   c) zajedničke obrambene snage.

[*] IZVOR: ***Vjesnik***, 16. 10. 1991

A) U procesu dogovaranja o ustrojstvu buduće jugoslavenske zajednice treba prethodno izraditi i istovremeno potpisati dva akta (konvencije) i to:

- konvenciju o međusobnom priznavanju suvereniteta i nepovredivosti i nepromjenljivosti granica sadašnjih republika, i
- konvenciju o konstituiranju nove jugoslavenske zajednice koja bi u sebi sadržavala konstitutativna načela te zajednice.

Obje konvencije bi se potpisale istovremeno, a ne naknadno.

B) Zbog izvorne strukture nacionalnog sastava stanovništva Republike Bosne i Hercegovine, ova Republika prihvaća i zalaže se za jugoslavensku zajednicu čiji su sastavni dijelovi i republike Hrvatska i Srbija.

C) Ukoliko se od strane većine republika to bude izričito uvjetovalo, moguće je da se konvencija (akt o konstituiranju nove jugoslavenske zajednice verificira od strane Evropske zajednice i relevantnih međunarodnih institucija).

3. U sukobu dvije ili više susjednih republika u okviru jugoslavenske zajednice Republika Bosna i Hercegovina će podržavati arbitražu međunarodne zajednice, ako se dogovor u zemlji ne može postići mirnim putem.

U eventualnom sukobu republika Hrvatske i Srbije, Republika Bosna i Hercegovina će uvijek, u skladu s međunarodnim normama biti neutralna. Međutim, u takvim sukobima Republika Bosna i Hercegovina će nuditi posredničke usluge dobre volje za prevladavanje tih sukoba.

4. Sve zajedničke institucije ili organizacije na razini jugoslavenske zajednice moraju biti sastavljene na principu republičkih pariteta.

5. Snage Teritorijalne obrane u Republici Bosni i Hercegovini su pod kontrolom Predsjedništva Republike. U slučaju vanjskog napada na jugoslavensku zajednicu iste snage se stavljaju pod zajedničku komandu.

*11. Odluka o formiranju skupštine srpskog naroda u Bosni i Hercegovini (24. 10. 1991.)**

Poslanici Kluba Srpske demokratske stranke i Kluba Srpskog pokreta obnove u Skupštini Bosne i Hercegovine, kao legitimni predstavnici srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, na osnovu ustavom utvrđenog prava na samoopredjeljenje, uključujući i pravo na otcjepljenje, na sjednici od 24. oktobra 1991. godine donose

O d l u k u
o osnivanju skupštine srpskog naroda u Bosni i Hercegovini

I

Osniva se Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, kao najviši predstavnički i zakonodavni organ srpskog naroda u Bosni i Hercegovini.

II

Skupštinu srpskog naroda u Bosni i Hercegovini sačinjavaju poslanici Srpske demokratske stranke i Srpskog pokreta obnove u Skupštini Bosne i Hercegovine. Poslanici Skupštine srpskog naroda u Bosni i Hercegovini postaju i drugi poslanici Skupštine Bosne i Hercegovine srpske nacionalnosti potpisivanjem izjave o pristupanju ovoj skupštini.

III

Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini razmatrat će i odlučivati o pitanjima koja se odnose na ostvarivanje ravnopravnosti srpskog naroda sa ostalim narodima i narodnostima koji žive u Bosni i Hercegovini i zaštitu interesa srpskog naroda ukoliko bi ti interesi bili ugroženi odlukama Skupštine SRBiH.

IV

Srpski poslanici nastavljaju rad u vijećima i radnim tijelima Skupštine SRBiH u koje su birani, osim u slučajevima kada se ocijeni da akta skupštinskih vijeća koja se razmatraju i usvajaju ugrožavaju ravnopravnost i nacionalni interes srpskog naroda u Bosni i Hercegovini.

V

Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini priznaje važnost akata Skupštine Bosne i Hercegovine, koja nisu u suprotnosti sa interesima srpskog naroda.

---

* IZVOR: Dr. Smail Čekić. *Agresija na Bosnu i genocid nad Bošnjacima 1991-1993*. Sarajevo: Ljiljan, 1994., str. 270-272.

VI

Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini priznaje savezne propise, kao i republičke propise ako su u saglasnosti sa saveznim propisima i ako ne povređuju ravnopravnost i interese srpskog naroda.

VII

Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini će do donošenja akta o organizaciji, djelokrugu i načinu rada donijeti Privremeni poslovnik Skupštine srpskog naroda u Bosni i Hercegovini.

VIII

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u listu srpskog naroda »Javnost«.

PREDSJEDNIK SKUPŠTINE

mr Momčilo Krajišnik

13. Odluka o uspostavi Hrvatske zajednice Herceg-Bosna (Grude, 18. 11. 1991.)[*]

Na temelju slobodno izražene volje hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini, njegovi demokratski izabrani predstavnici, na sjednici održanoj 18. studenoga 1991. godine u Grudama, donose

ODLUKU
o uspostavi Hrvatske zajednice Herceg-Bosna

Članak 1.

Uspostavlja se Hrvatska zajednica Herceg-Bosna kao politička, kulturna, gospodarstvena i područna cjelina.

Članak 2.

Hrvatsku zajednicu Herceg-Bosna čine područja općina: Jajce, Kreševo, Busovača, Vitez, Novi Travnik, Travnik, Kiseljak, Fojnica, Skender Vakuf (Dobratići), Kakanj, Vareš, Kotor Varoš, Tomislavgrad, Livno, Kupres, Bugojno, Gornji Vakuf, Prozor, Konjic, Jablanica, Posušje, Mostar, Široki Brijeg, Grude, LjubuškiČitluk, Čapljina, Neum, Stolac, Trebinje (Ravno)

Članak 3.

Sjedište Hrvatske zajednice Herceg-Bosna je u Mostaru.

Članak 4.

Zajednici mogu pristupiti i druge općine Bosne i Hercegovine uz saglasnost općina utemeljitelja.

Članak 5.

Zajednica će štovati demokratski izabranu vlast Republike Bcsne i Hercegovine dok postoji državna nezavisnost Bosne i Hercegovine u odnosu na bivšu ili svaku drugu Jugoslaviju.

Članak 6.

Zajednica će štovati i sve važeće međunarodne akte koji su temelj suvremenih civilizacijskih odnosa u društvu.

Članak 7.

Vrhovništvo zajednice je Predsjedništvo koje čine predstavnik hrvatskog naroda u općinskoj vlasti, prvi po funkciji ili predsjednici općinskih odbora Hrvatske demokratske zajednice. Predsjedništvo bira predsjednika, dva potpredsjednika i tajnika.

Članak 8.

Ustrojstvo, funkcioniranje i odnos s drugim zajednicama regulirat će se statutom. Ova odluka stupa na snagu odmah.

[*] IZVOR: Dr. Smail Čekić. *Agresija na Bosnu i genocid nad Bošnjacima 1991-1993*. Sarajevo: Ljiljan, 1994., str. 310-311

*14. Odluka o verifikaciji proglašenih srpskih autonomnih oblasti u Bosni i Hercegovini (Sarajevo, 21. 11. 1991.)**

Polazeći od rezultata izjašnjavanja na plebiscitu srpskog naroda, održanom 9. i 10. novembra 1991. godine, a na osnovu stava 2. člana 1. Privremenog poslovnika Skupštine srpskog naroda u Bosni i Hercegovini i na osnovu ustavom utvrđenog prava naroda na samoopredjeljenje i samoorganizovanje, Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, na sjednici od 21. novembra 1991. godine, donijela je

Odluku
o verifikaciji proglašenih srpskih autonomnih oblasti u Bosni i Hercegovini

I

Verifikuju se odluke o proglašenju srpske autonomne regije i autonomnih oblasti u Bosni i Hercegovini, i to:

Autonomna regija Krajina koju sačinjavaju opštine: Banja Luka, Bosanski Petrovac, Čelinac, Glamoč, Ključ, Kotor Varoš, Kupres, Laktaši, Mrkonjić Grad, Prijedor, Prnjavor, Sanski Most, Skender Vakuf, Srbac, Šipovo, Titov Drvar i Srpska opština Bosanska Krupa, kao i dijelovi opštine Donji Vakuf i drugih opština sa ove regije sa većinskim srpskim narodom, sa sjedištem u Banja Luci;

Srpska autonomna oblast Hercegovina koju sačinjavaju opštine: Bileća, Čajniče, Gacko, Kalinovik, Ljubinje, Nevesinje, Rudo, Trebinje i Foča, kao i dijelovi opština sa ove regije sa većinskim srpskim narodom, sa sjedištem u Trebinju;

Srpska autonomna oblast Romanijsko-birčanska, koju sačinjavaju opštine: Han Pijesak, Sokolac, Vlasenica, Olovo i Še-kovići, kao i dijelovi opštine Rogatica i drugih opština sa ove regije sa većinskim srpskim narodom, sa sjedištem u Sarajevu; Srpska autonomna oblast Semberija, koju sačinjavaju opštine: Bijeljina, Lopare i Ugljevik, kao i dijelovi opština sa ove regije sa većinskim srpskim narodom, sa sjedištem u Ugljevi-ku i Srpska autonomna oblast Sjeverna Bosna, sa sjedištem u Doboju, koju sačinjavaju dijelovi opština sa većinskim srpskim narodom, i to: Teslić, Doboj, Tešanj, Derventa, Bosanski Brod, Odžak, Bosanski Šamac, Modrica, Gradačac Gračanica, Lukavac, Srebrenik, Živinice, Banovići, Zavidovići, Maglaj i Orašje.

II

Srpske autonomne regije i oblasti iz prethodne tačke su u sastavu Bosne i Hercegovine, kao federalne jedinice u zajedničkoj državi Jugoslaviji.

III

Prava i dužnosti autonomne regije i oblasti, način ostvarivanja ovih prava i dužnosti, organizacija organa i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava i dužnosti srpskih autonomnih oblasti, urediće se posebnim propisom.

* IZVOR: Dr. Smail Čekić. *Agresija na Bosnu i genocid nad Bošnjacima 1991-1993*. Sarajevo: Ljiljan, 1994., str. 275-276.

IV

Status opština u gradu Sarajevu, kao i dijelovi grada Sarajeva u kojima srpski narod predstavlja većinu, urediće se posebnim propisom.

V

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u »Službenom glasniku srpskog naroda«.

PREDSJEDNIK SKUPŠTINE SRPSKOG NARODA
Mr Momčilo Krajišnik

Broj: 37-02/91
Sarajevo,
21. novembra 1991.

*15. Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini: Odluka o priznanju Republike Srpske Krajine (Sarajevo, 21. 11. 1991.)**

Na osnovu stava 2. člana 1. Privremenog poslovnika Skupštine srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, na sjednici održanoj 21. novembra 1991. godine, donosi

O d l u k u
o priznanju Republike Srpske Krajine

Priznajemo Republiku Srpsku Krajinu, kao federalnu jedinicu Jugoslavije.

I

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a biće objavljena u »Službenom glasniku srpskog naroda u Bosni i Hercegovini«.

PREDSJEDNIK SKUPŠTINE
SRPSKOG NARODA U
BOSNI I HERCEGOVINI
Mr Momčilo Krajišnik

* IZVOR: Dr. Smail Čekić. *Agresija na Bosnu i genocid nad Bošnjacima 1991-1993*. Sarajevo: Ljiljan, 1994., str. 277.

*17. Sabor Republike Hrvatske: Zaključci o vanjskoj politici RH (Zagreb, 5. 12. 1991.)**

Saslušavši na zajedničkoj sjednici svih vijeća Sabora Republike Hrvatske, održanoj 5. prosinca 1991. godine izlaganja predsjednika i članova Vlade Republike Hrvatske, nakon provedene rasprave, Sabor Republike Hrvatske donosi slijedeće

Zaključci

1. Prihvaća se izvještaj Vlade Republike Hrvatske o njenu sudjelovanju na haškoj konferenciji i drugim aktivnostima usmjerenim ka međunarodnom položaju Republike Hrvatske, kao i o političkim prilikama i stanju gospodarstva.
2. Obvezuje se Vlada Republike Hrvatske, obzirom na teške gospodarske prilike i ratno stanje, da ispita sve slučajeve: a) ratnog profiterstva. b) neprimjerenih plaća i drugih privilegija pojedinaca u pojedinim sektorima gospodarstva i javnih poduzeća u vlasništvu Republike Hrvatske, kao i osiromašenje neposrednih proizvođača, pogotovo na selu, zadržavanjem neopravdano niskih otkupnih cijena osnovnih namirnica, npr. mlijeko, žitarice, meso.
3. Obvezuje se Vlada Republike Hrvatske da najveću pažnju posveti izbjeglicama kojih je broj dosegao više od 560 tisuća i razradi program i sve popratne mjere za njihov što brži povratak u područja iz kojih su prognani.
4. Obzirom na obvezu bivše JNA da se povuče s cjelokupnog teritorija Republike Hrvatske obvezuje se Vlada Republike Hrvatske da pregovore o povlačenju objedini na republičkoj razini kako bi time bila obuhvaćena i ona područja o kojima se još nisu poveli pregovori, kao što su npr. općine Vis, Lastovo i druge.
5. Podržava se prijedlog da međunarodne mirovne snage dođu i budu razmještene u Hrvatskoj, s time da moraju biti u funkciji zaštite suvereniteta Republike Hrvatske teritorijalne cjelovitosti i uspostave pravnog poretka Republike Hrvatske. Mirovne snage mogu biti razmještene na teritorij Republike Hrvatske samo privremeno, a područja na kojima će biti razmještene ne mogu biti izuzeta iz ustavno-pravnog poretka Republike Hrvatske.
6. Obzirom na žestinu i opseg zločinačko-genocidnog karaktera rata protiv Republike Hrvatske i učestale slučajeve svjesnog uništenja arhivske i druge dokumentacije i umjetničkih vrijednosti obvezuje se Vlada Republike Hrvatske poduzeti hitno sve potrebne mjere za osiguranje i zaštitu te građe.
7. Zadužuje se Vlada Republike Hrvatske da obavijesti preko Organizacije ujedinjenih naroda cjelokupnu svjetsku javnost da republike Srbija i Crna Gora uz pomoć srpske okupatorske vojske, bivše JNA dovodi na privremeno zaposjednuta područja Republike Hrvatske svoje državljane i na taj način nasilno mijenja demografsku sliku dotičnih područja.
8. U skladu s odlukom Sabora Republike Hrvatske od 8. listopada 1991. godine kojom je odreknut legitimitet i legalitet svim tijelima bivše SFRJ Sabor Republike Hrvatske ne priznaje i odbacuje djelovanja inž. Ante Markovića, predsjednika bivše savezne vlade i Budimira Lončara, ministra u toj vladi koja imaju ili bi mogla imati bilo kakve posljedice za Republiku Hrvatsku.

* IZVOR: ***Narodne novine,*** broj 66, 9. 12. 1991.

9. Sabor podržava prijedlog Vlade Republike Hrvatske za ustanovljenje međunarodnog suda za ratne zločine koji bi sudio vojnom vrhu (bivša JNA) i svim drugim zločincima za počinjene zločine.

Klasa: 018-01/91-01/04

Zagreb, 5. prosinca 1991.

SABOR REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednik Sabora

dr. Žarko Domljan, v. r.

*19. Mirovna konferencija o Jugoslaviji: Mišljenje broj 1. Arbitražne komisije: "SFRJ je u procesu dezintegracije" (7. 12. 1991.)**

Predsjednik Arbitražne komisije primio je 20. studenoga 1991. od lorda CARRINGTONA, predsjednika Konferencije o miru u Jugoslaviji, sljedeće pismo:

"Suočeni smo s važnim pravnim pitanjem.

Srbija smatra da su se one republike koje su se proglasile ili bi se željele proglasiti neovisnima i suverenima, odcijepile ili bi se odcijepile od SFRJ koja bi inače produljila sa svojim postojanjem.

Ostale republike, naprotiv, smatraju da se tu ne postavlja pitanje odcjepljenja nego je pitanje dezintegracije ili raspada SFRJ rezultat usklađene volje jednoga broja republika. One smatraju da se šest republika mora smatrati jednakim sljednicama SFRJ, s time da nijedna od njih ili skupina njih ne bi mogla pretendirati da predstavlja njezin produžetak.

Želio bih da Arbitražna komisija razmotri to pitanje kako bi formulirala svako mišljenje ili preporuku koje smatra korisnima."

Arbitražna komisija razmotrila je podneske i dokumente koje su joj dostavile Republike Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Makedonija, Crna Gora, Slovenija, Srbija i predsjednik kolegijalnoga Predsjedništva SFRJ.

1) Komisija smatra:

a) da bi odgovor na (to) pitanje trebao biti zasnovan na načelima međunarodnoga prava koja služe za određivanje uvjeta na temelju kojih neka cjelina čini državu; glede toga, postojanje ili nestanak države pitanje je činjenica, a učinci priznanja od drugih država čisto su deklaratorni;

b) da se država općenito definira kao zajednica koja se sastoji od teritorija i stanovništva podvrgnutih organiziranoj političkoj vlasti koja takvu državu čini suverenom;

c) da su u svrhu primjene tih kriterija oblik unutarnje političke organizacije i ustavne odredbe jednostavne činjenice, premda ih je nužno uzeti u obzir da bi se ocijenio utjecaj vlasti na stanovništvo i teritorij;

d) da kad se radi o federalnom tipu države koja obuhvaća zajednice sa stanovitim stupnjem autonomije i koje su se uz to udružile radi sudjelovanja u vršenju političke vlasti u okviru zajedničkih institucija u Federaciji, postojanje države podrazumijeva to da su u saveznim organima predstavljeni dijelovi Federacije i da vrše djelotvornu vlast;

e) da se prema prihvaćenoj definiciji u međunarodnom pravu, izraz "sukcesija država" proteže na zamjenu jedne države drugom u odgovor nosti za međunarodne odnose nekoga područja. Ta je pojava regulirana načelima međunarodnoga prava kojima su se inspirirale Bečke konvencije od 23. kolovoza 1978. i od 8. travnja 1983. godine. Prema tim načelima sukcesija mora dovesti do pravičnoga rezultata, a zainteresirane države ostaju slobodne da sporazumno odrede njezine uvjete. Osim toga, imperativne norme općega međunarodnog prava, a osobito poštovanje temeljnih ljudskih prava i prava naroda i manjina, nameću se svim stranama u sukcesiji.

2) Arbitražna komisija ustanovljuje da:

* IZVOR: Vladimir Đuro Degan. *Hrvatska država u međunarodnoj zajednici: razvitak njezine međunarodnopravne osobnosti tijekom povijesti*. Zagreb: Nakladni zavod Globus, 2002., str. 334-336.

a) - iako je SFRJ do sada održala svoju međunarodnu osobnost, napose u krilu međunarodnih organizacija, volja republika za neovisnošću očitovala se:

- u Sloveniji, na referendumu održanom u prosincu 1990, potom deklaracijom o neovisnosti od 25. lipnja 1991, suspendiranom na tri mjeseca i potvrđenom 8. listopada 1991;
- u Hrvatskoj, referendumom održanim u svibnju 1991, potom deklaracijom o neovisnosti od 25. lipnja 1991, suspendiranom na tri mjeseca i potvrđenom 8. listopada 1991.
- u Makedoniji, na referendumu održanom u rujnu 1991. u prilog suverene i neovisne Makedonije u savezu jugoslavenskih država;
- u Bosni i Hercegovini, rezolucijom o suverenosti što ju je Skupština usvojila 14. listopada 1991, a kojoj je srpska zajednica Republike Bosne i Hercegovine osporila valjanost.

b) - Sastav i djelovanje bitnih organa Federacije, kao što su savezno Predsjedništvo, Savezno vijeće, Vijeće republika i pokrajina, Savezno izvršno vijeće, Ustavni sud ili Savezna armija, više ne ispunjavaju kriterije sudjelovanja i predstavljanja, inherentne za federalnu državu;

c) - Pribjegavanje sili dovelo je do oružanoga sukoba između različitih elemenata Federacije koji je u nekoliko mjeseci prouzročio smrt tisuća ljudi i doveo je do znatnih razaranja. Vlasti Federacije i republika pokazale su nemoć da osiguraju poštovanje uzastopnih sporazuma o prekidu vatre sklopljenih pod okriljem Europske zajednice i Organizacije ujedinjenih naroda.

3) S obzirom na to Arbitražna komisija je mišljenja:

- da se Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija nalazi u procesu raspada;
- da je na republikama da riješe probleme sukcesije država koji proizlaze iz toga procesa (raspada SFRJ, naša primjedba) prema načelima i pravilima međunarodnoga prava, posebno uz poštovanje ljudskih prava i prava naroda i manjina;
- da one republike koje izraze takvu želju mogu zajednički ustanoviti novi savez s demokratskim institucijama po njihovu izboru.

R. Badinter v. r.

7. prosinca 1991

*20. Ministarsko vijeće Europske zajednice: »Smjernice za priznavanje novih država u istočnoj Europi i Sovjetskom Savezu«, (Bruxeles, 16. 12. 1991.)**

U skladu sa zahtjevom Europskog vijeća, ministri su procijenili razvoj prilika u istočnoj Europi i Sovjetskom Savezu s namjerom da izrade pristup odnosa spram novih država.

S time u svezi, prihvatili su sljedeće smjernice za formalno priznavanje novih država u istočnoj Europi i Sovjetskom Savezu:

»Zajednica i njezine države članice potvrđuju privrženost načelima posljednje Helsinške deklaracije i Pariške povelje, naročito načelo prava na samoodređenje. Oni potvrđuju svoju spremnost da priznaju, u skladu s uobičajenim standardima međunarodne prakse i ovisno o političkim prilikama u svakom pojedinom slučaju, one nove države koje su se uslijed povijesnih promjena na određenom području konstituirale na demokratskoj osnovi, prihvatile međunarodne obveze i u cijelosti se obvezale za uspostavljanje mira i pregovore.

Stoga se prihvaća zajedničko stajalište u procesu priznavanja tih novih država koje iziskuje:

- pridržavanje odredaba Povelje Ujedinjenih naroda i obveza na koje su svojim potpisom pristale u posljednjoj Helsinškoj deklaraciji i Pariškoj povelji, naročito s obzirom na zakonodavstvo, demokraciju i ljudska prava;
- jamčenje prava etničkih i nacionalnih grupa i manjina u skladu s obvezama sto su ih potpisale u sklopu CSCE;
- poštovanje nepovredivosti svih granica koje se mogu mijenjati samo mirnim putem i zajedničkim dogovorom;
- prihvaćanje svih odgovarajućih obveza u vezi s razoružanjem i obustavom nuklearnog naoružanja, kao i onih u vezi sa sigurnošću i stabilnoscu regija;
- obvezu da se dogovorno riješe, uključivši prema potrebi i traženje arbitraže, sva pitanja u vezi s državnim nasljeđivanjem i regionalnim sporovima.

Zajednica i njezine države članice neće priznati regionalne cjeline na-stale kao posljedice agresije. Također, imat će na umu moguće posljedice priznavanja po susjedne države.

Pridržavanje tih načela otvara mogućnost priznavanja država od strane Zajednice i njezinih država članica te uspostavljanje diplomatskih odnosa. To se može provesti putem pisanih ugovora.«

* IZVOR: A. Milardović: *Dokumenti o državnosti Republike Hrvatske,* Zagreb, Alineja, 1992, str. 136.

21. Ministarsko vijeće Europske zajednice: «Deklaracija o Jugoslaviji» (Bruxeles, 16. 12. 1991.)[*]

Deklaracija o Jugoslaviji

"Europska zajednica i njezine zemlje članice raspravljale su o situaciji u Jugoslaviji u svijetlu njihovih smjernica o priznavanju novih dražava u Istočnoj Europi i Sovjetskom Savezu. One su prihvatile zajedničko stajalište u pogledu priznavanja jugoslavenskih republika. S tim u vezi one zaključuju slijedeće:

Zajednica i njezine zemlje članice složile su se da priznaju nezavisnost svim jugoslavenskim republikama koje ispunjavaju sve niže postavljene uvjete. Primjena ove odluke poćet će 15. siječnja 1992. godine. EZ i njene članice radi toga pozivaju sve jugoslavenske republike da do 23.prosinca izjave da li:

- žele biti priznate kao nezavisne države;
- prihvaćaju obveze sadržane u gore spomenutim smjernicama;
- prihvaćaju odredbe sadržane u nacrtu Konvencije - naročito one u Poglavlju II. o ljudskim pravima i pravima nacionalnih ili etničkih skupina - u okviru Konferencije o Jugoslaviji;
- nastavljaju podržavati:
- napore glavnog tajnika i Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda, i
- nastavljanje Konferencije o Jugoslaviji.

Zahtjevi onih republika koje pozitivno odgovore bit će podneseni preko Predsjedništva Konferencije Arbitražnoj komisiji radi pribavljanja njenog mišljenja prije datuma primjene(odluke o priznanju).

U međuvremenu, Zajednica i njezine zemlje članice traže od glavnog tajnika UN i Vijeća sigurnosti UN da nastave svoje napore radi uspostavljanja djelotvornog prekida vatre i unapređivanja miroljubivog izlaska iz sukoba putem pregovora. One i dalje ukazuju na najveći značaj što bržeg raspoređivanja mirovnih snaga UN u skladu s Rezolucijom br. 724 Vijeća sigurnosti UN.

Zajednica i njezine zemlje članice također zahtijevaju od jugoslavenskih republika da se obvežu, prije priznavanja, da će usvojiti ustavna i politička jamstva osiguravajući njima da nemaju teritorijalnih zahtjeva prema susjednim državama Zajednice i da neće voditi nikakve aktivnosti neprijateljske propagande protiv susjednih država Zajednice, uključujući uporabu naziva koji impliciraju teritorijalne zahtjeve."

---

[*] IZVOR: ***Slobodna Dalmacija***, 18.12.1991. Deklaracija o Jugoslaviji usvojili su ministri vanjskih poslova europske 'dvanaestorice' na izvanrednom sastanku u Bruxellesu 16. prosinca 1991.

22. Predsjedništvo i Vlada SR BiH: Zahtjev Europskoj zajednici za priznavanje suvereniteta i nezavisnosti BiH (Sarajevo, 24. 12. 1991.)[*]

U zahtjevu za priznanje, nakon pozivanja na odredbe Ustava SFRJ i Ustava RBiH i najznačajnije dokumente Skupštine i Vlade RBiH, se konstatira "da su Predsjedništvo SRBiH i Vlada SRBiH na odvojenim sjednicama 20.12.1991. donijeli slijedeće odluke:

1. Predsjedništvo i Vlada SRBiH, u ime SRBiH, izražava želju da BiH bude priznata kao nezavisna država i mole EZ i njene zemlje članice da je priznaju u postupku i roku predviđenom u Briselskoj deklaraciji o Jugoslaviji.

2. BiH izjavljuje da prihvata sve obaveze sadržane u "Smjernicama za priznanje novih država u Istočnoj Evropi i Sovjetskom Savezu", usvojenim na Savjetu ministara inostranih poslova u Bruxellesu 16. decembra.

3. Bosna i Hercegovina prihvata Nacrt Haaške konvencije Konferencije, uključujući drugo poglavlje koje se odnosi na ljudska prava i prava nacionalnih i etničkih grupa koje se razmatra u okviru Konferencije o Jugoslaviji. U tom smislu Republika će se i dalje zalagati za stvaranje nove zajednice, što će omogućiti prosperitet svim njenim članicama.

Željeli bismo ponovo naglasiti da u BiH žive tri ravnopravna naroda, koji prema popisu provedenom 1991. godine čine: 17,27 posto Hrvati, 43,74 posto Muslimani i 31,33 posto Srbi. Osim toga, 5,51 posto stanovništva se izjasnilo kao Jugoslaveni, a samo 2,15 posto stanovništva pripada ostalim etničkim grupama.

4. Naš je stav da odnosi između jugoslavenskih republika treba da se rješavaju mirnim putem. Mi cijenimo i podržavamo napore koje poduzimaju generalni sekretar UN i Evropska zajednica, te dajemo podršku nastavku Konferencije o Jugoslaviji.

Poznato je da BiH ni do sda nije pravila nikakve opstrukcije na tom planu. Ovdje posebno ističemo da BiH nema, niti će kao nezavisna država imati, teritorijalne pretenzije prema bilo kojoj susjednoj državi i da neće voditi nikakve neprijateljske propagandne aktivnosti protiv bilo koje susjedne države, uključujući i korištenje naziva koje bi u sebi sadržavao teritorijalne pretenzije.

Stoga, predlažemo da Evropska zajednica i njene države-članice priznaju suverenost i nezavisnost Bosne i Hercegovine".

[*] IZVOR: Kasim I. Begić. *Bosna i Hercegovina – od Vanceove misije do Daytonskog sporazuma (1991.-1996.)*. Sarajevo: Bosanska knjiga, 1997., str. 41. Dokument su potpisali Alija Izetbegović, kao predsjednik Predsjedništva SR BiH te Jure Pelivan, predsjednik Vlade SR BIH.

*23. Skupština srpskog naroda u BiH: Odluka o pripremama za formiranje »Republike Srpske Bosne i Hercegovine« (21. 12. 1991.)**

Polazeći od ustavnog prava naroda na samoopredjeljenje i samoorganizovanje, Skupština srpskog naroda u BiH, na sjednici održanoj 21. decembra 1991. godine, donosi

Odluku
da se pristupi formiranju Republike Srpske Bosne i Hercegovine

I

Pristupa se pripremama za formiranje Republike Srpske Bosne i Hercegovine, kao federalne jedinice u sastavu savezne države Jugoslavije.

II

U skladu sa rezultatima plebiscita srpskog naroda u Basni i Hercegovini, Republika Srpske Bosne i Hercegovine formira-će se najkasnije do srpske nove 1992. godine.

III

Aktivnosti na formiranju Republike Srpske Bosne i Hercegovine sprovešce organi Skupštine srpskog naroda u Bosni i Hercegovini.

PREDSJEDNIK SKUPŠTINE SRPSKOG NARODA
U BOSNI I HERCEGOVINI
Mr Momčilo Krajišnik

* IZVOR: Dr. Smail Čekić. *Agresija na Bosnu i genocid nad Bošnjacima 1991-1993*. Sarajevo: Ljiljan,. 1994., str. 278.

*24. Sabor Republike Hrvatske: Zaključak (Zagreb, 28. 12. 1991.)**

Sabor Republike Hrvatske na zajedničkoj sjednici svih vijeća Sabora, održanoj dana 28. prosinca 1991. godine, donio je slijedeći

Zaključak

1. Sabor Republike Hrvatske prihvaća"Deklaraciju o smjernicama za priznanje novih država u istočnoj Europi i Sovjetskom Savezu" i "Deklaraciju o Jugoslaviji" što ih je 16. prosinca 1991. godine u Bruxellesu usvojilo Ministarsko vijeće Europske zajednice.

2. Sabor Republike Hrvatske u skladu s člankom I Ustavne odluke o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske od 25. lipnja 1991. godine, podržava zahtjev Predsjednika Republike Hrvatske za međunarodno priznanje neovisnosti Republike Hrvatske koji je Predsjednik Republike Hrvatske, suglasno Deklaracijama navedenim u točki 1. ovog zaključka dana 19. prosinca 1991. godine podnio Predsjedniku Ministarskog vijeća Europske zajednice.

Klasa: 021-03/91-05/04

Zagreb, 28. prosinca 1991.

SABOR REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednik Sabora

dr. Žarko Domljan, v. r.

* IZVOR: ***Narodne novine***, broj 73, 31.12.1991.

*25. Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini: Deklaracija o proglašenju Republike srpskog naroda Bosne i Hercegovine (Sarajevo. 9. 1. 1992.)**

Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, kao legitimni, slobodno i demokratski izabrani predstavnik i zaštitnik njegovih prava i interesa, ostvarujući njegovu plebiscitom izraženu volju i na njoj zasnovanu svoju odluku da se pristupi formiranju Republike srpske Bosne i Hercegovine, na zasjedanju održanom 9. januara 1992. godine donosi

Deklaraciju o proglašenju republike srpskog naroda Bosne i Hercegovine

I

Na područjima srpskih autonomnih regija i oblasti i drugih srpskih etničkih cjelina u Bosni i Hercegovini, uključujući i područja na kojima je srpski narod ostao u manjini zbog genocida koji je nad njim izvršen u drugom svjetskom ratu, a na osnovu plebiscita održanog 9. i 10. novembra 1991. godine na kome se srpski narod izjasnio za ostanak u zajedničkoj državi Jugoslaviji, osniva se i proglašava.

Republika srpskog naroda Bosne iHercegovine

II

Republika se nalazi u sastavu savezne države Jugoslavije kao njena federalna jedinica.

III

Teritorijalno razgraničenje sa političkim zajednicama drugih naroda, Bosne i Hercegovine, kao i razrješavanje ostalih međusobnih prava i obaveza, izvršiće se mirnim putem i dogovorno, uz uvažavanje etničkih, istorijskih, pravnih, kulturnih, ekonomskih, geografskih, komunikacijskih i drugih bitnih kriterija i uz poštovanje principa i pravila međunarodnog prava.

IV

Osnove društvenog, političkog i državnog sistema Republike urediće se njenim ustavom.

Ustavom Republike garantovaće se puna ravnopravnost i jednakost pred zakonom naroda i građana i zaštita od bilo kog oblika diskriminacije.

VI

Do Izbora i konstituiranja njihovih organa i institucija koji će biti ustanovljeni ustavom Republike, funkcije državnih organa u Republici obavljaće sadašnja Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini i Ministarski savjet.

VII

Sedište organa Republike je u Sarajevu.

---

* IZVOR: ***Borba***, 10. 1. 1992.

VIII

Do donošenja ustava, zakona i drugih propisa Republike na njenom području će važiti savezni propisi, kao i propisi dosadašnje SR Bosne i Hercegovine, osim onih za koje Skupština srpskog naroda utvrdi da su u suprotnosti sa saveznim ustavom.

IX

Organi vlasti dosadašnje SR Bosne i Hercegovine predstavljaće zajedničke organe nacionalnih zajednioa u prelaznom periodu, do konačnog teritorijalnog razgraničenja i razrješenja ostalih prava i obave-za.

U prelaznom periodu zajednički organi konsenzusom donose neophodne odluke i akte.

X

Ova Deklaracija stupa na snagu danom donošenja, a uvešće se u život danom eventualnog priznavanja nezavisnosti Bosne i Hercegovine. Uvođenje Deklaracije u život odložiće se na neodređeno vrijeme pod uslovom da zahtjev za priznanje nezavisnosti Bosne i Hercegovi-ne njegovi podnosioci povuku do 15. januara 1992. godine.

XI

Deklaracija će se objaviti u "Službenom glasniku srpskog naroda u Bosni i Hercegovini".

PREDSJEDNIK

SKUPŠTINE SRPSKOG NARODA

u Bosni i Hercegovini

Mr Momčilo Krajišnik

*30. Skupština Bosne i Hercegovine: Odluka o raspisivanju referenduma o nezavisnosti Bosne i Hercegovine (Sarajevo, 25. 1. 1992.)**

SARAJEVO, 25. siječnja (Hina) - Skupština Bosne i Hercegovine donijela je rano jutros, nakon maratonskog zasjedanja, odluku o raspisivanju referenduma o nezavisnosti Bosne i Hercegovine, za koju su glasovali zaastupnici svih stranaka osim Srpske demokratske stranke BiH, koji su prije toga napustili dvoranu. Referendum bi se, prema toj odluci, trebao održati 29. veljače i 1. ožujka ove godine.

Referendumsko pitanje glasi: "Jeste li za suvrenu i nezavisnu državu Bosnu i Hercegovinu, državu ravnopravnih građana i naroda Bosne i Hercegovine, Muslimana, Srba i Hrvata i pripadnika drugih naroda koji u njoj žive?"

Skupština BiH odlučila je i to da se dosadašnji guverner Narodne banke BiH Hajra Balorda razriješi dužnosti.

Obje odluke donesene su u bosanskohercegovačkom parlamentu bez nazočnosti zastupnika Srpske demokratske stranke BiH, koji su jutros oko 3 sata napustili sjednicu. Svemu je prethodila nezapamćeno iscrpljujuća rasprava oko utvrđivanja dnevnoga reda, a u skupštinskoj dvorani bilo je oštrih prepirki. Zastupnici Stranke demokratske akcije u jednom su trenutku zatražili oduzimanje prava predsjedniku Skupštine BiH Momčilu Krajišniku (SDS) da nastavi vođenje zasjedanja, tvrdeći da on "opstruira rad Skupštine".

Nakon što je Krajišnik izjavio da nema uvjeta za nastavak sjednice ni za sazivanje njezina nastavka za nedjelju u 10 sati, zastupnici SDS-a napustili su skupštinu BiH.

Nastavku sjednice, na kojem je donesena odluka o referendumu, predsjedao je potpredsjednik Skupštine BiH Mariofil Ljubić.

* IZVOR: HINA, Baza EVA, Vijest HNA 1250072:1, 25. 1. 1991.

*31. Referendumsko pitanje Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine (9. 2. 1992.)**

Pitanje za referendum

Jeste li za suverenu i nezavisnu Bosnu i Hercegovinu, državnu zajednicu konstutivnih i suverenih naroda hrvatskog, muslimanskog i srpskog u njihovim nacionalnim **područjima** (kantonima)

DA **NE**

Ovako formulirano referendumsko pitanje za razliku od onog koje je usvojeno na sjednici Skupštine SR BiH 25. siječnja 1992. g, nedvojbeno određuje buduću nezavisnu BiH kao složenu državnu zajednicu koja se pravno temelji na nacionalnom suverenitetu konstitutivnih naroda hrvatskog, muslimanskog i srpskog. Iz predloženog pitanja slijedi da buduća nezavisna BiH nije unitarna država već državna zajednica koju će činiti nacionalni kantoni, hrvatski, muslimanski i srpski čija će se područja utvrditi nakon provedenog referenduma posebnim ustavnim aktom. Predloženo referendumsko pitanje u skladu sa suverenitetom konstitutivnih naroda, predpostavlja da će hrvatski, muslimanski i srpski narod izvorno i neposredno ostvarivati svoja suverena prava u nacionalnim kantonima, a na razini državne zajednice BiH u slučajevima koji će biti izričito utvrđeni u posebnom ustavnom aktu o podjeli prava i dužnosti između nacionalnih kantona i državne zajednice BiH.

U referendumskom pitanju nije potrebno posebno navoditi ravnopravnost građana i pripadnika drugih naroda koji žive u današnjoj BiH jer se ona zajamčuje i zaštićuje u ustavnom aktu koji će se donijeti nakon referenduma, kao što se to čini u svim suvremenim demokratskim državama i državnim zajednicama**.** To proizilazi iz cilja referenduma. koji se odnosi na suverenitet i nezavisnost BiH, njezine pravne temelje i ustrojstvo.

* IZVOR: Dr. Smail Čekić. *Agresija na Bosnu i genocid nad Bošnjacima 1991-1993*. Sarajevo: Ljiljan, 1994., str. 312

*32. Lisabonska izjava o Jugoslaviji ministara vanjskih poslova zemalja Europske zajednice (Lisabon, 17. 2. 1992.)**

"Europska zajednica i njezine države članice sa zadovoljstvom prihvaćaju preporuku glavnoga tajnika Ujedinjenih naroda Vijeća sigurnosti o razmještaju snaga za očuvanje mira Ujedinjenih naroda u Jugoslaviji, u skladu s Planom te organizacije te se čvrsto nadaju da će o tome uskoro biti donesena pozitivna odluka. Ministri EZ pozivaju sve zainteresirane strane da naprave sve kako bi bio olakšan brz i siguran razmještaj snaga Ujedinjenih naroda za očuvanje mira.

Zajednica i njezine države članice smatraju da će zajednički i koordinirani napori snaga za čuvanje mira UN-a i promatračke misije (EZ) biti važan element za uspostavljanje potrebnih uvjeta za mirno i cjelovito rješenje krize. Takvo bi rješenje trebalo biti ostvareno aktivnim doprinosom svih strana koje sudjeluju na Konferenciji o Jugoslaviji. Oni su također naglasili i važnost daljnjeg striktnog poštivanja embarga na dobave oružja, koji je na snazi.

Zajednica i njezine zemlje članice ponavljaju kako cijene rezultate ostvarene u sklopu Mirovne konferencije o Jugoslaviji, kojom predsjeda lord Carrington. U svezi s tim oni ističu potrebu da svi sudionici u potpunosti poštuju preuzete obveze što se odnose na primjenu prijedloga Sporazuma o zaštiti prava čovjeka i manjina, kao i one o neprihvatljivosti svake promjene granica silom.

Zajednica i njezine zemlje članice sa zadovoljstvom ističu konstruktivno ponašanje Srbije, što će imati na umu kad budu ponovno razmatrali pitanje pozitivnih mjera.

Zajednica i njezine države članice podržavaju sadašnje napore, u sklopu Konferencije, za promicanje dijaloga zainteresiranih strana u Bosni i Hercegovini, kojima je cilj ustavno rješenje i koje će trebati uzeti u obzir legitimne težnje svih naroda, unutar nepovredivih granica te republike."

U svezi s tim ministri EZ "spremni su pozitivno odgovoriti na zahtjev bosanskih vlasti glede međunarodnog nadzora predviđenog referenduma, u uskoj suradnji s pripadajućim institucijama KESS-a. Zajednica i njezine države članice vrlo će pomno i nadalje pratiti napore koji bi mogli dovesti do mogućeg priznanja ostalih republika", kaže se na kraju Izjave ministara vanjskih poslova EZ.

* IZVOR: ***Večernji list***, 20. 2. 1992.

*33. Cutileirov plan: Izetbegović, Lasić i Karadžić sporazumjeli se o "rekonstrukciji" BiH (Sarajevo, 22. 2. 1992.)**

SARAJEVO, 22. veljače (Hina) - Na konferenciji za novinare, održanoj neposredno po povratku s pregovora o BiH, u kojima su posredovali predstavnici EZ-a, predstavnici SDA, HDZ-a i SDS-a Alija Izetbegović, Miro Lasić i Radovan Karadžić izvijestili su novinare na sarajevskom aerodromu da je danas u međustranačkim razgovorima u Lisabonu postignut sporazum o "rekonstrukciji" Bosne i Hercegovine.

Na sastanku u Lisabonu zaključeno je da Bosna i Hercegovina ostane u postojećim granicama, ali da se izvrši temeljita decentralizacija tako što će se osnovati nacionalne jedinice, koje će imati određenu samoupravu, izjavio je na večerašnjoj konferenciji za novinare u Sarajevu predsjednik SDA BiH Alija Izetbegović.

Po Izetbegovićem riječima "koncesija SDS-a je što je ta stranka potvrdila integritet i nedjeljivost Bosne i Hercegovine".

"Naša koncepcija je što smo prihvatili stanovitu reorganizaciju Bosne i Hercegovine, koja će uvažavati etničke razloge, iako to ranije nije bio naš koncept", objasnio je predsjednik SDA. Istaknuvši da dolaze "dani raspleta", Izetbegović je ocijenio da "drugog puta nije bilo", te da je u Lisabonu "položen temelj, odnosno princip, koji je odledio jedno stanje koje je trajalo posljednjih godinu dana u Bosni i Hercegovini". On je dodao da time ne dolazi u pitanje održavanje referenduma, te izrazio uverenost da će referendum uspjeti, i da će Bosna i Hercegovina biti nezavisna i priznata.

Izrazivši zadovoljstvo lisabosnkim sporazumom, predsatvnik HDZ-a Lasić izjavio je: "Ono što smo tražili livanjskim referendumskim pitanjem ispunjeno je."

"Pozvat ćemo hrvatski narod da izađe na referendum", nastavio je Lasić, istaknuvši da je prihvaćen zahtjev HDZ-a da Bosna i Hercegovina bude neovisna, te da se u njoj prizna suverenost svih triju naroda, odnosno da Bosnu i Hercegovinu trebaju tvoriti njezine sastavne jedinice. Prema Lasićevim riječima "neće biti raspačavanja i podjele Bosne i Hercegovine; ona će, kako je zajednički zaključeno, ostati u povijesnim i današnjim granicama". Lasić drži da BiH treba biti "federacija", u kojoj bi bila jedinstvena vojska, policija, centralna banka i pravni poredak.

Predsjednik SDS-a Radovan Karadžić izjavio je: "Korak koji smo napravili golem je i epohalan za bosanske prilike." Postignuti dogovor on je ocijenio kao "velik uspjeh svih triju naroda i trijumf tolerancije". Svoje zadovoljstvo Karadžić je obrazložio riječima: "Promoviran je princip da BiH neće biti unitarna, a o svemu ostalom dogovorit ćemo se". "Bosnu i Hercegovinu tvorit će konstitutivne jedinice, a time je uklonjena dominacija bilo kojega naroda", rekao je Karadžić, pozivajući "da se puške stave u šoške". "Prihvatili smo nepromjenjivost granica", dodao je on, te napomenuo: "Ne pretendiramo na pripajanje niti jednoga komadića Bosne i Hercegovine Srbiji."

Komentirajući najave proglašenje tzv. Bosanske Krajine 28. veljače, Karadžić je rekao: "SDS će zaustaviti proces koji bi mogao ometati dogovor; nema potrebe za proglašavanje krajina."

Upitan hoće li Srbi izaći na referendum, Karadžić je u odgovoru najavio takvu mogućnost, dodavši da je sada nastalo novo stanje i da, "ako ima vremena, treba postići sporazum o novom referendumskom pitanju".

* IZVOR: ***Večernji list***, 24. 2. 1992.

*34. Direktiva Glavnog štaba Patriotske lige BiH za odbranu suvereniteta Republike Bosne i Hercegovine (Sarajevo, 25. 2. 1992.)**

"Neprijatelji (snage dezintregacije BiH) svojim dosadašnjim vojno-političkim djelovanjem u velikoj mjeri su uspjeli narušiti sistem vlasti i stvoriti uporišta na određenim prostorima, čime su stvorili uslove za potpunu dezintegraciju bosanskohercegovačke vlasti i cijepanje teritorija BiH.

Glavna uporišta snaga dezintegracije su u banjalučkoj regiji, istočnoj i zapadnoj Hercegovini i dobojskoj regiji, a glavni nosioci su SDS sa jugoslovenskom armijom i ekstremno krilo HDZ.

U svojim dosadašnjim aktivnostima uspjeli su: ostvariti puno političko jedinstvo SDS-a i JA, stvoriti paralelne organe vlasti na cijelom prostoru BiH, formirati komande, štabove i jedinice, uspostaviti djelimično sopstveni informativni sistem i izvršiti dislokaciju materijalnih rezervi za svoje potrebe. Reorganizacijom JA na cijeloj teritoriji BiH došlo je do velike koncentrecije JA, a dolaskom Plavih šljemova ta koncentracija će biti još veća.

Ukupne snage neprijatelja su:

- JA: šest korpusa KOV (sarajevski, banjalučki, tuzlanski, bihaćki i dijelovi kninskog i titogradskog korpusa), vjerovatne jačine 2-3 korpusa KOV i jedan ojačani VAK.
- snage SDS-a (jačine 80.000-120.000 ljudi)
- ekstremne snage HDZ-a (jačine jedna do dvije brigade)

Osnovni cilj dejstva ovih snaga je podjela teritorije BiH i priključivanje matičnim (nacionalnim državama). Ostvarivanje ovog cilja težit će da ostvare u dvije etape: u prvoj etapi stvaranje nacionalnih konfederalnih jedinica u BiH, a u drugoj priključenje istih Velikoj Srbiji i Velikoj Hrvatskoj.

Do početka opštih dejstava očekivat je: dalje intenziviranje psihološko-propagandnih dejstava na zaoštravanju međunacionalnih odnosa, izvođenje diverzantsko-terorističkih dejstava, izazivanje socijalnih nemira, sabotaža, kidnapovanja i atentata na najistaknutije ličnosti muslimanskog naroda. Sa otpočinjanjem opštih dejstava očekivati je snažnu avio i artiljerijsko-raketnu podršku po svim rejonima.

2. Naše snage su organizovane u Patriotsku ligu BiH u formacije od voda do odreda i brigade, ukupne jačine 120.000 ljudi. Sa otpočinjanjem borbenih dejstava očekivati je veći priliv dobrovoljaca, pripadnika MUP-a BiH, pripadnika JA, kao i snaga muslimanskog naroda van teritorije BiH, što bi povećalo jačinu naših snaga na oko 150.000 ljudi. Osnovni zadatak snaga PL BiH je zaštita muslimanskog naroda, očuvanje integriteta i cjelovitosti BiH, kako bi se obezbijedio i ubuduće dalji zajednički život svih naroda i narodnosti na državnoj teritoriji BiH. Sa otpočinjanjem borbenih dejstava izvršiti zaštitu stanovništva i istovremeno zatvaranje glavnih pravaca koji vode

---

* Sefer Halilović: *Lukava strategija,*. Sarajevo: Maršal, 1977., str. 164-169: «Sedmog i osmog februara 1992. godine, u selu Mehurići kod Travnika, održano je vojno savjetovanje koje će kasnije ponijeti epitet istorijsko, a na kome su se sastali komandanti regionalnih štabova i dio Glavnog štaba Patriotske lige BiH. Cilj savjetovanja bilo je usaglašavanje planova po regijama i podjela zadataka za naredni period. Priprema ovog skupa počela je krajem 1991. godine, kada sam svim štabovima na terenu poslao uputstvo: Zadaci RVŠ. Bio je to dokument kojim su, pored ostalog, udareni i temelji domaćoj namjenskoj industriji. Kada smo se sastali, podnio sam uvodno izlaganje o tadašnjoj vojnoj i političkoj situaciji i procjenu i ocjenu buduće strategije. Osnova ovog izlaganja na savjetovanju je prihvaćena i sažeta u prve dvije tačke najvažnijeg dokumenta PL-a: **Direktive za odbranu suvereniteta Republike Bosne i Hercegovine**. Izlaganje i izvještaji komandanata, neposredna razmjena mišljenja i saznanja, kompletirali su ovaj dokument koji je završen 25. februara, u Sarajevu. U pripremi i realizaciji dokumenta, kao i u vođenju skupa u Mehurićima, kao savjetnici su mi pomagali Rifat Bilajac i Zićro Suljević. No, Direktiva je moj ručni rad: u rukopisu je i umnožena, tek kasnije prekucana i dostavljena komandantima regionalnih štabova.»

na teritoriju BiH, uz masovnu primjenu rušenja, zaprečavanja, a unutar Republike određenim snagama, brzim i energičnim dejstvima blokirati i zauzeti vojne objekte (skladišta naoružanja, municije i MES i kasarni), a potom što prije naoružati formirane jedinice, dalje nastaviti planirana dejstva, u cilju stvaranja što većih slobodnih teritorija i obezbjeđenje funkcionisanja legalnih organa vlasti. Posebnu pažnju pokloniti izvlačenju i obezbjeđenju stanovništva iz ugroženih područja.

3. Sa otpočinjanjem dejstava pozvati narod Sandžaka, Kosova i Makedonije da se solidarišu sa našom pravednom borbom i odmah otpočnu borbena dejstva u cilju vezivanja snaga neprijatelja i slabljenja njegove udarne moći na prostoru BiH. Istovremeno uspostaviti kontakt, saradnju i koordinaciju na zajedničkim dejstvima sa hrvatskim narodom u BiH protiv zajedničkog neprijatelja. Na međunarodnom planu pozvati progresivnu svjetsku javnost da zaštiti bosanskohercegovački suverenitet.

4. Odlučio sam, uz angažovanje svih snaga Patriotske lige BiH, u sadejstvu sa susjedima, brzim i energičnim dejstvima zatvoriti glavne pravce koji izlaze na teritoriju BiH, a posebno iz doline Drine i Sutjeske. Istovremeno po unutrašnjim pravcima, izvršiti zaprečavanje i posjedanje pogodnih položaja za odbranu naroda BiH, sa težištem na pravcima koji vode iz šireg regiona Banje Luke i istočne Hercegovine. Određenim snagama, brzim i energičnim prepadnim dejstvima zauzeti skladišta i magacine municije, MES-a i naoružanja JA, blokirati kasarne, sprečavati prodore i širenje neprijateljskih dejstava na cjelokupnom prostoru BiH. Po stvaranju povoljnih uslova preći na šira ofanzivna dejstva sa ciljem razbijanja, uništenja i protjerivanja neprijatelja sa teritorije BiH. Glavne snage imati u Centralnoj Bosni, a pomoćne u cazinsko-prijedorskom i regionu Tuzle...”

*35. Cutileirov plan: Prijedlog HDZ BIH "O budućem državnom statusu Bosne i Hercegovine" (Sarajevo, 25. 2. 1992.)**

Priopćenje "O budućem državnom statusu Bosne i Hercegovine"

"Na razgovorima predstavnika HDZ-a, SDA i SDS-a o budućem državnom statusu Bosne i Hercegovine, delegacija HDZ-a, koju je u Lisabonu predvodio Miro Lasić, izašla je sa stavovima u kojima definira svoje shvaćanje i prihvaćanje budućeg državnog uređenja.

Osnovni zahtjev HDZ-a jest očuvanje Bosne i Hercegovine u njezinim povijesnim granicama, koje su i današnje granice kao neovisne i suverene države tri konstitutivna i suverena naroda i građana koji žive na ovom tlu. Po prijedlogu HDZ-a, Bosna i Hercegovina bila bi, kao višenacionalna zajednica, država s podijeljenom suverenošću; jedna bi pripadala zemaljskim (ili kantonalnim) vlastima, a druga središnjoj (kon/federalnoj ili saveznoj) vlasti. Svaka vlast u svojim bi područjima bila suverena.

Znači, državotvorni narodi Bosne i Hercegovine bili bi suvereni i oni bi svoju suvernost ostvarivali u jednoj ili više sastavnih jedinica države. Zemaljske odnosno kantonalne vlasti (vlasti sastavnih jedinica) suverene su osim u onom dijelu u kojem je suverenost prenesena na središnju (državnu) vlast. One su ograničene saveznim ustavom, ali uživaju sva prava i svu vlast izuzevši one vlasti, koju su delegirale središnje vlasti.

Federativna država Bosna i Hercegovina trebala bi osigurati ravnopravnost i suverenost naroda i građana, neovisnost zemlje, ona treba štititi slobode i prava 'zemalja' (ili kantona).

Najviši državni akt bio bi savezni (federalni) ustav, koji će državu ustanoviti na načelima ravnopravnosti, pariteta, te konsenzusnog odlučivanja o bitnim narodnosnim pitanjima.

Na čelnim razinama državne vlasti učešće tri naroda je jednakopravno - paritetno. Ovo načelo o jednakim pravima neizmjenjivo je i ne može ovisiti o brojnosti bilo kojega od ovih naroda. Sastav državne administracije, pravosuđa, policije i oružanih snaga treba odgovarati proporcionalno nacionalnom sastavu stanovništva Bosne i Hercegovine.

Moneta Bosne i Hercegovine je vlastita - jedinstvena. Neotuđivo pravo (suverenitet) hrvatskog naroda u državi Bosni i Hercegovini jest ukupna (duhovna i materijalna) komunikacija s cjelinom hrvatskog naroda. U tom smislu Hrvati zahtijevaju pravo na dvojno državljanstvo Republike Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske. Ustavnim zakonom treba garantirati da Bosna i Hercegovina neće prihvatiti niti uređivati sa drugim zemljama državne odnose, koji bi mogli biti protivni interesima hrvatskog naroda.

'Zemlje', kantoni, regije ili županije bit će određeni po volji stanovništva i međunacionalnog dogovora, vodeći računa o hrvatskom nacionalnom interesu, koji se iskazuje ne samo današnjim većinskim nacionalnim sastavom stanovništva, nego i hrvatskim povijesnim pravima kao i svetištima hrvatskog naroda na tlu Bosne i Hercegovine. Svi Hrvati na teritoriju Bosne i Hercegovine imat će zaštitu prava navedenu u članku 2 (3) Nacrta Haške konvencije.

Model državnog statusa, koji je u Lisabonu predlagala delegacija HDZ-a poznat je i primjenjivan u suvremenom svijetu u raznim inačicama (Sjedinjene Američke Države, Švicarska, Belgija i dr.). Sjedinjene Američke Države izgradile su (od 1787. godine) federativnu državu u kojoj je građanin podređen dvjema suverenim jurisdikcijama, a taj su model prihvatile mnoge zemlje, koje se

* IZVOR: HINA, ***Baza EVA,*** Vijest HNA0152, 25.02.1992/2711. Miro Lasić, šef izaslanstva HDZ-a, koje je 21-21. 2. 1992. bilo na pregovorima s predstavnicima SDA i SDS-a u Lisabonu, a u kojem su još bili Mate Boban i Iko Stanić, pročitao je 25.2.1992. na konferenciji za novinare HDZ-a BiH priopćenje stranke o zastupanim stajalištima HDZ-a na lisabonskom sastanku. Priopćenje naslovljeno "O budućem državnom statusu Bosne i Hercegovine" podijeljeno je novinarima.

odlikuju izrazitim nacionalnim i povijesnim razlikama. U tim zemljama uz središnju (državnu) vlast uspostavlja se i suverena zemaljska (ili kantonalna) vlast. Pravni poredak mora biti jedinstven i država mora garantirati svakom građaninu na cijelom teritoriju pravnu sigurnost.

Ustavna pitanja između vlasti i države i vlasti sastavnih jedinica trebao bi rješavati posebni ustavni sud, koji bi uključivao nepristran element što ne bi dolazio ni iz Bosne i Hercegovine, ni iz njezinih susjednih zemalja. Da bi državotvorni model, koji predlaže HDZ zaživio, nužno je suglasnost (i verifikacija) sva tri konstitutivna naroda odnosno političkih stranaka, koje te narode legitimno predstavljaju.

Hrvatska demokratska zajednica ne traži za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini ništa više prava nego što drži da i drugim konstitutivnim narodima u Bosni i Hercegovini pripada".

36. Skupština srpskog naroda BiH: Odluka o proglašenju Ustava Srpske Republike BiH (Sarajevo, 28. 2. 1992.) [*]

Na osnovu tačke IV Deklaracije o proglašenju Republike Srpskog Naroda Bosne i Hercegovine, Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, na sjednici održanoj 28. februara 1992. godine, donijela je

Odluku
o proglašenju ustava Srpske Republike Bosne i Hercegovine

Proglašava se Ustav Srpske Republike Bosne i Hercegovine, koji je donijela Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini na sjednici održanoj 28. februara 1992. godine

Broj: 02-94/92
28. februara 1992. godine
Sarajevo

Predsjednik
Skupštine srpskog
naroda BiH
Mr. Momčilo Krajišnik s.r.

[*] IZVOR: ***Službeni glasnik Srpskog naroda u Bosni i Hercegovini***, Godina I - Broj 3, 16. 3. 1992.

*37. Konačni rezultati referenduma u BiH (Sarajevo, 9. 3. 1992.)**

SARAJEVO, 9. ožujka (Hina) - Republička izborna komisija Bosne i Hercegovine priopćila je danas konačne i službene rezultate republičkog referenduma održanog 29. veljače i 1. ožujka ove godine, a glede utvrđivanje statusa Bosne i Hercegovine.

Prema podacima općinskih izbornih komisija od ukupnog broja od 3,253.847 glasača na referendum je izašlo i glasovalo 64,31 posto ili 2,073.568 građana sa pravom glasa.

Od ukupnog broja važećih glasačkih listića, "ZA" je bilo 2,061.932 glasača ili 99,44 posto, dok je "PROTIV" glasovalo 6.037 glasača ili 0,29 posto. Nevažećih je listića bilo 5.227 odnosno 0,25 posto, navodi se u današnjem priopćenju Republičke izborne komisije iz Sarajeva. (Hina) .

* IZVOR: HINA, ***Baza EVA***, Vijest HNA3090111:1, 09.03.1992

*38. Cutileirov plan: Izjava o načelima za novo ustavno ustrojstvo Bosne i Hercegovine (Bruxelles, 9. 3. 1992.)**

Izjava o načelima za novo ustavno ustrojstvo Bosne i Hercegovine

A: NEOVISNOST

1. Bosna i Hercegovina bila bi država sačinjena od određenog broja sastavnih jedinica, temeljenih na nacionalnoj osnovi i vodeći računa o gospodarskim, zemljopisnim i drugim kriterijima.
2. Bosna i Hercegovina će zadržati svoje sadašnje granice, a niti Vlada Bosne i Hercegovine niti Vlade sastavnih jedinica neće poticati ni podupirati pretenzije na bilo koji dio njezinog teritorija od strane susjednih država.
3. Suverenost počiva u građaninu muslimanskog, srpskog i hrvatskog naroda i građanima drugih naroda i narodnosti, koji ostvarivaju svoju suverenost građanskim učešćem u sastavnim jedinicama i u centralnim organima Republike.

B: OPĆA NAČELA

1. Bosnom i Hercegovinom i njenim sastavnim jedinicama upravljalo bi se u skladu sa slijedećim ustavnim načelima, kako se ona razumiju i općenito provode u demokratskim državama zapadne Europe i kako je izloženo u nacrtu Konvencije o kojem se raspravlja na Konferenciji.
   a. Poštivanje ljudskih prava kao najviših mjerila predviđeno u nacrtu Konvencije, poštivanje privatnog vlasništva, tržišne privrede i slobodnog poduzetništva;
   b. Opće i jednako pravo glasa, slobodni izbori i tajno glasovanje;
   c. Sloboda za političku i sindikalnu djelatnost;
   d. Svjetovni državni sustav s punom slobodom vjeroispovijesti, razdvojenošću crkve od države, razdvojenošću ovlasti izvršne, zakonodavne i sudske vlasti, poštivanjem zakona i s demokratskim djelotvornim sustavom nadzorom nad ustavnošću i zakonitošću i zaštitom ustavnosti i zakonitosti;
   e. Međunarodni nadzor i jurisdikcija nad zaštitom ljudskih prava i sloboda.

C: SKUPŠTINA I VLADA BOSNE I HERCEGOVINE

1. Skupština Bosne i Hercegovine bi se sastojala od Doma građana, neposredno izabranog, i Doma sastavnih jedinica, u kojem bi svaka od sastavnih jedinica imala jednaki broj zastupnika.
2. Skupština Bosne i Hercegovine , djelujući kroz Dom građana i Dom sastavnih jedinica, i Vlada bili bi zakonodavno nadležni razmatrati i usuglašavati prijedloge iz sastavnih jedinica i upravljati na ovim sektorima: Narodna banka i monetarna politika, vanjski poslovi, opća ekonomska politika, ekonomski odnosi uključujući transport, energetiku, naftovode i vodoupravu, gdje se bilo koji od ovih sektora tiče više od jedne od sastavnih jedinica kao i druga područja o kojima se kasnije odluči.

Odluke u svezi sa zastavom i grbom, višim školstvom, vjerskim odnosima, makro-ekonomskom politikom, odluke u svezi s odnosima Bosne i Hercegovine sa susjednim državama i drugim predmetima o kojima se odluči, donosile bi se u Domu sastavnih (jedinica) četiripetinskom većinom ukupnog broja zastupnika u Domu.

Napomena: O oružanim snagama i o redarstvu će se kasnije raspravljati.

---

* IZVOR: ***Vjesnik,*** 12. 3. 1992.

3. Sastav državne uprave i sudstva Bosne i Hercegovine bi proporcionalno održavao nacionalni sastav pučanstva Bosne i Hercegovine.
4. Radi rješavanja ustavnih pitanja između vlasti Bosne i Hercegovine i vlasti sastavnih jedinica osnovalo bi se posebno Sudsko sjedište u čiji bi sastav mogao biti uključen na razdoblje od najmanje pet (5) godina nepristrani element koji nije iz Bosne i Hercegovine niti iz susjednih država. Ovo Sudsko sjedište imat će po jednog člana iz svake sastavne jedinice i isti broj članova više jednog člana izvana. Odlučivat će natpolovičnom većinom.

D: SASTAVNE JEDINICE

1. U granicama Bosne i Hercegovine osnovat će se sastavne jedinice čija se teritorija definira u dijelu E ovoga teksta.
2. Skupština i Vlada sastavnih jedinica imala bi ovlasti, s nadređenim zakonodavstvom Bosne i Hercegovine samo u područjima strogo određenim gore i u suglasnosti s gore određenom procedurom, nad svim predmetima od zakonodavnog i upravnog interesa za sastavne jedinice. To bi se posebno odnosilo na slijedeća područja:

   - upravne službe i osoblje sastavne jedinice ;
   - izvlašćivanje nekretnina za javnu uporabu;
   - zemljišno-knjižne službe;
   - protupožarne službe;
   - gospodarske komore;
   - nadzor nad zadružnim trgovinskim organizacijama;
   - štedne banke i kreditne ustanove;
   - nadzor nad dobrotvornim ustanovama;
   - socijalno osiguranje;
   - zdravstveno osiguranje;
   - čuvanje povijesne, umjetničke i kulturne baštine;
   - kulturne ustanove kao što su knjižnice, instituti i muzeji;
   - upotreba zemljišta;
   - ekološki nadzor;
   - stambena pitanja;
   - pitanja tržišta;
   - cestovna mreža;
   - zaštita od elementarnih nepogoda;
   - rudarstvo;
   - lov i ribolov;
   - zakonom zaštićena prirodna područja;
   - vodovodi;
   - cijevovodne mreže;
   - transport unutar sastavne jedinice;
   - turizam;

- poljoprivreda i šumarstvo;
- socijalna pomoć;
- školstvo i škole;
- redarstvo;
- trgovine i drugi aspekti ekonomske politike;
- sigurnost na javnim skupovima;
- higijena;
- šport, rekreacija i ostali sektori kako bude odlučeno.

Svaka bi sastavna jedinica organizirala svoje ustanove. Sastavna jedinica može uspostaviti i održavati veze i odnose s drugim Republikama i ustanovama u toj Republici, ukoliko te veze i odnosi ne ugrožavaju samostalnost i integritet Bosne i Hercegovine kao federalne države.

3. Svaka ustanova (državna administracija, sudstvo itd.), koju bi osnovala sastavna jedinica održavat će nacionalni sastav sastavne jedinice.

4. Pripadnici nacionalnih skupina koji bi bili u manjini u nekoj sastavnoj jedinici bit će zaštićeni na sličan način kako je uređeno u Članu 2 (3) nacrta Konvencije.

E: DEFINICIJA SASTAVNIH /JEDINICA/

Uspostavit će se radna skupina koja će definirati teritorij sastavnih jedinica temeljenih na nacionalnoj osnovi i vodeći računa o gospodarskim, zemljopisnim i drugim kriterijima.

F: PRIJELAZNE ODREDBE

1. Ustavni zakon kojim bi se modificirao Ustav, radi provođenja ovih načela, bit će priređen i podnijet na razmatranje Skupštini Bosne i Hercegovine u najkraćem mogućem roku.

Bruxelles, 9. ožujka 1992.

39. SAD/EZ: Zajednička deklaracija o priznanju jugoslavenskih republika (Bruxelles, 10. 3. 1992.)[*]

Izjava za tisak o priznanju jugoslavenskih republika

Evropska zajednica i njezine države-članice i Sjedinjene Američke Države ponovo ističu svoju snažnu podršku planu za održavanje mira UN, mirovnoj konferenciji EZ kojoj predsjeda lord Carrington i ključnim načelima na kojima se temelji potraga za političkim rješenjem jugoslavenske krize u sklopu konferencije EZ: nepromjenjivosti granica jugoslavenskih republika silom ili bez uzajamnog dogovora, snažnoj zaštiti ljudskih prava i prava svih narodnih i etničkih skupina u svim republikama. Evropska zajednica i njezi ne države-članice i Sjedinjene Države suglasile su se da usklade svoj pristup dovršetku procesa priznavanja onih jugoslavenskih republika koje traže neovisnost.

Evropska zajednica i njezine države-članice, imajući na umu svoju deklaraciju od 16. prosinca 1991, i Sjedinjene Države složile su se:

1. da će Sjedinjene Države, u tom kontekstu, brzo i pozitivno razmotriti zahtjeve za priznavanjem Hrvatske i Slovenije tako što će poduprijeti »dvotračni« pristup utemeljen na razmještaju snaga za održavanje mira UN i mirovnoj konferenciji EZ pod predsjedanjem lorda Carringtona;
2. da će Zajednica i njezine države-članice i Sjedinjene Države također uskladiti svoj pristup Srbiji i Crnoj Gori, koje su izrazile želju za osnivanjem zajedničke države, i ukazati posebnu pažnju njihovom potvrđenom poštivanju teritorijalne cjelovitosti drugih republika i prava manjina na njihovom teritoriju, kao i njihovu spremnost da pregovaraju o pitanjima nasljedstva jugoslavenske države na konferenciji EZ, na temelju sporazuma s ostalim četirima republikama, te
3. da se trebaju pozitivno razmotriti zahtjevi za priznavanjem drugih dviju republika, podrazumijevajući razrješenje preostalih pitanja Evropske zajednice u vezi s tim dvjema republikama. U tom kontekstu, one snažno zahtijevaju od svih strana u Bosni i Hercegovini da bez odgode prihvate ustavno uređenje kojim će se postići miran i skladan razvoj te republike unutar njenih postojećih granica. Zajednica i Sjedinjene Države također su se čvrsto složile da će se usprotiviti podrivanju stabilnosti i teritorijalne cjelovitosti tih dviju republika.

[*] IZVOR: ***Vjesnik,*** 12. 03. 1992.

*40. Cutileirov plan: primjedbe i prijedlozi HDZ-a BIH na "Izjavu o načelima novog ustavnog ustrojstva za Bosnu i Hercegovinu"**

Uoči nastavka razgovora o načelima novog ustavnog ustrojstva za Bosnu i Hercegovinu, koji će se, kako je najavljeno, održati u četvrtak, 27. veljače u Sarajevu, između predstavnika SDA, HDZ-a BiH i SDS-a BiH, Hrvatska demokratska zajednica BiH uputila je sekretarijatu konferencije o Jugoslaviji u Bruxellesu (Brisl), a na ruke Jose Cutileira (Žoze Kutiljeiru) dopis, koji je potpisao dopredsjednik HDZ-a BiH Mate Boban, s primjedbama i prijedlozima na tekst "Izjave o načelima novog ustavnog ustrojstva za Bosnu i Hercegovinu". Primjedbe i prijedloge HDZ-a BiH objavljujemo u cijelosti:

"Nakon poruke teksta 'Izjava o načelima novog ustavnog ustrojstva za Bosnu i Hercegovinu', Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine dostavlja cijenjenom naslovu slijedeće primjedbe i prijedloge:

A. Nezavisnost

1. Bosna i Hercegovina bit će nakon međunarodnog priznanja nezavisna kao državna zajednica triju konstitutivnih i suverenih naroda u njihovim državnim područjima.

2. Bez primjedbe.

3. Pripadnici triju nacija, Muslimani, Srbi i Hrvati ostvarivat će svoja suverena prava izvorno u konstituirajućim jedinicama državne zajednice Bosne i Hercegovine, a kroz državnu zajednicu Bosne i Hercegovine, kako je to utvrđeno ustavnim aktom o njezinom osnivanju.

B. Opća načela

1. U državnoj zajednici Bosni i Hercegovini i njezinim konstituirajućim državnim područjima, vlast će biti ustrojena u skladu sa slijedećim načelima:

A, B, C, D i E bez primjedbe.

C. Skupština i Vlada Bosne i Hercegovine

1. Bez primjedbe.

2. Djelokrug (nadležnosti) Skupštine državne zajednice Bosne i Hercegovine i drugih njezinih organa, kao i način odlučivanja u njima, bit će utvrđeni ustavnim aktom, koji će se donijeti uz suglasnost predstavnika triju konstitutivnih i suverenih naroda.

3. Sastav državne uprave, sudstva i oružanih snaga državne zajednice Bosne i Hercegovine odražavat će proporcije nacionalnog sastava stanovništva Bosne i Hercegovine.

4. Radi rješavanja sukoba o pravima i dužnostima između vlasti državnih konstituirajućih jedinica i vlasti državne zajednice Bosne i Hercegovine osnovat će se sud u čiji bi sastav mogao biti uključen na razdoblje od najmanje pet godina i neki nepristrani element izvan Bosne i Hercegovine ili bilo koje susjedne države.

D. Konstituirajuće jedinice Bosne i Hercegovine

1. U granicama Bosne i Hercegovine uspostaviti će se tri državne konstituirajuće jedinice, čiji se teritorij definira u dijelu E. ovog teksta.

---

* IZVOR: ***Vjesnik***, 26. 2. 1992.

2. Djelokrug (nadležnosti) Skupštine i drugih organa državnih konstituirajućih jedinica državne zajednice Bosne i Hercegovine utvrdit će se ustavnim aktom o osnivanju državne zajednice Bosne i Hercegovine, polazeći od načela o njihovom izvornom suverenitetu.

3. Upravne službe, policija, sudstvo i svaka nacionalna garda, koju bi osnovala konstituirajuća jedinica, odražavat će nacionalni sastav konstituirajuće jedinice.

4. Bez primjedbe.

5. Bez primjedbe.

E. Definiranje konstituirajućih jedinica

1. Prihvaća se uz primjedbu da su mjerila određivanja teritorija konstituirajućih jedinica neprecizna.

F. Prijelazne odredbe

1. Ustavni sporazum triju konstitutivnih i suverenih naroda, koji se donosi uz uvjet jednoglasnosti delegacija triju konstitutivnih naroda bit će priređen i podnijet na razmatranje Skupštini Bosne i Hercegovine u najkraćem mogućem roku."

*41. Cutileirov plan: Tekst izjave o načelima za novo ustrojstvo Bosne i Hercegovine (Sarajevo, 18. 3. 1992.)**

Izjava o načelima za novo ustavno ustrojstvo Bosne i Hercegovine

A. Nezavisnost

1. Bosna i Hercegovina će biti država sačinjena od tri sastavne jedinice, temeljene na nacionalnim načelima i vodeći računa o gospodarskim, zemljopisnim i drugim kriterijima.
2. Bosna i Hercegovina će zadržati svoje sadašnje granice i niti vlada Bosne i Hercegovine, niti vlade sastavnih jedinica neće poticati ni podupirati težnje prema bilo kojem dijelu njezina teritorija od strane susjednih država.
3. Suverenitet počiva u građanima muslimanskog, srpskog i hrvatskog naroda, te drugim narodima i nacionalnostima, koji ostvaruju svoju suverenost građanskim sudjelovanjem u sastavnim jedinicama i u središmnjim organima republike.

B. Opća načela

1. Bosnom i Hercegovinom i njenim sastavnim jedinicama upravljat će se u skladu sa slijedećim ustavnim načelima, kako se ona razumiju i općenito provode u demokratskim državama zapadne Europe, te kako su izložena u nacrtu konvencije o kojem se raspravlja na konferenciji:
   a. Poštivanje ljudskih prava kao najviših mjerila predviđeno u nacrtu konvencije, poštivanje privatnog vlasništva, tržišne privrede i slobodnog poduzetništva;
   b. Opće i jednako pravo glasa, slobodni izbori i tajno glasovanje;
   c. Sloboda za političku i sindikalnu djelatnost;
   d. Svjetovni državni sustav s punom slobodom vjeroispovijesti, razdvojenošću crkve od države, razdvojenošću ovlasti izvršne, zakonodavne i sudske vlasti, s poštivanjem zakona i s demokratskim djelotvornim sustavom nadzora i zaštite ustavnosti i zakonitosti ;
   e. Međunarodni nadzor i jurisdikcija nad zaštitom ljudskih prava i sloboda.

C. Skupština i vlada Bosne i Hercegovine

1. Skupština Bosne i Hercegovine će se sastojati od doma građana, neposredno izabranog, te doma sastavnih jedinica u kojem će svaka od sastavnih jedinica imati jednaki broj zastupnika.
2. Skupština Bosne i Hercegovine, djelujući kroz dom građana i dom sastavnih jedinica, i vlada bit će nadležni da donose zakone, razmatraju i usuglašavaju prijedloge iz sastavnih jedinica, te da upravljaju slijedećim sektorima: središnjom bankom i monetarnom politikom, vanjskim odnosima, obranom (pitanja budućih oružanih snaga Bosne i Hercegovine precizirat će se tijekom pregovora. To se ne odnosi na sadašnju armiju, o kojoj će se rješenje utvrditi odvojeno), općom ekonomskom politikom, gospodarskim odnosima, te - u slučaju da bilo koji od dalje navedenih sektora uključuje više od jedne sastavne jedinice - prometom, energetikom, naftovodima i vodoupravom, te drugim sektorima o kojima će se kasnije odlučiti. Odluke u vezi sa zastavom i grbom, višim školstvom, vjerskim pitanjima, pitanjima obrane, makroekonomskom politkom, važnim ili općim pitanjima ekonomske politike, odlukama o odnosima Bosne i Hercegovine sa susjednim državama, te

* IZVOR: ***Vjesnik***, 19.3.1992. Dokument usvojen na petoj rundi pregovora o BiH pod pokroviteljstvom EZ.; ***Politika***, 19.3.1992.

druga pitanja o kojima se donesu odluke bit će donošene u domu sastavnih jedinica četvoropetinskom većinom ukupnog broja zastupnika u domu.

3. Sastav državne uprave i sudstva Bosne i Hercegovine odražavat će proporcionalno nacionalni sastav pučanstva Bosne i Hercegovine.

4. Radi rješavanja ustavnih pitanja između vlasti Bosne i Hercegovine i sastavnih jedinica uspostavit će se posebni sud, u čiji će sastav na razdoblje od najmanje pet godina biti uključeni nepristrani članovi, koji nisu iz Bosne i Hercegovine ili njoj susjednih država. Sud će imati po jednog člana iz svake jedinice i isti broj članova uz jednog više izvana. Odluke će se donositi natpolovičnom većinom.

D. Sastavne jedinice

1. U granicama Bosne i Hercegovine uspostavit će se sastavne jedinice, čiji se teritorij definira u dijelu E ovog teksta.

2. Skupština i vlada sastavnih jedinica imat će ovlasti, sukladno zakonodavstvu Bosne i Hercegovine na ograničenim područjima, koja su gore navedena i u skladu s gore navedenim postupcima, da donose zakone i upravljaju pitanjima od interesa za sastavne jedinice, a to su: upravne službe i osoblje sastavnih jedinica, izvlašćivanje nekretnina za javnu uporabu, zemljišno-knjižne službe, protupožarne službe, gospodarske komore, nadzor nad zadružnim trgovačkim organizacijama, štedne banke i kreditne ustanove, nadzor nad dobrotvornim ustanovama, socijalno osiguranje, zdravstveno osiguranje, čuvanje povijesne, umjetničke i kulturne baštine, kulturne ustanove kao što su knjižnice, instituti i muzeji, korištenje zemljišta, ekološki nadzor, stambena pitanja, tržište, ceste, zaštita od elementarnih nepogoda, rudarstvo, lov i ribolov, zakonom zaštićena prirodna područja, vodovoprivreda, cjevovodi, promet unutar sastavne jedinice, turizam, poljoprivreda i šumarstvo, socijalna pomoć, školstvo i škole, redarstvo, trgovina i drugi oblici ekonomske politike, sigurnost na javnim skupovima, higijena, šport i rekreacija, te drugi sektori o kojima se naknadno odluči. Svaka sastavna jedinica će organizirati svoje ustanove. Sastavna jedinica može uspostaviti i održavati odnose i veze sa drugim republikama i organizacijama u njima, ako ti odnosi i veze ne ugrožavaju nezavisnost i integritet Bosne i Hercegovine.

3. Sve ustanove (državna uprava, sudstvo, itd.), koje osnuje neka sastavna jedinica proporcionalno će odražavati nacionalni sastav te sastavne jedinice.

4. Pripadnici naroda, koji će biti u manjini u određenoj sastavnoj jedinici, bit će zaštićeni na sličan način kako je uređeno u članku 2 (3) nacrta konvencije.

E. Definicija sastavnih jedinica

Uspostavit će se radna skupina, koja će odrediti teritorije sastavnih jedinica na temelju nacionalnih načela i vodeći računa o gospodarskim, zemljopisnim i drugim kriterijima. Karta utemeljena na apsolutnoj ili relativnoj nacionalnoj većini u svakoj općini predstavljat će temelj rada radne skupine i bit će podređena samo amandmanima, koji bi bili u skladu s gore navedenim kriterijima. (Karta je priložena izjavi).

F. Prijelazne odredbe

1. Podređen definiciji sastavnih jedinica u svrhu budućih sporazuma u skladu s dijelom E ove izjave, ustavni zakon kojim bi se modificirao ustav kako bi se provela navedena načela, bit će pripremljen i podnijet na razmatranje Skupštini Bosne i Hercegovine u najkraćem mogućem roku, i morat će biti potvrđen na referendumu naroda pod međunarodnim nadzorom.

Ovaj je tekst temelj za buduće pregovore.

Sarajevo, 18. ožujka 1992. godine

43. Zajednička izjava ministara vanjskih poslova EZ o priznanju Republike Bosne i Hercegovine (Bruxelles, 6. 4. 1992.) [*]

»Zajednica i njezine zemlje članice odlučili su priznati Republiku Bosnu i Hercegovinu od 7. travnja 1992. godine. Mjere provedbe ove odluke poduzet će zasebno svaka zemlja, u skladu s međunarodnom praksom.

Zajednica i njezine zemlje članice također su odlučili da na Republiku Srbiju prošire povlastice pozitivnih mjera slične onima koje su zajamčene drugim republikama 2. prosinca 1991. godine te 10. siječnja 1992. godine. Od Predsjedništva, Komisije te predsjedatelja Konferencije o Jugoslaviji zatraženo je da sa srpskim vlastima rasprave o uvjetima provedbe te odluke, u skladu s načelima dogovorenim između Zajednice i njezinih zemalja članica.

Zajednica i njezine zemlje članice također su čuli izvješće svog Predsjedništva o naporima za postizanje rješenja pitanja druge republike. Oni očekuju da će ti napori ubrzo dati rezultate. «

[*] IZVOR: ***Vjesnik***, 7. 4. 1992.

44. *Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Odluka o priznanju Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine kao suverene i samostalne države (Zagreb, 7. 4. 1992.)**

Gospodin
ALIJA IZETBEGOVIĆ
Predsjednik Predsjedništva
SOCIJALISTIČKE REPUBLIKE
BOSNE i HERCEGOVINE

Posebna mi je čast izvijestiti Vas da sam u svojstvu Predsjednika Republike Hrvatske, na osnovi članka 94. i 99. Ustava Republike Hrvatske, a u skladu sa zaključkom Sabora Republike Hrvatske od 27. ožujka 1992. i prijedlogom Vlade Republike Hrvatske od 6. travnja 1992. donio

ODLUKU

o priznanju Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine kao suverene i samostalne države

1. Republika Hrvatska kao suverena i samostalna država priznaje samostalnost i suverenost Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine kao zajednicu triju konstitutivnih naroda.

Međunarodno priznanje podrazumijeva jamčenje suverenog prava hrvatskoga naroda kao jednoga od triju konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini.

2. Ovim aktom o priznanju ujedno nudimo dvojno državljanstvo pripadnicima hrvatskoga naroda koji to žele, te predlažemo da to pitanje uredimo bilateralnim ugovorom.

3. Predlažem da vlade naših zemalja u što skorije vrijeme povedu razgovore o uspostavi diplomatskih odnosa i svekolike suradnje između Bosne i Hercegovine i Hrvatske.

U Zagrebu, 7. travnja 1992.

Predsjednik Republike Hrvatske
Dr. Franjo Tuđman

* IZVOR: Fotokopija potpisanog dokumenta u arhivi autora.

45. *Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini: Odluka o proglašavanju Srpske Republike Bosne i Hercegovine (Banja Luka, 7. 4. 1992.)*[*]

Odluka o proglašenju Srpske Republike Bosne i Hercegovine

Skupština srpskog naroda u Bosni i Hercegovini proglasila je u Banja Luci nezavisnost Srpske republike Bosne i Hercegovine, koja „može stupati u zajednice sa drugim subjektivitetima u Jugoslaviji". Prema saopštenju dostavljenom Tanjugu sa potpisom Momčila Krajišnika, Skupština je obaveštena da su dr Biljana Plavšić i prof dr Nikola Koljević dali ostavke na položaj članova Predsedništva Bosne i Hercegovine, u kome posle toga ostaju samo tri muslimanska i dva hrvatska predstavnika.

Tekst saopštenja sa zasedanja Skupštine glasi:

Na zasedanju Skupštine srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, održanog 07. aprila 1992. godine u Banja Luci donesena je odluka o proglašenju Srpske Republike Bosne i Hercegovine, nezavisnom republikom, koja može stupati u zajednice sa drugim državnim subjektivitetima u Jugoslaviji i subjektivitetima stvorenim u izjašnjavanju ostalih naroda Bosne i Hercegovine. Na ovaj korak poslanici Skupštine Srpskog naroda u Bosni i Hercegovini su se odlučili saglasno ustavnim ovlašćenjima, a kao odgovor na neviđene manipulacije muslimanskog naroda u Bosni i Hercegovini izvršene u toku jučerašnjeg dana u Sarajevu od strane rukovodstva SDA i SDP. Pri donošenju ove odluke poslanici Skupštine su imali u vidu rezultate plebiscita srpskog naroda u Bosni i Hercegovini od 09. i 10. novembra 1991. godine, te dosada sprovedene, a iznuđene aktivnosti od strane srpskog naroda i njegovog rukovodstva u Bosni i Hercegovini u cilju zaštite neotuđivih prava ovog naroda. Srpski narod Srpske Republike Bosne i Hercegovine je koristio pravo na samoopredeljenje do i otcjepljenja.

Na ovom skupštinskom zasedanju primljena je informacija da su gospoda prof dr Biljana Plavšić i prof dr Nikola Koljević dali ostavke na položaje članova Predsedništva SR Bosne i Hercegovine, što je nužna posledica raspada avnojevske Bosne i Hercegovine.

Na predlog mandatara vlade Srpske Republike Bosne i Hercegovine su izabrana i naimenovana još dva ministra, te je resor ministra privrede i finansija poveren Petri Marković iz Šipova, a resor ministarstva saobraćaja i veza Nedeljku Laziću iz Bosanskog Petrovca.

Poslanici Skupštine srpskog naroda u Bosni i Hercegovini su odlučili da će za slučaj potrebe skupština pristupiti permanentnom zasedanju.

[*] IZVOR: ***Večernje novosti***, 8. 4. 1992.

*48. Predstavnici hrvatske i srpske nacionalne zajednice u BiH: Sporazum Boban - Karadžić (Graz, 6. 5. 1992.)**

Priopćenje za javnost

Odlučni da sva sporna pitanja, uključujući razgraničenje dviju konstitutivnih jedinica - hrvatske i srpske u Bosni i Hercegovini riješe miroljubivim sredstvima i dogovorom, predstavnici hrvatske i srpske nacionalne zajednice utvrdili su da u odnosu na radnu mapu o razgraničenju postoje nesuglasnosti u sljedećim slučajevima:

1. U gradu Mostaru srpska strana smatra da granicu predstavlja rijeka Neretva, a hrvatska strana smatra da je cijeli grad Mostar u hrvatskoj nacionalnoj jedinici.

2. Južno od Mostara hrvatska strana smatra da u hrvatsku nacionalnu jedinicu spada područje određeno 1939. godine, tj. granica Hrvatske Banovine.

Srpska strana smatra da je granica između hrvatske i srpske jedinice granica rijeke Neretve.

3. Obje strane su suglasne da se u razgraničenju dvije konstitutivne jedinice na području Kupresa. kao i u Bosanskoj Posavini (Derventa. Bosanski Brod, Bosanski Samac, Odžak, Orašje. Modriča i Brčko) vodi računa o kompaktnosti prostora i komunikacijama.

4. Obje strane su odlučne ustrajati na principima usvojenim na konferenciji Europske zajednice o Bosni i Hercegovini, te temeljem toga suglasne su da u određivanju spornih i drugih područja štuju dogovorene kriterije za definiranje nacionalnih teritorija uz arbitražu Europske zajednice.

5. Ovim dogovorom prestaju razlozi za prekid Konferencije Europske zajednice o Bosni i Hercegovini, te obje strane traže hitan nastavak konferencije.

Inzistira se da se arbitražno ragraničenje izvrši u dogovorenom roku do 15. svibnja 1992. godine.

6. Slijedom naprijed dogovorenog prestaju razlozi za oružane sukobe između Hrvata i Srba na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine.

Objavljuje se sveopće i trajno primirje pod kontrolom Europske zajednice, koje stupa na snagu dana 06. svibnja 1992. u 24.00 sata.

Predstavnik
Srpske državne
zajednice

Radovan
Karađžić

Predstavnik Hrvatske
nacionalne zajednice

Mate Boban

* Z. Tomac: *Tko je ubio Bosnu*, Zagreb: Birotisak 1994, str. 36-37.

*51. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman i predsjednik Predsjedništva RBiH Alija Izetbegović: Zajednička izjava (Zagreb/Sarajevo, 15. 6. 1992.)**

Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman i predsjednik Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine Alija Izetbegović izražavaju želju da se što prije osobno sastanu radi razgovora o aktualnim problemima kao i o budućim odnosima dviju suverenih i neovisnih država. Obostrano se izražava žaljenje što u sadašnjim prilikama, kad se i dalje vrši brutalna agresija, posebno na Republiku Bosnu i Hercegovinu, predsjedniku Izetbegoviću nije moguće otputovati iz Sarajeva. Izražavajući nadu da će se moći uskoro sastati dva Predsjednika odlučili su u međuvremenu dati slijedeću

Zajedničku izjavu

1. S obzirom na to da je Republika Hrvatska priznala Republiku Bosnu i Hercegovinu, a da je Republika Bosna i Hercegovina priznala Republiku Hrvatsku oba Predsjednika izjavljuju da treba odmah prići uspostavljanju diplomatskih odnosa na nivou ambasada.

2. Republika Bosna i Hercegovina izražava zahvalnost Republici Hrvatskoj za pruženu humanitarnu pomoć i prihvat i zbrinjavanje velikog broja izbjeglica, građana Bosne i Hercegovine, koji su pred neljudskim i divljačkim napadima vojnih snaga iz Srbije i Crne Gore i četničkih snaga bili prisiljeni napustiti svoja vjekovna ognjišta.

3. Republika Hrvatska podržava napore Bosne i Hercegovine za očuvanje samostalnosti i suzbijanje agresije, i u tome joj pruža i nastavit će joj pružati pomoć. Republika Hrvatska također podržava napore legalne Vlade i Predsjedništva Bosne i Hercegovine da konsolidira obranu Republike objedinjavanjem svih vidova i komponenti oružanog otpora u jedinstvene oružane snage pod zapovjedništvom Predsjedništva BiH konstituiranog u duhu točke 4.

4. Oba Predsjednika izražavaju punu suglasnost da nakon okončanja rata treba tražiti političko rješenje za odnose u Bosni i Hercegovini na načelu ravnopravnosti tri konstitutivna naroda Bosne i Hercegovine. 5. Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman podržava napore međunarodne zajednice za prestanak agresije na Bosnu i Hercegovinu i zahtjev koji je Republika Bosna i Hercegovina uputila međunarodnoj zajednici za pomoć i djelotvornu akciju za sprečavanje daljnje agresije i završetak ratnih operacija.

6. Oba Predsjednika se slažu da diplomatsko-konzularna predstavništva obiju zemalja uzajamno pružaju, u okviru svojih nadležnosti, svu potrebnu pomoć i usluge građanima Republike Hrvatske odnosno Republike Bosne i Hercegovine u slučajevima kada predstavništva njihovih zemalja ne mogu pružiti tu pomoć. Radnje izvršene u okviru takve uzajamne pomoći bit će priznate kao valjane u obje države

Predsjednik Republike Hrvatske	Predsjednik Predsjedništva Republike Bosne iHercegovine
dr. Franjo Tuđman	Alija Izetbegović

U Zagrebu i Sarajevu, 15. lipnja 1992.

---

* IZVOR: ***Vjesnik***: 16.6.1992.: U telefonskom razgovoru koji su danas vodili Predsjednik Predsjedništva Bosne i Hercegovine gospodin Alija Izetbegović i Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman, usuglašen je tekst zajedničke izjave dvaju predsjednika..

55. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Pismo predsjedniku Predsjedništva BiH Aliji Izebegoviću (Zagreb, 6. 7. 1992.)[*]

"Štovani gospodine Predsjedniče,

Odgovarajući na Vaše pismo br. 4/92 od 5. srpnja 1992. dozvolite mi da spomenem sljedeće:

1. Republika Hrvatska je priznala suverenost i teritorijalni integritet Republike Bosne i Hercegovine. Svim svojim ponašanjem nastojali smo i nastojimo poštivati takvo naše određenje.

Iskazali smo svoju spremnost za uspostavu diplomatskih odnosa na razini ambasadora, pa i ovom prilikom predlažemo da se to neposredno realizira.

2. Republika Hrvatska ne može biti nezainteresirana za sudbinu hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini. Kao i muslimanski narod, Hrvati u BiH su izloženi genocidnom i osvajačkom ratu od strane Srbije, Crne Gore i bivše JNA. U obrani vitalnih interesa hrvatskog i muslimanskog naroda Republika Hrvatska je spremno ponudila svu pomoć koju jedna suverena država može ponuditi drugoj u obrani od zajedničkog neprijatelja. Praktički kompletna humanitarna pomoć Bosni i Hercegovini dopremljena je preko područja i uz pomoć Republike Hrvatske. Bez obzira na veoma teško gospodarsko stanje i ogroman broj vlastitih prognanika, Republika Hrvatska je prihvatila i pružila svu moguću pomoć stotinama tisuća izbjeglica iz BiH, na čemu ste i Vi osobno te Predsjedništvo i Vlada BiH izrazili zahvalnost.

3. Srpska agresija u Bosni i Hercegovini nanijela je ogromne žrtve i muslimanskom i hrvatskom narodu. Najveći dio operacija agresora i dalje je usmjeren na područja s većinskim hrvatskim stanovništvom, što najbolje pokazuje besmislenost optužbi o dogovaranju hrvatskih i srpskih predstavnika na štetu muslimanskog naroda.

4. Suočen sa srpskom agresijom hrvatski se narod u Bosni i Hercegovini morao samoorganizirati. Jedino tako se moglo obraniti područja i omogućiti preživljavanje u uvjetima kada središnja vlasti praktički nije funkcionirala.

5. Osjećaju ugroženosti pridonijele su i neke unitarne i unitarističke tendencije u dijelu muslimanskog vodstva koje su uzrokovale nepripremljenost Bosne i Hercegovine za djelotvornu obranu. Zbog toga su se kod Hrvata u BiH pojavile i inicijative da se Hrvatima nastanjena područja pripoje Republici Hrvatskoj. Poznato je da je Vrhovništvo RH na to odgovorilo preporukom da se traže politička rješenja i okončanje rata u razgovorima predstavnika triju naroda, u skladu s prijedlozima Konferencije Europske zajednice o organizaciji Bosne i Hercegovine kao suverene države triju konstitutivnih naroda.

6. Nesuglasice između konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine treba rješavati političkim sredstvima. Organiziranje Hrvatske zajednice Herceg Bosne i HVO tumačimo kao inicijative u okviru Republike Bosne i Hercegovine pa ih samo kao takve i podupiremo.

7. U svezi s Vašom zamisli da se obratite hrvatskom narodu i objasnite "o čemu se radi", uvjeren sam da je sve gore navedeno dobro poznato hrvatskom narodu u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini, a vjerujem sve više i muslimanskom narodu."

---

[*] IZVOR: ***Novi Vjesnik,*** 7 .7. 1992.

*56. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman i predsjednik Predsjedništva BiH Alija Izebegović: Zajednička izjava (Helsinki 8. 7. 1992.)**

Predsjednik Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine Alija Izetbegović i Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman sastali su se, prema već ranije izjavljenoj želji u Zajedničkoj izjavi od 15. lipnja 1992. godine, prigodom vrhovnog skupa Konferencije o europskoj sigurnosti i suradnji 8. srpnja 1992. godine u Helsinkiju. Razgovorima su prisustvovali također ministri inozemnih poslova dr. Haris Silajdžić i prof. dr. Zdenko Škrabalo, te predstojnik Ureda Predsjednika Republike Hrvatske Hrvoje Šarinić i savjetnik Predsjednika Republike Hrvatske za inozemnu politiku dr. Željko Matić. Predsjednici su, nakon razgovora, dali sljedeću

Zajedničku izjavu

1. S obzirom na to da su obje države međusobno priznale jedna drugu, uspostavit će se između njih i to u najkraćem roku, diplomatski odnosi na razini ambasada. Također je odlučeno da se predstavnici dviju vlada najskorije sastanu radi razmatranja aktualnih tekućih pitanja od interesa za obje države.

2. Na području Republike Bosne i Hercegovine srpske i crnogorske snage poduzele su novu ofenzivu neposredno uz granicu s Republikom Hrvatskom (Bosanska Posavina) pri čemu također dolazi do neprestanih napada tih snaga na područja Republike Hrvatske od Slavonskog Broda do Županje. Sve se to događa u vrijeme kad je pažnja cjelokupne svjetske javnosti okrenuta prema događajima u Sarajevu gdje se pokušava uspostaviti djelotovoran zračni most i kopneni koridor za dopremu humanitarne pomoći napaćenim stanovnicima toga grada. Zbog opravdane brige za živote i preživljavanje građana Sarajeva, nekažnjeno se prikriva nastavak brutalne agresije na drugim dijelovima Bosne i Hercegovine, kao i operacije etničkog čišćenja prostora koji napada agresor.

3. Republika Bosna i Hercegovina i Republika Hrvatska imaju, sljedom toga, zajedničke interese u obrani svoje nezavisnosti i teritorijalne cjelovitosti od srpske i crnogorske agresije. Oba predsjednika suglasna su o tome da se taj zajednički interes treba ostvariti naporima i sredstvima koje predviđa Povelja Ujedinjenih naroda i na kojima se osnivaju dokumenti Konferencije o europskoj sigurnosti i suradnji.

4. Republika Bosna i Hercegovina cijeni napore međunarodne zajednice i Republike Hrvatske u pružanju pomoći, posebno prihvat i zbrinjavanje velikog broja izbjeglica, građana Bosne i Hercegovine.

5. Oba predsjednika još jedanput naglašavaju privrženost svojih država načelu da se, nakon završetka rata na području Republike Bosne i Hercegovine, unutarnje uređenje te države uredi demokratski na temelju ravnopravnosti tri konstitutivna naroda Bosne i Hercegovine.

* IZVOR: ***Novi Vjesnik,*** 9.7.1992.

*57. KESS: Govor predsjednika RH dr. Franje Tuđmana na plenarnoj sjednici KESS-a (Helsinki, 9. 7. 1992.)**

Hrvatska je usvojila sva načela i vrijednosti KESS-a

"Gospodine Predsjedniče,

Ekselencije,

Dame i gospodo,

Dopustite mi da izrazim svoju zahvalnost našim uvaženim domaćinima - Vladi i narodu Finske - na njihovu velikodušnom gostoprimstvu i organizaciji ovog sastanka. Velika mi je čast biti u mogućnosti obratiti se ovom najvišem skupu zemalja članica KESS-a.

Suočeni smo s povijesnom odgovornošću uspostave novih oblika sigurnosti i suradnje u sjevernoj hemisferi i formiranjem novog identiteta za postkomunističku Europu. Od 1975. godine, prvog helsinškog zasjedanja područje KESS-a prošlo je kroz dramatične političke i strateške promjene. Bipolarni svijet od jučer ustupio je mjesto zajednici demokratskih država, opredijeljenih za suradnju i zajednički gospodarski napredak, ali i ugroženih novim nestabilnostima. Osim što je proširila KESS novim članicama, ova konferencija je također preuzela novu odgovornost za budućnost ovog dijela svijeta.

KESS je relativno brzo prihvatio činjenicu emancipacije novih demokratskih država i izrazio im dobrodošlicu u ovu veliku obitelj naroda. KESS je bio prva velika međunarodna organizacija koja je primila moju zemlju kao punopravnog člana. Ipak, odluka da se spriječi kršenje osnovnih načela KESS-a još uvijek se čini neadekvatnom osobito glede zaustavljanja agresije protiv novih članica KESS-a i sprečavanja masovnih patnji civila, genocida i destrukcije, kulturnog naslijeđa i gospodarskih osnova novih država.

Stoga Hrvatska pridaje vrlo veliku važnost osnivanju Foruma za sigurnosnu suradnju KESS-a s ojačanim Centrom za sprečavanje sukoba koji će, nadamo se, razviti učinkovite mehanizme za sprečavanje konflikata i mirno razrješavanje nesuglasica.

Osobito podržavamo napore usmjerene na razvoj "peace-keeping" mehanizma KESS-a. Također pozdravljamo novo ovlaštenje KESS-a da pozove stručnjake i sredstva NATO-a, Zapadnoeuropske Unije i Europske zajednice kako bi povećao svoju ukupnu sposobnost za sprečavanje sukoba i rješavanje kriznih situacija.

U tom smislu pozdravljamo preobrazbu KESS-a u regionalni sporazum u smislu Odjeljka 8 Povelje Ujedinjenih naroda, čime će KESS postati važna veza između europske i globalne sigurnosti.

Hrvatska dijeli uvjerenje zemalja sudionica da opći koncept sigurnosti treba biti zasnovan na ljudskim pravima i napretku kao osnovnim preduvjetima za postojan i trajan mir. Imajući to na umu zagovarali smo jačanje ljudske dimenzije KESS-a. Upravo iz tog istog razloga - čak i u najtežim vremenima goleme patnje i razaranja koje je prouzročila jugo-komunistička i srpska agresija protiv Hrvatske - mi smo u naš Ustav i u zakonodavstvo ugradili sve elemente ljudskih i manjinskih prava kako bi osigurali jednakost i zaštitu svih državljanja Hrvatske i kako bi ojačali naše mlade demokratske ustanove i vladavinu prava.

Mi osobito pozdravljamo solidarnost KESS-a sa zemljama istočne i srednje Europe u razdoblju postkomunističkog prijelaza i preobrazbe. Zemlje poput Hrvatske i susjedne Bosne i Hercegovine, koje trpe zastrašujući gubitak života i golema materijalna razaranja osobito trebaju takvu

---

* IZVOR: dr. Franjo Tuđman. *Zna se, HDZ u borbi za samostalnu Hrvatsku.* Knjiga druga. Zagreb: HDZ, 1993., str. 50-53. Govor predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana što ga je održao na Plenarnoj sjednici sastanka na vrhu Konferencije o europskoj sigurnosti i suradnji (KESS):

solidarnost i pomoć. Proširenje suradnje u gospodarstvu, znanosti i tehnologiji, predviđeno u završnom dokumentu odigrat će važnu ulogu u poslijeratnoj obnovi i razvoju Hrvatske. Stoga pozdravljamo osnivanje Gospodarskog foruma i nadamo se da će dati važan poticaj gospodarskoj preobrazbi demokratskih država, koje se osnivaju na tržišnom gospodarstvu i privatizaciji.

Pristupajući KESS-u Republika Hrvatska je usvojila sva načela i vrijednosti KESS-a. U ime moje zemlje , jedne od najmlađih članica KESS-a, dopustite mi da ovdje ponovim naše najdublje poštovanje načela i opredjeljenja Završnog dokumenta iz Helsinkija iz 1975., kao i vrijednosti Pariške povelje iz 1990.

U tom kontekstu dopustite mi da još jednom vrlo jasno iznesem stajalište moje zemlje prema susjednoj državi Bosni i Hercegovini. Hrvatska je bila među prvim zemljama koje su priznale suverenitet i neovisnost Bosne i Hercegovine i u potpunosti poštuje teritorijalni integritet Bosne i Hrcegovine. Hrvatska podupire napore Bosne i Hercegovine i međunarodne zajednice za očuvanje njezine neovisnosti i njezin otpor zajedničkom neprijatelju. U našoj Zajedničkoj izjavi od 15. lipnja predsjednik Predsjedništva Bosne i Hercegovine i ja, u potpunosti smo se složili da - nakon što završi rat - treba tražiti političko rješenje za ustavno uređenje Bosne i Hercegovine na osnovi ravnopravnosti triju konstitutivnih naroda.

Gospodine Predsjedniče,

ekselencije,

Dopustite mi da kao državnik iz male zemlje, i kao povjesničar, skrenem vašu pozornost na, kako se meni čini, nedostatno razumijevanje vrlo važne uloge probuđenih nacionalnih svijesti naroda istočne i srednje Europe u rastakanju komunističkog sustava. U početku, a u nekim sličajevima čak i danas, njihova pravedna borba za političku i nacionalnu emancipaciju bila je tumačena kao "retrogradni nacionalizam", "autarkični separatizam" i "etnički sukob".

Dopustite mi istaknuti da su procesi europske i svjetske integracije, s jedne strane, i stvaranja novih država, s druge strane, samo naizgled oprečni. Mali europski i drugi narodi također teže civilizacijskoj integraciji, ali žele ponovno potvrditi svoj kulturni i politički identitet, i ravnopravno sudjelovati u povijesnim poslijeratnim promjenama u Europi i svijetu. Htio bih ponosno izjaviti, u ovom kontekstu, da je nezaštićen ali hrabar hrvatski narod osjetno pridonio priznanju prava malih naroda na vlastiti identitet i državnost, te novim odnosima u Europi.

Uistinu vjerujem da će uloga malih zemalja i naroda u novom sustavu međunarodnih odnosa u kojima je sigurnost nedjeljiva i jednaka za sve, biti najvažnija provjera nove kolektivne sigurnosti i suradnje. Naime, suverenitet i teritorijalni integritet gotovo svih novih demokratskih država bio je, ili je još uvijek, ugrožen od ostataka starih hegemonističkih i komunističkih režima. Te prijetnje sežu od neprihvatljive prisutnosti stranih postrojbi, okupacije teritorija, poticanja unutarnje nestabilnosti, do terorizma i otvorene agresije.

Mi u Hrvatskoj bili smo, od samog trenutka stvaranja slobodne i demokratske države nakon višestranačkih izbora svjesni, da će preobrazba komunističkog sustava u parlamentarnu demokraciju i tržišnu ekonomiju biti dug i tegoban proces, osobito u višenacionalnoj zajednici. Zbog toga smo sve veću asimetričnost političkih sustava i napore za zaustavljanjem neizbježnih demokratskih promjena u bivšoj Jugoslaviji nastojali prevladati pregovarajući predlažući i konfederaciju suverenih republika. Iskreno smo željeli i još uvijek želimo sve sporove razriješiti političkim sredstvima i na osnovi pravila koje je postavila međunarodna zajednica.

Moja zemlja, a također i susjedna država Bosna i Hercegovina, plaćale su najvišu cijenu za krah i raspad komunističkog sustava u Europi i raspad višenacionalne jugoslavenske federacije.

Rat i humanitarna nesreća u bivšoj Jugoslaviji danas su najveći izazov za novi europski poredak. Agresija Srbije i Crne Gore protiv susjednih država je zločin protiv mira, zločin protiv humanost i povijesni anakronizam. To je također i vrlo velika prijetnja sustavu kolektivne sigurnosti, jer se

može proširiti na druge zemlje. Svako daljnje toleriranje agresije ugrozilo bi same osnove novog europskog i svjetskog poretka i otvorilo bi izglede za restauraciju totalitarnog režima.

Prema tome ovaj barbarski rat teritorijalnog osvajanja i ljudska tragedija u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini mora biti bez odgode okončan odlučnom kolektivnom akcijom protiv srpskih i crnogorskih agresora da bi se opet uspostavio mir i stvorili uvjeti za trajno i ravnopravno političko rješenje. To je uistinu, najvažnija provjera naše sposobnosti i naše volje da djelujemo u obrani načela i vrijednosti KESS-a.

U ime nedužnih žrtava rata, u ime stotina tisuća prognanih ljudi i izbjeglica htio bih svima Vama prenijeti molbu za pomoć, za mir. Učinimo sve što možemo da bismo učinili da ovaj sukob bude posljednji rat vođen na tlu Europe.

Na koncu, dopustite mi da Vas uvjerim, da će Hrvatska u potpunosti pridonijeti regionalnoj sigurnosti i suradnji u jugoistočnoj i srednjoj Europi, te u Mediteranu, u okviru načela i vrijednosti KESS-a i u okviru nove kolektivne sigurnosti i integracije diljem područja KESS-a.

Hvala Vam, gospodine Predsjedatelju!"

59. Vlada Republike BiH: Stavovi o administrativno-teritorijalnom uređenju Bosne i Hercegovine (Sarajevo, 16. 7.1992.)[*]

U Platformi koju je usvojilo Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovine utvrdjeno je da će Republika Bosna i Hercegovina biti organizirana u administrativno-teritorijalnom pogledu kao decentralizirana država, na principima parlamentarne gradjanske demokratije. Njezine administrativno-teritorijalne jedinice (regije) će biti oformljene na osnovi četiri kriterija: (1) ekonomski, (2) kulturni, (3) historijski i 4) etnički. Preuzimajući zadaću izrade cjelovitog koncepta administrativno-teritorijalnog organiziranja Republike, u skladu s tim kriterijima, Vlada Republike Bosne i Hercegovine razmotrila je rezultate znanstvenog proučavanja postojećih iskustava u administrativno-teritorijalnom ustrojstvu. U skladu s tim, na sjednicama održanim 12. i 16.jula 1992. godine, usvojila je principe dalje razrade i pravnog reguliranja administrativno-teritorijalnog ustrojstva.

1. Bosna i Hercegovina je organsko jedinstvo različitosti.

Decentraliziranje državne vlasti u Republici Bosni i Hercegovini bit će ostvarena uz uvažavanje činjenice da Bosna i Hercegovina, kao kulturno-historijska i politička zasebnost, nije prost zbir različitosti već, naprotiv, organska povezanost različitih političkih, religijskih i nacionalnih zasebnosti. Decentraliziranje državne vlasti ostvarivat će se, u skladu s tim, preko općina i regija, kako bi prirodni, ekonomski, kulturni, historijski, etnički i politički činioci jedinstva različitosti djelovali što je moguće slobodnije i skladnije. Nije prihvatljivo organiziranje administrativno-teritorijalnih jedinica u Bosni i Hercegovini koje bi ugrožavalo to načelo jedinstva različitosti svojstveno cijeloj teritoriji Republike.

2. Uvažavanje historijskog iskustva razvoja Republike postojećih gravitacionih središta.

Načelo decentraliziranja državne vlasti ne može se sprovesti bez uvažavanja historijskih tokova koji su u dugotrajnom djelovanju uticali na formiranje većeg broja regionalnih središta. U skladu s tim, u Republici Bosni i Hercegovini mogu postojati najmanje četiri regije sa administrativnim sjedištem u Sarajevu, Mostaru, Banjaluci i Tuzli. Regije oblikovane na ovim principima, bez obzira na njihov broj, temelje se na prirodnim, ekonomskim, kulturnim i historijskim razlozima. One istodobno reproduciraju biće Republike Bosne i Hercegovine, u kojoj su ravnopravni gradjani i narodi. Odnos izmedju institucija vlasti na razini države, regije i općine polazit će od načela cjelovitosti pravnog poretka, ekonomske efikasnosti i ravnopravnosti gradjana i naroda.

3. Regije će djelovati kao činilac ravnotežnog ekonomskog razvoja

Restauriranje privatne svojine, kao preduvjeta slobodnog poduzetništva i tržišne privrede, bit će ostvarena na osnovi ustava i zakona s punim uvažavanjem iskustava razvijenog svijeta. Oko postojećih regionalnih središta zbivao se neprirodan demografski obrat u odnosu grad-sela na štetu života i rada na selu. To je proizvelo brojne sociološke napetosti koje se ispoljavaju kao činilac s negativnim utjecajem na ekonomski, kulturni i politički život u Republici. Regije bi, zato, djelovale kao činilac ravnopravnosti uvjeta života i rada u gradu i selu.

[*] IZVOR: Stjepan Šiber. *Prevare, zablude, istina; Ratni dnevnik 1992*. Sarajevo: Rabic, 2000., str. 293-296. Dokument je nastao za potrebe Vlade RBiH, izrađen je 16. srpnja 1992.

4. Ustrojstvo vlasti u općini, regiji i Republici osniva se na jedinstvenoj zaštiti pojedinca.

U Republici nije moguće organizirati administrativno-teritorijalne jedinice koje bi se osnivale na isključivoj primjeni etničkog kriterija. Zbog toga pravo pojedinca bit će u središtu jedinstvenih zakonskih rješenja, a iz njega će biti izvodjena sva ostala prava, uključujući i prava naroda. Tako opredjeljenje potvrdjuje ukupno historijsko iskustvo zajedničkog života u Bosni i Hercegovini, kao i rezultati svih do sada provedenih multidisciplinarnih istraživanja u ovome području. Političke, religijske i nacionalne zasebnosti u Republici mogu se ispoljavati u svim oblicima organiziranja koji ne isključuju ista takva prava drugih i koji ne ugrožavaju razvoj bosanskohercegovačkog obrasca jedinstva različitosti. Svaki bosanskohercegovački narod ima pravo i mogućnosti da štiti i razvija svoj jezik, svoju nacionalnu kulturu, odgoj i obrazovanje u skladu sa svojim kulturno-historijskim nasljedjem na svim razinama administrativno-teritorijalnog ustrojstva države.

Istraživanja pokazuju da postoji potreba za odredjenim promjenama u teritorijalnog strukturi općina. Međjutim, to je moguće i potrebno raditi nakon okončanja rata odnosno uspostave jedinstvene i stabilne demokratske vlasti na čitavoj teritoriji Republike, uz uvažavanje znanosti i u cilju optimiziranja lokalne uprave.

5. Zalaganja za povezivanje etničkih prava i "etničkih teritorija" kao dijela Republike, generira sukobe i nestabilnost.

Svaki pokušaj da se na jedinstvenoj teritoriji Republike Bosne i Hercegovine odrede administrativno-teritorijalne jedinice na osnovi samo etničkih kriterija suprotan je kulturno-historijskom, ekonomskom i političkom biću Republike Bosne i Hercegovine. Sadašnji brojčani odnosi u općinama, regijama i cijeloj Republici ne mogu biti izvor većeg prava jednog naroda nad drugim. Kulturno-historijska bića sva tri bosanskohercegovačka naroda su neodvojivo povezana s cijelom teritorijom Bosne i Hercegovine. Podsticanje ideologije i programi etničkog čišćenja teritorija je glavni uzrok agresije i terorizma protiv Republike bosne i Hercegovine.

6. Bosna i Hercegovina i njene regije će uspostavljati veze sa susjednim državama i regijama

Uvažavajući prirodne, ekonomske, kulturne, historijske i etničke razlike, Republika će uspostavljati veze sa drugim državama. To mogu činiti i pojedine regije Bosne i Hercegovine sa regijama iz drugih država u skladu sa medjudržavnim ugovorima. Ove veze ne smiju biti u suprotnosti s cjelovitošću i interesima Republike kao cjeline kao i svakog od naroda koji u njoj žive.

7. Kompetencije Republike se zasnivaju na jedinstvenom sistemu državne vlasti.

Polazište za regulisanje temeljnih ustavno-pravnih odnosa u Republici treba da bude jedinstvo zakonodavne, sudske i izvršne vlasti na cijeloj teritoriji Republike, uz temeljitu decentralizaciju na regije i općine. To bi posebno značilo da Republika ima:

- jedinstvenu odbranu i unutrašnje poslove,
- jedinstvenu politiku medjunarodnih odnosa,
- jedinstveni pravni sistem, i
- tržišno zasnovan i efikasan privredni sistem sa jedinstvenom monetarnom institucijom i novcem

Ustavnim rješenjima će biti precizirane kompetencije općina, regija i Republike na principima izloženim u Platformi Predsjedništva i ovom dokumentu uz uvažavanje, zaštite gradjanskih i ljudskih prava kao i ravnopravnih naroda u Bosni i Hercegovini. O tome bi odluka bila donesena uz uvažavanje principa prava neposrednog demokratskog izjašnjavanja svih gradjana.

NAPOMENA: Razrada ovdje predstavljenih načela bit će provedena preko ekspertnih grupa.

*62. Republika Bosna i Hercegovina i Republika Hrvatska: Sporazum o prijateljstvu i suradnji (Zagreb, 21. 7. 1992.)**

Sporazum o prijateljstvu i suradnji između Republike Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske

Predsjednik Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine i predsjednik Republike Hrvatske,

Polazeći od zajedničkih interesa njihovih zemalja u zaštiti njihove nezavisnosti i teritorijalne cjelovitosti;

Ozbiljno zabrinuti zbog nastavka agresije ostataka Jugoslavenske narodne armije bivše SFRJ i srpskih i crnogorskih vojnih regularnih i neregularnih snaga na njihova područja;

Prihvaćajući rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda br. 752 (1992) od 15. srpnja 1992., br. 757 (1992) od 30. svibnja 1992; br. 758 /1992) od 8. lipnja 1992., br. 760 (1992) od 18. lipnja 1992., br. 761 (1992) od 29. lipnja 1992., br. 762 (1992) od 30. lipnja 1992. i br. 764 (1992) od 13. srpnja 1992;

Prihvaćajući mišljenja koja je do današnjeg dana donijela Arbitražna komisija Konferencije o Jugoslaviji, napose ona o prestanku postojanja dosadašnje Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, o potrebi prestanka njezinog članstva u međunarodnim organizacijama i o načelima na kojima treba riješiti pitanja sukcesije;

Svjesni potrebe da sporazumo riješe pitanja koja su od životne važnosti za njihovu međusobnu suradnju i zajedničko suprotstavljanje agresiji;

Dogovorili su se o slijedećem:

1. Predsjednik Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine i predsjednik Republike Hrvatske suglasili su se da će buduće državno uređenje Bosne i Hercegovine polaziti od načela pune jednakopravnosti triju konstitutivnih naroda: Muslimana, Hrvata i Srba. Ustavno-političko uređenje zemlje temeljit će se na konstitutivnim jedinicama, pri osnivanju kojih će se voditi računa o nacionalnim, povijesnim, kulturnim, gospodarskim, prometnim i drugim elementima.

2. Republika Bosna i Hercegovina i Republika Hrvatska će surađivati i međusobno se sporazumijevati, polazeći od poštivanja svojih posebnih interesa i svjesni povezanosti interesa njihovih zemalja, o pitanjima gospodarske i financijske suradnje, industrijske i energetske suradnje, korištenja voda i zaštite ljudske okoline, suradnje u obnovi života na njihovim područjima, rješavanja imovinskih pitanja fizičkih i pravnih osoba jedne države u drugoj državi, usklađenja društvenih djelatnosti u njihovim državama, napose na polju rada i socijalne politike, zdravstva, obrazovanja, znanosti, kulture i fizičke kulture, znanstvene i tehničke suradnje, kulturno-prosvjetne suradnje, informiranja, i o pitanjima regije.

3. Državna delegacija Republike Bosne i Hercegovine izražava zahvalnost Republici Hrvatskoj na prihvatu i zbrinjavanju izbjeglica iz Republike Bosne i Hercegovine iznad njenih mogućnosti. Republika Bosna i Hercegovina i Republika Hrvatska, suočene s gorućim problemom masovnih progona, posebno muslimanskog i hrvatskog pučanstva Bosne i Hercegovine, surađivat će na zbrinjavanju izbjeglica u Republici Hrvatskoj i drugim zemljama, skupljanju humanitarne i financijske pomoći, izgradnji izbjegličkih centara u sigurnim zonama u Bosni i Hercegovini, te na povratku izbjeglica iz Republike Hrvatske u Republiku Bosnu i Hercegovinu. U tu svrhu potpisat će se poseban protokol o suradnji.

---

* IZVOR: ***Novi Vjesnik***, 22. 7. 1992.

4. Republika Bosna i Hercegovina i Republika Hrvatska surađivat će također, polazeći od zajedničkih i posebnih interesa, na području unutrašnjih poslova i pravosuđa.

5. Predsjednik Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine i predsjednik Republike Hrvatske sporazumjeli su se da će se, u nastavku dosadašnje suradnje, oni redovno sastajati najmanje dva puta godišnje, a njihove vlade i pojedina ministarstva održavati periodične međusobne sastanke na kojima će razmatrati postignute rezultate i eventualna neriješena pitanja i sva ta pitanja nastojati rješavati što je prije moguće, u mjeri u kojoj to ulazi u djelokrug njihova odlučivanja, odnosno upućivati svoje prijedloge za rješenje takvih pitanja drugim nadležnim tijelima državne uprave.

6. Oružani dio Hrvatskog vijeća obrane sastavni je dio jedinstvenih oružanih snaga Republike Bosne i Hercegovine. Hrvatsko vijeće obrane će imati svoje predstavnike u zajedničkom zapovjedništvu oružanih snaga Bosne i Hercegovine. Privremena civilna vlast, nastala u ratnim uvjetima u okviru Hrvatskog vijeća obrane, uskladit će se što prije s ustavnopravnim poretkom Republike Bosne i Hercegovine, o čemu će se odmah povesti razgovori u duhu načela iz točke 1. ovog Sporazuma.

7. Republika Bosna i Hercegovina i Republika Hrvatska uzajamno će omogućiti svojim državljanima stjecanje dvojnog državljanstva.

8. Predsjednik Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine i predsjednik Republike Hrvatske, polazeći od činjenice da se nastavlja agresija srpskih i crnogorskih vojnih snaga na Republiku Bosnu i Hercegovinu, ali velikim dijelom i na Republiku Hrvatsku, s graničnih područja Republike Bosne i Hercegovine, pozivaju međunarodnu zajednicu, posebno Organizaciju Ujedinjenih naroda, Europsku zajednicu i Sjedinjene Američke Države, da poduzmu stvarne i djelotvorne mjere za energično zaustavljanje agresije na njihove države, za sprečavanje daljnjih ljudskih žrtava, proganjanja i iseljavanja njihovih građana i uništavanja materijalnih dobara. U tom cilju obje će države nastaviti dosadašnju uspješnu suradnju i stalnu koordinaciju svojih obrambenih djelatnosti u graničnim zonama između njih. Svjesni činjenice da, ako se hitno ne zaustavi agresija na njih, objema državama prijete daljnja razaranja i uništavanja njihovog državnog bića i cjelovitosti, one će, u slučaju da napori međunarodne zajednice ostanu bezuspješni, razmotriti i poduzeti sve potrebne oblike šire suradnje na vojnom polju i usklađenje vojnih operacija radi definitivnog odbijanja opasnosti koja im prijeti.

9. Predsjednik Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine i predsjednik Republike Hrvatske složili su se da se odmah potpiše sporazum o uspostavljanju diplomatskih odnosa između dviju država na razini ambasada.

10. Vlade dviju država organizirat će, u najkraćem roku, prema potrebi, svoje sastanke i sastanke ministarstava svojih država radi zaključenja sporazuma iz njihove nadležnosti prema ovom Sporazumu.

U Zagrebu, 21. srpnja 1992.

Predsjednik	Predsjednik Predsjedništva
Republike Hrvatske	Republike Bosne I Hercegovine
dr. Franjo Tuđman	Alija Izetbegović

*63. Predsjedništvo RBiH: Uredba o oružanim snagama Republike Bosne i Hercegovine (Sarajevo, 6. 8. 1992.)**

Na osnovu amandmana LI tacka 5. stav 3. na Ustav Republike Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovine donosi

Uredba sa zakonskom snagom o izmjeni i dopuni uredbe sa zakonskom snagom o oružanim snagama Republike Bosne i Hercegovine

Član 1.

U uredbi sa zakonskom snagom o oružanim snagama Republike Bosne i Hercegovine (Službeni list RBiH", br. 4/92, 7/92 i 9/92), član 2. mijenja se i glasi:

"Oružane snage Republike čine Armija Republike (u daljem tekstu: Armija).

Sastavni dio Armije čine postrojbe Hrvatskog vijeća obrane i drugi naoružani sastavi koji se stave pod jedinstvenu komandu Armije.

Za vrijeme ratnog stanja, pored Armije, oružane snage čine policija jedinice fizičkog osiguranja u poduzećima i drugim pravnim licima, jedinice carinske službe i drugih pograničnih organa, koji se predpočine pod jedinstvenu komandu oružanih snaga".

Član 2.

U članu 11. iza stava 2. dodaje se novi stav 3. koji glasi: "Za vrijeme ratnog stanja Predsjedništvo Republike može odredjene poslove rukovodjenja i komandovanja Armijom, iz tačke 11. člana 9. ove Uredbe prenjeti na komandante jedinica i ustanova Armije i komandanta štabova obrane."

Dosadašnji stav 3. postaje član 4.

Član 3.

U članu 15. stav 5. Uredbe mijenja se i glasi:

"U formiranju jedinica i ustanova Armije, pri popunu sa vojničkim i starješinskim kadrom i licima na profesionalnom radu u Armiji, vodi se računa o ravnomjernoj zastupljenosti konstitutivnih naroda i pripadnika ostalih naroda Republike".

Član 4.

U članu 36. Uredbe riječi: "objedinili u Teritorijalnu obranu Republike" zamjenjuju se riječima:"stavile pod jedinstvenu komandu Armije Republike“.

Član 5.

U članu 37. Uredbe riječi „Teritorijalne obrane“, zamjenjuju se riječi „Armija“.

Član 6.

U članu 39. Uredbe riječ „strane“ zamjenjuje se sa riječi „snage“.

Član 7.

Ova Uredba stupa na snagu danom donošenja o objavit će se u „Službenom listu RBiH“.

PR Broj: 1266/92
06.08.1992. godine
Sarajevo

Predsjednik
Predsjednistva RBiH
Alija Izetbegović

* IZVOR: Stjepan Šiber. *Prevare, zablude, istina. Ratni dnevnik 1992*. Sarajevo: Rabic, 2000., str. 306-307.

64. *Predsjedništvo BiH: Ustavni principi unutrašnjeg uređenja Republike Bosne i Hercegovine (Sarajevo, 16. 8. 1992.)*[*]

Zajednička komisija Vlade i Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine za izradu platforme za učešće na međunarodnoj konferenciji o bivšoj Jugoslaviji

Grupa za izradu dijela platforme o političkim i ustavnim principima unutrašnjeg ustrojstva RBiH

Političko-ustavni principi unutrašnjeg uređenja Republike Bosne i Hercegovine

1. Republika Bosna i Hercegovina je suverena i nezavisna država gradjana, konstitutivnih i ravnopravnih naroda, Muslimana, Srba, Hrvata i pripadnika ostalih naroda koji u njoj žive.

Republika Bosna i Hercegovina je zbog višenacionalnog sastava u svom istorijskom odredjenju zajednička država konstitutivnih i ravnopravnih naroda, Muslimana, Srba, Hrvata i pripadnika ostalih naroda koji u njoj žive. Narodi, pored svojih pojedinačnih nacionalnih interesa, imaju i interese koji proističu iz viševjekovnog zajedničkog življenja i etničke izmiješanosti na prostoru Bosne i Hercegovine.

2. Republika se konstituiše na principima parlamentarne gradjanske demokratije, što, kao i u drugim državama Evrope i svijeta, podrazumijeva ljudska prava i slobode, tržišnu ekonomiju, višepartijski sistem, vlasnički pluralizam i princip podjele vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudsku.

3. Unutrašnje ustrojstvo Republike zasniva se na ideji regionalne autonomije i lokalne samouprave. Regije se obrazuju na ekonomskim, kulturnim, istorijskim i etničkim kriterijima. Regije imaju autonomiju u uredjivanju i organizaciji privrednog i kulturnog razvoja. Autonomne regije obrazuju svoje skupštine koje imaju vijeće gradjana i vijeće naroda. Nadležnost organa autonomnih regija uredjuje se Ustavom i zakonom. Istorijsku i kulturnu osobenost regije ispoljavaju kroz autonomnu organizaciju prosvjetnih, kulturnih i informativnih institucija. U Republici se obrazuje više autonomnih regija o čemu odlučuju gradjani i narodi referendumom.

Prema ekonomskom i istorijskom, kulturnom i etničkom kriteriju u Bosni i Hercegovini je moguće obrazovati više autonomnih regija.

Prema istorijskom kontinuitetu i naučnim saznanjima kao moguće optimalno rješenja smatra se obrazovanje regija: Sarajevo, Banja luka, Tuzla, Mostar, Zenica, Doboj, Bihać, Goražde i Trebinje.

Grad Sarajevo bi imao poseban status. Teritorijalna organizacija opština u okviru regija zasniva se na etničkim, kulturnim i ekonomskim kriterijima. Nova teritorijalna organizacija opština primarno će uvažavati ekonomske, kulturne i etničke kriterije.

4. Suverenitet države ostvaruje se na cijeloj teritoriji koju odredjuju jedinstvene granice priznate od medjunarodne zajednice. U nadležnosti centralnih državnih organa utvrdjuju se pitanja osnova ekonomskog i političkog sistema i jedinstvo sistema vlasti narodna odbrana, bezbjednost i monetarni sistem.

5. Zakonodavni organ je Skupština Republike BiH. Sastoji se od dva vijeća: Vijeća gradjana i Vijeća naroda.

Vijeće gradjana predstavlja gradjane države kao cjeline i gradjani ga biraju neposrednim i tajnim glasanjem. Nadležno je za odlučivanje o svim pitanjima iz nadležnosti Skupštine, osin onih koja se

[*] IZVOR: Stjepan Šiber. *Prevare, zablude, istina:Ratni dnevnik 1992*. Sarajevo: Rabic, 2000., str 317.-319.

neposredno tiču ravnopravnosti konstitutivnih narode U ovom vijeću odluke se donose većinom glasova.

Vijeće naroda čine predstavnici tri konstitutivna naroda, Muslimana, Srba i Hrvata. Nadležno je za odlučivanje o pitanjima koja se neposredno tiču ravnopravnosti konstitutivnih naroda, uvtrdjenih Ustavom Republike.

U ovom Vijeću odluke se donose _____.

6. Nacionalna prava i nacionalna ravnopravnost Hrvata, Muslimana i Srba garantuju se Ustavom i zakonima.

Nacionalna ravnopravnost u Republici obezbjedjuje se izborom jednakog broja predstavnika tri konstitutivna naroda u Vijeću naroda Skupštine Republike i Predsjedništvu Republike /princip pariteta/ i konsenzualnim načinom odlučivanja u ovim organima.

Princip pariteta primjenjuje se i u izboru Vlade, Ustavnog suda, rukovodioca Glavnog i okružnih štabova oružanih snaga, sudija Vrhovnog suda, diplomatskih predstavnika i upravnim odborima javnih preduzeća i institucija /alternativa/.

U organima regija i opština.takodje se sprovodi princip ravnopravnog učešća u vršenju vlasti svih pripadnika naroda i narodnosti što se obezbjedjuje odgovarajućim instrumentima ugradjenim u Ustav, zakone i druge propise.

Sastav Grupe koja je pripremila tekst:

dr Mirko Pejanović, član Predsjedništva RBiH - koordinator grupe,

dr Miodrag Simović, potpredsjednik Vlade RBiH,

Sahbaz Džihanović, sekretar Vlade RBiH,

dr Ćazim Sadiković, prof.

dr Mustafa Imamović, prof.

đr Zdravko Grebo, prof.

dr Ismet Dautbašić, prof.

Mariofil Ljubić, potpredsjednik Skupštine RBiH

Avđo Čampara, generalni sekretar Skupštine RBiH

Mile Akmadžić, generalni sekretar Predsjedništva RBiH

Ranko Nikolić, ministar pravosuđja i uprave

Hakija Turajlić, potpredsjednik Vlade RBiH

(tekst je dovršen 16.8.1992. kao priprema za londonsku konferenciju 26-28. 8)

65. *Londonska konferencija: Predstavljen dokument s kojim predstavnici Srba iz BiH idu u London (Beograd, 21. 8. 1992.)*[*]

U Beogradu je danas predstavljen dokument s kojim predstavnici Srba iz BiH idu na londonsku konferenciju, te nacrt "ustavnog sporazuma BiH", u kojemu se predviđaju budući odnosi tri naroda u BiH, javio je Radio-Beograd.

U dokumentu srpskoga predstavništva za londonsku konferenciju stoji da tzv. Srpska republika BiH prihvaća da sa druge dvije nacionalne zajednice ustroji zajednicu država BiH u okviru postojećih vanjskih granica, a da unutrašnje granice budu riješene na konferenciji u Londonu.

Tzv. Srpska republika BiH ne prihvaća "teritorijalne težnje susjednih država na svoj teritorij, predlaže apsolutni prekid vatre, te da kontrolu primirja čini UNPROFOR", stoji dalje u tom dokumentu.

Također se predlaže potpisivanje ugovora o povratku izbjeglica i slobodnom kretanju civila, te razgovori predstavnika nacionalnih zajednica BiH.

[*] IZVOR: HINA, ***Baza EVA***, Vijest HNA8210128:1, 21. 8. 1992.

66. *Predsjedništvo i Vlada BiH: Usvojena stajališta delegacije BiH na Londonskoj konferenciji (Sarajevo, 22. 8. 1992.)*[*]

Stajalište BiH za London

Na zajedničkoj sjednici Predsjedništva i Vlade BiH usvojena su stajališta za nastup bosanskohercegovačkoe delegacije na Konferenciji o Jugoslaviji u Londonu. Sjednici su bili nazočni i predstavnici bosanskohercegovačkih parlamentarnih stranaka, te je ona održana u funkciji Skupštine BiH.

Kako je rečeno u raspravi delegacija BiH mora imati stav o budućem uređenju države, jer bez odgovora na to pitanje nema stabilnosti u Bosni i Hercegovini. U usvojenom stajalištu Predsjedništva i Vlade navodi se da će BiH biti decentralizirana država s razvijenom regionalnom i lokalnom samoupravom, te sa suverenitetom građana i ravnopravnošću nacija.

Također se navodi kako u Londonu treba objasniti da etničke zajednice "nikad nisu postojale kao ustavne kategorije", te da je teritorijalno razgraničenje nacionalnih kantona nemoguće. Ravnopravnost nacija će, prema danas usvojenom stajalištu, biti osigurana dvodomnom strukturom Skupštine BiH i paritetnim sastavom organa vlasti na razini Republike.

Drugo bitno pitanje, o kome je delegacija BiH tražila jasno stajalište za londonsku konferenciju, je način dolaženja do mira. "Pregovori o miru mogu uspjeti samo pod uvjetom poštivanja svih rezolucija koje je Vijeće sigurnosti donijelo o agresiji na BiH, a osobito rezolucije 752 o povlačenju agresora i njegovog teškog naoružanja s teritorija BiH". Uz to će na londonskoj konferenciji biti zatraženo uspostavljanje kontrolnih punktova na cestama koji vode prema Srbiji i Crnoj Gori, kako bi se spriječio dotok novog agresorskog naoružanja i ljudstva u BiH, za što bi bilo potrebno manje od tisuću vojnika.

Bosna i Hercegovina će inzistirati na kažnjavanju odgovornih za agresiju, genocid i ratne zločine u BiH, a predviđa i široku amnestiju za sve koji nisu direktno odgovorni za zločine. Jedan od zahtjeva, koji će biti postavljen na londonskoj konferenciji, podrazumijeva i vraćanje opljačkane imovine, budući da su cijela poduzeća demontirana i odvučena u Srbiju, te naknadu ratne štete.

[*] IZVOR: ***Vjesnik***, 23. 8. 1992.-

69. SDA i HDZ BiH: Zajedničko priopćenje sa sastanka u Međugorju (Međugorje, 27. 8. 1992.) [*]

Zaključci sa zajedničke sjednice čelnika SDA i HDZ-a BiH od 27. kolovoza 1992. u Međugorju

Bosanskohercegovačka novinska agencija BH press danas je prenijela tekst Zaključaka sa sastanka čelnika SDA i HDZ-a BiH 27. kolovoza ove godine u Međugorju. Zaključke su u ime SDA potpisali dr. Ismet Hadžiahmanović, Muhamed Cero i Ćamil Saraković, a u ime HDZ-a dr. Milenko Brkić, Mariofil Ljubić, Ivan Markešić i Željko Ćosić. U preambuli Zaključaka se navodi da su prihvaćeni zaključci u funkciji provedbe Sporazuma o prijateljstvu i suradnji između republika Hrvatske i Bosne i Hercegovine, koje su potpisali predsjednici Tuđman i Izetbegović.

Nakon temeljite analize sporazuma, kaže se nadalje u preambuli, Zaključci su prihvaćeni i predloženi Predsjedništvu BiH. Prvi zaključak ističe da će se ustavno-političko uređenje Republike Bosne i Hercegovine temeljiti na konstitutivnim jedinicama, pri čemu će se poštivati prirodna, povijesna, etnička, gospodarska, demografska, prometna i druga načela. Predsjedništvu BiH se, u tom zaključku, predlaže stvaranje četiriju konstitutivnih jedinica koje bi se sastojale od više regija.

U drugom zaključku, prenosi BH-press, zajednička komisija predlaže da u BiH zakonodavnu vlast ima Ratno predsjedništvo, a izvršnu Ratna vlada. Ratna vlada bi se, prema zaključku, sastavila na paritetnim načelima od predstavnika pobjedničkih stranaka, odnosno SDA i HDZ-a. Predsjedništvo i vlada bi odlučivali o vanjskim poslovima, obrani, novčarskoj politici, općeprivrednim i privrednim odnosima te svim drugim pitanjima koja se odnose na dvije i više konstitutivnih jedinica kao što su transport, energetika, pošta, vodoprivreda i drugo.

Na razini republike ustrojile bi se jedinstvene oružane snage od pripadnika HVO-a i Armije BiH sa zajedničkim paritetnim zapovjedništvom. Do novih bi se demokratskih izbora u konstitutivnim jedinicama uredbom Predsjedništva BiH rezimiralo da zakonodavno tijelo, skupštinu konstitutivne jedinice, tvore predstavnici ratnih predsjedništava općina.

Izvršnu vlast u konstitutivnim jedinicama trebalo bi organizirati na proporcionalnom načelu, odnosno prema izbornim rezultatima pobjedničkih stranaka. Skupštine i vlade konstitutivnih jedinica imale bi ovlasti u katastru, prostornom planiranju, stambenim pitanjima, ekologiji, zdravstvenom i socijalnom osiguranju, socijalnoj skrbi, nadzoru nad dobrotvornim ustanovama, obrazovanju, znanosti, kulturi, sportu, rekreaciji, zaštiti povijesne baštine, redarstvu i sigurnosti građana, trgovini i turizmu, poljoprivredi i šumarstvu, lovu i ribolovu, protupožarnoj zaštiti, zaštiti nacionalnih dobara, transportu unutar konstitutivnih jedinica, u području cjevovoda i vodovoda, rudarstvu, vodoprivredi, elektroprivredi, pravosuđu i općoj upravi.

Zakonodavana tijela konstitutivnih jedinica svojim će uredbama odrediti broj ovlasti svojih regija, navodi se u trećem zaključku sa sastanka predstavnika SDA i HDZ-a. Po sljedećem zaključku zakonodavnu vlast u općinama tvore zakonito izabrane skupštine i ratna predsjedništva, izabrana od tih skupština. U općinama, u kojima je zbog rata suspendirana ili opstruirana legalno izabrana zakonodavna vlast i uspostavljena privremena civilna vlast, tamo gdje je to moguće reafirmirat će se civilna vlast u obliku skupštine ili ratnog predsjedništva. U općinama, gdje su uvjeti složeni, oslobođenjem prostora stranačkim će se sporazumom osnovati ratna predsjedništva, koja će imenovati svoje izvršne organe.

Na kraju Zaključaka sa zajedničke sjednice čelnika SDA i HDZ-a BiH 27. kolovoza u Međugorju navodi se da će Predsjedništvo BiH odmah nakon konzultacija o uredbama i zakonskim aktima početi realizirati te zaključke.

---

[*] IZVOR: ***Večernji list***: 9. 8. 1992.

71. Ured Predsjednika BiH: Priopćenje o dogovoru iz Međugorja (Sarajevo, 9. 9. 1992.)[*]

SARAJEVO, 9. rujna (Hina) - U povodu objavljivanja izvješća radnih skupina Stranke demokratske akcije i Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine, koje su krajem kolovoza u Međugorju radile na iznalaženju mogućih rješenja otvorenih vojnih i političkih pitanja na terenu, večeras je iz Ureda predsjednika Predsjedništva BiH Alije Izetbegovića upućeno priopćenje za javnost, koje prenosi Radio BiH.

"Radi se o stranačkim komisijama, koje su razmatrajući i druga pitanja ponudile jedno viđenje budućeg ustavnog uređenja Bosne i Hercegovine", kaže se u priopćenju. U priopćenju se, uz ostalo, navodi da je Predsjedništvu BiH dostavljeno izvješće o radu tih skupina, ali da ono "nije iniciralo rad tih komisija niti ima bilo kakve veze s tim". O radu komisija SDA i HDZ BiH predsjednik Izetbegović upoznat je, kako se navodi u priopćenju, "u neformalnom razgovoru prigodom zadnjeg boravka u Zagrebu". "Karta regionalne organizacije BiH koja je predložena uz izvješće, bez obzira na svoje dobre i loše strane, očito nije sastavljena isključivo po etničkom kriteriju", kaže se u priopćenju iz Ureda predsjednika Predsjedništva BiH koje prenosi Radio BiH, te dodaje da "kartu treba kritički razmotriti zajedno s drugim prijedlozima te vrste".

[*] IZVOR: ***Večernji list***, 10. 9. 1992.

73. Republika Bosna i Hercegovina i Republika Hrvatska: Dodatak Sporazumu o prijateljstvu i suradnji (New York, 21. 9. 1992.)[*]

"Predsjednik Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine Alija Izetbegović i Predsjednik Hrvatske dr. Franjo Tuđman, polazeći od Sporazuma o prijateljstvu i suradnji između Republike Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske od 21. srpnja, a nakon razgovora delegacija Republike Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske koji su održani 21. rujna 1992. godine u New Yorku tijekom 47. zasjedanja Generalne skupštine Ujedinjenih naroda,

Svjesni važnosti zajedničkih interesa njihovih zemalja u zaštiti njihove neovisnosti, suverenosti i teritorijalne cjelovitosti, ozbiljno zabrinuti zbog nastavka agresije ostatka Jugoslavenske narodne armije bivše SFRJ i srpskih i crnogorskih vojnih regularnih i neregularnih snaga na Republiku Bosnu i Hercegovinu, te vodeći računa da ostaci tzv. JNA bivše Jugoslavije još drže pod okupacijom teritorij Republike Hrvatske južno od Dubrovnika, da srpske snage napadaju teritorij Republike Hrvatske s teritorija Republike Bosne i Hercegovine, te da dio srpskih iregularnih odreda u Hrvatskoj, prerušenih u lokalnu miliciju, pruža otpor UNPROFOR-u u provedbi mirovnog plana Cyrusa Vancea:

Polazeći od temeljnih načela članka 51 Povelje Ujedinjenih Naroda koji jamči legitimno pravo suverenih dražava na samoobranu:

Pozdravljajući mirovnu akciju i humanitarne napore Ujedinjenih Naroda:

Pozdravljajući Rezoluciju 777 Vijeća Sigurnosti Ujedinjenih Naroda i Rezoluciju 47/1 Generalne skupštine Ujedinjenih Naroda o delegitimizaciji Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije:

Spremni i dalje provoditi zaključke Londonske konferencije i odnosne rezolucije Vijeća Sigurnosti Ujedinjenih Naroda, te aktivno promicati Ženevske mirovne procese:

suglasili su se da potpišu:

Dodatak Sporazumu o prijateljstvu i suradnji između Republike Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske

1. Dosadašnji diplomatski, politički i humanitarni napori međunarodne zajednice nisu zaustavili agresiju na Republiku Bosnu i Hercegovinu i Republiku Hrvatsku, suverene članice Ujedinjenih Naroda, niti mu bitno ublažili stradanja civilnog pučanstva. Stoga Republika Bosna i Hercegovina i Republika Hrvatska zahtijevaju energičnu akciju međunarodne zajednice u zaštiti od strane agresije, u skladu s odredbama Sedmog poglavlja Povelje Ujedinjenih Naroda.

2. Iznova se ističe potreba jačanja napora na iznalaženju političkog rješenja za prestanak rata i provedbu načela o ustrojstvu Republike Bosne i Hercegovine kao ravnopravne i cjelovite zajednice triju konstitutivnih naroda.

3. U skladu s pravom na samoobranu i zajedničku obranu od agresije, osnovat će se zajednički Odbor radi usklađivanja obrambenih napora, sve dok agresija u potpunosti ne prestane.

4. Republika Bosna i Hercegovina i Republika Hrvatska zajednički će zatražiti ukidanje embarga na izvoz oružja u Republiku Bosnu i Hercegovinu i Republiku Hrvatsku, propisan Rezolucijom 713 Vijeća Sigurnosti Ujedinjenih Naroda.

5. Ustrajno će se i dosljedno, u skladu s običajnim i kodificiranim međunarodnim pravom, promicati politika zaštite ljudskih prava, progoniti i kažnjavati ratni zločinci, poglavito počinitelji zločina genocida"

---

[*] IZVOR: HINA, ***Baza EVA***, Vijest HNA0009, 24.9.1992/2101.

74. Vlada Republike Srpske i Vlada Republike Srpska Krajina: Protokol o saradnji (Banja Luka, 22. 9. 1992.)[*]

P R O T O K O L

o saradnji između Vlade Republike Srpske i Republike Srp**ska Krajina**

U Banja Luci je 22. septembra 1992. godine održana zajednička sjednica Vlada Republike Srpske i Republike Srpske Krajine sa Brankom Đerićem i sa g. Zdravkom Zečevićem, predsjednicima Vlada.

Predmet razgovora bio je saradnja dvije republike u svim oblastima ekonomskog i društvenog života. Postignuta je saglasnost o svim pitanjima koja su bila predmet razmatranja.

I

U razgovorima se pošlo od činjenice da na teritoriju dvije republike živi jedan narod tradicionalno povezan istim običajima, vjerom i jezikom i da nikada, u istoriji, između njega nije postojana stvarna državna granica. Raspadom Jugoslavije, koje je bila zajednička država za sav srpski narod, pokušavaju se razdvojiti Srbi bez uvažavanja prava na samoopredjeljenje i organizovanje svoje države.

Rat, koji sa nesmanjenom žestinom bjesni ovim prostorima, i čiji je glavni cilj istrebljenje srpskog naroda, te međunarodna politička i ekonomska blokada nametnuli su neophodnost oslonca jedne republike na drugu.

II

Vlada obje republike će, preko nadležnih ministarstva, izanalizirati sva postojeća ustavna i zakonodavna rješenja i predložiti Skupštinama potrebna usaglašavanja. To se posebno odnosi na uspostavljanje istog oblika vladavine i političkog sistema (istovrsna struktura skupštine, na jedan način regulisan višestranački izborni sistem, pitanje vlasništva i sl.), određivanje istih državnih simbola.

III

Obje strane su se složile da granice i graničnih prelaza između republika neće biti. Promet roba poslovnih partnera neće biti opterećen plaćanjem carina.

Carinske evidencije i formalnosti za promet roba prema SP Jugoslaviji i inostranstvu zajednički će obavljati carina Republike Srpske.

IV

Platnim sporazumom biće regulisani detalji finansijskog poslovanja i odnosa jedne napomene banke prema drugoj i obje prema narodnoj banci Jugoslavije.

V

Obje vlade zadužuju nadležna ministarstva da sačine detaljnu analizu postojećih industrijskih kapaciteta, promjene uslove, mogućnosti i rokove njihovog oživljavanja, nabavke repromaterijala i plasmana gotovih proizvoda.

Prioritetno će se osposobiti za saobraćaj dionice puta Benkovac – Bjelina, željeznička pruga, obezbjedi će se jedinstveni sistem za prijenos električne energije, osnovati zajedničko javno preduzeće za snabdjevanje naftom i naftnim derivatima.

Utvrdit će se zajednička koncepcija budućeg ekonomskog razvoja imajući u vidu i odnos prema privatizaciju i metodama njenog provođenja, demografskom, prostornom, regionalno-urbanom i drugim oblicima razvoja.

---

[*] IZVOR: ***HIC***, Zagreb, Dokumentacija, dokument br.: L-A 002/041

VI

U ratu i u svim drugim slučajevima ugroženja interesa srpskog naroda zajednički će se organizovati i vršiti odbrana suverenosti, nezavisnosti, teritorije i ustavnog poretka obje republike jedinstvenim organizovanjem i razvijanjem ratnog vazduhoplovstva , protiv – vaz – dušne odbrane, formiranjem zajedničkih snaga za obezbjeđenje državnih granica i uspostavljanjem jedinstvene komande.

U cilju stvaranja uslova za efikasnu odbranu vršiće se usklađenje mjera i rješenja i planovima razvoja, planovima odbrane i drugim dokumentima. Odmah će se razmotriti potrebe i Mogućnosti izmeštanja namjenske industrije na bezbjedne lokacije i njihovo stavljanje u proizvodnju.

Organi MUP-a sarađivaće u poslovima državne i javne bezbjednosti, razmjene informacija i pružanja pravne pomoći. Zajednički će biti planirani školovanje popuna i upotreba jedinica milicije.

VII

Saradnja obje republike u oblasti obrazovanja, nauke i kulturne treba da bude osnovni faktor duhovnog povezivanja naroda koji za sada živi u dvije države.

To, prije svega podrazumjeva uspostavljanje jedinstvenog obrazovanog sistema, planiranje mreže viših škola i fakulteta, saradnju i oblasti izdavaštva, filmskih, pozorišnih kuća, biblioteka, galerija, udruženja umjetničkih, naučnih instituta i arhiva, sporta i fizičke kulture.

VIII

Saradnja uk oblasti zdravstvene i socijalne zaštite podrazumjeva, prije svega, izgradnju sistema zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja na istim principima što će omogućiti kompatibilnost tih sistema, prilagodljivost i tješnju povezanost u obezbjeđivanju zdravstvene i socijalne zaštite i punovašnost zdravstvene dokumentacije i ličnih zdravstvenih ispada i obje republike.

Obje republike će se posebno pomagati u zbrinjavanju povrijeđenih i oboljelih iz zone ratnih dejstava, u organizovanju zajedničkog medicinskog snabdjevanja, sakupljanju i distribuciju lijekova u sanitetskog materijala preko humanitarnih organizacija, organizaciji i sprovođenju preventivno – medicinske zaštite i sl.

Obje vlade posebno ističu značaj uspostavljanja jedinstvenog informativnog sistema sa razuđenim programskim sadržajima, što bi omogućilo nesmetani protok informacija. Tehnikom će se pomoći stvaranje tehnološkog jedinstva radio i TV difuzije. „Srpski Glas“ iz Banja Luke i nedjeljnik „Javnost“ prepasti će u zajednička pisana glasila.

Stvori će se uslovi da novinske agencije iz obje republike prerastu u jednu agenciju.

X

Za ostvarivanje saradnje u svim oblastima koje definiše ovaj protokol se i odgovorna su nadležna ministarstva, javna preduzeća, narodne banke i službe društvenog knjigovostva.

XI

Ovaj protokol stupa na snagu odmah.

V L A D A
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: _____
Datum: 22. septembra 1992. g.

PREDSJEDNIK VLADE:
Branko Đerić

V L A D A
REPUBLIKE SRPSKE KRAJINE
Broj: _____
Datum: 22. septembra 1992. g.

PREDSJEDNIK VLADE:
Zdravko Zečević

75. Londonska konferencija: Tekst zajedničke izjave predsjednika RH dr. Franje Tuđmana i predsjednika SRJ Dobrice Ćosića (Ženeva, 30. 9. 1992.)[*]

Zajednička izjava predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana i predsjednika SR Jugoslavije Dobrice Ćosića

"Sastajući se pod okriljem supredsjedatelja međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji u Ženevi potpisnici žele objaviti sljedeće:

(1) Dvojica predsjednika ponovno potvrđuju odrednicu međunarodne konferencije u Londonu o nepovredivosti postojećih granica osim promjena postignutih mirnim sporazumom, te se suglašavaju da intenziviraju rad na normalizaciji odnosa između SR Jugoslavije i Republike Hrvatske na temelju uzajamnog priznanja. Sva pitanja sukcesije bivše SFRJ bit će rješavana u sklopu međunarodne konferencije ili, gdje je to odgovarajuće, bilateralno.

(2) Vlasti Republike Hrvatske i SRJ će, blisko surađujući s UNPROFOR-om, poduzeti hitne zajedničke mjere kako bi osigurali miran povratak njihovim domovima u Zaštićenim područjima UN svih raseljenih osoba koje to žele. U tu svrhu oni predlažu hitnu uspostavu četvorostranog mehanizma - sastavljenog od predstavnika vlasti Hrvatske, lokalnih srpskih predstavnika, predstavnika UNPROFOR-a i UNHCR-a - kako bi se osigurao napredak tog procesa. Srpsko i hrvatsko stanovništvo koje je ranije nastavalo područje Republike Hrvatske i SR Jugoslavije treba imati jednaka prava da se mirno vrati svojim bivšim domovima. Postignut je sporazum o odlučnijoj akciji radi povratka raseljenih osoba njihovim kućama i omogućavanja dobrovoljnog i humanog ponovnog naseljavanja osoba koje to žele između dviju država.

(3) Dvojica predsjednika su se sporazumjeli da će jugoslavenska armija napustiti Prevlaku do 20. listopada 1992. godine u skladu s Vanceovim planom. Sigurnost u tom području bit će ostvarena demilitarizacijom i raspoređivanjem promatrača UN. Pregovorima koji će uslijediti riješit će se pitanje ukupne sigurnosti Boke Kotorske i Dubrovnika.

(4) Dvojica predsjednika su se suglasila da se osnuje zajednički međudržavni odbor na kojem bi se razmatrala sva otvorena pitanja i koji bi radio na normalizaciji odnosa između suverenih Republike Hrvatske i SR Jugoslavije. Kako bi se što je prije moguće uspostavio trajan mir posebna pozornost bit će posveća normalizaciji prometa i gospodarskih veza.

(5) Dvojica predsjednika potvrđuju svoje uvjerenje da svi problemi između njihovih dviju država moraju biti rješavani na miran način. U tom cilju oni će poduzimati sve napore. U vezi s tim oni će upotrijebiti sav svoj utjecaj kako bi se ostvarilo pravedno i mirno rješenje sadašnje krize u Bosni i Hercegovini.

(6) Dvojica predsjednika izražavaju svoju posvemašnju osudu svakog djelovanja koje je u vezi s "etničkim čišćenjem" i obvezuju se da pomognu ispraviti ono što je već učinjeno. Oni također izjavljuju da su izjave ili ugovori dati pod pritiskom, posebice oni koji se tiču zemlje i vlasništva, u potpunosti ništavni i nevažeći. Oni pozivaju sve zainteresirane strane da u cijelosti surađuju, hitno i bezuvjetno, u sadašnjim nastojanjima, posebice Međunarodnog komiteta Crvenog križa (ICRC) i Visokog komesarijata UN za izbjeglice (UNHCR), za oslobađanje svih zarobljenika, zatvaranje svih zarobljeničkih logora i osiguranje sigurnog prolaza bivšim zarobljenicima do sigurnih i osiguranih područja. Oni nadalje pozivaju sve strane da omoguće sigurnu dostavu svake humanitarne pomoći.

(7) Dvojica predsjednika pozdravljaju što skorije raspoređivanje međunarodnih promatrača u zrakoplovne luke u njihovim zemljama kao dio mjera za jačanje povjerenja.

(8) Dvojica predsjednika suglasna su da se sa supredsjedateljima ponovno sastanu 20. listpoda. Oni izražavaju svoju zahvalnost dvojici supredsjedatelja za sazivanje današnjeg sastanka."

---

[*] IZVOR: ***Slobodna Dalmacija***, 2. 10. 1992.

76. Predsjedništvo BiH: Naredba predsjednika Predsjedništva BiH Alije Izetbegovića za deblokadu grada Sarajeva (Konjic. 16. 10. 1992.)[*]

PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

Kabinet Predsjednika

Po ukazanoj potrebi, a na osnovu odgovornosti i ovlašćenja koja imam kao predsjednik Savjeta za narodnu odbranu i predsjednik Predsjedništva Bosne i Hercegovine, donosim

NAREDBU

1. Oružane snage Bosne i Hercegovine (Armija BiH i HVO) pristupiće odmah pripremama akcije za deblokadu grada Sarajeva vojnim sredstvima (u svim daljnim aktima: sarajevska akcija, skraćeno: operacija "S"). Akciju pripremiti i izvršiti u najkraćem mogućem roku.

Za zapovjednika akcije, sa punim ovlašćenjima, imenuje se JASMIN JAGANJAC, a za njegovog zamjenika Mirsad Ćatić. Ostali članovi štaba akcije su: Zejnil Delalić i Ferid Buljubašić.

Ljudstvo i materijalno-tehnička sredstva za izvršenje akcije, kao i zona ovlašćenja i odgovornosti, utvrdiće se posebnom naredbom. Prijedlog naredbe pripremiće zapovjednik akcije u roku od sedam dana.

4. Sve radnja za izvršenje ove akcije smatraju se hitnim i prioritetnim, te se nalaže svim komandama i štabovima OS Bosna i Hercegovine da ovu akciju pomognu u zahtjevanom obimu.

Konjic, 16. oktobra 1992.

Predsjednik
Predsjedništva BiH
Alija Izetbegović

[*] IZVOR: Fotokopija dokumenta s potpisom, u arhivi autora.

77. MKBJ: Tekst zajedničke izjave predsjednika Predsjedništva BiH Alije Izetbegovića i predsjednika SRJ Dobrice Ćosića (Ženeva, 19. 10. 1992.)[*]

Zajedničko priopćenje predsjednika Predsjedništva Bosne i Hercegovine Alije Izetbegovića i predsjednika SR Jugoslavije Dobrice Ćosića

ŽENEVA, 19. listopada (Reuter/Hina) - Predsjednik Predsjedništva Bosne i Hercegovine Alija Izetbegović i predsjednik SR Jugoslavije Dobrica Ćosić suglasili su se na svom današnjem sastanku u Ženevi da će raditi na normalizaciji odnosa između dviju država kroz međusobno diplomatsko priznavanje.

Nakon sastanka u ženevskoj Palači naroda (UN), Izetbegović i Ćosić su izdali zajedničko priopćenje u kojem su se založili za nastavak mirovnmog procesa i osudili etničko čišćenje u Bosni i Hercegovini.

Ćosić je, javlja britanska agencija Reuter, napustio sastanak dva sata prije njegovog završetka, ostavljajući visoke dužnosnike SRJ da nastave pregovore u njegovo ime.

Prema ocijeni supredsjedatelja Ženevske konferencije Syrusa Vancea, Dobrica Ćosić se osjećeo "lagano indisponiran". Nakon napuštanja sastanka Ćosić je u obližnjem hotelu, u kojem je odsjeo, izvješćivan o tijeku pregovora, da bi na kraju petosatnog sastanka i formalno odobrio zajedničku izjavu koju su usvojile dvije strane.

Prema deklaraciji, Ćosić i Izetbegović "pristaju intenzivirati djelovanje s ciljem normalizacije odnosa između SR Jugoslavije i Republike Bosne i Hercegovine na osnovu uzajamnog priznavanja".

Oni su također potvrdili svoju privrženost načelima za rješavanje sukoba u bivšoj Jugoslaviji, usvojenima u kolovozu na Londonskoj konferenciji, uključujući i načelu nepovredivosti postojećih granica.

U zajedničkoj izjavi, koju je po završetku sastanka novinarima pročitao Cyrus Vance (Sajrus Vens), se nastavlja: "Dvojica predsjednika izražavaju svoju bezrezervnu osudu svih postupaka povezanih s 'etničkim čišćenjem', i obvezuju se da će pomoći da se taj proces preinači tamo gdje se već dogodio".

Dvojica su predsjednika u svojoj izjavi naglasila da obje strane trebaju nastaviti s naporima za prekid neprijateljstava u Bosni i Hercegovini. Oni su se također suglasili o hitnoj potrebi okončanja blokade Sarajeva i demilitarizaciji tog grada.

Supredsjedatelji Ženevske konferencije Cyrus Vance i lord David Owen, javlja Reuter, taj dogovor ocijenjuju prioritetnim.

Ćosić i Izetbegović su također izrazili svoju podršku premiještanju zrakoplova bosanskih Srba u SR Jugoslaviju kako bi se izbjegla kršenja odluke UN o zabrani letenja nad BiH.

U zajedničkoj se izjavi navodi Ćosićeva tvrdnje na sastanku da su ti zrakoplovi već zatvoreni u hangare. Po povratku u Beograd on, prema vlastitoj izjavi, namjerava potpisati sporazum s predstavnicima bosanskih Srba kojim bi se službeno utanačilo premještanje zrakoplova na aerodrome u SRJ.

---

[*] IZVOR:.HINA, ***Baza Eva***, Vijest HNAA190212:1, 19. 10. 1992/2122.

Dvojica su se predsjednika također suglasila o potrebi da se sve zaraćene strane u BiH stave pod nadzor i da se "eliminiraju naoružane bande, paravojne skupine te kriminalni i plaćenički elementi od kuda dolazili".

- pozivaju sve strane da surađuju s Međunarodnim Crvenim križem i Visokim komesarijatom UN za izbjeglice kako bi se oslobodili svi zatočenici, zatvore zarobljenički logori i osigura siguran prolaz bivših zatočenika do područja sigurnosti. Oni također pozivaju sve strane da pomognu u dostavi humanitarne pomoći Bosni i Hercegovini.
- zabilježila usvajanje rezolucije 780 Vijeće sigurnosti UN kojom je ustanovljena komisija za ratne zločine i izražavaju svoje uvjerenje da svi "počinitelji kriminalnih djela izvršenih tijekom oružanog sukoba" trebaju biti izvedeni pred sud.
- suglasila da se ponovo sastanu naknadno utvrđenog dana.

79. MKBJ: Zajednička izjava predsjednika RH dr. Franje Tuđmana i predsjednika SRJ Dobrice Ćosića (Ženeva, 20. 10. 1992.)[*]

Tekst izjave

«Predsjednik Savezne Republike Jugoslavije g. Dobrica Ćosić i predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman sastali su se u Ženevi 20. listopada 1992., pod pokroviteljstvom supredsjedatelja Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji Cyrusa Vancea i lorda Owena. Dvojica predsjednika razmotrila su provedbu svoje Zajedničke izjave od 30. rujna, te, kako bi osigurali njenu daljnju provedbu, izjavljuju sljedeće:

1. Predsjednici sa zadovoljstvom konstatiraju da su već poduzete razne određene mjere radi provedbe nekoliko temeljnih pitanja obuhvaćenih Zajedničkom izjavom, tj. Sporazuma o Prevlaci, razmještanju promatrača na aerodromima, u Saveznoj Republici Jugoslaviji i Republici Hrvatskoj, te osnivanja Zajedničkog međudržavnog odbora i njegovih pet komisija.

2. Predsjednici konstatiraju da je Međudržavni odbor održao prvi sastanak. Kako bi se pospješio i unaprijedio rad Odbora, te radi osiguranja uvjeta za normalizaciju odnosa, predsjednici su se suglasili da će osnovati urede za vezu Međudržavnog odbora u svojim prijestolnicama, Beogradu i Zagrebu. Uredi za vezu će pod vodstvom Odbora koordinirati djelatnosti u svezi sa svim otvorenim pitanjima između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije, te će se prvenstveno pozabaviti slijedećim:

- ponovno otvaranje cestovnih, željezničkih i telekomunikacijskih veza između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije, kao i ponovno uspostavljanje međunarodnih veza preko dviju zemalja;
- rješavanje pitanja osobne imovine, mirovina i doznaka, te ostalih problema povezanih s gospodarskim blagostanjem svojih naroda;
- razmatranje pitanja povezanih s dvojnim državljanstvom.

3. Ponovno potvrđujući opredjeljenje izraženo u točki 2 svoje Zajedničke izjave od 30. rujna, oba su se predsjednika suglasila da bi četvero strani mehanizam koji je utvrđen u navedenoj točki, trebao početi s radom što je prije moguće. Prvenstvena zadaća tog mehanizma bila bi organiziranje i olakšavanje povratka prognanih osoba i skupina, te njihovo preseljavanje pod humanim uvjetima. Dva su se predsjednika na dalje suglasila da će njihovi predstavnici osigu rati razmjenu informacija o nestalim osobama.

4. Dva su se predsjednika suglasila s osnivanjem zajedničke međudržavne komisije za razmatranje svih pitanja sigurnosti Boke Kotorske i Dubrovnika. Na granici će se uspostaviti zajedničke carinske kontrole.

5. Dva su se predsjednika suglasila da će ra spraviti, u okviru svojih nadležnosti, sve elemente koji se tiču provedbe Vanceovog plana na svom sljedećem sastanku s dvojicom supredsjedatelja.

6. Dvojica predsjednika ponovno potvrđuju da će odlučno upotrijebiti sav svoj utjecaj radi postizanja pravednog, miroljubivog rješenja sukoba u Bosni i Hercegovini. Predsjednici pozivaju sve strane u sukobu da ulože sve potrebne napore u cilju prestanka neprijateljstava i pregovora o ustavnom uređenju Bosne i Hercegovine na temelju sporazuma između tri konstitutivna naroda. U svezi s dostavom humanitarne pomoći, predsjednik Ćosić izvijestio je prisutne da je njegova vlada izvršila potrebne pripreme za sigurnu dostavu navedene pomoći na pravcu Beograd - Sarajevo.

7. Dvojica predsjednika izražavaju svoju zahvalnost supredsjedateljima na sazivanju današnjeg sastanka, te su suglasni da se ponovno sa stanu u vrijeme koje će se naknadno odrediti.»

---

[*] IZVOR: ***Vjesnik,*** 22. 10. 1992.

80. HDZ BiH: Politička povelja Glavnog odbora HDZ-a BiH (Posušje, 24. 10. 1992.)[*]

Glavni odbor Hrvatske demokratske zajednice BiH na sjednici održanoj 24. listopada 1992. u Posušju donosi

Političku povelju

I

Hrvatska demokratska zajednica BiH je sastavni dio jedinstvene Hrvatske demokratske zajednice kao što su hrvatski narod i njegova povijest u BiH dio istoga hrvatskoga narodnoga bića. Zahvaljujući uvjerljivo izraženom povjerenju na proteklim izborima, HDZ BiH je legitimni predstavnik hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini. U svojoj politici zastupa njegove interese onako kako odgovara vitalnim interesima čitavog hrvatskog naroda, vodeći računa o političkim, gospodarskim, društvenim i kulturnim okolnostima sredine u kojoj djeluju, jednako kao i o medjunacionalnom, medjudržavnom i medjunarodnom kontekstu slobodnih država u Europi.

II

Nakon slobodnih i demokratskih izbora 1990. HDZ BiH zauzimala se za konfederalni odnos medju državama na području bivše Jugoslavije, kao i za jednakopravnu zastupljenost hrvatskog naroda u unutarnjem ustroju BiH.

Kada BiH nakon Slovenije i Hrvatske postaje žrtvom velikosrpske agresije Hrvatska demokratska zajednica BiH spremno organizira obranu svog naroda i svog životnog prostora. S tim ciljem nastaju hrvatske zajednice, te Hrvatsko vijeće obrane koji prvi uspješno pružaju otpor agresoru.

Uz svesrdnu pomoć Republike Hrvatske matične države svih Hrvata, spriječena su stradanja većih razmjera i osiguran prostor na kojem se organizira život kroz privremenu izvršnu vlast izraženu kroz Hrvatsko vijeće obrane.

Uspješnost obrane i uspostava vlasti na tom prostoru spriječili su potpuno okupaciju BiH i njeno pripojenje velikoj Srbiji.

III

Hrvatska demokratska zajednica zauzima se za hitno zaustavljanje rata u BiH, te unutarnju ustrojbu BiH po sljedećim načelima:

1. BiH je suverena, neovisna i medjunarodno priznata država.
2. BiH nastanjuju tri konstitutivna jednakopravna naroda, Hrvati, Muslimani i Srbi.
3. U unutarnjem uredjenju BiH Hrvatska demokratska zajednica polazi od načela utvrdjenih u okviru Europske zajednice, te sporazumima Tudjman-Izetbegović.

Hrvatska demokratska zajednica je za BiH kao državu konstitutivnih jedinica, kao jedinog mogućeg rješenja koje će jamčiti sva gradjanska i nacionalna prava Hrvata.

[*] IZVOR: Kopija dokumenta u arhivi autora

IV

U ovim presudnim povijesnim trenucima hrvatskog naroda koji je nakon 9 stoljeća stvorio svoju nacionalnu državu Hrvatska demokratska zajednica BiH će jedinstveno i odlučno temeljem ove povelje izboriti i osigurati prava hrvatskog naroda u BiH kao dijelu svog povijesnog i etničkog prostora.

V

Zbog oružanih sukoba postrojbi Hrvatskog vijeća obrane i muslimanskih jedinica, HDZ BiH poziva predstavnike muslimanskog naroda na hitne razgovore radi zaustavljanja sukoba, dogovora o privremenom razgraničenju i poštivanju autoriteta vojne i civilne vlasti stvorene na teritoriju Hrvatske zajednice Herceg Bosne, do definitivnog političkog i ustavno-pravnog uredjenja BiH.

Ovi razgovori su nužan preduvjet radi sprečavanja daljnjih sukoba i opstanka BiH kao samostalne i suverene države.

Posušje, 24. listopada 1992.

Glavni odbor HDZ BiH

81. Predsjednik Predsjedništva RBiH Alija Izetbegović: Pismo predsjedniku RH dr. Franji Tuđmanu (Sarajevo, 27. 10. 1992.)[*]

Pismo predsjednika Predsjedništva Republike BiH Alije Izetbegovića predsjedniku Republike Hrvatske dr. Franji Tuđmanu

"Gospodine Predsjedniče,

Posljednji događaji u Bosni i Hercegovini nalažu mi da Vam se obratim ovim pismom. Jedinice HVO planirano su izazvale sukobe u Novom Travniku, Vitezu i Prozoru. U sukobima je bilo žrtava i razaranja. Zatvoreni su svi putovi kroz zapadnu Hercegovinu, čak i za humanitarnu pomoć. Istovremeno u hrvatskim medijima vodi se propagandni rat protiv Bosne i Hercegovine i njene legalne vlasti. Izmišljaju se, a zatim uporno ponavljaju, vijesti o tobožnjem državnom udaru u BiH, spekulira o promjenama na vlasti i uporno ignorira borba koju Armija BiH, u krajnje neravnopravnim uvjetima, vodi protiv četnika. Naš narod, koji je od strane četnika pretrpio teške fizičke udarce želi se sada i moralno dotući i ostaviti bez nade. Ovaj drugi dio posla čini se da su na sebe uzela hrvatska sredstva informiranja.

Istina je, kao što znate, da nikakvog državnog udara u Sarajevu nije bilo. Također je istina - i to čitav svijet osim HTV zna -da se Armija BiH hrabro bori u Goraždu, Sarajevu, Konjicu, Jajcu, Gradačcu, Žepi, Maglaju, Višegradu, Brčkom i na drugim mjestima. Zašto se sve ovo ignorira i sije beznađe?

Istina je isto tako da su tenkovi pucali na Prozor i ušli u taj grad a to nisu bili tenkovi vojske BiH. Naša vojna oprema, presudna za otpor četničkoj najezdi u BiH, zaustavljena je u Zagrebu i Grudama. Posljedice su očigledne.

U Ženevi se pregovara o budućem uređenju Bosne i Hercegovine. Istovremeno se silom sprovodi politika svršenog čina, čime se pregovori u Londonu i Ženevi obezvređuju i čine bespredmentim. HVO je prešao granicu legitimne obrane od četnika i pristupio sistematskom rasturanju legalne civilne vlasti i uspostavljanju paradržavnih institucija.

U cjelini gledano, stiče se nepobitan utisak da se želi iskoristiti teška situacija Bosne i Hercegovine, možda najteža u njenoj historiji, da bi joj se nametnulo rješenje suprotno volji većine njenih građana.

Tko bi među razložnim ljudima u našoj i svjetskoj javnosti mogao povjerovati u priče da smo mi, dok vodimo teške borbe protiv četnika, otvorili i front protiv HVO? Ne liči li ovo prije na onu četničku priču o tome da mi sami sebe bombardiramo u Sarajevu?

Bosna i Hercegovina nikada neće prihvatiti podjelu na isključivo etničkoj osnovi i neće prihvatiti nikakvo rješenje nametnuto silom. Za svoj otpor ona ima dovoljno snaga i dovoljno prijatelja u svijetu. Među ove prijatelje Bosna i Hercegovina je prije svega ubrajala Hrvatsku i hrvatski narod. Ona će, usprkos svemu, nastaviti da vjeruje u to prijateljstvo i da se u skladu s tim ponaša.

Molim Vas, gospodine Predsjedniče, da upotrijebite Vaš nesumnjiv utjecaj, da se uklone smetnje na tom putu, kao bi se naši odnosi razvijali u skladu s Ugovorom o prijateljstvu i suradnji između naše dvije zemlje.

Uz izraze poštovanja, Alija Izetbegović, predsjednik Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine", stoji na kraju pisma što ga je s potpisom Alije Izetbegovića objavila Bosansko-hercegovačka press-služba Beč.

---

[*] IZVOR: ***Vjesnik,*** 30. 10. 1992.

82. MKBJ: Nacrt ustavnog ustrojstva za BiH radne skupine ženevske konferencije o bivšoj Jugoslaviji (Ženeva, 28. 10. 1992.)[*]

Predloženo ustavno ustrojstvo za BiH

1. Opće ustrojstvo

A. BiH bi bila decentralizirana država u okviru svojih sadašnjih međunarodnih granica (tj. granica koje je imala u bivšoj SFRJ),

B. BiH bi bila podijeljena na 7 do 10 autonomnih provincija:

a) Granice provincija odredile bi se tako da provincije budu geografski što koherentnije, uzimajući u obzir etničke, geografske (tj. prirodne karakteristike, npr. rijeke), povijesne, prometne (tj. postojeće cestovne i željezničke mreže), gospodarske i ostale relevantne činioce. Mnoge provincije (premda se to ne mora odnositi na sve provincije) vjerojatno će imati značajnu većinu jedne od tri glavne etničke skupine, a u većini će biti značajno zastupljene manjine.

b) Granice provincija utvrdile bi se u Ustavu i ne bi se mogle mijenjati bez promjena za koje bi bila potrebna značajna većina (III.A.3). Slično tome, nijedna provincija ne bi se mogla odvojiti bez takve ustavne promjene (amandmana).

c) Nijedna provincija ne bi imala naziv koji bi je specifično poistovjećivao s jednom od glavnih etničkih skupina. d) Na granicama između provincija ne bi bile granične kontrole i u cijeloj bi zemlji trebalo osigurati potpunu slobodu kretanja.

C. U Ustavu treba uzeti u obzir činjenicu da postoje tri glavne "etničke" (nacionalne/vjerske) skupine, kao i skupina "ostalih".

D. Ustav treba predvidjeti da bi, na prijelaznoj osnovi, u nekima od ustavnih tijela bile postavljene osobe koje imenuje Međunarodna konferencija o bivšoj Jugoslaviji (ICFY), te da bi neke funkcije bile pod međunarodnim nadzorom.

1. Navedeno obuhvaća slijedeće:

a) Ustavni sud (IV.A.d)c)

b) etnička ravnoteža i integracije vojnih snaga (V.A.2)

c) nediskriminatorni sastav policije (V.B.1/b/)

d) Međunarodna komisija za ljudska prava za Bosnu i Hercegovinu (VI.B.1)

e) javni pravobranioci (zaštitnici prava građana od samovolje vlasti) (VI.B.2) (Ombudsmen)

f) Sud za ljudska prava (VI.B.3)

2. Trajanje tih aranžmana moglo bi biti slijedeće:

a) Ograničeno na određeno razdoblje (npr. IV.A.2/b)

b) Određeno od strane ICFY ili nasljednika (npr. VI.A.2)

c) Određeno objektivnim činiocima (npr. VI.B.5)

---

[*] IZVOR: ***Glas Slavonije***, 30. 10. 1992.

d) Ako se drukčije ne odredi (npr. IV.A.3 /c), sve dok se ne promijeni Ustav radi ukidanja ili promjene odgovarajuće odredbe, pri čemu bi trebalo odrediti odlučivanje dovoljno značajnom većinom tako da se amandmani mogu postići samo značajnim konsenzusom skupina (III.A.3/c/).

II. Podjela državnih funkcija

A. Centralna bi vlada bila isključivo odgovorna za slijedeće:

1. Inozemni poslovi (uključivši članstvo u međunarodnim organizacijama)
2. Narodna obrana (V.A.)
3. Međunarodna trgovina (carine, kvote)
4. Državljanstvo (uključivši dvojno) (VI.C.1-2)
5. Oporezivanje u svrhe centralne vlade /*/

B. "Neovisni" organi (tijela), koji bi obuhvaćali predstavnike svih provincija, bili bi odgovorni za slijedeće:

1. Centralna banka a) emisija valute b) funkcije regulacije provincijskih banaka
2. Infrastruktura za međunarodne i međuprovioncijske komunikacije: željeznice /†/, kanali /2/, naftovodi/plinovodi /2/, kontrola zračnog prostora, PTT

C. Centralna vlada i provincije dijelile bi odgovornost za slijedeće:

1. zaštita okoliša, pri čemu bi centralna vlada određivala minimalna mjerila koja svaka provincija može postrožiti
2. sudstvo (IV.A.3 i IV.B.3)

D. Provincije bi općenito bile isključivo odgovorne za slijedeće:

1. Obrazovanje, uključivši visoko (tj. sveučilišta)
2. Kulturne ustanove i programi
3. Radio i TV
4. Izdavanje dozvola za obavljanje profesionalnih i obrtničkih djelatnosti
5. Korištenje prirodnih resursa, npr. poljoprivreda, šumarstvo, lov i ribolov, rudarstvo
6. Zdravstvena zaštita, socijalne službe i socijalno osiguranje
7. Provincijske komunikacije (npr. lokalne ceste, aerodromi)
8. Proizvodnja energije
9. Kontrola poslovnih banaka i štedionica, te ostalih financijskih ustanova
10. Policija (V.B.1)

---

* Ako sve provincije nisu gospodarski sposobne, ili ako su neke znatno siromašnije od drugih, mogao bi se među njima predvidjeti nekakav oblik prijenosa sredstava koristeći se poreznim ovlaštenjima centralne vlade.

† Eventualno kao dio međunarodnog tijela; Elektroenergetska mreža

11. Oporezivanje za provincijske namjene Provincijama se ne bi dopuštalo održavanje službenih međunarodnih ili međuprovincijskih veza osim uz dozvolu centralne vlade, one ne bi imale međunarodnopravni subjektivitet.

III. Ustavi

A. Centralni

1. Dogovoriti i usvojiti u okviru ICFY

2. Vrhovni zakon BiH i svih provincija

3. Teško mijenjati (tj. zahtijeva se značajna većina u oba zakonodavna doma, a možda i referendum s potrebom značajne apsolutne i/ili relativne većine), pri čemu slijedeće odredbe uživaju posebnu zaštitu (npr. zahtijeva se još značajnija većina ili čak jednoglasnost):

a) Odredbe o ljudskim pravima i pravima skupina (VI.A.2 (a)-b) i odgovarajuća proceduralna sredstva (VI.b)

b) Granice provincija ili dopuštanje bilo kojoj da se odvoji (I.B.b)

c) Određene odredbe za prijelazni međunarodni nadzor (I.D.2 d)

B. Provincijski:

svaka bi provincija usvojila vlastiti, ovisno jedino o nacionalnom ustavu u skladu sa svim odlukama Ustavnog suda (IV.A.3 c) (i).

IV. Državna struktura

A. Centralna vlada

1. Zakonodavna tijela

a) Donji dom: bira se na osnovi proporcionalne zastupljenosti u BiH kao cjelini. To znači da svaka skupina može osnovati jednu ili više stranaka - ali moguća su također i stranke na posve političkoj, provincijskoj ili ideološkoj osnovi.

b) Gornji dom: zastupnike imenuju provincijske vlade iz svojih redova

Zakonodavna djelatnost, uključujući odobravanje važnih međunarodnih angažmana i ustavnih promjena (III.A.3), općenito bi zahtijevala sudjelovanje obaju Domova, iako njihove funkcije ne moraju biti istovjetne glede svega navedenog, a za pojedine bi se akcije mogla utvrditi različita većina.

2. Izvršna tijela

a) "Predsjedništvo" bi se sastojalo od "guvernera" svih provincija, pod predsjedavanje predsjednika, bez izvršnih funkcija već jedino s odgovornošću imenovanja visokih dužnosnika, osobito slijedećih: predsjednik (IV.A.2 b), ministri (IV.A.2/d), suci najvišeg apelacionog suda (sudova) (IV.A.3/a), predstavnici BiH u Sudu za ljudska prava (VI.B.3) i Ustavnom sudu (IV.A.3 c), načelnici vojnog štaba (V.A.2) - što bi sve zahtijevalo bilo rotaciju po skupinama ili ravnotežu /4*/ s mogućnošću priziva Ustavnom sudu (IV.A.3 (c) /IV). Nema zahtjeva za jednoglasnošću ili kosenzusom kako bi se izbjegla moguća paraliza.

---

* Trebat će naznačiti da li riječ "ravnoteža" znači "jednaku" ili "razmjernu" zastupljenost.

b) Predsjednika (uglavnom ceremonijalnog šefa države /*/) bira Predsjedništvo s ograničenim mandatom i on podliježe rotaciji među skupinama.

c) Predsjednik vlade /4/ - bira ga Donji dom zakonodavnog tijela.

d) Ministre postavlja predsjednik Vlade uz odobrenje Predsjedništva, uzimajući u obzir ravnotežu među skupinama; u svakom slučaju, ministar inozemnih poslova i ministar obrane moraju biti iz različitih skupina.

e) državna uprava ustrojena na principu ravnoteže /4/ između skupina

3. Sudstvo

a) Najviši prizivni sud (sudovi) koji će zahtijevati postizanje ravnoteže među skupinama. (Prvostepeni sudovi i prizivni sudovi na međurazini bili bi provincijski /†/ (IV.B.3),

b) Sud za ljudska prava (VI.B.3)

c) Ustavni sud, prvenstveno /‡/ za rješavanje sporova: i/ između centralne vlade i jedne ili više provincija; ii/ između provincija iii/ između glavnih organa centralne vlade; iv/ u svezi s rotacijom skupina ili ravnotežom dužnosnika što ih imenuje Predsjedništvo /IV.A.2/a). Taj bi Sud služio i kao sjud za razmatranje priziva o ustavnim pitanjima dostavljenih od strane najviših prizivnih sudova (VI:A.3/e)). Sud bi obuhvaćao po jednog BiH suca iz svake skupine, kojega bi imenovalo Predsjedništvo, te pet inozemnih sudaca, koje bi u prvom redu imenovala ICFY, dok bi zamjene imenovala odgovarajuća međunjarodna ustanova koju bi odredila ICFY.

B. Provincijska struktura (utvrđene ustavom svake provincije)

1. Zakonodavno tijelo: po mogućnosti jednodomno, eventualno dvodomno ali izabrano na drukčijim osnovama.

2. Izvšna vlast: po jedan "guverner" za svaku provinciju

3. Sudstvo: prvostepeni sudovi (građanski, krivični, upravni, radni, itd.) i prizivni sudovi na međurazini.

V. Snage izvršne vlasti

A. Vojne snage

1. Potpuno pod kontrolom izvršnog vijeća centralne vlade.

2. Stožer zahtijeva ravnotežu među skupinama i rotaciju na ključnim položajima; sve bi jedinice trebale biti integrirane (tj. ne formirane na osnovi pripadnosti skupinama); početne aranžmane za postizanje ravnoteže i integracije nadzirala bi ICFY, a zatim odgovarajuće tijelo što ga odredi ICFY.

B. Policija

1. Provincijska: sva uniformirana policija bila bi na provincijskoj ili lokalnoj razini: a) policija pod kontrolom izvršne provincijske vlasti b) policija se mora pridržavati istih pravila - što se tiče

* Ustavu će trebati točno specificirati podjelu odgovornosti između Predsjednika i Predsjednika vlade.

† U pravilu prizivi nacionalnih prizivnim sudovima trebali bi biti predmet nacionalnog prava (tj.uključivati ustav, državnu zakonodavnu djelatnost ili međunarodne sporazume), a za većinu drugih pitanja provincijski prizivni sud bio bi najviše tijelo

‡ Ustavni sud, čije bi prvenstvene funkcije bila rješavanje sporova među ustavnim organima, bio bi prvostepeni sud za takve slučajeve - tj. takvi bi se sporovi podnosili neposredno Ustavnom sudu i mogli bi se riješiti traženom brzinom - za razliku od prizivne jurisdikcije Suda specificirane u klauzu.li koja siljedi iza nekoliko pod-paragrafa

nediskriminacije itd. - kao i ostale grane uprave (VI.A.2/b); početne arnažmane u svezi s nediskriminacijom nadzirat će ICFY, a zatim odgovarajuće tijelo što ga odrediti ICVY.

2. Nacionalna: samo upravno tijelo (tj. nema uniformiranih, oružanih snaga) s ciljem: a) koordinacije provincijske policije b) stručna pomoć (npr. kriminalistički laboratoriji) c) koordinacija s međunarodnim i inozemnim policijskim ustanovama

C. Zabrana drugih oružanih snaga:

Osim vojnih snaga i, tamo gdje je to potrebno, policije, u zemlji se ne mogu formirati nikakve javne ili privatne oružane jedinice.

VI. Ljudska prava i prava skupine/manjina

A. Suštinski aspekti

1. Izvor: Najviša razina međunarodno priznatih prava kako su ona izložena u dokumentima (prvenstveno međunarodnim sporazumima i nekim deklaracijama ICO - koje su potakli UN, Vijeće Europe i KESS) koje treba navesti u Ustavu (vidi Dodatak ovome).

2. Vrste

a) Opće ljudska prava, osobito građanska i politička prava

b) Prava skupina, osobito "manjina" /*/, uključivši obavezu održavanja ravnoteža između skupina u državnim tijelima koja donose odluke kao i u raznim centralnim i provincijskim građanskim, policijskim i drugim službama (ili, kao minimum, stroga nediskriminacija).

c) Ekonomska, društvena i kulturna prava - koja će se u znatnoj mjeri možda morati utvrditi kao težnje i ciljevi, a ne ovisno o krutoj zaštiti ostalih gore navedenih prava.

B. Proceduralni aspekti:

Opća ljudska, građansko-politička i grupna prava treba zaštititi nizom domaćih i međunarodnih proceduralnih aranžmana, uključivši slijedeće /†/:

1. Međunarodna komisija za ljudska prava za BiH, sa širokim ovlaštenjima za istraživanje i primanje žalbi, i obavezom izvještavanja nadležnih međunarodnih tijela (UN, KESS, i Vijeće Europe) uključujući, po potrebi, Vijeće sigurnosti. Komisiju će osnovati ICFY za određeno razdoblje (npr. 5 godina), s time da je moguće produženje odlukom ICFY ili neke druge odgovarajuće međunarodne institucije koju ICFY odredi.

2. Četiri javne pravobranioca (ombudsmena), po jedan iz svake skupine, koje će isprva imenovati ICFY, a kasnije Donji dom zakonodavnog tijela. Oni moraju imati odgovarajuće osoblje i čvrsta ovlaštenja za istraživanje; obvezni su podnositi izvještaje svim nadležnim državnim tijelima na svim razinama, i moraju biti ovlašteni za podnošenje priziva ili intervenciju na sudovima radi zaštite prava. Trebali bi biti posebno odgovorni za ukidanje procesa etničkog čišćenja.

3. Sud za ljudska prava koji može razmatrati prizive od svih sudova (provincijskih ili nacionalnih) u svezi s ljudskim pravima. Sud bi se isprva osnovao kao dio mehanizma Vijeća Europe i sastojao bi se od po jednog BiH suca iz svake skupine imenovanog sa strane Predsjedništva, te najmanje pet

---

* Ovaj će izraz zahtijevati posebnu pažnju i definiciju u odnosu na BiH jer, s jedne strane, nijedna etnička ili druge skupine nije u apsolutnoj većini u BiH u cijelini, tako da su u određenom smislu sve skupine manjine, premda je vjerojatno da će u mnogim područjima jedna skupina biti u očitoj većini.

† Uz niže navedene aranžmane, treba također uzeti u obzir međunarodni nadzor, koji osiguravaju na normalnoj osnovi posebna tijela formirana na temelju međunarodnih sporazuma o ljudskim pravima što će ih BiH morati potpisati (utvrditi u Ustavu/IV.A.1(- vidi par./c/ Dodatka ovome)

inozemnih sudaca koje bi imenovali predsjednici Europskog suda za ljudska prava i Europske komisije za ljudska prava. Sud bi se zadržao barem dok BiH ne postane članom Vijeća Europe i potpiše Europsku konvenciju o ljudskim pravima (a možda i iza toga).

4. Neograničeni pristup pojedinaca i priznatih skupina sudovima u svim okolnostima, s pravom neposrednog oslanjanja na ustavne odredbe i na odredbe međunarodnih sporazuma što ih je BiH potpisala ili koji se spominju u Ustavu bez obzira na to da li postoji provedbeno zakonodavstvo ili ne.

C. Državljanstvo (tijesno povezano s mnogim odredbama o ljudskim pravima i pravima skupina):

1. Državljanstvo BiH, treba odrediti centralna vlada u skladu s Ustavom i zakonima BiH

2. Treba dopustiti dvojno državljanstvo

3. Nema "provincijskog državljanstva"

4. Nema službene etničke identifikacije građana (npr. na osobnim iskaznicama)

83. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Pismo predsjedniku Predsjedništva R BiH Aliji Izetbegoviću (Zagreb, 30. 10. 1992.)[*]

Pismo predsjednika Republike Hrvatske dr. FranjeTuđmana predsjedniku Predsjedništva Republike BiH Aliji Izetbegoviću

"Štovani gospodine Predsjedniče,

primio sam Vaše pismo od 27. listopada 1992. u kojem me molite da utječem na uklanjanje smetnji koje stoje na putu djelotvornom oživotvorenju sporazuma kojeg smo u ime naših država potpisali u Zagrebu 21. srpnja i njegova dodatka u New Yorku 21. rujna 1992. godine.

Uvjeravam Vas s punom odgovornošću da Republika Hrvatska, pa i ja osobno, dosljedno radimo na ostvarenju načela oko kojih smo se sporazumjeli, a da smetnje o kojima govorite dolaze zapravo s vaše strane.

Hrvatska je priznala Republiku Bosnu i Hercegovinu. Ona je već odredila i svog veleposlanika u toj državi i djelatno se zalaže da Bosna i Hercegovina opstane kao jedinstvena država koja će biti konstitutivna zajednica triju ravnopravnih i suverenih naroda. Budući da je jedan od njih hrvatski narod i budući da se povijesno, prostorno i gospodarski međusobno prožimamo, to je za Hrvatsku, a uvjeren sam i za Bosnu i Hercegovinu, dugoročni strateški interes. Hrvatska, iako i sama ratom užasno pogođena, u mnogim krajevima razrušena i teško osiromašena, podnijela je i podnosi u materijalnom smislu za Bosnu i Hercegovinu veći teret, rekao bih, i od nje same. Sjetite se samo da i danas zbrinjavamo više od pet stotina tisuća izbjeglica iz Bosne i Hercegovine.

Hrvatski narod u Bosni i Hercegovini, od prvog dana četničke i velikosrpske aresije na nju, organizirano je ustao u obranu svojih ognjišta i, pomognut od svoje matice - Republike Hrvatske, uz mnoge žrtve uspio je osloboditi i obraniti veći dio teritorija na kojem živi. Budite uvjereni, gospodine Predsjedniče, da bi bez tog otpora Bosna i Hercegovina već odavno bila u sastavu "Velike Srbije", odnosno njene treće Jugoslavije.

Ja sam vođe tog hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini, a i Vas i Vaše suradnike, koji vodite muslimanski narod, neprestano poticao, pa to i sada činim, da se sporazumijete i povežete na temeljima pune ravnopravnosti, danas radi obrane, a sutra radi izgradnje suverene države Bosne i Hercegovine tako uređene da s njom budu zadovoljni i Hrvati i Muslimani i Srbi. Hrvatski narod kod toga ima teško iskustvo zlosretne Jugoslavije u kojoj je čak i u Bosni i Hercegovini zbog srpske i muslimanske politike smanjivan u udjelu u ukupnom stanovništvu i bio narod drugoga reda, ne samo politički nego i gospodarski, i u području kulture, školstva i sredstava priopćavanja. Stoga Hrvati iz BiH ne mogu prihvatiti uređenje države na sličnim i istim principima zbog kojih je postao jedan od najiseljenijih naroda svijeta. Hrvati su se u obrani od srpske agresije u Bosni i Heregovini dobro organizirali, kako u vojnom tako i političko-građanskom smislu, i u njihovim legalnim predstavnicima, vjerujem, naći ćete odgovorne i dobrohotne sugovornike na polju obrane i izgradnje vaše zajedničke države Bosne i Hercegovine.

Također Vas molim da pri tome ne dozvolite pribjegavanje nikakovim, lako uočljivim trikovima, niti prebacivanju krivnje na hrvatska sredstva javnog priopćavanja, a osobito da zaustavite one dijelove muslimanskih snaga koje su oružjem krenule na Hrvate.

---

[*] IZVOR: HINA, ***Baza EVA***, vijest HNAA300161-1, 30. 10. 1992. - Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman uputio je danas bosanskohercegovačkom predsjedniku Predsjedništva Aliji Izetbegoviću pismo u kojem mu odgovara na njegovo pismo od 27. listopada.

Treba li posebno podsjetiti da, osim zbrinjavanja polmilijunskog mnoštva izbjeglica, sva pomoć u Bosnu i Hercegovinu dolazi preko ili iz Hrvatske. Hrvati iz Bosne i Hercegovine nas neprestano pozivaju da učinimo sve da ta pomoć ne bude usmjerena protiv njih.

Uvjeravam Vas da ćemo sa strane Republike Hrvatske dosljedno provoditi sve odredbe našega sporazuma. U tome nas može spriječiti jedino vojna akcija Muslimana protiv Hrvata, do koje, uvjeren sam, Vi osobno, niti muslimansko vodstvo, nećete dozvoliti da dođe. Puno prijateljstvo te iskrena i djelatna suradnja, životni su, vitalni interes naših obiju država, pa je i obveza, moja i Vaša, da na tome intenzivno radimo", kaže se u pismu kojega je Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman uputio predsjedniku Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine Aliji Izetbegoviću.

85. Skupština Republike Srpske Krajine i Skupština Republike Srpske: Prijedorska Deklaracija (31. 10. 1992.)[*]

Smatrajući da je pravo naroda na samoodređenje, odnosno pravo naroda da slobodno odredi svoj politički status istorijsko, prirodno, sveto i neotuđivo;

Potvrđujući da je princip stalnog suvereniteta naroda i nacije nad teritorijima na kojima živi, garancija nacionalnog, socijalnog, kulturnog i ekonomskog razvoja;

Nalazeći da su to pravo i taj princip ozakonjeni u brojnim dokumentima Organizacije ujedinjenih nacija, KEBS-a i Konferencije o Jugoslaviji (Povelja o pravima čovjeka, Rezolucija 1803/XVIII/ Generalne skupštine od 14.12.1962. i dr., finalni akt KEBS-a i dr., Brionska deklaracija EZ o Jugoslaviji iz 1991, Principi londonske Konferencije o Jugoslaviji /V/ i dr.);

Konstatujući da su Republika Srpska Krajina i Republika Srpska državni entiteti koji su, nakon secesionističkog komadanja SFRJ, nastali ovaploćenjem prava na samoodređenje i principa permanentnog suvereniteta naroda i nacije, i da imaju pravo da se samostalno sporazumijevaju o saradnji;

Ističući svoju privrženost normama međunarodne zajednice, a u skaldu sa evropskim nastojanjima ka jačanju međunarodne saradnje u svim vidovima koje obje strane smatraju korisnim i na dobrobit svog naroda;

Skupština Republike Srpske Krajine i Skupština Republike Srpske, na zajedničkoj sjednici od 31.10.1992. godine održanoj u Prijedoru, usvajaju sljedeću:

D E K L A R A C I J U
o saradnji i težnjama za ujedinjenjem Republike Srpske i Republike Srpske Krajine

1. Dvije skupštine objavljuju da će pravni sistemi u Republici Srpska Krajina i Republici Srpskoj biti identični.
2. Dvije Skupštine objavljuju da građani Republike Srpske i Republike Srpska Krajina imaju srpsko državljanstvo, i da su državni simboli isti i u skladu sa istorijskim kontinutitetom srpskog naroda.

   Grb je tradicionalni grb Nemanjića sa krunom, zastava srpska: crveno-plavo-bijela trobojka i himna „Bože pravde“
3. Dvije skupštine objavljuju da Republika Srpska i Republika Srpska Krajina stupaju u odbrambeni savez, čiji je zadatak da podjednako štiti slobodu i integritet dviju rpeublika do iznalaženja konačnog političkog rješenja;
4. Dvije skupštine objavljuju da nadležne ustanove u Republici Srpskoj i Republici Srpska Krajina treba da osiguraju da svi stepeni obrazovanja budu programski jedinstveni.
5. Dvije skupštine objavljuju da Republika Srpska Krajina i Republika Srpska stupaju u monetarnu i carinksu uniju.

[*] IZVOR: Srđan Radulović. *Sudbina Krajine*. Beograd: Dan Graf, 1996., str. 154 -155.

6. Dvije skupštine objavljuju spremnost Republike Srpska Krajina i Republike Srpske za sve vidove povezivanja kulture, informisanja, transporta i komunikacija, socijalne i zdravstvene zaštite, ekonomskih aktivnosti, trgovine, energije, ekologije i dr.
7. Dvije skupštine objavljuju da će Republika Srpska i Republika Srpska Krajina urediti zajedničke odnose iz oblasti fiskalne politike i politike platnog sistema.
8. Skupština Republike Srpske i Skupština Republike Srpske Krajine donose odluku da se izbori za politička tijela obiju republika odgađaju do kraja rat. PO završetku rata, referendumom će se odlučiti o daljim oblicima saradnje između ove dvije republike, uključujući i mogućnost ujedinjenja.
9. Skupština Republike Srpska Krajina i Skupština Republike Srpske zadužuju nadležne organe dviju republika da odmah formiraju odgovarajuća zajednička tijela radi postizanja objavljenih ciljeva. Sve vidove saradnje i povezivanja inicira i objedinjuje koordinacioni odbor u koji ulaze: predsjednici republika, predsjednici skupština republika predsjednici republičkih vlada.
10. Radi razvijanja i koordinisanja navedenih oblika saradnje Skupština Republike Srpske i Skupština Republike Srpska Krajina će održavati zajedničke sjednice.
11. Svi vidovi saradnje će se ponuditi i drugim srpskim državama.
12. Pokrenuće se inicijativa za sazivanje svesrpskih skupština (Republike Srpska Krajina, Republike Srpske, Republike Srbije i Republike Crne Gore), gdje će se razmatrati politička, ekonomska, kulturna i druga pitanja koja su od opšteg interna za svesrpski narod.
13. Skupština Republike Srpske i Republike Srpska Krajina objavljuju opredjeljenje srpskog naroda u ovim republikama za državno ujedinjenje. Ovo ujedinjenje se odlaže do isteka plana Ujedinjenih nacija o zaštiti Krajine.
14. Ova Deklaracija će se objaviti u Službenim glasnicima obje Republike.

PREDSJEDNIK SKUPŠTINE
REPUBLIKA SRPSKA KRAJINA
Mile Paspalj

PREDSJEDNIK SKUPŠTINE
REPUBLIKE SRPSKE
Momčilo Krajišnik

88. Predsjedništvo RBiH: Zakon o izboru i opozivu članova Predsjedništva RBiH (Sarajevo, 24. 12. 1992.)[*]

Na osnovi Amandmana LI točka 5. stavak 3. na Ustav Republike Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovine, donosi

Uredbu sa zakonskom snagom o izmjenama i dopuni zakona o izboru i opozivu članova Predsjedništva RBiH

Članak 1.

U Zakonu o izboru i opozivu članova Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine ("Službeni list SRBiH", br. 29/90 i 28/90 i "Službeni list RBiH“ broj 2/92), u članku 1. iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi: "Članove Predsjedništva RBiH za vrijeme ratnog stanja bira Skupština Republike Bose Hercegovine."

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 5.

Članak 2.

Za vrijeme ratnog stanja ne primjenjuju se odredbe: čl. 4. i 5. st. 4. i 5. čl. 6., članci 7. do 12. i čl. 15. i 16. Zakona o izboru i opozivu članova Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine.

Članak 3.

Postupak predlaganja i utvrđivanja kandidata za članove Predsjedništva RBiH i izbora članova Predsjedništva RBiH vrši se uz odgovarajuću primjenu Poslovnika Skupštine Republike Bosne i Hercegovine ("Službeni list RBiH", br. 8/91 i 32/92).

Članak 4.

Ova uredba stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu RBiH".

PR. broj 1397/92

Sarajevo, 24. prosinca 1992. godine

Predsjednik Predsjedništva RBiH Alija Izetbegović, s.r.

[*] IZVOR: Nevenko Herceg, Neven Tomić. *Izbori u Bosni i Hercegovini*. Mostar: Sveučilište u Mostaru Centar za studije novinarstva, 1998, str. 253-254.

89. Predsjedništvo RBiH: Odluka o izboru člana Predsjedništva RBiH (Sarajevo, 24. 12. 1992.)[*]

Na osnovi Amandmana LI. točka 5. stavak 3. na Ustav Republike Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovine, na sjednici od 24. prosinca 1992. godine, donosi

Odluku o izboru člana Predsjedništva RBiH

I.

Za člana Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine izabran je MIRO LASIĆ.

II.

Ovu odluku objaviti u "Službenom listu RBiH".

Broj 02-111-920/92

Sarajevo, 24. prosinca 1992. godine.

Predsjednik Predsjedništva RBiH, Alija Izetbegović, s.r.

[*] IZVOR: Nevenko Herceg, Neven Tomić. *Izbori u Bosni i Hercegovini*. Mostar: Sveučilište u Mostaru Centar za studije novinarstva, 1998, str. 257.

90. Predsjedništvo RBiH: Odluka o izboru člana Predsjedništva RBiH (Sarajevo, 24. 12. 1992.)[*]

Na osnovi Amandmana LI. točka 5. stavak 3. na Ustav Republike Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovine, na sjednici od 24. prosinca 1992. godine, donosi

Odluku o izboru člana predsjedništva RBiH

I.

Za člana Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine izabrana je dr. TATJANA LJUJIĆ-MIJATOVIĆ.

II.

Ova odluku objaviti u "Službenom listu RBiH".

Broj 02-111-921/92.

Sarajevo, 24. prosinca 1992.

Predsjednik Predsjedništva RBiH, Alija Izetbegović, v.r.

[*] IZVOR: Nevenko Herceg, Neven Tomić. *Izbori u Bosni i Hercegovini*. Mostar: Sveučilište u Mostaru Centar za studije novinarstva, 1998, str. 257.

91. Vance-Owenov mirovni plan: Nacrt dogovora o Bosni i Hercegovini (Ženeva, 02-05. 01. 1993.)[*]

Nacrt dogovora o Bosni i Hercegovini

Mi potpisani

Vođeni principima Povelje Ujedinjenih naroda, Opće deklaracije o ljudskim pravima i Deklaracije o pravima manjina;

Pozivajući se na Izjavu o principima i Izjavu o Bosni prihvaćenu od Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji na zasjedanju u Londonu i Program akcije glede humanitarnih pitanja dogovoren na ovome zasjedanju;

Cijeneći odluke Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda glede bivše Jugoslavije i

Reafirmirajući njihovo prihvaćanje mira i sigurnosti među državama nasljednicama bivše Jugoslavije

Slažemo se sa sljedećim:

I. ODREĐIVANJEM GRANICA POKRAJINA

Podjela Bosne i Hercegovine na pokrajine bit će sukladna priloženome zemljovidu.

II. USTAVNIM OKVIROM ZA BOSNU I HERCEGOVINU

Tripartitni će se pregovori nastaviti kontinuirano u Ženevi, pod okriljem Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji, sa zadaćom dovršenja ustrojstva Bosne i Hercegovine sukladno sljedećim principima:

1. Bosna i Hercegovina bit će decentralizirana država, a većinu funkcija vlasti imat će njezine pokrajine.
2. Pokrajine neće biti međunarodne pravne osobe i neće moći sklapati dogovore sa stranim državama ili međunarodnim organizacijama.
3. Puna sloboda kretanja bit će dopuštena širom Bosne i Hercegovine, djelomično osigurana održavanjem međunarodno nadziranih putova.
4. Ustav će priznavati tri »konstitutivna naroda« kao i skupinu »ostalih«.
5. Sva pitanja od bitnoga značenja za svaki od konstitutivnih naroda bit će regulirana ustavom koji se po tim pitanjima može mijenjati samo konsenzusom konstitutivnih naroda, a obični vladini poslovi neće biti podložni vetu nijedne od skupina.
6. Pokrajine i središnja vlast imat će demokratski izabrana zakonodavna tijela, demokratski izabranu izvršnu vlast i neovisno sudstvo. Predsjedništvo ima biti sačinjeno od tri izabrana predstavnika svakoga od triju konstitutivnih naroda. Prvi će izbori biti pod nadzorom Ujedinjenih naroda/Europske zajednice/KESS-a
7. Ustavni sud, sa članom iz svake skupine i većinom od nebosanskih članova koje će za početak postaviti Međunarodna konferencija o bivšoj Jugoslaviji, rješavat će sporove između središnje vlasti i pokrajina, te među organima prve.
8. Bosna i Hercegovina će se progresivno demilitarizirati pod nadzorom UN/EZ.

---

[*] IZVOR: ***Slobodna Dalmacija***, 15.-18. 1. 1993.

9. Najviša razina međunarodno priznatih ljudskih prava bit će zajamčena ustavom, koji će također jamčiti njihovu primjenu kroz domaće i međunarodne mehanizme.
10. Stanoviti broj međunarodnih sredstava nadzora i kontrole bit će osiguran za ustrojstvo, a ostat će na terenu najmanje dokad se tri konstitutivna naroda konsenzusom ne dogovore o njihovu razrješenju.

III. SURADNJA GLEDE HUMANITARNIH NAPORA

1. Maksimalna suradnja pružit će se Visokome komesarijatu UN za izbjeglice, Međunarodnome komitetu Crvenoga križa, UNPROFOR-u i drugim humanitarnim organizacijama angažiranim na pružanju pomoći izbjeglicama i raseljenim osobama.
2. Puna suradnja također će se pružiti Visokome komesarijatu za izbjeglice u izradi i provedbi programa povratka izbjeglica i raseljenih osoba u njihove domove.

ALIJA IZETBEGOVIĆ RADOVAN KARADŽIĆ MATE BOBAN

svjedoci: CYRUS VANCE DAVID OWEN

PRILOG

Sljedeći tekst je tekst »Ustavne strukture Bosne i Hercegovine«, predložen od supredsjedatelja 27. listopada 1992. godine, i 16. studenoga posebice prihvaćen od Vijeća sigurnosti (rezolucija 787. članak 1) kao osnova za pregovore o političkom rješavanju sukoba u Bosni i Hercegovini, te neznatno izmijenjen kako bi se uvažile konzultacije sa zainteresiranim stranama o tome prijedlogu te da bi se istaknule neke dodatne točke koje su supredsjedatelji unijeli 2. siječnja 1993. godine u vezi sa zemljovidom predložene podjele na pokrajine, a sve kako je izneseno u »Ustavnim principima za Bosnu i Hercegovinu«.

PREDLOŽENA USTAVNA STRUKTURA BOSNE I HERCEGOVINE

Bosna i Hercegovina bit će decentralizirana država sa značajnim funkcijama prenesenim na 10 autonomnih pokrajina.

I. SVEUKUPNA STRUKTURA

A. Bosna i Hercegovina bit će decentralizirna država unutar svojih sadašnjih međunarodnih granica (onih koje je imala u bivšoj SFRJ)

B. Bosna i Hercegovina se dijeli na deset autonomnih pokrajina:

1. Granice pokrajina određene su na priloženome zemljovidu. Mnoge će pokrajine imati značajnu većinu jedne od triju glavnih etničkih skupina, a većina će imati i značajnu zastupljenost manjina.
2. Granice pokrajina odredit će se Ustavom i neće se moći mijenjati bez izrazite većine. Isto tako, nijednoj pokrajini neće se dopustiti izdvajanje bez takove većine.

3. Nijedna od pokrajina neće moći imati ime koje se specifično poistovjećuje s jednom od glavnih etničkih, grupa.
4. Neće postojati granična kontrola na međupokrajinskim granicama i puna sloboda kretanja bit će dopuštena širom cijele zemlje. Posebni međupokrajinski putevi (koji će biti označeni u dodatnome zemljovidu) bit će pod međunarodnim nadzorom, kako bi se zajamčio slobodan protok prometa i spriječilo da se vojne snage ili određeni ratni materijali kreću između pokrajina, sve dok se Ustav ne nadopuni.

C. Ustav će priznavati tri »konstitutivna naroda« kao i skupinu »drugih«.

D. Ustav će omogućiti da na prijelaznoj osnovi nekim od ustavnih tijela rukovode osobe postavljene od Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji, a stanovite će funkcije biti pod međunarodnim nadzorom.

1. To uključuje:

a) Međupokrajinske putove; b) Ustavni sud; c) Progresivnu demilitarizaciju zemlje; d) Nediskriminatorni sastav policije; e) Međunarodnu komisiju za ljudska prava u Bosni i Hercegovini; f) Parlamentarne zaštitnike prava građana od samovolje državnih organa vlasti; g) Sud za ljudska prava

2. Trajanje tih dogovora bit će: a) Ograničeno na određeno razdoblje; b) određeno po Međunarodnoj konferenciji o bivšoj Jugoslaviji ili njezinu nasljedniku; c) Određeno objektivnim okolnostima; d) Ako nije drugačije određeno, dok se promjenama Ustava ne ukinu ili izmjene privremene mjere, za što mora biti uspostavljena dovoljno velika većina kako bi se to postizalo samo čvrstim konsenzusom skupina.

II. RASPODJELA FUNKCIJA VLASTI

A. Središnja će vlast imati isključivu odgovornost za:

1. Vanjske poslove (uključujući članstvo u međunarodnim organizacijama)
2. Međunarodnu trgovinu (carine, kvote)
3. Državljanstvo (uključujući i dvojna)
4. Oporezivanje za potrebe središnje vlasti

B. »Neovisne« vlasti, sastavljene od predstavnika svih pokrajina, bit će odgovorne za:

1. Središnju banku: a) emisiju novca; b) regulativne funkcije nad pokrajinskim bankama
2. Infrastruktura za međunarodne i međupokrajinske komunikacije: željeznice, kanale, cjevovode, zračnu kontrolu, poštu, telefone i telegrafe
3. Električnu dalekovodnu mrežu

C. Središnja vlast i pokrajine dijelit će odgovornost za:

1. Kontrolu okoliša, tako da će središnja vlast odrediti najniže standarde, a svaka od pokrajina ih može pooštriti.
2. Sudstvo

D. Pokrajine će općenito biti isključivo odgovorne za

1. Školstvo, uključujući i više (sveučilišta)
2. Kulturne institucije i programe
3. Radio i televiziju
4. Odobravanje poslova i trgovine

5. Korištenje prirodnih resursa: poljodjelstvo, šumarstvo, lov i ribolov, rudarstvo
6. Zdravstvena skrb, socijalne službe i osiguranje
7. Pokrajinske komunikacije: lokalne ceste, aerodromi
8. Proizvodnja energije
9. Kontrola komercijalnih banaka, štedionica i drugih financijskih ustanova
10. Policija
11. Oporezivanje za pokrajinske potrebe

Pokrajinama neće biti dopuštena uspostava službenih međunarodnih veza, osim uz dopuštenje središnje vlasti; one nisu međunarodne pravne osobe

Dogovor o miru u Bosni i Hercegovini

Potpisani,

Prihvaćajući s dobrodošlicom poziv supredsjedatelja Upravljačkog komiteta Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji da sudjeluju u razgovorima o obnovi mira u Bosni i Hercegovini;

Računajući na konstruktivnu atmosferu pregovora održanih u Ženevi od 2. do 5. siječnja i uz pomoć zapovjednika snaga UNPROFOR-a generalliutenanta Satisha Nambiara;

Imajući na umu principe Međunarodne konferencije i rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda, posebice rezolucije 752 i 787, što se odnose na povlačenje svih stranih snaga iz Bosne i Hercegovine;

Želeći sukob u Bosni i Hercegovini privesti kraju bez bilo kakvih daljnjih odgađanja i uspostaviti mir širom zemlje;

Želeći izraditi dogovore za provođenje prekida neprijateljstava i za njihovo nadziranje kako bi zajamčili njihovu djelotvornost i trajnost.

Slažemo se sa sljedećim:

1. Mjerama za postizanje bezuvjetnog prekida neprijateljstava širom Bosne i Hercegovine, kako je izloženo u Prilogu I.
2. Mjerama za obnovu infrastrukture u Bosni i Hercegovini, kako je izložena u Prilogu II.
3. Mjerama za otvaranje puteva, kako je izloženo u Prilogu III.
4. Dogovorima o razdvajanju snaga, kako je izloženo u Prilogu IV.
5. Mjerama za demilitarizaciju Sarajeva, kako je izloženo u Prilogu V.
6. Mjerama za nadzor granica Bosne i Hercegovine, kako je izloženo u Prilogu VI.
7. Povratku snaga u određene pokrajine, kako je izloženo u Prilogu VII.

Sefer Halilović	Ratko Mladić	Milivoj Petković
Svjedoci:	Radovan Radinović	Anton Tus
Cyrus Vance		David Owen

92. MKBJ: Devet točaka nacrta "ustavnih načela" koje je uvjetno prihvatio Radovan Karadžić (Ženeva, 12. 1. 1993.)[*]

Tekst devet točaka nacrta "ustavnih načela" koje je danas uvjetno prihvatio vođa Srba u BiH Radovan Karadžić.

1. Bosna i Hercegovina bit će decentralizirana država, a njezinim ustavom će biti priznata tri konstitutivna naroda. Većina državnih funkcija će biti dodijeljena provincijama.

2. Provincije neće imati nikakav međunarodni pravni subjektivitet i neće moći zaključivati ugovore sa stranim državama ili međunarodnim organizacijama.

3. U cijeloj Bosni i Hercegovini bit će dopuštena potpuna sloboda kretanja. Ona će se djelomično osigurati održavanjem koridora za prolaz pod međunarodnom kontrolom.

4. Sva pitanja od životnog interesa za svaki konstitutivni narod će biti određena ustavom koji će se moći mijenjati jedino konsenzusom konstitutivnih naroda. Redovni poslovi vlade neće moći biti predmetom veta niti jedne grupe.

5. Provincije kao i središnja vlada trebat će imati parlamente izabrane demokratskim putem, i šefove izvršnih organa izabranih demokratskim putem, te neovisnu sudsku vlast. Predsjedništvo će biti sastavljeno od triju predstavnika koje će demokratski izabrati tri konstitutivna naroda. Prvi izbori održat će se pod nadzorom Ujedinjenih naroda, Europske zajednice i KESS-a.

6. Ustavni sud s jednim članom svake grupe i s većinom članova koji nisu iz Bosne i Hercegovine, koje će u početku odrediti Konferencija o bivšoj Jugoslaviji, trebat će riješiti sporove između središnje vlade i provincija.

7. Bosna i Hercegovina postupno će se demilitarizirati pod kontrolom Ujedinjenih naroda i Europske zajednice.

8. Ustav će štititi prava čovjeka po najstrožim međunarodnim kriterijima i u njemu će se predvidjeti unutarnji i međunarodni mehanizmi za njihovo poštivanje.

9. Ustavom će biti predviđeni mehanizmi međunarodnog nadzora i kontrole i oni će postojati tako dugo dok konstitutivni narodi neće konsenzusom odlučiti o njihovu ukidanju.

---

[*] IZVOR: HINA, ***Baza EVA***, Vijest HNA0220, 12. 1. 1993. - Objavljujemo cjelovit tekst devet točaka nacrta "ustavnih načela" koje je danas uvjetno prihvatio vođa Srba u BiH Radovan Karadžić. :

93. Ministarstvo obrane BiH: Zapovijed ministra obrane BiH Bože Rajića (Sarajevo, 16. 1. 1993.)[*]

Zapovijed ministra obrane BiH Bože Rajića

„1. Sve postrojbe HVO koje se trenutno nalaze u prostorima provincija broj 1, 5 i 9, koje su Ženevskim dogovorom proglašene muslimanskim provincijama, potčinjavaju se Glavnom stožeru Armije BiH.

2. Sve postrojbe Armije BiH, koje se trenutno nalaze na prostorima provincija broj 3. 8 i 10, koje su Ženevskim dogovorima proglašene hrvatskima, podčinjavaju se Glavnom stožeru HVO-a.

3. Sve postrojbe Vojske srpske u BiH imaju se povući, sa svim ljudstvom i tehnikom, u prostore provincija 2, 4 i 6, koje su Ženevskim dogovorima proglašene srpskim provincijama.

4. Sve postrojbe HVO, Armije BiH i Vojske Srpske, koje se trenutno nalaze na prostorima provincije 7, za koju se Ženevskim dogovorima predviđa poseban status, moraju bezuvjetno obustaviti sva neprijateljstva.

5. Zapovijed ostaje na snazi do konačnog dogovora, potpisivanja i nove zapovijedi o operacionalizaciji dogovora o miru iz Ženeve.

6. Za izvršenje te zapovijedi ministar obrane BiH Rajić imenovao je odgovornima zapovjednika Glavnog stožera HVO brigadira Milivoja Petkovića, načelnika Glavnog stožera Armije BiH pukovnika Sefera Halilovića te zapovjednika Vojske srpske u BiH general-pukovnika Ratka Mladića. Božo Rajić zapovijedio je i da mu ti zapovjednici svakodnevno dostavljaju dnevna izvješća, najkasnije do 20.00 sati.

Zapovijed stupa na snagu odmah, a rok za njeno izvršenje je 20. siječnja do ponoći.“

Odluka Hrvatskog vijeća obrane o podčinjavanju postrojbi HVO i A BiH

MOSTAR - Ured za informiranje Hrvatskog vijeća obrane Hrvatske zajednice Herceg-Bosne objavio je jučer priopćenje s izvanredne sjednice HVO Herceg-Bosne, koje objavljujemo u cijelosti:

„Suglasno dosad postignutim i potpisanim sporazumima Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji i dogovorom o miru u Republici Bosni i Hercegovini, Hrvatsko vijeće obrane Hrvatske zajednice Herceg-Bosne na jučerašnjoj je izvanrednoj sjednici donijelo odluku da se sve postrojbe Armije BiH, koje se u ovom trenutku nalaze na prostorima provincija broj 3. 8 i 10 - koje su provincije Ženevskim dogovorima proglašene hrvatskima - podčinjavaju Zapovjedništvu Glavnog stožera Oružanih snaga Hrvatskog vijeća obrane. Sve postrojbe Oružanih snaga HVO koje se u ovom trenutku nalaze na prostorima provincija broj 1, 5 i 9 - a koje su Ženevskim dogovorom proglašene muslimanskima - podčinjavaju se Zapovjedništvu Glavnog štaba Armije BiH. Istodobno, postrojbe Hrvatskog vijeća obrane Kiseljaka i Kreševa - a te općine pripadaju provinciji broj 7 — ostaju pod Zapovjedništvom Glavnog stožera HVO do konačnog dogovora o statusu te provincije.

U odluci HVO HZ Herceg-Bosne navodi se da je ona privremena i da će vrijediti do konačnog potpisivanja dogovora o ustrojstvu i o miru u Bosni i Hercegovini.

---

[*] IZVOR: ***Glas Slavonije,*** 18. 1. 1993.

Kao rok za provođenje citirane odluke određuje se 20. siječnja ove godine, odnosno pet dana od njezina donošenja. Sukladno toj odluci Hrvatskog vijeća obrane Hrvatske zajednice Herceg-Bosne, predstojnik Odjela obrane HVO HZ HB izdao je danas odgovarajuću zapovijed.

Odluka Hrvatskog vijeća obrane HZ Herceg-Bosne proizlazi kako iz dokumenata Ženevske konferencije koje je hrvatska strana potpisala s iskazanom spremnosti da ih u cijelosti poštuje, tako i iz ponašanja muslimanske strane na prostorima Hrvatske zajednice Herceg-Bosne, o čemu govore incidenti s teškim posljedicama u srednjoj Bosni, posebice u Gornjem Vakufu, i u još nekim mjestima. Žestoki napadi na postrojbe HVO i na naselja s hrvatskim pučanstvom, što ih posljednjih dana čine pripadnici Armije BiH ii travničkoj provinciji, samovoljno i razbijačko djelovanje zapovjednika IV. korpusa Armije BiH Arifa Pašalića i još nekih oficira bivše JNA, sada uključenih u zapovjedništva i postrojbe Armije BiH. ne pridonose ciljevima zajedničke borbe protiv srbočetničkog agresora. Takvo ponašanje zapravo slabi obranu od zajedničkog neprijatelja i ujedno, potiče i izaziva sukobe s Hrvatima.

Odluka HVO HZ Herceg-Bosne o podčinjavanju svih postrojba Armije BiH Zapovjedništvu Hrvatskog vijeća obrane, s pratećom zapovijedi predstojnika Odjela' obrane HVO HZ HB, treba spriječiti sve vrste dvovlasća, anarhije i samovoljnog preuzimanja ovlasti, što u pojedinim mjestima na području HZ Herceg-Bosne bez ikakve osnove i pravnog uporišta pokušavaju uvesti zapovjedništva i organi Armije BiH. Istodobno. HVO HZ HB obvezuje sve postrojbe HVO i zapovjednika na prostoru provincija broj 1, 5 i 9 da se stave pod Zapovjedništvo Glavnog štaba Armije BiH i da se ponašaju sukladno dokumentima Ženevske konferencije

94. Predsjedništvo RBiH: Odluka Predsjedništva BiH o zapovijedi ministra obrane Bože Rajića od 16.1.1993. (Sarajevo, 19. 1. 1993.)[*]

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA PREDSJEDNIŠTVO

Na osnovu člana 8. Uredbe sa zakonskom snagom o oružanim, snagama Republike Bosne i Hercegovine ("Službeni list RBiH“ - broj 4/92) Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovine, na prijedlog Vlade Republike Bosne i Hercegovine, d o n o s i

Odluku
o proglašenju nevažećom zapovijedi ministra odbrane Republike Bosne i Hercegovine

I

Proglašava se u cijelosti nevažećom zapovijed ministra obrane Republike Bosne i Hercegovine Bože Rajića broj 01/93 od 16.01.1993. godine, kao neustavna i nezakonita, jer je donešena od neovlaštenog lica.

II

Za donošenje naredbe takve vrste ovlašteno je Predsjedništvo RBiH kao vrhovna komanda Oružanih snaga RBiH.

III

Ovu odluku objaviti u "Službenom listu RBIH".

P-broj 14O2/93_____
19. januara, 1993. godine
Sarajevo

PREDSJEDNIK
PREDSJEpNISTVA RBiH
Alija Izetbegović

[*] IZVOR: Dokument, br.: P-broj 1402/93, 19. januara, 1993 godine. Fotokopija dokumenta u arhivi autora.

Obrazloženje odluke o proglašenju nevažećom zapovijedi ministra obrane RBiH

Ministar obrane Rajić Božo izdao je zapovijed o potčinjavanju svih postrojbi Hrvatskog vijeća obrane koje se u ovom trenutku nalaze u prostorima provincija 1, 5 i 9, Glavnom Štabu Armije RBiH, svih postrojbi Armije RBiH koje se nalaze na prostorima provincija 3, 8 i 10, Glavnom stožeru Hrvatskog vijeća obrane i da se sve postrojbe tzv. "vojske srpske" u RBiH imaju povući, sa svim ljudstvom i tehnikom u prostore provincija 2, 4 i 6.

Pomenutom zapovijeđu naređeno je da sve postrojbe Hrvatskog vijeća obrane, Armije RBiH i tzv. "vojske srpske" koje se nalaze na prostorima provincije 7 imaju bezuvjetno obustaviti sva neprijateljstva, te da zapovijed ostaje na snazi do konačnog dogovora i potpisivanja Ženevskog sporazuma i nove zapovijedi o operacionalizaciji dogovora o miru iz Ženeve.

Zapovijeđu su određeni i odgovorni za njeno izvršenje kao i rok.

Članom 8. Uredbe sa zakonskom snagom o oružanim snagama RBiH ("Službeni list RBiH" - broj 4/925) propisano je da je Predsjedništvo Republike najviši organ rukovođenja i komandovanja Armijom, a članom 18. Uredbe sa zakonskom snagom o obrani ("Službeni list RBiH " - broj 4/92) propisano je da Ministarstvo obrane obavlja stručne i štabne poslove u djelokrugu obrane utvrđene zakonom, drugim propisima i opštim aktima za potrebe Oružanih snaga RBiH.

Kako ministar obrane RBiH nije potpisao svečanu izjavu - zakletvu, to pravno nije imao ovlaštenje za izdavanje zapovijedi, a i da je potpisao svečanu izjavu - zakletvu, prema Uredbi sa zakonskom snagom o Oružanim snagama i Uredbi sa zakonskom snagom o odbrani, to ovlaštenje je u izričitoj nadležnosti Predsjedništva RBiH kao vrhovne komande Oružanih snaga RBiH.

Na sjednici Predsjedništva RBiH održanoj 19. 0l. 1993. godine, na prijedlog Vlade RBiH, taj neustavni i nezakoniti akt je proglašen nevažećim.

95. Predsjednik RH dr. Franjo. Tuđman: Pismo predsjedniku Predsjedništva RBiH Aliji Izetbegoviću (Zagreb, 27. 1. 1993.)[*]

„Gospodine Predsjedniče,

Nemili događaji koji se zbivaju ovih dana, u kojima muslimanski ekstremisti u središnjoj Bosni organizirano, zločinački i brutalno napadaju hrvatska naselja, pucajući na civile i branitelje, prisiljavaju me da Vam se obratim

Sinoć je, kao što Vi zasigurno dobro znadete, trideset i pet vojnika HVO poginulo braneći svoja sela u okolici Busovače pred naletom muslimanskih postrojbi. Ovi su uz to zapalili više hrvatskih sela. Taj je događaj duboko potresao vodstvo hrvatskog naroda u BiH, koji su se obratili za pomoć Hrvatskoj, kao i svekolikoj svjetskoj javnosti.

Stoga, duboko zabrinut, apeliram na Vas da zaustavite tu brutalnu agresiju, jer ona može do krajnjih granica pogoršati odnose između Muslimana i Hrvata u BiH, koje je u dobrom dijelu Vaše države proteklih mjeseci povezivala borba protiv zajedničkog agresora. Ona će, ako ne bude zaustavljena, također pogoršati odnose između naših dviju država, a i u potpunosti onemogućiti protoke humanitarnim koridorima o kojima ovise mnogi životi u BiH.

Građani Hrvatske se pitaju da li je agresija na Hrvate u BiH odgovor na sve ono dobro što Hrvatska radi za Vaše sunarodnjake:

- *u zaštiti i zbrinjavanju pola milijuna izbjeglica;*
- *u organiziranju, potpori i dostavi goleme humanitarne pomoći;*
- *u omogućivanju funkcioniranja mnogih Vaših državnih službi u hrvatskim gradovima;*
- *u svekolikoj potpori za obranu od srpskog agresora;*
- *u podupiranju iznalaženja što pravednijeg rješenja za konačni ustroj BiH i uspostavi što skorijeg mira, a u okviru Konferencije u Ženevi.*

Koristim ovu priliku da se obratim neposredno hrvatskom i muslimanskom narodu u BiH da obustave sva međusobna neprijateljstva i ostvare punu suradnju u obrani od zajedničkog agresora i u pronalaženju rješenja za skladan suživot kao jednakopravno konstitutivni narodi u BiH.

Nadam se da će Vaša hitra i energična naredba muslimanskim snagama da obustave agresiju na Hrvate u BiH omogućiti da Hrvati i Muslimani u BiH zbiju snage u obrani od srpsko-crnogorskog i jugo-komunističkog agresora To je ujedno i minimalan preduvjet da bi se u hrvatskoj javnosti mogla održati spremnost za daljnju brigu o izbjeglicama i pružanju ukupne pomoći BIH uz golema vlastita odricanja.“

[*] IZVOR: ***Vjesnik***, 28. 1. 1993.

96. MKBJ: Zajednička izjava predsjednika Predsjedništva BiH Alije Izetbegovića i predsjednika HZ HB Mate Bobana (Ženeva, 27. 1. 1993.)[*]

Zajednička izjava o trenutnom prekidu sukoba između Armije BiH i HVO

Predsjednik Predsjedništva Bosne i Hercegovine Alija Izetbegović i predsjednik Hrvatske zajednice Herceg-Bosna Mate Boban sporazumjeli su se danas u Ženevi i potpisali zajedničku izjavu o trenutnom prekidu sukoba između Armije BiH i HVO. Tekst Izjave u cjelini glasi:

"1. Zapovijedamo da odmah prestanu sukobi između Armije BiH i HVO. Pozivamo hrvatski i muslimanski narod na punu podršku, jer sukobi koriste samo agresoru.

2. Zapovjednici Glavnog štaba Armije BiH i Glavnog stožera HVO dužni su odmah utvrditi odgovornost za nastale sukobe na svim razinama i bez odlaganja formirati zajedničko zapovjedništvo.

U Ženevi, 27. siječnja 1993."

Dokument nosi vlastoručne potpise Alije Izetbegovića i Mate Bobana.

[*] IZVOR: ***Vjesnik***, 28. 1. 1993.

97. MKBJ: Prijedlozi zajedničkih izjava predsjednika Predsjedništva BiH Alije Izetbegovića i predsjednika HZ HB Mate Bobana koji nisu potpisani (Ženeva, 1. 2. 1993.)[*]

Prijedlog Mate Bobana

Polazeći od činjenice da je Republika Bosna i Hercegovina međunarodno priznata kao suverena, nezavisna i demokratska država u namjeri da se uspostavi trajan mir, da se omogući što skoriji povratak izbjeglica i prognanika, te da se onemogući stjecanje bilo kojih prednosti ostvarenih silom i etničkim čišćenjem teritorija, Alija Izetbegović i Mate Boban, u prisustvu supredsjedatelja Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji, sporazumjeli su se da daju slijedeću:

Potvrđujemo suglasnost na principe budućeg ustavnog uređenja Bosne i Hercegovine, formulirane u 9. točaka na Ženevskoj konferenciji, odlučnost za mirno rješenje sukoba i zajednički otpor agresiji, ako se ona nastavi. Zapovijedamo da odmah prestanu sukobi između Armije BiH i HVO. Pozivamo hrvatski i muslimanski narod na punu podršku, jer sukobi koriste samo agresoru.

Zapovjednici Glavnog štaba Armije BiH i Glavnog stožera HVO dužni su odmah utvrditi odgovornost za nastale sukobe na svim razinama i bez odgađanja formirati zajedničko zapovjedništvo. Suglasni smo da se odmah uspostavi slobodan protok ljudi i roba i ukinu sve blokade na putovima. Nema spora izmedu hrvatskog i muslimanskog naroda o granicama provincija broj 3, 8 i 10 kako su predložene na konferenciji u Ženevi.

Do uspostave novog ustavnog uređenja BiH, provincijama će privremeno upravljati posebna tijela koja će definirati Konferencija u Ženevi. Ona će biti sastavljena na temelju proporcionalnog broja Hrvata i Muslimana u svakoj provinciji.

Uvjereni smo da će ova izjava otkloniti sve nesporazume između hrvatskog i muslimanskog naroda u Bosni i Hercegovini.

Prijedlog Alije Izetbegovića

Polazeći od činjenice da je Republika Bosna i Hercegovina međunarodno priznata kao suverena i nezavisna država, u namjeri da se uspostavi trajan mir, da se omogući što skoriji povratak izbjeglica i prognanika, te da se onemogući stjecanje bilo kojih prednosti ostvarenih silom i etničkim čišćenjem teritorija, Alija Izetbegović i Mate Boban, u prisustvu supredsjedatelja Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji, sporazumjeli su se da daju slijedeću zajedničku izjavu:

- Potvrđujemo svoju suglasnost na Principe budućeg ustavnog uređenja BiH, svoju privrženost mirnom rješenju sukoba i svoju odlučnost da se osigura zajednički otpor agresiji na Bosnu i Hercegovinu ukoliko se agresija nastavi.

Naređujemo da odmah prestanu sukobi jedinica Armije BiH i HVO. Oni koji iniciraju ove sukobe rade za neprijatelja. Stoga pozivamo hrvatski i muslimanski narod i sve ostale građane da pruže punu podršku smirivanju stanja, jer ovi sukobi ugrožavaju vjekovni skladan život ova dva naroda i koriste samo agresoru. Odmah ćemo formirati zajedničku komisiju za provođenje ove naredbe, koja će ispitati odgovornosti za nastajanje ovih sukoba. Ova će komisija osnovati potkomisije s istim zadatkom u općinama gdje su se sukobi dogodili. Učinit ćemo sve da se onemogući samovoljno djelovanje pojedinih jedinica ili neodgovornih pojedinaca.

---

[*] IZVOR: ***Vjesnik***, 2. 2. 1993.

Bez odlaganja će se formirati ranijim dogovorima predviđena zajednička komanda Armije BiH i HVO. Načelnik štaba zajedničke komande bit će iz redova Armije BiH, a njegov zamjenik iz redova HVO. Ovako sastavljeni štab će u najkraćem roku pripremili prijedlog sastava komandi nižih štabova i jedinica. Suglasni smo da se odmah uspostavi slobodno kretanje ljudi i roba na oslobođenom teritoriju. Sve blokade na putovima bit će ukinute, a kontrolne točke, gdje su potrebne, bit će sastavljene od mješovitih patrola. Suglasni smo, ne prejudicirajući konačna rješenja, da granice provincija Mostar i Travnik ostanu kako su ih predložili kopredsjedavajući Konferencije, uz slijedeće uvjete:

- Službene oznake će ubuduće sadržavati naziv Republike Bosne i Hercegovine i naziv provincije. Državni organi niti institucije s javnim ovlaštenjima ne mogu nositi ime ili oznake koje znače, ili bi se moglo protumačiti da znače, svojatanje odnosne provincije ili njeno pripadanje samo jednom narodu.

U upravljanju zajedničkim, poslovima osigurat će se puna ravnopravnost muslimanskog, hrvatskog i svih drugih naroda, kao i ljudska i građanska prava prema standardima prihvaćenim u međunarodnoj zajednici. Do uspostavljanja novog ustavnog uređenja provincijama će upravljati privremeni upravljački komiteti sa slijedećim nacionalnim sastavom:

Provincija Mostar - guverner provincije i pet članova komiteta iz reda hrvatskog naroda, viceguverner i tri člana iz reda muslimanskog naroda i po jedan član iz reda srpskog naroda i grupe „ostali“;

Provincija Travnik - guverner i četiri člana iz reda hrvatskog naroda, viceguverner i četiri člana iz reda muslimanskog naroda te po jedan član iz reda srpskog naroda i grupe „ostali“. Sve važnije odluke donose se dvotrećinskom, a ostale prostom većinom ukupnog broja članova upravljačkog komiteta.

Postojeće općine nastavljaju funkcionirati u sklopu njihovih sadašnjih kompetencija uz primjenu principa srazmjerne nacionalne zastupljenosti u svim njihovim organima.

Smatramo da su ovim sva sadašnja sporna pitanja između muslimanskog i hrvatskog naroda riješena. Sva eventualna buduća sporna pitanja rješavat će se, također, dogovorno.

98. Glavni štab ABiH i glavni stožer HVO: Potpisan zajednički dogovor načelnika glavnog štaba Armije BiH i načelnika glavnog stožera HVO (Sarajevo, 11. 2. 1993.)[*]

Na osnovu zajedničkog dogovora Načelnika Glavnog štaba Armije BiH i Načelnika Glavnog stožera HVO, a s ciljem sprečavanja daljih nesuglasica i sukoba između sastava Armije BiH i HVO radi organiziranja zajedničke borbe protiv agresora

NAREĐUJEM - ZAPOVIJEDAM

1. Zapovjednik 3. korpusa Armije BiH i zapovjednik Operativne zone HVO srednja Bosna (Hadžihasanović i Blaškić) formirat će zajednički koordinacijski tim od po tri člana, na čijem će čelu biti spomenuta gospoda. Zajednički tim ima zadaće i ovlaštenja:

a) Izdavati zajednička naređenja - zapovijedi.

b) Izdati zapovjed da jedinice - postrojbe, odmah napuste položaje između HVO i Armije BiH, zatrpaju sve rovove i bunkere uređene za tu svrhu te povuku ljudstvo na položaje prema agresoru.

c) Da se uklone sve barikade i prepreke u zoni odgovornosti i da se hitno osigura povratak stanovništva u domove te nesmetana komunikacija svih prometnica (stvoriti uvjete za povratak legalnim organima vlasti).

d) Izdati zapovijed da se sve jedinice - postrojbe koje su dovedene s drugih prostora hitno povuku na položaje prije izbijanja sukoba.

e) Izvršiti obilazak svih mjesta u kojima je došlo do sukoba, kako bi utvrdili stanje, razloge i stupanj odgovornosti pojedinaca.

f) Na licu mjesta, odmah, osobnom nazočnošću, koordinacijski tim rješava sve eventualne incidentne situacije do kojih može doći.

g) Odmah i bezuvjetno otpustiti sve zarobljene, a posebno zarobljene civile.

h) Rok za realizaciju je - početak odmah, a završetak najkasnije 15.02.1993. godine do 12,00 sati do kada podnijeti pismeni izvještaj.

2. Postojeći koordinacijski tim Armije BiH i HVO u Gornjem Vakufu ima iste zadaće koje su regulirane u točki broj 1 ove zapovijedi, a svoju nadležnosti će prenijeti i na grad Bugojno.

3. Koordinacijski tim, fomiran u Mostaru, na čijem čelu su gospoda Miljenko Lasić, zapovjednik Operativne zone jugoistočna Hercegovina HVO i Arif Pašalić, zapovjednik 4. korpusa Armije BiH. Zadaće iz točke broj 1 ove zapovijedi provodit će u zoni odgovornosti. Odmah će svoje angažiranje usmjeriti na prostor Konjic - Jablanica.

---

[*] IZVOR: ***Vjesnik***, 12. 02. 1993

4. Svi koordinacijski timovi iz točaka 1, 2. i 3. ove zapovijedi, imaju i zadaću pripremiti prijedloge sastava zajedničkog zapovjedništva u zonama odgovornosti, na temelju dogovora gospode Alije Izetbegovića i Mate Bobana.

5. Svi zapovjednici u svojim zonama odgovornosti moraju što prije poduzeti mjere da komunikacije budu otvorene i osposobljene za normalnu komunikativnost, a u slučaju bilo kakvog narušavanja slobodne i nesmetane komunikativnosti, odmah se angažirati i hitno izvjestiti Glavni štab Armije BiH i Glavni stožer HVO. Sve zaustavljene transporte odmah propustiti, a zapljenjenu robu odmah vratiti vlasnicima,

Načelnik Glavnog štaba Armije BiH

Sefer Halilović

Glavnog stožera HVO

Milivoj Petković

100. Vance – Owenov plan: Sporazum o budućim odnosima Hrvata i Muslimana u Bosni i Hercegovini - (New York, 3. 3. 1993.)[*]

U New Yorku su 3. ožujka 1993. predsjednik Predsjedništva BiH Alija Izetbegović, ministar vanjskih poslova BiH Haris Silajdžić, predsjednik Hrvatske zajednice Herceg Bosna Mate Boban i premijer BiH Mile Akmadžić potpisali neformalni hrvatsko-muslimanski sporazum kojim se pojašnjavaju i utvrđuju međusobni odnosi u prijelaznom razdoblju primjene Vance-Owenova mirovnog plana i uloga prijelaznog Predsjedništva kao stožernog tijela za primjenu tog plana. Tekst sporazuma objavljujemo u cijelosti:

S p o r a z u m

1. Nakon potpisivanja opsežnog mirovnog paketa od strane predsjednika Izetbegovića, obje se strane suglašavaju da se će sve provincije smatrati dijelom teritorija Republike Bosne i Hercegovine i da neće biti smatrane nacionalnim teritorijima.
2. Tijekom razdoblja prijelazne vlade, obje su strane suglasne u potpunosti poštivati ovlaštene odluke Predsjedništva i Vlade Republike Bosne i Hercegovine.
3. Kad budu potpisani mirovni sporazumi, strane su suglasne podići sadašnji stijeg Republike Bosne i Hercegovine duž međunarodnih granica Republike Bosne i Hercegovine te na svim javnim zgradama, dok sve strane u skladu s novim ustavom ne donesu odluku o novom stijegu.
4. Odgovornosti Predsjedništva, Vlade Republike Bosne i Hercegovine i Provincija bit će u skladu sa slovom i duhom Ustavnih načela koja su strane prihvatile i potpisale. 5. U svjetlu pisma o nadzoru teškog naoružanja što ga je 1. ožujka 1993. napisao general Nambiar, predsjednik Izetbegović se suglasio potpisati vojni sporazum.
6. Strane su suglasne da će institucija Predsjedništva biti zadržana tijekom razdoblja prijelazne vlade. Prijelazno Predsjedništvo će imati devet članova, odnosno tri predstavnika iz svakog od tri konstitutivna naroda. Budući da Republika Bosna i Hercegovina treba biti demilitarizirana kao što se predviđa Ustavnim načelom br. 7, glavni zapovjednik Oružanih snaga neće nastaviti obnašati dužnost u prijelaznom Predsjedništvu.
7. Devet članova privremenog Predsjedništva odredit će jednog člana koji će vršiti dužnost predsjednika Predsjedništva. Predsjednik će obnašati ulogu šefa države. Položaj predsjednika rotirat će se svakih šest mjeseci među predstavnicima konstitutivnih naroda u skladu sa postojećim redoslijedom rotacije (Musliman, Srbin, Hrvat).
8. Prijelazno Predsjedništvo donosit će odluke konsenzusom svojih devet članova, kvalificiranom većinom od sedam ili običnom većinom od pet glasova, ovisno o tome odnose li se odluke na ustavna načela, posebno važna pitanja ili uobičajene poslove Predsejdništva. Ako članovi prijelaznog Predsjedništva neće biti u stanju postići sporazum na temelju većine, savjetovat će se sa Supredsjedateljima, čija će odluka biti obvezujuća.
9. Strane su predložile sljedećih šest osoba koje bi trebale biti članovi prijelaznog Predsjedništva: Fikret Abdić, Mile Akmadžić, Franjo Boras, Ejup Ganić, Alija Izetbegović te Miro Lasić. Supredsjedatelji će zatražiti od bosanskih Srba da predlože tri srpska predstavnika koji će sudjelovati u radu Predsjedništva.
10. Strane su suglasne da u prijelaznom razdoblju kontinuitet pravnih institucija Republike Bosne i Hercegovine mora biti očuvan u obimu u kojem je moguć i sukladan s devet Ustavnih načela.

---

[*] IZVOR: ***Vjesnik***, 4. 3. 1993.

101. Vance-Owenov plan: Sporazum o privremenom uređenju za Bosnu i Hercegovinu (New York, 25. 3. 1993.)[*]

Sporazum o privremenom uređenju

Muslimansko i hrvatsko poslanstvo na mirovnim pregovorima o Bosni i Hercegovini potpisali su u četvrtak u New Yorku (Nju Jork) dokument pod nazivom "Sporazum o privremenom uređenju", koji čini dio mirovnog plana UN-EZ. To uređenje se odnosi na prelazno razdoblje, od globalnog pristanka triju zaraćenih strana na mirovni plan do održavanja slobodnih izbora. To razdoblje bi moglo trajati između jedne i dvije godine, kažu međunarodni posredovatelji. Dokument kojeg Srbi nisu potpisali obuhvaća ove članke:

PRIVREMENO PREDSJEDNIŠTVO I SREDIŠNJA VLADA: Predsjedništvo će činiti devet članova, po tri predstavnika svake zajednice (Muslimani, Srbi i Hrvati). Funkciju šefa države, koji će se smjenjivati svakih šest mjeseci, obnašat će jedan od tih devet članova u svojstvu "predsjednika predsjedništva". Sve tri zajednice imenovat će svog kandidata kad na njih dođe red. Predsjedništvo će morati imenovati premijera i osam ministara čije su dužnosti naznačene u dokumentu.

KOMISIJA ZA GRANICE: Ta će komisija biti zadužena za ispitivanje eventualnih "graničnih" promjena u vezi sa zemljovidom podjele na provincije, za vrijeme privremenog razdoblja, i za izražavanje mišljenja o razgraničavanju deset provincija, koje će biti uključeno u budući Ustav. Kao komisija UN, bit će sastavljena od pet članova od kojih će tri preporučiti svaka od triju zaraćenih strana, a ostala dva odredit će posredovatelji Mirovne konferencije.

SARAJEVO: Glavni će grad imati privremenog nezavisnog gradonačelnika na čelu Vijeća, čije će članove imenovati zaraćene strane u funkciji sastava stanovništva grada, prema popisu provedenom 1991. godine. Glavnim gradom će se upravljati "uz opću odgovornost predsjedništva", ali ona ne smije utjecati u svakodnevnom vođenju" gradskih poslova.

PRIVREMENE VLADE PROVINCIJA: Svaka od deset provincija imat će lokalnu vladu koja će obuhvaćati guvernera, vice-guvernera i još deset članova koje će imenovati zaraćene strane u funkciji etničkog sastava stanovništva svake provincije, na temelju popisa iz 1991. godine.

POVLAČENJE SNAGA: Provincija Sarajevo bit će smjesta demilitarizirana. Sve srpske snage morat će se povući iz glavnog grada prema trima provincijama koje će kontrolirati srpska zajednica. Hrvatske snage prisutne u provinciji Sarajevo morat će se povući u jednu od dviju provincija u kojima bi Hrvati bili u većini (na sjeveru zemlje). Muslimanske snage morat će se povući prema jednoj od provincija pod njihovim nadzorom, na zapadu Republike. Sprovest će se proces demilitarizacije u devet preostalih provincija, pod nadzorom UNPROFOR-a, u skladu s datumima navedenim u mirovnom planu.

MEĐUNARODNE GRANICE: U početku će ih nadzirati UNPROFOR, u suradnji sa središnjom vladom.

POLICIJSKE SNAGE: Pod nadzorom provincijskih vlada, njezini pripadnici morat će odražavati etnički sastav lokalnog stanovništva. Neće biti oružane i uniformirane policijske snage na nacionalnoj razini.

---

[*] IZVOR: ***Večernji list***, 27. 3. 1993.

ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA I PREKID ETNIČKOG ČIŠĆENJA: Poštivanje ljudskih prava morat će se provoditi uz pomoć provincijskih i nacionalnih sudova, na koje će svi državljani BiH imati pravo, kao i privremenog suda za ljudska prava, uz prisustvo četiri posredovatelja (eng. ombudsmen - parlamentarni zaštitnici prava građana od samovolje državnih organa vlasti). Promatrači ljudskih prava i pripadnici civilne policije iz UNPROFOR-a bit će raspoređeni na čitavom teritoriju kako bi osigurali prekid prakse "etničkog čišćenja".

MEĐUNARODNE VLASTI ZA NADZOR PUTEVA: Slobodan prolaz osoba i dobara bit će osiguran između provincija i prema susjednim republikama Srbiji i Hrvatskoj, posebno putevima pod međunarodnim nadzorom. Kako bi osigurao provođenje tog principa, UNPROFOR će postepeno prepuštati kontrolu nad putevima "Međunarodnim vlastima za nadzor puteva" koje će obuhvaćati i predstavnike središnje vlade i provincijskih vlada.

102. Vance-Owenov plan: Izetbegović i Boban potpisali cjelokupni mirovni plan Vance-Owen (New York, 25. 3. 1993.)*

Čelnici bosanskohercegovačkih Muslimana i Hrvata potpisali su u četvrtak uvečer preostale dokumente Vance — Owenova mirovnog plana o Bosni i Hercegovini, javljaju svjetske novinske agencije.

«Predsjednik Izetbegović i gospodin Boban potpisali su oba dokumenta - zemljovid i sporazum o prelaznoj vlasti«, izjavio je glasnogovornik mirovne konferencije Fred Eckhard. Čelnik bosanskih Srba, Radovan Karadžić, koji je također prisustvovao prvoj plenarnoj sjednici sadašnjeg kruga pregovora, zadržao je svoje ranije stajalište, dodao je Eckhard.

»Sada sve zavisi od međunarodne zajednice«, dodao je Alija Izetbegović prije potpisivanja.

Od osoba bliskih mirovnim posrednicima saznaje se kako bi Muslimani dobili kontrolu nad jednom dodatnom provincijom, u okviru projekta revidiranog zemljovida mirovnog plana. Hrvatska delegacija s Matom Bobanom na čelu trebala je također potpisati dva mirovna dokumenta.

Plenarni sastanak u prisustvu triju delegacija otpočeo je čim je Izetbegović stigao u sjedište UN. Sa srpske se strane nije očekivao nikakav potpis. Drugi član misije BiH u UN, Ivan Mišić, izjavio je kako je Izetbegović odlučio parafirati cjelokupni mirovni plan »nakon što je dobio uvjerenje od strane SAD kako će se s ozbiljnošću provesti mirovni plan».

Supredsjedatelj mirovne Konferencije o bivšoj Jugoslaviji Cyrus Vance ocijenio je kako potpisi Muslimana i Hrvata na cjelokupni mirovni plan o Bosni i Hercegovini predstavljaju «značajan korak naprijed»-.

Vance je na konferenciji za tisak u sjedištu UN u New Yorku "izrazio žaljenje" što je treća strana, izaslanstvo bosanskih Srba s Radovanom Karadžićem na ćelu, odlučila ne potpisati plan i vratiti se kući.

---

* IZVOR: ***Vjesnik***, 26. 3. 1993.

103. Vance-Owenov plan: Uvjeti Alije Izetbegovića za potpis Vance-Owenova mirovnog plana (New York, 25. 3. 1993.)[*]

"Potpisujući Vance-Owenov mirovni plan za republiku BiH (devet ustavnih načela, vojni sporazum, zemljovid predloženih provincija i dokumet o prijelaznom razdoblju) državna delegacija BiH:

1. Smatra da je međunarodna zajednica bila i da će biti ubuduće obvezna zaštititi neovisnost i teritorijalnu cjelovitost BiH, kao napadnute države, a u skladu s Poveljom UN, međunarodnim pravom, odlukama Londonske konferencije, a osobito u skladu s relevantnim rezolucijama Vijeća sigurnosti UN koje se tiču agresije na BiH, i to neovisno o tome hoće li sve strane potpisati navedene dokumente;

2. Naši će potpisi na predloženim dokumentima postati nevažeći i smatrat ćemo ih ništavima ako se ne ostvare slijedeći uvjeti:

a) ako unutar razumnoga roka sve strane, a posebice agresor ne potpišu predložene dokumente bez ikakvih izmjena ili uvjeta;

b) ako međunarodna zajednica ubrzo ne poduzme djelotvorne korake za primjenu potpisanih dokumenata u mjeri i na način koji situacija bude nametala;

c) ako se nastavi agresija;

3. Niti jedna odredba potpisanih dokumenata ne može se tumačiti niti se može shvatiti kao odstupanje od suvereniteta BiH kao neovisne i nedjeljive državne cjeline. Naprotiv, potpisani se dokumenti trebaju tumačiti i razumijevati kao potvrda i put za zaštitu i jačanje njene cjelovitosti;

4. Podrazumijeva se da osobe proglašene ratnim zločincima ili za koje postoji utemeljena sumnja da su poticale, organizirale ili vršile ratne zločine na području BiH neće i ne mogu biti imenovane na čelne dužnosti državne vlasti, ni u prijelaznom predsjedništvu ni u prijelaznoj vladi;

5. Delegacija vlade BiH očekuje i traži od međunarodne zajednice i Vijeća sigurnosti UN da nastavi s nastojanjima da utemelji sud za ratne zločine počinjene na području BiH i bivše Jugoslavije;

6. Današnjim potpisivanjem dokumenata delegacija BiH pristupa mirnom zaustavljanju agresije i otklanjanju njenih posljedica, ali se istodobno ne odriče legitimnog prava na samoobranu u skladu s člankom 51. Povelje UN; Ako mirovni napori ne donesu rezultate, predsjedništvo i vlada izjavljuju da će poduzeti sve potrebne mjere za obranu svoga naroda te u tom slučaju očekuju od Vijeća sigurnosti da bez odlaganja ukine embargo na uvoz oružja u BiH;

7. Delegacija BiH izražava zahvalnost Sjedinjenim državama i njihovu posebnom izaslaniku u ovim pregovorima, ambasadoru Reginaldu Bartholomewu za njihov bitan doprinos svladavanju teškoća koje su se javljale tijekom ovih pregovora;

8. Ovu izjavu dajemo u vezi s današnjim potpisivanjem dokumenata i predajemo je Međunarodnoj konferenciji o bivšoj Jugoslaviji sa zahtjevom da bude uključena u službene dokumente Konferencije."

[*] IZVOR: ***Vjesnik***, 27. 3. 1993.

104. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman i predsjednik Predsjedništva RBiH Alija Izetbegović: Zajednička izjava (Zagreb, 27. 3. 1993.)[*]

Zajednička izjava predsjednika Tuđmana i Izetbegovića

Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman i predsjednik Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine Alija Izetbegović nakon večerašnjeg razgovora dviju delegacija u Predsjedničkim dvorima dali su sljedeću zajedničku izjavu, koju prenosimo u cijelosti:

"1. Republika Hrvatska pozdravlja potpisivanje Vance-Owenovog plana od strane gospodina Alije Izetbegovića i gospodina Mate Bobana.

2. Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman i predsjednik Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine Alija Izetbegović zahtijevaju od međunarodne zajednice da se Vance-Owenov plan učinkovito i dosljedno provede, imajući u vidu loša iskustva sa nedjelotvornom provedbom Vanceovoga plana u Republici Hrvatskoj koju sustavno onemogućuje srpska strana.

3. Oba predsjednika skreću pozornost međunarodnoj zajednici da se agresija sa strane Srbije i SR Jugoslavije nastavlja kako na Bosnu i Hercegovinu tako i na Hrvatsku, što treba imati u vidu pri planiranju angažiranja mirovnih snaga u BiH te produženju mandata UNPROFOR-a u Hrvatskoj.

4. Ukoliko srpska strana ne udovolji zahtjevima međunarodne zajednice za provedbom Vance-Owenovog plana i nastavi agresiju, predsjednici traže ukidanje embarga na uvoz oružja u Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu.

5. Predsjednici Tuđman i Izetbegović izražavaju spremnost za daljnjom najužom suradnjom između Republike Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine, te ističu nužnost za svekolikom suradnjom između hrvatskog i muslimanskog naroda u BiH, u provedbi Vance-Owenova plana, a osobito u slučaju nastavka agresije" navodi se u zajedničkoj izjavi koju su potisali predsjednici dr. Franjo Tuđman i Alija Izetbegović.

[*] IZVOR: ***Vjesnik***, 28. 3. 1993.

106. Predsjednik Predsjedništva BiH Alija Izetbegović i predsjednik HZ HB Mate Boban: Zajedničko priopćenje (Zagreb, 18. 4. 1993).[*]

Zajedničko priopćenje o hrvatsko-muslimanskim odnosima

Predsjednik Predsjedništva Bosne i Hercegovine Alija Izetbegović i predsjednik Hrvatske zajednice Herceg-Bosna Mate Boban razgovarali su danas u Zagrebu o hrvatsko-muslimanskim odnosima i zatim potpisali zajedničko priopćenje za javnost.

U priopćenju se kaže:

"Prvo, sve nesporazume u odnosima hrvatskog i muslimanskog naroda u Bosni i Hercegovini treba rješavati političkim sredstvima.

Drugo, nema razloga za sukobe između Armije BiH i HVO-a.

Treće, zapovijeda se svim postrojbama da odmah prekinu sukobe, oslobode zarobljene i dogovorima na svim razinama otklone uzroke.

Četvrto, odmah utvrditi odgovornost i namjere postrojba i pojedinaca za početak sukoba."

[*] IZVOR: ***Vjesnik***, 19. 4. 1993.

107. Armija BiH i HVO: Sporazum o prekidu vatre između HVO-a i Armije BIH (Zenica, 21. 4. 1993.)[*]

1. Armija BiH i HVO su legalne vojne snage Republike Bosne i Hercegovine i tretiraju se jednako.

2. Svi zapovjednici, na svim razinama, moraju poštovati i provesti potpuni i trenutačni prekid vatre na čitavom teritoriju Republike. Nije prihvatljivo kršenje iz bilo kojih razloga. Oba glavna zapovjednika su izdala naredbe da se to potpuno ispoštuje.

3. Na razini trećeg korpusa Armije BiH i operativne zone HVO za srednju Bosnu u Vitezu je uspostavljen zajednički operativni centar, kao začetak zajedničkog glavnog stožera koji u sljedećih nekoliko dana u potpunosti treba biti osnovan. Tim zajedničkim operativnim centrom u početku će upravljati zamjenici zapovjednika obiju strana i u njega će biti uključeni predstavnici svih brigada obiju strana. UNPROFOR će osigurati svu potrebnu potporu, posebice glede sigurnosti. Lokalne zajedničke komisije bit će istodobno osnovane na razini zapovjednika brigada, kako bi se osigurala puna i izravna suradnja. Zajednički operativni centar počet će s radom u srijedu, 21. travnja na čitavom području. Moći će izdavati zajedničke naredbe, koje će se na terenu neposredno primjenjivati.

4. Glavni zapovjednici sastajat će se svakog tjedna kako bi osigurali usku i stalnu suradnju po svim pitanjima. Takvi će se sastanci organiziati naizmjenično u Mostaru i Zenici. Sljedeći sastanak će se održati u Mostaru.

5. Svakodnevno će se prikupljati informacije o napretku na svim razinama. Svakodnevno će se raditi zajedničko izvješće na razini zapovjednika korpusa i zapovjednika operativne zone za neposredno informiranje glavnih zapovjednika.

Načelnik Glavnog štaba Armije BiH	Glavnog stožera HVO
Sefer Halilović	Milivoj Petković

svjedoci:

zapovjednik UNPROFOR-a u BiH, general Philippe Morillon

šef regionalnog centra Promatračke misije EZ (ECMM) u Zenici

Jean-Pierre Thebault

[*] IZVOR: ***Vjesnik***, 22. 4. 1993.

108. Članovi Predsjedništva BiH, predsjednik i članovi Vlade RBiH iz redova hrvatskog naroda: Izjava (Mostar, 21. 4. 1993.)[*]

Izjava članova Predsjedništva BiH Franje Borasa i Mire Lasića, te predsjednika Vlade BiH Mile Akmadžića

Na sastanku članova Predsjedništva, predsjednika Vlade i članova Vlade RBiH iz redova hrvatskog naroda, održanom jučer u Mostaru, a u povodu agresije muslimanskih postrojbi - Armije BiH na hrvatski narod u Bosni i Hercegovini prihvaćena je izjava, koju objavljujemo u cijelosti:

" 1. Izvješćujemo hrvatski narod u Republici Bosni i Hercegovini, čiji smo legitimni predstavnici u organima vlasti, kao i sve relevantne međunarodne čimbenike, da smo ponašanjem muslimanske strane onemogućeni i spriječeni u jednakopravnom sudjelovanju u državnoj vlasti, čime se negira naše pravo na domovinu i državu BiH u kojoj je hrvatski narod konstitutivan.

2. Pod demagoškom propagandnom floskulom o takozvanoj jedinstvenoj, cjelovitoj i građanskoj BiH, realizira se plan o BiH kao isključivo muslimanskoj državi, čime se negiraju prava sva tri konstitutivna naroda na tu državu. Bez sudjelovanja, konzultiranja pa čak i informiranja legitimnih predstavnika hrvatskog naroda u organima vlasti BiH, muslimanska strana donosi odluke koje proglašava državnim, a koje su često izravno protivne interesima Hrvata kao konstitutivnog dijela države, kao što je na primjer slučaj sa otvorenom agresijom muslimanskih postrojbi na HVO i civilno pučanstvo na hrvatskim prostorima. Izjednačavanjem Hrvata sa srpskim agresorima te kontinuiranim medijskim diskreditiranjem legalnih hrvatskih dužnosnika, izravno se potvrđuje ideja o BiH kao ekskluzivno muslimanskoj državi.

3. Sužavanjem ustavno-pravnog okvira posve se diskreditira proklamirana jednakopravnost hrvatskog naroda, u Republici BiH, čime se taj okvir praktički stavlja u funkciju interesa samo muslimanskog naroda. Koliki je stupanj negiranja prava hrvatskog naroda u Predsjedništvu Republike BiH, pokazuje i činjenica da je predsjednik Predsjedništva Alija Izetbegović po isteku drugog mandata 20. prosinca 1992. godine uzurpirao tu funkciju protivno Ustavu i bez održane sjednice Predsjedništva na kojoj bi se tražila suglasnost sva tri konstitutivna naroda na takav presedan.

4. Hrvatskim dužnosnicima u vlasti muslimanska je strana zapriječila uvid i u financijske tijekove čime se pomoć međunarodne zajednice za čitavu BiH nekontrolirano rezervira isključivo za Muslimane. Bez sudjelovanja hrvatskih predstavnika u Predsjedništvu Republike koje je i u funkciji Skupštine BiH, formiraju se paradržavne tvorevine u vidu čisto musliamnske vlati - takozvani okruzi na prostoru cijele BiH, i konačno izvodi vojna agresija na Hrvate u BiH, uz devastiranje civilnih, kulturnih i vjerskih objekata, te pokolj, hapšenja i progon hrvatskog civilnog pučanstva, čime je nedvojbeno izraženo odbacivanje Vance-Owenova plana za mirno rješenje sukoba u BiH.

5. Hrvatski narod čiji smo mi predstavnici u vlasti ne smatra legitimnim sve diplomatsko-konzularne dužnosnike Republike BiH, jer su imenovani bez suglasnosti i sudjelovanja hrvatske strane, čime je još jednom narušena jednakopravnost Hrvata u BiH.

6. Mi dužnosnici hrvatskog naroda u organima vlasti RBiH niti smo napustili niti se odričemo sudjelovanja u državnoj vlasti, ali zbog svega navedenog tražimo da se jednakopravnost Hrvata kao konstitutivnog naroda koji čini Republiku BiH zajamči i omogući ako je potrebno i uz arbitražu međunarodnih čimbenika", kaže se u izjavi koju su u Mostaru potpisali članovi Predsjedništva BiH Franjo Boras i Miro Lasić, te predsjednik Vlade BiH Mile Akmadžić.

---

[*] IZVOR: ***Večernji list***, 23. 4. 1993.

110. Predsjednik Predsjedništva RBiH Alija Izetbegović i predsjednik HZ HB Mate Boban: Zajednička izjava o formiranju i ustrojstvu zajedničkog zapovjedništva Armije BiH i HVO (Zagreb, 25. 4. 1993.)[*]

Zajednička izjava predsjednika Izetbegovića i Bobana o formiranju i ustrojstvu zajedničkog zapovjedništva Armije BiH i HVO

Gospodin ALIJA IZETBEGOVIĆ i gospodin MATE BOBAN, na sastanku koji su u Zagrebu sazvali 24. travnja 1993. godine supredsjedatelj Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji Lord David Owen, u nazočnosti veleposlanika Petera Halla, veleposlanika Herberta Okuna, veleposlanika Geerta Ahrensa, brigadira Johna Wilsona, brigadira Messervya-Whitinga, g. Fredericka Eckharda, g. D. Ludlowa, g. Bradea, dr. Jure Radića, g. Vladimira Šeksa, g. Gojka Šuška, dr. Zdenka Škrabala, generala zbora Janka Bobetka, veleposlanika Zdravka Sančevića, dr. Željka Matića, g. Ivana Jarnjaka, dr. Branimira Jakšića, brigadira Mile Ćuka, g. Ejupa Ganića, generala Sefera Halilovića, veleposlanice Bisere Turković, veleposlanika Muhameda Šaćirbegovića, g. Kasima Trnke i general-bojnika Milivoja Petkovića, donijeli su nakon sastanka slijedeću

Zajedničku izjavu

1. U skladu sa Sporazumom između gospodina Alije Izetbegovića, g. Harisa Silajdžića, g. Mate Bobana i g. Mile Akmadžića, zaključenim u New Yorku dana 03. ožujka 1993. g, započet će radom u najkraćem vremenu koordinacijsko tijelo od šestorice članova i to gospoda: Alija Izetbegović, Ejup Ganić i Fikret Abdić, te Mate Boban, Mile Akmadžić i Franjo Boras.

Koordinacijsko tijelo će raditi na provedbi Plana Vance-Owen koliko god je to moguće s obzirom na karakter odredaba i sadašnje okolnosti.

2. U svezi s obnavljanjem sukoba dviju vojski (Armije BiH i HVO) u središnjoj Bosni i u nekim drugim dijelovima Republike Bosne i Hercegovine, koji su doveli do velikog broja ljudskih žrtava i do ozbiljnih kršenja međunarodnog humanitarnog prava, što sve prijeti dalekosežnim političkim posljedicama, potpisnici ove Zajedničke izjave naređuju svim vojnim postrojbama Armije BiH i HVO da odmah prekinu vatru i sva neprijateljstva na svim mjestima gdje se te vojne postrojbe nalaze u međusobnom dodiru.

3. Supotpisnici ove Zajedničke izjave pozivaju sve zapovjednike i postrojbe Armije BiH i HVO na bezuvjetno poštivanje svih do sada postignutih sporazuma između predstavnika hrvatskog i muslimanskog naroda u Republici Bosni i Hercegovini. Napose pozivaju vojne postrojbe Armije BiH i HVO da bez odlaganja započnu izvršavanje odredaba Sporazuma o tome da su Armija BiH i HVO jednako legalne postrojbe i o ustanovljenju zajedničkog zapovjedništva tih snaga sastavljenog od predstavnika oba stožera (Dodatak 1).

4. Potpisnici Zajedničke izjave ponovno potvrđuju da su sukobi snaga HVO i Armije BiH u Republici Bosni i Hercegovini suprotni politici koju vode predstavnici ta dva naroda i da bi daljnje nastavljanje sukoba stavilo u ozbiljnu opasnost ostvarenje njihovih političkih ciljeva: neovisnost, samostalnost i teritorijalni integritet Republike Bosne i Hercegovine u okviru Vance-Owenova plana što su supotpisnici prihvatili i potpisali, kao i uspjeh u borbi protiv agresora koji želi razbijanje te države, okupaciju njezinog teritorija i priključenje okupiranih teritorija "velikoj Srbiji".

5. Potpisnici Zajedničke izjave najoštrije osuđuju svako kršenje pravila međunarodnog humanitarnog prava, bez obzira na to tko ih je učinio, a prema dosadašnjim podacima obje strane snose odgovornost, i obvezuju se da će hitno provesti zajedničke i pojedinačne istrage o svakom

[*] IZVOR: Fotokopija dokumenta s potpisima u arhivi autora.

pojedinom slučaju kršenja, te bez odgađanja pokrenuti pitanje odgovornosti osoba za sukobe i počinitelje zločina prema civilnom pučanstvu. Potpisnici su također suglasni da utvrđenje činjenica izvrši posebna nezavisna međunarodna komisija.

6. Potpisnici sa svoje strane pozivaju da se obustavi međusobno optuživanje koje vodi do medijskog rata.

Mate Boban Alija Izetbegović

uz svjedočenje

dr. Franje Tuđmana.

Zagreb, 25. travnja 1993. u 00:45 sati

Dodatak I

Ustrojstvu zapovjedništva Armije BiH i HVO

1. Armija BiH i HVO će zadržati svoje zasebne identitete i ustrojstvo zapovjedništva. Njihova djelovanja će uključivati sve vidove osoblja, logistike, vodstva, obuke, morala i identiteta.

2. Oni će formirati Zajedničku komandu koja će biti odgovorna za kontrolu operacija vojnih oblasti.

3. Zajednička komanda će se sastojati od dva vrhovna zapovjednika, generala Halilovića i generala Petkovića, koji će se redovito sastajati, najmanje jedanput tjedno. Oni će osnovati stalni zajednički glavni stožer koji će biti smješten u Travniku i sastojat će se najmanje tri visoka časnika imenovana od svakog vrhovnog zapovjednika. Ovi časnici će raditi zajedno na trajnoj osnovi na planiranju i kontroliranju operacija svih postrojbi Armije BiH i HVO.

4. Dva vrhovna zapovjednika će formirati vojne okruge pod zajedničkim stožerom čija će područja djelovanja biti povezana sa zahtjevima zajedničkih operacija a ne s privremenim provincijskim granicama. Njihova područja se neće preklapati. Svaki vojni okrug će imati zapovjednika i zamjenika kojeg će postaviti zajednička komanda. U svakom slučaju jedan će biti izabran iz Armije BiH a drugi iz HVO.

5. Svaki vojni okrug imat će operacijsku kontrolu nad svim postrojbama Armije BiH i HVO u svojim područjima.

Alija Izetbegović, Mate Boban

General Sefer Halilović General-bojnik Milivoj Petković.

Zagreb, 25. travnja 1993. u 00:45 sati

111. Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske: Poziv Muslimanima i Hrvatima u BiH da obustave sukobe (Zagreb, 30. 4. 1993.)[*]

Na temelju članka 113. Poslovnika Zastupničkog doma Sabora Republike Hrvatske, Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske na sjednici 30. travnja 1993., donio je

ZAKLJUČAK

1. Pozivaju se Muslimani i Hrvati, sukobljene strane u Republici Bosni i Hercegovini, radi zaštite ljudskih života, obrane povijesnog zajedništva i suvereniteta Bosne i Hercegovine od velikosrpske agresije, da odmah obustave sve oružane sukobe na teritoriju Bosne i Hercegovine, u skladu sa potpisanim ugovorom predstavnika oba naroda.

2. Pozivaju se sukobljene strane, koje se još ne pridržavaju potpisanog ugovora, da sve postojeće nesporazume riješe mirnim putem preko civilnih i vojnih predstavnika oba naroda.

3. Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske ukazuje da je povijesno zajedništvo Muslimana i Hrvata uvjet za opstanak oba naroda na državnom teritoriju Bosne i Hercegovine i temelj očuvanja suvereniteta i cjelovitosti države Bosne i Hercegovine i njene budućnosti.

4. Pozivaju se oba naroda da se zajedničkim snagama odupru srpskoj imperijalističkoj agresiji koja je usmjerena na zatiranje oba naroda i pripajanje Bosne i Hercegovine "velikoj Srbiji".

5. U cilju pružanja podrške mirnom rješenju postojećih nesporazuma i očuvanja suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti prijateljske susjedne države Bosne i Hercegovine, Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske uputit će svoju višestranačku delegaciju u misiju mira i dobre volje.

Klasa: 800-01/93-01/07

Zagreb, 30. travnja 1993.

ZASTUPNIČKI DOM SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednik Zastupničkog doma Sabora

Stjepan Mesić, v. r.

[*] IZVOR: ***Narodne novine***, br. 43/1993.

112. Državne delegacije Republike Hrvatske i Republike Turske: Tekst zajedničke deklaracije potpisane nakon službenih tursko-hrvatskih razgovora (Ankara, 30. 4. 1993.)[*]

Zajednička deklaracija o krizi na prostoru bivše Jugoslavije

Državne delegacije Republike Hrvatske i Republike Turske, koje su, s hrvatske strane, predvodili predsjednik dr. Franjo Tuđman, a s turske, premijer Suleyman Demirel potpisale su danas, nakon službenih razgovora u Ankari, Zajedničku deklaraciju o krizi na prostoru bivše Jugoslavije. Tekst deklaracije prenosimo u cjelosti:

"Turska i Hrvatska su duboko uznemirene ozbiljnošću situacije u bivšoj Jugoslaviji i na Balkanu. Dvije zemlje dijele zajedničku zabrinutost da produženje krize može voditi do šireg regionalnog sukoba ili možda globalnog sukoba s nepredvidivim posljedicama za svjetski poredak i civilizaciju.

Turska i Hrvatska su dvije zemlje u regiji s posebnim interesom za očuvanje mira i stabilnosti i promiču duh suradnje. Obje zemlje su uvjerene da sadašnji sukob u regiji nije posljedica etničke, vjerske ili kulturne mržnje proistekle iz povijesti.

Turska i Hrvatska dijele isto gledište da su uzroci krize u regiji militantni nacionalistički ekspanzionizam i rasistička politika koja ima za cilj stvaranje velike Srbije.

Obje zemlje snažno osuđuju nastavak agresije SR Jugoslavije (Srbija i Crna Gora) na neovisnost, teritorijalnu cjelovitost i jedinstvo susjednih država Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Oni također odlučuno osuđuju užasnu praksu genocidnog etničkog čišćenja kao metodu stvaranja etnički homogenih entiteta, kao i druga djela zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava.

Turska i Hrvatska su mišljenja da politika osvajanja teritorija silom, koju provodi SR Jugoslavija (Srbija i Crna Gora) predstavlja stvarnu prijetnju za sigurnost zemalja u regiji.

Obje zemlje vjeruju da je zaustavljanje agresije na Bosnu i Hercegovinu i iznalaženje političkog rješenja za krizu, ključ za uspostavljanje mira i stabilnosti u čitavoj regiji.

Turska i Hrvatska su duboko razočarane neučinkovitošću međunarodne zajednice u poduzimanju odlučnih mjera za zaustavljanje agresije na suverenu članicu Ujedinjenih naroda.

Turska i Hrvatska su osim toga nezadovoljne činjenicom da međunarodna zajednica još nije mogla ili htjela nagovoriti bosanske Srbe da prihvate mirovni plan koji su potpisali bosanski Muslimani i Hrvati.

Obje zemlje vjeruju da je nekažnjena srpska agresija još jedan uzrok unutarnje nestabilnosti, izvor nepovjerenja, razbijanja iluzija i frustracija na strani bosanskih Muslimana i Hrvata, što dovodi do sporadičnog izbijanja sukoba.

Turska i Hrvatska vjeruju da ti sukobi jedino služe cilju agresora i stvaraju ispriku za odgađanje učinkovitijih mjera, potkopavajući tako dugoročno strateške interese Bosne i Hercegovine i Hrvatske, kao i muslimanske i hrvatske zajednice u Bosni i Hercegovini.

Obje su se zemlje dogovorile da će osnovati zajedničku vladinu misiju dobre volje koju će poslati u Bosnu i Hercegovinu kako bi procijenila situaciju između muslimanske i hrvatske zajednice i pomogla u uspostavljanju procesa građenja povjerenja i mehanizma za sprečavanje sukoba.

---

[*] IZVOR: HINA, ***Baza EVA***, Vijest HNA4300152:1, 30. 4. 1993.

Turska i Hrvatska su spremne stvarno doprinijeti rješenju krize u Bosni i Hercegovini u kontekstu daljnjih nastojanja na međunarodnoj sceni. Dvije zemlje izražavaju spremnost da odmah razmotre, kroz radni dijalog njihovih ministara vanjskih poslova, načine na koje mogu pomoći međunarodnoj zajednici u zaustavljanju rata u Bosni i Hercegovini i iznalaženju trajnog političkog rješenja pod mandatom Ujedinjenih naroda.

U tom pogledu, one podupiru zadnji pokušaj supredsjedatelja Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji da održe sastanak u Ateni uz sudjelovanje svih strana u sukobu kako bi se postiglo mirno rješenje krize. U tu svrhu one traže trenutačno obustavljanje svih vojnih aktivnosti u tom području.

Turska i Hrvatska čvrsto vjeruju da, u odstustvu pozitivnog i kooperativnog pristupa te stvarnog i iskrenog pristanka SR Jugoslavije (Srbija i Crna Gora) na provedbu međunarodno prihvaćenog mirovnog plana na sastanku u Ateni, međunarodna zajednica neće imati izbora već nametnuti mir vjerodostojnim i učinkovitim vojnim mjerama o čemu treba odlučiti Vijeće sigurnosti UN".

113. Predsjednik HZ HB Mate Boban: Pismo glavnom tajniku UN Boutrosu Ghaliju (Mostar, 7. 5. 1993.)[*]

Predsjednik HZ Herceg-Bosne traži da međunarodna zajednica zaustavi muslimansku agresiju na hrvatski narod u BiH.

MOSTAR - U povodu širenja muslimanske agresije na hrvatski narod u dijelu BiH, koji povijesno naseljuju Hrvati, predsjednik Hrvatske zajednice Herceg-Bosne Mate Boban u pismu glavnom tajniku Ujedinjenih naroda Butrosu Ghaliju poslanom u petak izvješćuje da Muslimani, odbijajući mirovni plan, provode ideju o uspostavi unitarne, muslimanski orijentirane države.

Boban u pismu ističe kako je s Alijom Izetbegovićem u Zagrebu. 24, travnja 1993.. potpisao Zajedničku izjavu o uspostavi mira i provedbi Vance-Owenova plana, s potanko određenim obvezama obiju strana, te da se također pokušalo obustaviti sukobe dviju vojska u pokrajinama 8 i 10, koje je planiranim napadima izazvala muslimanska vojska vojska. Hrvatsko je izaslanstvo na mirovnim pregovorima o Republici BiH u Ateni 1. i 2. svibnja 1993. izvijestilo i supredsjedatelje Mirovne konferencije, lorda Owena, Vancea i Stoltenberga te ostale nazočne međunarodne čimbenike, o izvršenju preuzetih obveza s hrvatske strane iz Izjave.

«Unatoč tomu što je hrvatska strana opetovano upozoravala na moguću odsutnost poštenih nakana, ovi događaji nedvojbeno upućuju na neiskren i nedosljedan pristup muslimanske strane mirovnim naporima, Posrijedi je činjenično odbijanje mirovnog plana i provedba ideje o uspostavi unitarne, muslimanski orijentirane države», kaže se u pismu.

Dodaje se da je muslimanska agresija u pokrajinama 8. i 10. počela kad je Alija Izetbegović jednostrano suspendirao tamošnju privremenu vlast i postavio dr. Safeta Ćibu za predsjednika konjičke, jablaničke i prozorske općine. Usuprot odredbama o ustroju Republike BiH u prijelaznu razdoblju. Safet Ćibo cjelokupnim djelovanjem nastoji poništiti potpisani plan, koji

naziva "takozvanim", kaže se u pismu i dodaje kako je snažna protu-hrvatska kampanja svih muslimanskih medija, usmjerena na stvarnu neprovedbu mirovnog Vance-Owenova plana, bila uvodom u brutalnu vojnu agresiju muslimanskih postrojba na hrvatsko, pučanstvo i pokrajine 8. i 10, te da je hrvatski odgovor na agresiju bio uzaludan pokušaj mirnog rješavanja problema.

Takav je pokušaj, navodi se u pismu, i Izjava od 25. travnja 1993., tijekom koje su i nakon potpisivanja Izjave muslimanske snage pojačale napade, kršeći osnovna načela 1, 3. i 4 Ženevske konvencije te Konvencije UN o genocidu.

U pismu se kaže kako su muslimanske snage spriječile sve međunarodne čimbenike - UNPROFOR, ICRC, EZ, UNHCR - da obiđu i utvrde činjenično stanje na područjima jablaničke i konjičke općine od 16. travnja do danas, unatoč više puta postignutim sporazumima među glavnim zapovjednicima dviju vojska, Milivoja Petkovića i Sefera Halilovića. K tomu je, dodaje se, hrvatska strana osigurala pristup u sva sela pod nadzorom postrojba HVO-a, u kojima je očevidom neovisnih djelatnika UNPROFOR-a, EZ-a i ICRC-a utvrđeno stanje koje pobija muslimanske tvrdnje.

«Molimo Vas, da svojim utjecajem muslimansku stranu odmah i neodgodivo obvežete da do utorka. 11. svibnja 1993., oslobodi nekoliko tisuća uhićenih Hrvata iz muslimanskih

---

[*] IZVOR: ***Vjesnik***, 8. 5. 1993.

logora u Zenici, Konjicu, Čelebiću, Tarčinu, Ovčarima, Podorašcu, Ostrošcu i drugdje, medu kojima su i politički dužnosnici hrvatskog naroda i svećenici i časne sestre; da omogući slobodno kretanje Hrvata područjima Zenice, Konjica i Jablanice, hitan pristup okupiranim područjima u konjičkoj i jablaničkoj općini poradi pokopa mrtvih, izvlačenja ranjenika, bolesnika i nemoćnih te slobodno kretanje svih koji to žele; da obustavi brutalno ponašanje prema civilnom pučanstvu. prestane uništavati materijalna dobra i trenutačno zaustavi sve vojne napade.

Neučinkovitost spomenutih međunarodnih čimbenika s mandatom zaštite i pomoći ugroženom pučanstvu usmjerit će nas na takve mjere kojima ćemo djelotvorno zaštititi hrvatsko pučanstvo, imovinu sakralne objekte, povijesnu i kul-turnu baštinu, te sva ostala prava Hrvata u BiH. Nadamo se da će Vaša intervencija kod muslimanskog vrhovništva učinkovito ukloniti razloge, te da nećemo morati posegnuti za krajnjim sredstvima poradi zaštite golih života, ranjenika, starih, bolesnih i djece", ističe se u pismu i dodaje:

"Hrvatski je narod u BiH cijelog ovoga krvavog rata pred međunarodnom zajednicom svjedočio samo svoje obveze, ne tražeći i često ustupajući svoja prava drugima. Trenutak je da prvi put zatražimo i jednak odnos prema hrvatskom narodu kad je on podmuklo, beskrupulozno i u vjeri napadnut. Duboko sam uvjeren da ćete se osobno zauzeti da ovo pismo bude predmetom rasprave svih političkih struktura UN i EZ, jer hrvatski narod iz BiH nema diplomatskih predstavnika u svijetu", kaže se na kraju pisma predsjednika Hrvatske zajednice Herceg-Bosne Butrosu Ghaliju.

Pismo je poslao i predsjedniku i svim zemljama članicama Vijeća sigurnosti UN, supredsjedatelju EZ lordu Davidu Owenu. supredsjedatelju UN Thorvaldu Stoltenbergu, državnom tajniku SAD Warrenu Christopheru, ministru vanjskih poslova Ruske Federacije Andreju Kozirevu, ministru vanjskih poslova SR Njemačke Klausu Kinkelu, državnom tajniku Velike Britanije Douglasu Hurdu, ministru vanjskih poslova Republike Francuske Ala-inu Juppeu, ministru vanjskih poslova Austrije Aloisu Mocku, predsjedniku Republike Hrvatske dr. Franji Tuđmanu i gospodinu Aliji Izetbegoviću.

*114. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Poruka predsjedniku Predsjedništva BiH Aliji Izetbegoviću i predsjedniku HZ HB Mati Bobanu (Zagreb, 10. 5. 1993.)**

"Do krajnosti uznemiren i zabrinut zbog ponovnog produbljivanja sukoba između Hrvata i Muslimana u dijelovima BiH" predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman poslao je danas, kako je priopćeno iz Ureda Predsjednika Republike, predsjedniku Predsjedništva BiH Aliji Izetbegoviću i predsjedniku Hrvatske zajednice Herceg-Bosna Mati Bobanu sljedeću poruku:

"Nakon temeljitih i otvorenih razgovora u noći 24/25. travnja 1993. potpisali ste u Zagrebu Zajedničku izjavu o uklanjanju nesporazuma između Hrvata i Muslimana u BiH i o stvaranju zajedničkih zapovjedništava Armije BiH i HVO, što su potpisali i vama podređeni generali Sefer Halilović i Milivoj Petković.

Taj vaš sporazum supotpisao sam kao svjedok u prisutnosti supredsjedatelja Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji lorda Davida Owena. Prvih dana nakon potpisa ove izjave doista je došlo do smirivanja sukoba, no oni odnedavno ponovno poprimaju zabrinjavajuće razmjere, koji ako se nastave mogu izazvati tragične posljedice po oba naroda, a biti od koristi samo srpskom agresoru.

Hrvatska je od tada, sa svoje strane, u nastojanju da se sukobi spriječe već poduzela neke korake:

1. Hrvatski Sabor uputio je u BiH višestranačku parlamentarnu delegaciju, kojoj još uvijek nije omogućeno da posjeti krizna žarišta.

2. Prigodom mojeg nedavnog posjeta Turskoj postigli smo sporazum da uputimo u BiH zajedničku vladinu hrvatsko-tursku delegaciju koja će od sljedećih dana u misiji dobre volje raditi na smirivanju sukoba i uspostavi povjerenja.

3. Jučer, 9. svibnja 1993. suglasio sam se s gospodinom Šefkom Omerbašićem, predsjednikom Mešihata Islamske zajednice za Hrvatsku i Sloveniju, da pođe s grupom hrvatskih djelatnika u BiH također sa zadaćom djelovanja na uspostavi mira i suradnje između Hrvata i Muslimana.

Podsjećam vas i na sporazume o suradnji između Hrvatske i BiH koje smo potpisali u Zagrebu 21. srpnja 1992. i u New Yorku 21. rujna 1992. a u kojima smo usuglasili gledišta u odnosu na borbu protiv srpskog agresora potpomognutog od SR Jugoslavije.

Najoštrije osuđujem oružane sukobe između Hrvata i Muslimana u BiH bez obzira na to tko ih je prouzročio.

Pozivam vas da učinite sve da ti sukobi odmah prestanu, da se osigura suradnja između muslimanskih i hrvatskih oružanih postrojbi odnosno Armije BiH i HVO u zajedničkoj borbi protiv srpskog agresora i u stvaranju preduvjeta da mirotvorna akcija svjetske zajednice bude moguća i uspješna.

Posebno pozivam sve Muslimane kojima smo tijekom agresije pružili u Hrvatskoj zaštitu i utočište da utječu na svoje sunarodnjake da se suzdrže od sukoba s Hrvatima i da se osigura suradnja. Pozivam također i sve Hrvate u BiH da ne nasjedaju provokacijama i da učine sve da se izbjegne ovaj štetan sukob.

Još jednom vas pozivam da odmah naredite svim svojim zapovjednicima i postrojbama, da neodložno prekinu sve sukobe i započnu suradnju u duhu već potpisanih sporazuma i izjava", stoji u poruci koju je dr. Franjo Tuđman poslao Aliji Izetbegoviću i Mati Bobanu.

---

* IZVOR: ***Večernji list***, 11. 5. 1993.

*115. Predsjednik Vlade BiH Mile Akmadžić: Pismo Vijeću Sigurnosti UN-a (Čitluk, 11. 5. 1993.)**

Zbog nekih neprovjerenih, jednostrano tumačenih i neosnovanih stajališta u Zajedničkoj izjavi o BiH, što ju je Vijeće sigurnosti prihvatilo u povodu zadnjih sukoba u Mostaru, članovi Predsjedništva i Vlade Republike BiH, s današnjeg sastanka u Čitluku, poslali su pismo Vijeću sigurnosti UN, glavnom tajniku UN Boutrosu Ghaliju i supredsjedateljima Konferencije o bivšoj Jugoslaviji lordu Davidu Owenu i Thorvaldu Stoltebergu. U pismu ističu da je nazivanje Hrvatskog vijeća obrane "paravojnim postrojbama bosanskih Hrvata" neprihvatljivo, lažno i uvredljivo, jer su postrojbe HVO legitimirane i definirane kao prva, i dugo vremena jedina, regularna obrambena vojska Republike BiH.

"To je, uostalom, dobro znano i Vijeću sigurnosti, jer u četvrtom stavku Izjave traži da HVO jamči sigurnost UNPROFOR-u. Kada bi to uistinu bile neregularne paravojne postrojbe, ne bi imalo smisla od njih tražiti da jamče sigurnost i štovanje odluka Ujedinjenih naroda", kaže se u pismu koje je potpisao predsjednik Vlade BiH Mile Akmadžić.

"U Izjavi se izrijekom spominje navodna hrvatska ofenziva na Mostar, Jablanicu i Drežnicu. Postrojbe UNPROFOR-a mogu otići u Jablanicu i Drežnicu i uvjeriti se da tamo nema nikakvih sukoba. U ta mjesta UNPROFOR može ući, za razliku od Konjica i 18 hrvatskih sela u toj regiji u kojima muslimanska vojska mjesec dana prije ulazak novinarima i svim međunarodnim izaslanicima ne bi li prikrila zločine počinjene nad civilnim hrvatskim pučanstvom. Taj masakar, pak, Vijeće sigurnosti ne spominje niti jednom riječju.

Terminološke nejasnoće izrečene na kraju drugog stavka Izjave smatramo najgrubljom pogreškom i netočnošću. Riječ je o imenovanju strana supotpisnica dogovora o primirju kao 'Vlade Bosne i Hercegovine' i 'Bosanske Hrvatske stranke' ", stoji u pismu.

Na sastanku u Čitluku nazočni predsjednik Vlade Republike Bosne i Hercegovine, četiri ministra u Vladi, zamjenik i pomoćnik ministra vanjskih poslova, kao i dva člana Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine, upozoravaju Vijeće sigurnosti da je "neprihvatljiva zlouporaba legitimnosti i korištenje naziva Vlade Bosne i Hercegovine od strane samo muslimanskoga dijela vlasti u Sarajevu, na što smo već upozorili priopćenjem sa sastanka u Mostaru 29. travnja, kao i usmenom notom od 6. svibnja ove godine.

Podsjećamo na zaključak da odričemo legitimnost muslimanskom dijelu Vlade u Sarajevu da isključivo za sebe preuzima institucije vlasti, pravo na predstavljanje, zastupanje i uporabu službenih naziva u organima vlasti Republike Bosne i Hercegovine i veleposlanstvima Republike BiH u svijetu.

Također, podsjećamo da u Republici BiH ne postoji nikakva Bosanska hrvatska stranka. Hrvatski narod iskazuje svoju političku volju kroz zastupnike i predstavnike Hrvatske Demokratske Zajednice - HDZ, sukladno rezultatima demokratskih izbora građana BiH iz 1991. godine, kada je toj stranci slobodnim glasovanjem hrvatskog naroda dan potpun legitimitet za izražavanje političke volje Hrvata u BiH i zastupanje njihovih interesa.

Predsjednik HDZ BiH gospodin Mate Boban zastupa političku volju Hrvata u BiH i kao izabrani predsjednik Hrvatske Zajednice Herceg-Bosna. Potpuno je nejasno kojim se argumentima u Izjavi optužuje hrvatska strana za ponašanje 'u potpunosti nedosljedno' njezinu potpisu na Mirovni plan za Republiku Bosnu i Hercegovinu. Takvu ocjenu smatramo jednostranom i neutemeljenom, jer je upravo hrvatska strana, kako tijekom pregovora tako i nakon potpisivanja plana, iskazala visok stupanj kooperativnosti i spremnosti da se plan počne što što prije primjenjivati. Ovakvom izjavom

* IZVOR: ***Večernji list***, 13. 5. 1993.

VS i samo sebe demantira, jer je nakon potpisa Vance-Owenova plana od strane predstavnika muslimanskog naroda, gospodina Alije Izetbegovića, na posebnoj sjednici VS-a dano priznanje izaslanicima hrvatskog naroda za cjelokupan prinos mirovnim pregovorima.

Nasuprot tome, muslimanska je strana svojim ponašanjem i agresijom na hrvatske postrojbe i civilno pučanstvo (o čemu postoje podaci i dokumenti koji su već predočeni Vijeću sigurnosti, glavnom tajniku Ujedinjenih naroda, ministrima vanjskih poslova zemalja Europske zajednice, svjetskim javni glasilima) iskazala nespremnost za prihvaćanje plana, pokazujući nakanu da njegove odredbe bitno promijeni aktivnostima na terenu, uključujući nasilnu izmjenu demografske slike, pa čak i etnička čišćenja hrvatskog pučanstva u dijelovima provincija 8 i provincije 10 Vance-Owenova plana.

Ovakve terminološke nepreciznosti i netočne prosudbe mogu biti posljedicom nedovoljne upućenosti i pogrešne informiranosti, ili pak pristranosti. U oba slučaja riječ je o postupcima nespojivim s visokim ugledom i međunarodnim značenjem Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda.

Nadamo se da ćete Vašu grešku ispraviti, ona je sigurno posljedica lažnih informacija. Hrvatski narod, jedan od tri konstitutivna i državotvorna naroda u BiH, preko svojih legalnih predstavnika i dalje će, potpuno racionalno i konstruktivno, surađivati sa svim međunarodnim čimbenicima, a posebno s Vijećem sigurnosti, u uspostavi mira i stvaranju nezavisne države Bosne i Hercegovine", navodi se u pismu koje je potpisao predsjednik Vlade BiH Mile Akmadžić.

*117. Sporazum o prekidu neprijateljstva u Bosni i Hercegovini zaključen između generala Milivoja Petkovića i generala Sefera Halilovića (12. 5. 1993.)**

Tekst Sporazuma Petković - Halilović

Ponovno potvrđujući svoju volju da se uspostavi mir na teritoriju Bosne i Hercegovine;

Ponovno potvrđujući da sve osobe i njihova imovina neće biti izložene oružanim napadima ili bilo kojim neprijateljskim djelovanjima;

Ponovno potvrđujući da su Ženevska konvencija od 12. kolovoza 1949. i protokol dodani Ženevskoj konvenciji od 12. kolovoza 1949. u vezi sa zaštitom žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol 1) u potpunosti primjenjivi u sukobu u Bosni i Hercegovini;

složili su se o sljedećem:

Članak 1.

Sloboda kretanja

Apsolutna sloboda kretanja će se ponovno uspostaviti i bit će garantirana ne samo za UNPROFOR, Europsku promatračku misiju i humanitarne agencije, nego i za svu logističku opskrbu za i konvoje za opskrbu obiju strana na svim cestama, a posebno na cestama;

1. Metković-Mostar-Jablanica-Konjic-Pazarić-Tarčin-Kiseljak-Visoko-Tuzla i
2. Posušje-Prozor-Gornji Vakuf-Travnik-Zenica-Vitez-Busovača

Sloboda kretanja će također biti zagarantirana civilima da putuju kroz cijelu zemlju.

Jedino će civilna policija održavati kontrolu cesta. Mješovite jedinice policije uz pomoć Civilne policije Ujedinjenih naroda uspostavit će kontrolne punktove i patrole na cestama. Vojne postrojbe neće provoditi nikakvu kontrolu.

Na privremnoj osnovi sve do implementacije Vance-Owenova plana te će mješovite jedinice biti uspsotavljene u Mostaru, Travniku i Zenici, nakon sporazuma između postojećih snaga policije.

Članak 2.

Raspoređivanje UNPROFOR-a

Jedna četa španjolskog bataljuna bit će raspoređena i smještena u Mostaru. Četa će biti raspoređena na obje strane rijeke Neretve. Raspoređivanje će početi u 18 sati 12. svibnja 1993.

Četa koja je raspoređena u Jablanici nastavit će patrolirati cestom Jablanica-Tarčin, Jablanica-Kostajnica i početi s patroliranjem na relaciji Ostrožac Trusina-Seonica-Vrci.

Britanski bataljun će nastaviti patrolirati cestom Jablanica-Prozor-Gornji Vakuf.

---

* IZVOR: ***Večernji list***, 13. 5. 1993.

Članak 3.

Povlačenje oružanih snaga

U Mostaru, sve će se sve vojne postrojbe/jedinice povući i ostati u svojim vojarnama nakon raspoređivanja UNPROFOR-a, do 12 sati 13. svibnja. U području Kostajnice i Konjica postrojbe HVO će se razmjestiti u nekoliko sela u području označenom na priloženoj mapi. Armija Bosne i Hercegovine će se povući sa toga prostora.

Članak 4.

Oslobađanje zatvorenika

Obje strane su suglasne da se odmah bezuvjetno oslobode svi civilni zatvorenici, a njihovo oslobađanje bit će u potpunosti završeno 13. svibnja 1993.

Nakon toga će uslijediti zamjena svih ratnih zarobljenika. Lista svih ratnih zarobljenika će biti predočena Međunarodnom komitetu Crvenog križa najkasnije do 12 sati 13. svibnja 1993.

Članak 5.

Povratak raseljenih osoba

Obje strane će u potpunosti pomoći povratak raseljenih osoba na svoja imanja ili svoje domove. Obje strane također jamče sigurnost raseljenim osobama.

Članak 6.

Sva će se sporna pitanja razriješiti pregovorima obiju strana u prisutnosti UNPROFOR-a i Europske promatračke misije.

potpisani:

Gen. Sefer Halilović, Gen. Milivoj Petković

svjedoci:

Gen. potp. Philippe Morillon, predstavnik UNPROFOR-a

Ambasador Jean-Pierre Thebault, predstavnik Europske promatračke misije

*118. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Pismo glavnom tajniku UN Boutros-Boutros Ghaliju (Zagreb, 12. 5. 1993.)**

Pismo dr. Tuđmana glavnom tajniku UN Boutros Ghaliju

"Proteklo je gotovo petnaest mjeseci od početka mirotvorne operacije UNPROFOR-a na području Republike Hrvatske. Nažalost, mnogi ciljevi utvrđeni Vance-ovim planom, uključeni u Vaše izvještaje i potvrđeni relevantnim rezolucijama Vijeća sigurnosti, nisu postignuti. Stoga Vam se moram još jednom obratiti i zatražiti daljnju akciju radi pojačanja i ponovnog određenja mandata UNPROFOR-a.

Koristim ovu prigodu da izrazim našu zahvalnsot na velikom trudu što ga ulažu Ujedinjeni narodi i zemlje članice UN, Tajništvo UN-a i Vijeće sigurnosti, kao i na hrabrosti koju su pokazale zaštitne snage Ujedinjenih naroda i agencije UN u obavljanju svojih dužnosti. Duboko žalimo zbog vojnih i civilnih pripadnika UNPROFOR-a koji su izgubili život u obavljanju svoje plemenite zadaće.

U pismu koje sam Vam uputio 19. ožujka 1993. (S/25447) naglasio sam opće gledište Hrvatske prema UNPROFOR-u i pozvao Organizaciju ujedinjenih naroda da poduzme potrebne korake radi povećanja djelotvornosti UNPROFOR-a i postizanja glavnih zadaća Vance-ovog plana.

S tim u vezi htio bih još jednom potvrditi stanovište Republike Hrvatske, te naglasiti slijedeće činjenice i nove situacije koje smatramo životno važnim radi postizanja mirnog rješenja problema uzrokovanih agresijom protiv Republike Hrvatske kao i krizom na cijelom području bivše Jugoslavije.

1. Na cijelom području zona UNPA "sve paravojne, neregularne ili dobrovoljačke jedinice ili osoblje trebalo bi ili povući iz zona UNPA ili, ako stalno borave u njima rasformirati i demobilizirati" što je prije moguće, kako je naglašeno u Vance-ovu planu (S/23280, Aneks III, par. 15d). Sadašnja situacija u zonama UNPA nije u skladu s ovim odredbama. Srpska je milicija teško naoružana i stalno topništvom napada hrvatske civilne ciljeve, uključujući stare obalne gradove kao što su Zadar, Šibenik i Dubrovnik. Ratoborni srpski nacionalisti u zonama UNPA koriste se svojom vojnom moći ne samo radi napada na hrvatske civilne i vojne ciljeve, već i radi teroriziranja umjerenih Srba koji ne žele slijediti njihovu radikalnu politiku. Proces demilitarizacije djelovat će također vrlo pozitivno na mirovni proces u susjednoj Republici Bosni i Hercegovini.

2. Hrvatskoj treba omogućiti da odmah ponovno uspostavi svoju državnu vlast na cijelom području tzv. "ružičastih zona". Moram naglasiti činjenicu da ta područja nisu dio zona UNPA i smatraju se privremenim rješenjem koje je hrvatska dobrovoljno prihvatila. U svom izvještaju S/24188 od 26. lipnja 1992. god. izjavili ste da treba poduzeti korake "kako bi se osiguralo, uz međunarodni nadzor, korak po korak, ponovno uvođenje hrvatske državne vlasti u područje koje je sada pod kontrolom srpskih snaga ...". Gotovo godinu dana poslije usvajanja Rezolucije 767 (1992), kojom su uspostavljene "ružičaste zone", Republika Hrvatska još uvijek čeka da UNPROFOR aktivno doprinese postizanju navedenog cilja. Stoga ističem potrebu poduzimanja potrebnih koraka radi ponovnog uspostavljanja hrvatske državne vlasti u "ružičastim zonama".

3. Bitno je da što prije započne vraćanje izbjeglica u njihove domove. To je ne samo političko pitanje od najveće važnosti, već i gospodarsko pitanje. Beskrajna rijeka izbjeglica nameće težak teret hrvatskom gospodarstvu. Republika Hrvatska već je uputila Općoj skupštini i Vijeću sigurnosti brojne dokumente u svezi s ovim pitanjem. Međutim, htio bih još jednom naglasiti da u ovom trenutku Hrvatska zbrinjava više od pola milijuna izbjeglica, od kojih su 250.000 Muslimani iz susjedne Republike Bosne i Hercegovine.

---

* IZVOR: ***Večernji list***, 13. 5. 1993.

Kako bi napokon započeo proces djelotvornog postizanja navedenih ciljeva, dopustite mi da ukažem na slijedeće potrebne korake:

a) Potpuna provedba Rezolucije Vijeća sigurnosti 802 (1993) odlučnim mjerama radi pospješenja pregovora koji se vode pod pokroviteljstvom Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji i to kao prvi korak u procesu demilitarizacije svih zona pod zaštitom UN (UNPA).

b) Uspostavljanje potpune UNPROFOR-ove kontrole duž međunarodne granice između Republike Hrvatske i SRJ (Srbije i Crne Gore), koja se sada nalazi na području UNPA Istok, kako je naglašeno u Rezoluciji Vijeća sigurnosti 769 (1993) i na taj način pojačanje provedbe rezolucija Vijeća sigurnosti 757 (1992), 787 (1992) i osobito 820 (1993).

c) Otvaranje glavnih željezničkih i cestovnih prometnica u zonama UNPA, naftovoda i dalekovoda, kao mjera za uspostavljanje povjerenja te zbog njihove logističke važnosti za predstojeću provedbu Vance-Owen-ova plana u Republici Bosni i Hercegovini.

d) Postavljanje međunarodnih promatrača na granicu između Republike Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine koja se nalazi uz zone UNPA, kako je navedeno u Vašem izvještaju S/24353 (par. 21 i 22), da bi se spriječile vojne aktivnosti protiv tih dviju republika i olakšala provedba Vance-ova plana u Hrvatskoj i Vance-Owen-ova plana u Bosni i Hercegovini.

Vance-ov plan za Hrvatsku i Vance-Owen-ov plan za Bosnu i Hercegovinu glavni su stupovi na kojima počiva taj proces. Uspjeh mirotvorne operacije u Republici Hrvatskoj neposredno je povezan s izgledima za trajni mir u Republici Bosni i Hercegovini i obrnuto. Premda u potpunosti razumijem međusobnu povezanost sadašnjeg mirotvornog procesa u tim dvijema republikama, mirotvorni proces u Hrvatskoj ne bi se smio odlagati zbog razvitka situacije u Bosni i Hercegovini već bi, naprotiv, trebao poslužiti kao uzor za uspješno održavanje i provođenje mira u Republici Bosni i Hercegovini. Nedavni tragični sukobi između hrvatskih i muslimanskih snaga u Republici Bosni i Hercegovini pokazuju da bi svako zakašnjenje podržavanja i, ako se ukaže potreba, prisilne provedbe mirovnih planova moglo još više zamrsiti izglede na uspjeh.

Republika Hrvatska osobito pozdravlja Rezoluciju Vijeća sigurnosti 815 (1993) u kojoj se izjavljuje da su "zone UNPA sastavni dio područja Republike Hrvatske". To je bitni temelj za gradnju sveobuhvatnog mirotvornog procesa u ovom području i činjenica koju moraju priznati sve strane koje su u sukobu na području bivše Jugoslavije.

Htio bih još jednom naglasiti da Republika Hrvatska smatra mirotvorni proces najpoželjnijim sredstvom za postizanje sveobuhvatnog rješenja krize. Ne samo da je presudno sudjelovanje svih strana u tom procesu, već i njihovo priznanje suvereniteta i teritorijalnog integriteta svih zemalja članica UN u ovom području. Mi bismo željeli da manjine u državama te regije posluže kao most za miroljubivu suradnju a ne kao casus belli. S tim na umu htjeli bismo Vas izvijesiti da je hrvatska Vlada pripremila skup različitih mjera za uspostavljanje povjerenja koje su posebno usmjerene na normalizaciju stanja u UNPA zonama i postepeno ponovno uključivanje tih područja u Republiku Hrvatsku. Htio bih Vam osobito skrenuti pozornost na nedavno osnovani Državni savjet za normalizaciju hrvatsko-srpskih odnosa i na njegove aktivnosti. S druge strane, oni koji nastavljaju provoditi oružane napade na gradove, civile ili hrvatske vojne ili policijske snage, moraju biti svjesni svoje odgovornosti i trebali bi se napokon naći pred međunarodnim sudom za ratne zločine.

Imajući na umu Rezoluciju Vijeća sigurnosti 815 (1993) kojom se produžava mandat za dodatno privremeno razdoblje koje završava 30. lipnja 1993. god, željeli bismo da se naši prijedlozi ozbiljno razmotre u ponovnom oblikovanju novog mandata UNPROFOR-a. Usrdno se nadam da Republika Hrvatska neće biti dovedena u položaj da preispita svoju odluku o produženju mandata UNPROFOR-a, te bih Vas želio uvjeriti da mi u ovom trenutku ostajemo privrženi mirotvornom procesu pod okriljem Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji", kaže se na kraju pisma predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana.

*119. Predsjedavajući Ministarskog vijeća EZ Niels Helveg Petersen: Pismo predsjedniku RH dr. Franji Tuđmanu (12. 5. 1993.)**

Pismo predsjedavajućeg Ministarskog vijeća Europske zajednice danskog ministra vanjskih poslova Nielsa Helvega Petersena

Predsjedavajući Ministarskog vijeća Europske zajednice danski ministar vanjskih poslova Niels Helveg Petersen uputio je pismo predsjedniku Republike Hrvatske dr. Franji Tuđmanu ovoga sadržaja:

"Vaša ekselencijo,

U ime Europske zajednice i njezinih država članica obraćam Vam se u povodu situacije u središnjoj i zapadnoj Bosni i Hercegovini.

Europska zajednica i njezine države članice zaprepaštene su stalnim hrvatskim napadima i nasiljem nad Muslimanima u Bosni i Hercegovini, posebno nedavnim događajima u Ahinićima i Mostaru.

Bosanski Hrvati potpisali su Vance-Owenov mirovni plan, no čini se da se ne ponašaju u skladu s njime. Štoviše, izvještaji o izravnoj hrvatskoj umiješanosti u sukob u Bosni i Hercegovini su uznemiravajući.

Zajednica i njezine države članice već su ranije upozorile hrvatsko vodstvo da za hrvatske europske prijatelje neće biti moguće nastaviti podržavati Hrvatsku ako se nasilje, sukobi i etničko čišćenje, koje su počinili Hrvati, ne zaustavi.

Pri razmatranju razvoja bližih odnosa s Hrvatskom, Zajednica i njezine države članice uzet će u obzir suradnju bosanskih Hrvata kao i hrvatsku suradnju s mirovnim naporima i poštivanje međunarodno prihvaćenih normi ponašanja.

Ako se hrvatsko loše ponašanje nesmanjeno nastavi, međunarodna će zajednica morati raspraviti o poduzimanju strožih mjera protiv Hrvatske, sukladnih onima kojima je odgovoreno na srpsku umiješanost i počinjanje grozota u Bosni i Hercegovini.

Europska zajednica i njezine države članice traže brzo, jasno i konkretno očitovanje, koje bi jasno pokazalo da hrvatsko vodstvo ne samo da čini sve što može zaustaviti krvoproliće u Bosni i Hercegovini, već da u tome i uspijeva."

---

* IZVOR: ***Vjesnik***, 14. 5. 1993.

*120. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Pismo Nielsu Helvegu Petersenu predsjedavajućem Ministarskom vijeću EZ (Zagreb, 13. 5. 1993.)**

Pismo Predsjednika Republike Hrvatske

"Ekselencijo,

Primio sam vaše pismo od 12. svibnja 1993. koje mi je upućeno kao predsjedniku Republike sa strane Europske zajednice i njezinih država članica.

Kao što su Europska zajednica i njezine države članice zapanjene najnovijim događajima u Republici Bosni i Hercegovini, tako sam i ja duboko uznemiren i koristim sav svoj utjecaj da bi se okončali tragični događaji u susjednoj državi. Europskoj zajednici i njezinim državama članicama vjerojatno su u cijelosti poznati neki koraci koje sam poduzeo u posljednje vrijeme otkako su izbila neprijateljstva između Hrvata i Muslimana u Bosni i Hercegovini. Možda će biti suvišno to ovdje ponavljati, ali ću to svejedno ukratko učiniti radi spoznaje Vijeća ministara Europske zajednice.

1. *Lord David Owen i ja pozvali smo 24/25. travnja 1993. na sastanak u Zagreb gospodina Aliju Izetbegovića i gospodina Matu Bobana, a pratili su ih njihovi vojni zapovjednici. Tom je sastanku bio nazočan i određeni broj dužnosnika UN, UNPROFOR-a i Europske zajednice. Tijekom sastanka, između ostalih odluka, izdata je zapovjed gospodina Izetbegovića i gospodina Bobana svim vojnim postrojbama Armije BiH i Hrvatskog vijeća obrane da odmah obustave neprijateljstva.*
2. *Potpuno svjesni mogućih katastrofalnih posljedica neprijateljstava između hrvatskih i muslimanskih snaga u BiH, njegova ekselencija Suleyman Demirel i ja smo, tijekom mog državnog posjeta Turskoj krajem travnja, izdali zajednički poziv hrvatskim i muslimanskim vođama da odmah obustave borbe. Mi smo se nadalje složili da će zajednička hrvatsko-turska mirovna misija posredovati u BiH između Hrvata i Muslimana. Misija je spremna to učiniti sljedećih dana.*
3. *Prošlog je tjedna hrvatski Sabor poslao višestranačku parlamentarnu delegaciju u BiH s ciljem posredovanja među suprotstavljenim stranama, ali su muslimanske snage spriječile pristup delegacije na krizna područja.*
4. *9. svibnja 1993. sastao sam se sa gospodinom Šefkom Omerbašićem, muslimanskim vjerskim poglavarom za Hrvatsku i Sloveniju. Složili smo se da će on, zajedno sa nekim hrvatskim dostojanstvenicima, krenuti u BiH sa zadaćom obnove mira i povjerenja između Hrvata i Muslimana.*
5. *10. svibnja 1993. poslao sam važnu hitnu poruku gospodinu Izetbegoviću i gospodinu Bobanu, podsjećajući ih na njihov sporazum od 24/25. travnja 1993. i snažno osuđujući nastavljanje vojnih sukoba u BiH, te zahtijevajući od obje strane da prekinu borbe i da se drže svojih obveza.*
6. *11. svibnja 1993. hrvatska je Vlada izdala odlučno priopćenje pozivajući Hrvate i Muslimane u BiH da prekinu borbe koje prijete teškim posljedicama za oba naroda.*
7. *11. svibnja 1993. Hrvatsko vijeće za obranu i nacionalnu sigurnost, pod mojim predsjedavanjem, pozvalo je sve muslimanske i hrvatske vojne formacije, umiješane u sukobe, da odmah prekinu neprijateljstva, budući da ona mogu jedino naškoditi objema stranama u korist srpsko-crnogorskog agresora. Vijeće se suglasilo da predloži gospodinu Izetbegoviću, gospodinu Mili Akmadžiću, bosanskom prvom ministru, održavanje sastanka državnih delegacija Hrvatske i BiH u Mostaru u nadi da bi to moglo pomoći okončanju sukoba i uklanjanju napetosti između*

---

* IZVOR: ***Vjesnik***, 14. 5. 1993..

Hrvata i Muslimana. Bilo je predloženo da sastanku budu nazočni supredsjedatelji Mirovne konferencije o bivšoj Jugoslaviji. Ponudio sam da i sam odem u Mostar, uz značajan osobni rizik, da bih pomogao postizanju pozitivnih rezultata.

Mogu li, uz to, sugerirati da se Europska zajednica i njezine države članice, prije nego što preuranjeno okrive samo Hrvate u Bosni, upoznaju sa sadržajem sastanka održanog 11. svibnja 1993. u Grudama kojem su bili nazočni časnici UNPROFOR-a, promatrači Europske zajednice i predstavnici Hrvata u BiH, te s priopćenjem generala Philippea Morillona izdanim tijekom tog sastanka, kao i s mjerama za koje je odlučeno da će se provesti.

Koristim ovu priliku da još jednom naglasim neke značajne činjenice.

Hrvatska je bila prva koja je priznala suverenu i neovisnu Republiku Bosnu i Hercegovinu i s njom je uspostavila diplomatske odnose. U tom je pogledu Hrvatska daleko ispred nekih zemalja koje se sada pojavljuju kao najjači zagovaratelji neovisnosti BiH. Hrvatska je isto tako pokazala svoju spremnost da sudjeluje u mirovnim naporima međunarodne zajednice i da poštuje međunarodno prihvaćena pravila ponašanja tijekom teškog razdoblja u kojemu su Ujedinjeni narodi i Europska zajednica pokušavali razriješiti krizu političkim pregovorima i miroljubivim sredstvima. To su Hrvatskoj često puta priznali supredsjedatelji Upravljačkog odbora Međunarodne mirovne konferencije o bivšoj Jugoslaviji.

Dužnost mi je također, Ekselencijo, da Vam skrenem pozornost na činjenicu da Vaše pismo ne razlikuje Republiku Hrvatsku od Hrvata koji žive u BiH. Hrvatska ne može biti ravnodušna prema sudbini i dobrobiti Hrvata koji žive u BiH, ali s druge strane ne može niti biti odgovorna za sve događaje i moguća zlodjela počinjena na teritoriju druge suverene države, tj. za djela koja su na teritoriju koji Republika Hrvatska izravno ne kontrolira navodno počinili Hrvati. Duboko smo uznemireni i osuđujemo svaku povredu ljudskih prava i pravila međunarodnog humanitarnog prava. Ukoliko bi na teritoriju Republike Hrvatske bile uhićene osobe odgovorne za takve zločine, one će biti izručene nadležnim međunarodnim ili nacionalnim sudovima. Međutim, Hrvatska se ne može ni na koji način smatrati odgovornom za djela koja su na stranom teritoriju počinile osobe koje nisu hrvatski državljani.

Moram priznati, Vaša ekselencijo, da sam bio prilično iznenađen novim pravnim standardom koji je Europska zajednica uvela u međunarodno pravo, a koji se spominje u posljednjem odlomku Vašeg pisma. Stoga se s pravom može pitati: kako bilo tko može kriviti Hrvatsku da nije učinila sve da zaustavi krvoproliće u Bosni i Hercegovini, ako je svjestan svih činjenica spomenutih u ovom pismu? Mjerilo prosudbe iskrenosti i primjerenosti poduzetih napora prema njihovoj uspješnosti teško bi se moglo primijeniti na djelovanje Ujedinjenih naroda i Europske zajednice u krizi na području bivše Jugoslavije, a da se ne dođe do vrlo zanimljivih zaključaka.

Želio bih Vas također izvijestiti da hrvatsku politiku prema događajima u Bosni i Hercegovini, te hrvatsko-muslimanskim razmimoilaženjima dijele turski i albanski državnici s kojima sam imao priliku razgovarati tijekom nedavnih državnih posjeta.

Njegova ekselencija Klaus Kinkel, ministar vanjskih poslova Savezne Republike Njemačke, sutra dolazi u Zagreb da bi sa mnom raspravio nedavne događaje. Uvjeravam Vas, Vaša ekselencijo, da namjeravam s gospodinom Kinkelom raspraviti sva pitanja otvoreno i iskreno, u duhu iskrene suradnje s državama članicama Europske zajednice.

Svesrdno se nadam da će ovo moje pismo razjasniti postojeće nesporazume.

Molim primite, Vaša ekselencijo, izraze mog najdubljeg uvažavanja.

Predsjednik Republike Hrvatske

dr. Franjo Tuđman

*121. Ministarstvo obrane Republike Hrvatske: Pismo Vladi Republike BiH (Zagreb, 18. 5. 1993.) **

Gojko Šušak: poraz velikosrpske agresije preduvjet mira

U svezi s priopćenjem sa sjednice Vlade Republike BiH od 13. svibnja 1993. Ministarstvo obrane Republike Hrvatske poslalo je pismo veleposlanici Republike BiH u Republici Hrvatskoj Biseri Turković. Pismo prenosimo u cijelosti:

"Molim Vas, da Vašoj Vladi proslijedite ovo pismo, a u svezi sa 'priopćenjem Vlade Republike Bosne i Hercegovine sa sjednice 13. svibnja 1993.' Vlada Republike Hrvatske sa zadovoljstvom konstatira da Vlada Republike Bosne i Hercegovine visoko cijeni činjenicu da je Republika Hrvatska među prvima priznala neovisnost i suverenost Republike BiH, da je Republika Hrvatska oštro reagirala na agresiju na Republiku BiH, koju su izvršile Srbija i Crna Gora, te da je prihvatila veliki broj izbjeglica iz BiH.

Jednako tako sa zadovoljstvom prihvaća opredjeljenje Republike BiH da razvija s Republikom Hrvatskom kao svojim najvećim susjedom ravnopravne dobrosusjedske odnose.

Pozdravljamo i opredjeljenje Vlade Republike BiH o prihvaćanju Vance-Owenova plana cjelovito, ali i u dijelovima u duhu sporazuma Izetbegović-Boban od 25. travnja 1993.

Republika Hrvatska je nastojala i nastojat će pridonositi mirnu rješenju krize na prostoru bivše Jugoslavije, posebice okončanju rata u BiH. S tim u svezi poduprli smo Vance-Owenov plan koji osigurava mir i ravnopravnost svih triju konstitutivnih naroda u BiH, što je osnovni preduvjet mira i svršetka rata u Bosni i Hercegovini.

U svezi s vašim priopćenjem sa sjednice od 13. svibnja 1993., u kojem se navodi niz netočnih podataka, posebice optužaba na račun Republike Hrvatske kojima se ona želi prikazati kao agresor u BiH, želimo istaknuti sljedeće činjenice:

1. Navodi iz točke 1. 'Vlada Republike Hrvatske otvoreno podupire nezakonite akcije nekih postrojba HVO-a u zadnjim sukobima u Mostaru i središnjoj Bosni', nisu točni. U svezi s navedenim ističemo da su nam poznate činjenice o zločinima nad civilnim pučanstvom u selu Ahmićima kod Viteza. Tu su činjenicu potvrdili i predstavnici HVO, pa prema tome nije riječ o zataškavanju. Republika Hrvatska se zauzima da se sve činjenice utvrde što prije uz pomoć međunarodne komisije, te da se počinitelji zločina privedu pravdi. Međutim, zataškavanja ipak ima, ali s vaše strane, primjerice, kad su posrijedi nedavni zločini u hrvatskim selima oko Konjica, kao i zatočenje više od tisuću Hrvata u okolici Zenice.

2. Nije točna, odnosno nije istinita vaša sljedeća tvrdnja: 'Po pouzdanim podacima na teritoriju BiH nalaze se sljedeće postrojbe regularne Hrvatske vojske: 113. splitska brigada i dijelovi brigade iz Metkovića (u predjelu Bune, Dubrave i Stolca), 114. splitska i 123. varaždinska brigada (u području Lašve) i jedna tenkovska postrojba (u predjelu Čvrsnice)', jer se te, kao i ostale postrojbe HV, nalaze na području Republike Hrvatske. U neutemeljenost takvih optužaba mogu se lako uvjeriti međunarodne organizacije (UN i EZ), te ih pozivamo da odmah na licu mjesta obave očevid te daju potpuno izvješće. Pri tome se Republika Hrvatska obvezuje na punu suradnju i pomoć.

Da bi bili do kraja precizni, istaknut ćemo: zanemarivo se mali dio postrojba Hrvatske vojske nalazi na graničnom području BiH (na granici Republike Hrvatske) u području Dubrovnika. Te postrojbe su razmještene u skladu s načelima međunarodnog prava i uz znanje međunarodnih organizacija, da bi štitile grad Dubrovnik i okolna mjesta od mogućih napada našeg zajedničkog neprijatelja, srpskog agresora. Pripravni smo, čim zavlada mir i sigurnost na području Republike BiH, povući te postrojbe na područje RH.

---

* IZVOR: ***Glas Slavonije***, 19. 5. 1993.

U svezi s točkom 3. moramo vas upozoriti da nitko od službenih predstavnika Republike Hrvatske nije govorio o konfederalizaciji Republike BiH u svrhu njezina 'komadanja', već u smislu njezine podjele na pokrajine na osnovi Vance-Owenova plana kao osiguravatelja ravnopravnosti svih triju konstitutivnih naroda u BiH i na taj način očuvanja državnosti Bosne i Hercegovine. Neprekidno zalaganje muslimanskog vodstva za jedinstvenom građanskom državom Bosnom i Hercegovinom te neprihvaćanje Hrvata u BiH takve političke opcije služi za to da se Republika Hrvatska optužuje za agresiju te izjednačivanje sa Srbijom i Crnom Gorom. Uz to bi se u međunarodnoj javnosti stekao dojam o građanskom ratu u BiH. To bi bio preduvjet za donošenje odgovarajućih odluka u međunarodnim organizacijama koje bi išle u prilog vašim interesima o stvaranju unitarne građanske Republike Bosne i Hercegovine.

4. Republika Hrvatska ne vodi medijski rat, nego njezin tisak i sredstva javnog informiranja, koji nisu državni, prenose informacije koje dobivaju iz raznih izvora i za koje uredništva smatraju da izražavaju različita gledišta i da daju točne opise činjenica i događaja. Međutim, kao primjer propagandne aktivnosti navodimo vam današnje priopćenje Press centra Armije BiH, u kojem se potpisivanje primirja između generala Petkovića i generala Mladića, na poticaj generala Morillona, navodi kao dokaz i 'kruna' dosadašnje suradnje HVO-a i četnika'. Pri tome se zaboravlja da su također na poticaj generala Morillona takvo primirje potpisali general Mladić i general Halilović prije nekoliko dana.

Iskreno se nadamo da ćete prestati iznositi takve neistinite optužbe kojima se skreće pozornost od biti rata u Republici Bosni i Hercegovini i Republici Hrvatskoj, odnosno od velikosrpske agresije kojoj vi takvim pristupom idete u prilog. Samo njezin konačni poraz jedini je preduvjet mira na prostoru Republike Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine, kao i na čitavom prostoru bivše Jugoslavije", navodi se na kraju pisma, što ga je potpisao ministar obrane Republike Hrvatske Gojko Šušak.

123. Narodna skupština Republike Srpske: Deklaracija o nastavku mirovnog procesa (19. 5. 1993.)[*]

Uvažavajući potrebu da se politički, etnički i vjerski sukobi između tri naroda i građanski rat u bivšoj Bosni i Hercegovini okončaju pronalaženjem trajnog i stabilnog političkog rješenja i tako prestanu patnje civilnog stanovništva,

Smatrajući da normalan i organizovan život može biti izgrađen samo na osnovama prava naroda na samoopredjeljenje na osnovu koga svaki narod ima pravo da samostalno odredi svoj politički status, ekonomski, socijalni i kulturni razvoj,

Ocjenjujući da se mirovni pregovori mogu efikasno voditi samo nakon obustave neprijateljstava i uspostavljanje trajnog primirja,

Uzimajući u obzir realno stanje u Republici Srpskoj, rezultate upravo provedenog referenduma, te činjenicu da Vens-Ovenov plan nije prihvaćen i imajući u vidu tok dosadašnjeg mirovnog procesa,

Narodna skupština Republike Srpske, na osnovu člana 70. stav 1. točka 2. ustava Republike Srpske, na svom zasjedanju održanom 19. maja 1993. godine donosi

Deklaraciju o nastavku mirovnog procesa

I

Republika Srpska je zaustavila sva vojna dejstva svojih oružanih snaga i spremna je da uspostavi trajan mir u skladu sa sporazumima o primirju koji su zaključeni sa drugim stranama u sukobu.

II

Republika Srpska se zalaže za nastavljanje mirovnog procesa i izražava svoju spremnost za učešće u svim mirovnim inicijativama, te poziva sve istaknute ličnosti međunarodnog političkog života da se aktivno uključe u rješavanje krize i ratnog sukoba u bivšoj Bosni i Hercegovini davanjem novih mirovnih predloga i rješenja.

III

Svi centralni i lokalni organi Republike Srpske će aktivno i u dobroj namjeri raditi na nastavku i daljem unapređenju mirovnog procesa.

Narodna skupština ovlašćuje svoju delegaciju da kao predstavnik republike Srpske nastavi dalje mirovne pregovore.

IV

Ova deklaracija stupa na snagu danom donošenja a objaviće se u „Službenom glasniku Republike Srpske“

Predsjednik
Narodne skupštine
Mr Momčilo Krajišnik

Broj 02-617/93
19. maja 1993. godine

[*] IZVOR: ***Službeni glasnik Republike Srpske***, godina 2., broj 6, Sarajevo, 20. 5. 1993.

124. Narodna skupština Republike Srpske: Odluka o proglašenju rezultata referenduma (19. 5. 1993.)[*]

Na osnovu člana 70. stav 1. točka 5 Ustava Republike Srpske, čl. 1, 2, 15. i 16 Zakona o referendumu i člana 114. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske, Narodna skupština Republike Srpske na svom zasjedanju održanom 19. maja 1993 godine, donosi

Odluku
o proglašenju rezultata referenduma koji je održan 16. i 17. maja 1993. godine

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za sprovođenje referenduma, koji je u Republici Srpskoj održan 15. 16. i 17, maja 1993. god., a za građane Republike koji borave na teritoriji SR Jugoslavije i inostranstvu 16. i 17. maja, na kome su se građani Republike izjašnjavali o referendumskim pitanjima: «Da li ste za Vens-Ovenov plan» i «Da li ste za samostalnu Republiku Srpsku sa pravom Republike da stupa u ravnopravne odnose sa drugim narodima i državama».

Izvještaj Komisije za sprovođenje referenduma predstavlja sastavni dio ove odluke.

II

Na osnovu Izvještaja Komisije za sprovođenje referenduma utvrđuje se i proglašava:

a) građani Republike većinom od 1.060.348 glasova ili 83,26% od ukupno upisanih glasača, odnosno 96% od izašlih glasača, nisu prihvatili Vens-Ovenov plan,

b) građani Republike su se većinom od 1.061.140 glasova ili 88,37% od ukupno upisanih glasača, odnosno 96% izašlih glasača, izjasnili za samostalnu Republiku Srpsku sa pravom Republike da stupa u ravnopravne odnose sa drugim narodima i državama.

III

Na osnovu navedenih rezultata Narodna skupština ocjenjuje i zaključuje da je referendum potpuno uspio, da se narod Republike slobodno, politički zrelo i odgovorno izjasnio i odlučio da je Vens-Ovenov plan u predloženom vidu i sadržaju neprihvatljiv, a da je opstanak i samo stalan državno pravni razvoj Republike njegova izričita želja i odluka.

IV

Narodna skupština zaključuje da su pregovori nezamjenjiv i jedino prihvatljiv način za okončanje građanskog rata u bivšoj Bosni i Hercegovini i na pronalaženju pravednog i trajnog političkog rješenja, te da mirovni proces treba intenzivno nastaviti uz uzimanje u obzir nekih pozitivnih strana i rješenja predloženog plana.

Narodna skupština ovlašćuje delegaciju da nastavi kontinuirano i aktivno učešće u mirovnom procesu i zaključuje da je neophodno da ona u pregovorima nastupa kao zvanično predstavništvo Republike Srpske.

Komisija za ustavna pitanja će razmotriti način i oblik ustavnopravnog izražavanja referendumskih odluka i na osnovu toga predložiti donošenje odgovarajućih akata.

VI

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u «Službenom glasniku Republike Srpske».

Predsjednik
Narodne skupštine
Mr Momčilo Krajišnik, s. r.

Broj 02-616/93
19. maja 1993. godinine

[*] IZVOR: ***Službeni glasnik Republike Srpske***, godina 2., broj 6, Sarajevo, 20. 5. 1993.

126. Predsjednik HZ HB mr. Mate Boban: Pismo predsjedniku Predsjedništva BiH Aliji Izelbegoviću. (Mostar, 31. 05. 1993.)[*]

Zaustavite bezumlje!

MOSTAR - U povodu najnovijih događaja i alarmantnih izvješća iz Sarajeva o maltretiranju i neshvatljivo lošem odnosu prema Hrvatima u tome gradu, predsjednik HZ Herceg-Bosne mr. Mate Boban uputio je pismo predsjedniku Predsjedništva BiH Aliji Izelbegoviću. U pismu stoji:

Tražim i molim Vas osobni utjecaj poradi sprečavanja svih onih postupaka koji mogu proizvesti negativne posljedica po ionako vrlo narušene suodnosa Hrvata i Muslimana.

Zagrebačka izjava i međugorska konkretizacija njezina provođenja, dosljedno poštovanje i izvršenje obveza jedini su mogući način razrješenja svih pitanja i suzbijanja apsurdnih i pogubnih napetosti. Sve ono što se događa Hrvatima u Sarajevu, stalna optuživanja još od početka rata da su za stanja u tome gradu krivi oni, uz istodobno utjerivanje straha odvođenjem civila na kopanje rovova, čak i na "ničiju zemlju", samo navodi na poznate riječi kao u Danteovu "Paklu": »Svi vi koji ovamo ulazile, ostavite svaku nadu!« Zar ja to ideal države? Gdje su tu sloboda, pravo i sigurnost? U svom dostojanstvu u obrani svoje samobitnosti i pripadnosti svojoj zemlji Hrvati u Sarajevu neće biti niti poniženi, niti uvrijeđeni.

Gospodine Izelbegoviću, ne mislite li i Vi da svi tragični nesporazumi kojima svjedočimo svakodnevno ruše mogućnost suživota naših dvaju naroda, a istodobno sprečavaju međunarodnu javnost na jače i djelotvornije učinke? Ne mislite li i Vi da podmetanja i laži ne mogu biti temelj života ni za koga, pa ni za Vaš narod? Nije li vrijeme da i Vi prihvatite i razumijete da više nikada nikome i nigdje Hrvatica i Hrvat neće pristali da budu neslobodni i neravnopravni?

Nije li vrijeme da i Vi cjelinu hrvatske žrtve za BiH prestanete smatrali borbom za nekoga drugog i nešto drugo osim za državu Bosnu i Hercegovinu? Nije li vrijeme da prestanete ne priznavati istinu da je Herceg -Bosna sastavnica cjelovite BiH, a naša borba pokušaj da je iznova sagradimo na čvrstim i jasnim temeljima?

Smatram Vas najodgovornijim sugovornikom koji može - ako to hoće -sve učiniti da se zajednički interes reintegrira, očvrsne i da se osposobimo za obranu i uspostavu zajedničke države. Zaustavile, dakle, sa svoje strane ovo bezumlje i bezumnike i znajte da ćete u nama uvijek imati iskrenog i odlučnog suputnika na ovome križnom putu.

Vama, gospodine Izetbegoviću, i svim vjernicima islamske vjere u BiH i izvan nje čestitam Kurban-bajram, blagdan žrtve, koja je preduvjet mira u nama i oko nas, kaže se na kraju pisma Mate Bobana upućenoga Aliji Izetbegoviću.

---

[*] IZVOR: ***Večernji list***, 1. 6. 1993.

*127. Vojni zapovjednici triju strana u BiH: "Generalni sporazum o prestanku sukoba u Bosni i Hercegovini" (Sarajevo, 15. 6. 1993.)**

Tekst Generalnog sporazuma o prestanku sukoba u Bosni i Hercegovini od 15. juna/lipnja 1993.

DOLJE POTPISANI PREDSTAVNICI STRANA.

Razmatrajući odluke Savjeta Bezbjednosti Ujedinjenih Nacija koje se tiću bivše Jugoslavije, posebno rezolucije 824 i 836 (1993), i sve ostale relevantne rezolucije.

Dalje priznavajući hitnost trenutne situacije i želeći da okončaju konflikt u Bosni i Hercegovini bez daljeg odlaganja,

DOGOVORILI SU se slijedeće:

Član I

Prestanak neprijateljstava

1. Počevši od 1200 sati 18. juna/lipnja 1993.godine, sve tri Strane će izdati pisane naredbe svojim snagama o prestanku vatre i zamrzavanju vojnih aktivnosti, uključujući vojne pokrete, razvoj jedinica i dalju fortifikaciju.

2. Svaka Strana će obezbjediti da ovakve naredbe budu potpisane od strane glavno-komandujućeg vojske te Strane, Ovakve naredbe će dostaviti ovlašteni predstavnici glavnokomandujućeg lično komandantima brigada.

3. Strane će pružiti UNPROFOR-u svoju punu saradnju u nadgledanju prestanka neprijateljstava. Nadalje, svaki komandant brigade svake Strane pripremiće dnevni izvještaj svom glavnokomandujućem koji će sadržavati sve detalje o vojnoj situaciji i naporima da se prestanak neprijateljstava sprovede u djelo. Sve strane moraju smjesta prijaviti UNPROFOR-u kršenja prekida vatre.

4. Sve rasprave o prestanku neprijateljstava i drugim stvarima biće vodjene na Mješovitoj vojnoj radnoj grupi. Strane se slažu da za hitne stvari (po ocjeni UNPROFOR-a), imaju ovlaštene predstavnike koji su na raspolaganju 24 sata dnevno.

5. Na Mješovitoj vojnoj radnoj grupi u nastavku diskusije biće raspravljene, na što praktičniji način, odluke o vremenu i mjerama za razdvajanje snaga.

Član II

Osnovne odredbe

1.Generalni sporazum uključuje odredbe o prestanku neprijateljstava sadržane u Članu I i osnovne odredbe sadržane u ovom članu. Sve odredbe Generalnog sporazuma su u pravnoj vezi.

2. Sve Strane garantuju svoju punu podršku Generalnom sporazumu. Bilo kakvo ometanje sporovodjenja u djelo bilo koje odredbe od bilo koje Strane biće ocijenjeno kao kršenje Generalnog sporazuma.

---

* IZVOR: HDA, *Registrator: IZM PROZOR 4722.*. Vojni zapovjednici triju strana u BiH na sastanku održanom pod predsjedavanjem zapovjednika UNPROFOR-a Larsa-Erica Wahlgrena, na sarajevskom aerodromu 15. 6. 1993. potpisali su sporazum o prekidu vatre i zaustavljanju sukoba u BiH

3. Strane priznaju da ukoliko UNPROFOR-u ne obezbijede slobodu kretanja, ili ukoliko ne ispoštuju slovo i duh ovog sporazuma, razmještanje snaga UNPROFOR-a, njihova sigurnost i operacije će biti direktno ugrožene.

4. Sve Strane priznaju da su pod obavezom, izmedju ostalog:

(a) uslovima svih prijašnjih potpisanih sporazuma, ukoliko sve tri strane u prisustvu UNPROFOR-a ne odrede da te odredbe više nisu primjenjive;

(b) uslovima ženevskih konvencija od 12. avgusta 1949. i Dodatnim protokolima, kao i drugim instrumentima ratnog prava i zaštitom ljudskih prava;

(c) da dozvole dostavljanje humanitarne pomoći i slobodu kretanja predstavnicima medjunarodnih humanitarnih organizacija uz uobičajene mjere kontrole;

(d) onemogućavanja korištenja vode, gasa i struje kao oružja i potvrdno podržavaju napore da se oprave i održavaju objekti koji omogućavaju snabdijevanje vodom, gasom i strujom.

(e) da dostave drugim Stranama spiskove sa svim ratnim zarobljenicima i poginulim koji se nalaze u njihovoj vlasti, kao i njihove lokacije.

5. Strane su saglasne da nastave pregovore, pod pokroviteljstvom UNPROFOR-a, u namjeri da riješe krizu.

Ovaj Generalni sporazum stupa na snagu danom potpisivanja i ostaje na snazi do odluke sve tri strane u prisustvu UNPROFOR-a..

SAČINJENO NA Sarajevskom aerodromu 15.juna/lipnja 1993,godine u prisustvu UNPROFOR-a.

POTPISNICI:

General potpukovnik Ratko Mladić

General Rasim Delić

General Milivoj Petković

SVJEDOCI UNPROFOR-a:

General potpukovnik Lars-Eric Wahlgren' Zapovjednik snaga

Cedric Thornberry Zamjenik šefa misije

General potpukovnik Philippe Morillon, Zapovjednik UNPROFOR-a za BiH

*128. Ministri vanjskih poslova zemalja Europske zajednice: suglasnost o "temeljnim načelima" za rješavanje sukoba u BiH (Kopenhagen, 20. 6. 1993.)**

Na ministarskom sastanku EZ-a razmotrene implikacije novog mirovnog plana za BiH

Ministri vanjskih poslova zemalja članica Europske zajednice na svom su jučerašnjem sastanku u Kopenhagenu postigli suglasnost o "temljenim načelima" koja moraju biti poštivana pri rješavanju sukoba u BiH, zaključivši da jedno od tih načela mora biti i "očuvanje teritorijalnog integriteta BiH".

Lord David Owen, izaslanik EZ-a na mirovnim pregovorima, izvijestio je ministre o situaciji u BiH u sklopu priprema za današnji sastanak šefova država ili vlada članica Zajednice.

Na sastanku je istaknuto kako zbog nastavka borbi i pogoršanja situacije postoji neodložna potreba okončavanja rata koji traje već gotovo 15 mjeseci.

Ocjenjujući novopredloženi mirovni plan za BiH oni su ustvrdili da prijedlog stvaranja tri teritorijalne jedinice ne mora voditi do raspada republike i proširenja Srbije i Hrvatske na račun Muslimana. "To je temeljno. Mi radimo na očuvanju BiH kao jedne države", kazao je danski ministar vanjskih poslova Niels Helveg Petersen.

Lord Owen je naglasio kako dio onog pod čime se misli na "teritorijalni integritet" jest zamisao da "teritorij ne bude zadobijen silom", implicirajući da bi muslimansko prihvaćanje tog plana sačuvalo taj integritet.

Prema izjavama iz diplomatskih krugova, koje prenosi agencija Reuter, prošlotjedno odustajanje od Vance-Owenovog plana nije ministrima EZ ostavilo drugi izbor nego da prihvate srpska osvajanja, stoga će oni zatražiti od lorda Owena da u pregovorima ishodi što povoljnije rješenje za Muslimane i da se bilo kakav novi sporazum ojača jamstvima zaštite ljudskih prava i drugim elementima iz napuštenog plana.

U okviru dogovorene podrške Muslimanima, na sastanku je, prema riječima šefa danske diplomacije, odlučeno da se Hrvatima uputi "ozbiljno upozorenje" zbog nastavljanja borbi, a najavljeno je i poooštravanje sankcija protiv Srbije i Crne Gore.

Na sastanku su šefovi diplomacija zemalja EZ izrazili punu podršku naporima lorda Owena i Thorvalda Stoltenberga i zatražili od njih da nastave s naporima na ovotjednom nastavku mirovnih pregovora u Ženevi.

Očekuje sa da će sudionici dvodnevnog sastanka na vrhu EZ, koji danas počinje u Kopenhagenu, detaljnije formulirati načela s kojima bi se trebao ojačati eventualni sporazum o okončanju rata u BiH.

---

* IZVOR: HINA, ***Baza EVA***, Vijest HNA6210021:1, 21. 6. 1993.

*129. Predsjednik HZ HB Mate Boban: Pismo svjetskim dužnosnicima (Mostar, 22. 6. 1993.) **

Pismo predsjednika Hrvatske zajednice Herceg-Bosne Mate Bobana

Predsjednik Hrvatske zajednice Herceg-Bosne Mate Boban uputio je jučer pismo glavnom tajniku Ujedinjenih naroda Boutrosu Boutrosu Ghaliju, Predsjedniku Sjedinjenih Američkih Država Billu Clintonu, Predsjedniku Vijeća Sigurnosti UN Don Juan A. Yanez-Barnuevu, Predsjedniku Vijeća ministara vanjskih poslova Europske zajednice Nielsu Helvegu Petersenu, supredsjedateljima Konferencije o bivšoj Jugoslaviji Thornvaldu Stoltenbergu i lordu Davidu Owenu, u povodu tragične situacije hrvatskog pučanstva u Bosni i Hercegovini te u povodu novih hrvatskih inicijativa za mirno razrješenje krize, izviješćeno je večeras iz Ureda Predsjednika Hrvatske zajednice Herceg-Bosne.

Mate Boban u svom pismu navodi:

"Politička motrišta Hrvata Bosne i Hercegovine bila su i ostala jasna i nedvojbena. Bosna i Hercegovina treba i može biti, kao neovisna i međunarodno priznata te kao subjekt međunarodnog prava, uređena samo kao zajednica tri konstitutivna naroda, s jednakim pravima na Bosnu i Hercegovinu i pravom na sebe u njoj. Unutarnji ustroj može biti definiran jedino kroz potpuno i pravedno zadovoljenje političke volje sva tri naroda. Vanjske granice Bosne i Hercegovine smatramo neupitnim i nepovredivim, dočim unutarnje crte razgraničenja mogu i moraju biti predmet političkih pregovora. U tom smislu sveukupan angažman hrvatskog izaslanstva na mirovnim pregovorima o Bosni i Hercegovini, pod visokim pokroviteljstvom Ujedinjenih naroda i Europske zajednice, koji traju već dvadeset mjeseci, bio je od samog početka vrlo konstruktivan i od najviših međunarodnih čimbenika vrlo štovan.

U konstruktivnim nastojanjima našega izaslanstva da se dođe do prihvatljivog političkog rješenja krize, nismo nailazili na potporu kod druga dva čimbenika u ovom sukobu. Podsjećam da je hrvatska strana prva potpisala Vance-Owenov mirovni plan, smatrajući ga jednim od mogućih modela političkog ustroja Bosne i Hercegovine. Zbog neučinkovitosti međunarodne zajednice da provede plan iza kojeg je i sama stala, odnosno opstrukcije druge dvije strane u samoj BiH da ga iskreno prihvate, hrvatska je strana voljna nastaviti mirovne pregovore temeljem novih prijedloga, iznesenih od relevantnih međunarodnih čimbenika, uključivo i vas.

Ti prijedlozi idu ka konstituiranju Bosne i Hercegovine kao državne zajednice tri naroda i njihovih teritorijalno-političkih cijelina. Hrvatska će strana na mirovnim pregovorima u Ženevi iznijeti svoje motrište temeljnih načela konstituiranja takve zajednice. Po naputku supredsjedatelja Mirovne konferencije Torwalda Stoltenberga i lorda Davida Owena, a temeljem zaključaka sastanka održanog 16. lipnja u Ženevi, najviši politički predstavnici hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini obavili su konzultacije glede svojih prijedloga s najvišim političkim predstavnicima muslimanskog i srpskog naroda. U tim razgovorima ustanovljen je visok stupanj suglasnosti te je utvrđena visoka razina spremnosti sve tri strane da se rat prekine i otpočne stvaran i učinkovit proces političkog razrješenja krize.

Na tom putu, dakako, postoje još uvijek značajne prepreke. Dio političkog vodstva muslimanskog naroda ovih dana jasno eksplicira odsustvo volje za iznalaženje mirnog rješenja krize, te nastoji ratom i agresijom odgovoriti na opetovane pozive na mir i suradnju. Predsjednik Predsjedništva

---

* IZVOR: ***Večernji list***, 23. 6. 1993.

Bosne i Hercegovine, nepotvrđenog mandata od 20. prosinca 1992., gospodin Alija Izetbegović, voditelj je te struje muslimanskog političkog vrha, te ga hrvatski narod i njegovo političko vrhovništvo smatraju najodgovornijim za nastavak rata i agresiju na hrvatski narod u Bosni i Hercegovini.

Najviši hrvatski politički interes je mir i sloboda za sve narode i građane Bosne i Hercegovine. Na pragu smo mogućeg postizanja tog cilja.

Tražim da upotrijebite sav svoj utjecaj i omogućite dovođenje sve tri strane za pregovarački stol, odmah i bez preduvjeta na tlu Bosne i Hercegovine. To je jedini način zaustavljanja ove strašne tragedije, kataklizmičke po svojim posljedicama za sva tri naroda Bosne i Hercegovine te šireg područja Europe. Hrvati Bosne i Hercegovine i njihovo političko vrhovništvo stoje vam glede toga na potpunoj usluzi", navodi se na kraju pisma Predsjednika Hrvatske zajednice Herceg-Bosne Mate Bobana.

131. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Pismo Predsjedništvu Republike BiH (Zagreb, 25. 6. 1993.)[*]

Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman poslao je u petak sljedeće pismo Predsjedništvu Bosne i Hercegovine.

"Hrvatska javnost s velikim ogorčenjem i zabrinutošću prati već duže vrijeme sukobe između HVO i Armije BiH koji su se izrodili u otvorenu agresiju i zlodjela muslimanske vojske - Armije Bosne i Hercegovine - nad hrvatskim narodu u dijelovma BiH koji su prema Vance-Owenovom planu područja na kojima je trebala biti uspostavljena demokratska vlast srazmjerno odnosima većinskog hrvatskog i drugih naroda u okviru konačnog ustavnog uređenja Bosne i Hercegovine.

Posljednjih dana primam alarmantne pozive predstavnika hrvatskog naroda i lokalnih vlasti, svjetovnih i crkvenih ustanova iz srednje Bosne koji upućuju pozive da Hrvatska učini sve što je moguće da se zaustavi tragedija hrvatskog naroda u Zenici, Kaknju, Vitezu, Busovači, Kiseljaku, Kreševu, Travniku, Konjicu i na području Žepče i Usore, gdje se provodi potpuno etničko čišćenje uz razaranje naselja i masakre civilnog stanovništva. Do sada je već preko sto tisuća Hrvata u izbjeglištvu ili u smrtnoj opasnosti.

Podsjećam vas da je Republika Hrvatska od prvog dana pružila svu moguću pomoć Bosni i Hercegovini, prihvatila i smjestila stotine tisuća izbjeglica iz BiH, pretežno Muslimana, prva priznala Bosnu i Hercegovinu kao samostalnu i neovisnu državu i uspostavila s njom diplomatske odnose. Osim toga vlasti Bosne i Hercegovine slobodno zasjedaju u Zagrebu, predstavnici tih vlasti slobodno se kreću na cijelom području Republike Hrvatske ne poštujući osnovna međunarodna pravila o najavljivanju i traženju suglasnosti za svoje djelovanje na teritoriju druge suverene države, a u mnogim mjestima Hrvatske djeluju brojni različiti uredi i logistički centri političkih organizacija i vojske koja vrši zločine i agresiju nad hrvatskim narodom.

Sva ta pitanja razmotrena su na sjednici Vijeća obrane i nacionalne sigurnosti Hrvatske te je zaključeno da se Predsjedništvu i Vladi BiH dade znati da se prema daljnjoj provedbi takve politike Hrvatska ne može ravnodušno odnositi. Zbog toga će, ako se agresija i zločini odmah ne zaustave, Republika Hrvatska ozbiljno preispitati sveukupnu svoju politiku prema Bosni i Hercegovini.

Stoga apeliram na Predsjedništvo i Vladu BiH da neodložno poduzmu potrebne odlučne korake da se odmah prekinu progoni i stradanja hrvatskog pučanstva, te da se odnosi normaliziraju. Sa svoje strane Republika Hrvatska spremna je i nadalje svestrano razvijati odnose s BiH i uložiti sav svoj utjecaj za postizanje suradnje sva tri naroda u BiH, osobito muslimanskog i hrvatskog, uz uvjet da takvu spremnost očituju i dokažu Predsjedništvo i Vlada BiH.

Izvolite primiti, gospodo, izraze mog štovanja".

[*] IZVOR: ***Vjesnik***, 26. 6. 1993.

*132. Predsjednik Predsjedništva BiH Alija Izetbegović: Interview za RT BIH (Sarajevo, 8. 7. 1993.)**

SARAJEVO, 8. srpnja (AFP/Hina) - Bosna i Hercegovina će prihvatiti transformiranje u konfederaciju ako joj to bude nametnuto i ako, u slučaju da odbije taj prijelog, bude morala biti uvučena u "beskonačni rat", izjavio je u četvrtak u Sarajevu predsjednik BiH Alija Izetbegović.

"Konfederacija je zapravo etnička podjela", izjavio je Izetbegović u jednoiposatnom interviewu za Radio-televiziju BiH. *"Etnička podjela za nas nije prihvatljiva ili je, svakako, teško prihvatljiva. Ona može biti prihvaćena jedino u slučaju da bude nametnuta kao rješenje, ako jednostavno ne budemo imali drugog izbora ili ako je alternativa prihvatiti takvu podjelu ili biti uvučen u beskonačni rat"*, kazao je predsjednik BiH.

"To je vrlo ružna opcija, to je sve što vam u ovome trenutku mogu reći", dodao je on. Zamisao o konfederaciji temelji se na etničkoj podjeli, no "neke se osobe žele skriti iza riječi. Stvari treba imenovati", primijetio je Izetbegović. Predsjednik Predsjedništva BiH je u interviewu naglasio da odluku o prihvaćanju konfederacije ne može donijeti jedna osoba. *"To je delikatno pitanje koje može biti prihvaćeno samo zajednički", drži on. Izetbegović je, međutim, priznao da je "etnička podjela u BiH već izvršena oružjem i silom."*

"U određenom smislu je uzaludno pred tom stvarnošću zatvarati oči", kazao je on. Tijekom međunarodnih pregovora *"nisu mi prestajali postavljati pitanje: Srbi i Hrvati više ne žele živjeti s vama; kako ćete ih prinuditi?",* rekao je Izetbegović i dodao: *"Zapravo, sve srpske strukture to kažu, a slično je i s Hrvatima."*

"To su činjenice i o njima treba voditi računa", primjetio je on. "*Radit ćemo na postizanju mira u BiH, ljudi mogu biti sigurni da nećemo ići u pravcu koji će nas odvesti u beskonačni rat. BiH neće izvršiti samoubojstvo"*, naglasio je on. *"BiH će i dalje na neki način postojati*", dodao je predsjednik Izetbegović.

"Ima ljudi koji vole širiti iluziju da ćemo se boriti sve dok zastava BiH s ljiljanima ponovo ne zavijori u Banjoj Luci ili u drugim mjestima izvan BiH; to nije razumno. Ljudima treba govoriti istinu", rekao je još Izetbegović.

---

* IZVOR: HINA, ***Baza EVA***, Vijest HNA7080209:1, 8. 7. 1993.

*133. Ured predsjednika BiH: Demanti izjave Alije Izetbegovića da "pristaje na konfederalizaciju BiH." (Sarajevo, 9. 7. 1993.)**

Opovrgnuta navodna izjava Izetbegovića

Ured predsjednika Bosne i Hercegovine Alije Izatbegovića u Sarajevu u petak je opovrgnuo njegovu navodnu izjavu "da pristaje na konfederalizaciju BiH." Kako javlja dopisnik Hine iz Sarajeva u demantiju Ureda se tvrdi da Alija izetbegović "tako nešto nije izjavio, niti može pristati na takvo rješenje".

Prema tekstu demantija Ureda predsjednika BiH, točan navod njegove izjave, koju je dao Radio-televiziji BiH, glasi:

"Kada se govori o konfederalizaciji, moramo biti načisto, radi se o etničkoj podjeli BiH. Ja mislim da etnička podjela nije za nas. Ona je neprihvatljiva ili veoma teško prihvatljiva i može biti nametnuta samo kao rješenje pod uvjetom da nema nikakvog drugog izbora, odnosno ako se postavi izbor - ili to ili ulazak u bezizlazan rat, koji bi nas doveo dotle da počnemo živjeti u pećinama".

Vojnu situaciju Izetbegović je, kako navodi dopisnik Hine, opisao kao "veoma tešku", dodavši kako "ipak ima izgleda da se Armija BiH i dalje uspješno odupire".

---

* IZVOR: ***Vjesnik***, 10. 7. 1993.

*134. Predsjedništvo BiH: Priopćenje nakon sastanka održanog u Zagrebu (Zagreb, 11. 7. 1993.)**

Predsjedništvo Republike BiH na svojoj sjednici održanoj u Zagrebu 11.07.1993. godine, kojoj je predsjedao član Predsjedništva dr. Ejup Ganić, razmatralo je i dalje razrađivalo Prijedlog o ustavnom ustrojstvu Bosne i Hercegovine. Postignuta je suglasnost da se ustrojstvo Bosne i Hercegovine kao složene države iznalazi na tragu savezne države, odnosno federacije u kojoj se osigurava ravnopravnost građana i jednakopravnost tri konstitutivna naroda.

Predsjedništvo je suglasno da se teritorije saveznih jedinica ne formiraju isključivo na etničkom principu niti se mogu smatrati nacionalnim teritorijama. Isto tako je postignuta suglasnost da međunarodnopravni subjektivitet pripada BiH, a savezne jedinice ne mogu stupati u međunarodne sporazume i aranžmane kojima se dovode u pitanje interesi i teritorijalni integritet BiH, kao i ostalih saveznih jedinica.

Ovaj prijedlog dostavit će se supredsjedateljima Međunarodne mirovne konferencije, lordu Owenu i Stoltenbergu, tako da bi predloženi plan na predstojećim pregovorima u Ženevi imao ravnopravan status sa ostalim inicijativama pregovaračkih strana, a koje su na tragu uspostavljanja mira u Bosni i Hercegovini.

Na narednoj sjednici Predsjedništvo Republike BiH će zauzeti konačni stav o Prijedlogu ustavnog ustrojstva za Bosnu i Hercegovinu i odlučiti o strategiji predstojećih pregovora u Ženevi.

* IZVOR: HINA, ***Baza EVA,*** Vijest HNA7110140:1, 11. 7. 1993.

*135. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Pismo glavnom tajniku UN Boutrosu Boutrosu-Ghaliju (Zagreb, 16. 7. 1993.)**

Pismo dr. FranjeTuđmana o otvaranju masleničkog mosta i zadarske zračne luke, te situaciji u Bosni i Hercegovini

Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman uputio je danas pismo glavnom tajniku UN Boutrosu Boutrosu-Ghaliju, predsjedavajućem Vijeća sigurnosti UN Sir Davidu Hannayu, predsjedavajućem Vijeća ministara vanjskih poslova EZ Williyu Claesu i supredsjedateljima Konferencije o bivšoj Jugoslaviji Lordu Davidu Owenu i Thorvaldu Stoltenbergu.

"Na 16. sjednici Vijeće obrane i nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske raspravljalo je situaciju u svezi s otvaranjem Masleničkog mosta i zadarske zračne luke te o pritiscima na Hrvatsku zbog njezine namjere o otvaranju tih objekata, kao i zbog njezine tobožnje odgovornosti za situaciju u Bosni i Hercegovini.

U svezi s tim stajališta Republike Hrvatske jesu:

1) Hrvatska poduzima uspostavu prometa preko Masleničkog mosta i zadarske zračne luke u skladu s relevantnim rezolucijama Vijeća sigurnosti UN i Vanceovim planom, budući je to od životne važnosti u gospodarskom smislu za Južnu Hrvatsku, a također za dostavu humanitarne pomoći i to ne samo za Dalmaciju nego i za Bosnu i Hercegovinu. Nakon rušenja Masleničkog mosta sav se promet odvijao preko trajekata i paškog mosta koji je tehnički u takvom stanju da se prema nalazima stručnjaka mora preko njega obustaviti sav kamionski promet. To je još jedan razlog zbog kojeg promet mora biti neodgodivo preusmjeren preko novog pontonskog Masleničkog mosta.

Ističemo da uspostava prometa nije vojna provokacija nego je miroljubiva civilna akcija u nuždi i da ju poduzimamo nakon što su svi pokušaji izravnih i neizravnih pregovora s lokalnim Srbima uz pomoć predstavnika Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji i UNPROFOR-a ostali bez rezultata. Štovište, to je prilika da se pokažu dobre namjere i prekine taktika odugovlačenja pregovora sa srpske strane koja je protivna duhu i slovu Vanceovog plana i relevantnih rezolucija Vijeća sigurnosti UN.

Zbog toga tražimo od međunarodne zajednice i zapovjedništva UNPROFOR-a da na temelju općeg priznanja legitimnosti i opravdanosti naših zahtjeva (što ne spori niti posljednje predsjedničko priopćenje Vijeća sigurnosti UN) pruže svu potrebnu suradnju za uspostavu prometa, jer je to od životne važnosti za Hrvatsku, te da izvrše pritisak na pobunjene Srbe da se uzdrže od svake vojne akcije na Maslenički most koji je isključivo civilni, gospodarski i humanitarni objekt.

Najoštrije odbacujemo onaj dio pisma Glavnog tajnika UN iz kojeg bi se moglo zaključiti da se očekuje suglasnost ne samo lokalnih Srba nego i druge države (Savezne Republike Jugoslavije) za bilo kakvu aktivnost legitimnih hrvatskih vlasti unutar međunarodno priznatih granica Republike Hrvatske, pa tako i za uspostavu prometa preko Masleničkog mosta.

2) Vijeće smatra da su pritisci i prijetnje Hrvatskoj zbog situacije u Bosni i Hercegovini neosnovani iz slijedećih razloga:

- *a) Hrvatska je prva priznala cjelovitost i suverenost Bosne i Hercegovine te i dalje ostaje kod priznanja Bosne i Hercegovine kao samostalne države.*
- *b) Nije bilo i nema nikakvih dogovora između Hrvatske i Srbije o podjeli Bosne i Hercegovine.*
- *c) Hrvatska je i do sada bila vrlo kooperativna u traženju rješenja sa supredsjedateljima Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji. Hrvatska će podržati svako rješenje koje prihvate sva tri konstitutivna naroda u Bosni i Hercegovini.*

---

* IZVOR: ***Vjesnik,*** 17. 7. 1993.

d) Hrvatska podržava načelo neovisnosti i teritorijalnog integriteta Bosne i Hercegovine. Smatramo da bi se rat u BiH mogao okončati na temelju sporazuma o uređenju te države kao složene savezne trodjelne države triju konstitutivnih naroda.

e) U Bosni i Hercegovini nema regularnih jedinica Hrvatske vojske, osim u graničnim područjima u skladu s točkom 8. Sporazuma o prijateljstvu i suradnji između Republike Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske potpisanog 21. srpnja 1992. U HVO su otišli oni pojedinci, pripadnici Hrvatske vojske iz Bosne i Hercegovine, koji su tijekom srpske agresije na Hrvatsku dobrovoljno pristupili Hrvatskoj vojsci u obrani Republike Hrvatske, a sada su se vratili zbog obrane svojih stoljetnih obitavališta.

f) Najbolja potvrda ovih naših stajališta jest u ranije iznesenom prijedlogu Hrvatske, kojeg sada ponavljamo, da UNPROFOR provede učinkovitu kontrolu granica kako između BiH i Savezne Republike Jugoslavije tako i između Hrvatske i Bosne i Hercegovine, uključujući čitavu granicu, a ne samo granicu uz UNPA.

3) Hrvatska se zauzima za djelotvorno neodgodivo okončanje rata u BiH i za postizanje sporazuma sva tri konstitutivna naroda o svim pitanjima u interesu održavanja BiH i mira u Europi.

Podsjećamo da je Republika Hrvatska morala snositi najveći teret izbjegličke krize uzrokovane srpskom agresijom na Republiku Hrvatsku, a potom i na Republiku Bosnu i Hercegovinu. Kroz Republiku Hrvatsku je do sada na putu prema drugim europskim zemljama prošlo oko 650.000 izbjeglica iz Bosne i Hercegovine, najvećim dijelom muslimanske narodnosti, a trenutno Republika Hrvatska skrbi za više od 250.000 prognanika iz okupiranih područja Hrvatske te za više od 280.000 izbjeglica iz Bosne i Hercegovine, a procjenjuje se da je njih oko 196.000 muslimanske narodnosti.

Kao posljedica srpske agresije iz Bosne i Hercegovine je prognano više od 200.000 Hrvata, a kao posljedica muslimanske ofenzive u Središnjoj Bosni protiv hrvatskih područja i snaga HVO protjerano je oko 40.000 Hrvata, a njih 100.000 još je i dalje ugroženo.

4) Hrvatska je uvijek bila i dosljedno ostaje i dalje spremna u okviru Međunarodne mirovne konferencije o bivšoj Jugoslaviji i međunarodne zajednice za pregovore o mirnom i političkom rješenju u UNPA zonama, te za normalizaciju odnosa sa svim državama koje su nastale na području bivše Jugoslavije, pa tako i sa Srbijom i Crnom Gorom, odnosno Saveznom Republikom Jugoslavijom."

*137. MKBJ: Polazište Predsjedništva BiH za pregovore u Ženevi (Sarajevo, 17.7.1993.)**

Polazišta Predsjedništva BiH na pregovorima o rješenju bosanskohercegovačke krize u Ženevi

I Ustavna načela

1. BiH je u dosadašnjim međunarodno priznatim granicama složena država u kojoj su i federacija i federalne jedinice nositelji izvornih ovlasti, a najveći dio državnih kompetencija ostvaruje se u federalnim jedinicama.
2. Granice federalnih jedinica uvedene su u Ustav BiH i ne mogu se mijenjati bez kvalificirane većine u federalnom parlamentu i prethodnog neposrednog izjašnjavanja građana na referendumu.
3. Međunarodno pravni subjektivitet pripada BiH, a federalne jedinice ne mogu stupati u međunarodne sporazume i aranžmane kojima se dovode u pitanje interesi i teritorijalni integritet BiH.
4. Ni jedna federalna jedinica nema ime koje bi se posebno identificiralo s nekom od glavnih etničkih skupina.
5. Ustav BiH osigurava najvišu razinu međunarodno priznatih ljudskih prava, posebno građanska i politička prava, te tržišno-liberalnu privredu i slobodu kretanja ljudi, roba i kapitala na čitavom državnom prostoru. Ustav jamči neprikosnovenost privatnog vlasništva, a postojeća društvena imovina pripada svim građanima BiH.
6. U Ustavu je posebno istaknuto načelo nacionalne jednakopravnosti i ravnopravnosti konstitutivnih naroda, te grupa "ostali", kao i institucionalna zaštita kolektivnih nacionalnih prava na cijelom teritoriju države. Radi primjerenije zaštite nacionalnih prava Ustavom BiH se utvrđuju i aranžmani međunarodnih institucija, odnosno međunarodni nadzor zaštite ovih prava.
7. BiH je sekularna država, a Ustav BiH jamči slobodu vjeroispovijedi i jednakopravnost svih vjerskih zajednica.
8. U nadležnosti Federacije je zaštita ljudskih prava i sloboda, ostvarivanje nacionalne ravnopravnosti, očuvanje teritorijalnog integriteta, vanjski poslovi, državljanstvo, te jedinstvena osnova ekonomsko-socijalnog sustava, dakle monetarni i platni sustav, carine, vanjska trgovina i osnove poreznog sustava. U zajedničkoj nadležnosti Federacije i federalnih jedinica je makroekonomska politika, energetski sustav, infrastruktura za međunarodne i međufederalne komunikacije, korištenje prirodnih resursa, zaštita okoliša, te osnove zdravstvene zaštite, socijalnih službi i osiguranja. U isključivoj nadležnosti federalnih jedinica su ostale funkcije vlasti po načelu pretpostavke nadležnosti u njihovu korist. Sarajevo kao glavni grad Federacije ima poseban status.
9. Ustav BiH se prihvaća u okviru Međunarodne konferencije, ustavi federalnih jedinica koje prihvaća svaka od njih ne mogu biti u suprotnosti s Ustavom BiH i odlukama Ustavnoga suda.
10. Federalna vlast kao zakonodavno tijelo ima Parlament koji ima Donji dom biran na osnovi proporcionalne zastupljenosti u BiH kao cjelini i Gornji dom imenovan od redova vlasti federalnih jedinica. Izvršnu vlast čine Predsjedništvo i Vlada BiH pri čemu se osigurava

---

* IZVOR: HINA, ***Baza EVA***, Vijest HNA0085, 18. 7. 1993/1212.: Predsjedništvo BiH na jučerašnjoj je sjednici, nakon konzultacija s predstavnicima parlamentarnih stranaka, sačinilo konačnu verziju polazišta koje će zastupati Predsjedništvo BiH na pregovorima o rješenju bosanskohercegovačke krize u Ženevi.

paritetna zastupljenost pripadnika naroda i ostalih kao i ravnomjerno sudjelovanje u federalinim organima predstavnika federalnih jedinica. Sudstvo na federalnoj razini čine najviši žalbeni sud, sud za ljudska prava i ustavni sud pri čemu se, u njihovu izboru, ostvaruje paritetna nacionalna zastupljenost, a kod Ustavnog suda i od sudaca koje bi imenovala Međunarodna konferencija ili neki drugi međunarodni organ. Vlast u federalnim jedinicama čine parlament kao zakonodavno tijelo, guverner ili predsjednik, vlada s proporcionalnom zastupljenošću predstavnika svih naroda, te sudstvo, prvostepeni sudovi i drugostepeni žalbeni.

11. Ustav BiH osigurava da se na privremenoj osnovi neka od ustavnih tijela sastave od osoba koje bi imenovala Međunarodna konferencija, a neke od funkcija osiguravaju se pod međunarodnim nadzorom kao što su međufederalni koridori, ustavni sud, demilitarizacija zemlje, međunarodna komisija za ljudska prava za BiH, kongresmeni i sud za ljudska prava.
12. BiH će biti iznova demilitarizirana.

II Načela konstituiranja federalnih jedinica:

1. Federalne jedinice ne mogu biti konstituirane isključivo na etničkom principu.
2. Pri konstituiranju federalnih jedinica uvažavaju se prirodno zemljopisni, gospodarski, demografski, prometni, kulturni i tradicijski razlozi.
3. Pri određivanju granica federalnih jedinica uzima se za osnovu popis pučanstva iz 1991. godine.
4. Teritoriji federalnih jedinica nisu nacionalni teritoriji bilo kojega naroda.

III Mirovni plan za BiH:

Prihvaća se mirovni plan kako je predloženo u Vance-Owenovu planu uključujući i plan o zaštićenim zonama predviđen u Rezoluciji 836 Vijeća sigurnosti.

IV Suradnja sa susjednim državama:

BiH je otvorena za svestranu suradnju sa susjednim državama na načelima ravnopravnosti suverenih država, ponajprije radi gospodarskih, socijalnih i nacionalnih interesa.

V Londonska konferencija:

Podržava se ideja o ponovnom sazivanju Londonske konferencije po sljedećim uvjetima: apsolutni prekid borbenih djelovanja, osiguranje elementarnih uvjeta za život stanovništva, nesmetana dostava humanitarne pomoći, osiguranje dotoka struje, vode i plina te plavi koridori. Na Londonskoj konferenciji probleme BiH treba rješavati u kontekstu rješavanja krize na prostoru bivše Jugosalvije.

VI Protektorat

Ako se na temelju ovoga prijedloga ustavnog uređenja BiH i uz pomoć Organizacije Ujedinjenih naroda i drugih međunarodnih činitelja ne uspostavi mir u BiH, Predsjedništvo je spremno predložiti Vijeću sigurnosti da donese odluku o stavljanju pod protektorat Republike BiH.

*139. Owen-Stoltenbergov plan: Predsjednik predsjedništva BiH Alija Izetbegović povlači svoje "da" (Ženeva, 31. 7. 1993.) **

Izetbegović povlači svoje "da" Owen-Stoltenbergovu planu

Predsjednik predsjeništva BiH, i čelnik muslimanskog izaslanstva na ženevskim pregovorima, Alija Izetbegović povukao je danas svoje prihvatanje mirovnog plana kojim bi se u BiH stvorila "unija" triju republika.

Izetbegović je u petak izjavio da prihvaća plan, no potom je uputio pismo mirovnim posrednicima u kojem traži jamstva da će "unija" imati sve atribute države.

Izetbegović je u pismu mirovnim posrednicima lordu Owenu i Thorvaldu Stoltenbergu naglasio kako njegovi savjetnici vjeruju da tekst plana ostavlja nedoumice glede pravnog statusa nove "unije".

Njegov pravni savjetnik, profesor Francis Boyle sa sveučilišta Illinois, rekao je novinarima da sporazum, kakav je sada, nije prihvatljiv jer dovodi u pitanje kontinuirano članstvo BiH u Ujedinjenim narodima.

Boyle je istaknuo da je razgovorao sa pravnim savjetnikom supredsjedatelja Paulom Szaszom, koji mu je potvrdio ova strahovanja. Prema njegovim riječima Szasz je "jasno dao do znanja da je svrha Owen-Stoltenbergovog plana podijeliti republiku Bosnu i Hercegovinu na tri neovisne države".

Boyle je kazao da odgovor supredsjedatelja Izetbegoviću, u kojem se kaže da će "unija" biti članica UN, "ne vrijedi ni papira na kojem je napisan". "Ako nemamo jamstva Vijeća sigurnosti i Generalne skupštine, naša je neovisna egzistencija ugrožena", dodao je.

Usprkos sporenjima, Izetbegović je nastavio pregovore s Radovanom Karadžićem i Matom Bobanom o zemljovidima kojima bi se odredio teritorij svake od triju republika.

Diplomati iz krugova Ženevske konferencije izjavljuju da se rasprave kreću ka podjeli koja bi Srbima dala oko polovicu teritorija, Muslimanima 29 posto uključujući i glavne industrijske centre koje sada nadziru, i Hrvatima 21 posto.

---

* IZVOR: HINA, ***Baza EVA***, Vijest HNA7310147:1, 31. 7. 1993.

*140. Predsjednik Predsjedništva BiH Alija Izetbegović: Pismo predsjedniku RH dr. Franji Tuđmanu (Sarajevo, 4. 8. 1993.)**

Cijenjeni predsjedniče *Tuđman,*

S obzirom na izmiješanost hrvatskog i muslimanskog naroda na velikom dijelu Bosne i Hercegovine i nemogućnost da se napravi zadovoljavajuća mapa razgraničenja između ova dva naroda, predlažem Vam slijedeće:

1. Svo područje koje bi pripalo Bosanskoj i Hrvatskoj republici unutar buduće Unije BiH, tj. područje od Neuma na moru do Orašja i Brčkog na Savi, treba da ostane jedinstveno područje.

2. Na ovom području Muslimani i Hrvati bi imali jednako učešće (paritet) u najvažnijim centralnim organima vlasti (Predsjedništvo, Vlada, Vrhovni sud itd.) kao i u generalštabu objedinjenog HVO i Armije BiH. U opštinama učešće u vlasti bilo bi proporcionalno,

3. Osigurala bi se potpuna kulturna autonomnost nacionalnih zajednica. Školstvo, TV, radio i sl. mogu biti dijelom zajednički, dijelom posebni.

Ovim bi se postiglo slijedeće:

1. Došlo bi do trenutnog popuštanja zategnutosti i zaustavila rastuća tendencija pogoršanja odnosa između dva naroda i dvije države,

2. Omogućeno bi bilo zajedničko korištenje važnih kapaciteta i bogatstava u Centralnoj Bosni i dolinom Neretve za koja su oba naroda životno zainteresirana i koja bi, u suprotnom, bili uzrokom nastavka sukoba i nasilja,

3. Otvorile bi se komunikacije i poćeo bi dotur pomoći iz svijeta,

4. Bilo bi trenutno zaustavljeno stradanje naroda, a svi izbjegli građani mogli bi se početi odmah vraćati na svoja ognjišta.

5. Hrvatski narod u BiH bi u budućnosti živio na 90 posto teritorija na kojima je povijesno rasprostranjen, dok bi po sadašnjem planu Hrvatska republika zahvatila Zapadnu Hercegovinu i neznatne dijelove Centralne Bosne i Posavine,

6. Zajednička republika bi dobila kvalitetan izlaz na Savu i more i sigurno bi imala bolje uslove za dobivanje pomoći i obnovu zemlje,

7. Ponovno bi se podcrtao jedan agresor, koji posljednjim napadima na hrvatske gradove i objekte na Maslenici i Zemuniku pokazuje da neće odustati.

8. Hrvatska bi izbjegla ekonomske i političke teškoće na unutrašnjem i vanjskom planu koje se povećavaju i koje su uzrokovane poremećenim odnosima sa BiH državom.

Naravno, sve ovo podrazumijeva odlazak ljudi koji su krivi za sadašnje stanje odnosa, na obje strane.

Jednom riječju, ima mnogo ozbiljnih razloga za to da se ovaj neprirodni i vještački izazvani sukob između dva naroda, koji se postepeno širi na dvije države, što prije eliminiše.

Muslimanski narod je za to. Primite izraze poštovanja

Alija Izetbegović

---

* IZVOR: ***Vjesnik***, 8. 8. 1993.

*141. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Pismo predsjedniku Predsjedništva BiH Aliji Izetbegoviću (Zagreb, 10. 8. 1993.)**

"U svezi s Vašim pismom od 4. kolovoza 1993. godine, za kojeg sam nažalost prvo saznao iz tiska, dozvolite mi da Vam izložim stajalište Republike Hrvatske:

Hrvatska je priznala Republiku Bosnu i Hercegovinu kao samostalnu i suverenu državu, i podržat će svako rješenje o kojem se dogovore predstavnici sva tri njena konstitutivna naroda i koje će čim prije dovesti do trajnog i stabilnog mira na ovim prostorima.

Hrvatska država pozdravlja i podupirat će svaku inicijativu koja se zauzima za ostvarenje najuže suradnje između muslimanske i hrvatske konstitutivne jedinice u budućoj Uniji republika Bosne i Hercegovine, ali taj dogovor trebaju postići vodstva i legitimni predstavnici tih republika. Razumije se da takva inicijativa podrazumijeva prije svega trenutno i bezuvjetno zaustavljanje napadaja muslimanskih vojnih postrojbi i etničkog čišćenja područja na kojima vjekovno obitava hrvatsko pučanstvo u Bosni i Hercegovini.

Dobra suradnja između Muslimana i Hrvata u Bosni i Hercegovini preduvjet je za učvršćivanje dobrih odnosa između Republike Hrvatske i današnje Republike, pa tako i buduće Unije republika Bosne i Hercegovine, što je od obostranog interesa" kaže se na kraju pisma predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana.

---

* IZVOR: HINA, ***Baza EVA***, Vijest HNA8110167:1, 11. 8. 1993.: Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman uputio je pismo predsjedniku Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine Aliji Izetbegoviću koje prenosimo u cjelosti.

*142. MKBJ: Bilateralni razgovori Izetbegović - Karadžić o istočnoj Bosni (Ženeva, 17. 8. 1993.)**

Razgovori o teritorijalnom razgraničenju između tri sastavna dijela buduće bosanskohercegovačke unije republika

Glasnogovornik Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji John Mills (Džon Mils) ocijenio je povoljnom atmosferu u kojoj se odvijao današnji bilateralni sastanak muslimanskog i srpskog vođe Alije Izetbegovića i Radovana Karadžića o muslimanskim enklavama u istočnoj Bosni.

"Atmosfera je bila dobra", kazao je Mills komentirajući sastanak na kojem je, kako naglašavaju svjetske agencije, muslimanska strana prvi put iznijela svoje prijedloge budućeg teritorijalnog razgraničenja BiH. U razgovorima o teritorijalnom razgraničenju između tri sastavna dijela buduće bosanskohercegovačke unije republika pojavile su se, iznio je Mills, tri poteškoće. Riječ je o pitanju Brčkog, gdje bi Muslimani trebali dobiti pristup rijeci Savi, zatim statusu Sarajeva i triju muslimanskih enklava u istočnoj Bosni, rekao je John Mills.

Načelni sporazum o privremenom statusu Sarajeva, koji je postignut u ponedjeljak, stupio bi na snagu tek nakon završnog potpisivanja mirovnog sporazuma, doznaje se iz krugova konferencije.

Muslimansko izaslanstvo je priopćilo da "nije postignut nikakav napredak" tijekom susreta Izetbegović-Karadžić. To je potvrdio i glasnogovornik izaslanstva bosanskih Srba Jovan Zametica, koji je odgovornost za to prebacio na muslimanansku stranu, koja je, prema njemu, postavila "maksimalističke zahtjeve na čitavo područje".

"Ipak, srpsko je izaslanstvo pripravno razmotriti pitanje Srebrenice, Žepe i Goražde", dodao je Zametica.

Muslimansko izaslanstvo sastalo se rano popodne i s izaslanstvom bosanskohercegovačkih Hrvata, priopćio je Mills. Pitanje razgraničenja između Muslimana i Hrvata bilo je u središtu razgovora koji je trajao sat i petnaest minuta, doznaje se iz krugova Konferencije.

Trilateralni sastanak uz posredovanje supredsjedatelja Konferencije lorda Owena i Thorvalda Stoltenberga predviđen je za danas poslijepodne.

---

* IZVOR: HINA, ***Baza EVA***, Vijest HNA8170153:1, 17. 8. 1993.

*143. MKBJ: Temeljna odluka o uspostavi i proglašenju Hrvatske Republike Herceg-Bosne (Grude, 28. 8. 1993.)**

Temeljna odluka o uspostavi i proglašenju Hrvatske Republike Herceg-Bosne

"Hrvatski narod u Bosni i Hercegovini, stjecajem povijesnih okolnosti, suočio se s bezobzirnom agresijom kojom su ugrožena njegova povijesna i prirodna prava na život i opstojnost, samobitnost i konstitutivnost, njegov kršćanski i kulturni identitet, politički, gospodarski i ini interesi u Bosni i Hercegovini.

Svoja prava koja su u temeljenim aktima dosadašnje Republike BiH sadržana u odrednici o konstitutivnom narodu, hrvatski je narod ostvarivao skupa s ostalim konstitutivnim narodima, u unitarnoj državnoj zajednici, i iz takve zajednice pokrenuta je na njega, njegova prava i interese - agresija.

Nalazeći da postojeći unitarni oblik političkog i državnog ustroja ne osigurava hrvatskom narodu njegova prava u BiH i na Bosnu i Hercegovinu, odlučan je da ta prava obrani, između ostalog, mijenjajući svoj položaj tako što na dijelu teritorija BiH uspostavlja svoju državnu zajednicu, te prenosi dio konstitutivnih prava na budući savez republika i pristaje na sudjelovanje u pojedinim zajedničkim institucijama i službama od zajedničkog interesa u BiH, kako se to uredi trojnim ustavnim sporazumom konstitutivnih naroda.

Sukladno istaknutom, a:

- polazeć od neotuđivog, nepotrošnog, nedjeljivog i neprenosivog prava hrvatskog naroda u BiH, kao konstitutivnog naroda,
- izjavljujući da hrvatski narod uvažava jednaka prava drugih konstitutivnih naroda dosadašnje BiH,
- u težnji da s ostalim konstitutivnim narodima jednakopravno, demokratski i mirnim putem uredi sva pitanja iz dosadašnjeg i budućeg zajedničkog života,
- prihvaćajući temeljne međunarodne akte o ljudskim i građanskim pravima i slobodama, i,
- sukladno političkim odlukama Hrvatske demokratske zajednice za BiH, kao legitimnog prezenta političke volje hrvatskog naroda, Zastupnički dom Hrvatske Republike Herceg-Bosne, donosi:

---

* IZVOR: ***Večernji list***, 29. 8. 1993.

T E M E L J N U O D L U K U

o uspostavi i proglašenju Hrvatske Republike Herceg-Bosne

Članak 1.

Uspostavlja se i proglašava Hrvatska Republika Herceg-Bosna.

Hrvatska zajednica Herceg-Bosna, utemeljena Odlukom o uspostavi Hrvatske zajednice Herceg-Bosne, uspostavlja se i proglašava Hrvatskom Republikom Herceg-Bosna (u daljnjem tekstu: Republika).

Članak 2.

Teritorij Republike je područje Hrvatske zajednice Herceg-Bosna, a konačne granice Republike utvrdit će se Ustavom Republike.

Članak 3.

Republika je jedinstvena i nedjeljiva demokratska država hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini zasnovana na ljudskim pravima i slobodama, vladavini prava i socijalnoj pravdi.

Članak 4.

Suverenitet Republike je nedjeljiv, neotuđiv i neprenosiv, a određena prava i dužnosti Republike može ostvarivati u zajedničkim tijelima Saveza Republika.

Republika se slobodno udružuje u Savez Republika.

Članak 5.

Narod ostvaruje svoja suverena prava u Republici. U Republici vlast proizilazi iz naroda i pripada narodu kao zajednici slobodnih i ravnopravnih državljana. Narod ostvaruje vlast izborom svojih predstavnika i neposrednim odlučivanjem.

Članak 6.

Državna vlast ustrojena je na načelima parlamentarne demokracije, organizacijske i funkcionalne podjele vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudsku.

Zakonodavnu vlast obavlja Zastupnički dom Republike. Izvršnu vlast obavlja Vlada Republike. Sudsku vlast obavljaju neovisni sudovi.

Članak 7.

Predsjednika Vlade i članove Vlade Republike bira i razrješava Zastupnički dom Republike na prijedlog Predsjdnika Republike.

Članak 8.

Predsjednik Republike zastupa i predstavlja Republiku u zemlji i inozemstvu, izražava njeno konstitutivno jedinstvo i brine se za jedinstveno djelovanje svih tijela državne vlasti. Predsjednik Republike vrhovni je Zapovjednik Oružanih snaga Republike, postavlja i razrješava više vojne dužnosnike uz pribavljeno mišljenje Vlade Republike.

Članak 9.

Republika ima grb, zastavu i himnu. Grb, zastava i himna Republike uredit će se Ustavom Republike.

Članak 10.

Glavni grad Republike je Mostar.

Članak 11.

Do donošenja Ustava Republike i konstituiranja njezinih tijela, na teritoriju Republike primjenjivat će se važeći propisi Hrvatske zajednice Herceg-Bosna, kao i propisi dosadašnje Republike Bosne i Hercegovine kada nisu u suprotnosti s propisima Hrvatske Republike Herceg-Bosna.

Članak 12.

Funkcije državne vlasti do izbora i imenovanja tijela državne vlasti po odredbama ove odluke, obnašat će tijela vlasti Hrvatske zajednice Herceg-Bosna.

Do izbora Predsjednika Republike ovu dužnost obavlja Predsjednik Hrvatske zajdnice Herceg-Bosna.

Članak 13.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik Zastupničkog doma

Perica Jukić

*144. MKBJ: Četiri prijedloga UNPROFOR-u, UNHCR-u i ICRC-u izaslanstva Hrvatske Republike Herceg-Bosne: (Ženeva, 1. 9. 1993.)**

Izjava Mate Bobana u Ženevi

Izaslanstvo Hrvatske Republike Herceg-Bosne u Ženevi u srijedu navečer objavilo je izjavu predsjednika Mate Bobana, voditelja izaslanstva s četiri prijedloga UNPROFOR-u, UNHCR-u i ICRC-u, kako bi pozitivno pridonio novoj rundi mirovnih pregovora.

"1. Hrvati podržavaju bezuvjetnu dostavu humanitarne pomoći Mostaru i područjima Bosne i Hercegovine pod hrvatskim nadzorom, te očekuju da isto učine srpska i muslimanska strana u područjima pod njihovim nadzorom, naročito u srednjoj Bosni.

2. Hrvati pozivaju ICRC (Međunarodni odbor Crvenog križa) da posjeti sva mjesta zatočivanja u područjima pod hrvatskom, srpskom i muslimanskom kontrolom, kako bi utvrdio stvarno stanje i odnos prema zatočenicima.

3. Hrvati su spremni, sa svoje strane, izručivati zarobljene pripadnike muslimanske vojske izravno ICRC-u, tako da ne mogu napadati Hrvate, a istodobno traže puštanje ranjenih i zarobljenih Hrvata, koje drže Muslimani.

4. Hrvati očekuju od UNPROFOR-a, UNHCR-a i ICRC-a da pravodobno izvješćuju javnost u svezi s koracima koje poduzimaju hrvatska, srpska i muslimanska strana u svrhu uspostavljanja mira i pronalaženja političkog rješenja za Bosnu i Hercegovinu.

Usprkos ovim mjerama dobre volje, s naše strane, neka sredstva javnog izvješćivanja i dalje pripisuju strašne probleme u današnjoj Bosni i Hercegovini isključivo bosanskim Hrvatima. Mi smo jednako bili potreseni slikama iz Jablanice kao i vi. Međutim, moramo vas podsjetiti da u Jablanicu nemamo pristup od 1. travnja, kada je muslimanska vojska tamo počela svoju ofenzivu, te da su svi Hrvati etnički očišćeni iz Jablanice od 20. travnja.

Ne želimo reći da nije bilo kršenja ljudskih prava s naše strane, koja najstrože osuđujemo. U isto vrijeme, primjećujemo da su samo bosanski Hrvati poduzeli korake, kao što su gore navedeni, kako bi se s naše strane pridonijelo poboljšanju stanja.

Danas nam se u mnogim izvješćima prigovara čak i kada puštamo ljude, dok druge dvije strane još zabranjuju pristup svojim logorima. Moramo Vas podsjetiti na to da muslimanska vojska u 34 logora drži najmanje 4.500 hrvatskih zatočenika, uglavnom u srednjoj Bosni. Jučer smo vam predočili popis.

Muslimanski zločini protiv Hrvata su za medije tabu tema. Duboko smo razočarani takvim jednostranim izvješćivanjem. Moramo Vas podsjetiti da su bosanski Hrvati, od tri zajednice u Bosni i Hercegovini, zbog muslimanske ofenzive, koja je počela 16. travnja, sada postali zajednica s najviše žrtava. Četrdeset i četiri posto našeg stanovništva je izbjeglo ili raseljeno, a 1,5 posto je ubijeno.

Želimo naglasiti da je najbolji način za zaustavljanje tragedije u Bosni i Hercegovini da i druge dvije strane poduzmu iste, bezuvjetne mjere kao što su gore navedene, te da se poduzmu sve mjere za što brže postizanje sporazuma ovdje, u Ženevi. Kriviti stranu s najviše žrtava za sve, pa čak i za dobru volju, neće pomoći situaciji niti ovdje ni na terenu", kaže se na kraju izjave za javnost mr. Mate Bobana, predvoditelja hrvatskog izaslanstva na mirovnim pregovorima u Ženevi koju prenosi HBNA.

---

* IZVOR: ***Slobodna Dalmacija***, 3. 9. 1993.

*149. MKBJ: Zajednička deklaracija predsjednika RH dr. Franje Tuđmana i predsjednika Predsjedništva BiH Alije Izetbegovića (Ženeva, 14. 9. 1993.)**

Zajednička deklaracija Tuđmana i Izetbegovića

Nakon današnjih razgovora u Ženevi predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman i predsjednik Predsjedništva BiH Alija Izetbegović potpisali su zajedničku Deklaraciju čiji tekst objavljujemo u cjelosti.

"Predsjednici Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman i predsjednik Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine Alija Izetbegović,

Prihvaćajući načela Londonske konferencije i uzimajući u obzir rješenja koja je predložila Mirovna konferencija u Ženevi o ustavnom uređenju buduće Unije Bosne i Hercegovine;

Vodeći računa o povijesnim interesima hrvatskoga i muslimanskog naroda;

Odlučni da odmah dođe do prekida neprijateljstava i stvaranja uvjeta za trajan mir na prostoru Hrvatske i Bosne i Hercegovine;

Uvjereni u potrebu stalnog jačanja povjerenja između hrvatskog i muslimanskog naroda, te poduzimanja djelotvornih mjera u tom smjeru;

Spremni da odmah pristupe normalizaciji odnosa sa srpskim narodom u svjetlu predloženih rješenja Mirovne konferencije u Ženevi;

Sporazumjeli su se da će:

I.

1. Osigurati hitan prekid svih neprijateljstava i vojnih sukoba između postrojbi Armije BiH i HVO u skladu sa sporazumom od 30. srpnja 1993. godine, odmah a najkasnije do 18. rujna 1993. u 12,00.
2. Osigurati obostrano i bezuvjetno raspuštanje svih zatočeničkih logora i oslobađanje zatočenika na teritorijima pod kontrolom Armije BiH i HVO, odmah a najkasnije do 21. rujna 1993. godine u 12,00, uz obostrano preuzimanje odgovornosti za njihovu zaštitu i zbrinjavanje.
3. Osigurati obostrano stvaranje uvjeta za slobodan i neometan prolaz svih humanitarnih konvoja i aktivnost dobrotvornih organizacija.
4. Osnovati radnu skupinu za nadzor i zaštitu ljudskih prava na teritorijima pod kontrolom Armije BiH i HVO, u skladu s načelima i predloženim rješenjima Mirovne konferencije o BiH.
5. Osnovati radnu skupinu za pitanja teritorijalnog razgraničenja između dvije Republike u predviđenoj Uniji BiH, uključujući i pitanje izlaska na more kao zajedničkog razvojnog interesa.
6. Osnovati radnu skupinu za razradu i praćenje provedbe cjelovitih mjera za obnovu i jačanje povjerenja i suživota između hrvatskoga i muslimanskog naroda, uključujući medijske i druge aktivnosti i programe za prevladavanje nepovjerenja.

---

* IZVOR: ***Večernji list***, 15. 9. 1993.

II.

Radi uređenja stabilnih odnosa između dviju država kao zajedničkog doprinosa regionalnom miru, predsjednici dr. Franjo Tuđman i Alija Izetbegović odlučili su osnovati:

1. Radnu skupinu za rješavanje humanitarnih, statusnih, materijalnih i drugih pitanja u svezi s položajem izbjeglica i prognanika iz BiH u Republici Hrvatskoj i njihova povratka u Bosnu i Hercegovinu.
2. Radnu skupinu za pripremanje međudržavnih ugovora, uključujući i sporazume o korištenju energetskih i lučkih kapaciteta, prometnica, komunikacija i drugih gospodarskih potencijala.
3. Obojica predsjednika suglasni su da će uložiti svoj utjecaj na osiguranju odgovarajuće potpore međunarodnih političkih i financijskih organizacija obnovi i razvoju dviju država.

III.

Radi hitne, cjelovite i vjerodostojne realizacije svih dogovorenih mjera i aktivnosti iz ove Zajedničke deklaracije, predsjednici dr. Franjo Tuđman i Alija Izetbegović odlučili su imenovati svoje osobne povjerenike s punim ovlastima i odgovornošću za osiguranje potpune realizacije dogovora iz ove Deklaracije.

Predsjednik dr. Franjo Tuđman imenovao je za svojeg povjerenika dr. Matu Granića, potpredsjednika Vlade i ministra vanjskih poslova Republike Hrvatske.

Predsjednik Alija Izetbegović imenovao je za svojeg povjerenika dr. Harisa Silajdžića, ministra vanjskih poslova Republike Bosne i Hercegovine.

Obojica Predsjednika i njihovi osobni povjerenici zatražit će i osigurati pomoć i suradnju međunarodnih političkih, humanitarnih, političkih i drugih orgnaizacija i čimbenika radi cjelovite realizacije svih mjera ove Deklaracije, u interesu uspostave trajnog mira i stabilnosti u ovom dijelu svijeta".

Zajedničku deklaraciju potpisali su dr. Franjo Tuđman, predjsednik Republike Hrvatske, Alija Izetbegović, predsjednik Predsjedništva Bosne i Hercegovine a u zaključenju su Deklaracije sudjelovali: inž. Hrvoje Šarinić, dr. Željko Matić, dr. Miomir Žužul i Hidajet Bišćević iz Republike Hrvatske, te dr. Haris Silajdžić, dr. Ejup Ganić, dr. Muhamed Filipović i dr.Ivo Komšić iz Republike Bosne i Hercegovine.

*150. MKBJ: Tajni sporazum o konfederaciji predsjednika RH dr. Franje Tuđmana i predsjednika Predsjedništva BiH Alije Izetbegovića (Ženeva, 14. 9. 1993.)**

Tajni sporazum o konfederaciji

»Polazeći od rezultata Mirovne konferencije o BiH i njezina konstituiranja kao Unije Republika, kao i od općih regionalnih i međunarodnih kretanja i povijesnih interesa hrvatskog i muslimanskog naroda na prostoru jugoistočne Europe, predsjednici dr. Franjo Tuđman i Alija Izetbegović suglasni su

da se odnosi između bosansko-muslimanske republike i hrvatske republike u okviru Unije Bosne i Hercegovine razvijaju na svim područjima s ciljem stvaranja zajedničke države koja će istodobno stupiti u konfederalni odnos s Republikom Hrvatskom.

S tim ciljem obojica će predsjednika osigurati hitnu, cjelovitu i neodgodivu provedbu svih odredaba iz zajedničke Deklaracije potpisane 14. rujna u Ženevi.

Obojica su se predsjednika suglasili da održavaju stalne konzultacije glede razvoja regionalnih i međunarodnih prilika u svjetlu iskazane spremnosti za osnivanje zajedničke države Hrvata i Muslimana u Uniji Bosne i Hercegovine i njezina istodobnog stupanja u konfederalni odnos s Republikom Hrvatskom.

Obojica su predsjednika suglasni da pokrenu odgovarajuću političku i diplomatsku aktivnost radi propitivanja međunarodnih okolnosti i potpore toj zajedničkoj inicijativi.

Oba su se predsjednika suglasili da će radi stvaranja političkih, pravnih i drugih institucionalnih pretpostavki za realizaciju ove inicijative osnovati stalnu radnu skupinu.«

(Slijede potpisi predsjednika Tuđmana, predsjednika Izetbegovića i njihovih suradnika)

* IZVOR: ***Večernji list***, 30. 1. 1994.

*151. MKBJ: Zajednička srpsko-muslimanska deklaracija Alije Izetbegovića i Momčila Krajišnika (Ženeva, 16. 9. 1993.)**

Zajednička srpsko-muslimanska deklaracija

Prihvaćajući principe Londonske konferencije i uzimajući u obzir rješenja predložena na ženevskoj Mirovnoj konferenciji o ustavnom uređenju Unije Bosne i Hercegovine, odlučni da trenutno dođe do prekida neprijateljstava i stvaranje uvjeta za mir u Bosni i Hercegovini, uvjereni da se rješenje krize mora postići političkim, a ne vojnim sredstvima, spremni na trenutnu normalizaciju odnosa s hrvatskim narodom u svjetlu rješenja predloženih na Mirovnoj konferenciji u Ženevi, pristali su na sljedeće:

I

1. Osigurati trenutan prekid svih neprijateljstava i vojnih sukoba između Armije Bosne i Hercegovine i Vojske bosanskih Srba u skladu sa sporazumom od 30. srpnja 1993., po mogućnosti odmah i ne kasnije od 18. rujna u 12 sati, te osigurati uspostavu direktnih komunikacija (vruće linije) između vojnih zapovjednika na svim razinama.

2. Osigurati bilateralno i bezuvjetno ukidanje svih zarobljeničkih logora i oslobađanje zarobljenika na teritorijima pod kontrolom Armije BiH i bosanskih Srba, i to odmah, počevši s oslobađanjem zatočenih u logoru Tarčin (207 zarobljenika) i Kula (207 zarobljenika). To treba učiniti najkasnije do 21. rujna u 12 sati, s tim da obje strane preuzmu potpunu odgovornost za zaštitu i njegu zatočenika.

3. Obostrano stvoriti uvjete za nesmetan i siguran prolazak humanitarnih konvoja i za djelatnost humanitarnih organizacija, te za sigurno i neometano kretanje svih civila.

4. Osnovati radne grupe za nadzor i osiguranje ljudskih prava na teritorijama pod kontrolom Armije BiH i vojske bosanskih Srba u skladu s principima i rješenjima predloženim na Mirovnoj konferenciji o Bosni i Hercegovini.

5. Osnovati radnu grupu za neriješena pitanja teritorijalnog razgraničenja između dvije republike u zamišljenoj Uniji Bosne i Hercegovine, uključujući područje Brčkog, Bosanske krajine, doline Neretve, istočne Bosne i planine Ozren, a vodeći računa o prirodnom pravu pristupa moru ovih dviju republika. Ovo se dodaje već preuzetim obvezama o traženju trajnog rješenje za upravu nad područjem Sarajeva u iduće dvije godine. Nakon pronalaska obostrano prihvatljivoga rješenja teritorijalnog razgraničenja triju republika koje će činiti Uniju, a za vrijeme prve dvije godine postojanja te Unije, mora biti pripremljen i proveden referendum. O datumu održavanja moraju se složiti sve tri strane, a pitanje građanima svake od republika bit će da li se slažu da i dalje ostanu u Uniji ili je žele napustiti.

U slučaju raspada Unije, sva prava Unije Republika Bosne i Hercegovine, uključujući i članstvo u Ujedinjenim narodima, bit će automatski prenesena na republiku s pretežito muslimanskim stanovništvom.

---

* IZVOR: ***Večernji list***, 17. 9. 1993..

II

Da bi se stvorili stabilni odnosi i kao zajednički doprinos miru u regiji, potpisnici su odlučili osnovati:

1. Radnu grupu koja će se baviti humanitarnim statusom, materijalnim i drugim pitanjima vezanim za izbjeglice i raseljene osobe iz Bosne i Hercegovine.

2. Radnu grupu za sastavljanje sporazuma, uključujući i sporazume o korištenju energije, luka, prometnih arterija, komunikacija i drugih gospodarskih potencijala.

III

Radi brze, sveobuhvatne i vjerodostojne provedbe svih mjera i aktivnosti predviđenih ovom Zajedničkom deklaracijom potpisnici su odlučili imenovati povjerenike, s punim ovlastima i odgovornošću, za potpunu provedbu sporazuma predviđenih ovom deklaracijom. Alija Izetbegović imenovao je za svoga povjerenika Harisa Silajdžića. Radovan Karadžić imenovao je za svoga povjerenika Momčila Krajišnika. Potpisnici i povjerenici tražit će i bit će im osigurana pomoć i suradnja s međunarodnim političkim, humanitarnim i drugim organizacijama i čimbenicima, a sve to radi sveobuhvatne provedbe svih mjera predviđenih ovom deklaracijom, a u interesu trajnog mira i stabilnosti u tome dijelu svijeta.

Na kraju, postignut je dogovor da supredsjedatelji Međunarodne mirovne konferencije o bivšoj Jugoslaviji pozovu tri strane u BiH na sastanak koji će se održati na sarajevskom aerodromu u utorak 21. rujna u 11 sati, gdje će se uzeti u razmatranje potpisivanje mirovnog paketa kao cjeline, a u kojem će, između ostalog, biti ova Zajednička deklaracija, te Zajednička deklaracija koju su 14. rujna potpisali Hrvati i Muslimani. Supredsjedatelji će u međuvremenu obilaziti strane u bivšoj Jugoslaviji u nastojanju da postigne daljnje sporazume.

(Deklaraciju su u Ženevi, 16.09.1993., potpisali: Alija Izetbegović i Momčilo Krajišnik umjesto Radovana Karadžića. Kao svjedoci su potpisani Thorwald Stoltenberg i David Owen. Na Dokumentu nedostaju potpisi Slobodana Miloševića i Momira Bulatovića. Faksimil potpisa objavljen u ***Večernjem listu***.)

*152. MKBJ: Dogovor zapovjednika Vrhovne komande Armije BiH Rasima Delića i zapovjednika Glavnog stožera HVO Milivoja Petkovića (Sarajevo, 17. 9. 1993.)**

Delić i Petković: dogovor u sarajevskoj zračnoj luci

U sarajevskoj zračnoj luci u petak su se susreli zapovjednik Vrhovne komande Armije BiH Rasim Delić i zapovjednik Glavnog stožera HVO Milivoj Petković. Sastankom je predsjedao zapovjednik mirovnih snaga UN za BiH Francois Briquemont. Govorilo se o konkretizaciji Deklaracije koju su potpisali predsjednici Tuđman i Izetbegović, javio je radio BiH.

Dogovoreno je:

1. da se obustava vatre ostvari, u skladu sa zajedničkom Deklaracijom, dana 18. rujna s početkom u 12.00 sati. Postojbe su dobile naređenja da će 18. rujna u jutarnjim satima časnici za vezu s UN stupiti u međusobni kontakt radi rješavanja konkretnih problema na terenu;
2. 19. rujna susrest će se komisije koje će realizirati dogovor o puštanju svih zarobljenika;
3. Od 18. rujna u 12 sati omogućit će se nesmetani prolazak svih konvoja s humanitanom pomoći. Kontrola konvoja obavljat će se u skladu s odredbama zajedničke Deklaracije;
4. Osigurat će se nastavak evakuacije ranjenika iz bolnice u Novoj Biloj u skladu s dogovorom koji su potpisali zapovjednici Delić i Petković;
5. Načelno su dogovoreni detalji oko popravka mosta u Bijeloj koji bi započeli predstavnici UNPROFOR-a 22. rujna;
6. Predviđeno je da se nakon 21. rujna održi sastanak predstavnika HVO, Armije BiH i srpskih snaga na kojem bi se dogovorili svi detalji implementacije potpisanog vojnog sporazuma od 30. srpnja ove godine. Sastanak na najvišoj vojnoj razini eventualno bi se održao nakon potpisivanja mirovnog sporazuma.

* IZVOR: ***Vjesnik***, 18. 9. 1993.

*153. Owen-Stoltenbergov plan s „Invinciblea“: Sporazum o Bosni i Hercegovini (Jadransko more, 20. 9. 1993.)**

Sporazum koji nije potpisan na nosaču “Invincible”

Mi, potpisani

Vodeni načelima Povelje UN, Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima i Deklaracije o pravima ljudi koji pripadaju nacionalnim, etničkim, vjerskim i jezičnim manjinama,

pozivajući se na Izjavu o načelima Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji na zasjedanju u Londonu i Program djelatnosti na humanitarnim pitanjima, dogovoren na toj sjednici,

uzimajući u obzir odluke Vijeća sigurnosti UN o bivšoj Jugoslaviji,

potvrđujući odanost miru i sigurnosti medu zemljama nasljednicama bivše Jugoslavije,

ovime se suglašujemo o slijedećem:

l) Ustavni sporazum o Uniji republika BiH

a) Ustavni sporazum prilaže se u prilogu I. Strane su suglasne da će on stupiti na snagu tjedan dana pošto Vijeće sigurnosti uzme k znanju ovaj sporazum, potvrdi da Unija republika BiH nastavlja svoje članstvo u UN, kako je navedeno u Rezoluciji 859 (1993) Vijeća sigurnosti, i ovlasti potporu UN za provedbu ovog sporazuma.

b) Tri strane uzimaju k znanju da će Vijeće sigurnosti razmotriti šira pitanja sankcija u skladu s općim rješenjem glavnih pitanja koja se tiču bivše Jugoslavije. Bez obzira na to, one uzimaju k znanju da će Vijeće sigurnosti, uzimaju ći u obzir ovaj sporazum, usporedo s provedbom mirovnog plana, odobriti postupno ukidanje sankcija nad Saveznom Republikom Jugoslavijom (Srbija i Crna Gora] s obzirom na situaciju u Bosni i Hercegovini, pod uvjetom da postoje jasni dokazi o poštenoj provedbi, svih vidova ovog sporazuma, osobito povlačenju snaga na dogovorene crte razgraničenja triju republika koje čine Uniju kako piše u Aneksu A, dio I.

c) dogovoreni aranžmani o Ustavnom sporazumu izneseni su u 1. i 2. dijelu Priloga II.

2) Prekid sukoba

Stranke potvrđuju Sporazum o potpunom prestanku svih borbenih djelatnosti koji su njihovi vojni zapovjednici potpisali 30. srpnja 1993. priložen u prvom dijelu Priloga 3, i Vojni sporazum o miru u Bosni i Hercegovini koji su njihovi vojni zapovjednici potpisali 11. kolovoza 1993, iznesen u 2. dijelu ovog Priloga III, i odlučuju da će potonji biti dopunjen kako je izneseno u 3. dijelu priloga III, a stupit će na snagu dan nakon što Vijeće sigurnosti odobri potporu za primjenu

3) Suradnja u humanitarnim naporima

a) Najveća će se suradnja pružiti Visokom povjereniku UN za izbjeglice, Međunarodnom odboru Crvenog križa, Zaštitnim snagama UN, Promatračkoj misiji EZ i ostalim humanitarnim organizacijama koje rade na dostavi pomoći izbjeglicama i prognanicima.

b) Sva će se suradnja pružiti Visokom povjereniku UN za izbjeglice u planiranju i provedbi programa za povratak izbjeglica i prognanika kućama.

4) Preliminarni sporazum s Republikom Hrvatskom za provedbu Konvencije o tranzitnoj trgovini zemalja bez izlaza na more iz 1965.

---

* IZVOR: ***Vjesnik***, 23. 9. 1993.,

Čim Ustavni sporazum stupi na snagu. Unija republika BiH sklopit će s Republikom Hrvatskom preliminarni sporazum za provedbu Konvencije o tranzitnoj trgovini zemalja bez izlaza na more kako je izneseno u Prilogu IV.

5) Sporazum o zamjeni teritorija

a) Između muslimanske i srpske strane postignut je poseban sporazum da će cesta koja povezuje Goražde i Žepu, a spominje se u članku 2. 1. dijela aneksa A Ustavnom sporazumu, biti tri kilometra široka i imat će dva prijelaza između točaka u Republici sa srpskom većinom. Dogovorene su i izmjene na zemljovidima kako je prikazano u Aneksu A. dio 1.

b) Nadalje, dogovoreno je da se između muslimanske i srpske strane osnuje radna skupina za preostala pitanja koja se tiču teritorijalnog razgraničenja među republikama u predviđenoj Uniji republika BiH, a to se odnosi na područja Brčkog, Bosanske krajine, doline Neretve, istočne Bosne i Ozrena, uzimajući u obzir prirodno pravo dviju republika na prilaz moru. Ovo se dodaje ranijim obvezama o nalaženju trajnog rješenja za upravljanje kotarom Sarajevo na dvije godine. Pošto se postigne obostrano prihvatljivo rješenje teritorijalnog razgraničenja triju republika u Uniji, i u prve dvije godine postojanja Unije, omogućit će se referendum koji bi se održao uzajamno dogovorenog dana u republikama Unije s pitanjem pristaju li građani svake pojedine republike članice ostati u Uniji ili je žele napustiti. U slučaju raspada Unije sva prava Unije republika BiH, kao i članstvo u UN automatski pripadaju Republici s muslimanskom većinom. (*fusnota: „Ovo je razrađeno u Zajedničkoj muslimansko-srpskoj deklaraciji potpisanoj u Ženevi, 16. rujna 1993 i izloženoj u prilogu V«)*

c) Hrvatska i muslimanska strana također su se sporazumjele da osnuju radnu skupinu za pitanja koja se odnose na teritorijalno razgraničenje između dviju republika u Uniji Republika Bosne i Hercegovine tako da budu u zajedničkom razvojnom interesu (*fusnota: Ovo je razrađeno u zajedničkoj muslimansko-hrvatskoj deklaraciji potpisanoj u Ženevi 14. rujna 1993. i izloženoj u prilogu VI«)*

6) Pristup moru

Posebni su sporazumi postignuti:

a) Između muslimanske i hrvatske strane o uspostavi izlaza na more za republiku s muslimanskom većinom, kroz republiku s hrvatskom većinom cestom pod upravom posebnog tijela od Poplata do Neuma, i da republika s muslimanskom većinom zadržava zemljište na obali Jadrana, na poluotoku-prevlaci Kosa (Klek), te o uspostavi zajedničke uprave dviju republika za razvoj turističke privrede u tom području.

b) Između hrvatske i muslimanske strane dogovoreno je da će lučki objekti za republiku s muslimankom većinom biti između Višića i Čeljeva na Neretvi i sposobni za preuzimanje plovila koja bi plovila iz Ploča i također izravno iz ostalih luka na Jadranu, te da će se južna granica republike s muslimanskom većinom pomaknuti naniže od Rečica do neposredno iznad Višića. Za početak tamo će postojati cesta pod posebnom upravom cestovnim pravcem od Rečica do Tasovčića i do izlaza kod Čeljeva. Zemljište za luku odredit će se južno od kuća duž ceste za Čeljevo, zapadno od kuća uz cestu za Vesiće, na sjeveru do izgrađenog područja Višića, zatim istočnom obalom Neretve. Ako se luka izgradi, od republike s muslimanskom većinom očekuje se da izgradi nadvožnjak na križanju Čeljevo i novu cestu dogovorenom trasom do Rećica, kloneći se koliko je god moguće postojećih naselja, a ta će cesta, sa zemljištem po pola kilometra sa svake strane i područjem luke biti dijelom republike s muslimanskom većinom.

c) Republika Hrvatska pristaje na 99-godišnji najam za posebne lučke objekte u luci Ploče za republiku s muslimanskom većinom, a detalji o upravi nad tim lučkim uređajima uredit će se u sporazumu između Republike Hrvatske i Unije republika Bosne i Hercegovine, kako je izloženo u Prilogu VII

Čim se odnosi između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije (Srbija i Crna Gora) normaliziraju, napravit će se ugovor o razmjeni teritorija u kojem bi sudjelovala i Unija Republika Bosne i Hercegovine i u kojem će se uzeti u obzir potreba strateških jamstava za Dubrovnik i strateška važnost Prevlake za Kotorski zaljev, potreba republike sa srpskom većinom za pristup moru u području između Oštrog Rta i Molunta i potrebe da se Republici Hrvatskoj nadoknadi teritorij tako da za Republiku Hrvatsku ne bude gubitka teritorija,

7) Politički sporazumi

Sve su strane sporazumne da će se pod nadzorom UN i Europske zajednice prvi izbori u republikama koje čine Uniju održati najkasnije dvije godine nakon stupanja na snagu Ustavnog sporazuma. Svi izbori za zakonodavna tijela republika i općina bit će po načelu razmjerne zastupljenosti. Sve političke stranke registrirane u bilo kojoj od republika mogu se slobodno organizirati i djelovati na cijelom teritoriju Unije Republika BiH, pod uvjetom da njihove djelatnosti budu u skladu s Ustavnim sporazumom.

U potpisu:

Alija Izetbegović

Radovan Karadžić

Mate Boban

Momir Bulatović

Slobodan Milošević

Franjo Tuđman

svjedoci: T. Stoltenberg, D. Owen

*154. Predsjedništvo RBiH: Uredba sa zakonskom snagom o izmjenama i dopunama Zakona o izboru i opozivu članova Predsjedništva RBiH (Sarajevo, 28. 9. 1993)**

Na osnovi Amandmana LI. točka 5. stavak 3. na Ustav Republike Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovine, donosi

Uredbu sa zakonskom snagom o izmjenama i dopunama zakona o izboru i opozivu članova Predsjedništva RBiH

Članak 1.

U Zakonu o izboru i opozivu članova Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine ("Službeni list SRBiH", broj 21/90, 28/90 i 29/90 i "Službeni list RBiH", broj 23/92) iza članka 13. dodaje se novi članak 13a. koji glasi:

Članak 13a.

Za vrijeme ratnog stanja član Predsjedništva RBiH može biti opozvan, ako iz bilo kojih razloga izgubi povjerenje Skupštine RBiH.

Opoziv članova Predsjedništva RBiH provodi se na način i po postupku utvrđenom za njegov izbor, ako Zakonom o izboru i opozivu članova Predsjedništva RBiH nije drukčije određeno.

Postupak za opoziv za članove Predsjedništva RBiH pokreće se na prijedlog najmanje dvadeset poslanika. Prijedlog za opoziv dostavlja se Skupštini RBiH, a za vrijeme ratnog stanja, ako se Skupština RBiH ne može sazvati, Predsjedništvu RBiH.

O opozivu članova Predsjedništva RBiH odlučuje Skupština RBiH na način i po postupku utvrđenom za izbor člana Predsjedništva RBiH.

Članak 2.

Ova uredba stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu RBiH".

PR broj 1556/93

Sarajevo, 28. rujna 1993. godine

Predsjednik Predsjedništva RBiH, Alija Izetbegović, s.r.

---

* IZVOR: Nevenko Herceg, Neven Tomić. *Izbori u Bosni i Hercegovini*. Mostar, Sveučilište u Mostaru Centar za studije novinarstva, 1998., str. 254-255

155. Owen-Stoltenbergov plan: Mirovni paket o Bosni i Hercegovini – nova izmijenjena verzija (Ženeva, kraj rujna 1993)[*]

Mirovni sporazum o Bosni i Hercegovini

Dolje potpisani, vođeni principima Povelje Ujedinjenih naroda, Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima i Deklaracije o pravima osoba koje pripadaju nacionalnim, etničkim, vjerskim i jezičnim manjinama

Pozivajući se na principe Međunarodne koferencije o bivšoj Jugoslaviji, potvrđene na londonskom zasjedanju i na Programu djelovanja za humanitarna pitanja također dogovorena na tom zasjedanju

Uzimajući u obzir odluke Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda povezane s bivšom Jugoslavijom

Ponovno potvrđujući svoje obvezivanje na mir i sigurnost među državama nasljednicama bivše Jugoslavije

Ovdje su se složili sa sljedećim

I. Ustavni sporazum o Savezu republika Bosne i Hercegovine

a) Ustavni sporazum Saveza republika Bosne i Hercegovine izložen je već u Dodatku I. Tri strane su se složile da će on stupiti na snagu tjedan dana nakon što Vijeće sigurnosti razmotri sadašnji Sporazum, potvrdi da će Savez republika Bosne i Hercegovine nastaviti biti članom Ujedinjenih naroda kako je specificirano u Rezoluciji 859. (1993. godine) Vijeća sigurnosti, te nakon što potvrdi podršku Ujedinjenih naroda provedbi sadašnjeg Sporazuma.

b) Tri strane se slažu da će Vijeće sigurnosti razmotriti šire pitanje sankcija uzimajući u obzir sveobuhvatno rješenje gorućih pitanja povezanih s bivšom Jugoslavijom. Oni se također slažu da će Vijeće sigurnosti, uzimajući u obzir sadašnji sporazum, paralelno s provedbom mirovnog plana, odobriti postupno ukidanje sankcija koje su nametnute Saveznoj Republici Jugoslaviji (Srbija i Crna Gora), uzimajući u obzir situaciju u Bosni i Hercegovini, a pod uvjetom da postoje jasni dokazi dobre volje za provedbu svih aspekata sada šnjeg Sporazuma, a naročito što se tiče povlačenja snaga u dogovorene granice konstitutivnih republika kao što je to napisano u Priključku A, dio I.

c) Postignuti sporazumi, koji se tiču Ustavnog sporazuma već su izloženi u dijelovima 1. i 2. Dodatka II.

II. Okončanje sukoba

Tri strane potvrđuju Sporazum o potpunoj obustavi svih borbenih aktivnosti koji su potpisali njihovi vojni zapovjednici 30. srpnja 1993., a koji je već izložen u dijelu I. Priključka III. i Vojni sporazum za mir u Bosni i Hercegovini, koji su potpisali njihovi vojni zapovjednici 11.kolovoza 1993., a koji je već izložen u dijelu II. Priključka III., te odlučuju da će posljednji biti dopunjen kao što stoji u dijelu III. Priključka III. i da će stupiti na snagu dan nakon što Vijeće sigurnosti potvrdi podršku Ujedinjenih naroda provedbi sadašnjeg Sporazuma.

III. Suradnja u vezi s humanitarnim naporima

(a) Maksimalno će se surađivati s Visokim komesarijatom Ujedinjenih naroda za izbjeglice, Međunarod-nim odborom Crvenoga križa, Zaštitnim snagama Ujedinjenih naroda

[*] IZVOR: ***Večernji list***,, 30. 9. 1993.

(UNPROFOR-om, op. prev.), Promatračkom misijom Europske zajednice i drugim humanitarnim organizacijama koje rade na pružanju pomoći izbjeglicama i raseljenim osobama.

(b) U potpunosti će se surađivati s Visokim povjereništvom Ujedinjenih naroda za izbjeglice u sačinjavanju i provedbi planova za povratak izbjeglica i raseljenih osoba u njihove domove.

IV. Preliminarni sporazum s Republikom Hrvatskom za provedbu Konvencije o tranzitnom prometu zemalja bez izlaza na more iz 1965.

Čim Ustavni sporazum stupi na snagu, Savez republika Bosne i Hercegovine zaključit će s Republikom Hrvatskom Preliminarni sporazum za provedbu Konvencije o tranzitnom prometu zemalja koje nemaju izlaz na more, već izložen u Priključku IV.

V. Sporazum o zamjeni teritorija

(a) Postignut je odvojeni sporazum između muslimanske i srpske strane da će cesta koja povezuje Žepu i Goražde, a o kojoj se govori u odjeljku 2. dijela I. Dodatka A Ustavnog sporazuma, biti široka tri kilometra i da će na njoj biti dva nadvožnjaka koji će povezivati točke koje se nalaze na teritoriju srpske republike. Dogovorena je također prilagodba zemljovida kao što stoji u Dodatku A, dio I.

(b) Nadalje, srpska i muslimanska strana složile su se da oforme radnu grupu za istaknuta pitanja vezana uz teritorijalna razgraničenja između dviju republika u zamišljenom Savezu republika Bosne i Hercegovine, uključujući područja Brčkog, Bosanske krajine, doline Neretve, istočne Bosne i Ozren-planine, uključujući i prirodno pravo dviju republika na pristup moru. Ovo je u svezi s već dogovorenom obvezom za pronalaženje trajnog rješenja za upravu nad područjem Sarajeva u roku dvije godine. Nakon pronalaženja uzajamno prihvatljiva rješenja teritorijalnog razgraničenja triju konstitutivnih republika Saveza, a za vrijeme prve dvije godine postojanja Saveza, osigurat će se uvjeti za provođenje referenduma, koji će se održati onoga datuma koji bude odgovarao svim trima stranama, a na kojem će se građani svake od konstitutivnih republika izjašnjavati žele li da njihova republika ostane u Savezu ili da ga napusti. U slučaju raspada Saveza, sva prava Saveza republika Bosne i Hercegovine, uključujući i članstvo u Ujedinjenim narodima, bit će automatski prenesena na republiku s pretežito muslimanskom većinom. (Napomena: Ovo je detaljnije razrađeno u Zajedničkoj srpsko-muslimanskoj deklaraciji potpisanoj u Ženevi 16. rujna 1993. a izloženoj u Dodatku V.)

(c) Hrvatska i muslimanska strana također su se složile da formiraju radnu grupu koja će raditi na pitanjima vezanim uz teritorijalno razgraničenje između dviju konstitutivnih republika Saveza republika Bosne i Hercegovine, kao pitanjima zajedničkoga razvojnog interesa. (Napomena: Ovo je već razrađeno u Zajedničkoj muslimansko-hrvatskoj deklaraciji potpisanoj u Ženevi 14. rujna 1993. godine a izloženoj u Dodatku VI.)

VI. Pristup moru

Postignuti su odvojeni sporazumi: (a) Između muslimanske i hrvatske strane o uspostavi izlaza na more republike u kojoj živi muslimanska većina kroz republiku u kojoj živi hrvatska većina, prolazom od Poplata do Neuma, te da muslimanska republika drži dio jadranske obale na prevlaci Kosa (Klek) i da uspostavi zajedničko upravljačko tijelo dviju republika kako bi se na tome području mogla razvijati turistička privreda.

(b)Između hrvatske i muslimanske strane da luka za muslimansku republiku bude između Višića i Čeljeva na Neretvi, te da bude u mogućnosti prihvaćati brodove koji dolaze iz Ploča ili izravno iz Ploča ili izravno iz drugih jadranskih luka.

Također, da južna granica muslimanske republike bude pomaknuta s Rečice do područja iznad Višića. U početku postojat će prolaz koji će ići cestom od Rečice do Tasovčića i do skretanja za

čeljevo. Zemljište za gradnju luke smješteno je južno od kuća uz cestu za Celjevo, zapadno od kuća na cesti za Višiće, sjeverno od sagrađenog područja u višićima, a zatim će slijediti istočnu obalu Neretve. Ako se luka sagradi, od muslimanske republike očekuje se da sagradi nadvožnjak na križanju cesta kod Čeljeva, novu cestu, duž ugovorene rute, prema Rečici, izbjegavajući pri tome da ta cesta prođe kroz ijedno naselje. Ova cesta, područje uz nju širine pola kilometra sa svake strane i područje luke bit će teritorij muslimanske republike.

(c) Republika Hrvatska pristala je na 99-godišnji najam posebnog dijela luke Ploče muslimanskoj republici, a detalji oko upravljanja ovim dijelom luke bit će dogovoreni između Republike Hrvatske i Saveza republika Bosne i Hercegovine.

(d) čim se normaliziraju odnosi između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije (Srbija i Crna Gora), počet će pregovori koji će obuhvaćati zamjenu teritorija, uključujući također i Savez republika Bosne i Hercegovine, a u kojima će se voditi računa o potrebama strateškog osiguravanja Dubrovnika i strateške važnosti rta Prevlake za Bokokotorski zaljev, a također i o potrebi srpske republike za pristupom moru u području između Oštrog rta i Molunata, te o potrebi da se Republici Hrvatskoj kompenzira teritorij tako da na kraju Republika Hrvatska nema nikakvih teritorijalnih gubitaka.

VII. Politički sporazumi

Sve tri strane su se složile da će se prvi izbori u sve tri konstitutivne republike održati pod nadzorom Ujedinjenih naroda i Europske zajednice, ne kasnije od dvije godine nakon stupanja na snagu Ustavnog sporazuma. Biranje u sva zakonodavna tijela konstitutivnih republika i općina temeljit će se na razmjernoj zastupljenosti. Sve političke stranke registrirane u nekoj od konstitutivnih republika mogu se organizirati i djelovati slobodno na cijelom teritoriju Saveza republika Bosne i Hercegovine, uz uvjet da je njihova djelatnost u skladu s Ustavnim sporazumom.

Trebaju potpisati: A. Izetbegović R. Karadžić M. Boban M. Bulatović S. Milošević F. Tuđmani i kao svjedoci T. Stoltenberg i D. Owen

Owen-Stoltenbergov mirovni paket: Dodatak I:

Ustavni dogovor o Savezu Republika Bosne i Hercegovine

I. Savez republika Bosne i Hercegovine

Članak 1.

Savez republika Bosne i Hercegovine sastavljen je od tri konstitutivne republike i obuhvaća tri konstitutivna naroda: Muslimane, Srbe i Hrvate, kao i grupu drugih naroda. Savez republika Bosne i Hercegovine bit će državom članicom Ujedinjenih naroda, i kao država članica obratit će se za članstvo u drugim organizacijama sustava Ujedinjenih naroda.

članak 2.

Zastavu i grb Saveza republika Bosne i Hercegovine odredit će zakon koji će prihvatiti Savezni parlament

članak 3.

(a) Državljanstvo Bosne i Hercegovina odredit će se zakonom koji će prihvatiti Savezni parlament

(b) Svaka osoba koja je pri stupanju na snagu ovog Ustavnog dogovora imala pravo biti državljaninom Republike Bosne i Hercegovine imat će pravo biti državljaninom konstitutivne republike kao i Saveza republi ka Bosne i Hercegovine.

(c) Dopustit će se dvojno državljanstvo.

(d) Odluke o državljanstvu donosit će određeni organi konstitutivnih republika, podložni prizivu nadležnim sudovima.

Članak 4.

Niti Savez republika Bosne i Hercegovine, niti ikoja od konstitutivnih republika, neće zadržati nikakvu vojnu snagu, a bilo koje snage koje će postojati na nadnevak stupanja na snagu ovog. Ustavnog sporazuma progresivno će se razoružati i raspuštati pod nadzorom Ujedinjenih naroda i Europske zajednice.

II. Konstitutivne republike i njihove odgovornosti

Članak 1.

(a) Granice konstitutivnih republika bit će kako je izloženo u Priključku A, dijelu I. Osim kako je omogućeno u (b), granice republika mogu se mijenjati samo procedurom omogućenom za popravljanje ovog Ustavnog sporazuma.

(b) Marginalne promjene granica izložene u Priključku A može učiniti Predsjedništvo na preporuku Graničnog povjereništva, koje će dobiti dokaze od onih koji su njima posebno pogođeni. Povjereništvo će činiti pet osoba postavljenih od glavnog tajnika Ujedinjenih naroda, od kojih će trojica biti osobe predložene od predstavnika triju konstitutivnih naroda.

(c) Prostori navedeni u Priključku A, dijelu II., iako su unutar područja i pod jurisdikcijom neke konstitutivne republike, dodijelit će se Savezu republika Bosne i Hercegovine, u svrhu osiguranja pristupa svih državljana zgradama Saveza u Sarajevu, moru u Neumu i rijeci Savi.

(d) Neće biti graničnih nadzora na granicama između konstitutivnih republika, a bit će slobodan protok osoba, dobara i usluga kroz sve područje Saveza republika Bosne i Hercegovine.

članak 2.

Svaka od konstitutivnih republika usvojit će vlastiti ustav, koji će omogućiti demokratski oblik vladanja, uključujući demokratski izabrana zakonodavna tijela i glavne izvršitelje i neovisna sudska tijela, kao i najviše standarde ljudskih prava i temeljnih sloboda. Ni jedna odredba tih ustava ne može biti u neskladu s Ustavnim dogovorom.

(b) Početne izbore u svakoj od konstitutivnih republika nadzirat će Ujedinjeni narodi i Europska zajednica.

Članak 3.

Sve vladine dužnosti i moći, osim onih dodijeljenih ovim Ustavnim sporazumom Savezu republika Bosne i Hercegovine ili ikojoj od njegovih ustanova, bit će one konstitutivnih republika.

Članak 4.

Sve čine koje poduzme nadležno vladino tijelo ikoje od konstitutivnih republika prihvatit-će kao važeće ostale konstitutivne republike.

III. Zajedničke ustanove Saveza republika Bosne i Hercegovine

članak 1.

(a) Predsjedništvo Saveza republika Bosne i Hercegovine činit će predsjednik, ili neki postavljenik zakonodavnog tijela, svake od konstitutivnih republika.

(b) Predsjedanje Predsjedništvom smjenjivat će se svaka četiri mjeseca među članovima Predsjedništva. Predsjedajući Predsjedništva predstavljat će Savez republika Bosne i Hercegovine.

(c) Predsjedništvo će donositi sve svoje odluke konsenzusom.

Članak 2.

(a) Glava Ministarskog vijeća Saveza republika Bosne i Hercegovine bit će prvi ministar, kojeg će postaviti i može smijeniti Predsjedništvo. Tu će dužnost svake godine naizmjence obnašati imenovanici predsjednika različitih konstitutivnih republika.

(b) Predsjedništvo će također po staviti i može smijeniti ministra vanjskih poslova. Tu će dužnost svake godine naizmjence obnašati imenovanici predsjednika različitih konstitutivnih republika

(c) Premijer i ministar vanjskih poslova bit će iz različitih konstitutivnih republika.

(d) Ostale ministre može postaviti Predsjedništvo. Oni i premijer i ministar vanjskih poslova činit će Ministarsko viječe, s odgovornošću za politiku Saveza republika Bosne i Hercegovine u odnosu na vanjske poslove, međunarodnu trgovinu i rad zajedničkih ustanova, kao i bilo koje druge dužnosti i ustanove koje savezni parlament može s vremena na vrijeme navesti zakonom.

Članak 3.

(a) Parlament Saveza republika Bosne i Hercegovine činit će 120 predstavnika, trećinu kojih će izabrati odnosni zakonodavci konstitutivnih republika.

(b) Savezni parlament može jednostavnom većinom članova iz svake konstitutivne republike usvojiti zakone unutar nadležnosti Saveza republika Bosne i Hercegovine.

Članak 4.

Savez republika Bosne i Hercegovine imat će sljedeće sudove:

(i) Vrhovni sud, koji čine četiri suca postavljena od Predsjedništva, od kojih neće biti dvojica iz istih naroda, koji će, osim kako je navedeno u odjeljku (iii), biti konačni sud za prizive iz sudova konstitutivnih republika.

(ii) Ustavni sud, koji čine tri suca postavljena od Predsjedništva, od kojih neće biti dvojica iz iste konstitutivne republike, koji će biti nadležan da rješava konsenzusom sporove među konstitutivnim republikama, između bilo koje od njih i Saveza republika Bosne i Hercegovine ili bilo koje od njegovih ustanova, i među bilo kojom od tih ustanova. Ne uspostavi li se taj Sud, ili bude u nemoći da riješi neki spor, ona će se uputiti za obvezujuću odluku stalnom arbitrarnom sudištu koje čine suci Međunarodnog suda pravde ili članovi Stalnog suda za arbitriranje, iz kojih će svaki po jednoga izabrati predsjednik svake od konstitutivnih republika, a dvojicu od kojih će izabrati Predsjedništvo, ili, ako nije sposobno to učiniti, glavni tajnik Ujedinjenih naroda i predsjednik Ministarskog vijeća Europske zajednice.

(iii) Sud za ljudska prava ima se uspostaviti u skladu s Rezolucijom 93(6) Odbora ministara Vijeća Europe, čiji će točan sastav i nadležnost biti kako je izloženo u dogovorenom Priključku B.

članak 5.

Udružene vlasti između dvije ili više konstitutivnih republika mogu se uspostaviti dogovorom republika kojih se to tiče ako se potvrdi zakonom prihvaćenim od saveznog parlamenta.

IV. Međunarodni odnosi

Članak 1.

(a) Savez republika Bosne i Hercegovine obratit će se za članstvo europskih i međunarodnih ustanova i organizacija, kako odluči Predsjedništvo. Svaka od konstitutivnih republika može se obratiti za članstvo neke međunarodne organizacije, ako takvo članstvo ne bi bilo neskladno s interesima Saveza republika Bosne i Hercegovine ili bilo kojeod ostalih konstitutivnih republika

Članak 2.

(a) Savez republika Bosne i Hercegovine ostat će strana u svim međunarodnim ugovorima na snazi za Republiku Bosnu i Hercegovinu na nadnevak stupanja na snagu ovog Ustavnog dogovora, osim ako savezni parlament ne odluči poduzeti korake da otkaže bilo koji od takvih ugovora. Međutim, ugovore u koje se ušlo nakon 18. studenoga 1990. razmatrat će savezni parlament unutar razdoblja od tri mjeseca od stupanja na snagu ovog Ustavnog dogovora i ostat će na snazi samo ako savezni parlament tako odluči.

(b) Savez republika Bosne i Hercegovine nastavit će sve diplomatske odnose dok Predsjedništvo ne odluči da ih nastavi ili ih prekine.

(c) Savez republika Bosne i Hercegovine može postati stranom u međunarodnim ugovorima ako takvo sudjelovanje odobri savezni parlament. Parlament može zakonom omogućiti sudjelovanje u određenim vrstama međunarodnih sporazuma odlukom Predsjedništva. Do mjere u kojoj bi takvo sudjelovanje uključilo odgovornosti koje trebaju iznijeti konstitutivne republike, treba unaprijed osigurati suglasnost za njih, osim u odnosu na ugovore o kojima je riječ u članku V.3.

(d) Bilo koja konstitutivna republika može, ako je prihvatljiva, postati stranom u nekom međunarodnom ugovoru, ako takvo sudjelovanje ne bi bilo neskladno s interesima Saveza republika Bosne i Hercegovine ili bilo koje od ostalih konstitutivnih republika.

V. Ljudska prava i temeljne slobode

Članak 1.

(a) Podložno članku V.2., sve osobe unutar područja Saveza republika Bosne i Hercegovine bit će ovlaštene uživati prava i slobode omogućene sredstvima ispisanim u Priključku C.

(b) Bude li ikakva nesuglasja između prava i sloboda navedenih u ikojem od tih sredstava, ili između ikojeg od tih i prava i sloboda navedenih u ikojem drugom zakonskom propisu na snazi, primijenit će se propis koji omogućuje veću zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

članak 2.

Svi sudovi, administrativne agencije i drugi vladini organi Saveza republika Bosne i Hercegovine i konstitutivnih republika primijenit će se i pokoriti pravima i slobodama navedenim u sredstvima ispisanima u dijelovima I. i IV. Priključka C. Prava navedena u sredstvima ispisanima u dijelovima II. i III. Priključka C smatrat će se težnjama koje treba doseći koliko je god brzo moguće; svi zakonodavni, sudbeni, administrativni i drugi vladini organi Saveza i republičke vlade uzet će ta prava prikladno u obzir proglašavajući, izvršavajući i tumačeći ikoje zakonske propise određene ili drugačije prikladne za primjenu takvih prava i drugačije provodeći dužnosti tih organa.

Članak 3.

Savez republika Bosne i Hercegovine postat će koliko je to god skoro moguće stranom svakog od međunarodnih ugovora ispisanih u Priključku C.

Članak 4.

Svi organi Saveza i republičke vlade surađivat će s nadzornim tijelima uspostavljenim bilo kojim od sredstava ispisanim u Priključku C, kao i s" Međunarodnim poslanstvom za motrenje ljudskih prava za Bosnu i Hercegovinu, uspostavljenim od Ujedinjenih naroda.

članak 5.

Svi će državljani imati pravo naseliti se na bilo kojem dijelu područja Saveza republika Bosne i Hercegovine. Oni će imati pravo da im se vrati sve vlasništvo kojega su bili lišeni tijekom etničkog čišćenja i da im se nadoknadi sve vlasništvo koje im se ne može vratiti.

(b) Savezni parlament, kao i zakonodavna tijela konstitutivnih republika, propisat će zakone da pomognu primjenu tih prava.

Članak 6.

Kako bi se pomogla primjena prava i sloboda navedenih u ovom poglavlju, a posebno u članku V.5.(a), ombudsmani će se postaviti i početno će provoditi dužnosti, kako je navedeno u zakonu prihvaćenom od saveznog parlamenta.

VI. Financije

Članak 1.

(a) Savezni parlament svake će godine, na prijedlog prvog ministra i sa susljednim odobrenjem Predsjedništva, usvojiti proračun koji pokriva izdatke nužne za provedbu samo onih dužnosti Saveza republika Bosne i Hercegovine koje se odnose na održavanje njegovih zajedničkih ustanova i udovoljenje njegovim međunarodnim obvezama, kao i takve druge dužnosti o kakvima se može s vremena na vrijeme dogovoriti savezni parlament

(b) Ako se nikakav takav proračun ne usvoji u zadanom roku, proračun za prethodnu godinu rabit će se na privremenoj osnovici.

Članak 2.

(a) Izdaci omogućeni proračunom pokrit će se, osim u mjeri u kojoj su drugi prihodi dostupni ili ako je drugačije navedeno u zakonu usvojenom od saveznog parlamenta, jednakim udjelom svake od konstitutivnih republika.

(b) Drugi izvori prihoda, kao carinske pristojbe, naknade za usluge ili pristojbe za određene djelatnosti, mogu se odrediti zakonom.

VII. Ustavni dogovor

Članak 1.

(a) Ustavni dogovor može se popraviti odlukom saveznog parlamenta, kad takav popravak odobri svaka od konstitutivnih republika, sukladno svom ustavnom postupku.

(b) Ne može se usvojiti nikakav popravak koji odbacuje ili smanjuje bilo koje od prava ili sloboda navedenih u Poglavlju V.

članak 2.

(a) Ovaj Ustavni dogovor ne može se odbaciti i ni jedna od konstitutivnih republika ne može se povući iz Saveza republika Bosne i Hercegovine bez prethodne suglasnosti svih republika. Na takvu odluku može uložiti priziv Vijeću sigurnosti svaka od konstitutivnih republika, a odluka Vijeća bit će konačna.

(b) Povuče li se ikoja od konstitutivnih republika iz Saveza republika Bosne i Hercegovine, prostori navedeni u Priključku A, dijelu II., koji su unutar područja takve Republike ostat će dijelom Saveza republika Bosne i Hercegovine.

Članak 3.

Ovaj Ustavni dogovor stupit će na snagu kad ga odobre kao dio ukupnog mirovnog rješenja predstavnici triju konstitutivnih naroda, i na nadnevak koji oni navedu.

Priključak A, DIO I.

Granice konstitutivnih republika

1. Granice konstitutivnih republika bit će kako je pokazano na zemljovidu ispod, podložne svakim promjenama koje se mogu učiniti u skladu s člankom ll.1(b) Ustavnog sporazuma. Granično povjereništvo će osigurati da područje muslimanske većinske republike ne bude manje od 30 posto ukupnog područja Saveza republika Bosne i Hercegovine.
2. Cesta označena na zemljovidu koja povezuje Goražde sa Žepom činit će dio muslimanske većinske republike, koja će biti odgovorna za njeno održavanje i policijski nadzor.
3. Koliko je god moguće grada Gornjeg Vakufa bit će u muslimanskoj većinskoj republici, podložno hrvatskoj većinskoj republici koja zadržava cestovni pristup Prozoru sjeverno od Gornjeg Vakufa, i Novom Travniku duž ceste koja prolazi sjeverno od sela Ploče prema cestovnom spoju sjeverno od Bistrice. Gradnja novih cesta može biti nužna, a posebni predstavnik glavnog tajnika UN-a će, nakon odgovarajućeg vijećanja, arbitrirati u slučajuprepirke.

Slično tome, glavni će se tajnik UN-a zadužiti da arbitrira granicu između muslimanske većinske republike i hrvatske većinske republike gdje ona slijedi crtu povučenu južno od rijeke Lašve u Travniku, kako bi se što je više moguće hrvatskih selauključilo u hrvatsku većinsku republiku.

Na zahtjev bilo koje konstitutivne republike, Predsjedništvo može odlučiti da neka vjerska ili kulturna zgrada smještena u drugoj konstitutivnoj republici bude pod posebnom zaštitom i odgovornošću republike koja to zatraži.

Priključak A, DIO II.

Prostori dodijeljeni Savezu Republika Bosne i Hercegovine

1. Prostor opisan kao sadašnja općina Neum i onaj dio sadašnje općine Stolac koji lezi ispod južne granice konstitutivne republike koja se širi gore kroz Sarajevo do Brčkogana Savi.

2. Onaj dio željezničke pruge od Tuzle koji prolazi preko Brčkog do željezničkog mosta na Savi.

3. One javne zgrade u području Sarajeva i na okolnom prostoru koje su određene od Predsjedništva da ih koriste savezni parlament, Ministarsko vijeće, Vrhovni i Ustavni sud i Sud za ljudska prava i administrativne ustanove Saveza.

Owen-Stoltenbergov mirovni paket: DODATAK II

Dogovoreni aranžmani o ustavnom sporazumu Saveza republika Bosne I Hercegovine

1. Ime svake konstitutivne republike određivat će nadležna vlasti te republike.

2. Pristupna vlast:

   (a) U skladu s člankom III. 5 Ustavnog sporazuma uspostavit će se, odmah nakon stupanja na snagu toga sporazuma, Pristupna vlast koja će biti ovlaštena za pomoć u provođenju članka II. 1(d) Sporazuma, u kojem se zahtijeva slobodno kretanje osoba, roba i usluga na cjelokupnom teritoriju Saveza republika Bosne i Hercegovine.

   (b) Cilj te vlasti bit će da jamči punu slobodu kretanja u određenim ključnim područjima između i unutar konstitutivnih republika, a također između tih konstitutivnih republika i Republike Hrvatske i Republike Srbije.

   (c) članovi te vlasti bit će tri osobe koje će imenovati predsjedništvo svake od konstitutivnih republika. Sjedište te vlasti bit će u gradu Sarajevu ili u njegovoj okolici.

   (d) lako bi ta vlast trebala postati djelatna odmah nakon stupanja na snagu Ustavnog dogovora, neizbježno će postojati i početno razdoblje u kojem će UNPROFOR preuzeti isključivu odgovornost za kretanje već dogovorenim »plavim rutama« oko Sarajeva i »prolazima«, te osiguravati slobodu kretanja ključnim cestama i željezničkim prugama u cijeloj zemlji. Nakon toga dolazi razdoblje zajedničke odgovornosti UNPROFOR-a i Vlasti, za vrijeme kojega će se odgovornost UNPROFOR-a za navedene, dogovorene rute, postupno ukidati, a preuzimat će ih prometna policija Pristupne vlasti. Ovaj trensfer odgovornosti zahtijeva da se svi članovi Vlasti s njim slože, prometna policija bit će popunjena iz redova policijskih snaga Konstitutivnih republika i stavljena u nadležnost Vlasti.

   (e) Ove će rute kontrolirati Pristupna vlast:

I. cestu i željezničku prugu od Metkovića, na granici s Hrvatskom, do grada Sarajeva

II. željezničku prugu od grada Sarajeva do Doboja i Samca

III. takozvanu Unsku prugu od Bosanskog Novog, kroz Bihać i južno do granice s Hrvatskom

IV. cestu od Nevesinja do mostarskog aerodroma

V. cestu od Srebrenice do Kladnja

VI. cestu od Goražda preko Čajnica do granice s Crnom Gorom

VII. sarajevski aerodrom

VIII. takozvanu tranzitnu cestu kroz južni dio grada Sarajeva

IX. cestu između Sarajeva i križanja sjeverno od Trnova, a kojom se omogućava pristup Goraždu

X. cestu od Bosanskog Broda (kroz Derventu, Doboj i Zenicu) do Sarajeva

XI. cestu od granice s Republikom Hrvatskom, pored Velike Kladuše (kroz Cazin, Bihać, Ključ, Jajce i Donji Vakuf) do Mostara

i. cestu od Donjeg Vakufa (kroz Travnik) do Zenice

XII. cestu od Poplata do Neuma

DIO II.

A. Oblast Sarajeva

1. U razdoblju specificiranom u odjeljku 2.(dolje), bit će uspostavljena oblast Sarajeva čija će vanjska granica biti naznačena na priloženom zemljovidu. Ta granica bit će podložna promjenama od Komisije za.granicu, u skladu s Člankom II. 1(b) Ustavnog sporazuma. Komisija bi na prvom mjestu trebala razmotriti pitanja uključenja u oblast Sarajeva mjesta Čekrčića, Ratkovaca, Ćatića i Draževića, a zatim bi trebali razmotriti i uključivanje općina Kiseljak i Kreševo.
2. Planirano je da razdoblje sudjelovanja Ujedinjenih naroda u upravljanju oblašću Sarajeva traje dvije godine. Strane se obvezuju da će tijekom tog razdoblja iznaći trajno rješenje. Razdoblje prisustva UN-a može, dakle, biti i skraćeno ako to preporuči Predsjedništvo, razumijevajući da će sudjelovanje Ujedinjenih naroda upravljanju oblašću Sarajeva u svako vrijeme biti onakvo kako odredi Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda.
3. Oblast Sarajeva imat će upravne funkcije i ovlasti koje su specificirane za konstitutivne republike u Ustavnom sporazumu, no ono neće imati predstavnika u Predsjedništvu. Općine u oblasti Sarajeva imat će one upravne funkcije i ovlasti koje imaju općine po sa dašnjem zakonu, a bit će podložne vlasti upravitelja Ujedinjenih naroda koje će on moći koristiti u iznimnim okolnostima. Zakoni koje prihvati parlament Saveza primjenjivat će se također i u oblasti Sarajeva.
4. Oblašću Sarajeva upravljat će upravitelj UN kojeg će imenovati glavni tajnik Ujedinjenih naroda. Upravitelj UN-a radit će pod nadzorom posebnog predstavnika i glavnog tajnika i u tijesnoj suradnji sa Združenim povjereništvom za oblast Sarajeva, a koje je osnovano nakon potpisivanja Vojnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini. UN upravitelj dobivat će savjete od savjetodavnog tijela u kojem će bjti četiri predstavnika Muslimana, tri predstavnika Srba i dva predstavnika Hrvata i jedan predstavnik manjina u oblasti ovog posljednjeg imenovat će supredsjedatelj. Savjetodavno tijelo donosit će preporuke konsenzusom.

5. UN upravitelj uspostavit će prvostepene sudove i prizivni sud u svakoj općini koja je uključena u oblast Sarajeva. Žalbe iz tih sudova mogu se proslijediti dalje sudovima Saveza republika. Bosne i Hercegovine na isti način kao i žalbe iz prizivnih sudova konstitutivnih republika.
6. Unutar oblasti Sarajeva Povjereništvo za granice, predložit će nove općinske granice uzimajući u obzir sljedeće čimbenike:

(a) granice koje su postojale na dan 1. siječnja 1991. godine;

{b) provizorne promjene granica koje su provođene nakon 1. siječnja 1991. godine;

(c) liniju prekida vatre;

(d)razmještaj stanovništva, prema podacima iz popisa stanovništva i iz drugih izvora;

(e) želje onih koji su posebno pogođeni, a koje su utvrđene plebiscitom ili drukčije;

(f) stajališta savjetodavnog tijela i UN upravitelja.

O prijedlozima općinskih granica Povjereništva za granice, odlučivat će Predsjedništvo. .

B. Gradska općina Mostar

1. U razdoblju specificiranom u odjeljku 2. (dolje), bit će uspostavljena gradska općina Mostar, čija će vanjska granica biti naznačena u priloženom zemljovidu. Ta granica bit će podložna promjenama od Povjereništva za granice, a u skladu s člankom II. 1(b) Ustavnog sporazuma.
2. Planirano je da će razdoblje u kojem će Europska zajednica sudjelovati u upravljanju gradskom općinom Mostar trajati dvije godine. Strane se .obavezuju da će u tom razdoblju iznaći trajno rješenje. Razdoblje prisutnosti Europske zajednice može biti skraćeno ako tako, predloži Predsjedništvo, razumijevajući.da će sudjelovanje Europske zajednice u upravljanju gradskom općinom Mostar biti u svakom trenutku određeno od Ministarskog vijeća Europske zajednice.
3. Gradska općina Mostar, u kojoj će biti zgrade za glavni grad republike & pretežito hrvatskim stanovništvom, imat će upravne funkcije i ovlasti koje su specificirane za konstitutivne.republike u Ustavnom sporazumu. Gradska općina Mostar imat će one upravne funkcije i ovlasti koje općine imaju u; sada važećim zakonima, a bit će podložna vlasti upravitelja Europske zajednice, a koju će on korisitjti u iznimnim okolnostima. Zakoni koje usvoji parlament Saveza primjenjivat će se i u gradskoj općini Mostar.
4. Gradskom općinom Mostar upravljat će upravitelj Europske zajednice kojeg će imenovati predsjednik Vijeća Earope. Upravitelj EZ-a radit će pod nadzorom posebnog predstavnika glavnog tajnika UN-a i u tijesnoj suradnji sa. Združenim regionalnim povjereništvom koje je osnovano nakon potpisivanja Vojnog sporazuma o miru u Bosni i Hercegovini. EZ upravitelj dobivat će savjete od savjetodavnog tijela u kojem će biti 3 predstavnika Hrvata, 3 predstavnika Muslimana i 3 predstavnika Srba, te jedan predstavnik manjina koje žive u gradu; kojeg će imenovati supredsjedatelj.
5. EZ upravitelj uspostavit će prvostepene sudove i prizivni sud u gradskoj općini Mostar. Žalbe se iz tih sudova mogu proslijediti dalje, sudovima Saveza republika Bosne i Hecegovine, na isti način kao i žalbe iz prizivnih sudova konstitutivnih republika.
6. Gradsku općinu Mostar demilitarizirat će Združeno regionalno povjereništvo, a u skladu s Vojnim sporazumom o miru u Bosni i Hercegovini. UNPROFOR i druge specijalizirane agencije Ujedinjenih naroda djelovat će u gradu na isti načina kao i u cijeloj zemlji.

Owen-Stoltenbergov mirovni paket: DODATAK III

Vojni sporazumi

Dio prvi

Sporazum o potpunom prekidu svih borbenih aktivnosti između svih strana u sukobu od 30.srpnja 1993.

DOLJE POTPISANI VOJNI ZAPOVJEDNICI, kao predstavnici strana u sukobu.

Uvažavajući odluke njihovih glavnih zapovjednika donesene nedavno pod pokroviteljstvom Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji,

Imajući na umu njihove obveze prema važećim rezolucijama Vijeća sigurnosti, uključujući i osiguranje sigurnosti UNPROFOR-a i njihovu slobodu kretanja,

Priznajući apsolutnu hitnost sadašnje situacije i svim snagama zauzimajući se da se ovaj Sporazum poštuje,

Složili su se sa sljedećim:

članak 1.

Prekid svih borbenih aktivnosti

1. Počevši odmah nakon potpisivanja ovoga Sporazuma, sve snage svih triju strana prekinut će vatru i zaustaviti sve vojne aktivnosti, uključujući pokrete vojske, razmještaj snaga i uspostavu utvrda.

2. Dolje potpisani vojni zapovjednici trebaju izdati napisane zapovijedi kojima se naređuje takav prekid borbenih aktivnosti što je prije moguće nakon potpisi vanja ovoga Sporazuma.

Članak 2.

Humanitarna pomoć i sloboda kretanja

Dolje potpisani vojni zapovjednici trebaju, što je prije moguće, a odmah po potpisivanju ovoga Sporazuma, izdati napisane zapovijedi kojima se omogućuje:

a) slobodan prolazak za UNPROFOR;

b) slobodan prolazak za konvoje UNPROFOR-a i njihovu pratnju, koji podliježu rutinskoj kontroli broja osoblja i komada oružja koji ulaze i napuštaju teritorij pod kontrolom jedne od strana; i

c) slobodan prolazak za konvoje s humanitarnom pomoći, koji podliježu razumnoj kontroli njihova sadržaja i osoba koje ga prate, i to na jednoj kontrolnoj točki.

UNPROFOR priznaje da svaka od strana ima opravdano pravo biti zabrinuta pokretima unutar vlastitog teritorija. UNPROFOR će unaprijed dati obavijest o kretanju konvoja.

Članak 3.

Potvrda pristajanja na ovaj sporazum

1. Dolje potpisani vojni zapovjednici potvrdit će UNPROFOR-u izdavanje zapovijedi na koje se poziva ovaj Sporazum. Pružit će se puna pomoć UNPROFOR-u, dopuštajući mu nadgledanje provedbe ovoga Sporazuma. Časnicima UNPROFOR-a koji se nalaze na terenu može se obratiti ako je potrebna pomoć u provedbi ovoga Sporazuma.
2. Dolje potpisani vojni zapovjednici, ili njihovi ovlašteni zastupnici, nastavit će se svaki dan u određeno vrijeme sastajati kada se glavni zapovjednici svih strana budu nalazili na sastancima u Ženevi, ili kada to bude potrebno, na izričit zahtjev bilo koje od strana. U skladu s preporukom koju su u Ženevi dali glavni zapovjednici strana, između ostalog će se razgovarati i o nacrtu »Vojnog sporazuma o'prekidu neprijateljstava«.
3. Za hitna pitanja vojni zapovjednici i njihovi predstavnici koji su ovlašteni za donošenje odluka moraju biti na raspolaganju 24 sata na dan (i to putem pouzdanih sredstava komunikacije).

Ovaj Sporazum, koji je u skladu s odlukama glavnih zapovjednika svih strana u Ženevi, stupit će na snagu nakon što bude potpisan.

Sastavljeno na sarajevskom aerodromu 30. srpnja 1993. u dvije verzije - na engleskom i na jezicima strana. Tamo gdje se jave razlike u tumačenju između dviju verzija, engleska verzija služit će za provjeru.

Trebaju potpisati: R. Delić, R. Mladić, M. Petković,

i kao svjedoci J. Cot, i F. Briquemont

Owen-Stoltenbergov mirovni paket: DODATAK IV

Preliminarni sporazum između Republike Hrvatske i Saveza republika Bosne i Hercegovine za provedbu Konvencije o tranzitnoj trgovini zemalja bez izlaza na more iz 1965

Republika Hrvatska i Savez republika Bosne i Hercegovine

Uzimajući u obzir da kao nasljednici Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, koja je bila jednom od strana u Konvencije o tranzitnoj trgovini zemalja bez izlaza na more, zaključenoj u New Yorku 8. srpnja 1965. (dalje u tekstu Konvencija), Republika Hrvatska i Savez republika Bosne i Hercegovine moraju međusobno primjenjivati odredbe Konvencije,

Ako se nadalje uzme u obzir da se Savez republika Bosne i Hercegovine treba smatrati »državom bez izlaza na more« unutar značenja te Konvencije i da je s obzirom na Bosnu i Hercegovinu Republika Hrvatska »tranzitna država« unutar značenja Konvencije,

U želji da se zaključi sporazum, te da na temelju uzajamnosti a u skladu s člankom 3.(1) Konvencije o glavnim morima navedenoj u Preambuli Konvencije o tranzitnom prometu te s člankom 15. te Konvencije utvrdi pravila, kao što je predviđeno u paragrafu 2. članka 2. Konvencije, za upravljanje tranzitnim prometom i upotrebom prijevoznih sredstava koja proteze preko hrvatskog područja između teritorija Saveza republika Bosne i Hercegovine i Jadranskog mora i kada prolaze preko teritorija Saveza republika Bosne i Hercegovine u tranzitu između mjesta ulaska i izlaska smještenih na hrvatskom teritoriju, te da se također reguliraju druge stvari predviđene Konvencijom.

Ovime daju svoju suglasnost kako slijedi:

Članak 1.

a) Sloboda tranzita prema uvjetima ovog Preliminarnog sporazuma dodijelit će se objema stranama na temelju uzajamnosti.

b) Hrvatske luke Ploče i Rijeka određuju se kao one u koje će Savez republika Bosne i Hercegovine imati pristup, kao što je predviđeno Konvencijom, a za prometnice, bilo cestovne bilo one željezničke, između Ploča i Sarajeva, te između Rijeke i Bihaća donijet će se posebna pravila.

c) Ceste na području Saveza republika Bosne i Hercegovine:

(i) između hrvatske granice blizu Velike Kladuše (prema Cazinu, Bihaću, Ključu, Jajcu, Donjem Vakufu, Bugojnu, Jablanici i Mostaru) i hrvatske granice na jugu, kao i cesta između Donjeg Vakufa (prema Travniku) i Zenice gdje se ta cesta spaja s cestom pod (II);

(ii) između Bosanskog Broda (prema Derventi, Doboju, Zenici, Sarajevu i Mostaru) i hrvatske granice na jugu; bit će prometnice za koje će sloboda tranzita, u skladu s Konvencijom, biti dodijeljena Republici Hrvatskoj.

d) Ista sloboda tranzita bit će dodijeljena Republici Hrvatskoj na tzv. Unskoj pruzi na područja, Saveza republika Bosne i Hercegovine između Bosanskog Novog (prema Bihaću) i hrvatske granice na jugu u smjeru Knina.

e) Upućivanje na posebne luke Hrvatske te ceste i željezničke pruge unutar Saveza republika Bosne i Hercegovine, i na posebne točke ulaza iz Hrvatske i Saveza republika Bosne i Hercegovine, te iz Bosne i Hercegovine u Hrvatsku, nema za cilj isključiti olakšavanje obima državama tranzitnog prometa preko drugih luka ili ulaznih točaka.

Članak 2.

Strane će odmah početi pregovarati, u namjeri da do 1. prosinca 1993. zaključe sporazum koji će se odnositi na sve aspekte izvršenja Konvencije i ovog Preliminarnog sporazuma, imajući na umu posebno sljedeće:

1. Specifikaciju primarnih prometnica, cestovnih kao i željezničkih, od luka do gradova navedenih u članku1.(a);
2. Pravila koja će upravljati prijevoznim sredstvima na prometnicama i željezničkim prugama navedenim u članku 1. (čl. 2.(2) Konvencije);
3. Postojeće olakšice ili one koje tek treba ustanoviti, unutar specificiranih luka, a koje će biti posebno posvećene prometu unutar Saveza republika Bosne i Hercegovine mogle bi biti dopuštene u smislu djelovanja i razvijanja uz pristanak Republike Hrvatske;
4. Moguće nametanje posebnih tranzitnih pristojbi, tarifa, vozarina (članci 3. i 4. Konvencije);
5. Posebne carine" i druge mjere za olakšavanje tranzitnog prometa (čl. 5. Konvencije);
6. Uvjeti smještaja robe u tranzitu (čl. 6. Konvencije);
7. Moguće ustanovljenje slobodnih zona u određenim lukama (čl. 8. Konvencije);
8. Iznimke na osnovi javnog zdravstva, sigurnosti i zaštite intelektualne svojine (čl. 11/ Konvencije);
9. Iznimke u slučaju hitnosti (čl. 12. Konvencije);
10. Primjena sporazuma u vrijeme rata (čl. 13. Konvencije);

11. Rješavanje sporova prema članku 16. Konvencija

Članak 3.

Dok se ne zaključi sporazum naznačen u članku 2., Republika Hrvatska i Savez republika Bosne i Hercegovine olakšavat će, koliko je to moguće, međusobni tranzitni.promet kao što je definirano u ovom Sporazumu.

Owen-Stoltenbergov mirovni paket: DODATAK V

Zajednička deklaracija

Prihvaćajući principe Londonske konferencije i uzimajući u obzir rješenja predložena na ženevskoj Mirovnoj konferenciji o ustavnom uređenju Saveza Bosne i Hercegovine,

odlučni da trenutno dođe do prekida neprijateljstava radi ostvarenja uvjeta za mir u Bosni i Hercegovini,

uvjereni da se rješenje krize mora postići političkim, a ne vojnim sredstvima,

spremni na trenutnu normalizaciju odnosa s hrvatskim narodom u svjetlu rješenja predloženih na Mirovnoj konferenciji u Ženevi

pristali su na sljedeće:

I.

1. Osigurati trenutan prekid svih neprijateljstava i vojnih sukoba između Armije Bosne i Hercegovine i vojske bosanskih Srba u skladu sa sporazumom od 30.srpnja 1993., po mogućnosti odmah i ne kasnije od 18.rujna u 12 sati, te osigurati uspostavu izravnih komunikacija (vruće linije) između vojnih zapovjednika na svim razinama.
2. Osigurati bilateralno i bezuvjetno ukidanje svih zarobljeničkih logora i oslobađanje zarobljenika na te ritorijima pod kontrolom Armije BiH i bosanskih Srba, i to odmah, počevši s oslobađanjem zatočenih u logoru Tarčin (207 zarobljenika) i Kula (207 zarobljenika). To treba učiniti najkasnije do 21. rujna u 12 sati, s tim da obje strane preuzmu potpunu odgovornost za zaštitu i njegu zatočenika.
3. Obostrano stvoriti uvjete za nesmetan i siguran prolazak humanitarnih konvoja i za djelatnost humanitarnih organizacija, te za sigurno i nesmetano kretanje svih civila.
4. Osnovati radne skupine za nadzor i osiguranje ljudskih prava na teritorijima pod kontrolom Armije BiH i vojske bosanskih Srba u skladu s principima i rješenjima predloženim na Mirovnoj konferenciji o Bosni i Hercegovini.
5. Osnovati radnu skupinu za neriješena pitanja teritorijalnog razgraničenja između dvije republike u zamišljenom Savezu Bosne i Hercegovine, uključujući područje Brčkog, Bosanske krajine, doline Neretve, istočne Bosne i planine Ozren, a vodeći računa o prirodnom pravu pristupa moru ovih dviju republika. Ovo se dodaje već preuzetim obvezama o traženju trajnog rješenje za upravu nad područjem Sarajeva u iduće dvije godine. Nakon pronalaska obostrano prihvatljivoga rješenja teritorijalnog razgraničenja triju republika koje će činiti Savez, a za vrijeme prve dvije godine postojanja toga Saveza, mora biti pripremljen i proveden referendum. O datumu održavanja moraju se složiti sve tri strane, a pitanje građanima svake od republika bit će da li se slažu da i dalje ostanu u Uniji ili je žele napustiti.

U slučaju raspada Saveza, sva prava Saveza republika Bosne i Hercegovine, uključujući i članstvo u Ujedinjenim narodima, bit će automatski prenesena na republiku s pretežito muslimanskim stanovništvom.

II.

Da bi se stvorili stabilni odnosi i kao zajednički doprinos miru u regiji, potpisnici su odlučili osnovati:

1. Radnu skupinu koja će se baviti humanitarnim statusom, materijalnim i drugim pitanjima vezanim za izbjeglice i raseljene osobe iz Bosne i Hercegovine.
2. Radnu skupinu za sastavljanje sporazuma, uključujući i sporazume o korištenju energije, luka, prometnih arterija, komunikacija i drugih gospodarskih potencijala.

III.

Radi brze, sveobuhvatne i vjerodostojne provedbe svih mjera i djelatnosti predviđenih ovom Zajedničkom deklaracijom potpisnici su odlučili imenovati povjerenike, s punim ovlastima i odgovornošću, za potpunu provedbu sporazuma predviđenih ovom deklaracijom. Alija Izetbegović imenovao je za svoga povjerenika Harisa Silajdžića. Radovan Karadžić imenovao je za svoga povjerenika Momčila Krajišnika.

Potpisnici i povjerenici tražit će i bit će im osigurana pomoć i suradnja s međunarodnim političkim, humanitarnim i drugim organizacijama i čimbenicima, a sve to radi sveobuhvatne provedbe svih mjera predviđenih ovom deklaracijom, a u interesu trajnog mira i stabilnosti u tome dijelu svijeta.

Na kraju, postignut je dogovor da supredsjedatelji Međunarodne mirovne konferencije o bivšoj Jugoslaviji pozovu tri strane u BiH na sastanak koji će se održati na sarajevskom aerodromu u utorak 21. rujna u 11 sati, gdje će se uzeti u razmatranje potpisivanje mirovnog paketa kao cjeline, a u kojem će, između ostalog, biti ova Zajednička deklaracija, te Zajednička deklaracija koju su 14. rujna potpisali Hrvati i Muslimani. Supredsjedatelji će u međuvremenu obilaziti strane u bivšoj Jugoslaviji u nastojanju da postignu daljnje sporazume.

Potpisali: Momir Bulatović, Alija Izetbegović, Radovan Karadžić, Slobodan Milošević i kao svjedoci Thorvald Stoltenberg i David Owen

Owen-Stoltenbergov mirovni paket: DODATAK VI.

Zajednička deklaracija

Predsjednici Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman i predsjednik Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine Alija Izetbegović

Prihvaćajući načela Londonske konferencije i uzimajući u obzir rješenja koja je predložila Mirovna konferencija u Ženevi o ustavnom uređenju budućeg Saveza Bosne i Hercegovine;

Vodeći računa o povijesnim interesima hrvatskog i muslimanskog naroda;

Odlučni da odmah dođe do prekida neprijateljstava i stvaranja uvjeta za trajan mir na prostoru Hrvatske i Bosne i Hercegovine;

Uvjereni u potrebu stalnog jačanja povjerenja između hrvatskog i muslimanskog naroda, te poduzimanja djelotvornih mjera u tom smjeru;

Spremni da odmah pristupe normalizaciji odnosa sa srpskim narodom u svjetlu predloženih rješenja Mirovne konferencije u Ženevi; Sporazumjeli su se da će:

1. Osigurati hitan prekid svih neprijateljstava i vojnih sukoba između postrojbi Armije BiH i HVO-a u skladu sa sporazumom od 30. srpnja 1993., odmah a najkasnije do 18. rujna 1993. u 12 sati.
2. Osigurati obostrano i bezuvjetno raspuštanje svih zatočeničkih logora i oslobađanje zatočenika na teritorijima pod kontrolom Armije BiH i HVO-a, odmah a najkasnije do 21. rujna 1993. u 12 sati, uz obostrano preuzimanje odgovornosti za njihovu zaštitu i zbrinjavanje.
3. Osigurati obostrano stvaranje uvjeta za slobodan i neometan prolaz svih humanitarnih konvoja i djelatnost dobrotvornih organizacija.
4. Osnovati radnu skupinu za nadzor i zaštitu ljudskih prava na teritorijima pod kontrolom Armije BiH i HVO-a, u skladu s načelima i predloženim rješenjima Mirovne konferencije o BiH.
5. Osnovati radnu skupinu za pitanja teritorijalnog razgraničenja između dvije republike u predviđenom Savezu BiH, uključujući i pitanje izlaska na more kao zajedničkog razvojnog interesa.
6. Osnovati radnu skupinu za razradu i praćenje provedbe cjelovitih mjera za obnpvć i jačanje povjerenja i suživota između hrvatskog i muslimanskog naroda, uključujući medijske i druge aktivnosti i programe za prevladavanje nepovjerenja.

Radi uređenja stabilnih odnosa između dviju država kao zajedničkog doprinosa regionalnom miru, predsjednici dr. Franjo Tuđman i Alija Izetbegović odlučili su osnovati:

1. Radnu skupinu za rješavanje humanitarnih, statusnih, materijalnih i drugih pitanja u svezi s položajem izbjeglica i prognanika iz BiH u Republici Hrvatskoj i njihova povratka u Bosnu i Hercegovinu.
2. Radnu skupinu za pripremanje međudržavnih ugovora, uključujući i sporazume o korištenju „energetskih i lučkih kapaciteta, prometnica, komunikacija i drugih gospodarskih potencijala.
3. Dvojica predsjednika suglasni su da će uložiti svoj utjecaj radi osiguranja odgovarajuće potpore međunarodnih političkih i financijskih organizacija obnovi i razvoju dviju država.

Radi hitne, cjelovite i vjerodostojne realizacije svih dogovorenih mjera i aktivnosti iz ove Zajedničke deklaracije, predsjednici dr. Franjo Tuđman i Alija Izetbegović odlučili su imenovati svoje osobne povjerenike s punim ovlastima i odgovornošću za osiguranje potpune provedbe dogovora iz ove Deklaracije.

Predsjednik dr. Franjo Tuđman imenovao je za svojeg povjerenika dr. Matu Granica, potpredsjednika Vlade i ministra vanjskih poslova Republike Hrvatske.

Predsjednik Alija Izetbegović imenovao je za svojeg povjerenika dr. Harisa Silajdžića, ministra vanjskih poslova Republike Bosne i Hercegovine.

Dvojica predsjednika i njihovi osobni povjerenici zatražit će i osigurati pomoć i suradnju međunarodnih političkih, humanitarnih, političkih i drugih organizacija i čimbenika radi cjelovite provedbe svih mjera ove Deklaracije, u interesu uspostave trajnog mira i stabilnosti u ovom dijelu svijeta.

Potpisali: F. Tuđman i A. Izetbegović, a u zaključenju sudjelovali: H. Šarinić, M. Žužul, H. Biščević, H. Silajdžić, E. Ganić, M. Filipović i I. Komšić

Owen-Stoltenbergov mirovni paket: DODATAK VII

Sporazum između Republike Hrvatske i Saveza republika Bosne i Hercegovine kojim se omogućuje zajednički pristup Jadranu preko područja Republike Hrvatske

Republika Hrvatska i Savez republika Bosne i Hercegovine

S obzirom na to da je poželjno da Savez republika Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu Savez), a posebno većinski muslimanska republika imaju osiguran i neograničen pristup Jadranskom moru kopnom i u zrakom preko teritorija Republike Hrvatske (dalje u tekstu Hrvatska)

OVIME DAJU SVOJU SUGLASNOST KAKO SLIJEDI:

Članak 1.

a) Hrvatska će većinski muslimanskoj republici za vrijeme trajanja ovog Sporazuma dati u zakup parcelu unutar luke Ploče, uključujući dokove i pripadajuće dijelove luke opisane u Prilogu A (dalje u tekstu zakupljeno područje).

b) Hrvatska se slaže da će zakupljeno područje uživati status slobodne zone u kojoj neće vrijediti carine ili porezi nametnuti od strane Hrvatske.

Članak 2.

(a) Hrvatska će dopustiti pristup u zakupljeno područje i iz njega:

(i) brodovima iz Jadranskog mora, preko teritorijalnih voda Hrvatske pod uvjetom da ti brodovi udovoljavaju važećim međunarodnim propisima;

(ii) brodovima ili tegljačima rijekom Neretvom do točke gdje ta rijeka ulazi u područje većinski muslimanske republike;

(iii) željezničkom prugom između Ploča i Sarajeva do točke gdje ta pruga ulazi u područje Saveza;

(iv) cestom između Ploča i Sarajeva do točke gdje ta cesta ulazi u područje Saveza.

(b) Brodovi, tegljači, automobili, kamioni i druga cestovna vozila koja se koriste prometnicama naznačenim u paragrafu (a) a nose zastavu Saveza ili su obilježeni oznakom Saveza ili većinski muslimanske republike neće biti provjeravani i u njih neće ulaziti organi vlasti Hrvatske.

(c) Ograničenja u vezi s veličinom i specifikacije karakteristika brodova, tegljača, automobila, kamiona i drugih vozila naznačenih u paragrafu (b) i u vezi s opsegom prometa na prometnicama naznačenim u paragrafu (a) može postaviti zajednička komisija ustanovljena u skladu s člankom 4.

(d) Ako bi ograničenja postavljena u skladu s udovoljavaju važećim međunarodnim propisima o zračnom prometu.

članak 4.

(a) Strane ovime utvrđuju zajedničku komisiju koja će pomagati pri izvršenju ovog Sporazuma na način da:

(i) ustanovljuje pravila i standarde potrebne za izvršenje Sporazuma, a posebno članka 2.(c), uključujući za bilo koju konstrukciju;

(ii) organizira promatranje potrebno radi sprečavanja zlouporabe Sporazuma;

(iii) rješava, u skladu s člankom 6., sve sporove vezane uz tumačenje ili primjenu Sporazuma.

(b) Hrvatska i većinski muslimanska republika imenovat će tri člana svaka u zajedničku komisiju a oni će zajedničkim usuglašavanjem imenovati još tri člana, od kojih će jedan biti predsjednik. Ako se u vezi s jednim ili više imenovanja ne može postići suglasnost u roku od tri mjeseca, imenovanje će obaviti glavni tajnik Ujedinjenih naroda na zahtjev jedne od strana.

(c) Zajednička komisija donijet će svoja vlastita pravila postupaka. Njezine odluke zahtijevat će pet usuglašenih glasova.

članak 5.

Ovaj Sporazum je nepristran prema pravima i obvezama koje proizlaze iz Preliminarnog sporazuma između strana ovog Sporazuma za izvršenje Konvencije o tranzitnom prometu zemalja bez izlaza na more iz 1965. ili bilo kojeg sporazuma koji bi se mogao zaključiti između strana radi izvršenja ili izmjene toga Preliminarnog sporazuma.

Članak 6.

Ako se drukčije ne dogovori, svaki zakonski spor u vezi s tumačenjem ovog Sporazuma jedna od strana može predočiti Međunarodnom sudu pravde.

*159. Predsjedništvo RBiH: Odluka o opozivu članova Predsjedništva RBiH (Sarajevo, 20. 10. 1993)**

Na temelju Amandamana LI. točka 5. i 3. na Ustav RBiH i članka 13a. Zakona o izboni i opozivu članova Predsjedništva RBiH, Predsjedništvo RBiH, na sjednici od 20. listopada 1993., donijelo je

Odluku o opozivu dužnosti članova predsjedništva RBiH

I

Opozivaju se dužnosti člana Predsjedništva RBiH FRANJO BORAS i MIRO LASIĆ s 20. listopadom 1993.

II

Ovu odluku objaviti u "Službenom listu RBiH".

Broj 02-111-628/93.
Sarajevo, 20. listopada 1993.
Predsjednik Predsjedništva RBiH, Alija Izetbegović, v.r.

* IZVOR: Nevenko Herceg, Neven Tomić. *Izbori u Bosni i Hercegovini.* Mostar: Sveučilište u Mostaru Centar za studije novinarstva, 1998., str. 258

*160. Predsjedništva RBiH: Odluka o izboru članova predsjedništva RBiH (Sarajevo, 20. 10. 1993)**

Na temelju Amandmana LI. točka 5. stavak 3. na Ustav RBiH, na prijedlog parlamentarnih stranaka, Predsjedništvo RBiH, na sjednici od 20. listopada 1993., donijelo je

Odluku o izboru članova Predsjedništva RBiH

I

Za članove Predsjedništva RBiH biraju se:

dr. NIJAZ DURAKOVIĆ, iz reda Muslimana i

dr. IVO KOMŠIĆ i STJEPAN KLJUJIĆ, iz reda Hrvata.

II

Ovu odluku objaviti u "Službenom listu RBiH".

Broj 02-111-629/93.

Sarajevo, 20. listopada 1993.

Predsjednik Predsjedništva RBiH, Alija Izetbegović, v.r.

* IZVOR: Nevenko Herceg, Neven Tomić. *Izbori u Bosni i Hercegovini.* Mostar: Sveučilište u Mostaru Centar za studije novinarstva, 1998., str. 258

*161. MKBJ: Zajednička izjava Mate Bobana i Fikreta Abdića o okončanju sukoba i neustavnim promjenama u Predsjedništvu RBiH (Zagreb, 21. 10. 1993.)**

Zajednička izjava Mate Bobana i Fikreta Abdića

"Prihvaćajući načela Londonske konferencije i uzimajući u obzir rješenja koja je predložila Mirovna konferencija u Ženevi o ustavnom uređenju buduće Unije Bosne i Hercegovine; vodeći računa o povijesnim interesima hrvatskoga i muslimanskog naroda; uvjereni u potrebu stalnog jačanja povjerenja između hrvatskog i muslimanskog naroda, te poduzimanja djelotvornih mjera u tom smjeru; uvažavajući Deklaraciju i dogovore iz Ženeve između predstavnika Republike Hrvatske te Bosne i Hercegovine, od 14. rujna 1993. g., predsjednik Hrvatske Republike Herceg-Bosne Mate Boban i predsjednik Autonomne pokrajine Zapadna Bosna Fikret Abdić, nakon višesatnih razgovora u Zagrebu potpisali su kasno večeras zajedničku izjavu".

"1. Pozivajući se na dosadašnju vrlo dobru suradnju između Hrvata i Muslimana u Autonomnoj pokrajini Zapadna Bosna, ugroženoj oružanim napadom Armije BiH na legalnu vlast i civilno, pretežito muslimansko stanovništvo Autonomne pokrajine, odlučni su uložiti napore u cilju okončanja svih sukoba na području Unije Republika te trenutačno uspostaviti trajni mir na području Autonomne pokrajine Zapadna Bosna. U tom smislu postrojbe HVO Bihać će kao i do sada biti u sastavu oružanih snaga Autonomne pokrajine Zapadna Bosna.

2. Promjene u sastavu Predsjedništva BiH, donijete od strane dijela Predsjedništva na čelu s Alijom Izetbegovićem, smatramo neustavnim i nasilnim, jer do istih može doći jedino ostavkom člana Predsjedništva ili njegovim opozivom od strane izbornog tijela. Ovim činom je ukinuta zadnja demokratski izabrana institucija BiH, a istodobno je u izrazitoj suprotnosti sa Ženevskim sporazumom i dogovorima od 14. rujna 1993. godine, o stvaranju pretpostavki za nove suodnose prijateljstva i suradnje hrvatskog i muslimanskog naroda u Bosni i Hercegovini.

3. Potpisnici ove izjave zauzimaju se za jačanje i uspostavu što tješnjih odnosa Autonomne pokrajine Zapadne Bosne i Hrvatske Republike Herceg Bosna u Uniji Republika BiH.

4. Istodobno, pozivamo sve strane na strogo poštivanje međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, potpunu slobodu kretanja humanitarnih konvoja i civila, te zaštitu ljudskih prava i sloboda", stoji u zajedničkoj izjavi predsjednika Hrvatske Republike Herceg-Bosne Mate Bobana i predsjednika Autonomne pokrajine Zapadna Bosna Fikreta Abdića.

---

* IZVOR: HINA, ***Baza EVA***, Vijest HNAA220014:1, 22. 10. 1993.

*164. MKBJ: Mirovna inicijativa predsjednika RH dr. Franje Tuđmana (Zagreb, 2. 11. 1993.)**

Mirovna inicijativa predsjednikaTuđmana

"Duboko zabrinut zastojem Ženevske konferencije o bivšoj Jugoslaviji i neuspjehom svih drugih nastojanja za zaustavljanje rata i oružanih sukoba na području Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, smatram svojom državničkom dužnošću predložiti međunarodnoj zajednici, osobito svim relevantnim svjetskim čimbenicima, mirovnu inicijativu kojom bi se zaustavio rat i strahote koje on donosi i otvorio put prema miru i razumijevanju, te rješavanju političkih i gospodarskih problema na području bivše Jugoslavije.

I. Prijedlog provedbe mirovnog plana na području pod zaštitom Ujedinjenih naroda (UNPA) u Hrvatskoj

Radi što hitnije provedbe Rezolucije br. 871 Vijeća sigurnosti UN (i ostalih rezolucija na koje se ta rezolucija poziva), Republika Hrvatska predlaže kako slijedi:

1. Hrvatska Vlada spremna je u roku od 15 dana zaključiti sporazum o prekidu svih neprijateljstava s predstavnicima lokalnih Srba dajući im jamstva za lokalnu i kulturnu autonomiju.

2. U tu svrhu predlažemo da se u istom roku obnovi rad zajedničke komisije za rješavanje svih pitanja koja navodi Vanceov plan, te provedbu odredaba Rezolucije vijeća sigurnosti br. 871, uz sudjelovanje predstavnika UNPROFOR-a i Europske zajednice.

3. Predlažemo da se odmah pristupi normalizaciji cijelog društvenog i gospodarskog života u UNPA i to:

3.1. Otavaranjem, bez odgode, svih cestovnih i željezničkih prometnica na cijelom području Republike Hrvatske, a napose na prometnicama Zagreb-Knin, Zagreb-Slavonski Brod-Županja, Novska-Okučani-Pakrac-Daruvar, Sisak-Glina-Bosanski Novi, Osijek-Beli Manastir-madžarska granica, Osijek-Vukovar i Osijek-Vinkovci-Ilok, itd.;

3.2. Otvaranjem Jadranskog naftovoda i popravkom, te puštanjem u redovni rad, postrojenja za prijenos nafte, električne energije i vodoopskrbe na cijelom području Hrvatske;

3.3. Povratkom, bez odlaganja, svih prognanika na njihova obitavališta pod nadzorom i uz djelotvornu pomoć UNPROFOR-a i vlasti Republike Hrvatske;

3.4. Poduzimanjem mjera za uspostavu normalnog života u UNPA, uključujući uspostavu svih komunikacija, opskrbu svega, tj. i srpskog stanovništva (bez diskriminacije) u predstojećem zimskom razdoblju, obnovu socijalne i zdravstvene zaštite, normalan rad školstva, opskrbu električnom energijom i ostalim energentima, isplate mirovina, primanje u službu svih državnih službenika, te uključenje svih ostalih djelatnosti u svekupan gospodarski i pravni sustav Republike Hrvatske;

3.5. Izradom planova i poduzimanjem mjera za ravnopravno uključenje područja UNPA u gospodarsku obnovu Hrvatske.

4. Radi političkog rješenja sukoba i normalizacije sveukupnog drštvenog života Hrvatska je spremna, u okviru svog ustavnopravnog poretka, osigurati u UNPA primjenu svojih propisa ali i međunarodnih konvencija o zaštiti prava i sloboda srpske etničke zajednice. U tom cilju poduzet će se sljedeće:

---

* IZVOR: ***Vjesnik***, 3. 11. 1993. Tekst Mirovne inicijative predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana, predsjednik je izložio veleposlanicima stranih zemalja akreditiranima u Hrvatskoj 2. 11. 1993.

4.1. Davanje pune lokalne autonomije (samouprave) u okviru Ustavnog zakona u kotarevima Knin i Glina, u kojima Srbi čine natpolovičnu većinu stanovništva;

4.2. Osiguranje prava na kulturnu autonomiju srpske etničke zajednice na cijelom području Hrvatske, a osobito pravo na odgoj i obrazovanje na njihovu jeziku i pismu prema posebnim nastavnim programima, te dvojezično ispisivanje toponima na području gdje imaju natpolovičnu većinu;

4.3. Provedba izbora za lokalne - kotarske i općinske - samoupravne vlasti, pod međunarodnim nadzorom;

4.4. Osnivanje posebnih policijskih uprava u kotarevima Knin i Glina s tim da nacionalni sastav službenika odgovara nacionalnom sastavu pučanstva prema posljednjim popisima.

5. Radi osiguranja pune građanske i političke ravnopravnosti i djelotvorne zaštite građanskih i etničkih prava Srba u Hrvatskoj, Hrvatska je spremna prihvatiti osnivanje posebnog međunarodnog tijela za nadzor, te posebnog Suda za prava čovjeka, kojem će se moći obratiti svaki građanin nakon iscrpljivanja redovnog pravnog puta. Kotarevi Knin i Glina moći će se, radi zaštite posebnh prava, obratiti Ustavnom sudu Republike Hrvatske ustavnom tužbom, ako smatraju da su povrijeđene slobode i prava čovjeka ili prava etničke zajednice na njihovu području.

6. Radi stvaranja punog povjerenja Hrvatska je spremna predložiti primjenu posebnog međunarodnog nadzora misije KESS-a za posredovanje između manjinskog i većinskog stanovništva.

7. Republika Hrvatska pripravna je pristupiti pregovorima o političkom rješenju svih otvorenih problema osim onih koji bi dovodili u pitanje njezin teritorijalni integritet i suverenitet.

II. Prijedlog za okončanje rata i uspostavu mira u Bosni i Hercegovini

U sudbinskom trenutku kad se čini da nema izlaza iz tragičnog slijeda događanja u Bosni i Hercegovini i kad nije vjerojatno da bi orijentacija na sazivanje novih dugotrajnih međunarodnih konferencija donijela ploda, predlažem da međunarodni čimbenici obnove rad Ženevske konferencije, na do sada postignutim sporazumima o ustavnom uređenju Bosne i Hercegovine kao Unije republika.

Da bi obnovljena Konferencija bila što djelotvornija, predlažem da uz supredsjedatelje Upravljačkog odbora sudjeluju u daljnjem radu predstavnici onih država koje mogu najdjelotvornije utjecati na rješenje krize u BiH i na području bivše Jugoslavije: Francuske, Njemačke, Ruske Federacije, Sjedinjenih Američkih Država, Turske i Velike Britanije.

1. Novi saziv Ženevske mirovne konferencije trebao bi sve tri strane u sukobu privoljeti, pod prijetnjom sankcija, da u roku od 14 dana:

1.1. Potpišu sporazum o bezuvjetnom prekidu neprijateljstava i svih oružanih akcija bez odgađanja, a ako to ne učine da se od Vijeća sigurnosti UN zatraži donošenje rezolucije kojom se taj prekid nalaže pod prijetnjom oružane prisile;

1.2. Potpišu deklaraciju o prihvaćanju Ustavnog sporazuma o Uniji republika Bosne i Hercegovine i sporazuma koji su mu dodani.

2. Predlažem da se sporna pitanja razgraničenja između republika Unije BiH riješe u bilateralnim pregovorima, a ako se ne postigne sporazum da se konačna odluka povjeri posebnom (arbitražnom) tijelu koje će odrediti supredsjedatelji Upravljačkog odbora i ostali sudionici Konferencije.

3. Predlažem da se sve sukobljene strane obvežu da će bez odlaganja:

3.1. Osigurati, i jamčiti slobodan i nesmetan prolaz humanitarne pomoći svim stranama, na svim područjima gdje je to potrebno;

3.2. Odmah pristupiti razmjeni svih zatočenika i raspustiti sve zatočeničke centre, te da snose punu odgovornost za postupak sa zatočenicima prema pravilima međunarodnog humanitarnog prava;

3.3. Omogućiti međunarodni nadzor i slobodno kretanje predstavnicima međunarodnih organizacija koje će nadzirati provedbu gore navedenih mjera.

4. Provedba mirovnog plana može se osigurati upotrebom snaga NATO (u ulozi koju je do sada imao UNPROFOR), s ovlaštenjem upotrebe sile, uključujući zračne udare, prema svima koji prekrše prekid neprijateljstava, ili budu onemogućavali dostavljene humanitarne pomoći i međunarodni nadzor nad provedbom postignutih sporazuma.

III. Prijedlog mjera za trajno učvršćenje mira

Da bi se trajno održao i učvrstio jednom postignuti mir, predlažem da sve države s područja bivše Jugoslavije, u okviru Mirovne konferencije i pod pokroviteljstvom Glavnog tajnika i Vijeća sigurnosti UN:

1. Potpišu svečanu deklaraciju o međusobnom priznanju samostalnosti i suverenosti svih novonastalih država, u njihovim međunarodno priznatim granicama;

2. Da u roku od 3 mjeseca potpišu sporazum o sukcesiji prava i obveza svih država nasljednica bivše Jugoslavije na osnovi odluka Arbitražne komisije;

3. Da pristupe pregovorima o zaključenju, u okviru europskih integracijskih procesa, ugovora između sebe i s ostalim europskim državama, o uređenju i promicanju gospodarskih i prometnih veza i trgovine i drugih pitanja od interesa za odnose između suverenih i neovisnih država koje žele dobre susjedske odnose, a također od interesa za stabilnost međunarodnog poretka u ovom dijelu svijeta;

4. Da se u okviru konferencije potpiše svečana deklaracija o poštivanju prava nacionalnih manjina i etničkih zajednica, prema međunarodnim standardima i konvencijama, uz uspostavu međunarodne kontrole primjene tih sporazuma;

5. Da odmah počnu pregovori o zaključenju sporazuma o regionalnoj sigurnosti zemalja s područja bivše Jugoslavije, u okviru općeg sustava ograničenja konvencionalnog naoružanja unutr KESS-a;

6. Smatram da sankcije Vijeća sigurnosti UN koje su donesene u odnosu na određene države s područja bivše Jugoslavije, trebaju ostati na snazi sve dok se ne ostvare svi rezultati predloženog mirovnog procesa. Čim mirovni plan bude ostvaren, sankcije bi trebalo bez odlaganja ukinuti.

Pozivam sve međunarodne čimbenike da razmotre ove moje prijedloge i da poduzmu odlučne mjere za zaustavljanje sukoba i sve potrebne korake koji će donijeti mir i stvoriti pretpostavke za stvaranje stabilnog međunarodnog poretka u ovom području na dobrobit svih država u ovom dijelu Europe i svijeta."

166. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman: Pismo predsjedniku Predsjedništva BiH Aliji Izetbegoviću (Zagreb, 23. 12. 1993.)[*]

"Neposredno po povratku u Zagreb iz Bruxellesa - gdje smo tek prije nekoliko sati, zajedno s ministrima Europske Unije i supredsjedateljima Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji, razgovarali ne samo o okončanju rata i uspostavi mira u Bosni i Hercegovini, nego i o budućoj suradnji i prijateljstvu hrvatskog i muslimanskog naroda, kao i njihovih državnih zajednica, uključujući i suradnju hrvatske i muslimanske republike u Uniji republika Bosne i Hercegovine - dočekalo me je niz vijesti iz kojih sam stekao duboko zabrinjavajuću sliku o najnovijim zbivanjima, poglavito na prostorima središnje Bosne.

Dobro su Vam poznati ciljevi akcije 'Bijeli put', kao što Vam je dobro poznata i činjenica da je sličan konvoj što ga je organiziralo Veleposlanstvo Republike Bosne i Hercegovine u Zagrebu stigao u Maglaj još u ponedjeljak, 20. prosinca, bez ijednog incidenta. No, unatoč svim sporazumima naših povjerenika, gospode Silajdžića i Granića, kao i jamstva što ih je opetovano davao zapovjednik Vaših snaga i njegovi područni zapovjednici, humanitarni konvoj "Bijeli put za Novu Bilu i Bosnu Srebrenu" doživio je pravu kalvariju kojoj bi se teško moglo naći presedana u povijesti sličnih humanitarnih akcija.

Želio bih Vas podsjetiti da je za put od stotinjak kilometara 'Bijelom putu' trebalo više od deset dana, da su sudionici konvoja ostali pedeset sati na otvorenom polju na bosanskoj zimi bez ikakva valjana razloga, da liječnicima iz konvoja naposljetku nije dopušteno da pomognu ni najtežim ranjenicima u franjevačkoj bolnici u Novoj Bili, da se pucalo po običnim vozačima - dragovoljcima, liječnicima-humanistima, svećenicima, časnim sestrama i novinarima.

Također bih želio čuti od Vas objašnjenje zašto je otvarana vatra na prazne kamione pri povratku, zašto je ubijen vozač Ante Vlaić i još nekoliko osoba ranjeno, zašto je oteto tridesetak praznih kamiona i zašto su korišteni u vojnim operacijama muslimanskih snaga protiv HVO-a. Sve se to zbivalo dok su u Bruxellesu i Ženevi vođeni pregovori o miru i budućnosti i Vašeg i mog naroda. Za te ključne i presudne faze razgovora počela je jedna od dosad najžešćih ofanziva muslimanskih postrojbi na preostala hrvatska područja u središnjoj Bosni. U nesmiljenim napadima na Žepče, Vitez, Novi Travnik, Novu Bilu, Busovaču, Kiseljak, Kreševo i Uskopaljsku dolinu dosad je poginulo 24 i ranjeno 47 ljudi, uključujući i jednog japanskog novinara.

Stvarne ciljeve te ofanzive najbolje otkriva uhvaćena poruka dozapovjednika 3. korpusa Armije Bosne i Hercegovine Džeme Merdana: 1. "... uništiti svu živu silu, uključivši žene, djecu i starce na prostoru Novoga Travnika, Nove Bile, Viteza i Busovače radi spajanja s muslimanskom enklavom Stari Vitez-Kruščica. U tu svrhu upotrijebiti sva raspoloživa sredstva, pješadiju, raspoloživa kemijska sredstva i sve dobrovoljce iz islamskih zemalja u slavu uzvišenoga All'aha dž.s..." 2. "... po izvršenju naredbi forsirati pravac Pavlovica-Gornji Vakuf uz podršku artiljerije 'S' strane ..." Sve to, uključujući stradanja ljudi u konvoju 'Bijeli put', zbivalo se u svjetlu kako nedavnog trostranog sporazuma iz Ženeve o potpunoj slobodi kretanja humanitarnih konvoja na teritoriju BiH, a tako i samo nekoliko sati prije efektivnog stupanja na snagu prazničkog primirja u Bosni i Hercegovini.

Ovakvi nedopušteni postupci Vaših vlasti i zločinačke akcije vojnih postrojbi, uključujući i brojne strane plaćenike - posve suprotni ne samo našim uzajamnim dogovorima i sporazumima već i temeljnim načelima međunarodnog ratnog i humanitarnog prava - imat će krajnje nepovoljan učinak po daljnje humanitarne napore međunarodne zajednice, ali jednako tako i na tijek mirovnih pregovora i svekoliku budućnost odnosa naših država i naroda. Jednako tako želio bih Vas još jednom upozoriti da položaj gotovo četvrt milijuna izbjeglica i prognanika iz BiH, koji su našli utočište na teritoriju Republike Hrvatske i za koje skrbi i brine Hrvatska od samog početka rata, ne

[*] IZVOR: ***Večernji list***, 24-26. 12. 1993.

ovisi samo o dobroj volji, mogućnostima ili pak obvezama što ih je preuzela Vlada Republike Hrvatske, već i o raspoloženju hrvatske javnosti.

Nedopustivim postupcima u svezi s konvojem 'Bijeli put', kao i općom nesmiljenom ofanzivom na središnju Bosnu, budite uvjereni da u hrvatskoj javnosti raspirujete neraspoloženje prema takvoj politici muslimanskog vodstva, niti ste kod bilo koga produbili razumijevanje za dubinu tragedije BiH. Naprotiv, takvi postupci nanijeli su golemu štetu životnim interesima Vaših sunarodnjaka i otežali njihov položaj, a da i ne spominjem koliko su suprotni stvaranju prijateljstva između muslimanskog i hrvatskog naroda.

Stoga osjećam potrebu i dužnost da Vas još jednom pozovem i zamolim da smjesta svojim postrojbama naredite trenutačni prekid vatre i svih napadačkih djelovanja na području središnje Bosne kao prvi korak i znak da se pregovori o kojima sam govorio mogu nastaviti u dobroj vjeri"

168. MKBJ: Prijedlog Deklaracije koju je hrvatsko izaslanstvo ponudilo muslimansko-bošnjačkom izaslanstvu (Ženeva, 19. 1. 1994.)[*]

Predsjednik Republike Hrvatske dr Franjo Tuđman, predsjednik Predsjedništva BiH Alija Izetbegović, i predstavnik HR Herceg-Bosna Mile Akmadžić u cilju obustave rata i određenja dugoročnih odnosa između Hrvatskog i Bošnjačko-muslimanskog naroda na sastanku u Genevi 19.01.1994. godine usvojili su:

Deklaraciju

1. Odmah se obustavljaju svi ratni sukobi između Hrvata i Muslimana u Bosni i Hercegovini i omogućava provedba sporazuma o prolazu konvoja i ostalim humanitarnim pitanjima.

2. Ukoliko se prema prijedlogu Konferencije o bivšoj Jugoslaviji uspostavi Unija BiH sastavljena od tri republike, predlaže se Uniji da, sukladno prijedlogu predsjednika Tuđmana od 10.siječnja 1994. i odgovoru predsjednika Izelbegovića od 15.siječnja 1994, stupi u konfederativni odnos s Republikom Hrvatskom.

3. Ukoliko, iz bilo kojih razloga, ne dođe do ostvarenja Unije od tri republike, predlaže se ostvarenje konfederacije između Bošnjačko-muslimanske republike i Republike Hrvatske.

4. Određuje se zajednička Komisija koja će razmotriti sporna pitanja razgraničenja i određenja 33.33% od ukupnog teritorija BiH za Bošnjačko-muslimanski narod i 17 50% od ukupnog teritorija BiH za Hrvatski narod, te eventualna ostala sporna pitanja koja istakne bilo koja od strana, i u roku od trideset dana predložiti rješenje u duhu inicijative Europske Unije i dosadašnjih postignuća Konferencije.

5. Oba naroda pokušat će odmah postići sporazume sa Srpskim narodom, u okviru Konferencije i u bilateralnim razgovorima, i cilju okončanja rata i ostvarenja pretpostavki za uspostavu trajnog i stabilnog mira na ovom području.

Dr. Franjo Tuđman Mile Akmadžić Alija Izetbegović

[*] IZVOR: ***Večernji list***, 25. 1. 1994. Deklaracija je odbijena od strane Alije Izetbegovića; Faksimil Deklaracije tiskan u Večernjem listu 25. 1. 1994.

*169. Zastupnički dom Sabora RH: Rezolucija o provođenju vanjske politike (Zagreb, 2. 2. 1994.)**

Prihvaćajući izvješće potpredsjednika Vlade i ministra dr. Mate Granića Zastupničkom domu Sabora Republike Hrvatske 26. siječnja 1994. godine Zastupnički dom donosi slijedeću

Rezoluciju

1. Potvrđujući još jednom odlučnost i dosljednost Hrvatske da se do trajnog mira, sigurnosti i stabilnosti na ovim prostorima dođe poglavito političkim sredstvima, odnosno pregovorima, a poštovanjem i uvažavanjem kako pojedinačnih interesa, tako i svekolikih interesa i nastojanja međunarodne zajednice, a posebno Europske unije i Ujedinjenih naroda, Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske izražava svoju potporu Zajedničkoj deklaraciji Republike Hrvatske i SR Jugoslavije (Srbije/Crne Gore) od 19. siječnja 1994. godine, što ju je u Ženevi u ime Vlade Republike Hrvatske potpisao potpredsjednik i ministar vanjskih poslova dr. Mate Granić, a u ime Vlade SR Jugoslavije ministar vanjskih poslova Vladislav Jovanović.

2. Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske drži da je takav korak posve u skladu s temeljnim nastojanjima međunarodne zajednice, a poglavito Akcijskog plana Europske unije, te da slijedi osnovni smisao i znači konkretan korak u provedbi Mirovne inicijative Predsjednika Republike, dr. Franje Tuđmana. Jednako tako, Zajednička deklaracija - kao prvi ali i bitan korak k uzajamnom priznanju dviju suverenih država i presudan čin za trajno rješenje krize u ovom dijelu Europe - važan je čimbenik moguće i željene dinamizacije i učinkovitosti Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji, kao i daljnje provedbe Rezolucije 871 Vijeća sigurnosti UN. Zajednička deklaracija time otvara put i postizanju političkog rješenja za privremeno okupirane dijelove hrvatskog teritorija, koji nas vodi konačnom i bezuvjetnom uključenju UNPA-područja u svekolikost sustava Republike Hrvatske.

3. Zastupnički dom Sabora stoga pozdravlja ženevsku Zajedničku deklaraciju kao dokument od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku. Deklaracija izražava uvjerenje da je riječ o važnom i presudnom koraku koji će pridonijeti ne samo normalizaciji stanja i odnosa dviju država potpisnica, nego i početku opće normalizacije stanja kao pretpostavke za uspostavu novoga međunarodnog poretka i promicanju stabilnosti i sigurnosti na cijelom europskom jugoistoku. Izričito priznanje svih država u njihovim legitimnim, međunarodnim granicama, a u skladu s Poveljom UN i osnovnim dokumentima KESS-a, bitan je prvi korak na tom putu.

4. Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske osobito ističe da je ženevska Zajednička deklaracija uslijedila u sklopu brojnih i razgranatih mirotvornih napora Predsjednika i Vlade Republike Hrvatske. Među tim naporima najvažnije mjesto pripada opetovanim ponudama predstavnicima Muslimana za opću normalizaciju odnosa i suradnju dvaju naroda i državnih entiteta, odnosno o pregovorima o savezu, kako je to izloženo i u najnovijem hrvatskom prijedlogu "Ugovornog sporazuma o uspostavi trajnog i cjelovitog mira između hrvatskog i bošnjačko-muslimanskog naroda u Bosni i Hercegovini i temeljima zajedničkog života". Izražavajući žaljenje što razgovori u Bonnu-Petersbergu, a potom na temelju istovjetnog prijedloga i u Ženevi, dosad nisu urodili plodom, još jednom pozivamo obje strane da razgovore nastave i uspješno zaključe. Time bi se počelo vraćati uzajamno povjerenje i s vremenom omogućila dugoročna i za oba naroda korisna suradnja.

5. Na crti te trajne ponude - a u nadi da se takav dogovor može ostvariti u interesu obaju naroda, kao i mira u ovom dijelu Europe, te slijedom Akcijskog plana Europske unije i Mirovne inicijative Predsjednika Republike Hrvatske - Zastupnički dom Sabora još jednom poziva bosanske

---

* IZVOR: ***Vjesnik***, 3. 2. 1994..

Muslimane da bezuvjetno i trenutno zaustave svako napadačko djelovanje protiv područja i gradova nastanjenih Hrvatima, osobito na području središnje Bosne. Obustavom takvih ratnih djelovanja stvorili bi se povoljniji uvjeti za trajno sređenje hrvatsko-muslimanskih odnosa, te trajnu, stabilnu i prijateljsku suradnju dviju država.

6. Ako muslimanske snage ne obustave ofenzivu u središnjoj Bosni, Zastupnički dom Sabora smatra da bi Vlada i Predsjednik Republike trebali razmotriti i preispitati trenutno stanje diplomatskih odnosa Republike Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine, te u skladu s ocjenom tog stanja poduzeti sve odgovarajuće korake.

7. Zastupnički dom Sabora još jednom najoštrije osuđuje sva nedjela, sve zločine i sve postupke suprotne međunarodnom ratnom i humanitarnom pravu, bez obzira na to koja ih strana počinila. Zastupnički dom također poziva sve strane u Bosni i Hercegovini da smjesta raspuste sve logore, bezuvjetno oslobode ili razmijene preostale zatočenike, te također pozdravlja izjave Predsjednika i Vlade Republike Hrvatske koji su podržali osnivanje međunarodnog suda za ratne zločine na području cijele bivše Jugoslavije i poziva ih da usko surađuju u djelatnostima tog suda. Zastupnički dom sve strane još jednom poziva da zajamče i djelatno potvrde slobodu kretanja humanitarnih konvoja na području Bosne i Hercegovine te očituju spremnost da dosljedno poštuju sve norme i odredbe međunarodnog ratnog i humanitarnog prava. Time bi se učinio bitan korak naprijed u onemogućavanju djelovanja svih onih kojima prvenstveni cilj nisu mir, sigurnost i suživot na ovim prostorima, već nastavak rata i produljenje stradanja.

8. Zastupnički dom Sabora duboko je užasnut golemim stradanjima i krajnje je zabrinut stvarnom prijetnjom opstojnosti hrvatskog naroda na njegovim povijesnim prostorima u Bosni. Izražavajući spremnost da mu u tome u svakom trenutku pomogne, Zastupnički dom potiče i Predsjednika i Vladu Republike Hrvatske, da u skladu s člankom 10. točka 2. Ustava Republike Hrvatske, na diplomatskom, političkom, humanitarnom i svakom drugom planu učini sve i iskoristi sva sredstva kako bi se zajamčila trajna prisutnost i osigurao normalan i čovjeka dostojan život Hrvata u Bosni i Hercegovini, kako je uostalom i predviđeno temeljnim dokumentima i Republike i Unije republika Bosne i Hercegovine, jer ni jedna strana i ni jedan narod nemaju pravo ni u kojem smislu uzurpirati Bosnu i Hercegovinu. U tom smislu Zastupnički dom Sabora podržava i pismo potpredsjednika Vlade i ministra vanjskih poslova dr. Mate Granića Vijeću sigurnosti od 30. siječnja 1994. godine.

9. Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske poziva sve sukobljene strane da dosljedno i do kraja ustraju u naporima kako bi se okončanjem rata, pregovorima i političkim putem došlo do pravednog i trajnog rješenja prihvatljivog za sva tri naroda.

*170. Predsjedničko vijeće obrane i nacionalne sigurnosti: Priopćenje sa 36. sjednice (Zagreb, 5. 2. 1994.)**

Na sjednici je razmotrena aktualna vanjskopolitička situacija u svezi s Rezolucijom Sabora Republike Hrvatske od 2. veljače 1994. i s Predsjedničkom izjavom Vijeća sigurnosti UN od 3. veljače 1994. Saslušavši također izvješće ministra vanjskih poslova dr. Mate Granića o rezultatima službenog posjeta Italiji i Vatikanu i diplomatskim dodirima s drugim zemljama, Vijeće je nakon rasprave o tim i drugim pitanjima donijelo sljedeće zaključke:

I.

1. Vijeće je ozbiljno razmotrilo Predsjedničku izjavu Vijeća sigurnosti UN i zaključilo da treba poduzeti sve potrebne korake da bi se Vijeću sigurnosti UN, oko provedbe zahtjeva Republici Hrvatskoj, objasnila sva sporna pitanja koja proizlaze iz te izjave, kako bi glavni tajnik UN u predviđenom roku mogao donijeti mjerodavno, na činjenicama zasnovano, izvješće Vijeću sigurnosti.

2. Ocijenjeno je da je Predsjednička izjava Vijeća sigurnosti UN, donijeta na temelju nepravednog i na činjenicama neutemeljenog zahtjeva Harisa Silajdžića i optužaba o angažiranju 30.000 pripadnika hrvatske vojske u ratu u BiH, poduprtog od nekih islamskih zemalja, s očitom namjerom međunarodnog pritiska na Republiku Hrvatsku i na sve sukobljene strane u BiH, s ciljem postizanja političkog rješenja. U svezi s tim Vijeće ističe da je Hrvatska, sukladno odredbama svog Ustava i Sporazuma o prijateljstvu i suradnji što su ga potpisali Predsjednik Republike Hrvatske i Predsjednik predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine 12. srpnja 1992., od početka srpske agresije na Bosnu i Hercegovinu, pružala potporu obrani hrvatskog i muslimanskog naroda u Bosni i Hercegovini i time omogućila da čitava Bosna ne padne u sastav "velike Srbije". Hrvatska je uz to prihvatila više od pola milijuna izbjeglica iz Bosne i Hercegovine, a i danas skrbi za 282.000 izbjeglica, od kojih su većina Muslimani.

3. Predsjedničko vijeće obrane i nacionalne sigurnosti s iznenađenjem je primilo kako optužbe sarajevske Vlade tako i Predsjedničku izjavu Vijeća sigurnosti UN, s obzirom na činjenicu da je Hrvatska po općem priznanju međunarodnih čimbenika pokazala najveću kooperativnost u traženju rješenja za okončanje rata i političkom rješenju krize u BiH.

Vijeće smatra da Hrvatska treba i dalje ustrajati na mirotvornoj politici. Cilj takve politike jest da se osigura opstojnost hrvatskog naroda u BiH, ugroženog najprije od srpske agresije, a zatim i od muslimanske agresije, što je od izravnog interesa ne samo za hrvatski narod u BiH, nego i za sigurnost hrvatske države. U svezi s tim Vijeće ukazuje na potrebu da međunarodna zajednica poduzme djelotvorne korake, kako radi okončanja rata izazvanog srpskom agresijom, tako i prestanka ofenzive muslimanskih oružanih snaga protiv hrvatskih područja u BiH, osobito u središnjoj Bosni, gdje su u pojedinim enklavama ugroženi deseci tisuća hrvatskog civilnog pučanstva.

4. Što se tiče optužba o umiješanosti elemenata Hrvatske vojske u ratu u Bosni i Hercegovini, Vijeće ističe da se postrojbe HV-a nalaze samo na graničnom području BiH i Hrvatske - iznad Dubrovnika, prema Stolcu i Neretvi, na linijama obrane protiv Srba, a u skladu s naprijed navedenim Sporazumom o prijateljstvu i suradnji između Republike BiH i Republike Hrvatske.

Vijeće ponavlja da je Hrvatska dopustila odlazak do 2000 dragovoljaca iz Republike Hrvatske, koji su podrijetlom iz BiH, kako bi pružili pomoć svojim sunarodnjacima u Bosni, da bi se zaštitili od

---

* IZVOR: ***Vjesnik***, 6. 2. 1994.

agresije i etničkog čišćenja. Svijetu je poznato da ti dragovoljci u sastavu HVO-a nisu poduzimali nikakve operacije za osvajanje tuđih prostora, nego brane svoja vjekovna ognjišta. U tome im je hrvatska javnost pružila pomoć, i zbog toga jer su oni sami i njihovi sunarodnjaci iz tih područja sudjelovali u HV-u u obrani Hrvatske od jugokomunističke i srpske agresije. Nasuprot ovim hrvatskim dragovoljcima na muslimanskoj se strani bori trostruko više mudžahedinskih fundamentalista iz stranih zemalja, te nije samo Hrvatska nego i Europa zabrinuta jačanjem i širenjem fundamentalizma.

5. U svezi s navodima da se regularne postrojbe Hrvatske vojske nalaze u središnjoj i južnoj Bosni, Ministarstvo obrane Republike Hrvatske predložit će potrebne korake u duhu zahtjeva Predsjedničke izjave Vijeća sigurnosti UN. Hrvatska već sada izražava ne samo spremnost već i postavlja zahtjev da se izvrši međunarodna kontrola o stvarnom stanju i istinitosti navoda na osnovi kojih treba donijeti dalje zaključke Vijeća sigurnosti.

II.

1. Vijeće je posebno razmotrilo svu aktualnost zahtjeva Rezolucije hrvatskog Sabora u kojoj se među ostalim govori da "... Zastupnički dom Sabora još jednom poziva bosanske Muslimane da bezuvjetno i trenutačno zaustave svako napadačko djelovanje protiv područja i gradova nastanjenih Hrvatima, osobito na području središnje Bosne" i "Ako muslimanske snage ne obustave ofenzivu u središnjoj Bosni, Zastupnički dom Sabora smatra da bi Vlada i predsjednik Republike Hrvatske trebali razmotriti i preispitati trenutačno stanje diplomatskih odnosa Republike Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine, te u skladu s ocjenom tog stanja poduzeti sve odgovarajuće korake".

2. Vijeće poziva na trenutačan i bezuvjetan prekid vatre i na nastavak pregovora radi postizanja hrvatsko-muslimanskog sporazuma u duhu prijedloga Ugovornog sporazuma o uspostavljanju trajnog i cjelovitog mira između hrvatskog i bošnjačko-muslimanskog naroda u Bosni i Hercegovini i o osnovama daljeg zajedničkog života, što ga je Predsjednik Republike iznio na sastanku s bosanskom delegacijom u Bonnu 10. siječnja 1994.

3. Ako ti napori ne urode plodom, Hrvatska treba preispitati ukupnost odnosa s Vladom u Sarajevu, te se zadužuje i Vlada Republike Hrvatske da napravi evidenciju svih predstavništava i organizacija BiH, koje djeluju u Republici Hrvatskoj. Vijeće ocjenjuje da je nedopustivo da se Vlada u Sarajevu koristi teritorijem Republike Hrvatske za organiziranje i logistiku svojih ratnih djelovanja kojima dolazi do protjerivanja i etničkog čišćenja Hrvata.

4. Vijeće zahtijeva od međunarodne zajednice da ugrožena hrvatska područja u BiH proglasi zaštićenim zonama i potpomogne osiguranje opstanka hrvatskog naroda.

III.

1. Vijeće je prihvatilo prijedlog o pristupu programu NATO-a "Partnerstvo za mir" i poduprlo namjeru Republike Hrvatske da se priključi tom procesu. U svezi s tim zaduženo je Ministarstvo vanjskih poslova da pripremi o tome konačan prijedlog i konkretne korake u tom pravcu.

2. U svezi s pitanjima o pretvorbi "Dalmacijacementa" koja se javljaju u zadnje vrijeme, povezano sa sudskim procesima u Italiji, konstatirano je da s hrvatske strane nije bilo nikakvih nepravilnosti koje bi narušile interese hrvatske države. U vrijeme pregovora sa stranim partnerima bilo je prisutno više ponuda s talijanske strane za ulaz kapitala u Hrvatsku, a tada je prihvaćeno da se u smislu nedvosmislenog hrvatskog opredjeljenja prema privatizaciji razmotri pretvorba "Dalmacijacementa". Djelatnici hrvatske vlasti koji su na bilo koji način sudjelovali u razgovorima o toj prodaji morali su voditi računa o borbi Hrvatske za svoje međunarodno priznanje, pri čemu je tada Italija igrala važnu ulogu u Europskoj zajednici. Radilo se o omogućavanju ulaska stranog kapitala u hrvatsko gospodarstvo i prevladavanju socijalističkog samoupravnog sustava, a i o direktnim financijskim razlozima, pri čemu je tijekom pregovora ugovorena cijena više nego

udvostručena. Kako do prodaje nije došlo, nelogične su bilo kakve optužbe o tome da hrvatski dužnosnici nisu vodili računa o zaštiti interesa hrvatske države.

3. Vijeće je upoznato s poduzetim koracima u provedbi Deklaracije o normalizaciji odnosa između Hrvatske i SR Jugoslavije, pri čemu je ukazano da treba odmah pristupiti oživotvorenju, ne dopuštajući bilo kakve špekulacije u vezi s tim. Vijeće je posebno istaklo da načelni sporazum o normalizaciji hrvatsko-srpskih odnosa nije uperen protiv Muslimana, već ga naprotiv treba shvatiti kao prilog bržem postizanju rješenja krize u BiH.

4. Vijeće u potpunosti podupire nastojanja Vlade Republike Hrvatske da se što prije riješe sva sporna pitanja sa susjednom Republikom Slovenijom, pri čemu ukazuje na potrebu istovremenog rješavanja problema Piranskog zaljeva i povezivanja Hrvatske s Europom, stoji u priopćenju.

*171. Zastupnički dom HR HB: Deklaracija za neovisnu BiH kao uniju jednakopravnih republika (Livno, 8. 2. 1994.)**

"Kao baštinici trinaeststoljetne kulturne i civilizacijske pripadnosti hrvatskog naroda zapadnoeuropskoj kršćanskoj uljudbi, trajno opredjeljeni za mir, vođeni načelima Povelje Ujedinjenih Naroda, uvažavajući sve Rezolucije Vijeća sigurnosti, mi zastupnici Zastupničkog doma Hrvatske Republike Herceg-Bosne, u ovim sudbonosnim danima za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini, donosimo

D e k l a r a c i j u

I

Zastupnički dom Hrvatske Republike Herceg Bosne kao jedina legitimna zakonodavna vlast hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini, čiji su svi zastupnici iz reda hrvatskog naroda zadobili povjerenje na prvim višestranačkim demokratskim izborima, ima pravo i obvezu zastupati i ostvariti njegovu nacionalnu, vjersku, kulturnu i gospodarsku slobodu i samostalnost, očuvati povijesnu i kulturnu baštinu i oživotvoriti njegovu državotvornost.

Zauzimali smo se i dalje se zauzimamo za neovisnost Bosne i Hercegovine u međunarodno priznatim granicama, kao države triju jednakopravnih državotvornih naroda.

Hrvatski narod i njegovi legalni i legitimni predstavnici u političkoj, zakonodavnoj i izvršnoj vlasti države Bosne i Hercegovine, očitovali su svoju pripravnost za rad u državnim tijelima i glasovanjem na referendumu za neovisnost države u kojoj stoljećima žive, omogućivši tako njezino priznanje. Ispravnost stajališta i djelovanja legitimnih predstavnika hrvatskog naroda u traženju rješenja državne krize Bosne i Hercegovine potvrđena su na međunarodnim mirovnim pregovorima o Bosni i Hercegovini od začetka do danas.

II

Uvažavajući novonastalo stanje i odnose u Bosni i Hercegovini, vodeći računa o sadašnjem međunarodnom poretku, shvaćajući i prihvaćajući ga dinamičkim procesom, potvrđujući svoje trajno opredjeljenje za mir, zauzimamo se za hitnu obustavu rata, te političko rješenje državne krize u Bosni i Hercegovini na sljedećim načelima:

1. Očuvanje države Bosne i Hercegovine, kao neovisne i međunarodno priznate države, jedino je moguće uz privolu svakoga od triju jednakopravnih državotvornih naroda (Hrvata, Srba, Muslimana) i svih zajedno, kroz Uniju Republika Bosne i Hercegovine.

2. Pravo hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini na samoopredjeljenje i oživotvorenje državnosti, samostalnosti i neovisnosti ostvariti i jamčiti kroz Hrvatsku Republiku Herceg Bosnu u Uniji Republika Bosne i Hercegovine, poštujući pravo drugih dvaju državotvornih naroda (Srba, Muslimana) da isto osiguraju na jednakom principu.

3. Sva prava pripadnika hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini, neovisno o unutarnjem uređenju države, na čitavom njezinom teritoriju moraju biti osigurana kroz Mirovni dogovor o Bosni i Hercegovini uz posredovanje međunarodne zajednice, osiguravši primjenu najviših svjetskih standarda u oblasti ljudskih i političkih prava, jednako tražeći ista za druga dva državotvorna naroda (Srbe i Muslimane). Zalažemo se za kulturnu, vjersku i nacionalnu autonomiju i lokalnu samoupravu svakog naroda u svakoj od triju republika.

---

* IZVOR: ***Vjesnik,*** 9. 2. 1994. Deklaraciju je usvojio Zastupnički dom Hrvatske Republike Herceg-Bosne na izvanrednom zasjedanju u Livnu 8. 2. 1994..

4. Unija Republika Bosne i Hercegovine mora biti uređena kao demokratska, višestranačka parlamentarna država, koja osigurava i jamči sva osnovna prava i slobode svakom njezinom državotvornom narodu, kao i građaninu, neovisno o nacionalnoj pripadnosti, vjerskom svjetonazoru, političkom uvjerenju, spolnoj pripadnosti, te socijalnom statusu.

5. Jamčimo stalan napor i borbu ukupnog legitimnog politčkog vodstva hrvatskog naroda Bosne i Hercegovine za osiguranja svih nacionalnih, kulturnih, gospodarskih i ljudskih prava Hrvatima izvan prostora Hrvatske Republike Herceg Bosne na osnovi reciprociteta s druga dva državotvorna naroda.

III

Mostar je prijestolnica Hrvatske Republike Herceg-Bosne, kojemu pripadaju sva prava stolnog grada jednog suverenog državotvornog naroda, kako je to svugdje u civiliziranom svijetu. Mostar je političko, vjersko, kulturno, povijesno, gospodarsko, znanstveno, komunikacijsko i svako drugo središte hrvatskog naroda Hrvatske Republike Herceg Bosne u Uniji Republika Bosne i Hercegovine, nedjeljiva urbana cjelina i mora biti garant opstanka i razvoja hrvatskog naroda Hrvatske Republike Herceg Bosne.

IV

Hrvatski narod u Bosni i Hercegovini žrtva je genocida srpske i muslimanske agresije. Ubijeno je oko 8.000 Hrvata, a oko 25.000 Hrvata je ranjeno. Etnički su očišćeni prostori na kojima su Hrvati prije genocida predstavljali znatan dio populacije: Bosanska Posavina (Derventa, Bosanski Brod, Odžak, Modriča, dio Bosanskog Šamca), Bosanska Krajina (Teslić, Kotor Varoš, Skender Vakuf, Banja Luka), Kupres, Jajce, Travnik, Konjic, Kakanj, Fojnica, Bugojno, Vareš. Potpuno je etnički očišćeno, opljačkano, spaljeno i porušeno 377 naselja u kojima su Hrvati činili apsolutnu ili relativnu većinu. U masakrima nad hrvatskim civilnim stanovništvom, od svibnja 1992. do siječnja 1994., dosad je evidentirano 480 umorenih Hrvata. Samo u muslimanskom zatočeništvu nalazi se oko 13.000 civila i 1900 pripadnika HVO-a. Iz svojih domova izgnano je gotovo 350.000 Hrvata. Svjetski politički čimbenici nijemo promatraju ovaj zločin golemih razmjera. Stoga najodlučnije tražimo od Europske Unije i Ujedinjenih Naroda najdjelotvorniji utjecaj poradi zaustavljanja ove tragedije.

V

Zauzimamo se za oživotvorenje poštivanja međunarodnog humanitarnog prava na čitavom teritoriju Bosne i Hercegovine, pozivajući i tražeći to i od druga dva državotvorna naroda (Srba i Muslimana). Mi, zastupnici hrvatskog naroda u Zastupničkom domu Hrvatske Republike Herceg Bosne izabrani na prvim demokratskim izborima izglasali smo Deklaraciju o prihvaćanju dokumenata o zaštiti i ostvarenju ljudskih prava.

Apsolutno i bezuvjetno podržavamo napore na svim razinama i sprovodimo sve potrebne mjere da humanitarna pomoć u organizaciji međunarodnih i drugih humanitarnih organizacija nesmetano i sigurno stigne željenom cilju, do onih kojima je ta pomoć potrebna, neovisno o nacionalnoj, vjerskoj i drugoj pripadnosti.

Tražimo da vojnik Hrvatskog vijeća obrane štuje sve odredbe međunarodnog humanitarnog i ratnog prava.

Jednako pozivamo i tražimo od druga dva državotvorna naroda (Srba i Muslimana) na zauzetost i učinkovito provođenje međunarodnog humanitarnog prava.

VI

Kao baštinici kulture na koju smo ponosni i koja nas obvezuje, energično osuđujemo svaki nasilni čin i barbarizam spram povijesne i kulturne baštine svakog od triju državotvornih naroda (Hrvata, Srba, Muslimana) i drugih naroda u Bosni i Hercegovini.

Kultura, kao izričaj jednog određenog naroda, bitno je vezana na taj narod, istodobno je kozmička i općeljudska vrednota i vlasništvo, te niti jedan narod niti pojedinac ne može uništavati ni svoju, a pogotovu ne, kulturnu baštinu drugih naroda.

Tražimo od tijela i organa Vlade Hrvatske Republike Herceg Bosna da učine svekolike napore na očuvanju i zaštiti povijesne i kulturne baštine na prostorima nad kojima vlada.

Jednako pozivamo i tražimo od druga dva državotvorna naroda da ulože napore oko očuvanja povijesne i kulturne baštine na prostorima koje kontroliraju.

Pozivamo sve međunarodne institucije koje bdiju nad zaštitom svjetske kulturne baštine da pomognu u očuvanju povijesne i kulturne baštine države Bosne i Hercegovine.

VII

Pozdravljamo utemeljenje i početak rada Suda za ratne zločine na prostorima bivše Jugoslavije. Ne dvojimo o njegovoj pravičnosti, nadamo se njegovoj spremnosti i djelotvornosti glede osude svakog zločina.

VIII

Trajno opredjeljeni za mir, prihvaćamo i podupiremo mirovnu inicijativu i nastojanja predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana oko obustave rata i uspostave mira u Bosni i Hercegovini i Republici Hrvatskoj.

Pozdravljamo potpisivanje sporazuma između Republike Hrvatske i Republike Jugoslavije (Srbije i Crne Gore) glede uspostave vladinih ureda u Beogradu, odnosno Zagrebu, razumjevajući ih kao početak procesa trajnog uređenja međusobnih odnosa i međudržavnog priznanja. Pozivamo i one koji dosad nisu prihvatili mirovnu iniciajtivu dr. Franje Tuđmana, da rješenje državne krize u BiH ne traže u nastavljanju rata."

*179. Washingtonski sporazumi: Vojni predstavnici HVO i Armije BiH potpisali dokument o prihvaćanju načela za ustrojavanje savezne vojske Bosne i Hercegovine (Split, 12. 3. 1994.)**

Vojni predstavnici HVO i Armije BiH potpisali sporazum

Poslije splitskih razgovora između zapovjednika Armije BiH i HVO, generala Rasima Delića i generala Ante Rose, te američkog posrednika generala Johna Galvina, objavljena je izjava, dijelove koje prenosimo:

«Vojni predstavnici potpisali su dokument o prihvaćanju određenih načela kojih se treba pridržavati u ustrojavanju Savezne vojske Bosne i Herccegovine. Ovaj dokument snažno potvrđuje i dodaje značajan detalj Okvirnom ugovoru potpisanom u Washingtonu. Preambula ovog dokumenta glasi:

"U kontekstu Okvirnog sporazuma kojim se uspostavlja Federacija na području Bosne i Hercegovine te nacrta prethodnog sporazuma o načelima i osnovama za uspostavljanje konfederacije između Republike Hrvatske i Federacije, mi dolje potpisani određujemo načela i aktivnosti kojh se treba pridržavati u ustrojavanju buduće Savezne vojske Bosne i Hercegovine."

Ove točke, doslovce ponovljene iz Okvirnog ugovora, glase:

- sadašnje zapovjedne strukture ostaju;
- snage će se odmah odvojiti jedne od drugih u cilju povlačenja na siguran razmak koji će biti određen vojnim sporazumom;
- sve postrojbe stranih država, osim onih koje imaju suglasnost Republike Bosne i Hercegovine ili dozvolu Vijeća sigurnosti UN napustit će teritorij Federacije.

Vojni lideri složili su se prihvatiti odgovarajuće postupke i zadaće koji će biti usmjereni prema transformaciji u Saveznu vojsku. Združeni stožeri, određeni od strane zapovjednika, razradit će planove koji će pokrivati sve vojne zadaće. Značajan dio ovog stožernog rada uključiti će združeno zapovjedanje, nadzor i obavještajnu djelatnost kao i operativne planove. Tijekom transformacije održavat će se tijesne veze s UNPROFOR-om.

Također su sporazumno prihvaćene značajne mjere za uspostavljanje povjerenja te početni sporazumi o ustroju buduće Savezne vojske, uključujući postavljanje zapovjednika vojnih područja i njihovih zamjenika od postojećih snaga Armije Bosne i Hercegovine i Hrvatskog vijeća obrane.

Vojni lideri su se nadalje složili u pogledu poduzimanja dodatnih koraka u razvoju Savezne vojske skuladno odredbama Ustava razrađenog u Beču.

---

* IZVOR: ***Vjesnik,*** 14. 3. 1994.-

*181. Washingtonski sporazumi: Tekst izjave o okvirnom sporazumu o konfederaciji BiH i Hrvatske (Washington, 18. 3. 1994.)**

Ovime potvrđujemo priloženi tekst Preliminarnog sporazuma o uspostavi konfederacije između Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, kao što smo se složili na sastanku Prijelaznog komiteta u Beču između 4. i 14. ožujka 1994. godine.

Preliminarni sporazum utemeljuje serije progresivnih koraka glede ekonomske suradnje Federacije i Hrvatske, s ciljem uspostave konfederacije. Prilog ovom sporazumu su sporazumi koji jamče Federaciji neograničen pristup Jadranskom moru, a Hrvatskoj neograničen prolaz kroz Neum.

Mi ćemo učiniti sve što je u našoj moćida se oživotvori ovaj sporazum u kontekstu sveukupnog dogovora u regiji.

Alija Izetbegović Franjo Tuđman

Washington, 18. ožujka 1994.

* IZVOR: ***Slobodna Dalmacija***, 19. 3. 1994

182. Washingtonski sporazumi: Sporazum o kantonalnom uređenju Federacije Bosne i Hercegovine u srednjoj Bosni (Washington, 18. 3. 1994.) [•]

Sporazum

Federacija će uključiti dva paralelna kantona u srednjoj Bosni prema modelu kantona 6 (kanton s bošnjačkom većinom) i 8 (kanton s hrvatskom većinom) što je predloženo u veljači 1994. godine na zemljovidu pod naslovom 'Kantonalna podjela BiH' (prilog). Definitivne granice tih kantona bit će određene u kontekstu sveukupnog sporazuma o teritorijalnom razgraničenju federacije.

Postojat će puni slobodni i neograničeni prolaz u i kroz oba kantona, uključujući sve vrste komunikacije i sredstva prometa.

Haris Silajdžić Krešimir Zubak

Svedok: Mate Granić

Washington, 18. ožujka 1994.

[•] IZVOR: ***Slobodna Dalmacija***, 19. 3. 1994.

*184. Washingtonski sporazumi: Odluka o proglašenju Ustava i Ustav Federacije BiH (Sarajevo, 30. 3. 1994.)**

Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

Na temelju člana IX, (1) i (3) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine Ustavotvorna skupština Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici Ustavotvorne skupštine održanoj 30. ozujka 1994. godine, donosi

Odluku
o proglašenju Ustava Federacije Bosne i Hercegovine

Proglašava se Ustav Federacije Bosne i Hercegovine kojeg je usvojila Ustavotvorna skupština Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Ustavotvorne skupštine održanoj 30. ožujka 1994. godine.

Ustav Fedracije Bosne i Hercegovine stupa na snagu u ponoć 30. ožujka 1994. godine.

US broj 1/94

30. ožujka 1994.godine

Sarajevo

* IZVOR: www.parlamentfbih.gov.ba/hrv/parlament/o_parlament/ustavfbih.html

USTAV FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Uvjereni da demokratske institucije temeljene na poštivanju ljudskih prava i sloboda najbolje stvaraju sklad između sebe i svojih zajednica,

Odbijajući nasilje rata,

U želji da pridonesu unapređenju mira,

U želji da promiču slobodu pojedinca i razvijaju slobodno tržište,

Vođeni načelima Povelje Ujedinjenih naroda, Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima. Izjavom i načelima Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji usvojenim na zasjedanju u Londonu, kao i o odlukama Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda koje se odnose na bivšu Jugoslaviju,

Na temelju suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti Republike Bosne i Hercegovine,

Narodi i građani Bosne i Hercegovine, odlučni da osiguraju punu nacionalnu jednakost, demokratske odnose i najviše standarde ljudskih prava i sloboda, ovim osnivaju Federaciju Bosne i Hercegovine.

I. USPOSTAVA FEDERACIJE

Članak 1.

(1) Bošnjaci i Hrvati kao konstitutivni narodi, zajedno sa ostalima, i građani Republike Bosne i Hercegovine, ostvarujući svoja suverena prava, preoblikuju unutarnji ustroj teritorija s većinskim bošnjačkim i hrvatskim pučanstvom u Republici Bosni i Hercegovini u Federaciju Bosne i Hercegovine koja se sastoji od federalnih jedinica sa jednakim pravima i odgovornostima.

(2) Odluke o ustavnom statusu teritorija Republike Bosne i Hercegovine s većinskim srpskim pučanstvom donijet će se tijekom pregovora o miru na Međunarodnoj konferenciji o bivšoj Jugoslaviji.

Članak 2.

Federacija Bosne i Hercegovine sastoji se od federalnih jedinica (kantona). Metode i postupci fizičkog određivanja granica između kantona utvrdit će se federalnim propisima. Kantoni će se imenovatii isključivo po gradovima sjedištima kantonalnih vlasti ili po regionalno-zemljopisnim karakteristikama.

Članak 3.

Službeno je ime Federacije: Federacija Bosne i Hercegovine.

Članak 4.

Glavni je grad Federacije Sarajevo.

Članak 5.

(1) Federacija ima grb, zastavu, himnu i pečat, kao i druga znamenja kako odluči Parlament Federacije u skladu s točkom (2) ovog članka.

(2) Za prihvaćanje znamenja potrebna je većina glasova u svakom domu Parlamenta Federacije, uključujući većinu glasova bošnjačkih izaslanika i većinu glasova hrvatskih izaslanika u Domu naroda.

Članak 6.

(1) Službeni su jezici Federacije bosanski jezik i hrvatski jezik. Službeno je pismo latinica.

(2) Ostali jezici se mogu koristiti kao sredstva komunikacije i nastave.

(3) Dodatni jezici mogu se odrediti kao službeni većinom glasova u svakom domu Parlamenta Federacije, uključujući većinu glasova bošnjačkih izaslanika i većinu glasova hrvatskih izaslanika u Domu naroda.

II. LJUDSKA PRAVA I TEMELJNE SLOBODE

A. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Budući da se načela, te prava i slobode utvrđena instrumentima navedenim u Dodatku ovog ustava primjenjuju na cijeloj teritoriji Republike Bosne i Hercegovine, slijedeće se odredbe odnose se na Federaciju.

Članak 2.

Federacija će osigurati primjenu najviše razine međunarodno priznatih prava i sloboda utvrđenih u dokumentima navedenim u Dodatku. Osobito:

(1) Sve osobe unutar teritorija Federacije uzivaju slijedeća prava:

a) na život;

b) na slobodu time da su uhidba i pritvor dopustivi samo po zakonu;

c) na jednakost pred zakonom;

d) na slobodu glede diskriminacije temeljem rase, boji kože, spola, jezika, vjere ili uvjerenja, političkih ili drugih stavova, nacionalnog ili socijalnog podrijetla;

e) na pravičan krivični postupak;

f) na zabranu mučenja, te okrutnog ili nehumanog postupka ili kažnjavanja;

g) na privatnost;

h) na slobodu kretanja;

i) na azil;

j) na zaštitu obitelji i djece;

k) na imovinu;

l) na temeljne slobode: slobodu govora i tiska; slobodu mišljenja, savjesti i uvjerenja; slobodu vjere, uključujući privatni i javni vjerski obred; slobodu okupljanja; slobodu udruživanja, uključujući slobodu osnivanja i pripadanja sindikatima, te slobodu neudruživanja; slobodu na rad;

m) na izobrazbu;

n) na socijalnu zaštitu;

o) na zdravstvenu zaštitu;

p) na prehranu;

r) na utočište; i

s) na zaštitu manjina i potencijalno ugroženih skupina;

2) Svi građani uživaju slijedeća prava:

a) na osnivanje i pripadanje političkim strankama; i

b) na politička prava: sudjelovanje u javnim poslovima; jednakopravnog pristupa javnim službama; da biraju i da budu birani.

Članak 3.

Sve izbjeglice i prognanici imaju pravo na slobodan povratak domovima svog podrijetla i obitavanja.

Članak 4.

Sve osobe imaju pravo, u skladu sa federalnim i kantonalnim zakonodavstvom, na povratak svekolike imovine koje su lišeni tijekom etničkog progona, te na nadoknadu svekolike imovine koja im se ne može povratiti. Svi iskazi i obveze dane i preuzete pod prisilom, posebice one što se odnose na odreknuće od prava na zemlju i drugi imutak, smatraju se ništavnima.

Članak 5.

Stjecanje i prestanak državljanstva Federacije Bosne i Hercegovine propisuje federalni zakon, uz slijedeće uvjete:

a) nijedna se osoba ne može lišiti državljanstva proizvoljno, ili na način koji bi je ostavio bez državljanstva; i

b) svi građani imaju pravo zadrzati i državljanstvo druge države.

Članak 6.

Svi sudovi, upravne ispostave tijela koja obnašaju javna ovlaštenja i druga tijela federalne vlasti primjenjivat će i poštovati prava i slobode predviđene u dokumentima navedenim u Dodatku. Sud za ljudska prava osnovat će se u skladu sa člankom IV.C. 18.

Članak 7.

Sve mjerodavne vlasti u Federaciji suradjivat će sa svim međunarodnim promatračkim tijelima za ljudska prava osnovanim za Bosnu i Hercegovinu kao i s nadzornim tijelima osnovanim instrumentima navedenim u Dodatku.

B. PRVA IMENOVANJA I FUNKCIJE OMBUDSMANA

1. Opće odredbe

Članak 1.

(1) Postoje tri ombudsmana: jedan Bošnjak, jedan Hrvat i jedan druge nacionalnosti, koje imenuje Parlament Federacije, u skladu sa zakonom koji donosi tri godine nakon stupanja na snagu ovog ustava.

(2) Svaki ombudsman, uz suglasnost Predsjednika Federacije, imenuje jednog ili vise zamjenika. Oni posebice nastoje imenovati zamjenike u općinama s pučanstvom koje ne odrazava nacionalni sastav kantona u cjelini. Mjerodavne vlasti potpomazu ta nastojanja.

(3) Trajanje mandata ombudsmana i njihovih zamjenika jednako je trajanju mandata predsjednika i sudaca Vrhovnog suda.

(4) Svaki ombudsman imenuje dodatno osoblje prema sredstvima proračuna koja u tu svrhu odobri Vlade Federacije ili na početku, Premijer:

Članak 2.

(1) Ombudsmani dužni su stititi ljudsko dostojanstvo, prava i slobode zajamčene ovim ustavom, instrumentima navedenim u Dodatku, te ustavima kantona. Oni posebice djeluju na otklanjanju posljedica povreda tih prava i sloboda, a osobito posljedica etničkog progona.

(2) U obnašanju svojih dužnosti, ombudsmani se moraju rukovoditi zakonom i načelima ćudoređa i pravde.

Članak 3.

Svaki ombudsman obavlja svoje dužnosti samostalno, osim kad je u ovom ustavu drukčije predviđeno. Ombudsmani mogu surađivati u obnašanju bilo koje od svojih dužnosti.

Članak 4.

Ombudsmani su neovisni u obnašanju svojih dužnosti, i nijedna se osoba ili državno tijelo ne smije miješati u te dužnosti.

2. Nadležnosti i ovlasti ombudsmana

Članak 5.

Ombudsmani mogu ispitivati djelatnosti bilo koje ustanove Federacije, kantona ili općina, kao i bilo koje druge ustanove ili osobu koja negira ljudsko dostojanstvo, prava ili slobode, uključujući i slučajeve u kojima se to čini etničkim progonom ili održavanjem njegovih posljedica.

Članak 6.

(1) Ombudsman ima pravo pokretati postupke pri mjerodavnim sudovima i intervenirati u postupcima koji su u tijeku, uključujući i postupke na Sudu za ljudska prava.

(2) Kao što je predviđeno člankom IV. C. 8, ombudsman ima pravo tražiti pomoć sudbene policije.

Članak 7.

(1) U obavljanju svojih dužnosti ombudsman može pregledavati sve službene dokumente, uključujući i tajne, kao i sudske i upravne spise, te zahtijevati suradnju bilo koje osobe, uključujući i službene, posebice suradnju u pribavljanju relevantnih informacija, dokumenata i spisa. Ombudsman može prisustvovati sudskim i upravnim postupcima, kao i sastancima drugih tijela, te može stupiti na bilo koje mjesto gdje borave ili rade osobe lišene slobode i prekontrolirati ga.

(2) Ombudsmani, njihovi zamjenici i sve osobe koje obavljaju ispitivanja prema točki (1) ovog članka, dužni su čuvati tajnost dobivenih informacija, te sa svim dokumentima i spisima postupati u skladu sa važećim propisima, osim u slučaju predviđenom u članu II. B. 8.

3. Izvješća ombudsmana

Članak 8.

(1) Svaki ombudsman podnosi godisnje izvješće Premijeru i zamjeniku Premijera, predsjednicima svih kantona i Konferenciji o europskoj sigurnosti i suradnji.

(2) Ombudsman može, u bilo koje vrijeme, podnijeti posebno izvješće mjerodavnom federalnom, kantonalnom, općinskom ili međunarodnom tijelu. Domaće ustanove dužne su odgovoriti u roku koji odredi ombudsman.

(3) U izvješća navedena u točkama (1) i (2) ovog članka ombudsman može uključiti bilo koji materijal opisan u članku II. B. 5. i poduzeti mjere za zaštitu informacija koje zahtijevaju tajnost.

4. Propisi ombudsmana

Članak 9.

Svaki ombudsman sastavlja ili ombudsmani zajednički sastavljaju, propise koji određuju njihovu organizaciju i načine obavljanja dužnosti. Propisi se objavljuju u službenom glasilu Federacije. Parlament Federacije može zakonom promjeniti te propise.

III. PODJELA OVLASTI IZMEĐU FEDERALNE I KANTONALNE VLASTI

Članak 1.

U isključivoj su ovlasti Federacije:

a) vođenje vanjskih poslova;

b) organiziranje i vođenje odbrane Federacije i zaštita njezinih granica, uključujući i osnivanje zajedničkog zapovjedništva svih vojnih snaga u Federaciji, nadzor nad vojnom proizvodnjom i zaključivanje vojnih sporazuma;

c) državljanstvo;

d) utvrđivanje gospodarske politike, uključujući planiranje i obnovu, te politiku korištenja zemljišta na federalnoj razini;

e) donošenje propisa o trgovini, uključujući carine, o međunarodnoj trgovini i financijama, trgovini unutar federacije, pravima vezanim uz industrijsko vlasništvo, o standardizaciji proizvoda, vrijednosnim papirima te o komunikacijama;

f) donošenje propisa o financijama i financijskim institucijama, uključujući uspostavu i nadzor nad valutom Federacije, stvaranje monetarne i fiskalne politike, te osnivanje središnje banke;

g) suzbijanje međunarodnog i međukantonalnog kriminala, posebice terorizma, neovlaštene trgovine drogom i organiziranog kriminala, te saradnju sa Interpolom;

h) dodjela elektronskih frekvencija za radio, televiziju, te u druge svrhe;

i) utvrđivanje energetske politike, uključujući raspodjelu između kantona te osiguranje i održavanje potrebne infrastrukture; i

j) financiranje djelatnosti federalne vlasti i djelatnosti pod pokroviteljstvom federalne vlasti, oporezivanjem, posudbom ili drugim sredstvima.

Članak 2.

Ovlasti su federalne vlasti i kantona slijedeće:

a) jamčenje i provedba ljudskih prava;

b) zdravstvo;

c) ekološka politika;

d) komunikacijska i prometna infrastruktura;

e) socijalna politika;

f) provedba zakona i drugih propisa o državljanstvu;

g) useljavanje i azil;

h) turizam; i

i) iskorištavanje prirodnih bogatstava.

Članak 3.

(1) Prema potrebama, ovlasti iz članka III. 2. mogu se ispunjavati zajednički ili zasebno, ili od strane kantona koordinirano od federalne vlasti.

(2) U skladu s tim kantoni i federalna vlast međusobno se dogovaraju na trajnoj osnovi glede svojih ovlasti.

(3) U ispunjavanju svojih ovlasti, kada je riječ o zakonima i propisima koji su obavezujući na cijelom području Federacije, u skladu sa ovim ustavom i odlukama Parlamenta Federacije, federalna vlast djeluje poštujući ovlasti kantona, specifičnu situaciju u pojedinim kantonima i potrebu za fleksibilnost u provedbi. Federalna vlast ima pravo stvarati politiku i donositi zakone glede svake od ovih ovlasti.

(4) U ispunjavanju ovih ovlasti, u skladu s ovim ustavom i svojim kantonalnim ustavom, kantoni se obraćaju međukantonalnom vijeću za usklađivanje međukantonalnih pitanja i za dosljedno rješavanje pitanja što uključuju interese koji su izvan njihovih kantonalnih granica, te provode, dopunjavaju i u slučaju potrebe razrađuju ili predlažu odluke u zakonodavnim tijelima. Kantoni imaju pravo stvarati politiku i u skladu s tim provoditi zakone glede svake od ovih ovlasti.

Članak 4.

Kantonima pripadaju sve ovlasti koje nisu izričito dodjeljene federalnoj vlasti. Posebice su mjerodavni za slijedeće:

a) uspostava i nadziranje snaga policije koje nose jedinstvene federalne uniforme s kantonalnim oznakama,

b) stvaranje naobrazbene politike, uključujući donošenje propisa o naobrazbi te osiguranje naobrazbe;

c) stvaranje i provedba kulturne politike;

d) stvaranje stambene politike, uključujući donošenje propisa o uređivanju i izgradnji stambenih objekata;

e) stvaranje politike u svezi s reguliranjem i osiguravanjem javnih službi;

f) donošenje propisa o korišćenju lokalnog zemljišta, uključujući zoniranje;

g) donošenje propisa o lokalnim poslovnim i karitativnim djelatnostima i njihovo unapređivanje;

h) donošenje propisa o lokalnim energetskim postrojenjima i osiguranje njihove dostupnosti;

i) stvaranje politike glede radio i TV postaja, njihove gradnje uključujući donošenje propisa o radio i TV postajama, te osiguranje njihovog rada;

j) provedba socijalne politike i uspostava službi socijalne zaštite;

k) stvaranje i provedba politike kantonalnog turizma, razvoj turističkih resursa;

l) financiranje djelatnosti kantonalne vlasti ili njenih agencija oporezivanjem, posudbom ili drugim sredstvima.

IV. USTROJ FEDERALNE VLASTI

.....

V. KANTONALNE VLASTI

.....

VI. OPĆINSKA VLAST

.....

VII MEĐUNARODNI ODNOSI

.....

VIII AMANDMAN NA USTAV

.....

IX PRIHVAĆANJE I STUPANJE NA SNAGU USTAVA TE PRIJELAZNE MJERE

Članak 1.

(1) Ustavotvorna skupština sastavljena od zastupnika izbranih na izborima 1990. godine u Skupštinu Republike Bosne i Hercegovine s jos uvijek važećim mandatom, prihvatit će i proglasiti Ustav Federacije.

(2) Za prihvaćanje Ustava potrebna je dvotrećinska većina u Ustavotvornoj skupštini uključujući konsenzus između većine poslanstva hrvatskog naroda, sastavljenog od svih zastupnika hrvatskog naroda i većine poslanstva bošnjačkog naroda, sastavljenog od svih zastupnika bošnjačkog naroda.

(3) Ovaj Ustav stupa na snagu u ponoć onog dana kad ga prihvati Ustavotvorna skupština.

Članak 2.

(1) Ustavotvorna skupština:

a) prihvaća Ustav Federacije u skladu sa člankom IX. 1.;

b) bira Predsjednika Federacije u prijelaznom razdoblju, Dopredsjednika Federacije u prijelaznom razdoblju i Vladu Federacije u prijelaznom razdoblju, kako je utvrđeno prema odredbama članka IX. 3. (3); te

c) usvaja izborni zakon za prijelazno razdoblje, u skladu sa člankom IX. 3. (4) i člankom IX. 4. (1).

(2) Svi zakoni koje usvoji Ustavotvorna skupština ostaju na snazi tek do isteka pet mjeseci nakon što je prvi put sazvan Parlament Federacije, osim ako ih Parlament ne potvrdi.

Članak 3.

(1) Do prvog saziva Zastupničkog doma, njegove funkcije prema ovom ustavu obavlja Ustavotvorna skupština iz članka IX 1. (1).

(2) Do prvog saziva Doma naroda, njegove funkcije po ovom ustavu obavljat će Ustavotvorna skupština. Kod odlučivanja za koje je izričito potrebno zasebno glasovanje bošnjačkih i hrvatskih izaslanika u Domu naroda, glasovanja poslanstva Bošnjaka i Hrvata u Ustavotvornoj skupštini ispunit će taj zahtjev.

(3) Čim ovaj ustav stupi na snagu, Ustavotvorna skupština bira Predsjednika Federacije i Dopredsjednika Federacije u prijelaznom razdoblju, primjenjujući na odgovarajući način odredbe članka IV. B. 2. Zajedno s točkama (1) i (2). Ti dužnosnici u prijelaznom razdoblju, primjenjujući odredbe članka IV. B. 5. zajedno s točkom (1), kao i suce sudova Fedreacije u prijelaznom razdoblju, potom imenuju Vladu Federacije u prijelaznom razdoblju, primjenjujući odredbe članka IV. C. 6. (b). Predsjednik Federacije i Dopredsjednik Federacije u prijelaznom razdoblju te članovi Vlade Federacije u prijelaznom razdoblju obavljaju funkcije odgovarajućih stalnih dužnosnika po ovom ustavu sve dok se ne zamijene dužnosnicima biranim ili imenovanim u skladu s člankom IX. 4.(2).

(4) U roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog ustava ustanovljuju se kantonalna zakonodavna tijela u prijelaznom razdoblju koja se sastoje od pet odbornika u svakoj općinskoj skupštini koje između sebe biraju odbornici svake takve skupštine izabrani na izborima 1990. godine, s jos uvijek važećim mandatom. Ta zakonodavna tijela u prijelaznom razdoblju u roku od 10 dana biraju sva druga tijela u prijelaznom razdoblju u skladu s ovim ustavom.

(5) Čim ovaj ustav stupi na snagu, odbornici u svakoj općinskoj skupštini izabrani 1990. godine, s još uvijek važećim mandatom, u najkraćem mogućem roku biraju tijela u prijelaznom razdoblju u skladu s ovim ustavom.

Članak 4.

(1) Izbori za Zastupnički dom i Dom naroda održavaju se u roku od šest mjeseci nakon stupanja na snagu ovog ustava, a za kantonalna zakonodavna tijela i općinska vijeća u roku od pet mjeseci nakon stupanja na snagu ovog ustava. Tim izborima ravna zakon koji treba usvojiti Ustavotvorna skupština većinom glasova, uključujući većinu glasova bošnjačkih zastupnika i većinu glasova hrvatskih zastupnika, a nadziru ih Ujedinjeni narodi i Konferencija o europskoj sigurnosti i suradnji.

(2) U roku od dva tjedna nakon što se po prvi put sazove svaki od domova Parlamenta Federacije, domovi biraju Predsjednika i Dopredsjednika Federacije. U roku od dva tjedna nakon toga izbora, Predsjednik Federacije, u saglasju s Dopredsjednikom Federacije, imenuje Vladu Federacije, a Zastupnički dom po hitnom postupku razmatra imenovanja Vlade.

(3) Na javne dužnosti u Federaciji ne biraju se osobe osudjene za ratne zločine ili one protiv kojih je pokrenut sudski postupak zbog ratnih zločina.

Članak 5.

(1) Svi zakoni, drugi propisi i pravosudni poslovnici na snazi u Federaciji na dan stupanja na snagu ovog ustava ostaju na snazi u mjeri u kojoj se ne kose s ovim ustavom, ukoliko mjerodavno tijelo vlasti ne odredi drukčije.

(2) Svi međunarodni ugovori i sporazumi na snazi u Federaciji na dan stupanja na snagu ovog ustava ostaju na snazi ukoliko ih ne opozove Predsjednik Federacije prema članku VII. 4. (2).

Članak 6.

Sve osobe na nekoj državnoj funkciji u Federaciji na dan stupanja na snagu ovog ustava zadržavaju tu funkciju dok ne budu razrješene u skladu s odgovarajućim zakonom, ili pak dok se ta funkcija ne ukine.

Članak 7.

Objavljeni će se rezultati popisa pučanstva iz 1991. godine na odgovarajući način koristiti za sva izračunavanja koja zahtijevaju demografske podatke.

Članak 8.

Svi aktualni postupci pred sudovima ili upravnim tijelima što djeluju na području Federacije na dan stupanja na snagu ovog ustava nastavljaju se ili ih se prenosi na druge sudove ili tijela koja se imaju ustanoviti prema ovom ustavu a u skladu sa zakonodavstvom koje određuje ovlasti tih sudova i tijela.

Članak 9.

Slijedeće odredbe u svezi s određenim prijelaznim međunarodnim aranžmanima primjenjuju se na razdoblja navedena kako slijedi:

a) Dok Federacija ne usvoji propise predviđene člankom IV. C. 3, sudovi u Federaciji mogu primjenjivati propise koji se ne kose s ovim ustavom.

b) Tijekom prijelaznog razdoblja predsjednik Vrhovnog suda može sklapati aranzmane s odgovarajućim međunarodnim tijelima radi obavljanja funkcija koje se ovime dodjeljuju sudskoj policiji.

c) Tijekom prvih pet godina nakon stupanja Ustava na snagu trojicu sudaca Ustavnog suda, iz redova stranaca i koji nisu državljani nijedne susjedne države, imenovat će predsjednik Međunarodnog suda pravde nakon konzultacija s Predsjednikom i Dopredsjednikom Federacije;

d)

(I) Sud za ljudska prava djelovat će u okviru mehanizma kojeg je ustanovilo Vijeće Evrope Rezolucijom 93 (6) svojega Ministraskog odbora, s tim da se ta rezolucija može mijenjati sve dok bude primjenjivana na Federaciju.

(II) Sud za ljudska prava u početku se treba sastojat od sedam sudaca, od kojih će trojica biti imenovana i obnašati dužnosti u skladu s odredbama članka IV. C. 6. Ministarski odbor Vijeca Europe imenuje četvoricu sudaca u skladu sa Rezolucijom 93 (6). Ti suci će biti stranci koji nisu državljani nijedne susjedne države;

(III) Ukoliko Sud za ljudska prava zaključi da mu je za rad potrebno sudjelovanje vise sudaca kako bi se izbjeglo nepotrebno zavlačenje predmeta, Predsjednik Federacije dogovara s Vijećem Europe imenovanje dodatnih sudaca, u skladu s omjerom domacih i inozemnih sudaca navedenim u članku IX. 9. d) (II).

e) Tijekom razdoblja ne manjeg od tri godine i u slučaju dok Parlament Federacije ne donese zakon u svezi s imenovanjem obdusmana, njih imenuje i razrješava Konferencija o europskoj sigurnosti i suradnji nakon konzultacija s Predsjednikom i Dopredsjednikom Federacije.

Članak 10.

Ovaj ustav primjenjuje se u distriktu Sarajevo i općini grada Mostara dok su pod međunarodnom upravom, ako drukčije ne odluči međunarodni upravitelj koji ne smije odstupati od poglavlja II. o ljudskim pravima i temeljnim slobodama. Predsjednik Federacije tijekom razdoblja međunarodne uprave konzultira se s međunarodnim upraviteljim glede olakšavanja pune primjene ovog ustava u tim općinama čim se to razdoblje okonča.

Članak 11.

(1) Skupština Republike Bosne i Hercegovine, izabrana 1990. godine nastavlja raditi s odgovornostima navedenim u Ustavu Republike Bosne i Hercegovine, dok se ne postigne i provede konačni mirovni sporazum glede Bosne i Hercegovine.

(2) Predsjednistvo Republike Bosne i Hercegovine i Vlada Republike Bosne i Hercegovine zadržavaju svoje ovlasti u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine dok konačni mirovni sporazum ne postigne i provede, s tim da ovlasti ne smiju utjecati na bilo kakve ovlasti državnih tijela uspostavljenih ovim ustavom.

(3) Dok se ne izaberu federacijski, kantonalni i općinski dužnosnici u prijelaznom razdoblju u skladu sa člankom IX. 3. sadašnji administrativni aranžmani ostat će na snazi u okviru Federacije, osim u općini grada Mostara, kojom će upravljati upravitelj Europske unije kroz dvije godine.

DODATAK USTAVU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

INSTRUMENTI ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA KOJI IMAJU PRAVNU SNAGU USTAVNIH ODREDABA

1. Konvencija o spriječavanju i kažnjavanju zločina genocida, 1948.
2. Opća deklaracija o ljudskim pravima, 1948.
3. Ženevske konvencije I-IV. o zaštiti žrtava rata, 1949. i Ženevski dopunski protokoli I-II. 1977.
4. Europska konvencija o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda iz 1950., te Protokol uz nju.
5. Konvencija u svezi s pravnim statusom izbjeglica, 1951. te dopunski protokoli iz 1966.
6. Konvencija o nacionalnosti udanih žena, 1957.
7. Konvencija o smanjenju broja osoba bez državljanstva iz 1961.
8. Europska socijalna povelja iz 1961. i Protokol 1 u dodatku.
9. Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije iz 1965.
10. Međunarodni ugovor o građanskim i političkim pravima iz 1966. i dodatni Opći protokoli iz 1989.
11. Međunarodni ugovor o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima, 1966.
12. Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije žena, 1979.
13. Deklaracija Ujedinjenih naroda o ukidanju svih oblika netolerancije i diskriminacije temeljene na vjeri ili uvjerenju iz 1981.
14. Konvencija protiv mučenja i drugog okrutnog, nehumanog ili ponizavajućeg postupanja ili kažnjavanja iz 1984.
15. Europska konvencija o spriječavanju mučenja i nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja iz 1987.
16. Konvencija o pravima djeteta iz 1989.
17. Konvencija o pravima radnika na privremenom radu u inozemstvu i članova njihovih obitelji iz 1990.
18. Dokument sastanka u Kopenhagenu Konferencije o ljudskoj dimenziji KESS-a, Dio IV iz 1990.
19. Preporuke parlamentarne skupštine Vijeća Europe o pravima manjina, točke 10.13 iz 1990.
20. Deklaracija Ujedinjenih naroda o pravima osoba koje su pripadnici nacionalnim ili etničkim, vjerskim ili jezičnim manjinama iz 1990.
21. Europska povelja o regionalnim ili manjinskim jezicima iz 1992.

VII DIO – KAZALO STAVOVA UZ PREGOVORE O USTROJU BOSNE I HERCEGOVINE

1991.

27. veljača: SDS BiH odbija potpisati „Deklaraciju o suverenosti i nedjeljivosti BiH" koju su podržali HDZ i SDA.

11. travanj: Na sjednici Skupštine SR BiH iskazana je namjera nekoliko općina sa područja sjeverno-zapadne Bosne o priključenju tzv. Krajini u RH.

26. travanj: Osnovana je „Skupština zajednica opština Bosanska Krajina" sa sjedištem u Banja Luci srpskog političkog predznaka.

6. svibanj: SDS BiH u Bosanskom Petrovu selu (ispod planine Ozren) proglašava SAO Ozren.

3. lipanj: Alija Izetbegović i Kiro Gligorov su objavili zajednički prijedlog pod nazivom „Platforma o budućoj jugoslovenskoj zajednici"

24. lipanj: Srbi s okupiranih područja RH i SR BiH ("Vlada RSK" i "Izvršno vijeće SAO Bosanske Krajine") u Banja Luci potpisuju sporazum o suradnji s krajnjim ciljem ujedinjavanja tih područja u jednu "državnu tvorevinu". Referendum po pitanju ujedinjenja treba biti održan ne kasnije od 01. rujna 1992.

27. lipanj: U Bosanskom Grahovu je održana „zajednička sjednica skupština SAO Krajine i Bosanske Krajine" gdje je usvojena „Deklaracija o ujedinjenju" (koja je naknadno, intervencijom vrha SDS BiH, povučena).

7./8. srpanj: Potpisan je „Brijunski sporazum".

13. srpanj: Nizozemska, kao zemlja predsjedatelj EU, predlaže odgodu priznanja republika iz sastava SFRJ dok se dogovorno ne izvrši promjena unutarnjih granica.

U Sarajevu su počeli razgovori predstavnika Bošnjaka, Muhameda Filipovića i Adila Zulfikarpašića, a uz znanje Alije Izetbegovića, sa vodstvom SDS BiH (R. Karadžić, N. Koljević i M. Krajišnik) s ciljem postizanja srpsko-muslimanske nagodbe o budućem statusu BiH u budućoj Jugoslaviji.

8. kolovoza: U Haagu usvojena Deklaracija ministara inozemnih poslova EZ o Jugoslaviji.

12. kolovoz: U Beogradu su S. Milošević, R. Karadžić, N. Koljević, M. Krajišnik, A. Zulfikarpašić i M. Filipović postigli suglasnost o „Inicijativi za mirno i demokratsko rešenje jugoslovenske krize" (tzv. Beogradska inicijativa ili pak "Istorijski sporazum između Muslimana i Srba"). Pritisnut prosvjedima Hrvata iz BiH, Izetbegović se odrekao Inicijative.

3. rujan: EZ usvaja „Deklaraciju o nepovredivosti granica" te, na prijedlog nizozemskog mvp Hansa van den Broeka, imenuje lorda Petera Caringtona za predsjednika „Mirovne konferencije o Jugoslaviji".

10. rujan: Predsjedništvo SR BiH je zatražilo od EZ slanje promatrača u BiH

16. rujan: Osnovana je Srpska autonomna oblast (SAO) Bosanska krajina i SAO Hercegovina.

26. rujan: Na 4. sjednici Mirovne konferencije u Haagu, lord Carrington traži da se gospodarska pomoć EZ ne upućuje u SFRJ dok se ne postigne dugoročno prihvatljivo rješenje oko novog ustavnog uređenja SFRJ.

1. listopad: JNA je u napadu na Dubrovačko područje, sravnila selo Ravno kao i drugih 5 sela na području Hercegovine.

15. listopad: Skupština SR BiH je usvojila „Platformu o budućem uređenju jugoslavenske zajednice" po kojoj je SR BiH spremna pristupiti Jugoslaviji ukoliko u njoj budu i Hrvatska i Srbija.

18. listopad: Na zasjedanju u Haagu, MKBJ donosi plan za rješenje krize pod nazivom „Okviri za opće rješenje jugoslavenske krize".

22. listopad: Osnovana je SAO Romanija sa sjedištem u Sarajevu.

24. listopad: „Poslanici" Kluba Srpske demokratske stranke (u BiH) i Kluba Srpskog pokreta obnove u Skupštini BiH, donijeli su „Odluku o formiranju Skupštine srpskog naroda u BiH" te odluku o ostajanju bosanskih Srba u Jugoslaviji.

28. listopad: Osnovana je SAO Sjeveroistočne Bosne.

5. studeni: Osnovana je SAO Sjeverne Bosne sa sjedištem u Doboju.

9./10. studeni: Održan je „plebiscit srpskog naroda u BiH" na kojem se 95% Srba izjasnilo «za Jugoslaviju ravnopravnih naroda, u kojoj bi bili Srbija, Crna Gora, SAO Krajina, SAO Slavonija, Baranja i zapadni Srem, i ostali narodi koji se zato izjasne».

12. studeni: Osnovana je Hrvatska zajednica Bosanska Posavina.

18. studeni: Osnovana je Hrvatska zajednica Herceg-Bosna.

20. studeni: Bosna i Hercegovina traži da se u BiH pošalju snage UN-a.

21. studeni: U Sarajevu je „Skupština srpskog naroda u BiH" donijela „Odluku o verifikaciji proglašenih srpskih autonomnih oblasti u Bosni i Hercegovini" (SAO Krajina, SAO Hercegovina, SAO Romanijsko-Birčanska, SAO Sjeverna Bosna). Ujedno su donijeli i „Odluku o priznanju Republike Srpske Krajine kao federalne jedinice Jugoslavije" te „Odluku o pripremama za formiranje Republike Srpske Bosne i Hercegovine"

7. prosinac: Badinterova komisija objavljuje mišljenje broj1: «SFRJ je u procesu dezintegracije».

16. prosinac: Ministri vanjskih poslova zemalja članica EZ usvajaju „Načela za priznavanje novih država u Istočnoj Europi i Sovjetskom savezu", i «Deklaraciju o Jugoslaviji».

24. prosinac: Hrvatska, Slovenija, BiH i Makedonija su zatražile dobivanje međunarodnog priznanja od strane EZ.

1992

9. siječanj: „Skupština srpskog naroda u BiH" proglasila je, na sjednici u Sarajevu, „Republiku srpskog naroda u Bosni i Hercegovini kao federalnu jedinicu Jugoslavije".

10. siječanj: Osnovana je «Srpska opština Bihać».

25. siječanj: Skupština R BiH raspisuje referendum za 29. 02-01. 03. Srpske stranke su bojkotirale raspravu i

odluku o raspisivanju referenduma.

27. siječanj: Osnovana je Hrvatska zajednica Srednja Bosna.

4. veljača: JNA je napala Mostar kojeg brane postrojbe HVO-a.

13./14. veljača: U Sarajevu, u rezidenciji „Konak" održani su razgovori predstavnika EZ i vodećih nacionalnih stranaka iz BiH (Izetbegović, Mahmutćehajić, Kadić, Boban, Stanić, Lasić, Karadžić, Koljević, Krajišnik)

21./22. veljača: U Lisabonu su nastavljeni razgovori započeti u Sarajevu 13/14. veljače (Izetbegović, Silajdžić, Lasić, Stanić, Karadžić, Koljević, Krajišnik). Postignut je dogovor: vanjske su granice nepromjenjive, ustavno uređenje će se temeljiti na nekoliko entiteta temeljenih na etničkim načelima i pregovori se nastavljaju uz pomoć EZ.

28. veljača: U Sarajevu, u rezidenciji „Konak", nastavljeni su razgovori predstavnika MZ i EZ od 21/22. veljače.

Skupština srpskog naroda BiH donijela je odluku o proglašenju ustava Srpske republike Bosne i Hercegovine.

29. veljača: Hrvati i Muslimani masovno glasuju na referendumu za neovisnost BiH (od upisanih 3.253.847 birača, na referendum je izašlo 2.073.568 birača, odnosno 64,31%). Za neovisnost je glasovalo 2.061.932 glasača ili 99,44% od broja izašlih.

3. ožujak: RBiH proglašava nezavisnost

7/8. ožujak: Na sjednici u Bruxellesu, nastavljajući sjednicu od 28. veljače, EZ predlaže radni prijedlog budućeg ustavnog ustrojstva BiH (kantoni temeljeni na nacionalnoj osnovi) koji je prihvaćen od hrvatske i muslimanske, a odbijen od članova srpske delegacije.

11. ožujak: Skupština srpskog naroda u BiH jednoglasno odbija prijedlog ustavnog uređenja BiH predložen od strane EZ dana 8. ožujka.

18. ožujak: U Sarajevu je, pod nadzorom predstavnika EZ, nastavljajući se na sastanak od 7/8. ožujka, od strane predstavnika vodećih političkih stranaka, potpisan dogovor o budućem uređenju RBiH u 3 autonomne cjeline određene po etničkim kriterijima.

25. ožujak: Alija Izetbegović traži od građana RBiH ne prihvaćanje „podjele BiH na etničkim načelima" ističući kako je on „morao potpisati sporazum jer su iz EZ to od njega tražili kao preduvjet za dobivanje međunarodnog priznanja".

27. ožujak: Proglašena je „Srpska republika BiH"

Vlada BiH traži od UN slanje vojnih promatrača s ciljem nadgledanja prekida vatre u Bosanskom Brodu.

30. ožujak: U Bruxellesu je održan 6. krug pregovora o budućnosti BiH. Predložena radna grupa (3 člana iz BiH, 3 člana imenuje EZ) koja treba predložiti zemljovid novog unutarnjeg ustrojstva BiH temeljem nacionalnih, zemljovidnih, gospodarskih, vjerskih, kulturnih i povijesnih kriterija.

5. travanj: JNA, sa većinom pripadnika srpske nacionalnosti, počinje opsadu Sarajeva.

6. travanj: U Bruxellesu ministri vanjskih poslova EZ donose zajedničku izjavu o priznaju Bosne i Hercegovine.

Jugoslavenska vojska počinje opsadu Sarajeva.

7. travanj: Na prijedlog Vlade RH, a u skladu sa Zaključkom Hrvatskog sabora, predsjednik Tuđman donosi «Odluku o priznanju Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine kao suverene i samostalne države».

Skupština srpskog naroda u BiH donosi u Banja Luci odluku o proglašenju Srpske Republike Bosne i Hercegovine.

UN odlučuje poslati 14.000 vojnika na prostor bivše Jugoslavije.

SAD donose odluku o međunarodnom priznanju Hrvatske, Slovenije i Bosne i Hercegovine.

10. travanj: Održan je 7. krug razgovora predstavnika MZ i RBIH u Sarajevu bez vidljivog napretka.

27. travanj: Srbija i Crna Gora osnivaju Saveznu Republiku Jugoslaviju.

2. svibanj: U Lisabonu (Guimaraes) su neuspjehom završeni pregovori predstavnika MZ i RBiH (8. krug) o uređenju RBiH, započeti 29. travnja. Izetbegović nije prihvatio Cutileirov plan o uređenju BiH na kantone/provincije.
Bosanski Srbi napadaju Sarajevo iz svih oruđa.

22. svibanj: Bosna i Hercegovina postaje članicom Ujedinjenih naroda.

27. svibanj: U sarajevskoj Ulici Vase Miskina, dok su čekali kruh, od ispaljene minobacačke granate ubijeno je 16, a ranjeno 140 osoba.

30. svibanj: Vijeće sigurnosti UN uvodi embargo protiv Srbije i Crne Gore.

15. lipnja: Predsjednici Tuđman i Izetbegović potpisali zajedničku izjavu o uspostavi diplomatskih odnosa na nivou ambasada.

29. lipanj: Slijetanjem francuskog zrakoplova otvara se zračni most sa Sarajevom, 24 sata nakon kratkog posjeta francuskog predsjednika Francoisa Mitterranda glavnom gradu BiH.

Vijeće sigurnosti UN odobrava raspoređivanje tisuću "plavih kaciga" na sarajevskoj zračnoj luci, koju Srbi napuštaju, ali se raspoređuju oko nje.

2. srpanj: Europska zajednica uspostavlja humanitarni zračni most sa Sarajevom.

3. srpanj: Osniva se Hrvatska zajednica Herceg-Bosna.

U Sarajevu (Lukavica) su nastavljeni pregovori o BiH pod vodstvom lorda Carringtona. Za nepostizanje dogovora, Carrington optužuje Izetbegovića.

4. srpanj: Arbitražna komisija Konferencije o Jugoslaviji objavljuje Deklaraciju o Jugoslaviji kojom je utvrđen prestanak postojanja SFRJ.

10. srpanj: Zapadno-europska unija (WEU) odlučuje uvesti pomorski nadzor poštivanja embarga protiv Srbije i Crne Gore u Jadranu. NATO pakt odlučuje pridružiti se sa svojim pomorskim snagama nadzoru poštivanja embarga.

13. srpanj: Glavni tajnik UN predlaže VS UN slanje dodatnih 500 vojnika (uz 1100 promatrača)

17. srpanj: U Londonu su predstavnici Hrvata, Srba i Muslimana potpisali prvi od mnogobrojnih (neprovedenih) dogovora o prekidu vatre u BiH.

21. srpanj: Predsjednici Tuđman i Izetbegović potpisali u Zagrebu «Sporazum o prijateljstvu i suradnji između Republike Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske».

2. kolovoz: Jedan američki dnevni list („The Guardian“) otkriva postojanje srpskih zarobljeničkih logora. Vijeće sigurnosti uskoro potvrđuje postojanje logora koji se nalazi na područjima BiH pod nadzorom Srba.

4. kolovoz: Ujedinjeni narodi traže od zaraćenih strana da omoguće Međunarodnom komitetu Crvenog križa i drugim međunarodnim organizacijama pristup u zatočeničke logore na prostoru bivše Jugoslavije, posebice u BiH.

16. kolovoza: Predsjedništvo BiH usvojilo dokument o Ustavnim principima unutarnjeg uređenja Bosne i Hercegovine.

26./27. kolovoz: Na Konferenciji o bivšoj Jugoslaviji u Londonu Srbija je prozvana agresorom, zatraženo je priznanje BiH od strane SRJ.

28. kolovoz: Završeni su pregovori u Londonu. Srbi su odbili staviti svoje teško naoružanje pod nadzor UN-a.

3. rujan: VS UN u predsjedničkoj izjavi pozvalo na brzu primjenu svih obveza preuzetih na međunarodnoj konferenciji o bivšoj Jugoslaviji, jer je Londonska konferencija «ustanovila okvir unutar kojeg . . može biti postignuto sveobuhvatno rješenje krize». Međunarodna konferencija o bivšoj Jugoslaviji (MKBJ) počinje s radom u Ženevi pod supredsjedanjem izaslanika Ujedinjenih naroda Cyrusa Vancea i izaslanika Europske zajednice lorda Davida Owena.

10. rujan: Alija Izetbegović obećava, tijekom razgovora sa Davidom Owenom i Cyrusom Vanceom u Sarajevu, dolazak na sastanak MKBJ u Ženevi 18. rujna ukoliko Srbi prestanu sa napadima na Sarajevo.

13. rujan: Alija Izetbegović, pismenim putem izvješćuje supredsjedatelje Owena i Vancea da Predsjedništvo BiH više nije spremno sudjelovati na sastanku koji se treba održati 18. rujna u Ženevi. Nakon dodatnog pritiska, na sastanak ipak pristaje poslati Harisa Silajdžića.

14. rujan: Ujedinjeni narodi odobravaju slanje više tisuća dodatnih "plavih kaciga".

18. rujan: Čelnici triju nacionalnih zajednica Bosne i Hercegovine prisustvuju mirovnim pregovorima u Ženevi, ali se odbijaju izravno sastati.

21. rujan: Predsjednici Tuđman i Izetbegović u New Yorku potpisali su Dodatak Sporazumu o prijateljstvu i suradnji između Republike Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske.

29. rujan: Počinje novi krug ženevskih pregovora na koje po prvi put dolazi i Alija Izetbegović. Predsjednici Tuđman i Ćosić potpisuju zajedničku izjavu u kojoj u potpunosti osuđuju sve radnje povezane sa etničkim čišćenjem.

4. listopad: Čelnik bosanskih Srba Radovan Karadžić prijeti napuštanjem mirovnih pregovora ako Vijeće sigurnosti UN uvede "zonu zabrane letenja" iznad BiH.

8. listopad: Predstavnici bosanskih Hrvata, Srba i Muslimana predlažu različita viđenja teritorijalnog ustroja BiH

9. listopad: Vijeće sigurnosti UN usvojilo je rezoluciju o zabrani letenja iznad područja BiH.

19/20/21. listopad: U Ženevi je održan sastanak sukobljenih strana sa predstavnicima MKBJ. Na tiskovnoj konferenciji, Alija Izetbegović podržava prijedlog supredsjedatelja po predloženom nacrtu ustavnog ustrojstva BiH (kasnijem VOMP).

27. listopad: Cyrus Vance i lord Owen predstavljaju međunarodnoj javnosti nacrt ustava za Bosnu i Hercegovinu predlažući decentraliziranu državu uređenu od sedam do deset autonomnih provincija. Srbi odbacuju nacrt, tražeći strogu etničku podjelu BiH.

30. listopada: U pismu glavnom tajniku UN Boutrosu Ghaliju, veleposlanik BiH Muhamed Šaćirbej navodi da Vlada BiH prihvaća «načela» Ustava BiH koji predviđa podjelu BiH na sedam ili deset pokrajina.

31. listopad: Skupština Republike Srpske Krajine i Skupština Republike Srpske u Prijedoru usvojile «Deklaraciju o saradnji i težnjama za ujedinjenjem Republike Srpske i Republike Srpske Krajine».

2. studeni: Na sjednici Narodne skupštine Republike Srpske, odlučeno je da delegacija RS više ne sudjeluje na pregovorima u Ženevi dok se ne prizna postojanje Republike Srpske i pravo naroda na samoopredjeljenje. Odbačen je prijedlog unutarnjeg ustrojstva BiH od 27. 10.

16. studeni: Počelo je pooštravanje provedbe pomorskog embarga protiv Srbije i Crne Gore od strane MZ.

8. prosinac: Čelnici bosanskih Muslimana, Hrvata i Srba predočuju uvelike različite zemljovide, iznoseći svoje planove za provincijsko ustrojavanje BiH nakon postizanja političkog rješenja.

16. prosinac: U Ženevi se održava sastanak ministara vanjskih poslova 29 zemalja o krizi u BiH. Američki državni tajnik Lawrence Eagleburger označava Karadžića i Miloševića kao moguće ratne zločince.

17. prosinac: U Zagrebu je održan susret supredsjedatelja MKBJ sa predsjednicima Tuđmanom i Izetbegovićem kojem je nazočio Mate Boban, kako bi Muslimani i Hrvati iz BiH približili svoje stavove te nagovorili Izetbegovića da prihvati pregovore sa SDS-om koji su se trebali održati 2. 1. 1993. David Owen ističe Ejupa Ganića, člana Predsjedništva BiH, kao ključnog protivnika predloženog VOMP.

20. prosinac: Slobodan Milošević pobjeđuje na predsjedničkim izborima u Srbiji.

27. prosinac: U Ženevi se, sa supredsjedateljima MKBJ, susreću predsjednici Tuđman i Izetbegović

29. prosinac: Parlament Savezne Republike Jugoslavije smjenjuje premijera Milana Panića, koji je optužen da rasprodaje srpske interese.

1993.

-5. siječanj: Mirovni plan koji su izradili međunarodni posrednici Cyrus Vance i lord David Owen predočen u Ženevi sudionicima Konferencije o bivšoj Jugoslaviji. Zahtjeva se prihvaćanje ustavnih načela, prekid neprijateljstava. Predložen je zemljovid po kojem se BiH ustrojava kao država sa 10 provincija. Prvi put su Alija Izetbegović, Radovan Karadžić i Mate Boban zajedno.

4. siječanj: Hrvatski čelnik Mate Boban potpisuje cjelokupni Vance-Owenov mirovni plan, što muslimanska i srpska strana odbijaju učiniti. Pregovori su prekinuti.

7. siječanj: Alija Izetbegović, tijekom razgovora u Ženevi, protivi se predloženom zemljovidu koji, po njemu, ozakonjuje plodove etničkog čišćenja.

8. siječanj: Pripadnik srpskih snaga ubija, u Sarajevu u vozilu UN, potpredsjednika vlade RBiH Hakiju Turajlića.

10/12. siječanj: Nastavljaju se, u Ženevi, mirovni pregovori uz ocjene da se radi o "zadnjoj prilici". Srbijanski predsjednik Milošević prvi put se pojavljuje u Ženevi gdje uspijeva nagovoriti bosanske Srbe da 12. siječnja prihvate predložena ustavna rješenja za BiH.

12. siječanj: Hrvati prihvaćaju cjelokupni VOMP (ustavna načela, zemljovid i prekid neprijateljstava), bosanski Muslimani potpisuju ustavna načela i prekid neprijateljstava dok su bosanski Srbi potpisali samo prekid neprijateljstava i uvjetno prihvatili ustavna načela iz Vance Owenova plana.

14. siječanj: Ministri vanjskih poslova EZ daju predstavnicima Srba iz BiH 6-dnevni ultimatum za davanje konačnog pristanka na predloženi plan.

15. siječanj: U Zagrebu je održan susret supredsjedatelja MKBJ sa predsjednicima Tuđmanom i Izetbegovićem.

18. siječnja: Predsjednik SR Jugoslavije Dobrica Ćosić uputio je glavnom tajniku UN Boutrosu Ghaliju pismo u kojem ga izvješćuje o «agresiji muslimanskih snaga» od 16.1.1993. na teritorij SRJ. D. Ćosić napominje da je do agresije došlo u trenutku kada su na Ženevskoj konferenciji stvoreni uvjeti za početak mirnog rješavanja ratne krize u BiH.

21. siječanj: Novi državni tajnik SAD, Warren Christopher izražava sumnju u učinkovitost predloženog VOMP.

23/30. siječanj: Pregovori u Ženevi, koji su započeli 23. siječnja, 30. siječnja su prekinuti nakon što su Srbi i Muslimani odbili potpisati ključne dijelove mirovnog Plana. Vance i Owen odlaze u New York tražiti podršku Vijeća sigurnosti UN.

1. veljače: Državni tajnik SAD, Warren Christopher odbija podržati VOMP u trenutku kad se pregovori iz Europe sele u UN.

6./7. veljače: U New Yorku su održani pregovori o VOMP između sukobljenih strana. Hrvatski predstavnik Boban je bio najsusretljiviji dok su Karadžić i Silajdžić djelovali destruktivno po VOMP.

10. veljače: Sjedinjene Države daju uvjetnu podršku VOMP-u i imenuju svog posebnog izaslanika za mirovne pregovore, Reginalda Bartholomewa, dok Ruska federacija traži promatrački status za Vitalija Čurkina kao posebnog izaslanika ruskog predsjednika Borisa Jelcina.

22. veljače: Ujedinjeni narodi donose odluku o osnivanju međunarodnog suda koji treba suditi osobama koji teško krše ljudska prava na prostoru bivše Jugoslavije.

27./28. veljače: Na posebnim sastancima sa supredsjedateljima MKBJ održanim u New Yorku, Alija Izetbegović ne želi prihvatiti ponuđenu verziju zemljovida VOMP.

1. ožujka: Američki zrakoplovi počinju operaciju dostave humanitarne pomoći ugroženom pučanstvu istočne Bosne.

2. ožujak: U New Yorku je održan susret supredsjedatelja MKBJ sa Alijom Izetbegovićem, Milom Akmadžićem, Matom Bobanom i Radovanom Karadžićem.

8. ožujak: Alija Izetbegović potpisuje vojni dio Sporazuma o miru u BiH.

Na sastanku u Bruxellesu, mvp zemalja članica EZ daju čvrstu potporu VOMP.

11. ožujak: U Parizu, francuski predsjednik Mitterrand, zajedno sa Owenom i Vanceom, traži od Miloševića da pritisne bosanske Srbe kako bi isti prihvatili predložene zemljovide iz VOMP.

15. ožujak: Skupština RBiH daje podršku mirovnom procesu i nastavku pregovora u New Yorku.

16./25. ožujak: Pod velikim međunarodnim pritiskom, na sastanku u New Yorku 25. ožujka, bosanski Muslimani (Alija Izetbegović) stavljaju svoj potpis na cjeloviti mirovni plan *(Sporazumi o BiH i Sporazum o miru u BiH od 30. 1. te Mape provincija i Sporazum o prijelaznim rješenjima od 25.3.)*, ostavljajući Srbe kao jedinu stranu koja to odbija.

22. ožujak: Bosna i Hercegovina podnosi, Međunarodnom sudu pravde u Den Haagu, tužbu protiv SR Jugoslavije.

31. ožujak: Vijeće sigurnosti UN usvaja rezoluciju broj 816 o uporabi sile u nametanju zabrane letenja iznad BiH.

2. travanj: Norveški ministar vanjskih poslova Thorvald Stoltenberg pristaje preuzeti dužnost Cyrusa Vancea (76) kao UN-ova predstavnika Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji.

3. travanj: Narodna Skupština bosanskih Srba, na zasjedanju u Bileći, kategorički odbacuje uređenje BiH na deset provincija, kako je predviđeno Vance-Owenovim planom.

5. travanj: Tijekom jednogodišnjeg rata u Bosni i Hercegovini, prema službenom izvješću bosanskih vlasti, poginulo je 130.000 ljudi – od čega više od 8.000 u Sarajevu. Prema istraživanjima jedne misije Europske zajednice silovano je oko 20.000 žena. Više od 1.500.000 ljudi je raseljeno ili prognano, veliki broj njih našao je utočište u Hrvatskoj.

12. travanj: Početak NATO-ove operacije „Spriječiti letenje" radi poštovanja zone zračnog isključenja koju je odredio NATO 9. listopada 1992. u BiH.

17. travanj: U Vijeću sigurnosti UN postignuta je suglasnost, donošenjem rezolucije broj 820, o pooštravanju sankcija protiv Srbije i Crne Gore ako 26. travnja bosanski Srbi ne prihvate plan.

21. travanj: Istočnobosanski grad Srebrenica s bližom okolicom proglašava se „demilitariziranom zonom" pod zaštitom Ujedinjenih naroda.

24. travanj: Na marginama susreta u Zagrebu, Alija Izetbegović ponavlja lordu Owenu spremnost za teritorijalne nagodbe sa srpskom stranom u BiH, ali tek nakon što su u Ruskoj Federaciji održi referendum.

25. travanj: Predsjednik Predsjedništva RBiH i predsjednik HZ HB potpisali u Zagrebu Zajedničku izjavu o formiranju i ustrojstvu zajedničkog zapovjedništva Armije BiH i HVO.

26. travanj: Pojačane sankcije UN se počinju primjenjivati, nakon što Narodna Skupština bosanskih Srba, na zasjedanju u Bijeljini, nije prihvatila VOMP.

29. travanj: Vance i Owen sazivaju sastanak čelnika triju nacionalnih zajednica BiH i predsjednika susjednih država nastalih na prostoru bivše Jugoslavije u Ateni, na kojem R. Karadžić potpisuje Vance-Owenov plan, prepuštajući konačnu odluku o njegovom prihvaćanju samozvanom srpskom parlamentu.

1. svibanj: Američki predsjednik Bill Clinton odlučuje o „dodatnim mjerama" ako vođe Srba u BiH ne prihvate Vance-Owenov plan.

2. svibanj: Radovan Karadžić na sastanku na vrhu u Ateni potpisuje VOMP.

6. svibanj: Narodna Skupština bosanskih Srba, na poziv Ratka Mladića i Biljane Plavšić, odbija ratificirati Karadžićev potpis na mirovnom planu, prebacujući konačnu odluku o tom pitanju na referendum čije je održavanje najavljeno za 15. i 16. svibnja.

Na susretu sa Trojkom EZ (Danska, Belgija, Velika Britanija) u Bruxellesu, državni tajnik SAD Warren Christopher ističe kako VOMP nije u potpunosti propao te da bi neki dijelovi VOMP mogli, u budućnosti, biti od koristi.

7. svibanj: Nakon Srebrenice, 21. travnja, UN osniva još pet „sigurnosnih zona" (Sarajevo, Tuzla, Žepa, Goražde i Bihać);

9. svibanj: Počeli su sukobi između Hrvata i Muslimana u Mostaru.

10. svibanj: Vijeće mvp EZ u potpunosti prihvaća VOMP.

11. svibanj: Skupština RBiH (bez nazočnosti predstavnika Srba iz BiH) bezuvjetno prihvaća Vance-Owenov mirovni plan.

16. svibanj: Na referendumu održanim u Republici Srpskoj, koji međunarodni posrednici ne priznaju, 96 posto bosanskih Srba izjasnilo se protiv VOMP.

17. svibanj: Šefovi diplomacija SAD, Velike Britanije, Ruske Federacije i Francuske (Christopher, Hurd, Juppe, Kozirjev) počinju razgovore o novoj diplomatskoj inicijativi (kasnije nazvanoj Program zajedničke akcije) za rješenje stanja u BiH, bez obzira na postojeći VOMP.

18. svibanj: Na sastanku u Međugorju, u nazočnosti supredsjedatelja Owena i Stoltenberga te predsjednika Tuđmana i Izetbegovića, predstavnici Hrvata i Muslimana iz BiH postižu suglasnost o provedbi VOMP.

22. svibanj: Sjedinjene Države, Rusija, Francuska, Velika Britanija i Španjolska obznanjuju „Program zajedničke akcije", kojim se predviđa zaštita „sigurnosnih zona", a odbacuje vojna intervencija.

Predsjednik Predsjedništva BiH Alija Izetbegović ocjenjuje plan „neprihvatljivim", dok ga bosanski Srbi, koji nadziru oko 70% BiH, pozdravljaju.

4. lipanj: VS UN usvojilo je Rezoluciju broj 836 kojom se određena područja BiH nazivaju zaštićenima.

12. lipanj: U Ženevi započinje novi krug razgovora. Supredsjedatelji zakazuju prvi sastanak s kolektivnim Predsjedništvom BiH u pokušaju da prisile Izetbegovića da pregovara o ustavnom ustroju BiH koji bi poštivao i etnička načela.

16. lipanj: Predsjednici Tuđman i Milošević, tijekom sastanka u Ženevi, postižu dogovor o načelima organizacije BiH kao federalne ili konfederalne države poštujući interese tri konstitutivna naroda

17. lipnja: Owen izjavljuje da je VOMP te da je rat otišao predaleko da se za njega iznađe pravedno rješenje.

Američki predsjednik Bill Clinton potvrđuje da se Sjedinjene Države neće protiviti uređenju BiH temeljenom na etničkom ključu ako bi to dovelo do mira.

18. lipanj: Vijeće sigurnosti odobrava slanje dodatnih 7.600 „plavih kaciga".

20. lipanj: David Owen, u emisiji BBC-a prvi put najavljuje novi mirovni plan, uz napomenu kako mu najveću brigu u postizanju mira, predstavljaju Muslimani koji odbijaju pregovore.

Ministri vanjskih poslova EU, na susretu u Kopenhagenu, podržavaju rješenje koje je podjednako prihvatljivo za sve tri strane u BiH.

Alija Izetbegović, na sastanku sa predstavnicima EZ (mvp Belgije, Danske i Ujedinjenog Kraljevstva), odbija njihov prijedlog da sudjeluje u pregovorima o postizanju mira u BiH ističući, kao uvjet, prekid opsade Sarajeva.

23. lipanj: Iznijet je Ustavni prijedlog za konfederaciju. Prijedlog u devet točaka predstavljen je sedmorici članova Predsjedništva BiH koji su u Ženevu došli bez Izetbegovića. Susretu su nazočili i predsjednici Tuđman, Bulatović i Milošević

24. lipanj: Iznosi se plan o konfederalnom uređenju Bosne i Hercegovine koji podržavaju i posrednici lord Owen i Stoltenberg.

27. lipanj: U Ženevi su počeli novi mirovni progovori. Hrvati i Srbi daju potporu predloženom Owen-Stoltenbergovom planu. Sastanak je održan na razini predsjednika država.

30. lipanj: Alija Izetbegović prihvaća predloženi plan pod uvjetom da ga potvrdi Skupština BiH. Počinju pregovori o zemljovidima koji se održavaju na ratnom brodu „Invincible".

7. srpanj: Alija Izetbegović, u pismu lordu Owenu navodi kako su prijedlozi sastanka održanog u Ženevi 23. lipnja, teško prihvatljivi

9. srpanj: Predsjedništvo BiH, na sjednici u Veleposlanstvu BiH u Zagrebu, odbija prijedlog supredsjedatelja MKBJ o konfederalnom ustroju BiH od tri ustrojstvene jedinice.

13. srpanj: Organizacija islamske konferencije nudi 18.000 vojnika koji bi sudjelovali u zaštiti „sigurnosnih zona".

17. srpanj: Na sastanku MKBJ u Ženevi, predsjednici Tuđman i Milošević, u suradnji sa supredsjedateljima MKBJ, objavljuju izjavu kojom opovrgavaju postojanje namjere o podjeli BiH između Hrvata i Srba. Alija Izetbegović nije htio doći na sastanak.

20. srpanj: Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, temeljem održanih razgovora i pregovora od 17. i 18. srpnja, predlaže federalno uređenje sa sastavnim jedinicama koje ne bi bile određene isključivo po etničkom ključu.

27. srpanj: Novi odlučujući krug pregovora otvara se u Ženevi gdje Srbi i Hrvati daju potporu prijedlogu posrednika o stvaranju nove „Unije", saveza triju etničkih bosansko-hercegovačkih republika.

29. srpanj: Supredsjedatelji MKBJ predlažu „Uniju Republika Bosne i Hercegovine", koju bi činile tri konstitutivne jedinice.

30. srpanj: Izetbegović pristaje na ustavne prijedloge o „Uniji" koje sada treba odobriti parlament BiH. Pregovori se vraćaju zemljovidu.

2. kolovoz: Izetbegović bojkotira mirovne pregovore, uvjetujući svoj povratak srpskim povlačenjem s dvije strateški važne planine iznad Sarajeva.

3. kolovoz: U Ženevi je došlo du susreta supredsjedatelja MKBJ sa predsjednicima Tuđmanom, Bulatovićem, Miloševićem i Izetbegovićem.

9. kolovoz: Pregovori se nastavljaju, no Izetbegović odbija izravno pregovarati sa Srbima i Hrvatima dok se Srbi ne povuku sa Igmana i Bjelašnice.

11. kolovoz: Zamijenivši Reginalda Bartholomewa Charles Redman je postao specijalni izaslanik SAD za bivšu Jugoslaviju.

16. kolovoz: Nakon jednotjednih bilateralnih pregovora, sve strane pristaju na izravne međusobne pregovore. Posrednici najavljuju probni sporazum o stavljanju Sarajeva pod nadzor UN-a nakon postizanja konačnog mirovnog rješenja.

18. kolovoz: Tri strane (Izetbegović, Karadžić, Boban) dogovaraju se o pojedinostima sporazuma o Sarajevu, utvrđujući UN-ov mandat na dvije godine.

19. kolovoz: U želji da dovrše pregovore o zemljovidu, posrednici zovu u Ženevu predsjednike Hrvatske, Srbije i Crne Gore, Tuđmana, Miloševića i Bulatovića, kako bi potaknuli strane u BiH da prihvate predloženo.

20. kolovoz: Međunarodni mirovni posrednici predstavili su stranama na pregovorima o miru u Bosni i Hercegovini kompromisni zemljovid o uređenju BiH, čime je upotpunjen mirovni sporazum o kojem se pregovaralo gotovo godinu dana.

23. kolovoz: Na skupu u Zenici, Alija Izetbegović izjavljuje kako će Skupštini RBiH predložiti odbijanje ponuđenog mirovnog plana.

27./28. kolovoz: Na sjednici Skupštine RBiH, muslimanski zastupnici su iznošenjem primjedbi, praktički, odbacili ponuđeni mirovni plan.

29. kolovoz: Predstavljen je Owen-Stoltenbergov mirovni plan (OSMP).

31. kolovoz: U Ženevi je došlo do susreta supredsjedatelja MKBJ sa predsjednicima Tuđmanom, Bulatovićem, Miloševićem i Izetbegovićem.

1. rujan: U Ženevi su nastavljeni pregovori o postizanju mira u BiH. Bez dogovora su završeni 2. rujna.

14. rujan: Postignut je sporazum između hrvatske i muslimanske strane u BiH te je potpisan tajni sporazum RH i RBiH o Konfederaciji RH i BiH.

15. rujan: Na sastanku u Crnoj Gori, Alija Izetbegović nudi Momčilu Krajišniku odcjepljenje i nezavisnost Republike Srpske, ukoliko bosanski Srbi ustupe dio teritorija bosanskim muslimanima.

16. rujan: Postignut je sporazum između srpske i muslimanske strane u BiH kojim se, temeljem referendumskog izjašnjavanja omogućava secesija republika iz sastava Unije republika BiH.

20. rujna: Na britanskom ratnom brodu „Invincible", koji se u tom trenutku nalazio u međunarodnim vodama jadranskog mora, pod predsjedanjem supredsjedatelja MKBJ, predsjednici Tuđman, Bulatović, Milošević i Izetbegović pokušavaju postići sporazum o miru.

21. rujan: Po povratku u Sarajevo, Alija Izetbegović ističe kako nije sklon prihvatiti ponuđeni mirovni plan.

28. rujan: Skupština BiH, nakon Izetbegovićevog uvodnog izlaganja, odbacuje prijedlog Owen-Stoltenbergovog plana i zahtijeva povrat teritorija i izlaz na more.

30. listopad: Na izvanrednom sastanku Europskog vijeća, objavljena je „Deklaracija o stanju u bivšoj Jugoslaviji".

5. studeni: Lord Owen predstavlja mvp zemalja članica EZ dokument pod nazivom „Zajednička akcija o bivšoj Jugoslaviji" koji postaje poznat kao „Plan akcije EU".

29. studeni: U Ženevi je došlo do susreta mvp zemalja članica EZ sa predsjednicima Tuđmanom, Bulatovićem, Miloševićem i Izetbegovićem te sa Karadžićem i Bobanom.

3. prosinac: Jasushi Akashi je imenovan posebnim izaslanikom glavnog tajnika UN za bivšu Jugoslaviju.

9. prosinac: Na sastanku u Beogradu, Mate Boban izlazi u susret zahtjevima supredsjedatelja MKBJ o davanju ustupaka bosanskim muslimanima. Haris Silajdžić, koji „sudjeluje pregovorima ali iz Sarajeva" povećava teritorijalne zahtjeve zbog čega pregovori ponovo propadaju.

20. prosinac: Predsjednik Tuđman šalje pismo supredsjedateljima MKBJ u kojem ističe neprihvatljivost istupanja Srpske Republike iz BiH temeljem sporazuma između bosanskih Srba i Muslimana. Traži da se o takvim pitanjima odlučuje konsenzusom svih strana u BiH.

21. prosinac: U Ženevi je došlo do susreta supredsjedatelja MKBJ sa predsjednicima Tuđmanom, Bulatovićem, Miloševićem i Izetbegovićem te sa Karadžićem i Bobanom.

22. prosinac: U Bruxellesu je došlo do susreta ministara EU i supredsjedatelja MKBJ sa predsjednicima Tuđmanom, Bulatovićem, Miloševićem i Izetbegovićem te sa Karadžićem i Bobanom. Ministri EZ traže za muslimansku republiku u BiH najmanje 1/3 teritorija. Postignuto je „Božićno primirje".

1994.

9. siječanj: U Bonnu je održan susret predsjednika Tuđmana i Izetbegovića s ciljem uspostave trajnog i cjelovitog mira između Muslimana i Hrvata u BiH. Predsjednik Tuđman je predložio Ugovorni sporazum o uspostavi trajnog i cjelovitog mira između hrvatskog i bošnjačko-muslimanskog naroda u BiH.

14. siječanj: Predsjedništvo BiH je odbilo, u Bonnu ponuđen „Ugovorni sporazum o uspostavi trajnog i cjelovitog mira između hrvatskog i bošnjačko-muslimanskog naroda u BiH". Predložena je uspostava Konfederacije između RH i RBiH kao dvije suverene i međunarodno priznate države.

18. siječanj: U Ženevi su započeli pregovori svih sukobljenih strana iz BiH.

1. veljače: Veleposlanica SAD u UN, Madeleine Albright, u svom govoru traži najmanje 40% teritorija BiH za bosanske muslimane čime je „Plan akcije EU" izravno potkopan.

5. veljače: Pala je granata na tržnicu Markale u Sarajevu: 68 osoba je poginulo, dok je gotovo 200 ranjeno.

9. veljače: Prekid vatre između Srba i Muslimana u Sarajevu, UN je osnovao zonu isključenja teškog oružja na 20 km oko grada, uz NATO-ov ultimatum Srbima koji ističe

20. veljače u 24.00 sati, pod prijetnjom zračnih udara.

10. veljače: Zaključeno je primirje između bosanskih Hrvata i bosanskih Muslimana.

11. veljače: Srbi i Muslimani počinju stavljati teško naoružanje pod kontrolu UN-a.

12. veljače: Održan je drugi krug pregovora u Ženevi (nastavak od 18.1.), bez dogovora o ponuđenim zemljovidima. Karadžić pristaje na Uniju triju republika i dvogodišnje prijelazno razdoblje UN za Sarajevo.

17. veljače: Rusija žurno prebacuje svoje vojnike iz UNPA sektora Istok (RH) u Sarajevo.

21. veljače: NATO povlači odluku o žurnim zračnim udarima na području grada Sarajeva.

28. veljače: Prvi zračni udar snaga NATO saveza u okviru operacije "Zabranjeno letenje" u BiH: američki su zrakoplovi srušili 4 srpska zrakoplova iznad područja Banja Luke.

1. ožujak: Postignut je, nakon trodnevnih pregovora, okvirni sporazum između Sarajeva i Zagreba na poticaj Washingtona o uspostavi hrvatsko-muslimanske federacije u BiH.

12. ožujak: U Splitu je potpisan Vojni sporazum o miru u BiH koji je postao sastavni dio Washingtonskih sporazuma.

13. ožujak: U Beču je postignut konačni sporazum o ustavu Federacije BiH.

15. ožujak: Charles Redman podnosi izvješće „ad hoc" skupini EU (Francuska, Njemačka, Velika Britanija) o razvoju hrvatsko-muslimanskih razgovora.

18. ožujak: Potpisani su Washingtonski sporazumi o stvaranju Federacije BiH (Prijedlog ustava federacije BiH, Preliminarni sporazum o uspostavljanju konfederacije između Federacije BiH i Republike Hrvatske, Sporazum koji osigurava Federaciji pristup Jadranskom moru kroz područje Republike Hrvatske te Sporazum kojim Hrvatska dobiva pravo prolaza kroz općinu Neum).

22. ožujak: Bosanski Srbi traže određivanje granica između Federacije BiH i Republike Srpske te da se Republika Srpska prizna kao nezavisna država.

29. ožujak: Srbi počinju sa napadom na Zone sigurnosti UN.

30. ožujak: Ustavotvorna skupština Federacije BiH je usvojila Ustav Federacije BiH.

10. travanj: Prvo bombardiranje, bez presedana od osnivanja NATO-a 1949.: dva američka zrakoplova F-16 bombardirala su srpske položaje u području Goražda, jedne od 6 zona sigurnosti koje su Srbi napadali od 29. ožujka.

11. travanj: Drugo bombardiranje srpskih položaja na području Goražda od strane zrakoplova NATO saveza s ciljem zaštite osoblja UNPROFOR-a.

16. travanj: Iznad Goražda je srušen britanski zrakoplov iz sastava NATO snaga.

19. travanj: U svom pismu mvp EU, lord Owen spominje osnivanje „Kontaktne skupine".

20. travanj: NATO daje "okvirni pristanak" na zahtjev UN za upotrebu zračnih udara s ciljem obrane stanovništva BiH pred napadima bosanskih Srba.

22. travanj: NATO izdaje ultimatum bosanskim Srbima koji su bombardirali Goražde.

26. travanj: U Londonu je održan prvi sastanak dužnosnika Kontaktne skupine.

7. svibanj: Počeli su, u Beču, pregovori između bosanskih Hrvata i Muslimana s ciljem utvrđivanja načela ustroja Federacije BiH.

11. svibanj: U Beču su završeni pregovori između bosanskih Hrvata i Muslimana usvajanjem načela ustroja kantona Federacije BiH.

12. svibanj: Senat SAD je izglasao jednostrano ukidanje embarga na uvoz oružja u BiH.

13. svibanj: U Ženevi je održan prvi sastanak ministara Kontaktne skupine kojem je nazočila i Trojka EU. Krenulo se u izradu prijedloga unutarnjeg uređenja (na zemljovidu) BiH.

Ruska Duma je izglasala rezoluciju kojom se od Borisa Jelcina traži da se založi za ukidanje sankcija Srbiji.

24. svibanj: Počeli su, u Taloaru (Francuska), dvodnevni pregovori o postizanju mira u BiH u organizaciji Kontaktne grupe. Stvorena je osnova mirovnog plana Kontakt grupe te je područje Federacije sa traženih 58% smanjeno na 51% teritorija BiH.

2. lipanj: Ministar Čurkin iskazuje zadovoljstvo predloženim zemljovidom BiH koji bi trebala predložiti Kontaktna skupina.

8. lipanj: U Ženevi je postignut dogovor između Federacije BiH i „srpske strane iz BiH" o jednomjesečnom primirju počevši od 10. lipnja.

1. srpanj: Radovan Karadžić naziva ponižavajućim zemljovid BiH predložen od strane Kontaktne skupine.

5. srpanj: U Ženevi je održan ministarski skup zemalja članica Kontaktne skupine na kojem je dogovoren zemljovid razgraničenja između Federacije BiH i „srpske strane u BiH".

19. srpanj: Na sastanku Kontaktne skupine dogovoren je dokument naziva „Elementi za konstituiranje Unije BiH"

28. srpanj: Parlament bosanskih Srba odbio je prihvaćanje mirovnog plana Kontakt grupe.

30. srpanj: Na ministarskom sastanku Kontakt grupe Ženevi pozdravljeno je prihvaćanje plana od strane hrvatsko-muslimanske delegacije te osuđeno odbijanje Plana od strane bosanskih Srba. Pooštrene su postojeće i uvedene nove sankcije protiv Srbije i Crne Gore.

3. kolovoz: Parlament bosanskih Srba je ponovo odbio prihvaćanje Plana kontakt grupe te je za 27. i 28. kolovoz najavio održavanje referenduma o prihvaćanju i/ili odbijanju predloženog Plana.

4. kolovoz: Vlasti u SRJ uvode sankcije prema Srbima u BiH zbog neprihvaćanja Plana.

5. kolovoz: Zrakoplovi NATO snaga napali su položaje teškog oružja i oruđa bosanskih Srba smješteno u okolici Sarajeva, a koje su Srbi uzeli iz skladišta koja su bila pod nadzorom UNPROFOR-a

17. studeni: U Londonu je održan sastanak Kontaktne skupine koji nije ponudio nikakvo rješenje za BiH.

18. studeni: Na zajedničkoj sjednici Skupštine RBiH i Federacije BiH prihvaćen je plan Kontakt grupe kao i predloženi zemljovid razgraničenja.

2. prosinac: Na ministarskom sastanku Kontakt grupe u Bruxellesu, predloženo je prihvaćanje konfederacije Srbije i bosanskih Srba, ukoliko to sve strane iz BIH prihvaćaju. Najavljena je mogućnost ponovnog utvrđivanja granica unutarnjeg ustrojstva BiH.

4. prosinac: Predsjednik SAD Bill Clinton u pismu Aliji Izetbegoviću, ističe kako konfederacija bosanskih Srba i Srbije nema podršku SAD.

24. prosinac: Uz posredovanje bivšeg predsjednika SAD Jimmya Cartera potpisano je primirje u BiH, koje stupa na snagu 01.01.1995.

1995.

5. veljače: U Muenchenu je održan sastanak predstavnika RH te bosanskih Hrvata i Bošnjaka-muslimana posvećen davanju podrške projektu Federacije BiH. Obje su delegacije dale podršku planu od 9 točaka.

6. veljače: Ministarski samit EU u Bruxellesu prihvatio je francuski prijedlog o konferenciji Tuđman-Izetbegović-Milošević. Bosanski Srbi su ovaj prijedlog odbili.

13. veljače: Skupština bosanskih Srba je odbacila mirovni plan Kontakt grupe i tražila od Miloševića da ne prizna RH ni BiH.

1. svibanj: Završetak primirja, slabo poštovanog, uvedenog 24. prosinca 1994., nakon završetka misije bivšeg američkog predsjednika Jimmya Cartera u bivšoj Jugoslaviji;

16. svibanj: Glavni tajnik UN u svom izvješću VS UN ističe kako je sa današnjim danom, u BiH ubijeno 162 a ranjeno 1420 pripadnika mirovnih snaga UN.

25. svibanj: Bosanski Srbi bombardirali su Tuzlu i Sarajevo: poginula je 71 osoba dok je 150 osoba ranjeno.

26. svibanj: Bosanski Srbi su oteli UN-ove pripadnike. Zatočeno je više od 370 "plavih kaciga". Posljednji su oslobođeni 18. lipnja.

27. svibanj: Priopćenjem State Departmenta, a zbog odbijanja bosanskih Srba da prihvate ponuđeni plan, Kontaktna grupa je „odlučila privremeno okončati svoju misiju".

3. lipanj: Osnovane su "Snage za brzo djelovanje" (RRF) radi potpore Zaštitnim snagama UN-a (UNPROFOR).

13. lipnja: Lord David Owen je prepustio mjesto supredsjedatelja MKBJ šveđaninu Carlu Bildtu.

11. srpanj: Srebrenica pada u ruke bosanskih Srba, dok je Žepa zauzeta 25. srpnja.

19. srpanj: Srbi iz BiH i RH, združenim snagama počinju snažni napad na Bihaćku regiju.

22. srpanj: Između RH i BiH u Splitu je potpisana Deklaracija o oživotvorenju Washingtonskih sporazuma, zajedničkoj obrani od srpske agresije i postizanju političkih rješenja u skladu s naporima MZ.

23. srpanj: U nazočnosti predsjednika Tuđmana i Izetbegovića, te mvp Njemačke Klausa Kinkela, svečano je predstavljena Uprava EU nad Mostarom. Prvi „europski upravnik" bio je Hans Koschnick.

5. kolovoz: Hrvatska vojska vraća tzv. Krajinu pod hrvatsku vlast. Hrvatske i bošnjačke oružane snage oslobađaju bihaćku enklavu.

13. kolovoz: Washington predlaže novu diplomatsku inicijativu pod utjecajem mirovnog plana Kontaktne skupine (SAD, Velika Britanija, Francuska, Njemačka, Rusija), a pod vodstvom Richarda Holbrooka.

28. kolovoz: bombardiranje tržnice u Sarajevu pripisuje se bosanskim Srbima: poginula 41 osoba, a 84 ranjene;

29. kolovoz: Bosanski su Srbi, na Slobodana Miloševića prenijeli ovlasti o vođenju mirovnih pregovora u njihovo ime. Dokument su potpisali S. Milošević, R. Karadžić, patrijarh Pavle i episkop Irinej.

31. kolovoz: NATO započinje zračne napade na vojne ciljeve bosanskih Srba.

8. rujan: Ministri vanjskih poslova Hrvatske, SRJ i BiH su u Ženevi dogovorili osnovna načela budućeg ustroja BiH.

14. rujan: Nakon 14 dana zračnih napada NATO-a na srpske položaje oko glavnog grada BiH (operacija "Odlučna snaga"), UN i Srbi u BiH sklapaju sporazum o

deblokadi Sarajeva.

26. rujan: Ministri vanjskih poslova Hrvatske, SRJ i BiH su u New Yorku, na svom drugom susretu, dogovorili ustavna načela o uređenju buduće BiH.

5. listopad: Postignut je Sporazum o prekidu vatre u BiH posredovanjem Richarda Holbrooka.

10. listopad: Potpisan je Sporazum o prekidu vatre u BiH.

12. listopad: Stupa na snagu sporazum o prekidu vatre od 60 dana na cjelokupnom teritoriju BiH postignut zauzimanjem Washingtona;

1. studeni: U bazi Wright-Patterson, u Daytonu (Ohio, SAD) počeli su mirovni pregovori o prekidu rata u BiH.

10. studeni: U Daytonu je potpisan Sporazum o oživotvorenju Federacije BiH.

21. studeni: Nakon 21-og dana pregovora, u bazi Wright-Patterson, u Daytonu (Ohio, SAD), globalni mirovni sporazum za BiH parafiraju predsjednici Alija Izetbegović, dr. Franjo Tuđman i Slobodan Milošević.

23. studeni: UN ukida međunarodne sankcije protiv "SRJ" i dopušta postupno ukinuće embarga na oružje svim državama nastalim na prostoru bivše Jugoslavije.

3. prosinac: Predsjednik SAD Bill Clinton daje suglasnost po pitanju odlaska u BiH prvih vojnika međunarodnih provedbenih snaga NATO-a namijenjenih zamjeni "plavih kaciga".

5. prosinac: 32 ministra NATO-a potvrđuju plan o raspoređivanju Međunarodnih provedbenih snaga (IFOR) od 60.000 pripadnika u BiH.

8. prosinac: U Londonu počinje konferencija o "provedbi mirovnog sporazuma u BiH", a okuplja pedesetak zemalja i međunarodnih organizacija.

14. prosinac: U Parizu su potpisani Sporazumi o BiH dogovoreni i parafirani u Daytonu 21. studenoga.

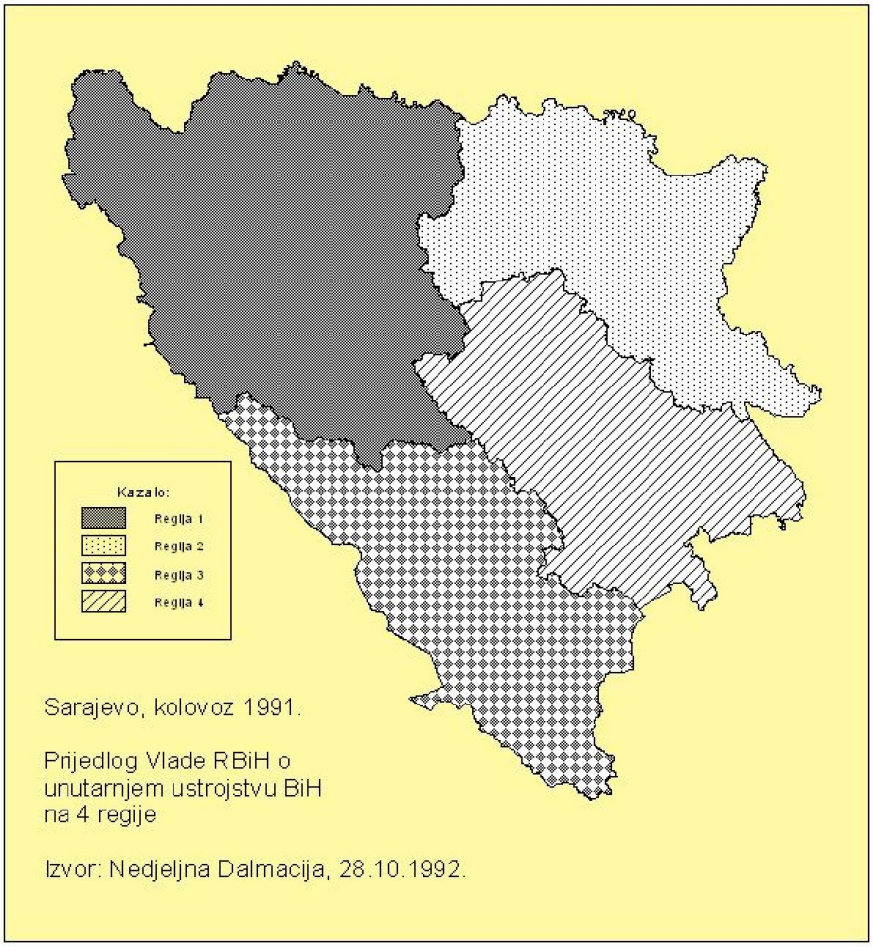

Sarajevo, kolovoz 1991.

Prijedlog Vlade RBiH o unutarnjem ustrojstvu BiH na 4 regije

Izvor: Nedjeljna Dalmacija, 28.10.1992.

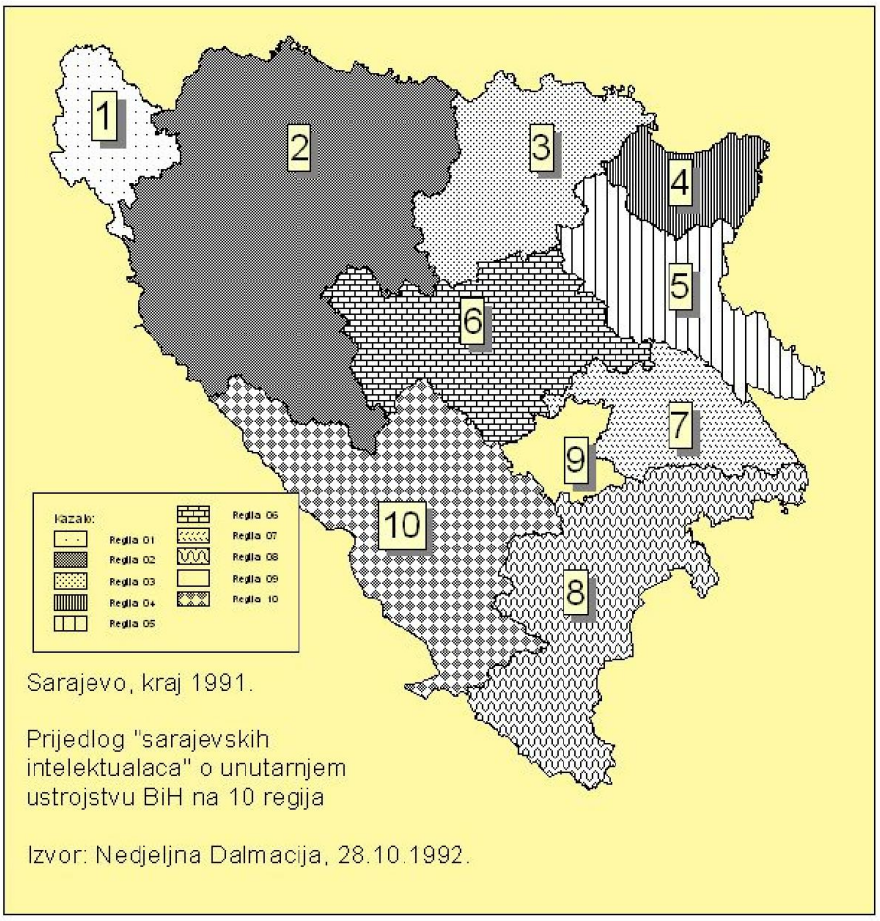

Sarajevo, kraj 1991.

Prijedlog "sarajevskih intelektualaca" o unutarnjem ustrojstvu BiH na 10 regija

Izvor: Nedjeljna Dalmacija, 28.10.1992.

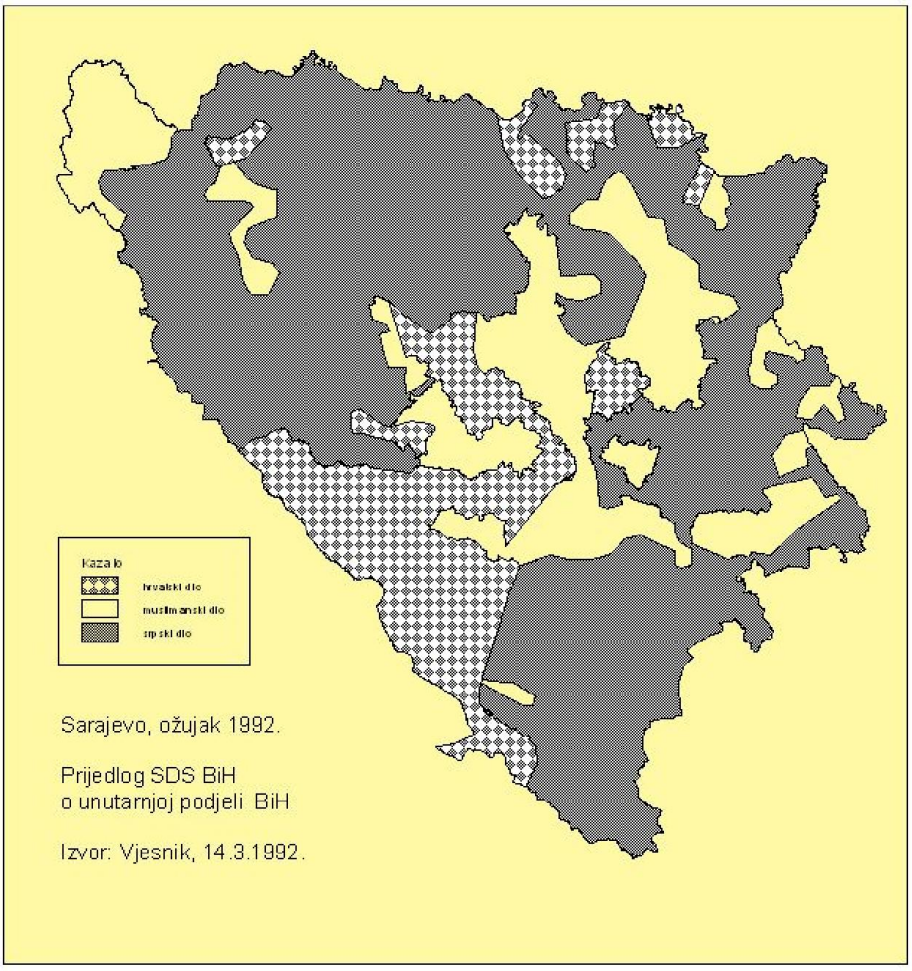

Sarajevo, ožujak 1992.

Prijedlog SDS BiH
o unutarnjoj podjeli BiH

Izvor: Vjesnik, 14.3.1992.

Sarajevo, rezidencija "Konak", 18.3.1992.

Prijedlog EZ o unutarnjem ustroju BiH na tri konstitutivne jedinice temeljene na nacionalnim načelima - Cutilerov plan

Izvor: Vjesnik, 19.3.1992.

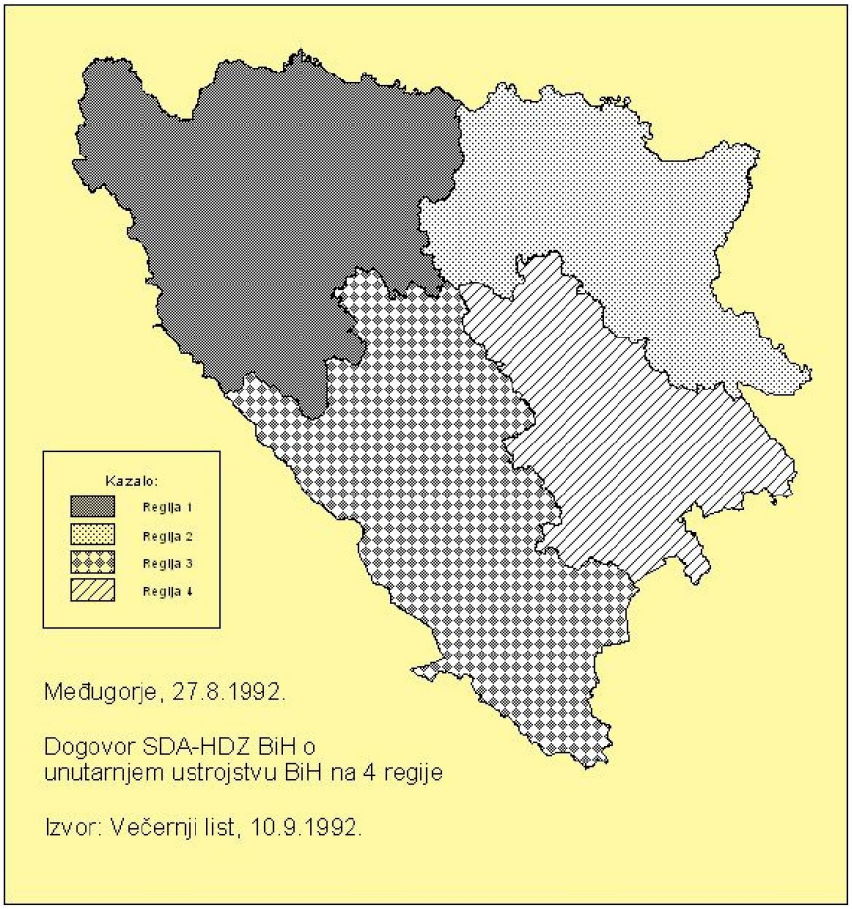

Međugorje, 27.8.1992.

Dogovor SDA-HDZ BiH o
unutarnjem ustrojstvu BiH na 4 regije

Izvor: Večernji list, 10.9.1992.

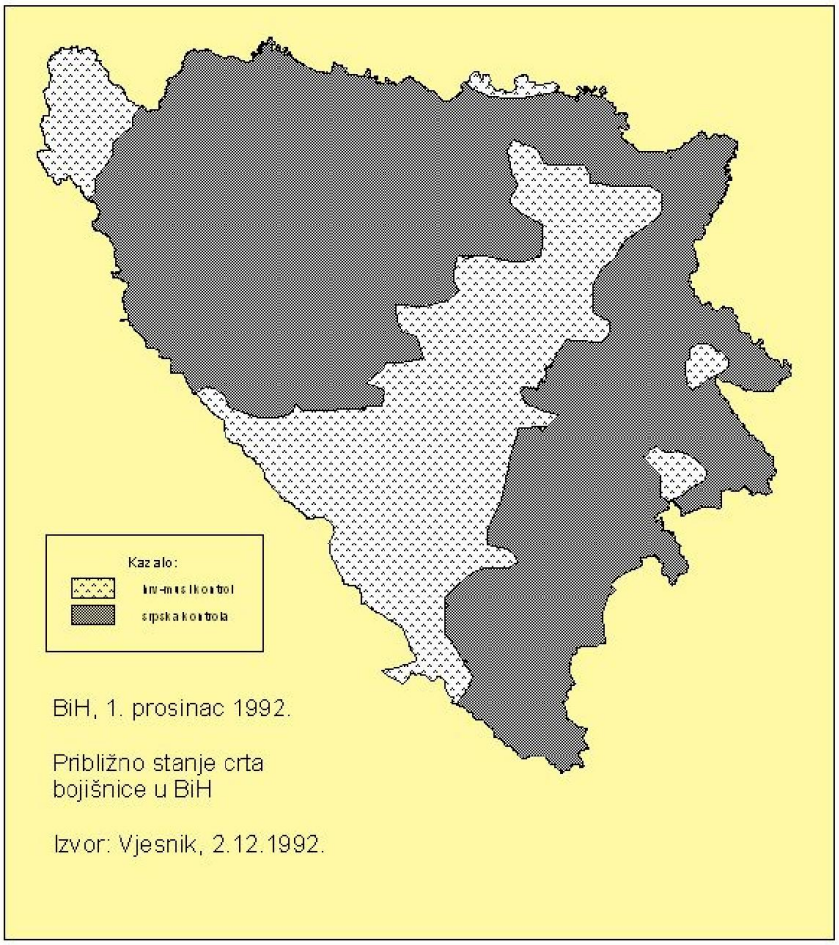

BiH, 1. prosinac 1992.

Približno stanje crta bojišnice u BiH

Izvor: Vjesnik, 2.12.1992.

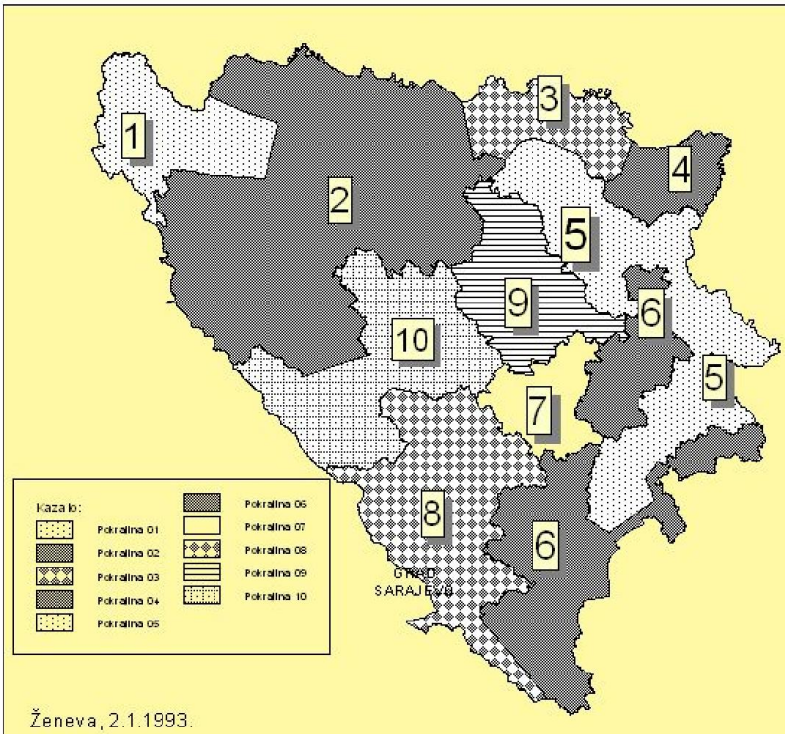

Ženeva, 2.1.1993.

VANCE-OWENOV MIROVNI PLAN

Izvor: David Owen: "Balkanska odiseja",
Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 1998.
str 129.

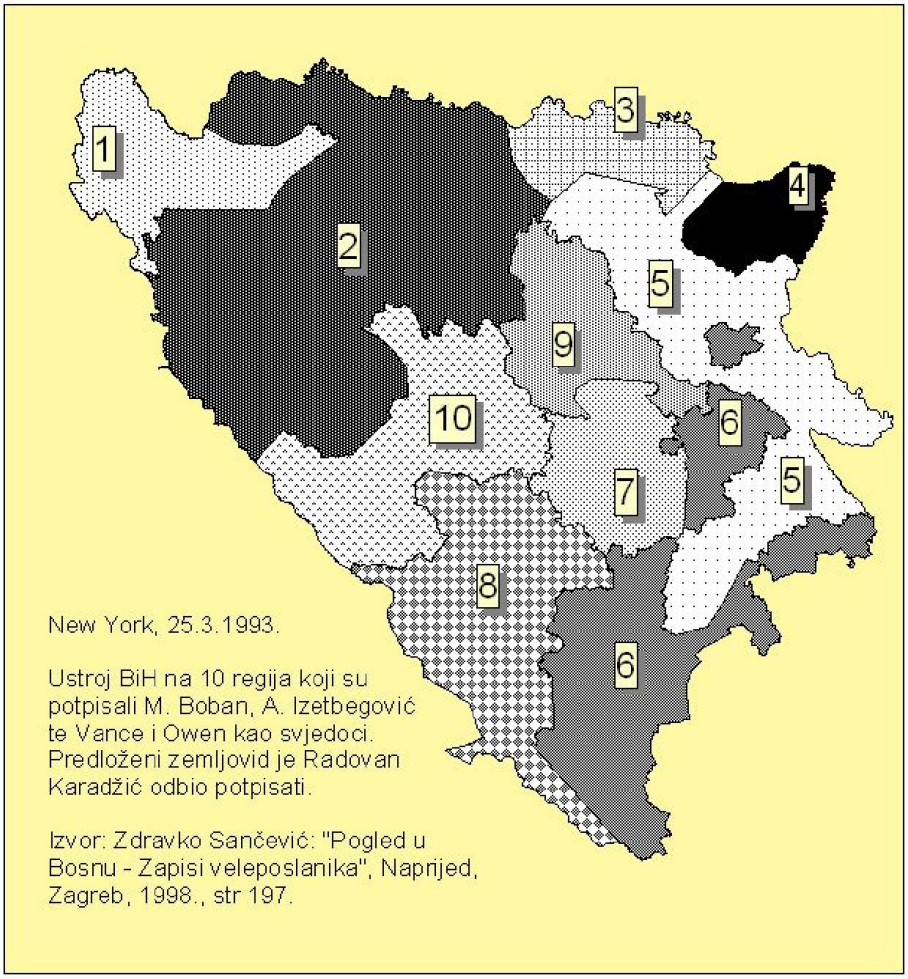

New York, 25.3.1993.

Ustroj BiH na 10 regija koji su potpisali M. Boban, A. Izetbegović te Vance i Owen kao svjedoci. Predloženi zemljovid je Radovan Karadžić odbio potpisati.

Izvor: Zdravko Sančević: "Pogled u Bosnu - Zapisi veleposlanika", Naprijed, Zagreb, 1998., str 197.

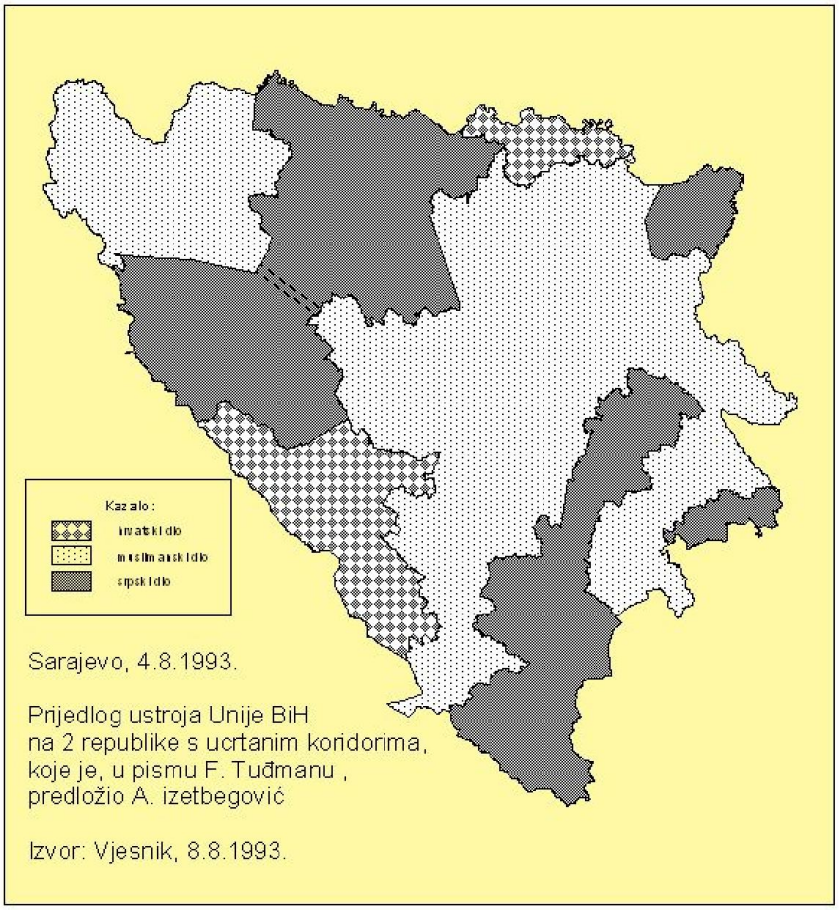

Sarajevo, 4.8.1993.

Prijedlog ustroja Unije BiH
na 2 republike s ucrtanim koridorima,
koje je, u pismu F. Tuđmanu ,
predložio A. izetbegović

Izvor: Vjesnik, 8.8.1993.

Ženeva, 17.8.1993.

Prijedlog unutamjeg ustrojstva BiH
koji su na pregovorima u Ženevi iznijeli
predstavnici bosanskih muslimana

Izvor: Vjesnik, 19.8.1993.

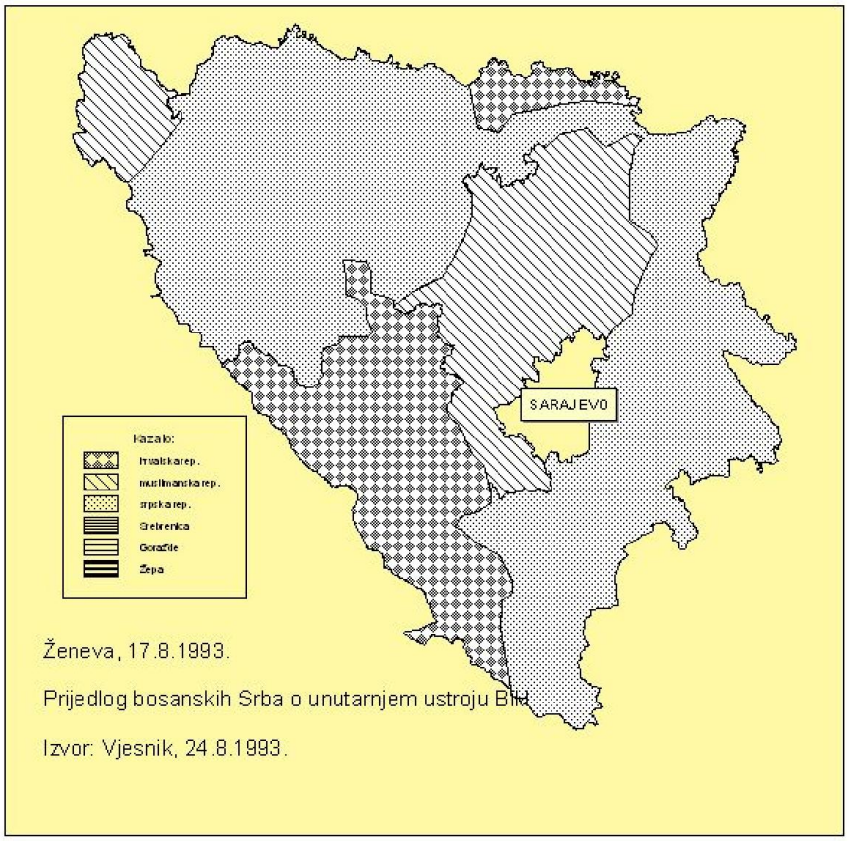

Ženeva, 17.8.1993.

Prijedlog bosanskih Srba o unutarnjem ustroju BiH

Izvor: Vjesnik, 24.8.1993.

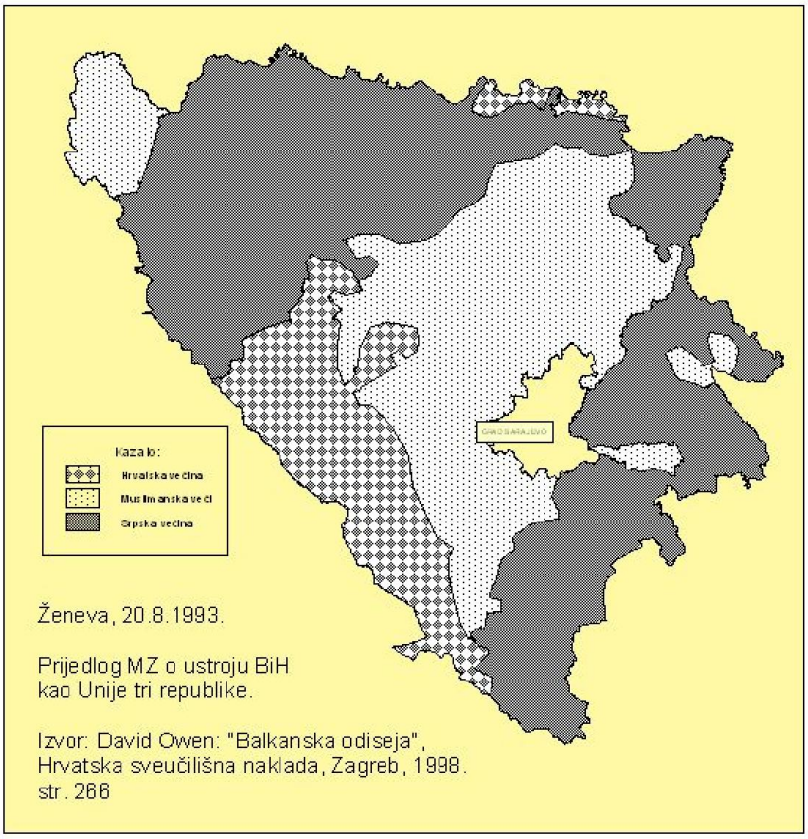

Ženeva, 20.8.1993.

Prijedlog MZ o ustroju BiH
kao Unije tri republike.

Izvor: David Owen: "Balkanska odiseja",
Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 1998.
str. 266

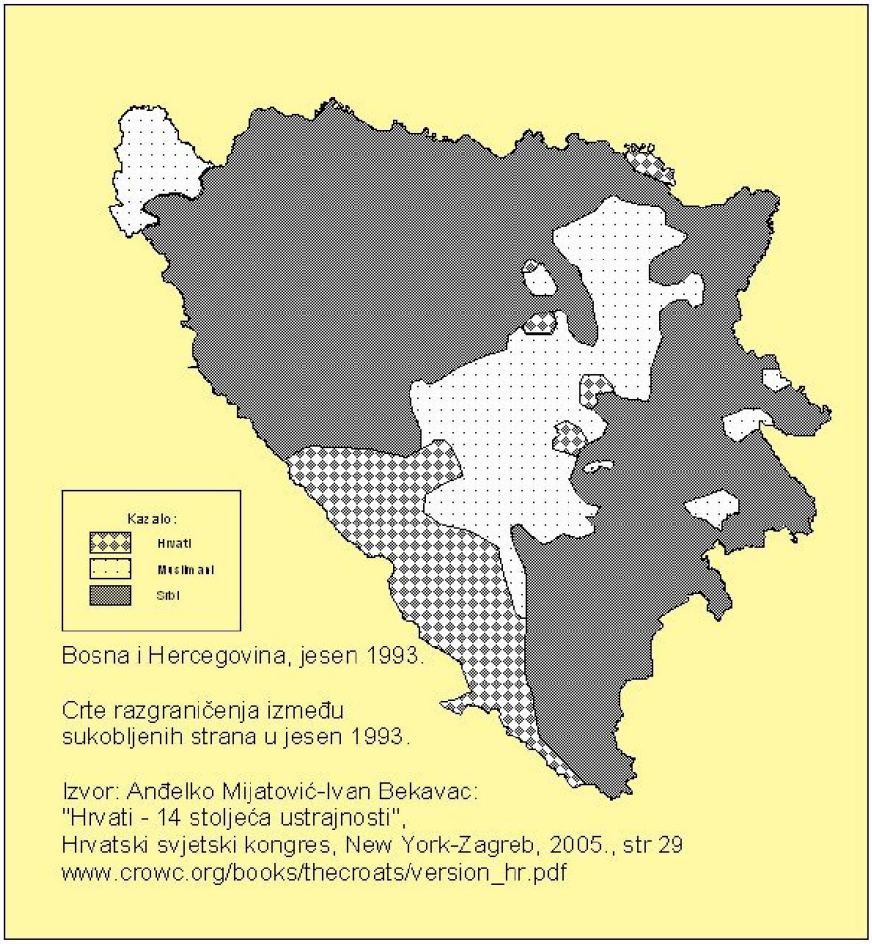

Bosna i Hercegovina, jesen 1993.

Crte razgraničenja između
sukobljenih strana u jesen 1993.

Izvor: Anđelko Mijatović-Ivan Bekavac:
"Hrvati - 14 stoljeća ustrajnosti",
Hrvatski svjetski kongres, New York-Zagreb, 2005., str 29
www.crowc.org/books/thecroats/version_hr.pdf

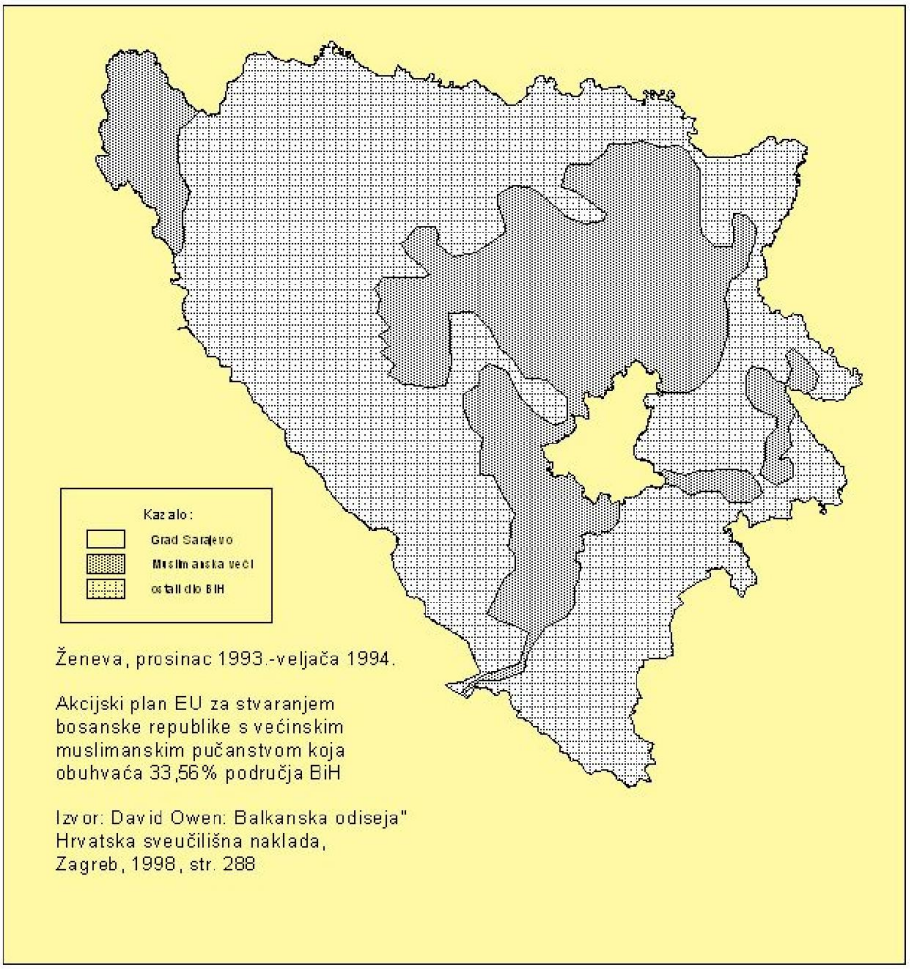

Ženeva, prosinac 1993.-veljača 1994.

Akcijski plan EU za stvaranjem bosanske republike s većinskim muslimanskim pučanstvom koja obuhvaća 33,56% područja BiH

Izvor: David Owen: Balkanska odiseja" Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 1998, str. 288

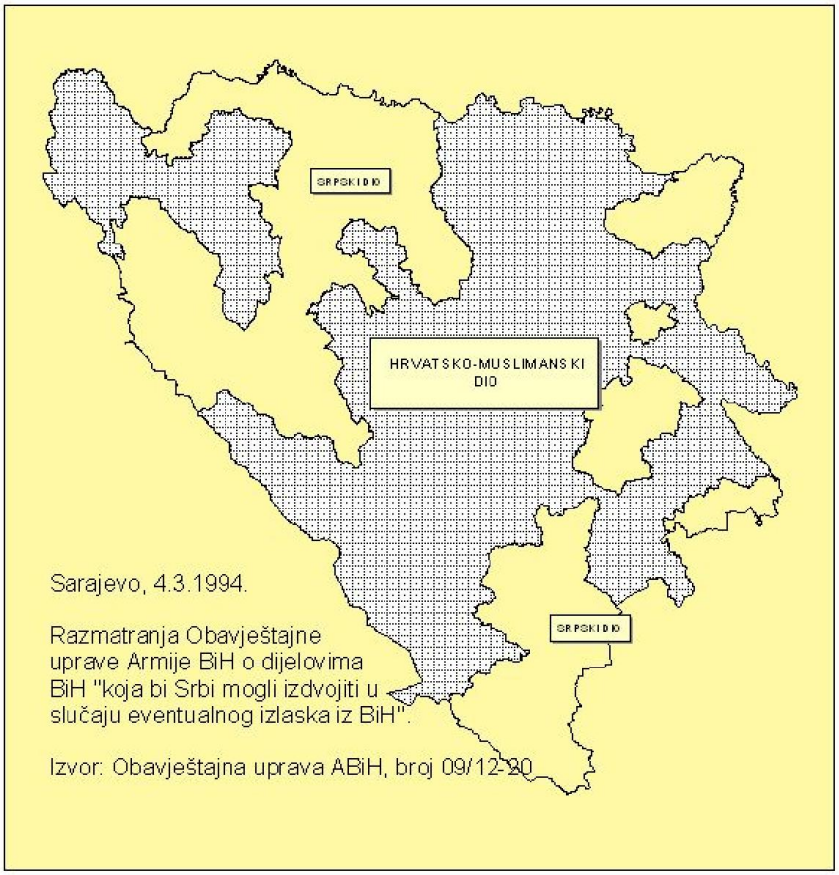

Sarajevo, 4.3.1994.

Razmatranja Obavještajne uprave Armije BiH o dijelovima BiH "koja bi Srbi mogli izdvojiti u slučaju eventualnog izlaska iz BiH".

Izvor: Obavještajna uprava ABiH, broj 09/12-20

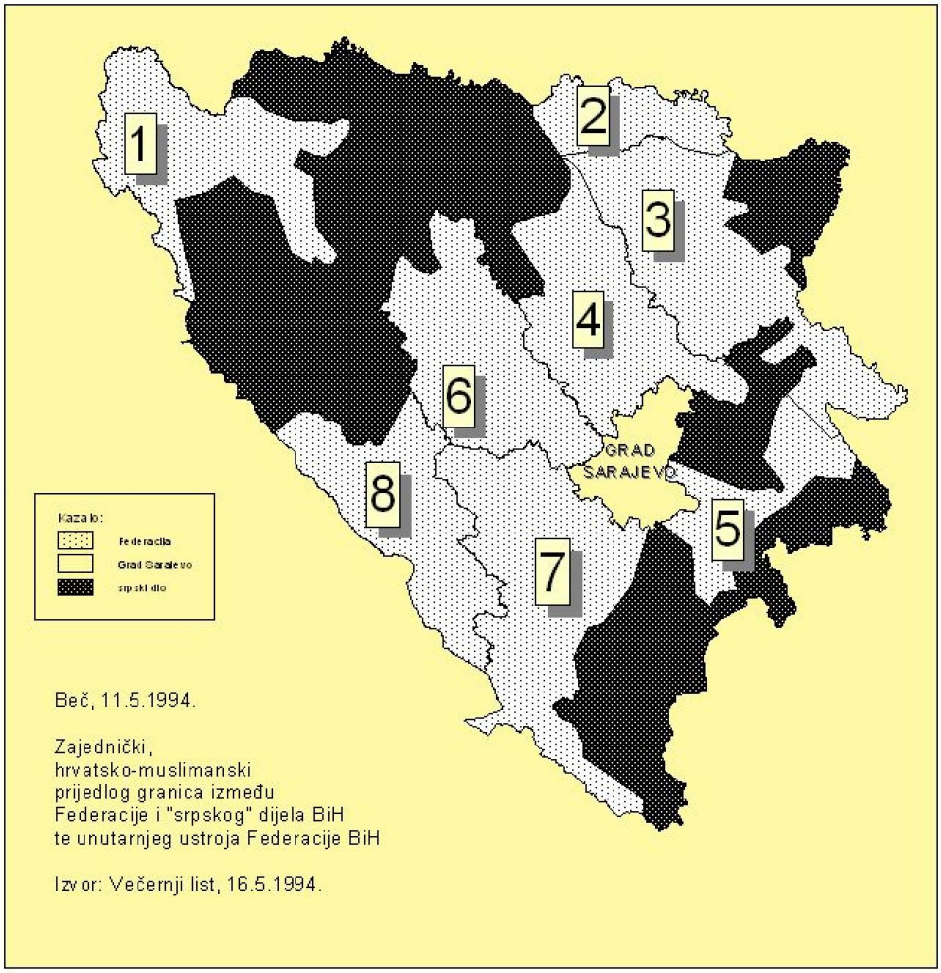

Beč, 11.5.1994.

Zajednički,
hrvatsko-muslimanski
prijedlog granica između
Federacije i "srpskog" dijela BiH
te unutarnjeg ustroja Federacije BiH

Izvor: Večernji list, 16.5.1994.

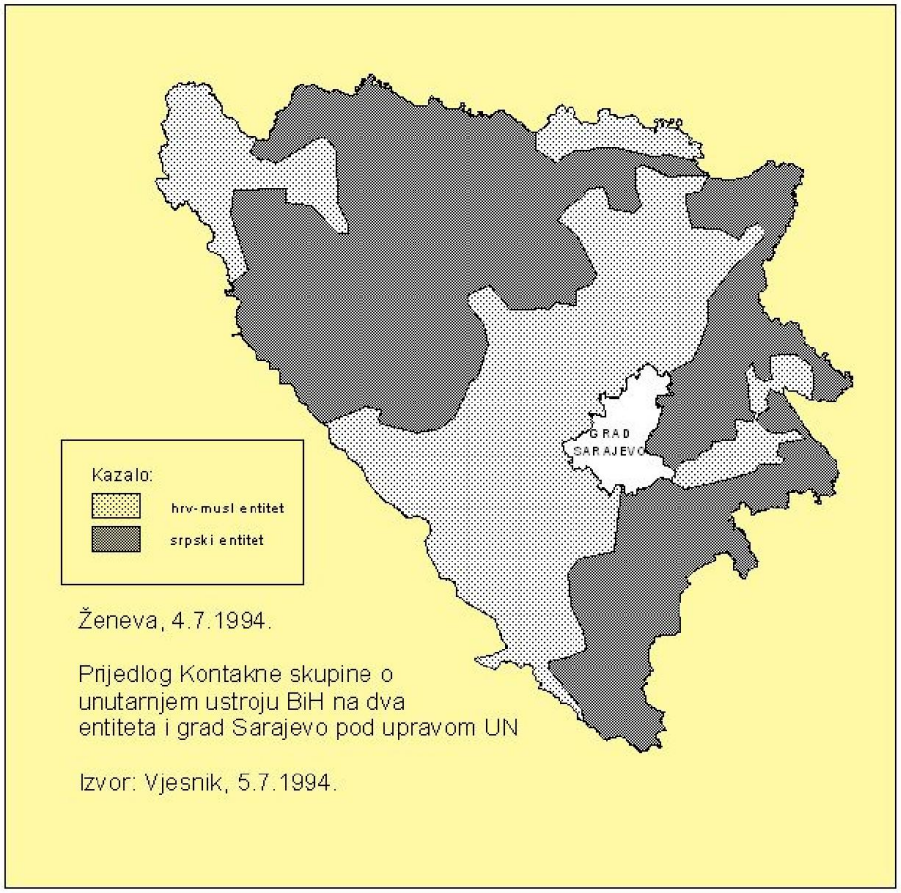

Ženeva, 4.7.1994.

Prijedlog Kontakne skupine o unutarnjem ustroju BiH na dva entiteta i grad Sarajevo pod upravom UN

Izvor: Vjesnik, 5.7.1994.

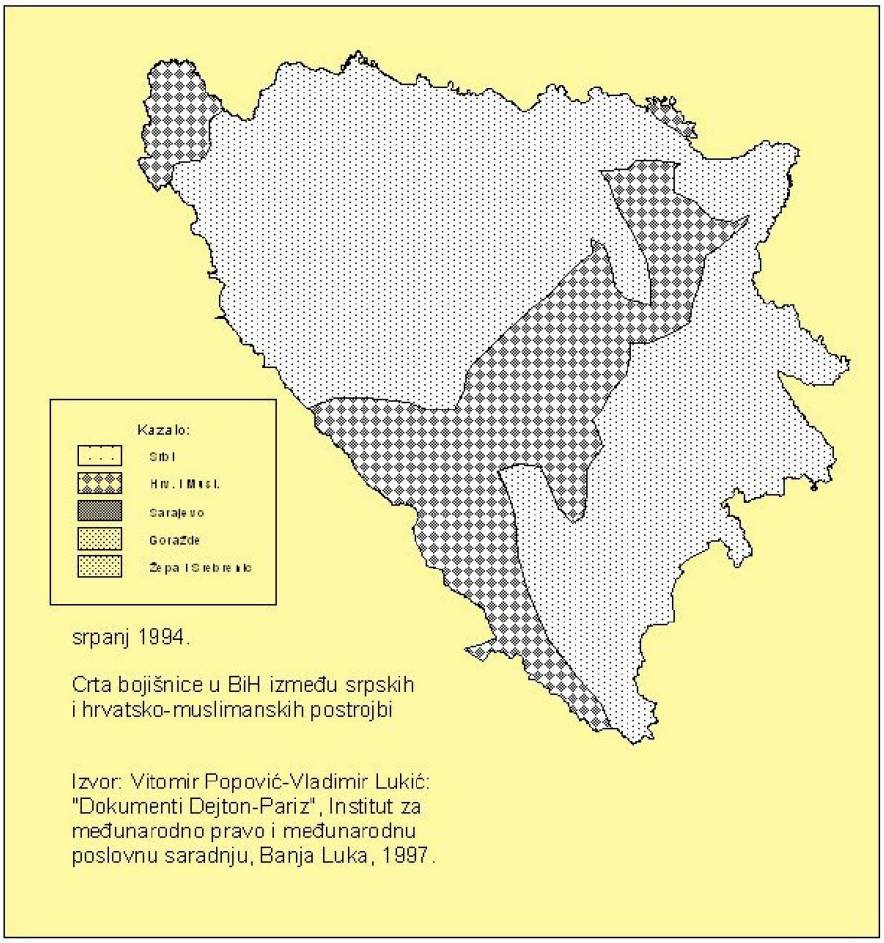

srpanj 1994.

Crta bojišnice u BiH između srpskih i hrvatsko-muslimanskih postrojbi

Izvor: Vitomir Popović-Vladimir Lukić: "Dokumenti Dejton-Pariz", Institut za međunarodno pravo i međunarodnu poslovnu saradnju, Banja Luka, 1997.

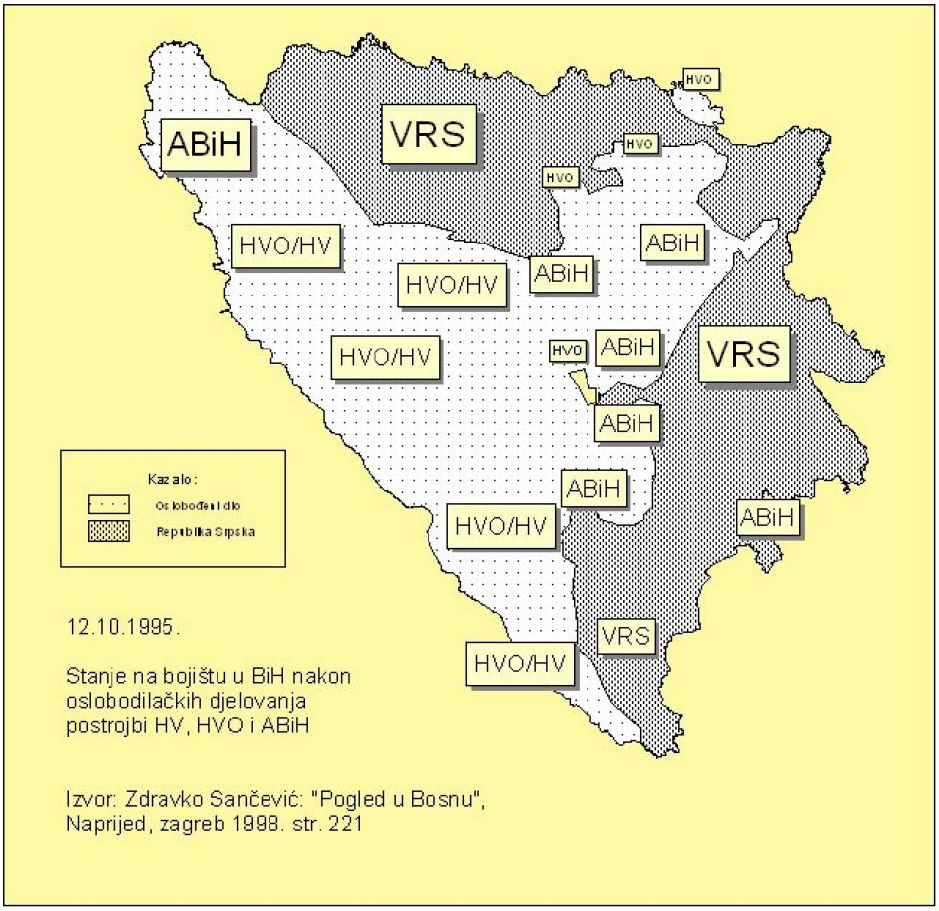
ABiH
VRS
HVO
HVO
HVO
HVO/HV
HVO/HV
ABiH
ABiH
HVO/HV
HVO
ABiH
VRS
ABiH
ABiH
HVO/HV
ABiH
VRS
HVO/HV
Kazalo:
Oslobođeni dio
Republika Srpska
12.10.1995.
Stanje na bojištu u BiH nakon oslobodilačkih djelovanja postrojbi HV, HVO i ABiH
Izvor: Zdravko Sančević: "Pogled u Bosnu", Naprijed, zagreb 1998. str. 221

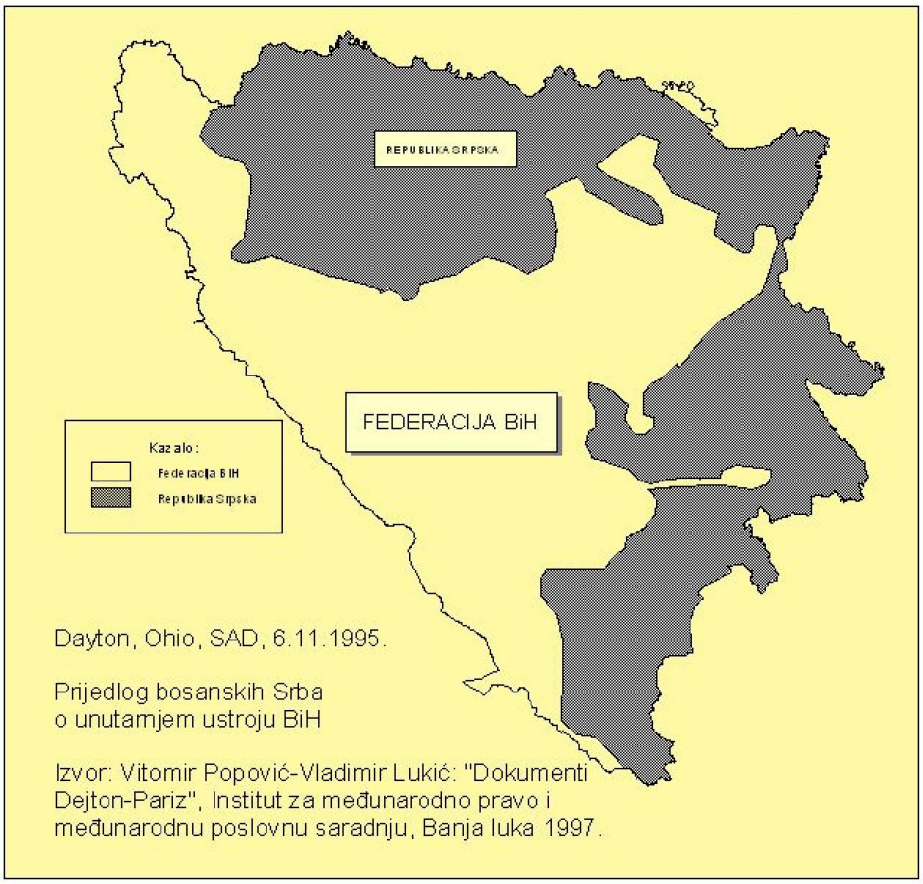

Dayton, Ohio, SAD, 6.11.1995.

Prijedlog bosanskih Srba
o unutarnjem ustroju BiH

Izvor: Vitomir Popović-Vladimir Lukić: "Dokumenti Dejton-Pariz", Institut za međunarodno pravo i međunarodnu poslovnu saradnju, Banja luka 1997.

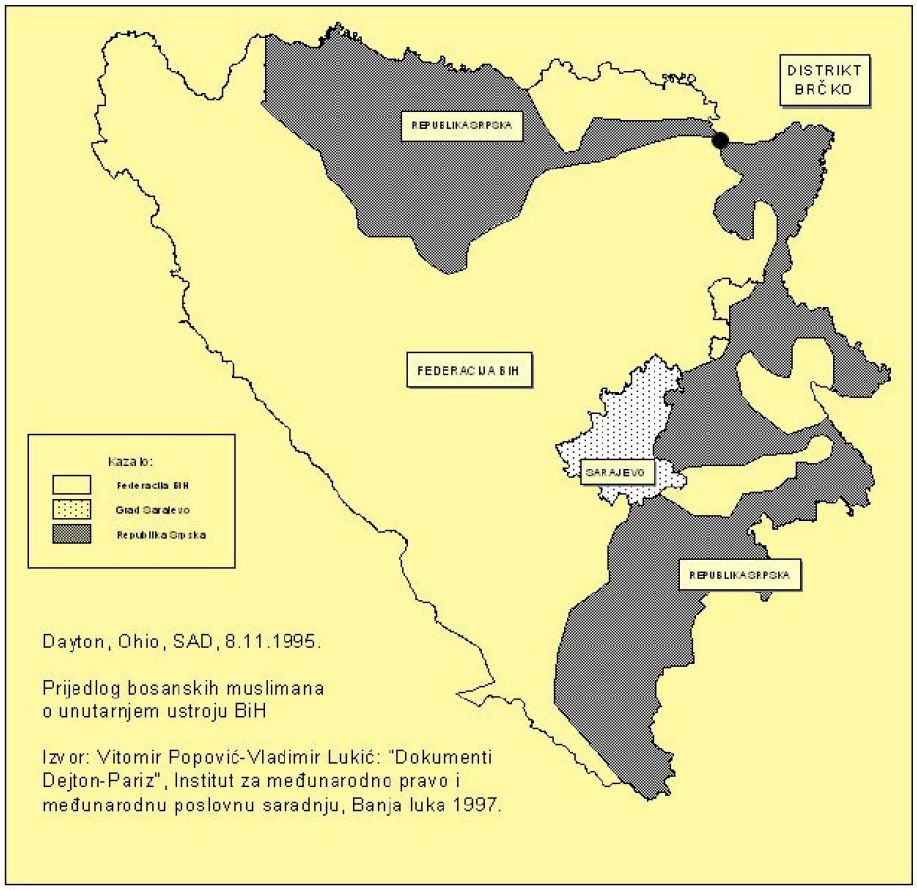

Dayton, Ohio, SAD, 8.11.1995.

Prijedlog bosanskih muslimana
o unutarnjem ustroju BiH

Izvor: Vitomir Popović-Vladimir Lukić: "Dokumenti Dejton-Pariz", Institut za međunarodno pravo i međunarodnu poslovnu saradnju, Banja luka 1997.

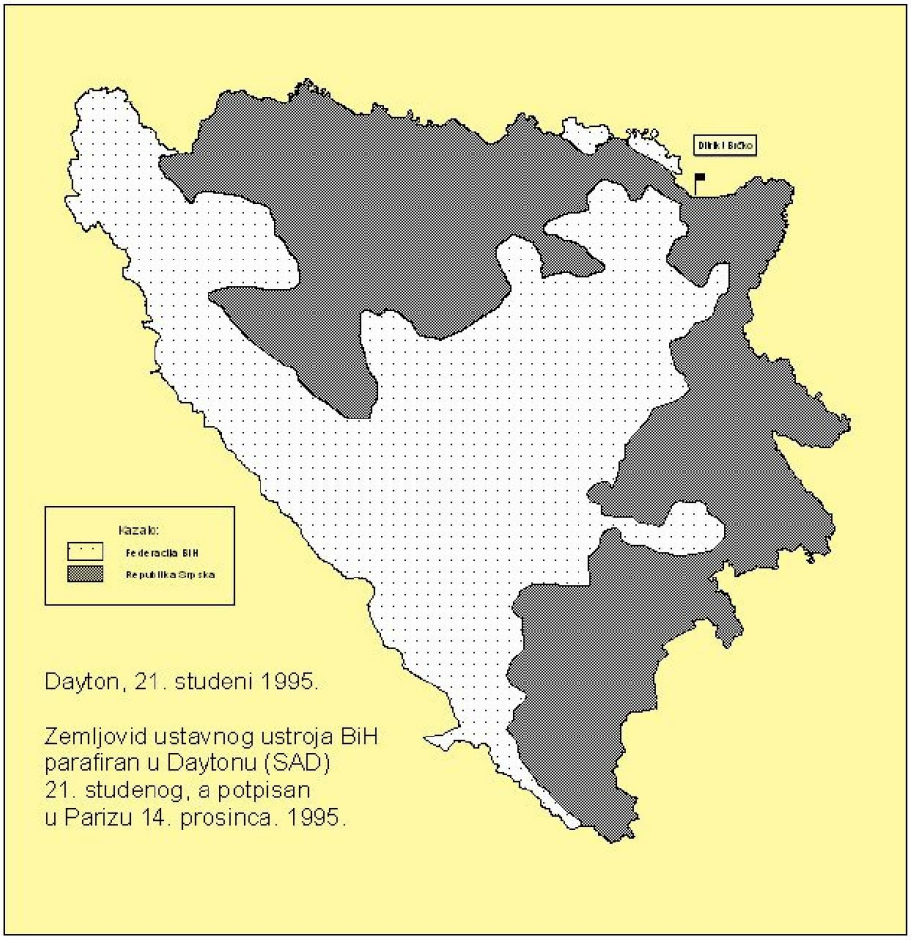

Dayton, 21. studeni 1995.

Zemljovid ustavnog ustroja BiH
parafiran u Daytonu (SAD)
21. studenog, a potpisan
u Parizu 14. prosinca. 1995.

POMOĆ RH MUSLIMANSKO-BOŠNJAČKOM NARODU I ARMIJI BOSNE I HERCEGOVINE TIJEKOM 1991.-1995.

Činjenice

www.slobodanpraljak.com

SADRŽAJ

- Predgovor
- Pomoć u naoružavanju Bosne i Hercegovine od strane Republike Hrvatske
- Oružje pakirano u ambalažu prehrambenih artikala i utovareno u kamione UNHCR-a
- Formiranje postrojbi Armije Bosne i Hercegovine na teritoriju Republike Hrvatske
- Obučni centri Armije Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj
- Obuka pilota Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj
- Logistički centri Armije Bosne i Hercegovine formirani u Republici Hrvatskoj
- Humanitarne organizacije na teritoriju Republike Hrvatske za prikupljanje pomoći Bošnjačkom narodu Bosne i Hercegovine
- Pomoć Republici Bosni i Hercegovini preko luka u Republici Hrvatskoj
- Zbrinjavanje i liječenje ranjenih vojnika Armije Bosne i Hercegovine i civila (pretežito Bošnjaka-Muslimana) u bolnicama u Republici Hrvatskoj 1992.-1995. godine
- Izbjeglice i prognanici iz Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj
- Izbjeglice za vrijeme srpske agresije na Bosnu i Hercegovinu 1992. godine
- Izbjeglice za vrijeme agresije Armije Bosne i Hercegovine na HVO
- Eksteritorijalno školovanje učenika (Muslimana) iz Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj
- Pomoć Republike Hrvatske enklavi Bihać tijekom rata u Bosni i Hercegovini
- Pomoć Republike Hrvatske Muslimanima Bosne i Hercegovine u športu
- Pomoć Republike Hrvatske Muslimanima Bosne i Hercegovine u kulturi
- Pomoć Republike Hrvatske Bosni i Hercegovini u elektroenergetskom sektoru
- Pomoć Republike Hrvatske u održavanju i omogućavanju telekomunikacijskih veza Bosne i Hercegovine sa svijetom (Republika Hrvatska je omogućila besplatnu telekomunikacijsku vezu, ne samo Hrvatima iz BiH, nego i Muslimanima-Bošnjacima)

PREDGOVOR

Nikad u povijesti ratovanja jedan narod – (Hrvati) – nije tako i toliko pomogao drugi narod – (Bošnjaci-Muslimani) – i onda kada su potonji okrenuli svoju vojsku – (A BiH) – protiv Hrvata – (HVO-a) – u BiH.
A te je Hrvate tada ''vodio'' dr. Franjo Tuđman.
I to, kako govore: '' Autoritarno''.

Nikad u povijesti ratovanja zapovjednik jedne vojske (HVO-a) nije propuštao konvoje oružja (i ostalog) drugoj vojsci (A BIH) i onda kada je ta vojska (A BIH) to oružje (i ostalo) koristila za napade na one koji su joj to propustili.

A za tu A BIH propuštani su konvoji
I oružja
I municije
I vojnika
I nafte
I repromaterijala
I hrane
I lijekova
I mudžahedina ('' Humanitarni radnici'')
Itd.

I onda kada su protjerivani Hrvati iz općina, A BiH je dobivala skoro svu logistiku iz Hrvatske ili preko Hrvatske i preko HZ HB.

I onda kada su neke postrojbe A BiH i pojedini pripadnici te vojske ubijali Hrvate, civile i zarobljene pripadnike HVO, ta je vojska (A BiH) dobivala skoro svu logistiku iz Hrvatske, ili preko Hrvatske i preko HZ HB.

A takvo ponašanje ne postoji u povijesti ratova.
Sve ima svoju mjeru pa i zločini u ratu.

Činjenična je mjera zločina u sukobu između HVO-a i A BiH ovakva:
1. Najmanje sedam puta više civila Hrvata i zarobljenih pripadnika HVO-a ubili su ''neki'' pripadnici A BiH, nego što su neki pripadnici HVO-a ubili civila Muslimana – Bošnjaka i zarobljenih pripadnika A BiH.
2. Najmanje sedam puta više Hrvata protjerala je A BiH s njihovih ognjišta nego što je HVO protjerao Muslimana – Bošnjaka s njihovih ognjišta.
A to što ove činjenice ne odgovaraju proizvedenim lažima, nije me briga. To jest ili će postati problem onih koji su lagali, koji su govorili neistine, koji su šutjeli ?

Već ste pomislili da opravdavam zločine i odmazdu?
Ne, ja samo utvrđujem materijalne činjenice.

POMOĆ U NAORUŽAVANJU ARMIJE BOSNE I HERCEGOVINE OD STRANE REPUBLIKE HRVATSKE

ČINJENICE

Ukupan broj dokumenata
2092
(od toga broja s kvantificiranim podacima naoružavanja A BiH 881dokument s 3820 vojnih artikala)

http://www.slobodanpraljak.com

Izvod iz tablice kvantificiranih podataka o naoružavanju A BiH TO iz Republike Hrvatske

Kategorija :	Naziv kategorije	Vrsta naoružanja	Naziv vrste naoružanja	Puni naziv	Kalibar	Količina
2	Streljivo	5	Raketno	IZDATNICA br.7	MINA RPG- 7	2
1	Naoružanje	8	Minsko-eksp. Sredstva	IZDATNICA br.95	MINA TMA- 3	3
1	Naoružanje	8	Minsko-eksp. Sredstva	IZDATNICA br.95	MINA TMRP- 6	37
1	Naoružanje	8	Minsko-eksp. Sredstva	IZDATNICA br.95	MINA TMM- 1	36
2	Streljivo	5	Raketno	IZDATNICA br.95 (RAKETA za VBR)	107 mm	200
2	Streljivo	8	Minsko-eksp. Sredstva	IZDATNICA br.24/93 (NITROCELULOZA)	kilogram	11500
2	Streljivo	8	Minsko-eksp. Sredstva	IZDATNICA br.24/93 (ACETON 95%)	kilogram	5040
2	Streljivo	1	Pješačko	IZDATNICA br.1	7,62*54 mm	1069200
1	Naoružanje	5	Raketno	IZDATNICA br.1 (RUČNI BACAČ)	RPG- 7	84
3	Vojna oprema			IZDATNICA br.1 (AKUMULATOR)		476
1	Naoružanje	1	Pješačko	IZDATNICA br.1 (POSTOLJE ZA MITRALJEZ "MPG")		9
1	Naoružanje	1	Pješačko	IZDATNICA br.1 (PUŠKA)	7,62*39 mm	28
1	Naoružanje	1	Pješačko	IZDATNICA br.1 (PUŠKA)	7,62*39 mm	20
1	Naoružanje	1	Pješačko	IZDATNICA br.1 (PUŠKOMITRALJEZ)	7,62*54 mm	10
3	Vojna oprema	7	Sredstvo veze	IZDATNICA br.1 (RADIOSTANICA)	PRC- 25	20
1	Naoružanje	4	PZO	IZDATNICA br.1 (PA TOP, 2-cijevni)	23 mm	2
2	Streljivo	2	Topničko	IZDATNICA br.1 (BARUT ZA HAUBICU 105 mm)	kilogram	2850
2	Streljivo	2	Topničko	IZDATNICA br.1 (BARUT ZA HAUBICU 105 mm)	kilogram	7525
2	Streljivo	8	Minsko-eksp. Sredstva	IZDATNICA br.1 (PLASTIČNI EKSPLOZIV)	kilogram	6720
2	Streljivo	8	Minsko-eksp. Sredstva	IZDATNICA br.1 (EKSPLOZIV "TNT")	kilogram	36143
2	Streljivo	4	PZO	IZDATNICA br.1	23 mm	7056
2	Streljivo	2	Topničko	IZDATNICA br.1	MINA 120 mm	2102
1	Naoružanje	6	Protuoklopno	IZDATNICA br.1/94 (VJEŽBOVNA RUČNA GRANATA)		33
2	Streljivo	8	Minsko-eksp. Sredstva	IZDATNICA br.10 (EKSLOZIV "TNT")	kilogram	27965
2	Streljivo	1	Pješačko	IZDATNICA br.10 (KAPISLA INICIJALNA 1/100)	TIP- 1101	3500000
1	Naoružanje	5	Raketno	IZDATNICA br.10 (LANSER)	SPG- 9	7
2	Streljivo	5	Raketno	IZDATNICA br.10	MINA RPG- 7	696
2	Streljivo	5	Raketno	IZDATNICA br.10	MINA SPG- 9	1272
2	Streljivo	1	Pješačko	IZDATNICA br.105	7,62*39 mm	1000000
2	Streljivo	5	Raketno	IZDATNICA br.108	MINA RPG- 7	40
2	Streljivo			IZDATNICA br.11 (BARUT CRNI br.1)	kilogram	1275
2	Streljivo	8	Minsko-eksp. Sredstva	IZDATNICA br.3 (EKSPLOZIV "HEKSOLIT")	kilogram	6965
1	Naoružanje	1	Pješačko	IZDATNICA br.3 (PUŠKOMITRALJEZ)	7,62*39 mm	140
2	Streljivo	5	Raketno	IZDATNICA br.3	MINA RPG- 7	5094
1	Naoružanje	8	Minsko-eksp. Sredstva	IZDATNICA br.3 (UPALJAČ)	UTU M- 78	12
2	Streljivo	1	Pješačko	IZDATNICA br.3	7,62*39 mm	1394000
1	Naoružanje	8	Minsko-eksp. Sredstva	IZDATNICA br.3 (UPALJAČ)	PD M- 572	700
2	Streljivo	1	Pješačko	IZDATNICA br.3 (KAPISLA (1) BERDAN)	7,62*39 mm	11200000
2	Streljivo	1	Pješačko	IZDATNICA br.3 (KAPISLA (6))		70000
2	Streljivo	1	Pješačko	IZDATNICA br.3 (KAPISLA (7))		70000
2	Streljivo	1	Pješačko	IZDATNICA br.3 (KAPISLA (8))		139776
3	Vojna oprema	5	Raketno	IZDATNICA br.3 (CILJNIK LASERSKI ZA RAKETU)	TF- 8 ATEM	14
1	Naoružanje	5	Raketno	IZDATNICA br.3 (LANSER)		14
1	Naoružanje	5	Raketno	IZDATNICA br.3 (POSTOLJE ZA LANSER RAKETA)		14
2	Streljivo	2	Topničko	IZDATNICA br.3 (PUNJENJE BARUTNO ZA METAK)	122 mm	3300
2	Streljivo	2	Topničko	IZDATNICA br.3 (PUNJENJE BARUTNO ZA MINU)	130 mm	300
2	Streljivo	5	Raketno	IZDATNICA br.3 (RAKETA)	SA- 16 IGLA	14
1	Naoružanje	5	Raketno	IZDATNICA br.3 (LANSER)	SA- 16 IGLA	3
3	Vojna oprema	5	Raketno	IZDATNICA br.3 (IZVOR za napajanje LANSERA)	SA- 16 IGLA	40
1	Naoružanje	5	Raketno	IZDATNICA br.3 (RUČNI BACAČ)	RPG- 7	112
2	Streljivo	4	PZO	IZDATNICA br.3	23 mm	14280
2	Streljivo	8	Minsko-eksp. Sredstva	IZDATNICA br.3 (EKSPLOZIV "TNT")	kilogram	49397
2	Streljivo	2	Topničko	IZDATNICA br.307	MINA 82 mm	100
2	Streljivo	2	Topničko	IZDATNICA br.307	MINA 60 mm	96
1	Naoružanje	1	Pješačko	IZDATNICA br.308 (AUTOMATSKA PUŠKA "AK- 47")	7,62*39 mm	160
2	Streljivo	1	Pješačko	IZDATNICA br.308	7,62 mm	40600
1	Naoružanje	8	Minsko-eksp. Sredstva	IZDATNICA br.313 (RUČNA BOMBA)	M- 91	2990
1	Naoružanje	4	PZO	IZDATNICA br.313 (PA MITRALJEZ, 2-cijevni)	14,5 mm	2
1	Naoružanje	4	PZO	IZDATNICA br.313 (PA MITRALJEZ, 4-cijevni)	14,5 mm	1
2	Streljivo	1	Pješačko	IZDATNICA br.314	7,9 mm	49400
2	Streljivo	1	Pješačko	IZDATNICA br.314	7,62 mm	9800
2	Streljivo	1	Pješačko	IZDATNICA br.315	7,62 mm	49000
2	Streljivo	1	Pješačko	IZDATNICA br.317	7,9 mm	49400

Prijevoz oružja i vojne opreme za A BiH Avionima:

http://www.slobodanpraljak.com

Prijevoz oružja i vojne opreme za A BiH Helikopterima

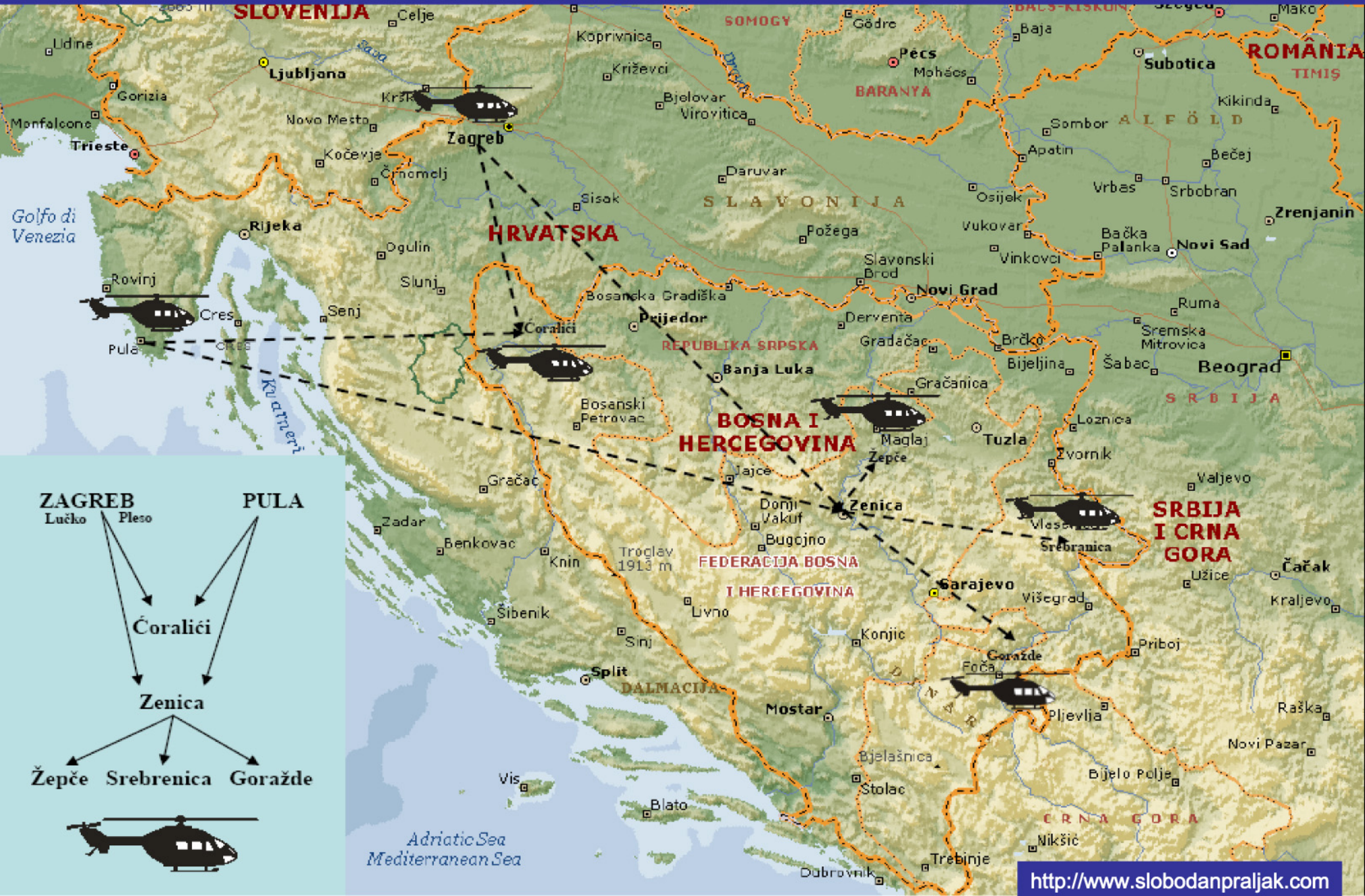

http://www.slobodanpraljak.com

Prijevoz oružja i vojne opreme za A BiH kopnenim putem iz pravca Splita

Mjesta odredišta oružja
Bihać
Ćoralići
Gradačac
Mostar
Sarajevo
Srebrenica
Travnik
Tuzla
Visoko
Zenica
Živinice
Orašje
Mjesta utovara oružja
Borongaj - Zagreb
Duboki jarak - Zagreb
Golubovec – Krapina
Ivanić Grad
Jastrebarsko
Jelkovec
Karlovac
Krk
Lučko - Zagreb
Murat – Zagreb
Osijek
Ploče
Plješivica
Prečko – Zagreb
Pula
Rijeka
Samobor
Sesvete
Slavonski Brod
Split
Šapjane – Opatija
Šija vrh - Popovec
Varaždin
Varaždin breg
Vallelunga - Pula
Zagreb
SLOVENIJA
HRVATSKA
BOSNA I HERCEGOVINA
SRBIJA I CRNA GORA
MAGYARORSZ
SLAVONIJA
REPUBLIKA SRPSKA
FEDERACIJA BOSNA I HERCEGOVINA
DALMACIJA
SRBIJA
CRNA GORA
Golfo di Venezia
Kvarnerić
Zagreb
Rijeka
Trieste
Ljubljana
Varaždin
Koprivnica
Osijek
Novi Sad
Beograd
Zenica
Tuzla
Sarajevo
Split
Mostar
Pécs
Novi Grad
Prijedor
Banja Luka
Bosanski Petrovac
Bosanska Gradiška
Slavonski Brod
Vukovar
Vinkovci
Bačka Palanka
Zrenjanin
Ruma
Sremska Mitrovica
Šabac
Loznica
Zvornik
Valjevo
Užice
Čačak
Kraljevo
Priboj
Pljevlja
Raška
Novi Pazar
Bijelo Polje
Nikšić
Trebinje
Dubrovnik
Stolac
Bjelašnica
Konjic
Foča
Višegrad
Vlasenica
Maglaj
Gračanica
Brčko
Derventa
Gradačac
Bijeljina
Jajce
Donji Vakuf
Bugojno
Livno
Sinj
Šibenik
Knin
Benkovac
Gračac
Pula
Cres
Rovinj
Senj
Slunj
Ogulin
Kočevje
Črnomelj
Novo Mesto
Krško
Celje
Velenje
Udine
Gorizia
Monfalcone
Kaposvár
Gödre
Mohács
Baja
Bjelovar
Virovitica
Daruvar
Požega
Sisak
Križevci
Nagykanizsa
Srbobran
Vrbas
Troglav 1913 m
Troglav 2863 m
Adriatic Sea
Mediterranean Sea
http://www.slobodanpraljak.com

Neke baze i mjesta u BiH u koje je dopremano naoružanje za A BiH

- Bihać-Ćoralići
- Visoko
- Sarajevo
- Tuzla
- Zenica
- Gradačac
- Živinice
- Mostar
- Srebrenica
- Travnik

Baze i mjesta u RH iz kojih je otpremano naoružanje za A BiH

- Krk
- Karlovac
- Samobor
- Golubovec – Krapina
- Zagreb
- Varaždin
- Prečko – Zagreb
- Varaždin breg
- Murat – Zagreb
- Vallelunga – Pula
- Osijek
- Jelkovec
- Šapjane – Opatija
- Jastrebarsko
- Plješevica
- Lučko – Zagreb
- Rijeka
- Pula
- Ivanić Grad
- Split
- Slavonski Brod
- Duboki Jarek-Zagreb
- Sesvete
- Borongaj –Zagreb
- Šija vrh –Popovec
- Ploče

METAK,12.7mm	100000	60000	25000	15000
METAK,14.5mm	50000	30000	12500	7500
METAK,82mm BST	500	300	125	75
RAKETA,107mm	3000	1800	750	450
RAKETA, RPG-7	990	600	250	140

SREDSTVA KOJA SU PREVOŽENA ZA POTREBE ARMIJE BiH

/1. KRAJIŠKA BRIGADA I HVO JAJCE / NALAZE SE U SKLADIŠTIMA

DRINOVCI I GABELA CLoB GRUDE. KLASA 003-05/92-01/252,

UR.BR. 512-07-06/92-01/252,NALOG MO RH,OD 29.LISTOPADA 1992.

1. METAK 7,62 x 54.....30000 kom.
2. METAK 12.7mm DŠK.....30000 kom.
3. METAK 14.5mm .....20000 kom.
4. RAKETA 107 mm .....800 kom.
5. RAKETA RPG-7 .....200 kom.
6. LASERSKI DALJINOMJER .....2 kom.
7. L R L - 107 mm .....4 kom.
8. MITRALJEZ,14.5mm PA .....3 kom.

HRVATSKO VIJEĆE OBRANE 4 GLAVNI STOŽER

POMOĆNIK ZAPOVIJEDNIKA

ZA LOGISTIKU

Ante Jelavić

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
41000 ZAGREB, Opatička 1

Zagreb, 16. prosinca 1992.
KLASA: 003-05/92-01/252
UR.BROJ: 512-07-06/92-01/252

Tehničko-prometna uprava

NALOG

za izdavanje materijalnih sredstava za potrebe oružanih snaga BiH - logistički centar Visoko:

1. Metak 7,62 x 39	*kom*	*2.250.000*	*- 1080.280*
2. Mina 120mm	*kom*	*1.900*	*+ 116*

Odgovorna osoba koja će sredstva preuzeti su gospoda Emir Bešlagić, Tarik Šabić i Šeta Šuajb.

POMOĆNIK MINISTRA OBRANE RH
General-pukovnik
Ivan Čermak

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
41000 ZAGREB

TEHNIČKO-PROMETNA UPRAVA

KLASA: 803-05/92-01/989
URBROJ: 512-07-92-678
Zagreb, 16.12.92 . godine

ZAPOVJEDNIŠTVO SLoB MORH

I Z V O D

IZ RASPOREDA MS ZA POSEBNE NAMJENE

R.B.	SIFRA	NAZIV SREDSTVA	J.MJ.	ODOBRENO	IZDANO	PRIMJEDBA
1	63	Metak 7,62 mm obično zrno za AP i PM bez okvira	kom	1169720.00	1.169.720	6/SPC
2	107	Mina 120 mm trenutno fugasna teška za MB	kom	2016.00	2.016	5/PN

Zaključeno sa red. br. 2 (dva).

NAPOMENA: Sredstva će dana 16. 12. 1992. godine preuzeti gospoda Emir Bešlagić, Tarik Sabić, ili Seta Sujab. Dokumentaciju u skladište poslati faxom.

Republika Hrvatska 14 ZAGREB MINISTARSTVO OBRANE

KOORDINATOR ZA OPSKRBU

dipl. ing.

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

n/r. gosp. Loys-a

GLAVNI STOŽER
SEKTOR LOGISTIKE - SLoB
Broj: 06-04-423/93
Datum, 01. ožujak. 1993.god.

Pregled oduzetih MS od
strane Armije B i H, a bila
su upućena za OZ SREDNJA BOSNA

- d o s t a v lj a -

MINISTARSTVO OBRANE RH
n/r ministra Gojka Šuška

I NOVČANA MATERIJALNA SREDSTVA:

1. Akontacija od- 75. 726260 HRD
2. Akontacija bonova za goriva 7.000.000 HRD

II TEHNIČKA MS:

a) Naoružanje i streljivo:

1.	Automatska puška AK-47	kom - 67.
2.	Automatska puška" GORENJE "s prigušivačem	kom - 55.
3.	Lovački karabin	kom - 10.
4.	Puškomitraljez M-72	kom - 2.
5.	Puškomitraljez M-57	kom - 1.
6.	Snajper vojni M-76	kom - 1.
7.	Hekler " KOCH " G-3	kom - 1.
8.	RPG - 7	kom - 1.
9.	Metak 9,3 mm (makarov)	kom - 19.190.
10.	Metak " KAL " 22	kom - 25.000.
11.	Metak " REMINGTON "	kom - 2000.
12.	Metak 7,62 x39	kom - 157.200.
13.	Metak 7,62 x51	kom - 550.
14.	Metak 7,62 x54	kom - 26.120.
15.	Metak 12,7 DŠK	kom - 20.100.
16.	Mina RPG-7	kom - 99.
17.	Bomba za RB-100	kom - 584.
18.	TTM	kom - 50.
19.	Zolja 64 mm	kom - 6.
20.	Mina za MB-120 mm	kom - 100.
21.	Mina 122 mm D-30	kom - 200.
22.	Raketa 122 mm za VBR	kom - 100.

http://www.slobodanpraljak.com

b) GORIVA, ULJA, MAZIVA, AKUMULATORI I GUME:

1.	Ulje super 3	1056 l.
2.	Ulje super 5	402 l.
3.	Ulje UK-2	60 l.
4.	Ulje ATF-3	60 l.
5.	Ulje hidraol	240 l.
6.	Ulje HIP- 90	200 l.
7.	Antifriz AL	536 l.
8.	Mast list-2	90 l.
9.	Akumulator razne amperaže	38 kom.
10.	Ulje ASOL	420 l.
11.	Aditiv za naftu	70 l.
12.	Auto gume	11 kom.

c) SREDSTVA VEZE:

1.	Motorole DC- 35	15 kom.
2.	Punjač za motorolu	10 kom.

III INTEDANSKO MATERIJALNA SREDSTVA :

a) INTEDANSKA OPREMA

1.	Jakna maskirna	1500 kom.
2.	Hlače maskirne	1200 kom.
3.	Košulja maskirna	1200 kom.
4.	Prsluk maskirni	900 kom.
5.	Kapa maskirna	1100 kom.
6.	Veš dugi (komplet)	1500 kom.
7.	Čarape	2100 kom.
8.	Transportna torba	750 kom.
9.	Vjetrovke M-77	850 kom.
10.	Kišna kabanica	450 kom.
11.	Kaiš	900 kom.
12.	Opasač	530 kom.
13.	Rukavice	300 kom.
14.	Džemper	1100 kom.
15.	Kanister	50 kom.
16.	Dušek	50 kom.
17.	Vreća za spavanje	320 kom.
18.	Porcije	550 kom.
19.	Beštek	50 kom.
20.	Podmetač	820 kom.
21.	Pancir košulja	7 kom.
22.	Bijeli opasač	40 kom.
23.	Narukavnik	300 kom.
24.	Naljepnice VP za auto	50 kom.

http://www.slobodanpraljak.com

b) HRANA :

1.	Sir	1200 kg.
2.	Šećer	2050 kg.
3.	Paštete " PIK VRBOVEC "	1600 kg.
4.	Narezak "	6600 kg.
5,	mljeko u prahu	300 kg.
6.	Grah	3000 kg.
7.	Sapun	840 kg.
8.	Riba u konzervi	4600 kg.
9.	Krompir	5200 kg.
10.	Cigarete	1370 kg.

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA MOSTAR GLAVNI STOŽER HVO ODJEL OBRANE

POMOĆNIK NAČELNIKA OS HVO
ZA LOGISTIKU

Ante Jelavić

http://www.slobodanpraljak.com

KLASA: 883-05/93-03/86
URBROJ: 512-21-02-93-317
Zagreb, 05.03. 1993.

I Z V O D

IZ RASPOREDA MS ZA POSEBNE NAMJENE

Red. br.	N A Z I V M S	Jed. mjere	Zahtjevano	Odobreno	Izdato - primljeno	Primjedba
1	2	3	4	5	6	7
1.	METAK 7,62 x 39 obični	kom		100.000	102 800	5240/93 od 7.
2.	METAK 152 mm, TFG, M43, P/p	kom		1.000	1.000	130/93
3.	NITROCELULOZA	kg		11,500	11.500	24/93 Pop
4.	ACETON	kg		5.000	5.040	"
	Zaključeno za red. br.		4 (četiri)			
	1. ZA UTOVAR SREDSTAVA NA RED BR. 1 VOZILO ĆE SE ZAVITI U [illegible], NA RED. BR. 2 U PREČEC, A NA RED. BR. 3 i 4 U POPOVEC.					
	2. SREDSTVA PREUZIMA GOSPODIN ŠETA ŠUJAB, BEŠLAGIĆ GMIR, ILI MULIĆ GALIB.					
	3. VOZAČI I VOZILA PREMA PRILOGU					

Zakljuceno sa red. br. 4 (četiri).
NAPOMENA: Sredstva ce dana 06.03. 1993. godine preuzeti .

Republika Hrvatska 16 MINISTARSTVO OBRANE ZAGREB

KOORDINATOR ZA OPSKRBU
mr. Mladen Bepuić, dipl. ing.

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
41000 ZAGREB

KLASA: 803-05/93-03/06
URBROJ: 512-21-02-93-317/1

Zagreb, 06. ožujka 1993.

N A L O G

za izdavanje materijalnih sredstava za potrebe CPoB Grude:

1.	Metak 7,62x39, obično zrno	100.000 kom.
2.	Metak 152 mm, obično zrno	1.000 kom.

Zaključeno sa rednim brojem 2 (dva).

Sredstva preuzima gospodin Seta Šujab, iz Sarajeva.

Vozila se preuzimaju slijedećim vozilima:

1. Kamion, reg. broj ZE 113-758/82-72 ZE
   Vozač: Fejzić Enver, OI br. 9850/89, Zenica.

2. Kamion, ZE 873-15/85-31 ZE
   Vozač: Džinić Emin, OI br. 698/83 Žepče.

3. Kamion, reg. broj ZE 847-05/20-98 ZE
   Vozač: Alispahić Munib, OI br. 167/91, Busovača.

4. Kamion, ZE 846-02/85-32 ZE
   Vozač: Blažević Stipo, OI br. 803/89 Busovača.

5. Kamion, reg. broj MD 413-60
   Vozač: Omeragić Bedrudin, OI br. 1689/91, Gradačac.

6. Kamion, DAH 571E/DAH 569E
   Vozač: Kalajdžić Sulejman, OI br. 3539/87 Sarajevo.

Za pratnju konvoja odgovorna su gospoda Bešlagić Emir iz Visokog i Mulić Galib iz Gradačca (OI br. 600/91)

MB/MB

http://www.slobodanpraljak.com

OBRANA RH
POVJERLJIVO
Primjerak _____

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
GLAVNI STOŽER HV
UPRAVA ZA VIDOVE

KLASA: 213-01/93-02/04
UR. BROJ: 512-06-04-93-87

Zagreb, 5. ožujka 1993.

Predmet: Nalog za izdavanje MTS

Tehničko prometnoj upravi
MORH

Za Log B Grude odmah izdajte sljedeća MTS:

- metak 7,62x39 mm, obično	100.000 kom
- metak 152 mm TFG p/p za top M43	2.012 kom

BIČG
Urađeno u 2 (dva) primjerka
Dostavljeno:
- naslovu
- arhiva

Republika
GLAVNI STOŽER
MINISTARSTVO OBRANE

Načelnik
general-bojnik
Ivan Basarac

05.03.93, 17,10 h.
USMENA ZAPOVIJED G-DE ŠIPRAK I GOSPODINA PRIBIĆA DA
SE IZDA 1.000 kom STAVKE 2.

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
ARMIJA BIH .
LOGISTIČKI CENTAR ZAGREB
Zagreb, 6. 03. 1993.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
N/r. g. Pukovnika
VLADIMIRA ZAGORCA

Štovani,

Dostavljamo Vam popis kamiona i vozača za preuzimanje materijalno--tehničkih sredstava:

1. 100.000 komada 7,62x39
2. 1.000 komada granata 152 (haubice)

Granični prijelaz Metković.

Materijalno-tehnička sredstva pod st. 1 dostavljaju se u Pazarić, a pod st. 2. u Gradačac za potrebe I i II Korpusa Armije BiH i Postrojbi 106. i 107. HVO.

Odgovorna osoba za preuzimanje MTS-a je g. ŠETA ŠUAJB, iz Sarajeva, a za pratnju konvoja g. BEŠLAGIĆ EMIR iz Visokog i MULIĆ GALIB, broj OK 600/91 iz Gradačca.

Popis kamiona:

1. vozač: FEJZIĆ ENVER, broj OK 9850/89 ZENICA
   vozilo: Kamion ZE 113-758/82-72 ZE
2. vozač: DŽINIĆ EMIN, broj OK 698/83 ŽEPČE
   vozilo: kamion ZE 873-15/85-31 ZE
3. vozač: ALISPAHIĆ MUNIB, broj OK 167/91 BUSOVAČA
   vozilo: KAMION ZE 847-05/20-98 ZE
4. vozač: BLAŽEVIĆ STIPO, broj OK 803/89 BUSOVAČA
   vozilo: ZE 846-02/85-32 ZE

http://www.slobodanpraljak.com

5. vozač: OMERAGIĆ BEDRUDIN, broj Ok 1689/91 GRADAČAC

vozilo: Kamion reg. broja MD 413-60

6. vozač: KALAJDŽIĆ SULEJMAN, broj Ok 3539/87 SARAJEVO

vozilo: Kamion Mercedes, reg. broj DAH 571 E, prikolica reg. broj DAH 569 E

U nadi da ćete nam izaći u susret srdačno Vas pozdravljamo.

ARMIJA BIH

LOGISTIČKI CENTAR ZAGREB

K o o r d i n a t o r

AZIM KARAMEHMEDOVIĆ, dipl. ing.

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
41000 ZAGREB
TEHNIČKO-PROMETNA UPRAVA

KLASA: 803-05/93-03/06
URBROJ: 512-21-02-93-329/1
ZAGREB, 08.03.93 . GODINE

ZAPOVJEDNIŠTVO SLoB MORH

I Z V O D

IZ RASPOREDA MS ZA CPoB GRUDE

R.B.	SIFRA	NAZIV SREDSTVA	J.MJ.	ODOBRENO	IZDANO	PRIMJEDBA
1	1206	METAK 152 MM ZA M-43, TFG, P/P	KOM	1000.00	995	630 128/V.I 365 133/V.I

ZAKLJUČENO SA RED. BR. 1 (JEDAN).

NAPOMENA: SREDSTVA ĆE DANA 08. 03. 1993. GODINE PREUZETI GOSPODIN ŠETA ŠUJAB.
POTREBNU DOKUMENTACIJU U SKLADIŠTE POSLATI TELEFAXOM.

TEHNIČKO - PROMETNA UPRAVA
NAČELNIK
KLAIĆ KRUNOSLAV, DIPL. ING.

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
ARMIJA B I H
LOGISTIČKI CENTAR ZAGREB
ZAGREB, 8. 03. 1993.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE

Štovani,

Molimo Vas da odobrite prijevoz materijalno-tehničkih sredstava slijedećim vozilima za potrebe Armije BiH - LOGISTIČKI CENTAR VISOKO:

1. vozilo: BOT 305C/BOT 302C MERCEDES ŠLEPER
   vozač: FEJZIĆ KASIM, broj OK 335/90 FOJNICA

2. vozilo: DAH 571E/ DAH 569E MERCEDES PRIKOLIČAR
   vozač: JAVORAŠ ALIJA, broj OK 2264/89 VISOKO

3. vozilo: MERCEDES DAH 575E/DAH 576E PRIKOLIČAR
   vozač: NADAREVIĆ FARUK, broj OK 7560/91 PRIJEDOR

4. vozilo: MERCEDES DAH 584E/DAH 570E PRIKOLIČARR
   vozač: BAJTAREVIĆ SAMIR, broj OK 1194/85 VISOKO

na relaciji ZAGREB-METKOVIĆ-VISOKO.
Ovlaštena osoba za preuzimanje MTS-a je g. ŠETA ŠUAJB IZ SARAJEVA, a konvoj će pratiti LOKVANČIĆ SAMIR iz ILIDŽE i ŠABIĆ TARIK iz GRAČANICE.

ARMIJA BIH
LOGISTIČKI CENTAR ZAGREB
K o o r d i n a t o r

AZIM KARAMEHMEDOVIĆ, dipl. ing.

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
41000 ZAGREB

KLASA: 803-05/93-03/06
URBROJ: 512-21-02-93-329

Zagreb, 08. ožujka 1993.

N A L O G

za izdavanje materijalnih sredstava za potrebe CPoB Grude:

1. Metak 152 mm, obično zrno 1.000 kom.

Zaključeno sa rednim brojem 1 (jedan).

Sredstva dana 08. 03. 1993. godine preuzima gospodin Šeta Šujab, iz Sarajeva.

Vozila se preuzimaju slijedećim vozilima:

1. Kamion, reg. broj BOT 305C/BOT 302C
   Vozač: Fejzić Kasim, OI br. 335/90, Fojnica.

2. Kamion, DAH 571E/DAH 569E
   Vozač: Javoraš Alija OI br. 2264/89 Visoko.

3. Kamion, reg. broj DAH 575E/DAH 576E
   Vozač: Nadarević Faruk, OI br. 7560/91, Prijedor.

4. Kamion, reg. broj. DAH 584E/DAH 570E
   Vozač: Bajtarević Samir, OI br. 1194/85 Visoko.

Relacija: Zagreb - Metković - Grude.
Granični prijelaz: Metković
Datum polaska transporta iz Zagreba: 08. 03. 1993. godine.

Za pratnju konvoja odgovorna su gospoda Lokvančić Samir iz Ilidže i Šabić Tarik iz Gračanice.

MB/MB

S U G L A S A N:
pukovnik
Vladimir Zagorec

TEHNIČKO - PROMETNA UPRAVA
N A Č E L N I K
Mladen Vragotuk, dipl. ing.

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
ZAGREB
TEHNIČKO-PROMETNA UPRAVA

KLASA: 803-05/93-03/06
URBROJ: 512-21-02-93-473
ZAGREB, 30.03.93. GODINE

ZAPOVJEDNIŠTVO SLOB MORH

I Z V O D

IZ RASPOREDA MS ZA CPoB GRUDE

R.B.	SIFRA	NAZIV SREDSTVA	J.MJ.	ODOBRENO	IZDANO	PRIMJEDBA
1	63	METAK 7,62 MM OBIČNO ZRNO ZA AP I PM BEZ OKVIRA	KOM	3019600.00	3.019.600	763/SPC
2	742	AUTOMATSKA PUŠKA 7.62 SA PREKLAPAJUĆIM KUNDAKOM	KOM	3000.00	3.000	"
3	583	BACAČ RUČNI RPG-7	KOM	30.00	30	"
4	584	MINA KUMULATIVNA ZA RPG-7	KOM	240.00	240	288/02.
5	966	RAKETA SN14 M-K MALJUTKA	KOM	50.00	50	"
6	974	TNT	KG	30625.00	Ø	

ZAKLJUČENO SA RED. BR. 6 (ŠEST).

NAPOMENA: SREDSTVA ĆE DANA 30. 03. 1993. GODINE PREUZETI GOSPODIN ŠETA ŠUJAB, KOJI ĆE SE PO POTREBNU DOKUMENTACIJU JAVITI U ZAPOVJEDNIŠTVO SLOB MORH, VOJARNA BORONGAJ.

TEHNIČKO- PROMETNA UPRAVA
NAČELNIK
PUKOVNIK

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
ZAGREB

Zagreb, 31. 03. 1993.

UPRAVA VOJNE POLICIJE
Fax.No: 467-269

OBAVIJEST

kojom Vas obavješćujemo da će sa Jankomira (robni terminali) krenuti transport (8 vozila) za Metković, te je u tu svrhu potrebno osigurati pratnju Vojne policije.

Transport kreće sa Jankomira 31. ožujka 1993. godine u 19,30 h.

Za pratnju navedenog transporta neophodno je osigurati policijsku pratnju.

Pratnja se treba javiti na Jankomir do 19,15 h dana 31. 03. 1993. godine, vođi kolone, gospodinu Samiru Lokvančiću, ili gospodinu Šeta Šujabu.

Za sve daljnje informacije možete se obratiti na telefon 67376.

Republika Hrvatska 14 MINISTARSTVO ZAGREB

POMOĆNIK MINISTRA OBRANE
general-pukovnik
Ivan Čermak

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

GLAVNI STOŽER
SEKTOR LOGISTIKE -SLoB
Broj:06-01-141/93
Datum,07.travanj.1993.god.

Dozvola za nesmetan
prolaz,

GS HVO odobrio je nesmetan prolaz MTS i to:

- Metak 7,62X39	963.800	kom.
- Metak 12,7 mm DŠK	6.500	kom.
- Raketa RPG -7	1.048	kom.
- Automatska puška-AK-47	305	kom.
- Lanser RPG-7	25	kom.
- Raketa MALJUTKA	7	kom.
- PRM -1	500	kom.

Sredstva se prevoze na relaciji Grude - Srebrenica, a prevoze se kamionima reg. oznaka i to :

- VI - 10-31/11-47	vozač	Mahura Salem
- VI - 63-91	vozač	Ćurt Fahrudin
- MD - 419-23	vozač	Sejdić Nusret

U pratnji konvoja je gosp. Bešlagić Emir i Baćević Elvedin.

Tražimo slobodan i nesmetan prolaz.

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA MOSTAR GLAVNI STOŽER ODJEL

POMOĆNIK NAČELNIKA GS HVO
ZA LOGISTIKU

u k o v n i k

elavić,dipl.ing.

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
ŠTAB VRHOVNE KOMANDE OS
UPRAVA RV i PVO

Strogo pov.broj 07/1600/93.

Zagreb, 18.o2.1993.g.

ODBRANA REPUBLIKE
SLUŽBENA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO

NAČELNIKU ŠTABA VRHOVNE KOMANDE
SARAJEVO

1. Izvršena je kupovina dva srednja transportna helikoptera Mi-8T za potrebe Armije Republike BiH. Helikopteri su po redovnoj proceduri primljeni i 17.02.1993.g. izvršen je prelet sa našim posadama na a.Visoko, gdje ih je primila Vazduhoplovna grupa Tuzla, a potom izvršili prebacivanje na a.Tuzla.

Obzirom da na aerodromu Tuzla postoje svi materijalni i kadrovski uslovi za redovnu eksptaciju predlažem da helikoptere baziraju na a.Tuzla.

Ograničene količine goriva i maziva nalažu racionalnu upotrebu helikoptera, te je zbog toga i regulisano da se mogu koristiti samo po odobrenju ŠVK.

2. U toku je kupovina još dva helikoptera Mi-8T što bi trebalo biti realizovano do kraja ovoga mjeseca. Obzirom na veoma izražene opstrukcije i prepreke u nabavci zbog poznatih razloga ne može se sa sigurnošću garantovati tačni rokovi nabavke.

Predlažem da mjesto baziranja i ova dva helikoptera u početku bude na aerodromu Tuzla.

3. Nabavljeni helikopter AB-206 nalazi se na opravci, što će biti završeno veoma brzo, a potom će biti upućen prema vama. Posada je završila obuku i čeka na prelet.

4. Vazdušni most prema Bihačkoj krajini u prekidu je od 30.12.1992.g. Činimo sve da ga ponovo aktiviramo, ali u tome ne uspjevamo. Razlozi su političke prirode. Kada će ovo biti riješeno obzirom na saznanja i razloge koji nam se navode, ne mogu ništa pouzdano tvrditi. Sa posadama se održava trenaža i vrši obuka za viši stepen stručno letačke osposobljenosti. Rezultati su veoma dobri.

5. Ja ću se zadržati na ovoj lokaciji do realizacije navedenog, a potom bi trebao odmah ići za Tuzlu, radi organizovanja rada.

DOSTAVLJENO:
1.Arhivi,
2.Načelniku ŠVK

NAČELNIK UPRAVE RV i PVO,

Sakib BEGIĆ

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
URED
REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
U REPUBLICI HRVATSKOJ
Zagreb, Savska cesta 41/XI,
tel. 041/537-161, 537-160, fax 536-702
VOJNO IZASLANSTVO REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
U REPUBLICI HRVATSKOJ

Zagreb,

Naš broj: 05-215/93
Our No.:

Vaš broj:
Your No.:

NABAVNOJ SLUŽBI

PREDMET: Zahtjev za nabavu borbenog materijala za potrebe 5.K

U cilju zadržavanja položaja i stvaranjauslova za produžetak napadnih dejstava neodložno je i hitno nabaviti i u 5. K prosljediti slijedeće stavke:

1. Nitroglicerinski barut NGB o,51.....1000kg
2. NGB 0,21 ..... 1000kg
3. NGB161 ..... 500kg
4. NGB 261 ..... 5000 kg
5. Crni barut fine granulacije do 0,5 ..... 300 kg
6. Trotil..... 5000 kg
7. MB 120 mm ..... 20 kom.
8. Mine za MB 120 mm ..... 800 kom.
9. Upaljači za mine za MB 120 mm .....1000 kom.
10. Rakete LRC 107 mm ..... 300 kom.
11. Metak za tenk. top 100 mm tenk T-55 trenutni ..... 100 kom.
12. -/- -/- -/- -/- pancirni ..... 100 kom.
13. -/- -/- -/- -/- kumulativni..... 100 kom.
14. Po mogućnosti što veće količine metaka za AP/PAP 7,62 mm i 7,9 mm za PM.

Kod nabave uvažiti ovaj redosljed potreba sa naznakom neodložnosti nabave baruta i MB 120 mm.

Pomoćnik vojnog atašea za 5.K
brigadir
Hajrudin Osmanagić

BR. 4/92

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
ARMIJA REPUBLIKE BIH
ZAPOVJEDNIŠTVO 4. KORPUSA
Djelov.broj: 04-1398/93
Mostar, 26.02.1993.

ODBRANA REPUBLIKE
VOJNA TAJNA
POVJERLJIVO
H I T N O !

Informaciju dostavlja
odgovor na traženo.-

ŠTABU VK OS REPUBLIKE BIH
n/r Seferu Haliloviću

Veza vašeg akta br. 14/75-14 od 25.02.1993. godine izvještavamo Vas slijedeće:

1. Komandant Prve mostarske brigade nije me upoznao sa formacijom koju je dobio od Vas. Na moje traženje iste odgovorio je da je to dobio od Vas i da je to njegovo.
2. Danas 27.02.1993. godine glavni koordinator 4. Korpusa Armije RBiH za logističko obezbjeđenje na relaciji 4. Korpus Armije RBiH SDA centrala u Zagrebu (Hasen Čengić) predao je dokumenta i ne želi više da koordinira radi paralelnog izdavanja novca od strane Štaba VK.
   Gospodin Oručević Safet nama je obavljao glavne poslove oko ulaska roba sa HVO i to uspješno do sada.
3. Molim Vas, nisste mi pismeno odgovorili u vezi mog razgovora sa Vama o postupku Komandanta Prve mostarske brigade.
4. U vezi Vašeg akta 02/16-104 od 24.02.1993. godine izvještavam Vas da je predsjednik Regionalnog odbora za Hercegovinu gosp. Zijo Demirović javno saopštio da se vojni rukovodioci bave politikom a to se odnosi na Komandanta Prve mostarske brigade koji javno iznosi da je dobio ovlasti od Sarajevo (Štaba Armije RBiH i Vlade) za organizaciju vlasti i privrede na području Mostara.

   Mišljenja sam da trebate razjasniti situaciju i pismeno nam dostaviti šta stoji iza posjete gos. Hujdur Midhada kao Komandanta Prve mostarskebrigade koju je obavio u Štabu Armije RBiH i Vladi BiH.

   Već komandanti brigada, 7.brigade "Suad Alić", brigade "Neretvica" i brigade "Neretva" izražavaju negodovanja za dodjelu priznanja "Zlatni ljiljan" i dodjelu novca Prvoj mostarskoj brigadi.

KOMANDANT
gospodin
Arif Pašalić

http://www.slobodanpraljak.com

Datum, 22.03.1993. godine

STROGO POV.

SSVK OS R BiH - SARAJEVO
n/r Nachelnika SSVK OS R BiH Sefera Halilovicca

Ssaljem prijedlog za istovar TMS koja bi sutra (mozda) krenula iz Zagreba. Ukupan broj TMS umanjen je za 25 % koja bi trebalo da izuzme Hrvatska ili u Grudama.
Sredstva za Tuzlu bi po dolasku tamo bila djelimichno vraccena u Visoko radi raspodjele za 3. Korpus i druge jedinice.
To bi bilo uradjeno u dogovoru s Hazimom, a sredstva u Pazariccu bi podjelili na 1. i 8. Korpus (po dogovoru).

VRSTA TMS	UKUPNO	PAZARICC	2. KORPUS TUZLA
RPG - 7	75	25	50
mina za RPG-7	7500	2000	5500
daljinomjer laserski	38	10	28
lanser za S-2M	9	3	6
raketa S-2M	50	15	35
lanser TF-8	8	3	5
uredjaj za ispit. lansera	3	1	2
raketa TF-8	190	50	140
metak 7,63x39	750.000	250.000	500.000
pusska AP	75	75	
metak 12,7 DSSK	30.000	10.000	20.000
mina PMA-1	1500	300	1200

Eventualna kupovina 4.000.000 metak 7,62x39 - 25% = podjela 1.000.000 Pazaricc + 2.000.000 Tuzla.

RD/HA/HH

KOMANDANT
Rasim Delicc

http://www.slobodanpraljak.com

Izdatnica br.288 DATUM:30.03.1993.

Roba isporučena : 0000 POSEBNE NAMJENE
Sa skladišta : 20 VP 1085/14 ZAGREB - DUBOKI JAREK ZAGREB

Sifra robe	N A Z I V R O B E	Jed.mj.	Odobreno	Izdano
1. 584	MINA ZA LANSER RPG-7 KUMULATIVNA	kom	240.0	240
2. 966	RAKETA 9M14 M-K (MALJUTKA)	kom	50.0	50

Nalog-Odobrenje : 512-21-02-93-473 Datum : 30.03.1993.
NAPOMENA: SREDSTVA CE 30.03.93.PREUZETI G.SETA SUAJB.
SREDSTVA SU NAMJENJENA ZA CPoB GRUDE.

ROBU PREUZEO: IZDAO: KONTROLIRAO: KNJIZIO :

S[illegible]R LOKVANČIĆ MIRSAD MALAGIĆ
7310/89 ILIDŽA

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
ARMIJA BIH
LOGISTIČKI CENTAR ZAGREB
ZAGREB, 15. 03. 1993.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
ZAGREB

Štovani,

Molimo Vas da nam izađete u susret i izdate potrebnu dokumentaciju za prijevoz opreme za potrebe ARMIJE BIH - LOGISTIČKI CENTAR VISOKO na relaciji ZAGREB-METKOVIĆ slijedećim vozilima:

1. vozač: SELIMIĆ SMAJO, broj OK 1108/90 STOLAC
   VOZILO: BOT 525C/DAH 664E
   prevozi: čizme pari 4520.
2. vozač: HAJDAROVIĆ ASIM, broj OK 509/81 STOLAC
   vozilo: DAH 662 E/DAH 660E
   prevozi: maskirne bunde komada 4820
3. vozač: OMANOVIĆ MURAT, broj OK 17/88 STOLAC
   prevozi: maskirne hlače komada 400, maskirne bunde komada 4960.
4. vozač: PALISLAMOVIĆ ALIJA, broj OK 1430/82 VISOKO
   vozilo: VI 271 10/10 67 VI
   prevozi: maskirne hlače komada 7000, čizme pari 2500, anestetici kg 500, računar komada 1.

vođa konvoja je g. HUSIKA EJUB, broj OK 12944/80 ZENICA.
U nadi da ćete nam izaći u susret srdačan pozdrav,

ARMIJA BIH
LOGISTIČKI CENTAR ZAGREB
K o o r d i n a t o r

AZIM KARAMEHMEDOVIĆ, dipl. ing.

Sugl.: 15.03.93

http://www.slobodanpraljak.com

SSTAB VRHOVNE KOMANDE OS R BiH
n/r Nachelnika Sstaba
Sefera Halilovicca

U prilogu akta dostavljam prijedlog mogucce raspodjele TMS koja stizzu u Pazaricc, odnosno Tuzlu.

Komanda 2.K bi u povratnom transportu vratila TMS za 3.K, 007 Jug i rezervu koja bi ostala u Visokom.

Automatske pusske koje ostaju u Odjeljku LOB 1. korpusa trebalo bi ostati za naoruzzavanje starjessina SSVK i 1. K pri izlasku i obilasku jedinica i vraccati ih ukoliko se navedena lica vraccaju u Sarajevo.

PRIJEDLOG RASPODJELE
T M S
KOJA SE PRIMAJU U PAZARICCU I TUZLI

V R S T A T M S	UKUPNO	P A Z A R I CC 1.KORP.	4.KORP.	2. K O R P U S (TUZLA) 2.KORP.	3.KORP.	06-7 JUG OKSSO Doboj	REZERVA
Rpg-7 lanser	75	17	8	20	15	5	10
Projekt.za RPG-7	7500	1500	500	2500	1500	300	1200
Daljinomjer laser.	38	7	3	12	8	5	3
Lanser za S-2-M	9	2	1	3	2	1	–
Raketa S-2-M	50	10	5	18	12	5	–
Lanser TF-8	8	3	–	2	1	1	1
Uredjaj za ispitiv. lansera	3	1	–	1	1	–	–
Raketa TF-8	190	40	10	60	30	10	40
Metak 7,62x39	750000	200000	50000	300000	150000	50000	–
Pusska AP	75	75	–	–	–	–	–
Metak 12,7 DSSK	30000	10000	–	20000	–	–	–
Mina PMa-1	1500	200	100	700	400	100	–

NAPOMENA: Ap koje prima Odjeljak LOB 1. K u Pazariccu ne dijeliti bez naredjenja Nachelnika SSVK. Isto su namijenjene za starjessine i pratioce iz SSVK koji izlaze iz Sarajeva.

MV.-

KOMANDANT
Rasim Delicc

Mesic

a ja ćeram mene na Romaniju

http://www.slobodanpraljak.com

VRLO TAJNO

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA
SLUŽBA ZA ZAŠTITU USTAVNOG PORETKA

Klasa: 511-20-01300-99/
Urbroj: 45 - 917/11
Zagreb, 10.5.1999.

URED ZA NACIONALNU SIGURNOST
HRVATSKA IZVJEŠTAJNA SLUŽBA
Ravnatelj HIS-a g. Tomislav Družak

PREDMET: Pomoć SZUP MUP-a RH u formiranju komunikacijskog sustava OS BiH tijekom 1992. godine

Početkom 1992. godine u Zagrebu je, pod nadzorom Službe, formiran logistički centar koji je imao zadatak opremiti i obučiti Oružane snage BiH, tj. jedinice HVO-a i TO BiH (začeci stvaranja Armije BiH), uporabi radiokomunikacijskih sredstava, te formirati fleksibilnu komunikacijsku mrežu. Odlučeno je da se, osim opremanja OS na taktičkom nivou (VHF i UHF postaje, repetitorska infrastruktura), pristupi izgradnji strateške kratkovalne digitalne mreže s kriptozaštitom kao nadomjestak razorenoj i kontinuirano napadanoj telefonskoj infrastrukturi.

Financiranje i nabavu radiokomunikacijske opreme vodili su gg. Muradif i Šaban Pajt, od 1997. državljani SAD, preko firme MIS, sjedište Vaduz, Liechtenstein. Zadatak logističkog centra je bio slaganje, programiranje i usklađivanje komponenata radiokomunikacijskog sustava, koji su se nakon kraćeg skladištenja, žurno upućivali na odredišta u BiH.

Tijekom 1992. i 1993. godine, u više navrata, oprema je organizirano i sistematski slana na najugroženija područja i veće gradove, a po nju u Zagreb su dolazile ovlaštene osobe HVO-a i TO BiH. Tako su, na primjer, u periodu od 20. svibnja do 5. srpnja 1992. godine, po opremu dolazile slijedeće osobe: Muminović Alija, Šadić Miralem, Mitrečić-Palić Silvija, Hajdarević Zlatko, Vuković Ivica, Polak Tomislav, Ramić Ibrahim, Vencl Tomislav, Porobić Narcis, Kunalić Mirsad, Sejmen Sead, Jaganjac Amir i dr.

Mjesta u koja je oprema slana su: Banovići, Bihać, Bosanska Krupa, Brčko, Čelić, Derventa, Doboj, Drežnica, Foča, Gornji Vakuf, Gradačac, Gračanica, Jablanica, Kakanj, Kalesija, Kladanj, Konjic, Kotorsko, Livno, Lukavac, Maglaj, Modriča, Mostar, Odžak, Orašje, Sarajevo, Srebrenik, Stjepan Polje, Teslić, Tešanj, Tuzla, Visoko, Vitez, Zenica i Živinice.

http://www.slobodanpraljak.com

Detaljni spisak radiokomunikacijske i informatičke opreme koja je poslana u BiH samo u jednom ciklusu nabave, od 19. lipnja do 5. srpnja 1992. nalazi se u prilogu. Osim gore navedene radiokomunikacijske opreme, preko logističkog centra su u BiH poslani i satelitski telefoni JRC, čija je pretplata i funkcija ugovorena preko British Telecoma, a čiji su korisnici bile osobe iz najvišeg državnog vrha BiH.

Tijekom prvih ratnih godina u BiH, sustav je prerastao početnu ulogu vojno-logističke komunikacije, i pokrivao je također gospodarske, te humanitarne segmente.

Dakle, cilj opremanja i obuke OS BiH u tom trenutku je bio osnažiti borbu protiv velikosrpske agresije, dati joj novu logističku i tehničku komponentu, informativno i zapovjedno povezati HVO i TO BiH, i na taj način olakšati težak položaj Hrvatske na početku Domovinskog rata.

Nakon početka sukoba HVO i ABiH, prestalo je korištenje sustava od strane HVO-a, dok je ABiH nastavila korištenje uz druge kriptozaštitne algoritme i ključeve.

S poštovanjem,

Prilozi:

1. **Preslici spiskova radiokomunikacijske i informatičke opreme – 53 stranice**

Ravnatelj SZUP-a

Brzović Ivan

Dostavljeno:
1. (HIS)
2. Arhiva - (SOT)

http://www.slobodanpraljak.com

Uredjaj	Komada	S.N.	Mjesto
Akumulatori CM-87	12		Bihać
Akumulatorske kleme - par	2		Bihać
Antena AH-7000	1		Bihać
Antena KV širokopojasna	1		Bihać
Antena MB-1300 DC	1		Bihać
Antena vertikalna VHF	2		Bihać
Hyundai computer 286/12	1	10420457	Bihać
Icom BM-71E	10		Bihać
Icom H-10	1	11862	Bihać
Icom H-10	1	11867	Bihać
Icom H-10	1	11930	Bihać

20.06.92

Mostar

Uredjaj	Komada	S.N.	Mjesto
ENC konektori	10		Mostar
Duplexer	1		Mostar
HYUNDAI 286/12	1	10520009	Mostar
ICOM BM71 brzi punjač	20		Mostar
ICOM CM87 akumulator	12		Mostar
ICOM EX704 programer	1		Mostar
Icom H10	1	7011671	Mostar
Icom H10	1	7011672	Mostar
Icom H10	1	7011673	Mostar
Icom H10	1	7011674	Mostar
Icom H10	1	7011675	Mostar

20.06.92

Sarajevo

Uredjaj	Komada	S.N.	Mjesto
Alinco DJ-F1E	1	3575	Sarajevo
Alinco DJ-F1E	1	3578	Sarajevo
Alinco DJ-F1E	1	3579	Sarajevo
Alinco DJ-F1E	1	3580	Sarajevo
Alinco DJ-F1E	1	3602	Sarajevo
Alinco DJ-F1E	1	3803	Sarajevo

14.01.1993

P O P I S

MTS-a u skladištima zrakoplovne baze "Lučko" koja pripadaju Armiji R BiH - V Korpusu,a pod nadzorom su Ureda Okruga Bihać sa sjedištem u Zagrebu.Popis je radjen 13.i14.01. 1993.godine.U našim skladištima stanje je slijedeće:

1.Granata 120 mm za minobacač	748	kom.
2.Granata 82 mm za minobacač	10	kom.
3.Granata 60 mm za minobacač	466	kom.
4.Upaljač za granatu 120 mm	500	kom.
5.Granata tenkovska 100 mm	50	kom.
6.Minobacač 82 mm	3	kom.
7.Ručni bacač M 57 + jedna optika	2	kom.
8[illegible]1 (neispravna)	2	kom.
9.Puškomitraljez 7,9 mm sa dvije rezervne cijevi	5	kom.
10.PAT 20 mm A-1 sa jednim dobošem i optikom	1	kom.
11.PAT 14,5 mm sa rezer. cijevi i optikom	5	kom.
12.Metak 20 mm za PAT	300	kom.
13.Raketa 107 mm	43	kom.
14.Protutenkovska razorno-probojna mina	304	kom.
15.Granata M 70, 76 mm za "ZIS"	3	kom.
16.Kumulativna mina M 57 za RB sa punjenjem	11	kom.
17.RPG	1035	kom.
18.Rlastični exploziv "TNT"	2000	kg
19.Plasticni eksploziv	30	kg
20.Durbin s tronozcem 50x65	1	kom.
21.Puska "Tomphson"	1	kom.
22.Puška Max 1	2	kom.
23Puška Max 2	1	kom.
24.Puška "H&C" 7,62x51 mm	2	kom.
25.Snajperska puška M76 sa optikom 7,9 mm	1	kom.
26.PAP 7,62 mm	4	kom.
27.AP 7,62 mm		

http://www.slobodanpraljak.com

...15	kom.
itejner za osu...10	kom.
etak 14,5 mm...5174	kom.
etak 12,7 mm...196	sanduka
etak 7,92 mm...760	kom.
etak 7,62 x39 mm...136500	kom.
anduci ?????...7	kom.
rtiljerijski durbin...1	kom.
etak 7,62x54 mm...1200	kom.
ak 7,9 mm Subsonic...2700	kom.
etak 7,9 mm...3000	kom.
na bomba...3000	kom.
Pijani ustaša"...156	kom.
Kutija za redinik 7,9 mm...11	kom.
Kutija za redenik 14,5 mm...20	kom.
Vreća za spavanje vojnička...40	kom.
Šljem vojnički...5	kom.
Čebe vojničko...100	kom.
Čizme vojničke...2200	pari.
Prsluk vojnički...13	bala
Jakne i hlače maskirne(nove)...70	kutija
Jakne i hlače vojničke DDR...200	kom.
Rukavice,kaoe,potkape volničke...300	kom.
	kom.

REPUBLIKA BOSNA i HERCEGOVINA
OKRUG B I H A Ć
SJEDIŠTE ZAGREB

http://www.slobodanpraljak.com

AMBASADA BOSNE I HERCEGOVINE U
REPUBLICI HRVATSKOJ
VOJNO EKONOMSKO PREDSTAVNISSTVO
BR.05Ð3942-93
Z A G R E B

PROSLJEDJUJEMO AKT UREDA OKRUGA BIHAC

5.KORPUS ARMIJE BIH
N/R KOMANDANTA

NASSOM POSLJEDNJOM POSILJKOM UPUTILI SMO VAM:

- EK	3570	KOM.
- OSNOVNO PUNJENJE ZA 120	3.096	KOM.
- DK	31.000	KOM.
- DOPUNSKO PUNJENJE ZA 120	3.804	KOM.
- UPALJAC ZA 120 MM	487	KOM.
- METAK 7,62X39 MM	50.050	KOM.
- METAK 7,62X51	2.931	KOM
- METAK 12,7 MM 100 KOM U REDENIKU.	185	KOM.
METAK 5,45	300	KOM.
- METAK 7,9	2.275	KOM.
- METAK ZA PISSTOLJ 7,62	1.400	KOM.
- METAK CAL.45	345	KOM.
- METAK 38 SPECIJAL	50	KOM.
- METAK ZA PISSTOLJ 7,65	100	KOM.
- METAK 76MM ZA ZIS	1	KOM.
- UPALJAC ZA METAK 76MM	3	KOM.
- UN-1	12	KOM.
- PLASTICCNI EKSPLOZIV 5X500 GR	2,5	KG.
- UPALJAC VTMA-4	4	KOM.
- ROB SUZ	1	KOM.
- EXPLOZIV IDAO	8	KOM.
- TNT 92 KOM.X200 GRAMA	18.400	GRAMA
- SSD-2	325	KOM.
- UPALJACC ZA ROB	94	KOM.
- OPTICCKI NISAN ZA RB M-57	3	KOM.
- OPTICCKI NISAN ZA RBR 90 MM	3	KOM.
- NSB-3	2	KOM.
TROMBLONSKI METKICC	12	KOM.
- PIJANI "USTASSA"	45	KOM.
- DOBOSS ZA 7,9 MM	3	KOM.
- MUNICIJSKA KUTIJA ZA 7,9 MM	1	KOM.
- RAP ZA NSB-4A	1	KOM.
- METAK 7,9 MM SONIC	2.625	KOM.

MOLIMO POTVRDU PRIJEMA MTS I EVENTUALNE PROBLEME OKO PRIJEMA.

KAMION BROOJ UNHCR-10379

VOJNO IZASLANSTVO REPUB[illegible]E
BOSNE I HERCEGOVINE U
REPUBLICI HRVATSKOJ
PRIMLJENO — PREDATO putem
TLF - RRV - RV - PACTOR - PAKET - SA
Datum: 29.05.1993 _____ sati
Primio: [signature]

BREZA 13/7
BIBAN

ZA VOJNOG ATASSEA
HAJRUDIN OSMANAGICC

http://www.slobodanpraljak.com

Izdatnica br.1 „R" DATUM:17.11.1994.
300. SLoB

Roba isporučena : 0005 POSEBNE NAMJENE M
Sa skladišta : 180 VALLELUNGA PULA

Rbr.	Šifra robe	N A Z I V R O B E	Jed.mj.	Odobreno	Izdano
1.	3254	BARUT NC JEDNOKANALNI ZA HAUBICU 105 MM	KG	2850.0	2850
2.	3253	BARUT NC SEDMOKANALNI ZA HAUBICU 105 MM	KG	7525.0	7525
3.	967	EKSPLOZIV PLASTICNI	KG	6720.0	6.720
4.	974	EKSPLOZIV TNT (U LJUSCI)	KG	36143.0	36.143
5.	622	METAK 23 MM	kom	7056.0	7056
	107	MINA 120 MM ZA MB TF TESKA	kom	2102.0	2.102

Nalog-Odobrenje : 512-32-02/94-200-48 Datum : 17.11.1994.
NAPOMENA: 1085-01-5/1-94-555

ROBU PREUZEO: IZDAO: KONTROLIRAO: KNJIZIO :

M. MARJANOVIĆ
18.11.94.

Izdatnica br.763 DATUM:30.03.1993.

Roba isporučena : 0000 POSEBNE NAMJENE
a skladišta : 10 VP 1085/13 ZAGREB - PRECKO ZAGREB

Rbr.	Šifra robe	N A Z I V R O B E	Jed.mj.	Odobreno	Izdano
1.	583	BACAC RUCNI RPG-7	kom	30.0	30 +
2.	63	METAK 7,62 X 39 MM OBICNO IRNO ZA PAP, AP I PM	kom	3019600.0	3.019600 +
3.	742	PUŠKA AUTOMATSKA 7,62 MM AK-47 SA PREKLAPAJUCIM KUNDAKOM	kom	3000.0	3.000 +

.og-Odobrenje : 512-21-02-93-473 Datum : 30.03.1993.
NAPOMENA: SREDSTVA CE 30.03.93.PREUZETI G.SETA SUAJB.
SREDSTVA SU ZA CPOB GRUDE.

ROBU PREUZEO: IZDAO: KONTROLIRAO: KNJIZIO :

ŠETA ŠUAJB
Sorec

Dr. ok. 677/92 Sarajevo

http://www.slobodanpraljak.com

Izdatnica br.5 DATUM:04.07.1994.

300. SLoB

Roba isporučena : 0005 POSEBNE NAMJENE-M

Sa kladišta : 110 SPC PRECKO ZAGREB

Rbr.	Šifra robe	N A Z I V R O B E	Jed.mj.	Odobreno	Izdano
1.	583	BACAC RUCNI RPG-7	KOM	157.0	157 V
2.	1118	PUSKA AUTOMATSKA 7,62 X 39 MM AK-47 SA DRVENIM KUNDAKOM	KOM	830.0	830 V
3.	742	PUSKA AUTOMATSKA 7,62 X 39 MM AK-47 SA PREKLAPAJUCIM KUNDAKO	KOM	1270.0	1.270 V
4.	2879	PUSKOMITRALJEZ 7.62 X 39 MM	KOM	210.0	210 V

Nalog-Odobrenje : 512-32-02-94-01/1 Datum : 04.07.1994.

NAPOMENA: SREDSTVA CE 05.07.94.PREUZETI OVLASTENI PREDSTAVNIK PN-M.

ROBU PREUZEO: ŠETA ŠUAJB

IZDAO: JERKO KOVAČEVIĆ

KONTROLIRAO:

KNJIZIO :

BR DIPL. OSOB. KARTE 0000455

05.07

Šeta Šuajb

http://www.slobodanpraljak.com

Smjerovi preleta aviona i helikoptera na aerodrom Ćoralići, preko područja pod nadzorom snaga VRS i JNA

Zemljovid: 5. Korpus A BiH – PZO vojske VRS i RS oko Bihaćke enklave

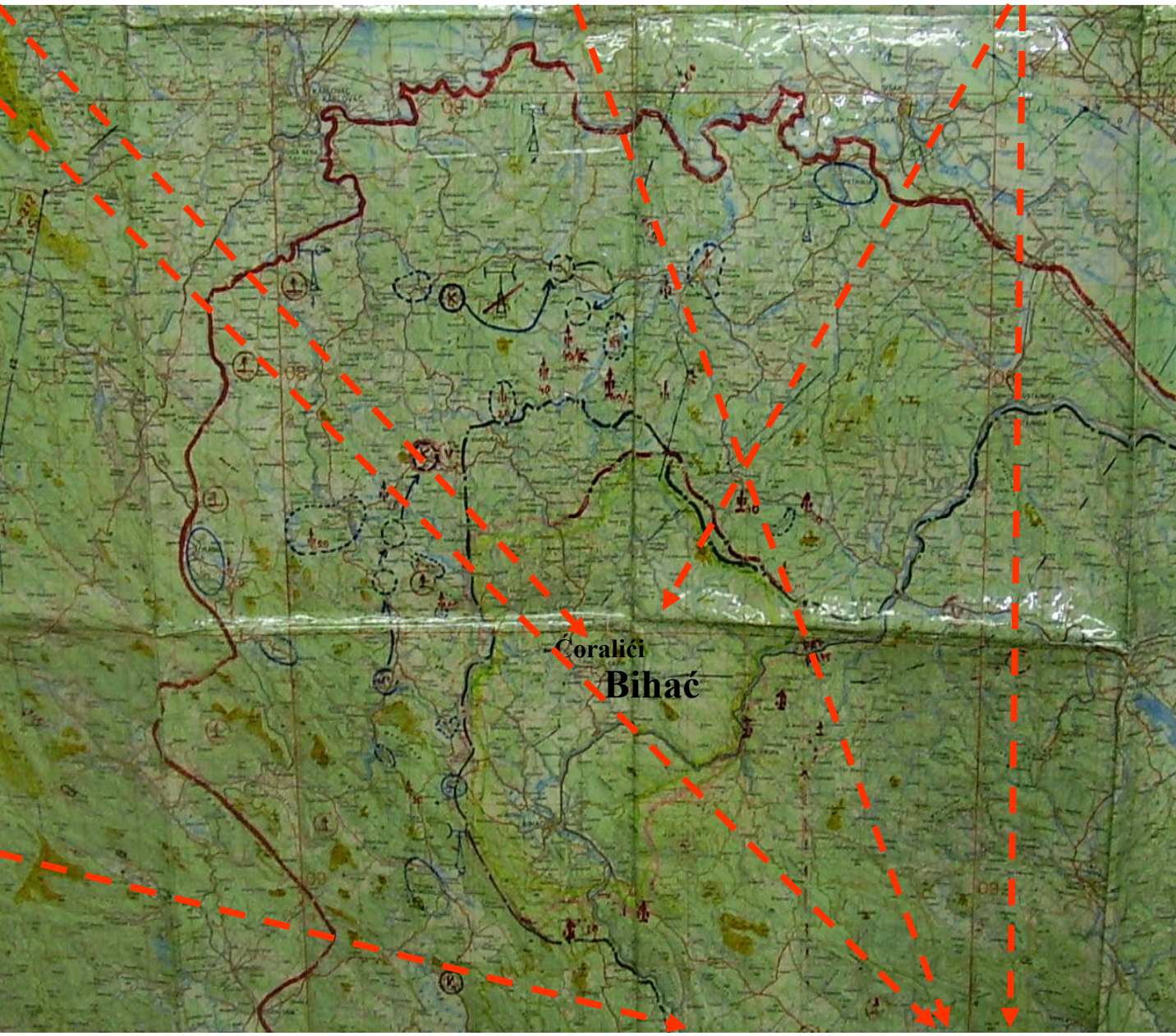

Na privremeno okupiranom području Republike Hrvatske i dijelu Unsko Sanskog kantona snage VRS i JNA koncentrirali su jake snage PZO i time otežavali prelete zrakoplova i helikoptera prema BiH.

ORUŽJE PAKIRANO U AMBALAŽU PREHRAMBENIH ARTIKALA I UTOVARENO U KAMIONE UNHCR-a

ČINJENICE

Ukupan broj dokumenata
Dokumentacija objedinjena u podkategoriji - Pomoć u naoružavanju Armije BiH od strane Republike Hrvatske

http://www.slobodanpraljak.com

Pakiranje streljiva i oružja u ambalažu prehrambenih artikala i ubacivanje u kamione UNHCR-a za Bihać

Mjesta pakiranja

-Zdenčina – Konjušnica

- Sesvete – Svinjogojska farma

http://www.slobodanpraljak.com

AMBASADA R BiH u RH
VEP
BR.STR.POV 05-4258/93

ODBRANA REPUBLIKE
Vojna tajna
strogo povjerljivo

PREDMET: Obavijest o transportu 5. korpusu A R BiH
DOSTAVLJA

Dana 24.06.1993 godine cisternom za naftu reg oznaka. UNCHR 10236 (aluminijska cisterna) dostavili smo vam slijedecce:

1.	Rezervna cijev za PM M 53	14 kom
2.	RPG7 Lanser	4kom
3.	RB M 57	5kom
4.	PM M53	18kom
5.	Mirt. BROWING 7.9 mm	4 kom
6.	Postolje za mitraljez 7.9mm	3kom
7	Mitraljez BROWING 12.7mm	2kom
8.	Postolje za BROWING 12.7	1kom
9.	Mitrljez 7.9 DSK	1kom
10.	SP MAX II 12.7 bez optike	6kom
11.	SP Rucni top bez optike 20mm	1kom
12.	minobacacc 60mm	1kom
13.	minobacacc 82mm	3kom
14.	minobacacc 120mm	6kom

Zakljuccen osa rednim brojem 14.

Napomena:
U MB 120mm ne koristiti vise od 5 (pet) dopunskih punjenja.
Molimo da jednu pussku 12.7mm predate gospodinu generalbojniku Vladi Ssanticcu jer se poccela ostvarivati dobra suradnja na liniji GS HVO i ureda okruga Bihac.
Dostavljeno:
1. 5.Korpusu
2. VEP-u

13
Breza
7
Biban
Bajo

Prosljedjujemo akt Ureda okruga Bihac za vojnog atassea Hajrudin Osmanagicc

VOJNO IZASLANSTVO REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE U REPUBLICI HRVATSKOJ
PRIMLJENO - PRIMATO putem:
TLF - RRV - EV - PAKET - SAT
Datum: 2 - 06. 1993
Primio: H2293

http://www.slobodanpraljak.com

AMBASADA R BIH U R H
VOJNO EKONOMSKO PREDSTAVNISTVO
ZAGREB, Savska c. 62 E/V
Broj: 05-4147/93.
Zagreb, 14.06.1993.g.

ODBRANA REPUBLIKE
VOJNA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO

UDRUZZENJE GRADJANA OKRUGA BIHAC

- 5.KORPUSU ARMIJE BIH -BIHAC

PREDMET: Izvjesstaj i obavjesstenja.-

1. Dana 03.06.1993.godine sa kamionom UNHCR 10367 upuceno je na adresu Medjunarodna humanitarna organizacija za pomoc Muslimanima Bih, sljedece oprema:
- majica -dugi rukav - 4.000 kom.
- majica -kratki rukav - 2.000 kom.
- cizme i cipele _____ 790 pari

2. Molimo da nam odgovorite esta ste i u kojim koliccinama preuzeli, a po telefaksu upucenom dana 04.06.1993.godine i potpisanog od strane gospodina Kadije Alagica.

3. Kamionom UNHCR br.10352 dana 09.06.1993.g., na adresu Bijelog mantila upuceno je 7 paketa ribe /5.460 kg/. U toj posiljci od UbS nalazi se sljedece:

-trotil metkici od 200 gr._____	10 kom.
-metak 7,62 x 54 _____	555 kom.
-metak 7,9 _____	450 kom.
-metak 7,62 x 51 _____	1500 kom.
-MRUD _____	1 kom.
- trombl.mina trenutna _____	20 kom.
- trombl.mina kumul._____	1 kom.
- trombl.mina osvjetlj._____	4 kom.
- ROB-suzavac _____	1 kom.
- "Pijani ustassa" _____	36 kom.
- raketno punjenje _____	3 kontejnera
- mina sa satnim mehanizmom digitalnim _____	4 kom.
- metak 7,62 x 39 _____	143.515 kom.

Poslali ste nam obavijest da ste navedenu posiljku dobili.

4. U vezi vasseg akta "Obavijest o prijemu MTS" evid.broj 03/13-182/1 od 02.06.1993.g., obavjesstavamo vas da je do greske zaista dosslo prilikom pakovanja i da smo mi nass spisak revidirali prema vassim ispravkama u navedenom aktu, jer se te ispravke i stanje MTS u skladisstu, a prema inventurnim listama, slazzu.

5. U vezi vasseg akta Pov.br. 02/9-1672-1 od 18.05.1993.g., obavjesstavamo vas da za sada nismo u mogucnosti pronaci detektor prvog stepena i akumulator za sistem TF 8 ATEM i da ga trazzimo kao i detektor za otkrivanje iz zraka.

http://www.slobodanpraljak.com

Ambasada R BiH u RH
Zagreb, 16.08.1993. god.
Str. pov. br. 05-02-12/93

Obavijest o poslanoj posiljci

Komandantu 5. K
n/r Ramiza Drekovica

Obavijestavamo Vas da je 16. 08. 1993. god. upucena vam posiljka slijedecim vozilima i sadrzaja:

1. kamionom UNHCR regbr. 10345 - konzerve ribe (4 palete) .....6200 kg
   - brasno (3 palete).....2100 kg
2. -/- -/- -/- 10343 - konzerva ribe(2 paleta).....3100 kg
   - djecji paketic (6 paleta).....1200 kom.
3. -/- -/- -/- 10073 - konzerve ribe (2 palete).....2790 kg
   - djecji paketic (4 paleta)....800 kom.

U gore navedenoj posiljci, za "Bijelog mantila" poslali smo i slijedece:

1. PAM 14,5 mm.....4 kom.
2. metak 14,5 mm.....2600 kom.
3. hlace voj. maskirne.....248 kom.
4. kapa maskirna.....8 kom.
5. kapa diverzanska.....3 kom.
6. paketa za Ismeta Mujanovica.....2 kom.
7. -/- za dr. Sabulica 1 kom.
8. mina za MB 60 mm.....386 kom.
9. tromblonska mina.....4 kom.
10. PP mina pasteta.....3 kom.
11. ROB .....390kom.
12. metak 12,7mm .....17230 kom.
13. PPM A-3.....1 kom.
14. podhlace .....1 kom.
15. RPG-7.....8 kom.
16. podloga MB 82 mm.....2 kom.
17, sljem pancirni USA.....37 kom.
18. torbica za okvire.....20 kom.
19, carape vunene.....120 kom.
20. opasac vojnicki.....50. kom.
21. majica kratki rukava.....17. kom.

NAPOMENA: Dana 11.0*. je iz Bihaca krenula a u Zagreb stigla grupa:

1. Covic Uzeir- Delija
2. Klicic Husnija iz Klicica
3. Dizdarevic (ostalo nepoznato)
4. Dizdarevic Nisvet -Rambo
5. Dervisevic Senad iz Cazina
6. Pasin (ostalo nepoznato).

II. N RV i PVO Nedjad Suljic ukoliko ima obezbjedjen dolazak UNPROFOR-om, neka dodje u Zagreb, i neka se javi u AMBASADU r BiH U RH< Pantovcak 96. radi obezbjedjenja ostalih uslova za odlazak u Sarajevo.
INFORMACIJU,istom odmah prenijeti.

III. Ovih dana javice se komandantu novinari iz USA,

1. gospodjica SAMANTHA POWER
2. -/- LAURA PITTER
3. gospodin BEN LOHEN
4. -/- GEORGE STANKOSKI

lICA POD 1. i 4. nakljonenja su R BiH, i imaju preporuku od Breze 13/7. na malom papiricu.
IV Obavijest o predhodnoj posiljci poslali smo vam 10.08.93. ul6,35 sati, i ponovili istu 16.08.1993. god.
ZA SLOBODNU I NEZAVISNU BiH.

Za vojnog atasea
Hajrudin Osmanagic

- UPAKOVALA ROBA DO 15.03. 1993.godine u sklopu humanitarne pomoći i odvežena kod kadije Alagića

15.03. 93.

1.EL. upaljač EDK-8	kom	5000
2.UTMA-4 upaljač	kom	6
3.Sistem za navodjenje "MALJUTKE" (sa periskopom)	kom	1
4.Upaljač za minu trenutnu 60 mm i 120 mm	kom	20
5.Nitroglicerin "TNT"	kg	50
6.Metak 7,9 mm	kom	10600
7.Mina trenutna M-73 60 mm	kom	132
8.Mina trenutna 82 mm	kom	28
9.Tromblonska mina	kom	42
10.MRUD	kom	3
11.Vježbovni satni upaljač	kom	2
12.Tromblonski metkić	kom	300
13.Osnovno punjenje za 120 mm	kom	16
14.Dopunsko punjenje za 120 mm	vrećice	24
15.Doboš za PM M-53 7,9 mm	kom	6
16.Školske mine sa upaljačima i žicom	kom	10
17.Bombe "Pijani ustaša" (komplet)	kom	131
18.Metak 7 x 64 mm (za karabin)	kom	80
19.Kutije sa čepovima za pivaru	kom	5
20.Raketno punjenje	kom	3
21.Metak 12,7 mm (ulimenkama i redenicima)	kom	3600
22.Metak 7,92 mm (7 limenki x 450 kom)	kom	3150
23.Metak 7,62 x 54 mm	kom	1850
24.Upaljač za ručnu vježbovnu bombu M-75	kom	288
25.EP IDAO M-71	kom	584
26.Metak 7,62 x 51 mm (NATO)	kom	4300
27.Ručna bomba "Kašikara"	kom	45
28.Metak 5,56 mm	kom	80
29.Metak 7,62 mm (za pištolj)	kom	30
30.Minobacač 60 mm	kom	1
31.Majica vojnička (kratki rukav)	kom	180
32.Kapa vojnička maskirna (zimska)	kom	300
33.Mantil oficirski	kom	10
34.Čarapa vojnička (zimska)	pari	390
35.Šal (potkapa)	kom	399
36.Kapa vojnička (diverzantska)	kom	20
37.Rukavice vojničke	parch	200
38.Metak 7,62 x 39 mm	kom	680000

Do 25.02.1993.g. odvezeno kod K. :

1.Kutija "PLIVA" - ZAGREB CROATIA	kom	1175
2.Kutije Haringe	kom	20
3.Kutije sa čepovima	kom	5
4.Pošta u vreći PTT	kom	1
5.Čarape,kape,potkape,rukavice,mantili,majice,itd. (u kutijama)	kom	12
6.Pošta Bihać (kutije)	kom	3
7.Velike kutije adresirane na:Š.O.Okruga Bihać,n/r Babić Nermin	kom	2
te dvije kutije sadrže:		
a)male kutije za vazd.grupu	kom	3
b)mala kutija za 111.BK	kom	1
c)male kutije za Š.O.Okruga Bihać n/r Babić Nermin	kom	4
8)kutija za Šehić Seada	kom	1
9.kutija za Husić Šemsu	kom	1

UKUPNO upakovano 1218 kutija

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
OKRUG B I H A Ć
SJEDIŠTE ZAGREB

http://www.slobodanpraljak.com

29

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA

UREDOKRUGA BIHAĆ

VOJNO [illegible] REPUBLICE
BOSNE I HERCEGOVINE U
REPUBLICI HRVATSKOJ
PRIMLJENO — PREDATO putem:
[illegible] - BRV - RV - PACTOR - PAKET - SAT
Datum: 29.05.1993 u _____ sati
Primio: Sabe

41000 Zagreb Našička br. 12
Tel.: 041/ 33 44 84
041/ 33 33 82
Fax: 041/ 33 79 06

5.Korpus armije BiH
N/R komandanta

Vaš znak ..... Naš znak ..... Datum: .....

NAŠOM POSLJEDNJOM POŠILJKOM UPUTILI SMO VAM:

-EK	3570 kom
-Osnovno punjenje za 120 mm	3.096 kom
-DK	31.000 kom
-Dopunsko punjenje za 120	3.804 kom
-Upaljač za 120 mm	487 kom
-Metak 7,62X39mm	50.050 kom
-Metak 7,62X51	2.931 kom
-Metak 12,7 mm 100 kom u redeniku	185 kom
-Metak 5,45	300.kom
-Metak 7,9 ..	2.275 kom
-Metak za pištolj 7,62	1.400 kom
-Metak CAL.45	345 kom
-Metak 38 Specijal	50.kom
-Metak za pištolj 7,65	100.kom
-Metak 76mm za ZIS	1 kom.
-Upaljača za metak 76mm	3 kom.
-UN-1	12.kom
-Plastični eksploziv 5X500 gr)	2,5 kog
-Upaljač VTMA-4	6 kom.
-ROB suz.	1 kom
-Exploziv IDAC	8 kom
-TNT(92komX200 grama)	18.400 grama
-ŠD-2	325m
-Upaljač za ROP	94 kom
-Optički nišan za RB M-57	3 kom
-Optički nišan za RBR 90mm	3 kom
-NSB-3	2 kom
-Tromblonski metkić	12 kom
-Pijani "USTAŠA"	45 kom
-Deboš za 7,9 mm	3 kom
-Municijska kutija za 7,9mm	1 kom
-RAP za NSB-4A	1 kom
-Metak 7,9mmSONIC	2.625 kom

Kamion br. UNHCR-10379

MOLIMO POTVRDU PRIJEMA OTS I EVENTUALNE PROBLEME OKO PRIJEMA.

BREZA
BIBAN

http://www.slobodanpraljak.com

27.01.1994.g

IZJAVA

Ja , Senad Palic , rodjen 07.07.1957 g. u selu Ostroznica , SO Bosanska Krupa pod punom moralnom i materjalnom odgovornoscu i potpuno svjestan znacaja ove izjave potvrdjujem sljedece:

1. Dana 20.06.1993 g. u vojarni Hrvatske vojske , a na zahtjev gospodina Sete Svajba i po odobrenju gospodina Ibrahima Hadzica poceo sam sa grupom ljudi odanih Republici BiH pakovati za potrebe SVK Armije BiH vojnu opremu , oruzje i municiju:

Oruzje , municija i oprema pakovana je po sljedecem:

Dana 21.06.1993 g. u 2 palete govedjih narezaka , 1 paleti graha i 1 paleti juhe zapakovano je:

kontejneri za ose	15 kom.
RPG 7	4 kom.
pasteta PPM	2 kom.
metak 7,65 za pistolj	50 kom.
EP IDAO M 71	1 kom.
TN 500	1 kom.
metak 243 winchester	500 kom.
metak 308 winchester	20 kom.
MRUD	2 kpl.
MRUD	2 kom. nekompletna
metak 12,7	54 kom.
artiljerijski lenijar	6 kom.
tromblonski metkic 7,62	20 kom.
tromblonski metkic 7,9	29 kom.
man.metak 7,9	15 kom.
ICU sljemofonu	1 kom.
ROB	37 kom.
RBR 64mm zolja	27 kom.
EK	11 kom.
dopunsko punjenje za 120mm	3 vrecice
bombe improvizirane	7 kom.
pijani ustasa	2 kom.
PEP	5 kg i 250 g
cepici od trotila	5 kom.
tromblonska mina - trenutna	54 kom.
tromblonska mina - kumulativna	29 kom.
BRK M 79	5 kom.
PULT za maljutke	2 kpl.
RAKETA maljutka	18 kom.
KUTIJA za lansiranje maljutke	4 kom.
DK 8	5000 kom.

http://www.slobodanpraljak.com

DANA 02.07.1993 g. u 12 paleta mesnog nareska govedjeg zapakovano je:

RPG 7	351 kom.
ROB	999 kom.
SP 12,7 MAKS II	9 kom.
IC sljemafoni	2 kom.
IC optika - pasivni nisan	1 kpl.
Cezij 133	1 kutija

DANA 14.07.1993 g. u 4 palete govedjih narezaka sa crvenom trakom zapakovano je:

RPG 7 kumulativni	280 kom.
Cezij 133	1 limenka

DANA 21.07.1993 g. u 8 paleta mlijeka u prahu zapakovano je:

metak 7,62 x 39	49.625 kom.
SP 12,7 MACS II	3 kom.
RPG 7 kumulativni	62 kom.
RPG 7 trenutni	28 kom.
IC sljemafon	1 kom.
minodetektor	1 kom.
bat.ulosci 4,5V	10 kom.

DANA 26.08.1993 g. u 10 paleta djecijih paketica zapakovano je:

RPG 7	345 kom.
metak 12,7	4280 kom.
metak 14,5	2890 kom.
prsluk zeleni	87 kom.
naramenice	3 kom.
kosulja vojnicka maskirna	6 kom.
rukavice zimske vunene	99 kom.
opasac vojnicki	113 kom.
hozentregeri	49 kom.
majice vojnicke	90 kom.

Napominjem da je posao koji smo obavljali cesto bio rizican i opasan za sve ljude iako su preduzete sve mjere bezbjednosti.

Skladiste je sluzbeno vodjeno na ime GS HVO regije Bihac.

http://www.slobodanpraljak.com

Ja sam posao mogao nesmetano obavljati zahvaljujuci urednim papirima IV koje sam posjedovao. Inace sam prije dolaska u Zagreb obavljao odgovorne duznosti u oruzanim snagama RBiH.

Bio sam Nacelnik staba 511 bosansko krupske brigade i Pomocnik Komadanta za moralno vaspitanje. Iz regije Bihac sam upucen u Zagreb sa zadatkom da pomognem u nabavci i dopremi borbenog materjala u regiju Bihac. Taj posao p zadatku 5. korpuse Armije BiH obavljam i danas.

U ovoj izjavi ne mogu pisati o ljudima u Hrvatskoj koji su nam nesebicno pomagali u nasem poslu zbog njihove bezbjednosti.

Pored mene u ovim poslovima ucestvovali su jos:

Nijaz Bibanovic , koji je takodjer obavljao komandne duznosti u Armiji BiH ;

Faruk Omanovic , trenutno na komandim duznostima u 5. korpusu Armije BiH ;

Aladin Besirevic u vrijeme obavljanja navedenih poslova bio rukovaoc naseg skladista ;

Osman Omanovic - Hega trenutno zamjenik komandanta 1. bosansko hercegovacke oslobodilacke brigade u 5. korpusu Armije BiH.

Izjavu dajem svojom voljom bez prisile i u potpuno svjesnom stanju.

Takodjer izjavljujem da smo gotove zapakovane palete predavali grupi koja je bila zaduzena za transport i utovar u avione za Sarajevo. Dalja sudbina transporta mi je nepoznata.

Svi navedeni ljudi u ovoj izjavi mogu potvrditi moje navode i takodjer dati pismene izjave da su ovaj posao obavljali sa napomenom da osim mene niko nije znao da se posao obavlja za potrebe SARAJEVA vec su ljudi mislili da posao obavljaju za potrebe 5. korpusa Armije BiH.

Ovim poslom sam za potrebe 5. korpusa Armije BiH i navedenim pakovanjima za SVK u Sarajevu rukovodio sve do 09. mjeseca 1993. godine kada smo morali zbog razloga bezbjednosti preci na druge metode rada koje nisu predmet ove izjave.

Izjavu dajem na zahtjev gosp. Sete Svajba.

U Zagrebu 27.01.1994 g.

VLASTORUCNI POTPIS
DAVAOCA IZJAVE

Ruad Jalić

http://www.slobodanpraljak.com

10.08.1993. god

MBASADA R. BiH u RH
EP, Zagreb, 10.08.1993.
r.pov.05-02-07/93

REDMET: Obavijest o poslanoj posiljci, dostavlja

- Komandi 5. K
n/r K-danta R. Drekovica

ana 09.08.1993. god. na adresu ^BIJELOG MANTILA^ kamionom UNHCR 10376 puceno vam je 10500 kg rize.

Kamionom UNHCR 10365 -6 paketa ribe
- 4 paketa SOJE - 1344 kg
- 3 paketa brasna - 2400 kg

Kamionom UNHCR 10368 - 8 paketa ribe

U isom kamionu i posiljci nalazi jos i ostalo:

1. metak 20 mm.....180 kom.
2. metak 14,5 mm.....1213 kom.
3. ROB kasikara.....192 kom.
4. upaljac za ROB.....4130 kom.
5. metak 12,7 mm.....2325 kom.
6. metak 7,62 mmx39.....75640 kom
7. metak 7,62 mm x 54.....5850 kom.
8. metak 357 magnum.....75 kom.
9. metak 9 mm PARA.....1100 kom
10. metak 7,62 mm TT.....140 kom.
11. metak 9x18 mm pistoljski.....50 kom.
12. metak 6.35 mm.....100 kom.
13. AP 7,62x39.....9 kom.
14. metak 7,62 mmx51.....913 kom.
15. metak 7,9mm.....36.584 kom.
16. MRUD.....10 kom.
17. RBR 64 mm ^ZOLJA^.....10 kom.
18. PEP.....82,5 kg
1. trotilski metak od 100 i 200 gr.....136,7 kg
20. inicijalna lovacka kapisla.....3000 kom.
21. PPRM-2A / mine/.....8 kom.
22. upaljac 1 kpl.....16 kom.
23. EDK br.8.....425 kom.
24 DK br. 8.....100 kom.
25. BRK M-79.....15 kom.
26. SD-2.....300 m
27. markiraci sa oprugama .....6 kom.
28. PAT 14,5 mm KPL.....1 kom.
29. MGL 40 mm -metak.....30 kom.
30. tromblonska mina kumilativna .....2 kom.

31. tromblonska mina trenutna.....3 kom.
32. municijska kutija za metak 14,5 mm sa redenicima.....4 kom.
33. mitraljez BROVNING.....1 kom.
34. AP 7,62 x 51 ^ FAL ^ sa optikom.....1 kom.
35. PM M-72 7,62 x39mm.....1 kom.
36. PM 7,9 mm M-53.....1 kom.
37. PAP 7,62 x 39 mm.....8 kom.
38. artiljerijski nisan PAB- 2 AT.....1 kom.

http://www.slobodanpraljak.com

ob lafeta MB 120 mm.....6 kom.
ace maskirne.....99 kom.
nduktor za osu.....7 kom.
opticki nisan za OSU.....2 kom.
. kapa maskirna.....50 kom.
4. kapa diverzanska .....8 kom.
45. okvir za AP 7,62x39mm.....15 kom.
46. sporogoreci stapin.....39 m
47.APi 9 mm PARA AGRAM.....1 kom.
48. Pistolj MAKAROV / sa 2 okvira i 16 metaka/.....1 kom.
49. APi 9 mm ERO sa 3 okvira.....1 kom.
50. Prigusivac za AGRAM.....2 kom.
51. motorola ^RADIUS P210^.....1 kom.
52. okvir za AP 7,62mmx 51.....4 kom.
53. punjac za motorolu GP 300.....30 kom.
54. PTR ^MALJUTKA^.....3 kom.
55. MGL 40/6.....1 kom.
56. plasticni eksploziv.....2,5 kg
57. komplet uniformi ^ALPHA^ / za k-danta od Breze/.....3 kom.
58. torbice za okvir 7,62 mm sa RAP-om.....2 kom.
59. beretka.....2 kom.
60. pendrek za vojnu policiju.....28 kom.
6 naramenice za vojnu policiju.....60 kom.
62. baterijska lampa sa uloscima .....2 kom.
63. opasac za VP (bijeli).....60 kom.
64. borbena i vojna literatura sa prirucnicima
65. mali paket za BRKU obavestajca u Cazinskoj brigadi
66. dnevna stampa i kutija za RIZU DZATICA iz Bos. Krupe

Zakljucno sa red. brojem 66.

Dostavljeno 1. Komandi 5. K
2. Arhiva vojnog atasea i Ureda okruga Bihac.

Napomena: Spisak sacinio Breza 13/7.

ZA SLOBODNU, NEZAVISNU, NEDJELJIVU BOSNU I HERCEGOVINU.

Vojni atase R BiH u RH
Hajrudin Osmanagic

http://www.slobodanpraljak.com

Ambasada R BiH u RH
Vojno-ekonomsko predstavni{tvo
Zagreb, 26.07.1993. godine

ODBRAN
ARMIJSKA TAJNA
STROGO POVJERL

Obavijest o transportu,
dostavlja.-

5. Kor

1. Dana 26.07.1993. godine, na adresu "Bijelog mantila", kamionima UNHCR-a upu}eno Vam je sljede}e :

- UNHCR 10357 - 7 paleta (mesni narezak-3 palete, riba-4 palete)
- UNHCR 10356 - 10 paleta (mesni narezak)
- UNHCR 10351 - 11 paleta (10 paleta gra{ka i paleta mesnog nareska)

2. Sad`aj ovih paleta je sljede}i :

- RKZ 82mm.....12 kom.
- KZ 82mm.....1 kom.
- majica, hla~e, prsluk.....3 kpl. za K-d
- RPG-7 lanser.....3 kom.
- optika za RPG.....3 kom.
- lova~ka inicijalna kapisla.....47000 kom.
- ROB.....1290 kom.
- metak 12,7 mm u redeniku.....1300 kom.
- metak 12,7 mm u rinfuzi.....1020 kom.
- RB M-57.....5 kom.
- ru~ni radio-uredjaj Motorola "Radius P-210".....3 kom.
- punja~ za ru~ni RU P-210.....1 kom.
- IC optika za SnP 7,9 mm M-76.....1 kom.
- kompas.....10 kom.
- IC uredjaj.....1 kom.
- redenik za metak 7,9 mm.....2 kom.
- municijska kutija za 7,9 mm.....19 kom.
- LPD.....2 kom.
- Ru~ni radar PRD-1 (+2 bat. ulo{ka).....1 kpl.
- RUP-3 (+2 rez. baterije).....3 kom.
- nacrti za namjensku - Komandantu.....koverat
- transparent platno.....1 kom.
- okvir za AP napunjeni.....79 kom.
- dobo{ za PM M-53.....7 kom.
- FN - LAC. M2.....1 kom.
- RAP za PM M-53.....2 kom.
- prigu{iva~.....1 kom.
- torbica za okvire 7,62 mm.....12 kom.
- tromblonska mina trenutna.....2 kom.
- tromblonski metki} 7,62 mm.....6 kom.
- municijska kutija 7,62X54.....2 kom+6 reden
- okviri za SnP 7,9 mm M-76 napunjeni.....16 kom.
- Metak 7,62X51 (NATO).....551 kom.
- Metak 7,92 mm.....1900 kom.
- Metak 7,9 mm.....4433 kom.
- Metak 7,62X54.....775 kom.
- Metak 7,62X39.....40874 kom.
- Limenka od metka 7,62X39mm (u lomenci se nalazi kemijski element Cs 133 - Cezij 133. O tom elementu ne znamo ni{ta - molimo da ispitate mogu}nosti upotrebe u namjenskoj proizvodnji. Navodno ga treba staviti u spori projektil kao npr. tromblonsku minu. @ao mi je {to Vam ovom prilikom ne mogu dati vi{e podataka. Najbolje bi bilo da sa~ekate da Vam mi po{aljemo kompletnu dokumentaciju o tom

elementu. Dobi}emo je kroz nekoliko dana).
- ru~ni radio-uredjaj Motorola "RADIUS GP-300".....197 kom.
- baterija za ru~ni RU GP-300.....197 kom.
- punja~ za baterije za GP-300.....118 kom.
- optika za SnP 7,9 mm M-76.....1 kpl.
- torbica za okvire 7,62 mm.....3 kom.
- paket za gospodina Mustafu Zjaki}a.....1 kom.
- paket za gospodina Ramadana Kre{ti}a - Ramu.....1 kom.
- okviri za automat 9 mm para.....1 kom.
- lisice.....1 par
- H & K automatska pu{ka 7,62X51.....1 kom.
- PAP 9 mm para "MERLIN".....1 kom.
- Automat "Thompson" + 10 okvira i 1 torbica.....1 kom.
- AP 5,45 mm.....3 kom.
- okvir za AP 5,45.....15 kom.
- metak 5,45.....240 kom.
- mina 82 mm.....53 kom.
- metak 40 mm (BOFORS).....1 kom.
- mina 60 mm.....26 kom.
- PM M-72.....3 kom.
- SnP 308 Winchester + 2 okvira.....1 kom.
- optika za SnP 308 Winchester SSG.....1 kom.
- metak 38 spl.....325 kom.
- kompas.....1 kom.
- metak 7,62 pi{toljski.....679 kom.
- automat "PLETER" s prigu{iva~m.....7 kom.
- automat "ZAGI".....1 kom.
- metak 308 Winchester.....65 kom.
- SnP 7,9 M-76.....11 kom.
- optika za SnP M-76.....11 kom.
- pu{ka "Gorenje".....4 kom.
- RBR 64 mm "ZOLJA".....1 kom.
- AP 7,62X51 FAL.....1 kom.
- MGL 40 mm.....1 kom.
- MGL granata 40 mm.....45 kom.
- prigu{iva~ za SnP 7,9 mm M-76.....1 kom.
- AP 7,62X39.....50 kom.
- kutija za redenik 7,62X54.....2 kom.
- redenik 7,62X54.....2 kom.
- PM M-84.....1 kom.
- optike za SnP.....6 kom.
- dr`a~ za optiku.....1 kpl.
- inicijalna kapisla.....450 kom.
- IC optika za SnP.....1 kom.
- Prigu{iva~ za AP "SCORPION".....4 kom.
- okvir za SnP M-76.....23 kom.
- RAP (torbica za okvir) 7,9 mm.....3 kom.
- RAP za RBR 90 mm.....1 kpl.
- optika za RB M-57.....1 kom.
- mina 60 mm.....27 kom.
- fi{eklije.....5 kom.
- okvir za AP 7,62X39.....85 kom.
- torbica za okvire 7,62X39.....20 kom.
- metak 7,62X54.....14815 kom.
- metak 7,62X39.....2051 kom.
- metak 7,9 mm.....245 kom.
- metak 12,7 mm.....8790 kom.
- metak 20 mm.....1198 kom.
- kumulativna mina M-57.....19 kom.
- punjenje za kumulativnu minu M-57.....20 kom.
- laserski daljinomjer.....1 kpl.
- metak 12,7X99.....160 kom.
- metak 7,62X54.....5 kom.
- metak 7,62X51.....9 kom.

- metak 7,9 mm.....27 kom.
- metak 7,62X39.....2042 kom.

3. Molimo da nas povratno informirate o prijemu po{iljke po koli~inama vrstama artikala.

4. U po{iljci se nalazi transparent. Molimo da fotografirate kako sti`e humanitarna pomo} i kako se dijeli narodu, uz taj transparent, jer je to zamolio donator. Donator je Vlada Indonezije, a sa njima imamo veze preko njihovog ambasadora u Madjarskoj.

5. Potrebno je da nam u Ured okruga Biha} faksate da je Merhamet okrug primio hranu koja je upu}ena na Bolnicu Biha}, po vrstama i koli~inama. Ovo je potrebno jer nam donatori ne priznaju otpremnice UNHCR-a.
Mi }emo Vam takodje faksom poslati o kojoj se robi radi. To su ugla artikli u koje pakujemo borbeni materijal.

ZAKLJU^NO SA RBR 5.

Za slobodnu i nezavisnu BiH!

Dostavljeno :
1. 5.K
2. VEP

BREZA

Prosljedjujemo akt Ureda okruga Biha}.

ZA VOJ
Hajrud

VOJNO IZASLANSTVO REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE U REPUBLICI HRVATSKOJ
PRIMLJENO ... putem:
TLF - BRZ - 26. 07. 1993 PAKET - SAT
Datum: ... u ... sati
Primio:
#2434

http://www.slobodanpraljak.com

FORMIRANJE POSTROJBI ARMIJE BOSNE I HERCEGOVINE NA TERITORIJU REPUBLIKE HRVATSKE

ČINJENICE

Ukupan broj dokumenata
158

http://www.slobodanpraljak.com

Postrojbe A BiH formirane na teritoriju Republike Hrvatske upućivane su u Srednju Bosnu, Bihaćku enklavu i Bosansku Posavinu.

Mjesta u Republici Hrvatskoj gdje su formirane postrojbe A BiH:

-77. brigada – (Rijeka –Klana)
- "Berbir" brigada (Zagreb)
- "Handžar" brigada (Sisak)
- 17. brigada (Zagreb)

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
URED
REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
U REPUBLICI HRVATSKOJ
Zagreb, Savska cesta 41/XI,
tel. 041/537-161, 537-160, fax 536-702
VOJNO IZASLANSTVO REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
U REPUBLICI HRVATSKOJ

Zagreb, 26.01.1993.g.

Naš broj: 05-829/93.
Our No.:

Vaš broj:
Your No.:

GLAVNOM STOŽERU HRVATSKE VOJSKE
ZAPOVJEDNIKU ZBORA
gospodinu Generalu Janko BOBETKO

Vojno izaslanstvo Republike Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj izražava svoje visoko štovanje Zapovjedniku Zbora gospodinu Generalu Bobetku i preporuča se zamoliti Vas za hitan sastanak u svezi rješavanja slijedećih pitanja:

1. Nastavak dogovora i realizacija formiranja Sabirnog centra-Logora na prostorima dodira hrvatsko-srbskog stanovništva Like i Korduna, a kasnije i formiranje većih centara i grupa do veličine bataljona-brigade, prodor u zonu odgovornosti 5.Korpusa;
2. Kupovina i drugi oblici nabavke vojne opreme;
3. Elementi sadejstva i suradnje Hrvatske vojske i 5.Korpusa na ostvarivanju proboja i održanju koridora Hrvatska-Zona odgovornosti 5.Korpus;
4. Održavanje zrakoplovnog mosta Hrvatska-5.Korpus;
5. Razna druga pitanja.

Sastanku bi prisustvovao Pomoćnik Sekretara za vojna pitanja za 5.Korpus brigadir Hajrudin Osmanagić.

Unaprijed zahvaljujemo uz izraze dubokog štovanja.

VOJNO IZASLANSTVO REPUBLIKE
BOSNE I HERCEGOVINE
U REPUBLICI HRVATSKOJ

Efendić H.

SEKRETAR ZA VOJNA PITANJA
Pukovnik Hasan EFENDIĆ

BR. 4/92

http://www.slobodanpraljak.com

KRIZNI ŠTAB ZA BOSNU I HERCEGOVINU
Split, Tolstojeva 28

Strogo povjerljivo

203

Broj: 02-290/92
Split, 18.10.1992.

I Z V J E Š Ć E

o radu Kriznog štaba za Bosnu i Hercegovinu - Split
od 6.4. do 18.10.1992. godine

Krizni štab za Bosnu i Hercegvoinu - Split osnovan je u okviru Stranke demokratkse akcije Hrvatske, Ogranak Split, 6.4.1992. godine, na dan početka neprijateljske agresije na Bosnu i Hercegovinu. Od 29.9.1992. godine, odlukom Glavnog odbora Kriznog štaba za BiH - Split, Krizni štab djeluje odvojeno od SDA, tj. od Ogranka SDA Split zbog protustatutarno održane skupštine kojoj je prisustvovalo svega 6% članova Ogranka SDA Split.

Odmah nakon osnovanja Krizni štab za BiH - Split razvio je veoma dinamičnu aktivnost u sljedećim segmentima: mobilizacija dobrovoljaca, Muslimana i Hrvata rođjenih u Bosni i Hercegovini, njihova evidencija, opremanje i slanje na bojišta diljem Republike Bosne i Hercegovine; prikupljanje humanitarne, tehničko-materijalne i drugih vrsta pomoći za Bosnu i Hercegovinu; organiziranje rezervnog sustava veza okrenutog prema BiH i uspostavljanje osnova za logističku podršku pojedinim općinama u BiH i koordinacija te podrške iz zone Splita; koordinacija medicinske i humanitarne pomoći; animiranje svjetske javnosti za pružanje pomoći BiH; razbijanje informativne blokade Republike Bosne i Hercegovine i pokretanje ratnog informativnog glasa "Republika BiH"; osnivanje MDD "Merhamet" i suradnja sa svim domaćim i svjetskim humanitarnim organizacijama; suradnja sa IVZ na vjersko-odgojnom planu; suradnja putem Ogranka SDA Split sa društveno-političkim organizacijama i strankama Republike Hrvatske; suradnja sa vojnim i civilnim vlastima grada Splita i Republike Hrvatske; prihvat i zbrinjavanje izbjeglica u suradnji sa Regionalnim uredom za socijalnu skrb i prihvat prognanika i izbjeglica; suradnja sa stranim sredstvima priopćava-

nja,te sa sredstvima priopćavanja Republike Hrvatske.

1.

Vojna pitanja - obrana Republike Bosne i Hercegovine

Od osnivanja Kriznog štaba za BiH - Split odmah se prišlo organiziranju sazivanja i prihvata dobrovoljaca,Muslimana i Hrvata rodjenih u BiH, uz pomoć svih mas-medija (Radio Split,TV-Marijan,"Slobodna Dalmacija" i dr),pri čemu je značajnu pomoć dala VI operativna zona Split.Ustrojena je precizna dokumentacija i spiskovi doborvoljaca.Napravljen je plan i program Kriznog vojnog štaba koji su odobrile vojne i civilne vlasti grada Splita i Republike Hrvatske.Stvorena je tijesna suradnja koja se manifestira sve do danas.

Do 18.travnja 1992.godine bila je formirana Prva splitska samostalna satnija kao prva vojna formacija za pomoć Oružanim snagama BiH,koja je istog dana upućena u područja Livna i Tomislavgrada sastava od 81 dobrovoljca i 8 časnika.Prebacivanje je izvršeno u tri faze.U njenom formiranju i kompletiranju oružjem,streljivom,vojnom odjećom i dnevnim obrocima hrane izravno nam je pomogla VI operativna zona Split.

U okviru rada KVŠ stvorena je logistika koju je vodio gospodin Muhamed Muharemović,te ljekarska komisija koju je vodio gospodin dr Džemal Bozo a kasnije dr Omer Stupac.

Po odlasku Prve splitske satnije svi prijavljeni dobrovoljci,a kasnije i pripadnici,bili su upisani i registrirani u valjane spiskove i po osobnoj želji svakog dobrovoljca bili upućeni u sljedeće postrojbe:OS BiH i OS Republike Hrvatske:

- OS BiH,Kamp za prihvat dobrovoljaca Visoko - 142 dobrovljca;
- OS BiH,Livno - Tomislavgrad - 89 dobrovoljaca;
- HV,Raketna baza Žrnovnica - 12 dobrovoljaca;
- OS BiH,Sjeverna Bosna,Zagreb - kasarna Borongaj - 34 dobrovoljca (svi iz GP "Ivan Lučić - Lavčević"- Split);
- OS BiH,Prvi bosanskohercegovački korpus "Kralj Tomislav" - Baško Polje - 157 dobrovoljaca;
- OS BiH,Prvi mostarski samostalni bataljon - 118 dobrovoljaca;
- HVO Grude - 22 dobrovoljca;
- HV - 126.brigada Sinj - 12 dobrovoljaca;
- OS BiH,Tešanj,Čapljina i Stolac - 56 dobrovoljaca;

-OS BiH,Tuzla - 31 dobrovoljac;
- Ostali gradovi i mjesta u BiH - Bugojno,Jajce,Zenica,Doboj; Zavidovići i Bihać - preko 70 dobrovoljaca i vojnih obveznika;
- HRM - Sjeverna Bosna - Bihać i Cazin - 120 dobrovoljaca (uz pomoć časnika Adema Hamzića).

Ukupno je registrirano i upućeno na ratišta u postrojbe u BiH 862 dobrovoljca. (Do kraja 1992 god. upućeno i registrovano preko 2.000 dobrovoljaca OS BiH i HVO)

Putem ovog KŠ odvijalo se prebacivanje dobrovoljaca registriranih i mobiliziranih u Puli,Rijeci,Varaždinu i Zadru.U pitanju je bio značajan broj branitelja.

Medju dobrovoljcima upućenih putem KVŠ Split bilo je žena i stranih državljana iz Alžira,Francuske i Turske koji su upućeni u kamp za prihvat dobrovoljaca OS BiH.

Glavna zadaća ovog KVŠ bila je provedba u djelo Plana i programa kog se pridržavalo sve do danas.Osnova tog programa bio je prihvat i transport humanitarne i druge pomoći u mjesta koja nisu bila okupirana od strane agresora.Kao posebnu skrb ovaj KVŠ ispoljio je u pružanju pomoći obiteljima boraca i ranjenika,obilazeći ih i pružajući im pomoć uz podršku "Merhameta" Split.

U svibnju mjesecu uz pomoć "Crvenog križa" Split uspješno je provedena akcija doborovoljnog davanja krvi za postrojbe OŠ BiH i OŠ RH,a odaziv je bio izvanredan gdje uzele učešće i izbjeglice iz Bosne i Hercegovine.

Uspješno je ostvarena suradnja sa poduzećima iz Splita čiji su radnici postali dobrovoljci u OS BiH i OS RH.To su sljedeća poduzeća:GP "Ivan Lučić-Lavčević",Brodogradilište,Konstruktor,Vijadukt Zagreb, Hidroelektrana "Djale".Svi dobrovoljci,njihovi radnici,ostali su na platnom popisu a plate su uz naše potvrde primale njihove obitelji. Neke su obitelji prihvatili i smjestili o svom trošku i obezbijedili im zdravstvenu i socijalnu skrb.

Suradnja s vojnim i civilnim organima Splita i RH je svakodnevna i obostrano korisna.Ostvareno je nekoliko zajedničkih akcija u pozivanju i prevozu vojnih obveznika koji su napustili BiH ili su se zatekli u RH.

http://www.slobodanpraljak.com

KVŠ učinio je sve i pomogao da se uspješno organizira izgradnja rezervnog sustava veza prema BiH i putem Radio-amaterskog kluba "Ante Jonić" Split. Uvedena je u rad i radio stanica u bolnici na Firulama u Splitu a radio putem postavljene su osnove za izgradnju logističkog sustava za potrebe dopremanja medicinske i humaniterne pomoći i drugih potreba BiH. Održavana je veza sa BiH u općim okvirima, sa MUP-om, Ministarstvo za zdravstvo, sa Predsjedništvom i Vladom RBiH, te sa uredima RBiH u inozemstvu. Radio putem razmjenjivane su brojne poruke medju građanima BiH i drugim (oko 20.000 poruka), praćeni su konvoji sa izbjeglicama prema Splitu, pripremano je njihovo prihvatanje i smještanje i vršene su intervencije za zaštitu konvoja. Primani su brojni apeli iz opkoljenih i napadnutih gradova i prosljedjivani u javnost i odgovarajućim ustanovama i dužnosnicima, animirana je svjetska javnost za pružanje pomoći ugroženoj republici, odašiljane su liste prioritetnih medicinskih i nemedicinskih potreba u svijet, itd. Na svemu ovome bio je samoprijegorno angažiran član KŠ Mirza Ćeman.

U nekoliko navrata KŠ je usko suradjivao i slao predstavnike na sjednice Visokog komesarijata UN u hotel "Marijan" i učestvova u pravednoj raspodjeli humanitarnoj pomoći gradovima BiH. Prva humanitarna pomoć našim gradovima Livnu i Tomislavgradu upućena je putem ovog KVŠ i njegovi su ljudi pod općom opasnošću ušli u navedene gradove i predali pomoć dovodeći u pitanje i svoje živote.

KŠ je od izbijanja agresije na BiH izlazio u javnost u početku nizom saopćenja i apela domaćoj i svjetskoj javnosti i upozoravao na suštinu četničkofašističke agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu i njene strahote. Odmah je upozorio na potrebu zaustavljanja te agresije i njenog sasijecanja u korijenu, jer se agresor genocidno, barbarski obračunavao sa nenaoružanim civilima, sa nesrpskim življem, počevši etničko čišćenje okupiranih sela i gradova i stvarajući koncentracione logore. Da bi se još uspješnij razbila informativna blokada Sarajeva i Bosne i Hercegovine pokrenut je list Ratni glas "Republika BiH" (Džemaludin Alić, Alija Džafo, Ahmet Muminović i Safer Muminović). Medju prvim likovima

Medju prvim likovima branitelja i organizatora obrane RBiH prikazani su u pomenutom ratnom glasilu Zufer Husović, zapovjednik u Hrasnici, Mehmed Malkoč, zapovjednik KVŠ u Splitu i Alija Džafo, predsjednik KŠ Split. List je veoma dobro prihvaćen medju braniteljima RBiH i u narodu.

2.

Ostale akcije i aktivnosti Kriznog štaba za BiH - Split

U svome radu na organiziranju i prikupljanju humanitarne pomoći, u okupljanju svih patriotski nastrojenih gradjana, Muslimana i Hrvata, iz BiH, grada Splita, Dalmacije i Republike Hrvatske - Krizni štab je ispoljio živu i dinamičnu aktivnost koja je često prevazilazila njegove organizacione i materijalne mogućnosti. To je ponekad dovodilo, iz objektivnih razloga a dijelom i subjektivnih, do prenapr-nutosti i nemogućnosti da se odjednom zadovolje brojni zahtjevi svih gradjana, branitelja, njihovih obitelji, izbjeglica, prognanika, prevoznika, raznih humanitarnih ustanova, jer Krizni štab nije imao niti jed profesionalno zaposleno lice, niti bilo kakvu sustavnu, državnu finansijsku potporu. Čitav spektar humanitarnih, organizacionih, prevozničk administrativno-uredskih aktivnosti (potvrde, ovlašćenja, molbe za dodjelu finansijske i druge pomoći, prijave, odjave, snabdijevanje, upućivanje apela, dostava poruka, uspostavljanje veza, itd) odvijao se putem ovog Kriznog štaba koji je dugo de facto bio jedna vrsta ured Bosne i Hercegovine u kojem su svi njeni gradjani, bilo da su izbjegl ce ili branitelji, ranjenici, majke, djeca, bolesni, starci i iznemogli, tražili ili pomoć u hrani, odjeći, novcu, ili pomoć da se prevezu dalje, ili pomoć da budu adekvatno smješteni, itd. Na ovaj način kroz ov Krizni štab prodefiliralo je blizu 10 tisuća osoba, neposredno ili po redno. Prikupljeno je i u Bosnu i Hercegovinu prevezeno, otpremljeno, distribuirano preko 2.000 tona humanitarne pomoći u hrani, lijekovima odjeći i obući, te i drugim vrstama pomoći. Mnogi su vlasnici prevoznih sredstava dobrovoljno ustupali svoj vozni park u ove svrhe, mnoge su obitelji prihvatile mnoge izbjeglice, mnogo je ljudi povezano, upućeno inofrmirano o pravima i dužnostima. Jedino je ovaj štab neposredno dotavljao pomoć izbjeglicama, ženama koje su tek rodile, ili bolesnim

koji nisu u stanju doći po pomoć u humanitarna društva (putem Mevludina Durgutovića - Hadžije) i jedino se u ovom Kriznom štabu moglo dobiti nešto novca za benzin ili putnu kartu,ako se išlo dalje,jedino se iz ovog štaba moglo telefonirati ili poslati telefaksom poruka u inozemstvo rodjacima i prijateljima.Itd.Puno se toga ostalog a što nije zanemarljivo odvijalo u samo jednoj prostoriji štaba.

Predstavnici KŠ za BiH - Split redovito su obilazili ranjenike u bolnici na Firulama,izdavali su uvjerenja o realiziranoj humanitarnoj pomoći,pružali pomoć i pripadnicima HVO raznih gradova, posjećivali su razmijenjene zarobljenike,organizirali su javne manifestacije protiv agresije na BiH,obezbjedjivali su prevoz humanitarne pomoći,obezbjedjivali su konvoje humanitarne pomoći,vršili su razne vrste urgencija za pribavljanje putnih isprava gradjanima BiH za obavljanje raznih poslova u Hrvatskoj i drugim zemljama,vršili su prihvat i pružali pomoć predstavnicima raznih općina koji su obavljali odredjene poslove obrane i nalaženja humanitarne pomoći,suradjivali su sa IVZ radi evidentiranja dobrovoljaca,davali osnovne upute,obezbjedjivali smještaj i pravoz predstavnika stranih sredstava priopćavanja koji su išli na ratišta u BiH,izdavali su potvrde za pripadnike OS BiH (ovjera i produžavanje dozvola) i obilazili kampove sa izbjeglicama,te obezbjedjivali garantna pisma izbjeglicama i prihvatali ih na granici Hrvatske.

Smatramm se da bi se o radu ovog Kriznog štaba za BiH - Split trebalo raspraviti na najvišem nivou - na nivou Vlade i OS BiH. Samo postojanje ovog Kriznog štaba za BiH u Splitu olakšalo je patnje,strah,dezorganizovanost i dezinformiranost izbjeglica i obitelji branilaca BiH.Njegov rad može se negirati samo iz karijerističkih razloga,jer je njegova djelatnost komplementarna djelatnosti budućeg Ureda Vlade BiH u Splitu.Ovaj štab može promijeniti ime,ako su krizni štabovi ukinuti u RBiH,ali suština njegovog rada usko je vezana za oslobodjenje i obranu od agresije RBiH.Zbog toga je zločin protiv naroda negirati njegov rad,a to pojedinci čine.Potrebno je,i to predlažemo,segmente njegovog rada koji su najuspješniji,kao što je vojni i propagandni,uključiti u rad budućeg Ureda Vlade BiH u Splitu i odati priznanje ljudima

koji su se samoprijegorno i amaterski,bez lične koristi,koristeći sve svoje umne i materijalne potencijale,uključili u obranu međunarodno priznate Republike Bosne i Hercegovine.Ti ljudi sada se osjećaju usamljenim i napištenim.Njihov se rad ne može i ne smije ni potcijeniti ni zaboraviti,jer o njemu postoji uredna dokumentacija.Tako su oni radili i tako vode zajedničku borbu protiv zajedničkog neprijatelja.

Predsjednik Kriznog štaba za BiH
Split
Alija Džafo

Dostavljeno:
- Vlada Republike BiH
- Hasan Efendić,vojni ataše
- Ured Republike BiH u Hrvatskoj
- Arhiva

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO ODBRANE
S A R A J E V O

Broj:

Sarajevo, 02.06.1992. godine FAX 041/451-226

Gospodin general Stipetić

Od gradjana Republike Bosne i Hercegovine koji borave u Republici Hrvatskoj obavješteni smo da se organizovano radi na formiranju jedinica koje bi se priključile oružanim snagama Republike Bosne i Hercegovine.

U svezi s tim, molimo Vas za pomoć oko prihvata istih u kasarnu "Borongaj" u Zagrebu (radi se o 300 ljudi iz Rijeke, 300 ljudi iz Ljubljane i oko 5500 ljudi i Njemačke). Ti ljudi bi trebali u kasarni "Borongaj" da se okupe, obuku i spreme do subote (06.06.1992.) za pokret ka Bosni i Hercegovini.

Ljudi koji su se već okupili u Zagrebu iznose nam zahtjev za kadrovskom popunom jedinica. U nemogućnosti da iz Sarajeva prebacimo ljude u Zagreb, molimo Vas da, ukoliko ste u mogućnosti, pomenutu jedinicu popunite sa 10 časnika, po mogućnosti onih koji su rodjeni u Republici Bosni i Hercegovini (radi poznavanja terirorija).

Uz zahvalnost na suradnji

MINISTAR
Dr. sc. Jerko Doko, dipl. ecc

http://www.slobodanpraljak.com

(283)

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
ŠTAB VRHOVNE KOMANDE OKUŽANIH SNAGA
S A R A J E V O
Str pov broj 02/1455-1
Sarajevo, 19.12.1992 godine

ODBRANA REPUBLIKE
SLUŽBENA TAJNA
Strogo povjerljivo

KOMANDI 3 KORPUSA OS RBiH
ZENICA

U vezi vašeg akta br 05/233-1 od 17.12.1992 godine, koji se odnosi na angažovanje određenog broja starješina koji se nalaze u Hrvatskoj vojsci, a izrazili su želju da se priključe OS RBiH, naš stav je slijedeći:

1 Ponudu treba prihvatiti, ukoliko se ovim činom ne remete odnosi sa OS R Hrvatske

2 U vašoj organizaciji izvršite pozivanje starješina.

3 Nakon dolaska starješina i obavljenog razgovora dostaviti prijdelog za postavljenje na odgovarajuće dužnosti.

KV 70

N A Č E L N I K
ŠTABA VRHOVNE KOMANDE OS RBiH
Šefer Halilović

Urađen i ujedanj primjerak
i dostavljeno
1 Komandi 3 K (modemom).
2 Arhivi

LV ŠVK OS RBiH
ODJEL KZ
PREDATO 01 04
19 12 1992 g

http://www.slobodanpraljak.com

#474

VOJNO IZASLANSTVO REPUBLIKE
BOSNE I HERCEGOVINE U
REPUBLICI HRVATSKOJ
PRIMLJENO — PREDATO putem:
TLF - RRV - RV - PACTOR - PAKET - SAT
Datum: 24. 12. 1992 sati
Primio:

24.12.1992. god.

05-2813/92

Zapovjedniku 17.brbr
- proslijediti - na zapovjednika
Čuskić Fikret

Predmet: Saglasnost za premještaj DG iz prostora Travnik u okrug Bihać

Na osnovu dva uzastopna zahtijeva gospode Fahrudina Alagića , Vukalić Nerfida i Čekić Ahmeta da dobiju saglasnost ovog atašea, kao i Komande 5. K za prebacivanje u Okrug Bihać diverzanske grupe jačine oko 40 , na osnovu odredjenih konsultacija , saglasni smo da se udovolji zahtijevu grupe.

Prije upućivanja zapovjedniku grupe i grupi treba izdati borbeni zadatak d da pri prolazu krozneprijateljski borbeni raspored izvrše odredjene borbene zadatke.

Takodjer , prije upućivanja ovom atašeu na ime pomoćnika vojnog atašea dostaviti prezimena i imena grupe, mjesto ubacivanja u regiju Bihać, vrstu i količinu oružja koju nose sa sobom kao i znake legitimisanja kako bi isto proslijedili Komandi 5. K u cilju izbjegavanja problema oko indetifikacije DG i lica u grupi i medjusobna dejstva.

Pomoćnik vojnog atašea
brigadir
Hajrudin Osmanagić

Po Omanoviću: Vukalić i Čekić XI, za logistiku ne vade po pravilu, ne vraćaju se u jedinicu već lutaju po Zagrebu.

http://www.slobodanpraljak.com

ARMIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZAPOVJEDNISTVO 1.BERBIRSKE BOJNE
ZAPOVJEDNIK
SLAVKO TOMANJIK
ZAGREB,17.05.1993.

AMBASADA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
VOJNO EKONOMSKO PREDSTAVNISTVO ZAGREB
ZAMJENIKU VOJNOG ATASEA H.OSMANAGICU
POMOCNIKU ZA BEZBJEDNOST DZ.TOPICU

PREDMET: KRACI IZVJESTAJ

Obzirom da je ovo moje prvo obraćanje novom rukovodstvu VEP-a,

te da ne znam da li ste upoznati sa postojanjem i djelovanjem moje postrojbe naveću neke karakteristične naznake i osobenosti postrojbe kojom zapovijedam a u bliskoj budućnosti dostavit ću vam opširan godišnji izvještaj o djelovanju ove postrojbe u zajedničkom frontu odbrane Republike Bosne i Hercegovine.

1.Berbirska bojna je osnovama 30.05.1992.g. u Zagrebu, a u okviru tadašnje TO R BiH u vrijeme kada je GŠ VK OS RBiH zapovijedao V.K. Bojna je prolazila razne krize i poteškoće, medjutim ona se je održala sve do danas i trenutno broji bez ranjenika i rekovalescenata 120 boraca.

Njen ratni put se odvija duž cijele Bos.Posavine tokom ovog rata /Derventa, Bos.Brod.diver.akc.Bos.Gradiška/, a danas se nalazi na ratištu Orašje u okviru OZ "Orašje" HVO kao jedina registrovana postrojba A RBiH.

Naši osnovni problemi su iz oblasti MTS-a do kojih smo do sada dolazili na razne načine tipa moljakanja i prosjačenja, te samo našim ratnim zaslugama i uspjesima, za koje postoje više pohvala visokih zapovjednika HV-e i HVO-a, omogućavalo nam je kakvo takvo preživljavanje i opstanak.

Na žalost moram ovdje konstatirati da od strane dosadašnjih kompetentnih ljudi A RBiH u RH nije bilo razumijevanja niti interesa za naše postojanje, te našu borbenu spremnost, a da i ne govorim o nekoj posjeti našim borcima koji ratuju i ginu sa oznakama A RBiH, a nikad nisu ni vidjeli ni koga kao zvaničnog predstavnika te naše Armije.

Razumljivo je da to kod boraca proizvodi osjećaj potcjenjivanja i napuštenosti od ljudi iz GŠ VK A RBiH. Očekujem da će te priznati, postrojba koja se uspjela održati godinu dana bez direktne podrške logistike A RBiH i pri tom je učestvovala neprekidno u svim ratnim dejstvima na ratištima pomenutih područja, jedinica do sada ima gubitke u ljudstvu ispod razumljivih i dozvoljenih procenata, zaslužuje veću pažnju i podršku.

Jedinica je 08.10.1992.g. u diverzantskoj akciji uspjela da se ubaci u područje okupiranog dijela Bos.Krajine,kod Bos.Gradiške, nanese odredjene ljudske i materijalne gubitke neprijatelju, te da se sa minimalnim gubicima vrati na slobodni teritorij, što poslije još ni jednoj postrojbi nije uspjelo. Na kraju ovog kratkog izvještaja molim da mi se u razumnom roku odgovori da li postoji interes od strane komande A RBiH da ova postrojba i dalje postoji, te kad možemo očekivati stvarne upute i koordinacije?

Ukoliko zaključite da jedinica treba i dalje da egzistira kao jedina jedinica A RBiH-a na ovom dijelu ratišta, onda treba hitno popunit praznine MTS-a i to:

http://www.slobodanpraljak.com

- Sistem veze i komunikacija za normalno obavljanje zadatak obzirom da to sve uvijek pozajmljujemo, motorole /Jeza, Alinko/ Rup 1 Rup 2, eventuarlno jednu v.kameru i p.m.mobitel.

- Molim da mi se sa novim ljudstvom, koje vam se prijavi za pristupanje armiji, popuni jedinica i izdigne minimalno na nivou bojn ili Cete.

- Molim da mi se omoguće zamjena podreranih uniformi, čizama, te ostale opreme.

- Ako ste u mogućnosti da nam financijski pomognete pokri troškove tipa posjet ranjenika, vjerski obredi poginulih i sl.

I na samom kraju vas pozivamo da posjetite postrojbu u okviru njenog obilježavanja godinu dana postojanja, koje će se održa 30.05.1993.g.u Orašju.

Za nezavisnu i slobodnu Bosnu i Hercegovinu!

Zapovjednik,
Slavko TOMANJIK

Slavko T.

http://www.slobodanpraljak.com

Uzorak

OPĆINA RIJEKA
Sekretarijat narodne obrane

LISTA JEDINICE (77. BRIGADE)

"77. BRIGADA"

RED. BROJ	IME I PREZIME	ČIN	DUŽNOST	PODUZEĆE	U BRI O
1	POROBIĆ MUSTAFA	PUKOVNIK	ZAPOVJEDNIK BRIGADE	HV	01.04.
2	SIVIĆ ADEM	BOJNIK (MAJOR)	ZAP. 1. BAT. ZAM. ZAP. BRIG.	HV	01.04.
3	KRIŽANOVIĆ VLADO	SATNIK - KAP. I KL.	ZAPOVJ. 1. SATNIJE 1. BATALJ.	HV	10.04.
4	CVIJANOVIĆ DRAGO	VODNIK	ZAPOVJEDNIK 1. VODA	HV	10.04.
5	KLASAN IVICA	SATNIK	DOKTOR	HV	10.04.
6	DELIBEGOVIĆ ARIF	SATNIK	NAČELNIK VEZE	AUTOTROLEJ RI.	10.04.
7	KLASAN JOSIP	DESETNIK	ZAPOVJEDNIK DESETINE	HV	10.04.
8	AHMETOVIĆ FERID	VOJNIK	VOJNIK - STRIJELAC	HV	10.04.
9	MAČINKOVIĆ MARJAN	VOJNIK	VEZISTA	HV	10.04.
10	KAJTAZOVIĆ IBRO	VOJNIK		HV	10.04.
11	AJANOVIĆ ENVER	VOJNIK		HV	10.04.
12	ČOLIĆ HASAN	VOJNIK		HV	10.04.

Popis pripadnika 77. brigade nalazi se na 20 stranica

13	MARINKOVIĆ ŠIMO	VOJNIK	INTENDANT	HV	10.04.1992.
14	BEGIĆ HASAN	VOJNIK		HV	10.04.1992.
15	MARČETA MATO	VOJNIK		HV	10.04.1992.
16	JOZIĆ ILIJA	DESETNIK	ZAPOVJEDNIK DESETINE	HV	10.04.1992.
17	HODŽIĆ KASIM	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.
18	VEDILINIĆ MUSTAFA	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.
19	PAŠUKAN ALDIN	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.
20	MARKOVIĆ DRAGO	VOJNIK		HV	10.04.1992.
21	DERVIŠEVIĆ HALID	VOJNIK		HV	10.04.1992.
22	FRANK ALAN	VOJNIK		HV	10.04.1992.
23	TUKIĆ FERID	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.
24	ČOLIĆ JOZO	VOJNIK		HV	10.04.1992.
25	MARIĆ VITO	VOJNIK		HV	10.04.1992.
26	CINDRIĆ SLAVKO	DESETNIK	ZAPOVJEDNIK DESETINE	HV	10.04.1992.
27	HALILOVIĆ FEHIM	VOJNIK		HV	10.04.1992.
28	AHMIĆ SULEJMAN	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.
29	MUJIĆ ASIF	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.
30	KADIĆ HASAN	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.
31	PEKIĆ SEAD	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.
32	BUKOVČAN MATEUS	VOJNIK		HV	10.04.1992.
33	JUKIĆ HAMDIJA	VOJNIK		HV	10.04.1992.
34	KUDIĆ IBRAHIM	VOJNIK		HV	10.04.1992.
35	BERBEROVIĆ MUJO	VODNIK	ZAPOVJEDNIK VODA	HV	10.04.1992.
36	GLAD JOSIP	DESETNIK	ZAPOVJEDNIK DESETINE	HV	23.04.1992.
37	AKŠAMIJA ABDULAH	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.
38	ALAGIĆ ESAD	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.
39	ALEŠEVIĆ KASIM	VOJNIK		NOVOTEHNA	23.04.1992.
40	ALIČKOVIĆ SALIH	VOJNIK		HIDROELEKTRA	23.04.1992.
41	ALIČIĆ EMIN	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.
42	ALUKIĆ EMIR	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.
43	ANDRIĆ BLAŽ	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.
44	ARNAUTOVIĆ SENAD	VOJNIK		RIJEKACESTA	23.04.1992.
45	BABIĆ SREĆO	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.
46	ARNAUTOVIĆ MIRSAD	DESETNIK	ZAPOVJEDNIK DESETINE	RIJEKACESTA	23.04.1992.
47	BABIĆ ANTO	VOJNIK		HŽP	23.04.1992.
48	BABĆA SLAVKO	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.
49	BABIĆ TATJANA	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.

http://www.slobodanpraljak.com

50	BADURINA ANITA	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
51	BARJAKTAREVIĆ MEHMED	VOJNIK		SIGURNOST	10.04.1992.		"
52	BAJRIĆ MUNIB	VOJNIK		HŽP	10.04.1992.		"
53	BAJRIĆ HAMDIJA	VOJNIK		VULKANLIJEV	10.04.1992.		"
54	BAJRIĆ MUHAMED	VOJNIK		VULKANLIJEV	10.04.1992.		"
55	BAJRAMOVIĆ EDIN	VOJNIK		ČISTOĆA	10.04.1992.		"
56	AMIDŽIĆ ŠEMSUDIN	DESETNIK	ZAPOVJEDNIK DESETINE	AUTOTROLEJ	10.04.1992.		"
57	BAJRAMOVIĆ ELVEDIN	VOJNIK		ČISTOĆA	10.04.1992.		"
58	BAJRIĆ BEGZADA	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
59	DŽAKULIĆ HUSEIN	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
60	DŽULUBIĆ EMIR	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
61	DŽULUBIĆ ESMIR	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
62	DAUTOVIĆ NEDŽAD	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
63	DELIĆ MERIMA	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
64	GLUHAJIĆ AGAN	VOJNIK		GRADŠPED	23.04.1992.		"
65	HAMAŠ ENES	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
66	BURZIĆ RUFET	VODNIK	ZAPOVJEDNIK VODA	NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
67	BAŠIĆ SAHIB	DESETNIK	ZAPOVJEDNIK DESETINE	JADRANKOLOR	23.04.1992.		"
68	KOVAČEVIĆ MUHAMED	VOJNIK		ANTIOKSID PULA	23.04.1992.		"
69	MAHMIĆ MEHO	VOJNIK		NEZAPOSLEN	15.06.1992.		"
70	KOSTADINOVIĆ NATAŠA	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
71	BARAJKTAREVIĆ NERMIN	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
72	GLUMČEVIĆ SEJFUDIN	VOJNIK		HŽP	23.04.1992.		"
73	HAMIDOVIĆ RASIM	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
74	MURIĆ HASAN	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
75	PANDŽIĆ SAMIR	VOJNIK		GP KRK	23.04.1992.		"
76	PASTUOVIĆ ZLATKO	VOJNIK		TVORNICA PAPIRA	23.04.1992.		"
77	MURSELOVIĆ AHMO	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
78	AHMETOVIĆ AHMET	DESETNIK	ZAPOVJEDNIK DESETINE	GRADITELJ	23.04.1992.		"
79	BAKRAČ MUHAREM	VOJNIK		BRODOGRADILIŠTE	23.03.1992.		"
80	BALEN BERISLAV	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
81	BANĐEN ANTONIO	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
82	GLLAREVA ŠEFĆET	VOJNIK		NEZAPOSLEN	14.05.1992.		"
83	DELIĆ HAMID	VOJNIK		BRODOGRADILIŠTE	23.04.1992.		"
84	GACHI ADAM	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
85	IKANOVIĆ MUHAMED	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
86	BARTULOVIĆ IVICA	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"

346	GRAŠAREVIĆ FERID	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
347	GRAŠAREVIĆ FERIDA	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
348	HABIBOVIĆ HAJRUDIN	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
349	HALILOVIC ESAD	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
350	HALILOVIĆ HAZIM	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
351	HABIBOVIĆ IBRAHIM	DESETNIK	ZAPOVJEDNIK DESETINE	NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
352	GRGUREV IVAN	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
353	HAJDAREVIĆ SMAJO	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
354	HAMIDOVIĆ RASIM	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
355	JAPALAK NEHRUDIN	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
356	KANTAREVIĆ SEAD	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
357	KARAMOVIĆ SALIH	VOJNIK		3. MAJ	10.04.1992.		"
358	KAHARIĆ EDIN	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
359	MERDANIĆ MIRSAD	VOJNIK		KONSTRUKTOR	10.04.1992.		"
360	TARANIS NEDŽAD	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
361	MUJAK RAMIZ	PORUČNIK	ZAPOVJEDNIK VODA	NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
362	KUDIĆ RASIM	DESETNIK	ZAPOVJEDNIK DESETINE	NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
363	KRLIČEVIĆ SENAD	VOJNIK		HIDROELEKTRA	10.04.1992.		"
364	KREZI SAMI	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
365	KOŠTIĆ FERID	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
366	MEŠANOVIĆ NIHAD	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
367	MEŠANOVIĆ AVDO	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
368	MEŠANOVIĆ SENAD	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
369	MEŠANOVIĆ HAMDO	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
379	TANJIĆ SAMIR	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
371	OMEROVIĆ ZAIM	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
372	MEHINAGIĆ MEHMED	DESETNIK	ZAPOVJEDNIK DESETINE	NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
373	MEHIĆ ABID	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
374	SALJBAŠIĆ SAFET	VOJNIK		HŽP	10.04.1992.		"
375	RUŽIĆ MILJENKO	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
376	PUKOVIĆ RIZVAN	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
377	PUŠIĆ ANDRIJA	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.		"
378	RAHMANOVIĆ MEHMED	VOJNIK		VIKTOR LENAC	10.04.1992.		"
379	RAJKOVIĆ JASMIN	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
380	POBRIĆ MUHAMED	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
381	POROBIĆ HUSEIN	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"
382	POROBIĆ MIDHAT	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.		"

http://www.slobodanpraljak.com

570	MAŠIĆ RAMO	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
571	SAVARIN MIRKO	VOJNIK		LUKA	23.04.1992.	"
572	SEJDIĆ MIRSAD	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
573	SELMIĆ DERVIŠ	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
574	SELMIĆ EMIR	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
575	TRAVLJANIN SUAD	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.	"
576	ŠEPĆET BEZJAD	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
577	ŠAĆIRI FARUDIN	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
578	ŠIŠIĆ HALIL	DESETNIK	ZAPOVJEDNIK DESETINE	NEZAPOSLEN	10.04.1992.	"
579	TUREKČIĆ NERMIN	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
580	TRNAČEVIĆ IBRAHIM	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
581	MILOŠ VEDRANA	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
582	MIJATOVIĆ IVICA	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
583	KUDIĆ ZAIM	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
584	KUDIĆ FADIL	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
585	HODŽIĆ ASIM	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.	"
586	HODŽIĆ ESAD	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.	"
587	HAVIĆ DAMIR	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.	"
588	HUJIĆ ĐENAN	DESETNIK	ZAPOVJEDNIK DESETINE	NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
589	HALILČEVIĆ ZIHNIJA	VOJNIK		JELA	23.04.1992.	"
590	HADŽIEFENDIĆ MURIZ	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
591	DERVIŠEVIĆ HASAN	VOJNIK		NOVOTEHNA	23.04.1992.	"
592	ĐUGIĆ EDIN	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
593	BRKIĆ PERO	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
594	BOJKIĆ HALID	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.03.1992.	"
595	BRAJIĆ HILMIJA	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
596	ĐURMIŠEVIĆ HUSEIN	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.	"
597	ELKASOVIĆ HUSEIN	PORUČNIK	ZAPOVJEDNIK VODA	ČISTOĆA	10.04.1992.	"
598	IBRIŠEVIĆ JUSUF	DESETNIK	ZAPOVJEDNIK DESETINE	TORPEDO	10.04.1992.	"
599	HRVIĆ SAMIR	VOJNIK	-	NEZAPOSLEN	10.04.1992.	"
600	HAVIĆ DEAN	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.	"
601	HAVIĆ HARIS	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.	"
602	HIRKIĆ REDŽO	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.	"
603	KEČO ESAD	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.	"
604	MARIĆ JOZO	VOJNIK		NEZAPOSLEN	10.04.1992.	"
605	MATANOVIĆ JASMINKA	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
606	MIJATOV VLADIMIR	VOJNIK		LUKA	23.04.1992.	"

645	BILETIĆ MIRKO	PORUČNIK	ZAPOVJEDNIK VODA	NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
646	JAVOR DRAGOMIR	DESETNIK	ZAPOVJEDNIK DESETINE	NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
647	DELIĆ ZAFIR	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
648	DERVIĆ MUJAGA	VOJNIK		KONSTRUKTOR	23.04.1992.	"
649	GRAČANI MUHAREM	VOJNIK		NOVOTEHNA	10.04.1992.	"
650	JOZIĆIĆ JOSIP	VOJNIK		RIJEKAMONTAŽA	23.04.1992.	"
651	KADRIJI NEDŽMEDIN	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
652	KARVIĆ ĆAMIL	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
653	KARAHODŽIĆ NUSRET	VOJNIK		RUTIL	10.04.1992.	"
654	PETONJIĆ MIJAT	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
655	SALKANOVIĆ RASIM	VOJNIK		BRODOGRADILIŠTI	10.04.1992.	"
656	SIMEUNOVIĆ VJEKOSLAV	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
657	TORIĆ IZET	VOJNIK		BRODOGRADILIŠTI	10.04.1992.	"
658	VIBEK JOSIP	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
659	ŠARIĆ TAHIR	VOJNIK		ČISTOĆA	10.04.1992.	"
660	ŠEHERIJA DAMIR	VOJNIK		3. MAJ	10.04.1992.	"
661	ŠIBONJIĆ DEJAN	VOJNIK		NEZAPOSLEN	23.04.1992.	"
662	ŠPAGO HALIL	SATNIK - KAP. I KL.	ZAPOVJEDNIK LOGISTIKE	NEZAPOSLEN	10.04.1992.	"
663	RUŽNIĆ RASIM	ZASTAVNIK	REFERENT - LOGISTIČAR	JADRAN	10.04.1992.	"
664	HAČKIĆ	IZNET	VOĐNJIK	NEZAPOSLEN	10.04.92	

http://www.slobodanpraljak.com

KRIZNI ŠTAB
ZA BOSNU I HERCEGOVINU - SPLIT

SPLIT, TRG REPUBLIKE 4/3
Tel: 058/362-528 i 362-015
Ž. R.: 34400-678-31044 SDK SPLIT
DEV. RAČ.: 34400-620-21-7081-6904661

SDAH-ogranak Split
Glavni Odbor
Krizni Vojni Štab i
Krizni Štab

IZVOD IZ ZAPISNIKA

U Splitu, 01.06.1992 god.

-Povodom drskog i neprijateljskog postupka Dr Sadika Rakanovića i Nusreta Ibrahimovića, da će ukinuti Krizni Vojni Štab za pomoć BiH u Splitu, jer su ga, kako oni kažu i oformili, uz pomoć novinara Slobodne Dalmacije Miomira Štrbca objavili njegovo ukinuće. Na osnovu takvog neprijateljskog čina, gore navedene asocijacije zaključuju slijedeće:

-Da bi ukuinuće KVŠ za pomoć narodu i Armiji BiH bila katastrofa, te da je to neprijateljski čin prema Domovini BiH.

-Ukidanjem KVŠ i njegove djelatnosti, kao prvog i jedinog takve vrste u Republici Hrvatskoj, bio RATNI ZLOČIN za narod i Armiju BiH, kao i za sve asocijacije i domicile BOŠNJAKA u Splitu i RH.

Da se to nebi dogodilo, sve navedene asocijacije donose konačnu:

O D L U K U

1.-Da Krizni Vojni Štab, pri SDAH-ogranak Split, nastavi svoju djelatnost, jer je njegov dosadašnji rad i doprinos u pomoći pravednoj borbi naroda i Armije BiH neizmjeran.

2.-Referent KVŠ gospodin Mehmed Malkoč, imenuje se i postavlja za Zapovjednika KVŠ o čemu će se izvjestiti Vojni Ataše pri Ambasadi R BiH u Zagrebu, Pukovnik Hasan Efendić.

Zaključak:-Djelatnici KVŠ i njegov Referent gospodin Mehmed Malkoč su kao dragovoljci iznad svega fer, korektni i profesionalno obavili svoj zadatak.

-Na ratišta diljem R BiH uputili su preko 2.000 dragovoljaca Muslimana i Hrvata, u čemu su im pomogle sve vojne i civilne strukture grada Splita i RH, te time naj više doprinjeli u obrani suvereniteta Domovine BiH i pomoći Armiji BiH.

Ova odluka stupa na snagu odmah.

Tajnica KVŠ
Sabrina Sadiković

Predsjednik SDAH-org Split
Alija DŽafo

KRIZNI ŠTAB ZA BOSNU I HERCEGOVINU
SPLIT
Trg Repu... 4/3

http://www.slobodanpraljak.com

KOMENTAR UZ OVU ODLUKU

-Po dostavljanju Izvještaja o radu Kriznog Vojnog Štaba, pri SDAH-ogranak Split, i daljnje suradnje sa Vojnim Atašeom pri Ambasadi R Bi u Zagrebu, Pukovnikom Hasanom Efendiće, KVŠ i njegovi djelatnici dobil su pohvale i priznanje, te potporu za daljnji rad.

-Iste pohvale i priznaje KVŠ je dobio od Komisije SDAH iz Zagreba prilikom revizije rada SDAH-ogranak Split, 27.09.1992 godine i

-Vojnog Izaslanstva Armije BiH Pukovnika Rifata Bilajca, Bene Fabijana i Saida Rizvića, te od svih vojnih i civilnih organa vlasti u Splitu dobili pohvale o radu i djelatnosti KVŠ i ogromnoj pomoći narodu i Armiji BiH u obrani suvereniteta ove priznate države.

-Svi djelatnici KVŠ su bili i ostali dargovoljci, sa željama i emocijama da se pomogne Domovini BiH. Za svoj trud, rad i doprinos nisu i neće ni od kog tražiti bilo kakva priznanja, ovo je bila i ostala želja da se pomogne narod i Armija BiH. Jedina nam je bila i ostala želja da se spasi Domovina BiH, te da se verifikuje ovaj vrijedni rad i doprinos Bošnjaka u diaspori, tj. Republici Hrvatskoj.

NAPOMENA: - Obzirom da se ovdje radi isključivo o vojnim pitanjima i vojnim stvarima, sve ove podatke trebalo je sačuvati i ne dozvoliti da saznaju nepozvane osobe, a time i zaštitili KVŠ i sve njegove djelatnike.

U Splitu, 28.12.1993 godine.

Zapovjednik KVŠ i Član
Glavnog Štaba za podršku
Armije BiH u Splitu
Mehmed Malkoč

http://www.slobodanpraljak.com

MINISTARSTVO OBRANE
URED POMOĆNIKA MINISTRA
Urbr. 051-2
Zagreb, 20.11.1997

FIKRET /Himzo/ ĆUSKIĆ
brigadni general
Zapovjednik 5. korpusa ABiH

Rođen je 29. 02. 1956. godine u Banjoj Luci

Brigadni general Fikret Ćuskić je prije rata bio djelatna vojna osoba "JNA" u činu majora. Završio je Akademiju KOV u Beogradu, specijalnost oklopništvo, a zadnje službovanje mu je bilo u Varaždinu.

Nakon početka rata u RH prelazi u HV, gdje je imao i časnički čin. Početkom 1992. godine prelazi u BiH gdje učestvuje u organiziranju muslimana Bosanske Krajine.

U ABiH obnašao je dužnost zapovjednika 17. krajiške brigade, kasnije viteške, a zatim dužnost zapovjednika 312. mtbr, koja je u sukobima HVO-a i ABiH počinila zlodjela nad Hrvatima općine Travnik.

U prvoj polovini 1993. godine, zajedno s generalima Alagićem i Mahmuljinom, radi na reorganiziranju 3. korpusa ABiH i njegovom preustroju u 3. i 7. korpus ABiH. Formiranjem 7. korpusa postavljen je na dužnost načelnika štaba istoga, gdje ostaje do njegovoga ukidanja, početkom 1996. godine. Uporedo je obnašao i dužnost zapovjednika OG "Jug" koji je operirao na zapadno-bosanskoj bojišnici.

Ukidanjem 7. korpusa postavljen je na dužnost načelnika operative u 5. Korpusu ABiH. U to vrijeme, smatrajući se degradiranim, nezadovoljan statusom, pa i činom brigadira, izjavljivao je kako je prinuđen napustiti vojsku. Međutim, lipnja 1996. godine, postavljen je na dužnost dozapovjednika 5. korpusa ABiH.

Prigodom petogodišnjice ABiH, dana 15. travnja 1997. godine, promaknut je u čin brigadnoga generala. Tijekom 1997. godine bio je na visokoj vojnoj izobrazbi u Turskoj. Nositelj je odličja "Zlatni ljiljan".

Odlaskom generala Atifa Dudakovića u ZZ VF, dana 04. studenoga 1997. godine, imenovan je na dužnost zapovjednika 5. korpusa ABiH.

http://www.slobodanpraljak.com

ARMIJA BOSNE I HERCEGOVINE
"HANDŽAR" JEDINICA
POVJERENIŠTVO ZA HRVATSKU - ZAGREB
REBROVAC 3 br. 2 telf.237 - 423 Telex.237423

Zarobljeni borci "Handžar" jedinice u proboju za "Cazinsku krajinu

1. Čehić Nermin
2. Čehić Smail
3. Kantarević Mensur (Fes)
4. Mehić Suad
5. Smailagić Jasmin
6. Murić Hamdija
7. Dedić Hasan (Izdao Fesovu grupu od 7o ljudi u selu Rakovica)
8. Torman Hasan
9. Sudetić Plavšić Danijel (prešao u četnike)
10. Duraković Hase
11. Bajrić Rahman
12. Oraščanin Edhem
13. Dizdarević Husnija
14. Begić Hasib
15. Burzić Hilmija – bolnica Vojnić
16. Dizdarević Agan
17. Blagajčević Samir
18. Šumić Mustafa
19. Topčagić Ferid
20. Golubović Zarif(pobjegao iz Drniša 29.12.92)
21. Bešić Emir(pobjegao iz Drniša 2.12.92.)
22. Ilmić Senad - pobjegao
23. Župančić Robert - pobjegao
24. Nezirević Senad - pobjegao
25. Našić Husein - pobjegao
26. Bečić Irfan - pobjegao
27. Jusić Ibro (nalazi se u logoru na Svilaju)
28. Šabanagić Ferid (nalazi se u logoru na Svilaju)
29. Gaši Rešid - pobjegao

Ubijeni:

1. Čaušević Suad
2. Horvat Ivica – u Zab-Izev
3. LJubić Nedeljko
4. Horvat Želimir
5. Duraković Husnija
6. Samardžić Mujo
7. Duraković Nurija

Poginuli u Bihaću:

1. Arapović Ekrem -Srki
2. Bećirbašić Elvedin - Edo
3. Mašinović Suad - Cazin
4. Grgić Vijenćislav - Grga

TRUŽANE SNAGE BOSNE I HERCEGOVINE HANDAR DIVIZIJA

http://www.slobodanpraljak.com

Časnici A BiH iz HV-a sa prinadležnostima

04.01.1993.g.

05-6/93.

MINISTARSTVO OBRANE
REPUBLIKE HRVATSKE

Z A G R E B

Vojno izaslanstvo Republike Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj izražava svoje visoko štovanje Ministarstvu obrane Republike Hrvatske i preporuča se zamoliti da radi boljeg stručnog rada, organizovanosti i veće efikasnosti u borbi protiv srbo-četničkog agresora, a za potrebe OS RBiH dopustite angažiranje časnika HV i to:

- AVDIĆ ISMETA, pukovnika koji djeluje na prostoru Rijeka-Gospić,,
- AHMET PUŠKAR, bojnik zapadna brigada u Dubrovniku, i
- Dr. RAKANOVIĆ SADIK, pukovnik, koji radi u Vojnoj bolnici Split.

Status ovih časnika molimo da se riješi kao i do sada, zamrzavanjem (da imaju sve prinadležnosti ko časnici HV), a po obavljenoj zadaći da im se omogući dalje angažovanje u HV.

Unaprijed zahvaljujemo.
S štovanjem!

SEKRETAR ZA VOJNA PITANJA pri
UREDU REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVI
U REPUBLICI HRVATSKOJ

Efendić H.

Pukovnik Hasan EFENDIĆ

http://www.slobodanpraljak.com

Broj/ 1810/92.
Datum, 29.10.1992.g.

Na osnovu Odluke Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o proglašenju opšte mobilizacije,

N A R E D J U J E M

Da vozač Agović Fahro iz Hrasnice, preveze autobusom preduzeća "Centrotrans"Sarajevo, registarski broj SA 279-597, vojnike po zapovjedništvu Oružanih snaga HV pod zapovjedništvom Dedić Senada, pripadnik HV za Republiku BiH Ministarstvo odbrane Glavnog štaba Oružanih snaga-Specijalna jedinica u HOTEL "FAMOS" IGMAN, i to:

1. BLAGAJČEVIĆ MUHAMED
2. Kuja DJINA, vlasništvo Blagajčević Muhamed
3. LJUBIJANAC MEHMED
4. RAMIĆ HUSEIN
5. MIDŽA KASIM
6. DEDIĆ SENAD
7. CRNKIĆ HAJRUDIN
8. ČELENKA ATIF
9. BLAGAJČEVIĆ ESAD
10. KONJIĆ SAMIR
11. CHRISTOPHER JAMES WATSON
12. KALTAK SAMIR
13. ŠAHINOVIĆ SAMIR
14. OSMANI SABRE
15. PLAMEN KONČEV PENEV
16. KESADJIĆ ENVER
17. _____
18. _____

Republika Bosna i Hercegovina
Oružane snage
POVJERENIŠTVO ZA HRVATSKE ORUŽANIH SNAGA B i H
GLAVNI ŠTAB
SARAJEVO

VOJNI ATAŠE R BIH U R HRVATSKOJ
Hasan EFENDIĆ

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
UR E D
REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE U REPUBLICI HRVATSKOJ
Zagreb, Savska cesta 41/XI
Tel.: 041/537-161, 537-160, Fax: 536-702

ARMIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
ZAGREB, RADNIČKA CESTA 228
Telefon: 041/232-482

Broj: 05-674/92.
Dana, 12.11.1992.g.

Na osnovu Odluke Ministarstva inozemnih poslova Republike Hrvatske br. 521-0316/92.-1139 Klasa 314 i punomoći broj 4/92. od 23.09.1992.g., Ureda Republike Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj, o prenošenju nadležnosti, izdajem slijedeću

N A R E D B U

I

Grupa (sa naoružanjem i opremom) od 25 ljudi i 3 vodiča bit će upućena iz rejona Sljeme kod Zagreba u Bihaćku regiju na pravcu Zagreb-Karlovac-Ogulin, radi ubacivanja u regiju Bihać. Asim Bašagić

Vrijeme polaska i boravka na maršuti do ubacivanja na regiju je od 13. do 16.11.1992.g.

Spisak grupe:

1. 1. Kovačević (Rizaha) Šemsudin ~~PM 37832~~ AP 171167
2. ~~Mešinović (Hasena) Hasib~~ AP 16854
2. 3. ČEJVANOVIĆ (Arifa) Zarif PM 10267
3. 4. Kajtezović (Ibrahima) Munib PAL 7/116666
~~5. Burzić (Murije) Rifet~~ VS 11394
4. 6. Begić (Camila) Zenin ~~AFR 3707~~ PM 70163
5. 7. Beganović (Mehmeda) Jusuf AP 86250 APR BH4222
6. 8. Basagić (Sinana) Asim PALL 116516
7. 9. Alibić (Sulejmana) Rifet AP 315235
8. 10. Alukić (Muharema) Emir VS 45541 + AP
~~11. Amidžić (Sabana) Mirsad~~ PM 70163
9. 12. Dautović (Zarifa) Sakib AP 218487 + Sarajevo 40474
10. 13. Merdanović (Huseina) Mirsad PM 23068
~~14. Mujašević (Avde) Refik~~ AP 2253823
11. 15. Odobašić (Sulejmana) Nezir ~~AFR 4222~~ PM 37832
~~16. Porčić (Bajre) Esad~~ AFR 4476
12. 17. Rekanović (Bajre) Hikmet AP 164815
13. 18. Sadiković (Hasima) Emir AP 113103
14. 19. Samardjić (Asima) Nijaz AP 54580
15. 20. Skukan (Mladena) Nenad ~~AP 194144~~ 113103 + SSG
~~21. Šakanović (Fadila) Osman~~ STAER 144598 i APR 1639
16. 22. Šakanović (Osmana) Osman AP 489466
17. 23. Šarić (Alage) Rifet VS 46542 + AP 253823
18. 24. Šarić (Nezira) Mesud PALL 121400 + APR BH4476
19. 25. Dragičević (Mehmeda) Zaid APR 3707

Odjeća

Sarajevo 144598

./.

http://www.slobodanpraljak.com

Vodići:

1. Balčinović Esad 1. Velagić Nijaz AP 194 144
2. Babić Zulfid 2. Ružinić Mirzod AP R TA 1639
3. Rošić Kasim 3. Grošić Zijad AP 164854

Ova naredba interne je prirode za sastav OSRBiH, a služi da se na relaciji kretanja kroz Republiku Hrvatsku pokaže kao dokaz upućivanja u Republiku BiH, organima civilne i vojne vlasti Republike Hrvatske, a po kretanju kroz privremeno zaposjednutu teritoriju od strane četnika u slučaju mogučnosti zarobljavanja ili na bilo koji način stupanja u kontakt sa četnicima, ista se mora uništiti, i ni u jednom slučaju ne smije pasti u ruke četnicima.

+ 2 vodića iz HV

U ostalom svemu postupiti po usmenom naređenju Pomoćnika Vojnog atašea.

VOJNI ATAŠE RBiH U REPUBLICI HRVATSKOJ

Pukovnik Hasan EFENDIĆ

http://www.slobodanpraljak.com

1685

23.9.

Predmet:mobilizacija vojnih obveznike-gradjana Republike Bosne i Hercegovine

Ministarstvo unutarnjih poslov Republike Hrvatske
Polácijskoj upravi grada Zagreba

U poslednje vrijeme prilikom privodjenja i deportovanja vojnih obveznika-grad ana Republike Bosne i Hercegovine koji se nalaze u Hrvatskoj,a koje poslove po zahtjevu vlade Republike Bosne i Hercegovine sprovodi Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske prisutni su oderedjeni problemi i nesporazumi.

Oni se ogledaju u tome što je za kontakte sa policijom i odobrenje za preuzimanje vojnih obveznika mogao dati samo jedan od trojice funkcionera Vlade Republike Bosne i Hercegovine u Zagrebu i to:

1.Dr Šemso Tanković

2.Tomo Krstičević

3.Miljenko Brkić

Kako pri Uredu Republike Bosne i Hercegovine u Zagrebu postoji Vojni ataše gosp.Pukovnik Efendić Hasan,kao i vojno izaslanstvo to Vas obavještavamo da isti ili po njemo ovlašteno lice

http://www.slobodanpraljak.com

može punovažno sa Vama ostvarivati sve vrste kontakata i izdavati pravovaljana dokumenta.

Isprave koje mi izdajemo biće ovjerene našim pečatom kao u prilogu ovog pisma.

Nadamo se punoj suradnji i otlanjanju svih dosadašnjih nesporazuma

Sa štovanjem

Vojni ataše Republike BiH

Pukovnik Efendić Hasan

Ko: Policijskoj upravi
Sportske dvorane
Pešćenica

Republika Bosna i Hercegovina — POVJERENIŠTVO ZA HRVATSKU ZAGREB BiH SARAJEVO — GLAVNI ŠTAB ORUŽANIH SNAGA B i H — Oružane snage B i H

http://www.slobodanpraljak.com

3. PROJEKAT

VOJNO IZASLANSTVO RBIH U RH
STROGO POV.05-3578/93.
ZAGREB,19.04.1993.G.

PREDSJEDNISTVU RBiH
-na ruke Predsjednika

PREDMET: Obrazloženje
Projekta KOBRE.-

Projekat "KOBRA" koji je odobren, usmeno od Vas i pismeno od NŠ VK, gosp. Halilovića, u potpunom je zastoju.

Projekat je veoma značajan sa stanovišta znatnog ojačanja Armije RBiH jednom kvalitetnom, dobro opremljenom i za specifične zadatke obućenom jedinicom. Ukoliko bi se ovaj projekat uspješno ostvario imao bi bitnije uticaja i na način izvodjenja borbenih dejstava, u okviru fronta i njegovoj bližoj pozadini, a posebno na PZT pa i šire.

Bitno je da je Projekat ostvarljiv, da su obećana finansijska sredstva od pouzdanih donatora, sa kojima ste Vi lično upoznati, da je obezbjedjen stručni kadar, a djelimično je dogovoren i prostor za formiranje što zavisi od Vaše odluke.

Gosp. Predsjedniće, zato Vam predlažem uz molbu da date zeleno svjetlo, kako bi projekat krenuo što prije.

Takodje predlažem da se promjeni PASSA, zbog bolesti i velikog zastoja projekta.

Sa poštovanjem,

SEKRETAR ZA VOJNA PITANJA PRI
AMBASADI REPUBLIKE BiH u RH
Hasan EFENDIĆ

DOSTAVITI:
1.primjerak NSS VK OS RBiH

HE/SP

VOJNO IZASLANSTVO REPUBLIKE
BOSNE I HERCEGOVINE U
REPUBLICI HRVATSKOJ
PRIMLJENO ... TO putem:
TLF - RRV - PAKET - SAT
Datum: 19.04.1993 u sati
Primio:
#1635

http://www.slobodanpraljak.com

OBUČNI CENTRI ARMIJE BOSNE I HERCEGOVINE U REPUBLICI HRVATSKOJ

ČINJENICE

Ukupan broj dokumenata
120

http://www.slobodanpraljak.com

Obučni centri u RH u kojima su obučavani pripadnici A BiH 1991. - 1992.

Naziv nekih mjesta :

- Zagreb Borongaj
- Zagreb – Sljeme
- Zagreb - Svetošimunska
- Jastrebarsko
- Zdenčina
- Plješivica
- Kutina – Žutica
- Sisak – Žažina
- Rijeka – Klana
- Delnice
- Đakovo - Zelengaj
- Vrgorac - Dragljan

http://www.slobodanpraljak.com

STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE
S A R A J E V O
Ul. Maršala Tita br.7-a/IV

S D A
STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE
SARAJEVO
Br. 1254/91
Datum 8.7.1991

S P I S A K
KANDIDATA ZA OBUKU SPECIJALACA U MUP-u
HERCEGOVAČKE HRVATSKE

Dr. Brajko-Brnčić

SEKRETAR SDA

Sarajevo, 08.07.1991.

http://www.slobodanpraljak.com

STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE
S A R A J E V O
Ul. Maršala Tita br.7-a/IV

S P I S A K
KANDIDATA ZA OBUKU SPECIJALACA U MUP-u REPUBLIKE HRVATSKE

1. Sofić (Safeta) Naim — rodjen 19.12.1962.god. Ul.Partizanska 139 Fojnica
2. Mukoča (Ibrahima) Samir — " 21.05.1969. Pločari Polje Fojnica
3. Mukoča (Alije) Halid — " 21.05.1962. -"-
4. Omerčević (Refika) Amir — " 18.09.1964. Kagole 25 Fojnica
5. Bukvić (Adema) Samir — " 7.02.1969. Pločari Polje b.b.Foj.
6. Tulumović (Ibre) Maid — " 8.01.1969. Šćitovo Polje b.b. Fojn
7. Mešić (Fadila) Mustafa — " 20.03.1963. Rike Vrbička 35 Fojnica
8. Huzbašić (Mustafe) Ibrahim — " 23.05.1969. Pridola b.b.Fojnica
9. Fejzić (Avde) Munib — " 16.09.1968. Dusina b.b. Fojnica
10. Kurta (Alije) Muradif — " 1.01.1969. Ostružnica 34 Fojnica
11. Nuhanović (Alije) Haris — " 20.12.1969. Šćitovo Polje b.b.Foj.
12. Bigdanić (Ibre) Kzamir — " 9.09.1963. Alanporka 38 Fojnica
13. Pašić (Behazije) Kefik — " 16.06.1969. Pridola b.b. Fojnica
14. Kamić (Ibrahima) Zihnija — " 28.04.1969. Cemernica Fojnica
15. Durić (Avde) Latif — " 20.11.1971. Rijeka 24 Fojnica
16. Mujin Nijaz — " 3.08.1970. Kozica b.b. Fojnica
17. Čehajić (Esada) Suad — 1970. Orodjac Visoko
18. Genjac (Sulejmana) Zihnija — 1963. Selo Podrinje Visoko
19. Spahić (Ibrahima) Fuad — 1964. Podvinci Visoko
20. Imamović (Čamila) Ibrahim — 1967. M.Musafćerija 8 Visoko
21. Javorovac (Hilme) Sele — 1966. Selo Citluk Visoko
22. Sehić (Avde) Selver — 1963. Selo Kološići Visoko
23. Bašić (Nusreta) Dženan — 1970. Selo Brhinje Visoko
24. Džafić (Muhameda) Sead — 1968. Selo Ginje Visoko
25. Mahmutspahić (Huseina) Hasan — 1967. Selo D.Seoča Visoko
26. Bučuk (Ismeta) Izet — 1965. Selo M. Trnovci Visoko
27. Ibrahimović (Halida) Adem — 1971. Selo Tušnjići Visoko
28. Šaljić (Derviša) Dževad — " 1.01.1971. Ul.Sulje Jahića 59 Sar
29. Bašović (Islama) Behudin — " 25.09.1963. Ul.Izeta Čamora 100 Ilidža
30. Bašović (Islama) Fahrudin — " 28.10.1974. Izeta Čamora 100 Ilidža
31. Bašović (Islama) Džemko — " 14.01.1967. Izeta Čomora 100 Ilidža

http://www.slobodanpraljak.com

~~456~~. Hukić Safet	1971.	Bjelašnička 124 Ilidža
~~457~~. Hukić Sulejman	1968.	Bjelašnička 124 Ilidža
~~458~~. Kasapović Mevsudin	1969.	Barska 3o L Ilidža
~~459~~. Mrakovčović Šahin	1959.	Sl.Suha, Živinice
~~460~~. Husejnović Ibrahim	1965.	Sl.Zelenika Živinice
~~461~~. Zukić Fuad	1963.	Sl.Bašigovci Živinice
~~462~~. Dedić Fehrudin	1968.	G.Dubrane Živinice
463. Bešić Ševal	1969.	Gračanica - Živinice

Zaključno sa rednim brojem 463. nastavak na ovaj spisak dobit će te za 7 dana

Pasim Muharemović

SDA - Sarajevo

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
ORUŽANE SNAGE BOSNE I HERCEGOVINE
POVJERENIŠTVO ZA HRVATSKU - ZAGREB

Broj 8. /92
Datum 03.08. /92

ORUŽANE SNAGE BOSNE I HERCEGOVINE • HANDAR DIVIZIJA • 1

P R E D M E T: PUNOMOĆ

KOJOM SE OD STRANE "HANDŽAR DIVIZIJE" - DRUGO ISTURENO ODJELJENJE LUKAVICA, OPUNOMOĆUJE GOSPODIN NIJAZ HADŽIOSMANAGIĆ IZ ZAGREBA DA MOŽE U IME NAVEDENE DIVIZIJE S PUNOM MATERIJALNOM I ZAKONSKOM ODGOVORNOŠĆU PREUZIMATI VOJNI I SANITETSKI MATERIJAL.

Z A P O V J E D N I K
Logističke Službe
Kurević Tasim

ORUŽANE SNAGE BOSNE I HERCEGOVINE • HANDAR DIVIZIJA • 1

O P E R A T I V A C
Nijaz Hadžiosmanagić-Tadić
Nijaz Hadžiosmanagić-Tadić

http://www.slobodanpraljak.com

Plešivica: 22.9.1992g / utorak

EVIDENCIJA

MTS - ostalo poslije boravka grupe iz Slovenije (165) - Boravak grupe na Plešivici od 8.9.-22.9.1992g

1. MB - 60 mm - 4 kom + 8 sanduka punjenja
2. PM - M53 - 15 kom. (3)
3. PAP - 47 kom.
4. AP - 78 kom.
5. Zofe - 32 kom. (2)
6. Pištof - Makarov - 40 kom.
7. RB - 2 kom. + 18 mina
8. BR - 450 kom. (50)
9. strefivo 7,62 - 18.000 kom.
10. strefivo 7,9 - 20.000 kom
11. strefivo za pištof - 1200 kom
12. dvogled - 3 kom
13. busola - 3 kom.

Napomena: Navedeni MTS prebačen s Plešivice na Lučko pod pratnjom VP-Jaska a u kamionu HV-Borongaj. Za uslugu VP-Jaska, g. uz prisustvo Aladinovo dano 1000 ATS (4 pal.)

http://www.slobodanpraljak.com

Navedeno naoružanje od br. 1-13 - predao SAFET HOZANOVIĆ, a prenzela SILVIJA MITREČIĆ-PALIĆ. Svjedoci kod primopredaje - SAFET PAJALIĆ, MEHO HUSETIĆ, EMIN TATAREVIĆ i MUHAMED ALIĆ.

Predao:
Hozanović Safet

Prenzeo:
Silvija Mitrečić-Palić

Svjedoci:
Safet Pajalić
[signature]
Tatarević Emin
[signature]

PS. Naoružanje po R/B. 1-13 - prebacuje se u skladište [redacted] - a obaveza je Nijaza Bibanovića i Senada Palića da naoružanje prebace u Regionalni Štab-Bihać komandantu Osmanagić Hajrudinu, s čime je upoznat Safet Hozanović, Silvija Mitrečić-Palić i navedeni svjedoci. O istome upoznati i Štab-Rijeka - gospodina Toudini Vinka

http://www.slobodanpraljak.com

bojnik
Dedić Smail
25.09. 1992. god
Jastrebarsko

Izjava o obuci dobrovoljaca
BiH u Jastrebarskom

Sredinom petog mjeseca čini mi se da me telefonom pozvala Silvija koju nisam poznavao i zamolila me da preko Zapovjednika COOV pokušam osigurati smještaj za 20 ljudi iz BiH i da sa istim provedemo obuku u trajanju od 15 dana. Ja sam za to pitao Zapovjednika centra našto mi je on odgovorio da će pitati nadređene. Nakon 2-3 dana pozvao me i dao zadaću da primatim 35-40 ljudi i da im osiguram smještaj, da napravim plan rada za 10-15 dana i da ih stavim na hranu. Ja sam to napravio i odredio potpomoćnika Ivezić Marijana i zastavnika Čubelić Smiljana da sa tom grupom izvodi obuku. Sva druga pitanja rješavala je Silvija.
Druga grupa došla je sredinom šestog mjeseca ili na početku koja je brojala 32 dobrovoljca koji su nakon 15 dana obuke otišli u Borovaj. Odmah je došla još jedna grupa od 30 ljudi, a nakon deset dana i treća grupa od 40 ljudi koji su bili u „HOS-u". Ja sam osiguravao smještaj, ishranu i obučavanje. Ove tri podgrupe spojene su u jednu i sa vodičima poslate preko Slunja u BiH.

http://www.slobodanpraljak.com

Početkom 7 mjeseca jedinica „Handžar divizija" koja se nalazila na Posavskom ratištu tražila je od mene da im osiguram prelazak u BiH.
Ja sam im osigurao smještaj na Plješćevici preko 3. OZ Zagreb i ishranu u vojarnuj uz nadoplatu.
Na plješćevici je bilo 150 ljudi koji su sa sobom donijeli naoružanje, a istovremeno u Zdenčinu došla je grupa od 350 ljudi koju je doveo Enes i Eko. sa kojom ja nisam imao veze.
Obe grupe krenule su istodobno sa vodičima, a ja nisam znao točno vrijeme polaska.
U toku rada sa ovim ljudima (grupama) nisam vodio nikakvu evidenciju, brojna stanja, datume dolaska i odlaska tako da nemogu točno precizirati vremena, a u to vrijeme nisam smatrao bitnim voditi bilo kakvu evidenciju.

Vojnik
Dedić Smail,
Dedić

http://www.slobodanpraljak.com

OBUKA PILOTA BOSNE I HERCEGOVINE U REPUBLICI HRVATSKOJ

ČINJENICE

Ukupan broj dokumenata
Dokumentacija objedinjena u podkategoriji – Obučni centri Armije BiH u Republici Hrvatskoj

http://www.slobodanpraljak.com

Obučni centri u RH u kojima su obučavani piloti A BiH 1991. - 1992.

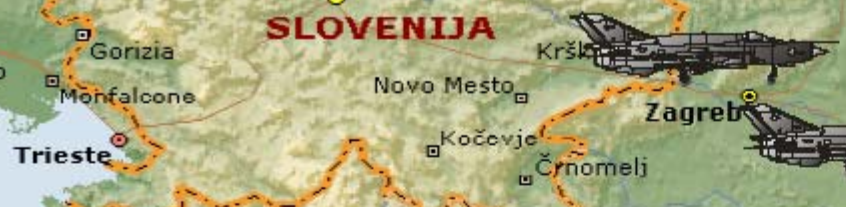

Naziv mjesta:
- **Zagreb**
- **Velika Gorica**
- **Pula**

http://www.slobodanpraljak.com

PREDSJEDNIŠTVO
REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
PREDSJENIK

Sarajevo, 9.08. 1992.

MINISTARSTVU NARODNE ODBRANE RH

Z A G R E B

Molimo da se odobri boravak i obuka u Republici Hrvatskoj za sljedeća lica, a za potrebe zračnih snaga Bosne i Hercegovine:

1. major SULJIĆ NEDŽAD, MIG-21, bio k-dir eskadrile
2. major BULUT GORAN, "ORAO", bio k-dir eskadrile
3. major SOHBORAC ANTUN, MIG-21, bio k-dir eskadrile
4. KIKI, BARUNOVIĆ JOSIP, MIG-21, bio k-dir odjeljenja
5. KIKI, SEČIĆ MIRZAN, MIG-21, bio pom. k-dira eskadrile
6. kap. FAZLIĆ MIRSAD, MIG-21, bio pom.k-ta puka
7. kap. GAZIBEGOVIĆ HIDAJIM, MIG-21, bio k-dir odeljenja
8. por. STANOJEVIĆ GORAN, MIG-21, bio pom.k-dira eskadrile
9. por. NIJEMČEVIĆ SUAD, MIG-21, pilot u eskadrili
10. por. BEŠIĆ JASHINKO, MIG-21, pilot
11. por. GRGIĆ ANTO, MIG-21, pilot
12. kap. MERDANIĆ MEHO, hel. MI-8, pilot
13. kap. AGIĆ HAJRUDIN, hel. "GAZELA", pilot
14. por. KORČIĆ BESIM, hel. MI-8, pilot
15. por. SULJEVIĆ SAMIR, hel. "GAZELA", pilot
16. por. BEŠLAGIĆ ŠEMSUDIN, hel. "GAZELA", pilot
17. por. BEGANOVIĆ SAMIR, G-4 (super galeb), pilot
18. por. IFTIĆ EDVIN, "GALEB", pilot
19. por. RASTODER ZEJTO, hel "GAZELA", pilot
20. rez. por. PEČENKOVIĆ SUAD, klipna avijacija i "GALEB", pilot
21. rez. por. BAIER TEDI, klipna avijacija i "GALEB", pilot
22. GL. BIRJUKOV ZVONKO, klipna avijacija, pilot.

Kao što se vidi iz podataka većina navedenih bili su pripadnici bivše JNA. Mi smo izvršili prethodna provjeravanja i selekciju.

Molimo Vas da nas o vašoj odluci što prije obavijes

MINISTAR NO BIH
Jerko Doko

PREDSJEDNIK
PREDSJEDNIŠTVA BiH
Alija Izetbegović

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
SSTAB VRHOVNE KOMANDE OS
UPRAVA RV i PVO
BROJ:516/92
27.12.1992.GOD.
Z A G R E B

ODBRANA REPUBLIKE
STROGO POVJERLJIVO

OBUKA PILOTA I TEHNICARA
U REPUBLICI HRVATSKOJ

N A R E DJ E NJ E :

NA OSNOVU UKAZANIH POTREBA I OSTVARENIH DOGOVORA SA ZAPOVJEDNISSTVOM RZ I PZO REPUBLIKE HRVATSKE NA OBUKU I IZVRSSAVANJE ZADATAKA U REPUBLIKU HRVATSKU IZ RV I PVO OS REPUBLIKE BiH UPUCHUJU SE SLJEDECHI PILOTI I TEHNICCARI:

1. NA AVIONU AN-2 PILOTI;

- IFTICH EDVIN
- PECCENKOVICH SUAD
- GAZIBEGOVICH HIDAJEM
- BESSLAGICH SSEMSUDIN
- GRGICH ANTE
- NJEMCCEVICH SUAD
- BESSICH JASMIN

2. NA AVIONU CASA-212 PILOTI:

- BULUT GORAN
- BEGOVICH SAMIR
- SINANOVICH ESAD
- BARALICH AMIR

3. ZA ODRZZAVANJE AVIONA CASA-212 TEHNICCARI:

- GRIGICH ZZELJKO
- ALAGICH MUHAMED

4. ZA ODRZZAVANJE AVIONA AN-2 TEHNICCARI:

- MEHMETAGICH AMIR

5. ZA ZAPOVJEDNIKA GRUPE ODREDJUJE SE BULUT GORAN KOJI JE ODGOVORAN ZA KOORDINACIJU SVIH POSLOVA VEZANIH ZA OBUKU I OBEZBJEDJENJE RADA GRUPE. OBUKU GRUPE PRORADITI PREMA DOGOVORENIM PLANOVIMA OBUKE IZMEDJU HRZ I PZO I RV I PVO OS R BiH.

D O S T A V L J E N O :

- ARHIVI
- SSTABU VRHOVNE KOMANDE SARAJEVO (UPRAVI RV I PVO)
- VAZD. GRUPI BIHAC
- VAZD. GRUPI TUZLA
- BULUT GORAN
- ZAPOVIJEDNISSTVO HRZ I PZO
- VOJNOM IZASLANSTVU R BiH U REPUBLICI HRVATSKOJ

NACCELNIK UPRAVE RV i PVO
SAMKO BEGICC

http://www.slobodanpraljak.com

Armija oružanih snaga Republike
BOSNE I HERCEGOVINE
Komanda Vazduhoplovne Grupe
B I H A C

Str. pov. br. 02/3-11
datum 23.11. 1992

Preobuka pilota
u Republici Hrvatskoj,
d o s t a v l j a.-

brigadir Bulut Goran

Na osnovu ukazanih potreba, a u vezi što efikasnijeg funkcionisanja zračnog mosta izmedju Republike Hrvatske i Bihaćke regije, i na osnovu saznanja od naših predstavnika i koordinatora u Republici Hrvatskoj, o mogućnosti izvršenja preobuke na avionima CASA-212 i AN-2,

N A R E Đ U J E M :

1. Na avionu CASA-212 izvršiti preobuku sa slijedećim pilotima :
   - Bulut Goran - komandir grupe ljudi u Zagrebu, zadužen za organizaciju rada.
   - Šečić Mirzan - zadužen za letačka pitanja
   - Gazibegović Hidajim - pilot
2. Na avionu AN-2 izvršiti preobuku sa slijedećim pilotima
   - Beganović Samir - pilot
   - Nijemčević Suad - pilot

Preobuku izvršavati u dogovoru sa zapovjedništvom HRZ i PZO, prema njihovim mogućnostima, zahtjevnostima i prema njihovom planu i programu preobuke.

AS/AM

Radjeno u 2 primjerka i
d o s t a v l j e n o :

- brigadir Bulut
- arhiva

Z A P O V J E D N I K
B R I G A D I R
Nedžad Suljić

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
ŠTAB VRHOVNE KOMANDE OS
UPRAVA RV i PVO

ODBRANA REPUBLIKE
STROGO POVJERLJIVO

Zagreb, 08.03.1993.g.
07 - 1242/93

OBUKA PILOTA I TEHNIČARA U REPUBLICI HRVATSKOJ.-

-NAREDJENJE

Na osnovu ukazanih potreba i ostvarenih dogovora sa zapovjedništvom RZ i PZO Republike Hrvatske na obuku i izvršavanje zadataka u Republiku Hrvatsku iz RV i PVO OS Republike BiH upućuju se sljedeći piloti i tehničari:

1. Na viši stepen obuke i izvršavanje namjenskih zadataka na avionu CASA-212 piloti:

- Bulut Goran
- Beganović Samir
- Sinanović Esad
- Buralić Amir

Za održavanje trenaže na avionu CASA-212, piloti:
- capt Kulić Omer, instruktor letenja
- capt Tašovac Osman, instruktor letenja

Za održavanje aviona CASA-212 tehničari:

- Grigić Željko
- Alagić Muhamed

2. Za izvršavanje namjenskih zadataka i održavanje trenaže na avionu An-2 piloti:
- Iftić Edvin
- Pečenković Suad
- Gazibegović Hidajem, ujedno instruktor letenja
- Tašovac Nusret - ujeno instruktor letenja
- Njemčević Suad
- Grigić Ante
- Bešić Jasmin

Za održavanje aviona An-2 tehničar:
- Mahmutagić Amir

3. Obuku i održavanje trenaže na avionima UTVA-75 i PAJPER-18 provoti će svi piloti. Za instruktore letenja,odredjuju se:

- Sinanović Esad
- Pečenković Suad
- Tašovac Nusret

http://www.slobodanpraljak.com

4. Za zapovjednika grupe odredjuje se Bulut Goran, koji je odgovoran za kordinaciju svih poslova vezanih za obuku i obezbjedjenje rada grupe.

Obuku grupe provoditi prema dogovorenim planovima obuke izmedju HRZ i PZO i RV i PVO OS R BiH.

Ovim naredjenjem stavlja se van snage naredjenje, strogo pov. broj 516/92. od 27.12.1993.g.

DOSTAVLJENO:

1. Arhivi,
2. Stabu VE OS RBiH/Uprava RV i PVO
3. Zapovjedništvu HRZ i PZO
4. Vojnom izaslanstvu RBiH u RH
5. Zapovjedniku Bulut Goranu.

NAČELNIK UPRAVE RV i P'O,

Sejfo REGIĆ

http://www.slobodanpraljak.com

Prosljeđeno gosp. Praljku - onče pokušat odlučit

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
GLAVNI STOŽER HV

Klasa: 803-05/92-03/26
Urbroj: 5120-04/13-92-14
Zagreb, 24. srpanj 1992. god.

OBRANA
VOJNA TAJNA
STROGO POV.

MINISTRU OBRANE RH

Preobuka pripadnika
TO BiH na avionu AN-2.
- Molba za odobrenje.-

Temeljem usmenog dogovora u jedinicu HRZ i PZO su stigla 3 pilota i 1 tehničar TO BiH radi preobuke na avionu AN-2.

Radi se o pilotima koji bi na teritoriji BiH letjeli za potrebe obrane te Republike i taj zadatak je vrlo hitan zbog stalne potrebe evakuacije i snabdjevanja TO BiH.

Molimo Vas da hitno odobrite navedenu obuku ili da ovlastite nas za izdavanje odobrenja.

ZAMJENIK NAČELNIKA
GSHV ZA BORBENI SEKTOR
General-bojnik
Petar Stipetić

Republika Hrvatska 1 GLAVNI STOŽER MINISTARSTVO OBRANE

TM/JB

HITNO - GLASONOŠOM

DOSTAVITI:
1. Naslovu
2. Arhivi

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA HRVATSKA
VP 3045 Pula
Pula,o2.06.1994.

n/r zapovjednik HRZ i PZO
general bojnik
Imra Agotić

Izvješće:specijalni letovi

Dana 01.06.1994.u 13.41 sletio zrakoplov C-212 CASSA,oznake T-9 ABA.Ruta dolaska LJUBLJANA-ILB-CRES-PULA.Posada Musić i Baralić(prema saznanju,radi se o Amiru Baraliću,pilotu bivše JNA- moja op.).Zrakoplov smjestili u hangar.U 19.13 sletio zrakoplov C-55o oznake T-9 BIH, ista ruta kao gore.Posada Kulić,Habibović i mehaničar Mahmutović.U 20.13 C-550 otišao po ruti CRES-ZAG-MADŽARSKA-ANKARA.Posada Kulić i Musić. Habibović,Mahmutović i Baralić smjestili se u Dugu Uvalu.Dana 02.06.1994 u 15.45 sletio C-550 T-9 BIH.Ruta dolaska ANKARA-BUGARSKA-MADŽARSKA-ZAG--CRES-PULA.Posada Kulić i Musić.Iskrcali 16 kartonskih kutija(eksploziv) Uzeli 600 l=480 kg=144 USD goriva kod nas.Iskrcani teret ukrcali u CASSU u hangaru.U 16.19 sletio HANSA JET oznake TC-LEY (turski).Ruta dolaska ANKARA-BUGARSKA-MADŽARSKA-ZAG-CRES-PULA.Posada Nedim i Džemil-kopilot. Iskrcali 29 kutija (22 male,4 velike i 3 sa optičkim uređajima.Napunili kod nas 1000 l=800 kg=240 USD goriva.Donešeni teret prekrcan u CASSU u hangaru.Zrakoplov HANSA JET poletio za Zagreb u 17.02.Posada ista,Nedim i Džemil.Po izjavi odsjest će u Interkontinentalu u Zagrebu.U 16.56 poletjela CASSA 212 sa teretom za destinaciju BIH.Ruta PULA-CRES-SPLIT-BIH -SPLIT-PULA.Posada Kulić,Musić i mehaničar Mahmutović.Vratili se u Pulu u 19.36.Po izjavi kapetana Kulića, nad teritorijem BIH u povratku prošla pored njih para lovaca jednomotornih(nije siguran u tip).U 19.54 C-550 T-9 BIH poletio za Ljubljanu preko ILB.Posada Kulić,Habibović,Mahmutović. U20.02 CASSA 212 T-9 ABA poletio za Ljubljanu istom rutom.Posada Musić i Baralić.

zapovjednik 92 ZB
pukovnik
Vladimir Mikac

http://www.slobodanpraljak.com

Armija oru`anih snaga Republike
BOSNE I HERCEGOVINE
Komanda Vazduhoplovne Grupe
B I H A Ü
str.pov.broj 01/31-3
datum 22.01.1993. god.

Upit,
dostavlja.-

Vojnom izaslaniku R BiH u R H
-puk. Salko Begiü
-brig. Goran Bulut

Obzirom da nam niste odgovorili na naä upit str. pov. broj 01/31-1 od 14.01.1993. godine molimo Vas da sada odgovorite na naäa pitanja radi sinhronizacije u sistemu R i K Vazduhoplovnom grupom Bihaü.

1. Dostavite nam brojeve telefona u objektima gdje su trenutno smjeäteni naäi ljudi sa taßnom adresom u Zagrebu, V. Gorici i Puli, kao i najprihvatljivije vrijeme komuniciranja (mobitelom).

2. Da li normalno ide obuka na CASA i AN-2, kada predviöate zavräetak kako pilota tako i za tehnißki sastav.

3. Tra`ili smo odobrenje od ätaba Vrhovne Komande za upuüivanje na preobuku i ostala dva pilota helikoptera (Kahriü Mustafa i Rastoder Zejto).
Zaäto je stiglo odobrenje da bi nakon 6 (šest) dana ta naredba bila ukinuta od iste. Obrazlo`enje je da na AB-206 veü vräe obuku druge posade. Interesuje nas koje su to posade i da li je helikopter uopäte u funkciji.
Da li su predviöene naäe posade (imamo ukupno 5 pilota helikoptera).

4. Ko bi preletio UTVU i P-18 i kada (javite taßno vrijeme preleta radi organizacije prihvata)? Da li su na avione ugraöeni GPS-100, ako nisu ugradite ih. Imamo informaciju od šubeta da je kupljeno 4-5 GPS 100/

5. Vidite da li je rijeäen status Šećića i kada bi ga mogli uputiti da sa Gazibegoviüem poßne obuku na CASSI.

6. Äta je sa nabavkom opreme za aerodrom (ZRNS, manja).

7. Obavjeätavamo Vas da vräimo ugradnju motora na jedrilice L-13 "BLANIK" i "VUK". Navedene motorne jedrilice, üe slu`iti za odr`avanje trena`e pilota na aerodromu Üoraliüi.

MA/AM

Radjeno u 2 primjerka i
d o s t a v l j e n o :

- arhiva
- Vojnom izaslaniku R BiH u RH

Z A P O V J E D N I K
b r i g a d i r

Ned`ad Suljiü

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
ZAGREB

Uprava za obuku.
Dati suglasnost.

ZAPOVJEDNISTVO HRZ I PZO

KLASA: 035-01/92-01/92
URBROJ: 5120-20/01-92-53
Zagreb, 21. srpanj 1992. godine

O B R A N A
VOJNA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO

Preobuka pripadnika
TO BiH na avionu
AN-2.-

MINISTARSTVO OBRANE RH
NACELNIK GLAVNOG STOZERA HV
general-zbora Anton Tus

Temeljem predmeta Zapovjedništva HRZ i PZO, KLASA: 035-01/92-01/09, URBROJ: 5120-20/01-92-48 od 17. srpnja 1992. godine molimo Vas da date stav i suglasnost da se preobuka 3 pilota i 1-og pripadnika ZTS TO BiH izvrši u organizaciji Zapovjedništva HRZ i PZO po Planu i programu kako stoji u prilogu.

Molimo hitan odgovor.

S štovanjem!

JC/DH

Z A P O V J E D N I K
general-bojnik
IMRA AGOTIC

Republika Hrvatska 1 ZAGREB ZAPOVJEDNIŠTVO HRZ I PZO

http://www.slobodanpraljak.com

omoćnik vojnog atašea
Republici Hrvatskoj
rigadir Hajrudin Osmanagić

VOJNA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO

agreb 25.11.92

U P O Z O R E N J E za Vazduhoplovnu Grupu
u vezi slanja putnika u Zagreb.

Najozbiljnije upozoravam Vas komandante vazduhoplovne grupe s obzirom da ste zadnji u realizaciji prijema putnika i slanja u R Hrvatsku, da se pridrzzavate mog ranijeg uputstva jer zaista mozzze se desiti da putnici zavrsse svoj put umjesto na odredisste u zatvoru.

DOPUNA ranijem uputstvu i zahtijevu:

Svi putnici koji se prevoze avionom moraju imati odavde,iz Hrvatske, dokumenta , garantno pismo, ili vizu za tranzit preko Hrvatske u druge zemlje bez obzira o kojim se gradjanima radilo (jednako je i za Hrvate i za Muslimane),ako nisu drzzavljani Hrvatske (tj. ako nemaju domovnice).

Za pilote i tehniccko osobljekoje ssaljess na preobuku obavezno prije upuccivanja od istih uzmi izjavu sa slijedeccim sadrzzajem:

- Vojno biografski podaci
- Podaci u vezi b/d na tlu Hrvatske ,gdje,kada,po kojim ciljevima i ccijem naredjenju.
- Datum izlaska iz bivsse tzv. JNA.

Napomena : sve starjessine koje su izassle nakon 10.11.1991. g. u Hrvatskoj ne mogu imati nikakav tretman te ih ne treba upuccivati.
One starjessine koji ne budu zadovoljili u smislu vojnobiografskih podataka ,ako se na njih sumnja, da su dejstvovali u RH necce biti dozvoljena obuka, a ako se dokazze da jesu bicce pokrenut krivicni postupak. Lazzne izjave uzimacce se kao otezzavajucce okolnosti. O ovom treba posebno voditi raccuna jer je u pitanju sudbina ljudi.

Opaska:

Na osnovu razgovora sa gospodom Agoticcem i Maccekom i njihovog zakljuccka da se ne vodi raccuna o zasluzznim pilotima za RBIH odnosno Bihacki region,kod odredjivanaja obuke na avionu CASA, ssto mozze dovesti do komplikacija. Uvazzavaju pravo i nadlezznost odredjivanja strogom subordinacijom komandanta VG, ali skreccu pazznju da bi o ovom trebalo voditi raccuna. Smatraju obuku na AN-2 osnovnom obukom i prelaznom za ostale tipove aviona.

brigadir, Hajrudin Osmanagicc

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
ŠTAB VRHOVNE KOMANDE OS
POV.BROJ 07-1836/93.
ZAGREB, 26.02.1993.g.

ODBRANA REPUBLIKE
SLUŽBENA TAJNA
POVJERLJIVO

OBUKA PILOTA.-
NAREDJENJE

U cilju podizanja stručno letačke osposobljenosti pilota RV i PVO OS Republike Bosne i Hercegovine,

N A R E DJ U J E M

1. Sa pilotima koji su završili ili provode obuku na avionima An-2 i CASA -212 provesti teorijsku obuku IFR.

Obuku će prema planu i programu, a u skladu sa ICAO propima provesti

- capt..BOŽIĆ MIRKO
- capt. KULIĆ OMER, nastavnik za obuku profesionalnih pilota

2. Po završenoj obuci sa kandidatima provesti pismeni ispit. Kandidate koji uspješno polože teorijski ispit uputiti na praktično školovanje radi sticanja IFR ovlaštenja.

Po uspješno završenoj obuci kandidatima izdati Potvrdu o položenom ispitu za IFR ovlaštenja, koja se ~~ne~~ može koristiti u vojne svrhe, a nostrifikaciju istih izvršiti po prestanku ratnog stanja u RBiH i ispunjenja ostalih uslova u skladu sa zakonom o vazdušnoj plovidbi.

DOSTAVLJENO:
1. capt.KULIĆ OMERU
2.Arhivi

NAČELNIK UPRAVE RV i PVO
Salko BEGIĆ

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
ZAGREB

ZAPOVJEDNISTVO HRZ i PZO
MJESOVITA TRANSPORTNA
ESKADRILA - PLESO
Zagreb, 04.siječanj 1993.

ZAPOVJEDNIK HRZ i PZO
general-bojnik
IMRA AGOTIĆ

Prijevoz tereta na
a.Coralići, izvješće.-

U razdoblju od 15. do 31.prosinca 1992.godine sa a.Pleso i a.Pula izvršavane su zadaće - prijevoz oružja, uniformi i sanitetskog materijala na a.Coralići kod Cazina.

Prijevoz je vršen zrakoplovima AN-2 i C-212, a uz pomoć posada HRZ i RZ BiH.

U istom razdoblju, a za potrebe preobuke na avion C-212 izvršeno je:

C-212 173 leta, 37.50 sati (dnevno)

Za potrebe HVO BiH:

AN-2	2 leta,	2.00 sati - 1t tereta,	6 putnika + 3 ranjenika
C-212	4 leta,	2.40 sati - 5t tereta,	22 putnika + 8 ranjenika
UKUPNO:	6 letova	4.40 sata - 6t tereta,	28 putnika 11 ranjenika

Posada:

AN-2 Markač-Žagar 2 leta, 2.00 sati

C-212 Rajtar Zrna 2 leta, 1.20 sati
Rajtar Zrna 2.leta, 1.20 sati

Za potrebe TO BiH

AN-2	14 letova,	14,00 sati - 6,5t tereta,	22 putnika + 8 ranjen.
C-212	12 letova,	8.40 sati - 15t tereta,	68 putnika + 27 ranj.
UKUP.	28 letova,	22.40 sati - 21,5t teret.	90 putnika + 35 ranj.

http://www.slobodanpraljak.com

Posada:

AN-2	Markač-Žagar	2 leta, 2.00 sati
	Pečenković-Gazibegović	2 leta, 2.00 sati
	Markač-Žagar	2 leta, 2.00 sati
	Pečenković-Iftić	2 leta, 2.00 sati
	Markač-Žagar	2 leta, 2.00 sati
	Iftić-Gazibegović	2 leta, 2.00 sati
	Iftić-Gazibegović	2 leta, 2.00 sati
C-212	Rajtar-Hrgović	2 leta, 2.00 sati
	Rajtar-Zrna	1 let, 2.00 sati
	Rajtar-Zrna	2 leta, 1.20 sati
	Rajtar-Zrna	2 leta, 1.20 sati
	Rajtar-Zrna	2 leta, 2.20 sati
	Rajtar-Zrna	2 leta, 2.20 sati
	Rajtar-Zrna	2 leta, 2.20 sati

Za potrebe snimanja (za dr.Bajića)

Zrakoplov AN-2, posada Polanec-Sokić 2 leta, 3.50 sati

Za proteklo razdoblje sveukupno je izvršeno 208 letova, 71.00 sati naleta, na a.Coralići prevezeno je 27,5t korisnog tereta, a na područje Hrvatske prebačeno je 118 putnika i 46 ranjenika.

JH/SH

Z A P O V J E D N I K
b o j n i k
JOSIP HRGOVIĆ

http://www.slobodanpraljak.com

05.04.1993.g.

07-

O V L A Š Ć E NJ E

Kojim se gospodin BOŠNJAŠ DRAŽEN i njegov zamjenik KARAMEHMEDOVIĆ HARIS, ovlašćuju da za potrebe Centara obavješćivanja u Republici BiH, svakog mjesecamogu preuzimati frekvencije vala obavješćivanja u Zapovjedništvu HRZ i PZO i iste distribuirati u Centru obavješćivanja u Republiku BiH.

Ovlašćenje se izdaje na osnovu postignutog usmenog dogovora Zapovjednika HRZ i PZO i Načelnika Uprave RV i PVO OS RBiH od 09.03.1993.g.

SEKRETAR ZA VOJNA PITANJA PRI AMBASADI REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Hasan EFENDIĆ

http://www.slobodanpraljak.com

LOGISTIČKI CENTRI ARMIJE BOSNE I HERCEGOVINE FORMIRANI U REPUBLICI HRVATSKOJ

ČINJENICE

Ukupan broj dokumenata
834

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO ODBRANE - MINISTARSTVO ODBRANE
S a r a j e v o

Str.pov.broj: 02-80-149/93
Sarajevo, 12.07.1993. godine

Ministarstvo odbrane, rješavajući po zahtjevu Štaba Vrhovne komande oružanih snaga RBiH za obezbjedjenje izdavanja akreditiva za osoblje Vojnoekonomskog predstavništva, a na osnovu člana 18. Uredbe sa zakonskom snagom o odbrani ("Službeni list RBiH", br. 4/92, 9/92 i 19/92), d o n o s i

R J E Š E N J E

1. U cilju izvršavanja poslova i zadataka iz djelokruga Štaba Vrhovne komande oružanih snaga RBiH van teritorije Republike, imenuju se sljedeća lica, i to:

- U Vojno ekonomsko predstavništvo Zagreb

1. Hajrudin Osmanagić
2. Dževad Topić
3. Muradif Pajt
4. Haris Karamehmedović
5. Senad Kubat
6. Blanka Vučak

- U Logistički odjel Štaba Vrhovne komande oružanih snaga RBiH Zagreb

1. Hasan Čengić
2. Azim Karamehmedović
3. Šeta Suajb
4. Senaid Memić
5. Nešad Šabić
6. Emir Bešlagić
7. Ejub Husika
8. Samir Lokvančić
9. Tarik Šabić
10. Mustafa Sehmen
11. Enis Memić
12. Mustafa Rizvanović
13. Mevludin Sinanagić
14. Abdulkerim Šeta
15. Fadil Zorlak
16. Muzafer Memić
17. Elvedin Močević
18. Alem Mujezinović
19. Haris Zametica
20. Faruk Fojzić
21. Mustafa Povlakić

http://www.slobodanpraljak.com

- U Logistički odjel Štaba Vrhovne komande oružanih snaga RBiH Split

1. Refik Duran
2. Zahid Muharemović

2. Lica iz prethodne tačke imenuju se na odredjeno vrijeme do momenta izbora i postavljenja stalnog osoblja u Predstavništvu-Logističkim odjelima, odnosno dok postoji potreba sa njihovim radom.

3. Licima iz tačke 1. ovog rješenja Ministarstvo inostranih poslova RBiH izdaće privremene akreditive i iste će ograničiti na period iz prethodne tačke.

O b r a z l o ž e n j e

Štab Vrhovne komande oružanih snaga RBiH obratio se sa zahtjevom za izdavanje odgovarajućih akreditiva za osoblje Vojno ekonomskog predstavništva u Zagrebu, odnosno Logističkih odjela u Zagrebu i Splitu. Zahtjevom je traženo izdavanje pomenutih akreditiva privremenog karaktera i njehovog ograničavanja na period do definitivnog postavljenja u Predstavništvu, odnosno Logističkom odjelu.

Imajući u vidu izloženo, a na osnovu člana 1[illegible]. Uredbe sa zakonskom snagom o odbrani odlučeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

DOSTAVLJENO:
1. MIP-u RBiH Sarajevo
2. ŠVK OS RBiH
3. Za evidenciju
4. Arhivi

ZAMJENIK MINISTRA
[illegible] Bisić

http://www.slobodanpraljak.com

MKS 1

341

TUL 21 '93 11:58 MOP RH 26 MESNICKA 23 041 420846 TO: 38 41 432415 P01

Grupa III ili MUP Radnička 221 !!
Ste je tamo !

g. ŠIMAC gota Paravić

432-415

gota. Zlović

6

1726

Ambasada
Republike Bosne i Hercegovine
Zagreb

REPUBLIKA HRVATSKA
521 — MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA

Primljeno: 16.7.93	
Klasifikacijska obrana	Org. jed.
319	0316
Urudžbeni broj	Prot. / Vrij.
521/0316-53-2535	

AMB/ZAG/2146

Ambasada Republike Bosne i Hercegovine izrazava postovanje Ministarstvu vanjskih poslova Republike Hrvatske i ima cast zamoliti za proslijedjivanje informacije Ministarstvu obrane Republike Hrvatske i drugim nadleznim institucijama Republike Hrvatske.

Ministarstvo odbrane Republike Bosne i Hercegovine imenovalo je odredjen broj lica za rad u a) Vojno ekonomskom predstavnistvu u Zagrebu i b) u Logistickom odjelu Staba vrhovne komande Oruzanih snaga Republike BiH u Zagrebu.

U Vojno ekonomskom predstavnistvu rade sljedeca lica:

1. Hajrudin Osmanagic
2. Dzevad Topic
3. Muradif Pajt
4. Haris Karamehmedovic
5. Senad Kubat
6. Blanka Vucak

u Logistickom odjelu Staba Vrhovne komande oruzanih snaga Republike BiH u Zagrebu:

1. Hasan Cengic
2. Azim Karamehmedovic
3. Suajb Seta
4. Senaid Memic
5. Nesad Sabic

http://www.slobodanpraljak.com

6. Emir Beslagic
7. Ejub Husika
8. Samir Lokvancic
9. Tarik Sabic
10. Mustafa Behmen
11. Enis Memic
12. Mustafa Rizvanovic
13. Mevludin Sinanagic
14. Abdulkarim Seta
15. Fadil Zorluk
16. Muzafer Memic
17. Elvedin Mocevic
18. Alem Mujezinovic
19. Haris Zametica
20. Faruk Fejzic
21. Mustafa Pavlakic

a u Logistickom odjelu Staba Vrhovne komande oruzanih snaga Republike BiH u Splitu sljedeca lica:

1. Refik Duran
2. Zahid Muharemovic

U narednom periodu ce biti preduzete neophodne aktivnosti u pravcu regulisanja boravka lica zaposlenih u navedenim odjeljenjima, u skladu sa propisima Republike Hrvatske.

Ambasada Republike Bosne i Hercegovine koristi i ovu priliku da Ministarstvu vanjskih poslova Republike Hrvatske ponovi izraze najdubljeg postovanja.

Zagreb, 15.07.1993

MINISTARSTVO VANJSKIH
POSLOVA
Republike Hrvatske

http://www.slobodanpraljak.com

AMBASADA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
U REPUBLICI HRVATSKOJ

V o j n o i z a s l a n s t v o

Zagreb,31.o7.1993.godine

S P I S A K

za isplatu osobnih dohodaka za mjesec JULI 1993.godine

RED BROJ	PREZIME I IME	RADNO MJESTO	IZNOS U DEM
1.	Osmanagić Hajrudin	pomočnik VOJNOG ATAŠEA	95o
2.	Topić Dževad	pomočnik VOJNOG ATAŠEA	9oo
3.	Kubat Senad	pomočnik VA za IPD	9oo
4.	Vučak Blanka	tajnica VA	35o
5.	Halilović Avdo	načelnik za mobil./na čekanju/	4oo
6.	Kozjan Stjepan	komandant TC /na čekanju/	4oo
7.	Turkanović Dr Himzo	pomočnik VA za sanit./na čekanju/	4oo
8.	Beno Fabijan	pomočnik VA	5oo
9.	Bunić Fikret	vozač /na čekanju/	3oo
1o.	Ušto Vahida	ref. za fin.poslovanje	5oo
11.	Jaganjac Amir	zamjenik načel.CV	5oo
12.	Bonjaš Dražen	operator CV	5oo
13.	Karamehmedović Haris	"	5oo
14.	Kaim Sabahudin	"	5oo
15.	Huić Nail	pomoč.načel.ispost.Split	35o
16.	Izmirlić Abid	zamjenik nač. "	35o
17.	Muharemović Zahid	pomočnik načel. "	35o
18.	Sarajlić Razija	šef opšte službe	4oo
19.	Fašić Suada	daktilograf	35o
2o.	Haurdić Almedina	referent	35o
21.	Vuković Edhem	vozač u opštoj službi	3oo
	ukupno		lo.o5o

Za isplatu po ovom spisku DEM lo.o5o.- /slovima:desethiljadapedesetDEM/
Da su radnici zaista zaposleni i da im je plata isplaćena pojedinačno prema isplatnicama u prilogu ovog spiska tvrdi, ovjerava i odobrava

Sastavila
Ušto Vahida

Za VOJNOG ATAŠEA
Osmanagić Hajrudin

http://www.slobodanpraljak.com

AMBASADA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
U REPUBLICI HRVATSKOJ
V o j n o i z a s l a n s t v o

Zagreb, o6.o8.1993.godine

S P E C I F I K A C I J A

utroška sredstava primljenih od gospodina HASANA ĆENGIĆA

ulaz

29.o7.1993.godine 2o.ooo DEM

izlaz

31.o7.1993.	osobni dohoci radnika	8.711.- DEM
o5.o8.1993.	telefon za 7.mjesec 1993.	3.864.- DEM
o5.o8.1993.	najamnina za 8.mjesec 1993.	7.425.- DEM
	ukupno:	2o.ooo.- DEM

Stanje duga na dan o6.o8.1993.godine Ø

Sastavila

Ušto Vahida

Geld von Hasan Cengić für Gehälter in der Botschaft von BH in Kroatien, Telefon, Miete.

20.000,- DM

Mü, 8.12.95

http://www.slobodanpraljak.com

Ambasada
Republike Bosne i Hercegovine
Zagreb

AMBASADA R BiH U R H
VOJNO EKONOMSKO PREDSTAVNISTVO
ZAGREB, Savska c. 62 E/V
STR.POV.BROJ: 05-15/93.
Zagreb, 08.07.1993.g.

MINISTARSTVO INOSTRANIH POSLOVA R BiH
SARAJEVO

PREDMET: Prijedlog za dobijanje akreditacije licima VEP-a Zagreb.-

Naredjenjem Obavjesstajne uprave Str.pov.broj 02/76-2-14 od 08.08.1993.g. i Naredjenjem 02/76-2-22 od 13.06.1993.g., imenovana su lica za rad u VEP-u Zagreb u R Hrvatskoj:

1. OSMANAGIC /Alije/ HAJRUDIN -JMBG 1901950390507
adresa: Ivane B.Mazzuranic br.8 Jastrebarsko-ZG -trazzi se diplomatski pasoss.
2. TOPIC /CCazima/ DZEVAD -JMBG 0708955173537
adresa: CCikosseva 2 -ZG -vec posjeduje diplomatski pasoss.
3. KUBAT /Asima/ SENAD -JMBG 3103961192182
adresa: Maksimirska -ZG - servis pasoss
4. VUCCAK /Mladena/ BLANKA -JMBG 0801981175003
adresa: Hainzlova 47 ZG - servis pasoss
5. PAJT /Ibrahim/ MURADIF - JMBG 1409955334318
adresa: Drage Gervaj SA 10/10 -diplomatski pasoss
6. KARAMEHMEDOVIC /Hasan/ HARIS -JMBG 2204962150014
adresa: Zahradnikova 30 ZG -servis pasoss
7. DURAN /Avdo/ REFIK - JMBG 0312960140003
adresa: Split, Visoka ulica 34 - servis pasos
8. MUHAREMOVIC /Rasim/ZAHID -JMBG 2503955171518
adresa: Split, Visoka ulica 34 -servis pasoss

Molimo da dostavite zahtjev Ambasadi R BiH u R Hrvatskoj Zagreb.

Za VOJNOG ATASSEA
Hajrudin OSMANAGIC

AMBASADA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE VOJNO IZASLANSTVO – ZAGREB

VOJNO IZASLANSTVO REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE U REPUBLICI HRVATSKOJ
PRIMLJENO – PREDATO putem:
TLF - [redacted] SAT
Datum: 08.07.1993. u _____ sati
Primio: _____

http://www.slobodanpraljak.com

99871/446257

VOJNO IZASLANSTVO REPUBLIKE BIH
U REPUBLICI HRVATSKOJ
POMOCNIK VOJNOG ATASEA
Hajrudin Osmanagic
Broj: 05-2551/92.
Zagreb, 21.12.1992.g.

STROGO POV.

NS VK OS R BiH
n/r Sefera Halilovica

- KOMANDANTU 5.Korpusa
- Predsjedniku IO Okruga Bihac

LOGISTICKI IZVJESTAJ,-
o [illegible], preuzetih i najvecim dijelom prevezenih TMS za Okrug Bihac

1. Dosad, a posebno po formiranju Ureda Okruga Bihac i Vojnog atasea, aktivnost se razvila na:
a.) nabavljanju TMS za potrebe oruzane borbe,
b.) organizacija prijevoza avionima nabavljenim i u vlasnistvu HRZ, TMS,MES, municije i roba specijalne namjene, sredstva veze, namjenska proizvodnja i drugo.
c.) prijevoz roba humanitarne pomoci vozilima UNHCR.
Po ovim pitanjima dobrim se je pokazao formiranje Ureda Okruga Bihac, jer se je dobro uvezao sa zapovjednistvom HRZ, predstavnicima UNHCR, kao i na povezivanju neorganizovane dijaspore, a i uvezivanje(djelimicno i daleko od potreba i mogucnosti Zavicajnih klubova).

2. Dosad je najvecim dijelom prevezeno za regiju Bihac, a i neke su kolicine u skladistu slijedecih sredstava:

2.1.Naoruzanje:

1. lanser raketa TF-B ... 2 kom.
2. laserski daljinomer ... 3 kom.
3. puska AK 47 ..... 1000 kom.
4. minobacac M-37 ..... 10 kom.
5. RPG-7 lanser ..... 20 kom.
6. LRL 107 mm ..... 5 kom.
7.PAM DSKM 12,7 ..... 5 kom.
8.PAM 14,5 ..... 5 kom.
9. PAT 20 mm ..... 1 kom.
10. APu 7,62 mm ..... 500 kom.
11. Strela S-2 M lanser ... 2 kom.
12. MB 81 mm ..... 4 kom.
13. MB 60 mm ..... 10 kom.
14. Pult za Moljutke ..... 1 kom.
15. Snajperska puska 12,7mm-17 kom.
16.Snajperska puska 7,9 mm -5 kom.
17. Digitalni kompas ..... 20 kom.

SREDSTVA VEZE:

18. mali RV tipa Ajkum-motorole ..... 200 kom.
19. mobitel ..... 15 kom.
20. satelitskih telefona ..... 2 kom.
-sistem veza Elting ..... 1 kom.
- boce sa kiselkom i oksidolom ... 250 kom.

http://www.slobodanpraljak.com

21. metak 7,62 x 39 .....2.700.000 kom.
22. metak ZIS 76 mm .....65 kom.
23. raketa RPG .....1.461 kom.
24. raketa TF-S .....40 kom.
25. metak 7,62 x 54 .....60.000 kom.
26. metak DSK 12,7 mm .....50.000 kom.
27. raketa 107 .....600 kom.
28. mine za MB 60 mm .....360 kom.
29. mine za MB 20 mm ..... 500 kom..
30. metak 7,9 mm .....30.000 kom.
31. raketa S-2M .....9 kom.
32. tenk.met.100 mm .....90 kom.
33. mina za MB 81 mm .....140 kom.
34. PTM-3 .....200 kom.
35. ROB (razne) .....4000 kom.
36. metak 14,5 mm .....51.000 kom.
37. raketa "Moljutka" .....2 kom.
38. tromblonski metkic .....12.000 kom.
39. metkic za RBR .....3.600 kom.

2.3. NAMJENSKA PROIZVODNJA:

40. detonatorska kapisla DK-8 .....36.000 kom.
41. crni barut .....120 kg.
42. markiraci .....11.600 kom.
43. inicijalna lovacka kapisla.....18.200 kom.
44. EDK-8.....10.700 kom.
45. DK-12(vremenska).....1.000 kom.
46. PENTRIT .....125 kg.
47.osnovna punjenja za MB 82, 120 mm-24.000 kom.
48. upaljaci za MB mine .....40 kom.
49. tenkovka bocna kvacila .....2 kom.

2.4. Od kluba "UNA" preuzeto je:

50. PM 7,9 mm .....1 kom.
51. "ZOLJA" .....5 kom.
52. RB sa optikom .....4 kom.
53. kum.mina M-57 .....5 kom.
54. kum.mina M-81 .....1 kom.
55. "OSA" .....1 kom.
56. punjenja za "Osu" .....2 kom.
57. RPG-7.....1 kom + 12 raketa
58. MB-82mm-trenutne mine.....18 kom.
59. MB-60mm .....24 kom.
60. upaljac za mine .....16 kom.
61. PAP .....2 kom.
62. AP .....2 kom.
63. zolja .....3 kom.
64. metak 7,62 x 39mm .....1800 kom.

2.5. Za naoruzanje jedinice nazvane " Handzar"

65. metak 7,62 mm .....100 kom.
66. snajperka .....9 kom.
67. ROB .....350 kom.
68. 7,62 mm .....30.000 kom.
69. snajperski metak .....360 kom.

2.6. Za naoruzanje jedinice zvana brigada "UNA"

70. AP ..... 261 kom.
71. Metak 7,62 mm ..... 76.000 kom.
72. Snajper-puska ..... 12 kom.
73. ROB ..... 1.400 kom.
74. Snajperski metak ..... 480 kom.
75. Metak 7,62 mm ..... 12.000 kom.
76. Zolja ..... 4 kom.
77. Kontejner za RBR ..... 22 kom.

http://www.slobodanpraljak.com

81. pistolj (razni) ..... 3 kom.
82. MB-82 mm ..... 1 kom.
83. MB 82 mm mine..... 20 kom.
84. Dostavljeno u korpus 2000 uniformi i cizama, a u skladistu je oko 5000 uniformi i 6500 cizama

Pored ovih sredstava skoro svakodnevno vozilima UNCHR-a prevozi se priblizno do 100 tona tereta, u organizaciji Ureda Okruga Bihac u Zagrebu.

2.7. Problemi u radu sa dijasporom.

Na prostorima bivse Jugoslavije i Europe samoinicijativno od strane velikih patriota i njihovih istomisljenika, doslo je do organizovanja velikog broja Zavicajnih klubova.

Isti su individualnim radom razbili koncepciju jedinstvenog ziro racuna za potrebe OS R BiH, ranjenika i pomoci stradalim u BiH, jer su otvorili sopstvene ziro racune koji nisu pod kontrolom.

Lica ovlascenja za dizanje novca sa ziro racuna nisu registrovana kod Atasea, niti u Uredu Vlade BiH, tako da gradjani cesto isticu da su prevareni, jer svi klubovi za sebe su izradili pecate, zahvalnice i druge papire koji im sluze kao sredstvo za olaksano prikupljanje novca.

Molim Vas da uticete na odgovorna lica i organe da donesu odredjeni propis-uredbu i da se ovlastenja po pitanju vojnog karaktera prenesu na Atasea.

Dosad u vezi istog boravio sam 3 puta na poziv organizatora u Njemackoj-(Stutgard,Fidrikshaten i Minhen) i jednom u Ljubljani.

Problemi su svugdje isti, raspolozenje radnika za donatorstvo je dobro, ali neagilnost i nemar predstavnistava BiH, odnosno neformiranje istih cini masu samozvanih ureda, biroa koji vode kriminal.

U tom cilju potrebno je sto prije zvanicno i javno ozvaniciti lica i predstavnike vlasti BiH u svakoj zemlji kojim bi se obracali nasim gradjanima a posebno stu istim isticu vize, potrebno je produzenje pasosa, odnosno izdavanje novih, kao i rjesavanje drugih pitanja.

Neke regije pa i opstine svojim odlukama obavezali su gradjane sa svog podrucja na obavezno placanje na ziro racune koje su im ponudili i na taj nacin automatski odvojili ljude od uplate na jedinstveni ziro racun.

Obzirom da protokolarno nismo predstavljeni u Republici Hrvatskoj, svi problemi proizlaze iz tog osnovnog problema-neimanje akreditiva:

-nelegalnost rada u drugoj zemlji,
-odrzavanje ilegalno radio veza na koje smo upozoreni,
-formiranje Auto baze i registracija vozila,
-registracije, prihvatiliste za ranjenike,tranzitnih centara i dr.
-dogovaranja sa predstavnicima HV na bazi sluzbenog uvazavanja, a ne olaksanja.
-ostvarivanje prava na diplomatski imunitet, kao i obiljezavanje svojih prostorija i vozila u skladu medjunarodnih propisa za diplomatska predstavnistva.
- nastup prema predstavnistvima BiH preduzecima i gradjanima koja su bila i prije raspada bivse Jugoslavije, kao i novoformirane asocijacije.

VOJNO IZASLANSTVO uglavnom bavilo se ovom problematikom.
Molim Vas da se hitno rijesi pitanje akreditiva.
Ostalu problematiku iznio sam u prethodnom izvjestaju.

ZA SLOBODNU R BOSNU I HERCEBOVINU!

Pomocnik Vojnog atasea,
Majrudin OSMANAGIC

http://www.slobodanpraljak.com

Ambasada R BiH u RH
VEP Zagreb, 10.09.1993. god.
Str. pov. 05-02-36/93

Informacija o mogucnosti
nabave TMS za A RBiH

SVK OS R BiH
n/r Komandanta R. Delicca
n/r Naccelnika S. Halilovicca

Dana 10.09.1993. god. posjetio nas je gospodin Sassa Ipavicc vlasnik firme VAN MOPPESA SA, u gradu Lugano u Svicarskoj i Mitja Zoman iz Slovenije sa informacijom i prijedlogom.
Naime pomenuta gospoda su u vezi sa iranskim predstavnicima, a direktno su u vezi sa zamjenikom glavnog imama Zanjani, sa generalom Sattari, i joss nekom iranskom gospodom sa velikim drzavnim ingerencijama.
U Svicarskoj dolazi drzzavna delegacija iz Irana u kojoj je pomenuta gospoda u ponedjeljak 13.09/ 1993. god i boravicce cijelu sedmicu.
Iranski predsrtavnici voljni su da pomognu BiH i A R BiH u naoruzzavanju sa [illegible]kim naoruzzanjem, i opremom, da mobilissu svoje ljude i ojaccaju pojedine [illegible]puse u A R BiH, da hranom i intendanskom opremom pomognu A R BiH kao i naro
Nisu spremni novcano pomagati iz razloga ssto su izgubili povjerenje, nego platiti narudjbu franko isporucciocu po prijemu robe negdje u BiH.
Obzirom da trazze sluzbeno lice ispred A R BiH sa konkretnim zahtjevom, saglasni su da to budem ja i jos neka lica iz VEP-a, trazim najhitnije a najdalje do 13.09. 1993. god.(ponedjeljak) dostave upute sa spiskom potreba i smjernicama za razgovor.
Od pomenute gospode mozze se trazziti naoruzzanje, int. oprema, ljudstvo, za naoruzanje i opremu trazze spisak potreba, mjesto ispostave, lice koje ce javiti da je roba preuzeta, pa ce nakon tog isplatiti narudzbu.
Iz tog razloga trazze da dodjem u Svicarsku na konkretne dogovore.
U vezi istog trazim saglasnost za putovanje u Svicarsku i za lica:
ispred VEP-a Kubat Senada, a ispred logistike
Delic Muharema i Vehabovicc Zijada koji su i dosad po ovom planu radili sa Mitjom Zamani koji je inacce radio sa Hasanom CCengiccem.
Sem puta nema se ssta izgubiti a mislim da se radi o veoma priomamljivoj ponudi i o krajnje ozbiljnim ljudima koji su se i dosad pokazali dobrim, te da bi obavezno trebalo oticci na sastanak i konkretno dogovoriti sve.
Ukoliko imate informacija koje bi pomogle nam, kao delegaciji ispred A R BiH [illegible]lim da nam iste dostavite.

Za slobodnu, cijelovitu i nedjeljivu BiH.

Za vojnog atassea
Hajrudin Osmanagicc.

[illegible] ZASTUPNIŠTVO [illegible]
BOSNE I HERCEGOVINE U
REPUBLICI HRVATSKOJ
PRIMLJENO — PRODATO putem:
[illegible]LF - RRV - RV - FACTOR - PAKET - SAT
Datum: 11. 09. 1993 u ——— sati
Primio: 3269

http://www.slobodanpraljak.com

Vojno izaslanstvo
Savska cesta 62c
Zagreb 29.4.1993.

05-3650/93.

Izvještaj o radu

15.10.1992. god došao sam na dogovor sa sekretarom za vojna pitanja pri Vojnom izaslanstvu RBIH u RH Koturaška 51. Zagreb pukovnikom Hasanom Efendićem da stupim na rad u Vojnom izaslanstvu i to u svojstvu Komandanta regrutno mobilizacijskog centra, zašto mi je i izdato rješenje 2.11.1992. god. Predočeno mi je da će se osnovati regrutno mobilizacijski centri u Zagrebu, Rijeci, Splitu te Ljubljani, te da preuzimam funkciju komandanta nad istima.Razgovoru je bio prisutan Halilović Avdo iz Orahove- Bos. Gradiš ška koji je dobio rješenje na mjesto referenta za mobilizaciju a š što je u najtješnjoj suradnji sa zacrtanim projektom regrutno mobilizacijskih centara, s tim da će u Zagrebu biti glavni centar a ost ali pomoćni.Isti dan dobivamo zadatak da stupimo u vezu sa gosp. Mandarelo Stipom časnikom HV-a o već prije dogovorenoj lokaciji - barake sanitete HV-e "Blato" uz auto-put prema Karlovcu, neposredno na izlazu iz Zagreba.Lokacija je pregledana i odcijenjena kao pogodna.

17.10.1992.god. podnosim izvještaj sekretaru te do daljnjeg čekam saglasnost za formiranje i rad centra. Za daljnje radnje nemam ovlaštenja niti naredbe te se tu završava moj rad oko tog projekta.

20. 10.1992. god.dobivam zadatak da zajedno sa Karišik Mehom zamjenikom sekretara i Halilović Avdom odemo u Slavonski Brod te 103.Derventskoj brigadi odnesemo kao jednokratnu pomoć 50 000DM te se uzimaju podaci od zapovjednika Božić Marijana i njegovih suradnika o stanju nakon pada Bos.Posavine, o borcima, ranjenicima te poginulima. Prisutan je i Enver Mujkić zapovjednik 101.Bos. Brodske brigade, te se iznosi problem zapovjednika Pobere koji odvodi 400 boraca u centralnu Bosnu. O svemu je dostavljen pismeni ivještaj sekretaru.

23.10.1992.god. po naređenju sekretara i njegovog zamjenika radim zajedno sa Halilović Avdom na realizaciji nerezidentnog računa za

...

http://www.slobodanpraljak.com

...

Vojno izaslanstvo za što je potrebno sudsko rješenje o upisu u registar naše institucije u Zagrebu.Rješenje se nalazi kod gospodina Tanković Šemse a za njegovo dostavljanje preuzeo je na sebe sekretar. 27.lo.1992. god.sastavljam po naredbi sekretara tele-fax i šaljem u Sarajevo VD Ministru odbrane Bisić Munibu sa točnom specifikacijom i opisom segmenata od kojih bi se sastojao Regrutno mobilizacijski centar, sa napomenom da on uspostavi kontakt i dobije dozvolu od Ministarstva odbrane RH da se na teritoriju RH odobri formiranje centra.

3o.lo.1992.god. dobivam upute i naređenja od sekretara da zajedno sa Kubat Senadom i Halilović Avdom realiziramo formiranje Prijedorsko-Kozaračke brigade što i ostvarujemo u suradnji sa Terzić Fehretom i operativnom grupom Orašje.

6.11.1992.god. imenovan sam za člana vojne komisije za mobilizaciju, te naredbu o formiranju tima medicinskih stručnjaka njihovoj mobilizaciji i upućivanju u Vojnu bolnicu Suhodol. Naređenje je izvršeno a izvještaj dostavljen sekretaru.

lo.11.1992.god. sekretar izvještava da Regrutno mobilizacijski centar neće biti u Zagrebu već negdje u unutrašnjosti, jer da je takav stav Hrvatskih vlasti ispred kojih se pojavljuje pukovnik Pavlović Miroslav sa prijedlogom da se Centar locira u Jablanovcu 3o.km. od Zagreba u već postojećim objektima HV-a Potrebna je adaptacija koju u potpunosti preuzima pukovnik Pavlović. Inspekcijski pregled lokacije obavio sam zajedno sa Osmanagić Hajrudinom pomoćnikom sekretara te Kubat Senadom zamjenikom komandanta Centra. Odlučeno je da je lokacija dobra ali da je adaptacija velika, sa znatnim financijskim sredstvima.

Pukovnik Pavlović obavezao se da će srediti sve oko realizacije Centra koji će profunkcionirati do 31.12.1992.god. s tim će kapaciteta 3ooljudi u tranzitu svkih sedam do najviše deset dana. Za održavanje tog Centra izradio sam kompletan logistički plan zajedno sa Beno Babijanom te sve predočujem gosp. Čengić Hasanu i u pismenoj formi sekretaru. Ne znam na kojim relacijama je došlo do nesporazuma da se taj projekat nije realizirao,

...

http://www.slobodanpraljak.com

...

ali odgovorno tvrdim da nisam imao nikakovih ovlasti niti mogućnosti za ostvarenje osim onih radnji koje sam već spomenuo.

Kada sam shvatio da od tog projekta neće biti ništa preko svojih poznanstava pronalazim objekat vrlo prikladan i funkcionalen na lokaciji Dubrave po povoljnoj cijeni te zajedno sa Deno Fabijanom i Topić Devadom pomoćnikom stašca predočujemo sekretaru koji je rekao da će poslati upit u Sarajevo u Vrhovnu komandu odakle će biti pribavljena sredstva.Do današnjeg dana ništa mi nije predočeno kao obrazloženje neostvarenja tog plana.

19.11.1992.god. obavio sam razgovor zajedno sa Halilovićem i i Kubatom sa zamjenikom ministra MUP-a RH Morić Josipom te njegovim pomoćnikom Poslek Stjepanom koji su nam dali jasne upute kako legalno sprovesti mobilizaciju i regrutaciju građana RBIH u RH što je sve u vidu zapisnika dostavljeno sekretaru. U projektu je bila gotovo trenutačna mobilizacija Cc-a 2o ooo vojno sposobnih građana RBIH. Ovlaštene i kompetentne osobe izgleda da u najbolju ruku nisu bile zainteresirane za taj projekat a u očima Hrvatskih vlasti ispali smo neozbiljno i neorganizirano. Također sam sastavio 18.11.1992.god. dopis Ministarstvu odbrane RH za kontakt i prijem za rješavanje problema mobilizacije građana RBIH u RH.

2o.11.1992.god. nalazim se na Oraškom ratištu zajedno sa Karišik Mehom i Kubat Denadom vrše se razgovori sa komedantom OG Matuzović Ivom te zapovjednicima brigada,konstatira se postojeće stanje, odlazi u Žakovo u OZ na razgovor sa generalom Stipetićem Brigadirom Kolakom i brigadirom Štefanekom.

23.11.1992. god. zajedno sa Kubatom i Halilovićem nalazim se u Karlovcu u izbjegličkom kampu razgovara se sa logorašima te predstavnicima Visokog komesarijata za izbjeglice i Međunarodnog crvenog križa, koji nam zabranjuju bilo kakovu vojnu agitaciju tih ljudi, jedan manji dio dobrovoljno se javlja za mobilizaciju. 27.11 1992.god.po pismenoj naredbi sekretara i njegovog zamjenika u sastavu sam komisije za mobilizaciju

...

http://www.slobodanpraljak.com

...

Šipadovih prostora na području Zagreba, koja je spriječena od MUP-a RH. U periodu od 28.11.1992. pa do kraja dvanaestog mj. obavljao sam različite zadatke a po svakodnevnim naredbama sekretara.

13.1.1993.god.odlazim u Đakovo sa Benom Fabijanom u OZ za realizaciju regrutno mob. centra te na Orašje u OG u obilazak postrojbi zbog usklađivanja i koordinacije između vojnog izasl. i HVO.Orašje Formiran je centar u Đakovu u kojem će se najprije osposobiti instruktori koji će poslije obučavati mobilizirane u frekvenciji svakih petnaest dana od pedeset do sto vojnih obveznika za HBIH. Kurs su sa uspjehom završila dvanaesrorica instruktora, U centar su upućeni liječnik, bolničar te tri administrativna lica.Međutim kada je trebalo ispoštovati dogovorene obaveze voj. izaslanstva, a po pitanju najelementarnije logističke podrške (uniforme,čizme oružje za obuku, krevete,madrace,itd.)nije se uradilo gotovo ništa čak i isplata za prvi mjesec kasnila je 40 dana.Zbog neispunjavanj obaveza taj projekat je propao.

Da ne bih opisivao dalje iz dana u dan svoje radne obaveze a što imam svakodnevno upisano u svojoj evidenciji, mogu se jedino osvrnuti na taj rad sa konstatacijom da sam izvršio svaki zadani zadatak u okviru mojih ovlasti.Posljenjih mjesec dana bio sam angažiran na zbrinjavanju ranjenika u RČeškoj.

Na kraju želim reći da nisam u ovo vojno izaslanstvo došao sa namjerom da bih imao"plaću" nego iz želje da se na taj način angažiram u obrani HBIH te ako je ovo izvješće orijentacija za daljnju podobnost u radu smartam da bih trebao biti adekvatno sposobnostima radno iskorišten jer uvidom u moju biografiju može se zaključiti za što i koliko sam radno sposoban

S poštovanjem Dr. Stjepan Kozjan

Stjepan Kozjan

http://www.slobodanpraljak.com

ARMIJA
REPUBLIKE
BOSNE I HERCEGOVINE

KOMANDA 2. KORPUSA
TUZLA

ODBRANA REPUBLIKE
VOJNA TAJNA
POVJERLJIVO

KLASA:
UR. BR: 02/570-1
TUZLA 07.03.1993. godine

Na osnovu ukazane potrebe, a u skladu sa odredbom člana 3. Naredbe o opštoj javnoj mobilizaciji, izdajem sljedeće:

O V L A Š T E N J E

Kojim se ovlašćuje gospodin MUHIĆ FADIL, bojnik iz 107.br HVO Gradačac, Armije Republike BiH, da može u ime i za račun Komande 2. korpusa vršiti nabavku naoružanja, vojne opreme, materijalnih sredstava, novčanih sredstava i drugih stvari za potrebe odbrane Republike BiH.

Na osnovu ovog ovlaštenja gospodin MUHIĆ FADIL je ovlašten da u cilju obavljanja povjerenih poslova sklapa ugovore i preduzima sve potrebne pravne radnje bez ograničenja, na teritoriji Republike Hrvatske i Slovenije, za koje i vrijedi ovo ovlaštenje.

Ovo ovlaštenje vrijedi do opoziva.

ARMIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
KOMANDA 2. KORPUSA

O V J E D N I K
[illegible]zim Šadić

http://www.slobodanpraljak.com

1.

ARMIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
LOGISTIČKI CENTAR ŠTABA VRHOVNE KOMANDE
ZAGREB - GRUPA SAMOBOR

Preuzeo od Čengić Hasana preko Šeta Šuajba

Red.br.	Ime i prezime	Datum	Valuta	Iznos	Svrha
1	HUSIKA EJUB	08.01.'93	DEM	500	PLATA 12.'92
2	ZORLAK FADIL	06.01.'93	-11-	200	troškovi domaćinstva
3	BEŠLAGIĆ EMIR	07.01.'93	-11-	1000	dnevnice oficira
4	BEŠLAGIĆ EMIR	07.01.'93	HRD	12000 (1 DEM = 550 HRD)	-11-
5	KALAJDŽIĆ SULEJMAN	08.01.'93	DEM	6.000	kovanj za Visoko
6	BUBIĆ MUHAMED	08.01.'93	DEM	7.900	ljudi ajene prebačeni
7	HORMAN IZET	05.01.'93	DEM	500	transp. telefona sjk. Bir.
8	KARAHEMEDOVIĆ AZIM	22.12.'92	DEM	300	gorivo i put u Ilijaš
9	SELIMOVIĆ MIDHAT	23.12.'92	DEM	2.500	kovanj za Vlašenicu
10	ŠAHBAZ ŠEMSUDIN	21.12.'92	DEM	1.800	kovanj i dnevnice oficira za Visoko
11	MAHMUTOVIĆ SELVER	21.12.'92	DEM	900	račun Hotela u Zgb
12	HOJERNOVIĆ ALEM	22.12.'92	HRD	350.000 (1 DEM = 520)	dnevnice radnika u Visoko
13	ZORLAK FADIL	22.12.'92	HRD	50.000 (1 DEM = 520)	troškovi domaćinstva
14	ZORLAK FADIL	21.12.'92	DEM	1.000	ključ za kuću
15	ZORLAK FADIL	09.12.'92	HRD	200.000 (1 DEM = 470)	troškovi domaćinstva
16	KALAJDŽIĆ SULEJMAN	06.01.'93	DEM	900	PLATA ZA 12.'92
17	RIZVANOVIĆ MUSTAFA	03.01.'93	DEM	500	-11-
18	HUJERNOVIĆ ALEM	31.12.'92	DEM	300	-11-
19	HORMAN IZET	31.12.'92	DEM	300	transport kamiona (1) za B.
20	ZORLAK FADIL	31.12.'92	DEM	200	troškovi domaćinstva

Σ = 24.400. DEM ; 612.000 HRD ✓

Obrazac br. 2

2.

ARMIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
LOGISTIČKI CENTAR ŠTABA VRHOVNE KOMANDE
ZAGREB - GRUPA SAMOBOR

Preuzeo od Čengić Hasana preko Šeta Šuajba

Red.br.	Ime i prezime	Datum	Valuta	Iznos	Svrha
1	ZORLAK FADIL	31.12.'92.	DEM	500	PLATA ZA 12.'92
2	BEŠLAGIĆ EMIR	31.12.'92.	DEM	700	-11-
3	SINANAGIĆ MEVLUDA	-11-	DEM	500	-11-
4	HEMIĆ MUZAFER	-11-	DEM	500	-11-
5	KARAHEMEDOVIĆ AZIM	30.12.'92.	DEM	200	put u Kantonju
6	KARAHEMEDOVIĆ AZIM	28.12.'92.	DEM	110	gorivo i kanc. materijal
7	LOKVANČIĆ SAMIR	30.12.'92.	DEM	7.000	dnevnice oficira, kovanj, gređe za Visoko
8	HEMIĆ MUZAFER	30.12.'92	DEM	350	računi i popravak auta
9	RIZVANOVIĆ MUSTAFA	30.12.'92.	DEM	700	ostatak za radnike u Visoko iz 11.'92.
10	HEMIĆ MUZAFER	30.12.'92.	HRD	400.000 HRD	dnevnice, gređe, ključ za skladište
11	FEJZIĆ FARUK	28.12.'92.	DEM	1.500	R. put Zg-Vi-Zg
12	ČEPALO ABDULAH	28.12.'92.	DEM	400	dnevnice oficira iz D.Vakuf
13	ŠABIĆ TARIK	28.12.'92.	DEM	1.000	R. put Zg-St-Zg
14	ZORLAK FADIL	27.12.'92.	HRD	100.000. (1 DEM = 510)	troškovi domaćinstva
15	LOKVANČIĆ SAMIR	27.12.'92	DEM	150	isplata za računima za gorivo
16	LOKVANČIĆ SAMIR	27.12.'92	HRD	10.000 (1 DEM = 510)	-11-
17	PALISLAMOVIĆ ALIJA	26.12.'92.	DEM	840	dnevnice za 12+1 vozača iz Visokog
18	VEHABOVIĆ MIRHAD	17.12.'92.	DEM	1.700	dnevnice i troškovi za 3 vozača iz Ilijaša (1 ljeta)
19	VEHABOVIĆ MIRHAD	17.12.'92		1.000	-11-
20	FEJZIĆ FARUK	17.12.'92	DEM	700	R. put Zg-Vi-Zg

Σ = 17.850 DEM ; 510.000 HRD

Obrazac br. 2

3.

ARMIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
LOGISTIČKI CENTAR ŠTABA VRHOVNE KOMANDE
ZAGREB - GRUPA SAMOBOR

Preuzeo od Čengić Hasana preko Šeta Šuajba

Red.br.	Ime i prezime	Datum	Valuta	Iznos	Svrha
1	KALAJDŽIĆ SULEJMAN	17.12.'92.	DEM	8.000	kovanj MTS-a za Vitez
2	ŠABIĆ TARIK	16.12.'92.	DEM	2.000	dug za ključ trafo za kuću od 23.11.'92.
3	HEMIĆ MUZAFER	17.12.'92.	HRD	200.000	dnevnice Zg-Vi-Zg i skladište
4	BEŠLAGIĆ EMIR	21.11.'92.	HRD	300.000 (1 DEM = 400 HRD)	dnevnice oficirima
5	BEŠLAGIĆ EMIR	21.11.'92.	DEM	1000	-11-
6	BEŠLAGIĆ EMIR	22.11.'92	DEM	300	-11-
7	BEŠLAGIĆ EMIR	18.11.'92.	DEM	300	prevezen pakunte oficirima
8	BEŠLAGIĆ EMIR	24.11.'92.	HRD	135.000	remont auta
9	KALAJDŽIĆ SULEJMAN	26.12.'92.	~~DEM~~ DEM	4000	kovanj E Mjesec (Kiseljak) za Visoko
10	BEŠLAGIĆ EMIR	26.11.'92.	DEM	1.300	dolazak 4 Mjeseca (Kiseljak)
11	HUSIKA EJUB	16.11.'92.	HRD	1 DEM = 400 HRD 2.000.000.	kovanj za Visoko
12	HUSIKA EJUB	16.11.'92.	DEM	5.000	-11-
13	LOKVANČIĆ SAMIR	16.11.'92	DEM	2.500	dnevnice oficirima za kanal za Visoko
14	HEŠETOVIĆ SAUDIN	13.11.'92.	DEM	1.300	položene gume za kamione
15	HEŠETOVIĆ SAUDIN	14.11.'92	HRD	1 DEM = 340 HRD 2.704.000	-11-
16	KARAHEMEDOVIĆ AZIM	14.11.'92.	DEM	250	troškovi
17	FELJAK VEJSIL	21.10.'92.	HRD	45.000	dnevnice oficirima
18	ČIZMO ŠEMSUDIN	21.10.'92	HRD	150.000	-11-
19	HEŽIĆ MUHAMED	13.11.'92.	HRD	40.000	dnevnice 5 radnika u skladištu
20	ŠAHINPAŠIĆ SELVA	15.11.'92.	DEM	5.000	troškovi

Σ = 30 950 DEM ; 5.574.000 HRD

Obrazac br. 2

4.

ARMIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
LOGISTIČKI CENTAR ŠTABA VRHOVNE KOMANDE
ZAGREB - GRUPA SAMOBOR

Preuzeo od Čengić Hasana preko Šeta Šuajba

Red.br.	Ime i prezime	Datum	Valuta	Iznos	Svrha
1	HADŽIĆ IBRAHIM	13.11.'92	DEM	150.000	kupovina goriva za kruginu
2	TINJIĆ DŽEVDET	13.11.'92.	DEM	250.000	potrebe Tuzle i okoline
3	TINJIĆ DŽEVDET	13.11.'92.	USD	250.000.	-11-
4	ALIĆ ESAD	14.11.'92.	HRD	45.000	akontacija za dnevnice u Visokom
5	ZORLAK FADIL	22.10.'92.	DEM	900	ključ za kuću
6	ZORLAK FADIL	22.10.'92.	HRD	50.000.	troškovi domaćinstva
7	ZORLAK FADIL	05.11.'92	DEM	400	-11-
8	ŠABIĆ NEŠAD	06.11.'92.	DEM	12.000	kovanj za Gradačac
9	HUŠALOVIĆ MIRALEM	09.11.'92.	DEM	400	dnevnice oficirima
10	ZORLAK FADIL	09.11.'92.	DEM	300	troškovi domaćinstva
11	ŠAHIĆ DŽEMAL	02.11.'92.	DEM	300	dnevnice oficira iz Konjica
12	GANIĆ ASIF	02.11.'92.	DEM	300	dnevnice oficira iz Visokog
13	HUŠALOVIĆ MIRHEM	03.11.'92.	DEM	400	-11- „ Centrotrans
14	ZORLAK FADIL	03.11.'92.	DEM	400	-11- Fleišer
15	ZORLAK FADIL	25.10.'92	DEM	1800	-11- Fleišer
16	ZORLAK FADIL	25.10.'92.	HRD.	80.000	-11- -11-
17	ČIZMO ŠEMSO	27.10.'92.	HRD.	80.000	dn. 10 oficira iz Visokog
18	ČIZMO ŠEMSO	25.10.'92.	DEM	1.000	-11-
19	ŠAHIĆ DŽEMAL	27.10.'92	DEM	400	-11- Breza
20	ŠAHIĆ DŽEMAL	27.10.'92	HRD	80.000.	-11-

Σ = 418.600 DEM , 250.000 USD , 305.000 HRD

Obrazac br. 2

5. 341

ARMIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
LOGISTIČKI CENTAR ŠTABA VRHOVNE KOMANDE
ZAGREB - GRUPA SAMOBOR

Preuzeo od Čengić Hasana preko Šeta Šuajba

Red.br.	Ime i prezime	Datum	Valuta	Iznos	Svrha
1	MUSANOVIĆ MIRAĐ	25.10.'92	DEM	400	dnevnice, telefoniranje „Centrotrans"
2	MUSANOVIĆ MIRA	25.10.'92	HRD	20.000	—11—
3	KARAHEHMEDOVIĆ A.	17.11.'92.	DEM	5.200	kirija za stan
4	LOKVANČIĆ SAHIB	18.10.'92	DEM	14.000	kredit
5	ČIRIĆ ŠEMSO	20.10.'92	HRD	56.000	dnevnice 14 dana + Uniteks
6	SKULIĆ MUNIB	20.10.'92.	HRD	15.000	—11— Tešanj
7	MANDRA SALEM	20.10.'92	DEM	200	putarina kamion
8	ŽORBIĆ NIJAZ	25.10.'92.	DEM	16.000	nabavka HTS-a i put. za PDV
9	LOKVANČIĆ SAMIR	21.11.'92.	DEM	100	gorivo
10	HEMIĆ MUZAFER	18.11.'92.	DEM	200	dnevnice zadn. u HT
11	HEMIĆ MUZAFER	18.11.'92.	HRD	150.000	1 DEM = 100 HRD —11—
12	ALIĆ ESAD	18.11.'92.	HRD	70.000	1 DEM = 140 HRD —11—
13	KALAJDŽIĆ SULEJMAN	12.12.'92.	DEM	350	put i registr. „mercedesa"
14	BEŠLAGIĆ EMIR	18.12.'92.	DEM	7.700	kredit HTS-a
15	BEŠLAGIĆ EMIR	16.12.'92	HRD	5.150.000	1 DEM = 140 HRD —11—
16	SINANAGIĆ HEVLUDIN	06.12.'92	DEM	250	tablo mesto
17	SINANAGIĆ HEVLUDIN	06.12.'92.	DEM	850.	ferije auta, gume
18	EFENDIĆ HASAN	07.12.'92.	DEM	10.000	kredit za Vojnu kirija
19	JAŠAREPAHIĆ MUNIR	05.12.'92.	DEM	650	kredit za stan, Uniteks
20	EFENDIĆ HASAN	05.12.'92.	DEM	1600	kredit za stan Hrasnica

Σ = 57.500 DEM, 5.461.000 HRD

Obrazac br. 2

342

ARMIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
LOGISTIČKI CENTAR ŠTABA VRHOVNE KOMANDE
ZAGREB - GRUPA SAMOBOR

Preuzeo od Čengić Hasana preko Šeta Šuajba

Red.br.	Ime i prezime	Datum	Valuta	Iznos	Svrha
1	ŠAHINPAŠIĆ SEJAD	04.12.'92.	DEM	40.000	100 kus. granat. 13 mm
2	HEČEBIĆ SAUDIN	04.12.'92	DEM	35.000	nez. dij. za kam. Tatra
3	HEŠETOVIĆ SAUDIN	07.12.'92.	DEM	15.000	—11—
4	POŠKOVIĆ ASAF	18.11.'92.	DEM	100	akumulat. za rad u HE Čelebić
5	HEDŽIĆ MURADA	18.11.'92.	HRD	40.000	1 DEM = 415 HRD II isplata akumulat. za rad u HE
6	SELHANOVIĆ ALIJA	18.11.'92	DEM	400	dnevnice za 4 dana u Hrasnici
7	HAVIĆ IBRAHIM	18.11.'92	HRD	38.000	akumulat. za dnevnice radnika na terenu
8	ŽORLAK FADIL	08.12.'92.	HRD	50.000	1 DEM = 415 HRD trošak. domaćinstvo
9	HAVIĆ IBRO	20.11.'92	DEM	400	dnevnice za rad u Čelebiću
10	POŠKOVIĆ ASAF	20.11.'92.	DEM	100	nabavka ulja za rad u Čelebiću
11	ŽORLAK FADIL	18.11.'92.	HRD	50.000	1 DEM = 415 HRD trošak. domaćinstva
12	ŽORLAK FADIL	21.11.'92.	HRD	60.000	1 DEM = 415 HRD trošak. domaćinstva
13	HUJEZIROVIĆ ALEM	28.11.'92.	HRD	20.000	1 DEM = 230 HRD trošak. domaćinstva
14	KARAHEHMEDOVIĆ AZIM	03.12.'92.	DEM	200	trošak. putarina
15	RIZVANOVIĆ i MEMIĆ	14.11.'92.	DEM	350	od 10.09 dnevnice za 19 radnika za 2 dana, obrazac
16	HUSIKA EJUB	03.11.'92	DEM	3200	kamp i dnevnice za vozače
17	HEŠETOVIĆ SAUDIN	17.11.'92.	HRD	4.375.000	1 DEM = 348 HRD Hidrom i tečnost za LC Čelebić
18	JAŠAREPAHIĆ MUNIR	17.11.'92	DEM	1.500	nez. dij. za Uniteks kamion i hel. rezim.
19	ČELEBIĆ NIHAD	20.11.'92	DEM	1.850	17 dnevnic ovog. za 5 vozača kam. i pikap za 2 dana, ogrlica zaštitna dv. za Mere i mrva u Ukrd.
20	JAŠAREPAHIĆ MUNIR	19.11.'92.	DEM	2.200	

Σ = 100.700 DEM, 4.633.000 HRD

Obrazac br. 2

16 321

ARMIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
LOGISTICKI CENTAR STABA VRHOVNE KOMANDE
ZAGREB - GRUPA SAMOBOR

Preuzeo od Cengic Hasana preko Seta Suajba

Red.br.	Ime i prezime	Datum	Valuta	Iznos	Svrha
1	POVLAKIĆ MUSTAFA	17.04.'93.	DEM	2.300	dnevnice, telefoniranje
2	PECKOZA FAHRUDIN	19.04.'93.	DEM	5.000	trošk. za „Fasli"
3	KARAHEHMEDOVIĆ AMIR	19.04.'93	DEM	300	benzinac od 10.02. - 10.03.
4	SINANAGIĆ HEVLUDIN	19.04.'93.	DEM	3.000	dug po rač. od 10.'92
5	POVLAKIĆ MUSTAFA	21.04.'93.	DEM	2.200	dnevnice za Zdere
6	ĐELILOVIĆ MUSTAFA	21.04.'93.	~~DEM~~ USD	9.400	cigare i duh za P.i.g.B.E. za OS BiH
7	ĐELILOVIĆ MUSTAFA	21.04.'93.	USD	6.300	za zaposlene P.i.g.B.E.
8	HUSIKA EJUB	22.04.'93.	DEM	6.000	kamp 6 leževe gas za Gorazde
9	KARAHEHMEDOVIĆ AZIM	22.04.'93.	DEM	330	trošak. po računu
10	ŽORLAK FADIL	23.04.'93.	DEM	500	domaćinstvo
11	HEMIĆ MUZAFER	23.04.'93.	DEM	200	dnevnice zadnicima na Zdere
12	PAJT MURADIF	24.04.'93	USD	11.900	2 kat. tuljenice za Hrtt
13	NEDŽAD ŠADIĆ	24.04.'93	USD	18.600	za HTS za 20.B.B. OS B.BiH
14	POVLAKIĆ MUSTAFA	26.04.'93	DEM	2500	dnevn. telefoniranje (22) zadg. 26.04.
15	ŽORLAK FADIL	27.04.'93.	DEM	500	domaćinstvo
16	HODŽIĆ ELVEDIN	29.04.'93.	DEM	800	4. put u Ključ
17	RIZVANOVIĆ MUSTAFA	29.04.'93.	DEM	200	dijeta za auto 2 noć. za gorivo
18	BEŠLAGIĆ EMIR	29.04.'93	DEM	1.000	akont. za logistiku Čelebić
19	REDŽEPAGIĆ TAHIR	29.04.'93.	DEM	1.040	reg. 1 ovog. 2 mala zel. i interv
20	LOKVANČIĆ SAMIR	29.04.'93.	DEM	6.200	dug po računu od zad. kom.
21	BEŠLAGIĆ EMIR	29.04.'93.	DEM	2.000	—11—
22	POVLAKIĆ MUSTAFA	01.05.'93.	DEM	2.000	dnevnice za 18 dana zadg. od 01.05.'93.

✓

Obrazac br. 2

323

17. ARMIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
LOGISTIČKI CENTAR ZAGREB - GRUPA SAMOBOR

Preuzeo od Čengić Hasana preko Šeta Šuajba

Red.br.	Ime i prezime	Datum	Valuta	Iznos	Svrha
1	ČEDOMIR NOVAK	04.05.'93.	DEM	15.000	kirija do 12.12.'93.
2	ŠABIĆ TARIK	03.05.'93.	DEM	7.000	medalji Bosanci i Hercegovci
3	POVLAKIĆ MUSTAFA	04.05.'93.	DEM	2.000	dnevnice za Zdere (10) zadg. 05.05.'93.
4	ŠABIĆ TARIK	04.05.'93.	DEM	3.000	medalji Hrvati
5	ŽORLAK FADIL	08.05.'93.	DEM	300	trošak. domaćinstva
6	UŠTO VAHIDA	10.05.'93.	DEM	12.000.000 HRD 9.000 DEM	kirija + telefon za 2 mj. unaprijed.
7	POVLAKIĆ MUSTAFA	11.05.'93.	DEM	2.000	dnevnice za 20 Zdere zadg. 11.05.'93.
8	SINANAGIĆ HEVLUDIN	13.05.'93.	DEM	2.000	1220 za kuću Vlasenica 680 za trošenje
9	HEMIĆ MUZAFER	13.05.'93.	DEM	200	dnevn. za radnike i 100 za trošenje za dizel
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					

✓

http://www.slobodanpraljak.com

051-212-221 - 211-145 - 211-149
tak 212-086

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
Vlada
Odjel za ekonomske i humanitarne poslove Zagreb
Logistički centar Rijeka

REPUBLIC OF BOSNIA-HERZEGOVINA
Government
Department for oeconomic and humanitarian affairs Zagreb
Logistic center Rijeka

UNSKI LJILJANI EU MO 08.JUN.93 8:31 S.001

ODREMA KOJA JE PONUDJENA
IZ ZAGREBA

1. VOJNI SNAJPER ORIGINAL
SA SNAJPERSKOM OPREMOM
KAL. 7,9 mm. SA IC UREDJAJEM
-NOĆNI UREDJAJ-
CJENA - 2.500 DM.
UZ TO ORIGINAL SNAJPERSKI METAK
CJENA - 8.000 DM.
2. AUTOMATA-KRAGUJEVAC KAL. 7,62 m.
SA PREKLOPNIM KUNDAKOM
8 KOM. SVAKI AUTOMAT 2 OKVIRA
+ 60 METAKA
CJENA PO KOM. 500 DM.
3. 26 ŽOLJA CJENA 120 DM.
4. 1 KOM. ŠARAC SA 1.500 METAKA
I RADENICIMA + 1 SPUŽ CJENA 1.500 DM.
5. 1 KOM. RUSKI SNAJPER DOBOŠAR

Louis Féraud
PARIS

http://www.slobodanpraljak.com

MUSLIMANSKO DOBROTVORNO DRUŠTVO »MERHAMET« »CRVENI POLUMJESEC«
52000 PULA 43, Istarske divizije 8
TEL./FAX.:052 45-008

MUSLIM CHARITABLE SOCIETY
»MERHAMET« - THE RED CRESCENT
PULA

الهيئة الخيرية الاسلامية (مرحمة)
الهلال الاحمر - بولا .

Datum: 09. 08. 1992 Naš znak: Vaš znak:

KRIZNI ŠTAB
T.O. ZENICA
HALIL MEHTIĆ

VOZILO
DO 154-908

" PROPRATNICA "

ŠALJEMO TRANSPORT ZA KRIZNI ŠTAB T.O. ZENICA PO SOFERU ĆEMAN HIDAJET ODGOVORNOM U KRIZNOM ŠTABU U ZENICI HALIL MEHTIĆU.

TRANSPORT SE SASTOJI OD:

1) 38 PAKETA ČIZAMA,
2) 120 KOMADA MASKI
3) 120 KOM. RANACA
4) 20 KOM. ŠAT. KRILA
5) 50 KOM. OPASAČA
6) 10 PAKETA ZANOJA
7) 50 ŠLJEMOVA
8) 1 PALETA ĆARAPA

PREDAO:

PRIMIO:

http://www.slobodanpraljak.com

UDRUŽENJE GRAĐANA OKRUGA BIHAĆ

41000 Zagreb, Našička 12
Tel.: 041/ 33 44 84
041/ 33 33 82
Fax: 041/ 33 79 06

AMBASADI R BiH u Zagrebu

Vaš znak .....

Naš znak UB 336/PZ

Datum 10./9.1993.

AMB/ZAG-3934-HO

Predmet: Informacija u vezi
Skladista Jankomir br. 8

Na terminalu carinske zone Jankomir Skladisst br. 8 uskladistena je roba R BiH, uniforme,čizme, vreće za spavanje, torbice,opasači i druga opreme po slobodnoj procijeni svakog artikla oko 30 000 komada, vrijednosti oko 20 000 000 DM.

Obzirom da je MUP Hrvatske vršio kontrolu iste robe, i da dosad se nikc nije pojavio ispred BiH kao sluzbeno lice koje bi se trebalo pojaviti kao potpisnik u zapisniku, postoji mogućnost da oduzmu robu kao ničiju.
Pokušali su pripisati robu kao vlasništvo Udruženja gradjana okruga Bihać, ali obzirom da ta roba nije vlasništvo Udruženja gradjana okruga Bihać i da nebi moglo dokazati porijeklo robe, tražimo da odredjeno lice sa akreditacijom tj. sa imunitetom ispred ambasade se pojavi, potpiše zapisnik i kasnije se pojavljuje kao vlasnik robe.

kako robe nebi bile otudjena.
Obzirom da je kontrola MUP Hrvatske pri kraju i da traže potpisnika tražimo hitno da odredjeno lice ispred Ambasade BiH se pojavi u skladištu i da se rješi ovaj problem.
Sa poštovanjem.

Udruženje gradjana okruga Bihać
Zdenko Potrobić

UDRUŽENJE GRAĐANA OKRUGA BIHAĆ u ZAGREBU 1

http://www.slobodanpraljak.com

454 027

Ministarstvo Obrane

na ruke gosp. Zagorac

Molimo da nam za niže navedenu transport izdate potrebne dokumente

1.) PU 147 671 PU 298 D Salomon Nevio

a.) Minobacač ϕ 120 kom 12

b) RAP ϕ 120 -"- 8

2) PU 937 F PU 286 Frankovič Milovan

a) Minobacač ϕ 120 kom 10

b) RAP - ϕ 120 -"- 14

c) Punjenje ϕ 120 -"- 1800

d) Nišanske sprave ϕ 120 -"- 22

3) PU 717 E PU 2998 Carić Erkole

a.) Mina ϕ 120 kom 544

b) upaljač ϕ 120 -"- 2304

4.) PU 703 E PU 223 D Čalović Vjeran

a.) Punjenje ϕ 120 kom 13 600

5.) PU 904 T PU 284 D ~~Pamić Marin~~ Milovan Vladimir

a.) Mina ϕ 120 kom 544

b.) upaljač ϕ 120 -"- 44

6) PU 128 - 921 PU 3290 Pamić [illegible]

a.) Mina ϕ 120 kom 552

b.) upaljač ϕ 120 -"- 3792

7.) PU 147.672 PU 2837 BILJUH DEJAN

a.) punjenje ϕ120 kom 552

b.) upaljač ϕ120 -"- 3792

8) PU 716 E PU 226 D Jakosčić Erkolo

a.) strelivo 7,62 kom 1.008.000

9.) VI 7686 VI 1097 Fejzić Kasim

a) strelivo 7,62 kom 352 800

b) Ručna bomba -"- 3840

c.) Mina ϕ120 -"- 2460

10.) PU 714 E P 290 D Bastijanić Eduard

a.) Mina ϕ120 824 kom

11) VI 1038 VI 6588 TAHTO OMER

a) Mina ϕ120 kom 790

12.) PU 950 F PU 229 D Valčić Vinko

a) Mina ϕ120 kom 648

Voditelji konvoja: Šabić Nešad

Rijeka-split-Visoko Sendić Senad

Molim hitan odgovor na fax 051-421 766

srdačan pozdrav

Rijeka 11.08.1992 Kavanchmedović Arim

u 10h

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
STABVRHOVNE KOMANDE OS R BIH
S A R A J E V O

BROJ 02/1091-500
DANA 22.12.1992.GOD.

O V L A S T E N E

KOJIM SE OVLASCUJE GOSPODIN V E N C E S L A V - V I N K O T O N D I N I DA U IME ARMIJE REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE VRSI PRIKUPLJANJE PONUDA ZA NABAVKU OPREME I NAORUZANJA ZA POTREBE ARMIJE REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE.

OVLASTENJE SE IZDAJE U VEZI PREDNJEO TE SE U DRUGE SVRHE NE MOZE UPOTREBITI.

Republika Bosna i Hercegovina
MINISTARSTVO ODBRANE
ARMIJA BIH
Република Босна и Херцеговина
МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ
АРМИЈА БИХ

N A C E L N I K
STABA VRHOVNE KOMANDE OS R BIH
SEFER HALILOVIĆ

http://www.slobodanpraljak.com

VIENNA
HILTON

GUEST STATIONERY

Ovim se potvrđuje da je gosp. Alija Izetbegović od s. Fatiha Ali Hasmeina preuzeo 300.000 DEM (njemačkih maraka) u svrhu plata.

Beč, 22.08.1993

A. Hilton

http://www.slobodanpraljak.com

352

VIENNA

HILTON

GUEST LITIGATORY

Ovim se potvrđuje da je
gosp. Alija Izetbegović preuze o
~~30.000~~ DEM (~~[illegible]~~ [illegible])
od dr. Fatiha Ali Hasmeina
u svrhu potreba u Zagrebu.

Beč, 22.08.1993.

A. Izetb

Dana 14.9.1993 godine u hotelu PRESIDENT u Zenevi odrzan je sastanak na kome su prisustvovali slijedeci ucesnici:

gospodin Alija Izetbegovic, Predsjednik Republike BiH
gospodin Ejep Ganic, Podpredsjednik Republike BiH
gospodin Haris Silajdzic, Ministar spoljnih poslova u vladi
gospodin Elfatih Hassaneein, Direktor organizacije TWRA

i doneli su sledece ODLUKE:

1. Da se se prosiri Upravni odbor organizacije TWRA sa jos dva clana i to: gospodin Irfan Ljevakovic i gospodin Djurdjevic Dervis.

2. Da su AKCIONARI novo predvidjene banke slijedeci:

   -SDA
   -Medjunarodna zajednica za pomoc Muslimanima BiH
   -TWRA
   -Merhamet
   -Gazi Husrefbegova Medresa
   -Kulturno drustvo Preporod
   -Organizacija za pomoc porodicama Sehita
   -I odredjeni broj akcionara iz islamskog svijeta.

3. Nadzorni odbor predvidjene banke da se dopuni sa gospodinom Teufikom Velagicom iz Beca.

4. Da se pripremi finansiski izvjestaj o dobivenim i potrosenim sredstvima za pomoc Muslimanima u Bosni i Hercegovini

5. Da gospodin Ejup Ganic, podpredsjednik Predsjednistva BiH sa gospodinom Fatihom nastavi putovanje za Maleziju, Bruneje i Indoneziju.

http://www.slobodanpraljak.com

Übersetzung aus dem Serbokroatischen

Am 14.9.1993 wurden im Hotel "President" in Genf bei der Besprechung unter Anwesenheit von:

Herr Alija Izetbegovic, Präsident der Republik BuH,
Herr Ejup Ganic, Stellvertreter des Präsidenten der Republik BuH,
Herr Haris Silajdzic, Außenminister der Regierung und
Herr Elfatih Hassanein, Direktor der Gesellschaft TWRA,

folgende ENTSCHEIDUNGEN getroffen:

1. Der Vorstand der Gesellschaft "TWRA" wird um zwei Mitglieder erweitert, das sind: Herr Irfan Ljevakovic und Herr Djurdjevic Dervis.

2. Die Aktionäre der neuen Bank in Gründung werden:

- SDA,
- Internationale Gesellschaft für Hilfe den Muslimen von BuH,
- TWRA,
- Merhamet,
- Medresse von Gazi Husrefbeg (Koranschule in der Gazi Husrefbeg-Moschee *)
- Kulturverein "Preporod"
- Organisation für Hilfe der Schiitenfamilien (Fundamentalistische Glaubensrichtung des Islams *),
- und eine bestimmte Anzahl der Aktionäre aus der Welt des Islams.

3. Der Aufsichtsrat der Bank in Gründung wird durch Herrn Teufik Velagic aus Wien ergänzt.

4. Ein Finanzbericht über Ein- und Ausgaben der Mittel für Hilfe den Muslimen von Bosnien und Herzegowina soll vorgelegt werden.

5. Herr Ejup Ganic, Stellvertreter des Präsidenten der Präsidentschaft von BuH wird die Reise nach Malaysia, Brunei und Indonesien mit Herrn Fatih fortführen.

Übersetzt durch: Pavlovic

München, den 7.12.1995

* Vermerk des Übersetzers

http://www.slobodanpraljak.com

HUMANITARNE ORGANIZACIJE NA TERITORIJU REPUBLIKE HRVATSKE ZA PRIKUPLJANJE POMOĆI BOŠNJAČKOM NARODU BOSNE I HERCEGOVINE

ČINJENICE

Ukupan broj dokumenata
276

http://www.slobodanpraljak.com

Popis domicilnih zemalja Humanitarnih organizacija

1. **Austrija**
2. **Australija**
3. **Belgija**
4. **BiH**
5. **Danska**
6. **Egipat**
7. **Engleska**
8. **Finska**
9. **Francuska**
10. **Italija**
11. **Iran**
12. **Irska**
13. **Izrael**
14. **Japan**
15. **Kanada**
16. **Katar**
17. **Kuvajt**
18. **Mađarska**
19. **Malezija**
20. **Monaco**
21. **Nigerija**
22. **Nizozemska**
23. **Norveška**
24. **Njemačka**
25. **Pakistan**
26. **Saudijska Arabija**
27. **Sudan**
28. **Slovenija**
29. **Španjolska**
30. **Švedska**
31. **Švicarska**
32. **Ujedinjeni Arapski Emirati**
33. **USA**
34. **Vatikan**

Od 234 strane Humanitarne organizacije sa sjedištem u RH 114 ih je djelovalo na području BiH, a od toga 31 isključivo na području BiH. Na području RH djelovalo je 117 Humanitarnih organizacija koje su se skrbile i o izbjeglim i prognanim državljanima BiH.

1. Austrija
2. Belgija
3. BiH
4. Danska
5. Egipat
6. Engleska
7. Finska
8. Francuska
9. Italija
10. Iran
11. Irska
12. Izrael
13. Kuvajt
14. Mađarska
15. Monaco
16. Nigerija
17. Nizozemska
18. Norveška
19. Njemačka
20. Pakistan
21. Saudijska Arabija
22. Sudan
23. Slovenija
24. Španjolska
25. Švedska
26. Švicarska
27. Ujedinjeni Arapski Emirati
28. Vatikan
29. Katar

Države koje su slale Humanitarnu pomoć u predstavništva u Republici Hrvatskoj za Bosnu i Hercegovinu

Hrvatski gradovi u kojima su djelovale Humanitarne organizacije za pomoć Bošnjacima:

- Zagreb
- Split
- Rijeka
- Pula
- Lipik
- Šibenik

Talijanski gradovi iz kojih je upućivana Humanitarna pomoć u Hrvatske gradove za pomoć Bošnjacima:

- Milano
- Rim
- Monte san giusto
- Bologna
- Latina
- Verona

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo rada i socijalne skrbi
Sektor socijalne skrbi
Odjel za humanitarnu djelatnost

Očevidnik

predstavništava stranih pravnih osoba registriranih u Republici Hrvatskoj za obavljanje humanitarne djelatnosti

s podacima o:

registriranju
podružnicama
odgovornim osobama
broju zaposlenih osoba
potvrdama za oslobađanje od plaćanja carine
području djelovanja
djelatnosti/obliku pomoći
skladišnom prostoru
nadzoru nad radom

(samo za službenu uporabu)

Zagreb, svibnja 1996. godine

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo rada i socijalne skrbi
Odjel za humanitarnu djelatnost

POPIS

predstavništava stranih pravnih osoba koje se bave humanitarnom djelatnošću s adresama / abecedno kazalo

Rbr/str	Naziv i adresa predstavništva	
1.	**A.D.E.H, Rennes**	
	Miševac 53 21220 Trogir	Tel: 021/888-038 Fax: 021/888-038
2.	**A.I.C.F. (MEĐUNARODNA AKCIJA PROTIV GLADI), Washington**	
	Begovićeva 1 21000 Split	Tel: 021/356-816 Fax: 021/356-972
3.	**A.I.C.F., Pariz**	
	Svetog Martina 12 21312 Podstrana	Tel: Fax:
4.	**A.T.L.A.S., Paris**	
	Kralja S. Držislava bb 21311 Stobreč	Tel: 021/373-790 Fax: 021/373-790
5.	**ACTION NORD SUD, Lyon**	
	Sunčana ulica 1 20000 Dubrovnik	Tel: Fax.
6.	**AiBi, Milano**	
	Ilica 147/149 10000 Zagreb	Tel: Fax:
7.	**AIDE DIRECTE, Ženeva**	
	Josipa Anića 21 10000 Zagreb	Tel: Fax:
8.	**AL HARAMAIN, Pakistan**	
	Vrtlarska 4 10000 Zagreb	Tel: 01/172-218 Fax: 01/171-454

http://www.slobodanpraljak.com

U periodu od 1992 – 1995 godine na području Republike Hrvatske djelovale su 234 strane Organizacije za Humanitarnu pomoć i djelatnost, porijeklom iz 34 strane zemlje.

Uz domaće Humanitarne i Vladine organizacije, ove organizacije su bile najvažniji faktor za pomoć stanovništvu u BiH, a posebno Muslimanskom narodu.

STRUKTURA KORISNIKA POTVRDE ZA OSLOBAĐANJE OD PLAĆANJA CARINE
I BROJ IZDANIH POTVRDA PO KATEGORIJAMA KORISNIKA

kategorija korisnika	potvrde za robu*				potvrde za vozila			
	1992.	1993.	1994.	1995.	1992.	1993.	1994.	1995.
Humanitarne organizacije	1	64	213	203	5	33	17	21
Strane pravne osobe	-	7	20	18	-	-	-	1
Vjerske zajednice	1	47	168	68	1	18	-	16
Druge domaće pravne osobe	-	-	2	-	-	-	-	1
Crveni križ	4	34	50	27	2	35	37	19
HVIDR-a	-	8	3	-	-	14	7	3
Caritas	-	7	97	67	5	34	61	45
Službe i ustanove, soc. skrb	4	31	64	35	2	14	17	6
Ostali (općine, škole, vatrogasci)	1	26	5	10	1	18	11	11
Ukupno potvrda	11	224	622	428	16	166	150	123

* humanitarna pomoć u obliku hrane, higijenskih potrepština, odjeće i obuće, namještaja, tehničke opreme, ogrijeva i slično

http://www.slobodanpraljak.com

Ambasada
Republike Bosne i Hercegovine
Zagreb

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZA PROGNANIKE I IZBJEGLICE
Prof. dr. Adalbert Rebić, predstojnik
Z A G R E B
==========
Republike Austrije 14

AMB/ZAG/04-12204/94

Zagreb, 19.04.1994.

Štovani gospodine Rebić,

Želimo još jednom zahvaliti na Vašem današnjem telefonskom pozivu Odjela za izbjeglice Ambasade Republike Bosne i Hercegovine u Zagrebu i informacijama o sve većem broju bosansko hercegovačkih građana koji, uz pomoć UNHCR-a, pristižu na granicu Republike Hrvatske s ciljem odlaska u treće zemlje.

Posebno cijenimo i prihvatamo ponuđenu saradnju između Ureda za prognanike i izbjeglice i Ambasade kojom bi se uvela kontrola rada organizacija koje se bave izmještanjem civila iz Bosne i Hercegovine. Bit će nam zadovoljstvo izvjestiti Vas o konkretnim prijedlozima Ministarstva za izbjeglice, rad i socijalnu zaštitu Republike Bosne i Hercegovine o budućoj saradnje na ovom planu.

Ovom prilikom Vam dostavljamo i kopiju našeg dopisa No. AMB/ZAG/04-12203/94 upućenog UNHCR-u, radi informacije o nekim aktivnostima UNHCR-a na teritoriji Republike Hrvatske.

S štovanjem,

Ambasador,

Bisera Turković

Zagreb, Pantovčak 96, p.p. 1056, Telefoni:(+385 41)449-528, 449-655, 429-831, 429-832, Fax:(+385 41)441-899

Ambasada
Republike Bosne i Hercegovine
Zagreb

VOJNO EKONOMSKO PREDSTAVNIŠTVO
ZAGREB, Savska c. 62 E/V
Broj: 05-3946/93.
Zagreb, 26.05.1993.g.

-- COORDINATION COUNCIL
FOR HUMANITARIAN AGENCIES
Dr Mohamad Abdel Hay Soliman
GENERAL SEKRETARY

-g.Hadžić Ibrahim -UPRED okruga BIHAĆ
-g.Muhić Fadil -Logis.centar 2.Korpus
-g.Azim Karamehmedović -Zam.NačV.E.P.

PREDMET:
Obavijest o ovlaštenim ustanovama i licima za kontakte sa humanitarnim organizacijama i preuzimanje humanitarne pomoći za potrebe A R BiH.-

Organizovana pomoć R Bosni i Hercegovini je od životnog interesa njenih građjana, kao i njenih Združenih snaga.
Organi državne uprave i vojne komande su zbog pravednijeg i kvalitetnije distribucije i raspodjele humanitarne pomoći naspram jedinica Armije R BiH, teritorijalno svrstali opštine i gradove u okvire zona odgovornosti pet Korpusa Armije R BiH.

1. U 1.Korpus sa sjedištem u Sarajevu, ulaze sljedeći gradovi: Breza,Centar Sarajevo,Čajniče,Foča,Kreševo,Novi Grad-Sarajevo, Novo Sarajevo,Olovo,Pale,Rogatica,Rudo,Sokolac,Stari Grad-Sarajevo,Trnovo,Visoko,Vareš,Višegrad i Vogošća.

2. U 2.Korpus sa sjedištem u Tuzli, ulaze sljedeći gradovi: Banovići,Bijeljina,Bos.Brod,Bos.Šamac,Bratunac,Brčko,Derventa,Doboj, Gračanica,Gradačac,Kalesija,Kladanj,Lopare,Lukavac,Maglaj,Modriča, Odžak,Orašje,Srebrenica, Srebrenik, Teslić,Tešanj,Tuzla,Šekovići, Ugljevik,Vlasenica,Zvornik i Živinice.

3. U 3.Korpus sa sjedištem u Zenici, ulaze sljedeći gradovi: Banja Luka,Bos.Dubica,Jajce,Kakanj, Kotor Varoš,Laktaši,Hrkonjić Grad, Novi Travnik, Prnjavor,Skender Vakuf,Srbac,Šipovo,Travnik, Vitez, Zavidovići,Zenica,Žepče i Bos.Gradiška.

./.

http://www.slobodanpraljak.com

4. U 4.Korpus sa sjedištem u Mostaru, ulaze sljedeći gradovi: Bileća,Čapljina,Citluk,Gacko,Grude,Jablanica,Konjic,Široki Brijeg,Livno,Ljubinje,Ljubuški,Mostar, Neum,Nevesinje,Posušje, Prozor,Stolac,Tomislav Grad i Trebinje.

5. U 5.Korpus sa sjedištem u Bihaću, ulaze sljedeći gradovi: Bihać,Bos.Grahovo,Bos.Krupa,Bos.Novi,Bos.Petrovac,Cazin, Drvar,Glamoč,Ključ, Prijedor,Sanski Most i Velika Kladuša.

Civilne i vojne strukture A RBiH odredili su urede i lica koja jedina imaju ovlaštenja da preuzimaju humanitarnu pomoć iz donacije za gradove u okviru regija korpusa, te da potvrdjuju identitet lica kojima se pomoć uručuje po osnovu pripadnosti OS R BiH, a čije se porodice nalaze u Republici Hrvatskoj.

U tom smislu predočavamo Vam sledeće:

- Ispred 5.Korpusa sa sjedištem u Bihaću, isključivo pravo kontakta preuzimanja humanitarne pomoći za potrebe A RBiH je ovlašten URED okruga Bihać,ovlašteno lice g.Ibrahim Hadžić, Našička 12.-Zagreb, tel.-fax 041/334-484 i 041/317-938.

- Ispred 2.Korpusa sa sjedištem u Tuzli, isključivo pravo kontakta preuzimanja humanitarne pomoći za potrebe A RBiH je ovlašten Logistički centar 2.Korpusa, ovlašteno lice g.Fadil Muhić, Ilica 150 -Zagreb, tel.fax. 041/578-623.

Obzirom da je procedura oko imenovanja ustanova i ovlašćenih lica za preuzimanje humanitarne pomoći za potrebe A RBiH, ispred ostala tri Korpusa u toku, te Vas obavještavamo da ćemo Vas na vrijeme izvjestiti čim se provede imenovanje, a dotle možete se obratiti direktno ovim pomenutim uredima, Vojno Ekonomskom predstavništvu u Zagrebu, ili gospodinu Azimu Karamehmedoviću Zamjeniku Načelnika V.E.P-a.

DOSTAVITI:
1.COORDINACION COUNCIL FOR
HUMANITARIAN AGENCIES
2.URED okruga BIHAĆ,Našička 12
3.LOGISTIČKI CENTAR 2.Korpus
Ilica 150
4. Gosp.Azim KARAMEHMEDOVIĆ,
Zamjen.Nač.V.E.P-a

SK/SP

Za VOJNOG ATAŠEA
Fajrudin OSMANAGIĆ

http://www.slobodanpraljak.com

16.09.1993. god.

PROGLAS

Mi, niže potpisani, željeli bismo javno izjaviti da Hrvatski Caritas, Merhamet i Mešihat surađuju na mnogo raznih načina usprkos svima onima koji stalno nastoje poreći postojanje ove suradnje.

Od početka rata, Merhamet, Mešihat i Hrvatski Caritas rade zajedno i ulažu zajedničke napore u olakšavanju patnji nebrojenim žrtvama, obavljajući uspješno svoje dužnosti.

Ako su već svjetski politički interesi sukobljeni i zlonamjerni, mi čvrsto stojimo iza obveze olakšavanja ovog tragičnog stradanja nevinih pojedinaca bili oni pravoslavci, muslimani ili katolici.

Ovo je proglas upućen onima čije su namjere slomiti dobru volju među ljudima različitog porijekla. Mi nastojimo sačuvati predratne odnose koji su omogućavali miroljubiv suživot jednih s drugima pojedinaca različitih pripadnosti bilo etničke ili vjerske.

Stoga, bismo na kraju, željeli ponoviti našu duboku zabrinutost nad trajnim akcijama, koje samo otežavaju ovaj holokaust koji uključuje nevine. Još jednom iskreno pozivamo sve one kojih se to tiče da ponovno razmotre štetne posljedice takovih akcija.

In Zagreb, 16.09.1993.

U ime Mešihata

MEŠIHAT ISLAMSKE ZAJEDNICE HRVATSKE I SLOVENIJE ZAGREB

g.Šefko Omerbašić

U ime Merhameta

Dr.Izet Aganović

U ime Hrvatskog Caritasa

HRVATSKI CARITAS 2 ZAGREB KAPTOL 1

s.Angelita Šokić

http://www.slobodanpraljak.com

HRVATSKI DRŽAVNI ARHIV

2622

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
SVK OS RBiH - IKM
Broj : 110/13-48
Zenica, 09.06. 1993.godine

ODBRANA REPUBLIKE
VOJNA TAJNA
Povjerljivo

GLAVNOM STOŽERU HVO

PREDMET : Realizacija najavljenih letova helikoptera Armije RBiH

U toku je realizacija humanitarnih letova helikopterima Armije RBiH u cilju prevoženja ranjenika na relaciji :
TUZLA - SPLIT - TUZLA.
Svi letovi su najavljeni, odobreni i kontrolisani od strane UNPROFORA i ovlaštenih državnih i vojnih organa Republike Hrvatske.
Obzirom da su letovi najavljeni za evakuaciju ranjene i bolesne djece iz Tuzle u toku narednih dana, nadamo se da ćete zauzeti pozitivan stav po navedenoj problematici i učiniti sve da nam pružite garanciju za izvršenje najavljenih letova.
U narednom periodu, zbog obostranih interesa i u cilju obezbedenja letenja vaših i naših vazduhoplova, očekujemo adekvatnu saradnju.

Molimo hitan odgovor na ovaj akt, kako bi mogli pristupiti realizaciji dogovorenog.

JK/VR

ZAMJENIK KOMANDATA [illegible] RBiH
mr.Stjepan Sl[illegible]

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
ŠTAB VRHOVNE KOMANDE ORUŽANIH SNAGA
5

ODGOVOR DOSTAVITE NA FAX BROJ
99-871-1446274

http://www.slobodanpraljak.com

THIRD WORLD RELIEF AGENCY

بسم الله الرحمن الرحيم

وكالة إغاثة العالم الثالث

NAME: HASAN CENGIC

الإسم: حسن جينكيج

الرقم Nr.	Date تاريخ	AMAUNT المبلغ USD دولار	DEM مارك	AND OTHERS عملات مختلفة	بيانات
41	17. 12. 1992	— — — -	— — — -	512 636 000 LIT	Medikomente F.R - INBOS Gorizia
42	19. 12. 1992	— 500 000 -	01 000 000 -	— — — -	Hasan in Zagrib - movstk
43	22. 12. 1992	— — — -	— — — -	512 636 000 LIT	Bilding matrial - F.R. INBOS - TBM - SRL Gorizia
44	04. 01. 1993	— — — -	00 600 000 -	— — — -	Hasan with Huso
45	07. 01. 1993	— 150 000 -	— — — -	— — — -	Transport F. suger GBH. Dusky wien
46	11. 01. 1993	— — — -	— 250 000 -	— — — -	Shose F.R. BH Kogarsko - Tekstiln Jvisoko
47	11. 01. 1993	— 250 000 -	— — — -	— — — -	Konserven D.R.BH. Bec Hand - Visnak Vkoko
48	12. 01. 1993	— — — -	01 000 000 -	— — — -	Hasan - Salim - Husein pakic + Thinyan
49	25. 01. 1993	— — — -	01 000 000 -	— — — -	Hasan in Hilton - Mujo - together to Zagreb
50	08. 02. 1993	— — — -	01 000 000 -	— — — -	Hasan from Sukarno
51	28. 02. 1993	— — — -	— 500 000 -	— — — -	Recieved by Sabit Nesad
52	04. 03. 1993	— — — -	01 000 000 -	— — — -	Recieved by Mujo to Hasan
53	18. 03. 1993	— — — -	— 007 914 60	— — — -	Ro - Tead.o.o Zagreb
54	18. 03. 1993	— — — -	— — — -	287 843 500 LIT	Bilding matrial F.R.B.H. Gorizia
55	18. 03. 1993	— — — -	— 142 345 35	— — — -	Bilding matrial F.R.B.H. Sinal Zagreg
56	18. 03. 1993	— — — -	— 053 096 -	— — — -	Bilding matrial F.R.B.H. Gorizia
57	18. 03. 1993	— — — -	— 106 267 -	— — — -	Kupex Trading Ansalt - Basel
58	18. 03. 1993	— — — -	— 152 857 -	— — — -	Kupex Trading Ansalt - Basel
59	18. 03. 1993	— — — -	— 031 050 -	— — — -	Kupex Trading Ansalt - Basel
60	18. 03. 1993	— — — -	— 070 903 -	— — — -	alluminiumlegierungen TLM TAL Zagreb
					المجموع الكلي

3

THIRD WORLD RELIEF AGENCY

بسم الله الرحمن الرحيم

وكالة إغاثة العالم الثالث

NAME: SABIC SALIM

الإسم: سالم شابيج

الرقم Nr.	Date تاريخ	AMAUNT المبلغ USD دولار	DEM مارك	AND OTHERS عملات مختلفة	REMARKS بيانات
21	14. 04. 1994	— 025 000 -	— — — -	— — -	To. D. Mustafa Taserg
22	14. 04. 1994	— 002 000 -	— — — -	— — — -	To. D. Zobir's Family
23	No date	— — — -	— 250 000 -	— — — -	Mandalicna Zagreb
24	No date	— — — -	— 350 000 -	— — — -	Mandalicna Zagreb
25	No date	— 050 000 -	— — — -	— — — -	Mandalicna Zagreb
26	No date	— 150 000 -	— — — -	— — — -	ZVONKO
27	No date	— — — -	— 300 000 -	— — — -	SDA
		— 227 000 -	— 910 000 -		المجموع الكلي

2

THIRD WORID RELIEF AGENCY

بسم الله الرحمن الرحيم

وكالة إغاثة العالم الثالث

NAME. FAHIM SEJARI

الإسم: فهيم سيجرى

رقم Nr.	Date تاريخ	AMAUNT المبلغ USD دولار	DEM مارك	AND OTHERS عملات مختلفة	REMARKS بيانات
1	No date	— — — -	01 000 000 -	— — —	PURCHASE OF TRUCKS FOR MERHAMET
2	27. 01. 1993	— — — -	— 502 000 -	— — —	PURCHASE OF TRUCKS FOR MERHAMET
3	11. 02. 1993	— — — -	01 000 000 -	— — —	PURCHASE OF TRUCKS FOR MERHAMET
4	25. 05. 1993	— — — -	— 500 000 -	— — —	PURCHASE OF TRUCKS FOR MERHAMET
5	04. 05. 1994	— — — -	01 000 000 -	— — —	PURCHASE OF 15 TRUCKS
			04 002 000 -		المجموع الكلي

THIRD WORLD RELIEF AGENCY

بسم الله الرحمن الرحيم

وكالة إغاثة العالم الثالث

NAME. ELBERT ?DELMAN

الإسم: إلبرت إدمان

رقم Nr.	Date تاريخ	AMAUNT المبلغ USD دولار	DEM مارك	AND OTHERS عملات مختلفة	REMARKS بيانات
1	09. 12. 1992	— — — -	— 929 000 -	— — —	Clouthes for refuges BH.
2	28. 12. 1992	— — — -	— 308 100 -	— — —	Winter clouthes for refuges BH.
3	07. 01. 1993	— — — -	02 430 000 -	— — —	Winter clouthes for refuges BH.
4	10. 03. 1993	— — — -	02 600 000 -	— — —	Clouthes for refuges BH.
5	03. 05. 1993	— — — -	01 000 000 -	— — —	part of payment for clouthes BH
6	24. 05. 1993	— — — -	01 000 000 -	— — —	port of payment for clouthes BH
7	04. 06. 1993	— — — -	00 700 000 -	— — —	The rest of the payment for clouthes BH
8	17. 06. 1993	02 000 000 -	— — — -	— — —	for clouthes for refuge BH.
		02 000 000 -	08 967 100 -		المجموع الكلي

POTVRDA

kojom se potvrđuje da je Hasan Lengić primio od dr Fadila Hasanefendića 1.500.000 DEM (petsto hiljada njemačkih maraka) za potrebe "Međunarodne zajednice" - Zagreb

Primio:
Lengić

Wien, 25. 06. 1993 g.

http://www.slobodanpraljak.com

DIE ERSTE
österreichische Spar-Casse – Bank

Graben 21, 1011 Wien, Postfach 162
Telefon 531 00 DW, Telefax 63 93 77
Telegramme: grabensparwien
Telex Auslandsgeschäft 11 4012, DVR 0031313

WIEN, 19.03.1993/GAE

AUSLANDSUEBERWEISUNG
LASTSCHRIFTSANZEIGE/DEBIT ADVICE
Ref. Nr. 19031993/021115

ZAHLUNGSGRUND:
20 SATELLITENTELEFONE FUER
BOSNIEN
HASAN CENGIC

LAUT AUFTRAG VOM 18.03.93 HABEN WIR FOLGENDE UEBERWEISUNG FUER SIE DURCHGEFUEHRT:

THIRD WORLD RELIEF AGENCY
USD - ZV-KONTO 680
PRINZ EUGENSTR 36/4/2
1040 WIEN

USD*******600.000,00***

KTO.NR.: 513-64476

WIR BELASTEN IHR USD KONTO:

	USD	600.000,00
+UESP		5,22
+TELEX		39,17
+DURGB		756,53
+USD SPESEN		12,62
WERT 19.03 USD		600.813,54

****

BEGUENSTIGTER:
MULTICOM INFORMATION
SYSTEMS LTD

KTO.NR.: 258427034

BEAUFTRAGTE BANK:
VERWALTUNGS U PRIVATBANK, VADUZ

HOCHACHTUNGSVOLL
DIE ERSTE
österreichische Spar-Casse – Bank

ABTR = Abtretungsgebühr ALF.P = Aufnahme Provision FR.SP = Fremde Spesen RET.P = Retour Provision UESP = Überweisungsspesen
AEND = Änderungsgebühr ALF.Z = Aufgeschobene Zahlung INK.G = Inkasso Gebühr SPED = Spediteurbestätigung VZI = Vorlage Zinsen
AKZ = Akzept Provision ERSTP = Erstellungsprovision PROT = Protestkosten STEMP = Stempelgebühr

http://www.slobodanpraljak.com

DIE ERSTE
österreichische Spar-Casse – Bank

Graben 21, 1011 Wien, Postfach 162
Telefon 531 00 DW, Telefax 63 93 77
Telegramme: grabensparwien
Telex Auslandsgeschäft 11-4012, DVR 0031313

WIEN, 08.01.1993/PFK

AUSLANDSUEBERWEISUNG
LASTSCHRIFTSANZEIGE/DEBIT ADVICE
Ref. Nr. 08011993/066671

ZAHLUNGSGRUND:
RG. V. 23.12.92 DEM 2.110.000,--
RG. V. 5.1.93 DEM 320.000.,--
WINTERBEKLEIDUNG F. FLUECHTLINGE

LAUT AUFTRAG VOM 07.01.93 HABEN WIR FOLGENDE UEBERWEISUNG FUER SIE DURCHGEFUEHRT:

THIRD WORLD RELIEF AGENCY
USD - ZV-KONTO 680
PRINZ EUGENSTR 36/4/2
1040 WIEN

DEM******2.430.000,00***

KTO.NR.: 513-64476

WIR BELASTEN IHR USD KONTO:

KURS 61,20734 VOM 08.01	
KURSWERT USD	1.487.338,36
+UESP	5,20
+VZI	594,93
+TELEX	17,33
WERT 08.01 USD	1.487.955,82

****

BEGUENSTIGTER:
ALBERT EDELMANN GMBH
D-6670 ST. INGBERT

KTO.NR.: 200975003

BEAUFTRAGTE BANK:
SCHROEDER BANK, ZUERICH

KONTO BEI:
J. HENRY SCHROEDER BANK AG
CENTRAL 2
CH-8021 ZUERICH

HOCHACHTUNGSVOLL
DIE ERSTE
österreichische Spar-Casse – Bank

ABTR = Abtretungsgebühr AUFP = Aufnahme Provision FRSP = Fremde Spesen RETP = Retour Provision UESP = Überweisungsspesen
AEND = Änderungsgebühr AUFZ = Aufgeschobene Zahlung INKG = Inkassogebühr SPED = Spediteurbestätigung VZI = Vorfälige Zinsen
AKZ = Akzept Provision ERSTP = Erstellungsprovision PROT = Protestkosten STEMP = Stempelgebühr

SpC 932 – 0392

http://www.slobodanpraljak.com

VEREIN ZUR UNTERSTÜTZUNG DER "DRITTEN WELT"
THIRD WORLD RELIEF AGENCY

TWRA

A-1040 WIEN, PRINZ EUGEN-STRASSE 36/4/2
VIENNA – AUSTRIA

بسم الله الرحمن الرحيم

إيصال إستلام

أقر أنا الموقع أدناه شعيب شدته

قد إستلمت مبلغ وقدره "500,000" خمسمائة الف دولار امريكي لا غير

من الدكتور الفاتح علي حسنين المسئول عن مكتب النمسا وشرق أوربا وذلك عن

وهذا مني للإعتماد .

الإسم : ŠETA ŠUAJB

التوقيع : Šeta Šuajb

التاريخ : 20.04.1993.

POTVRDA

kojom se potvrđuje da je ŠETA ŠUAJB preuzeo od dr FATIH EL HASANEINA preko SUKARNA iznos od 500.000.USD (pet stotina hiljada amer. dolara) u svrhu predaje istih HASANU ČENGIĆU.

NOVAC PREUZEO

Šeta Šuajb

PRISUTAN:
SINANAGIĆ MEYLUDIN
Sinanagić M.

NOVAC PREDAO:

http://www.slobodanpraljak.com

POMOĆ REPUBLICI BOSNI I HERCEGOVINI PREKO LUKA U RH

ČINJENICE

Ukupan broj dokumenata
223

http://www.slobodanpraljak.com

Humanitarna pomoć za BiH preko hrvatskih luka 1992 - 1995

LUKE :
- Raša
- Pula
- Rijeka
- Split
- Ploče

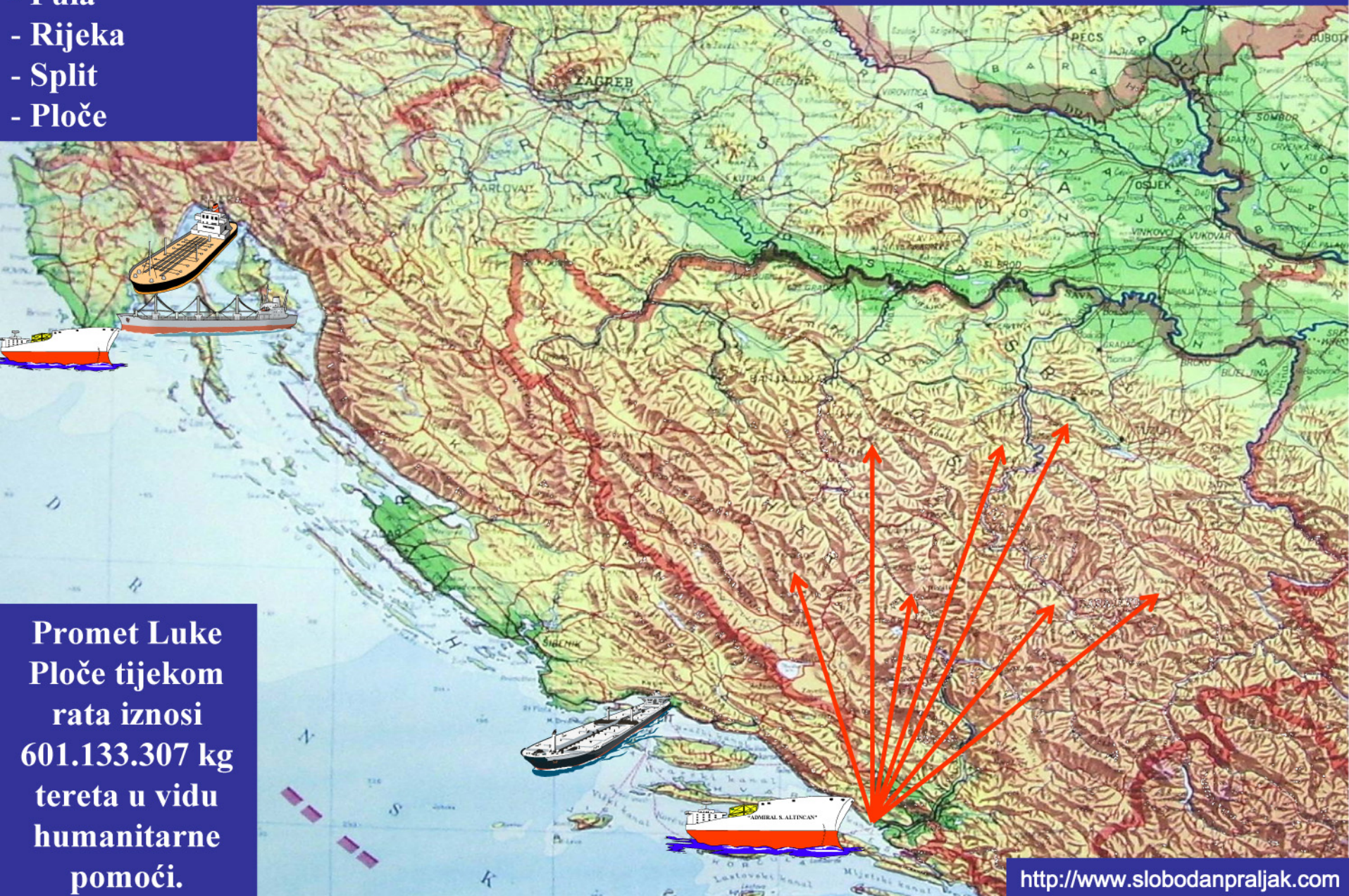

Promet Luke Ploče tijekom rata iznosi 601.133.307 kg tereta u vidu humanitarne pomoći.

http://www.slobodanpraljak.com

s i j e č a n j 1993. god.

Red. br.	Datum dolaska	Datum odlaska	Pripadnost broda	IME BRODA	VRSTA TERETA	Generalni teret	Rasuti tereti	Tekući tereti	Agent špediter	Pravac kretanja
1.	00.1.	5.1.	Malta	EIPIDA	grah palete	1.000.020 28.250			Jugoagent	Tranzit
2.	1.01.	14.1.		Atlantic Moon	krompir	3.631.320	2.179.800 1.451.520		Jadroagent	Uvoz Tranzit
3.	4.1.	9.1.		Cecilia	krompir	2.841.473			Jadroagent Interšped	Uvoz
4.	11.01.	14.1.		Tavros	pš. brašno	2.446.281			Adria agent Interšped	Tranzit
5.	14.1.	16.1.	Hrvatska	Hvar	brašno	600.000			Jadroagent Transadria	Tranzit
6.	3.01.	13.1.	Hrvatsko	Primošten	buk. rez. gr.	2.400.847			Jadroagent Interšped	Tranzit
7.	13.01.	14.1.	Španj	Aragon	hum. pomoć	113.800			Jadroagent	Tranzit
8.	5.1.	12.1.	Rusija	Sibirskiy	brašno	3.019.800			Adria-agent Intereuropa	-"-
9.	2.1.	3.1.	Hrvatska	Podunavlje	gorivo Dz			2.170.019	Jadroagent	-"-
10.	22.12.	9.1.	Turska	Amiral Sadik Altincan	hum. pomoć	4.538.128			Transadria Interšped	-"-
11.	25.1.	26.1.	Hrvatsko	Transporter	vagon cisterna	290.000 118.270			Transadria	-"-
12	17.1.	18.1.	Hrvatsko	Orjula	generalni	955.880	174.000		Jadroagent	Kovoz -"-
13	11.1.	11.1.	Hrvatsk	Transporter 2	vagoni	290.000			Transadria Plov	-"-
14	18.	18.1.	"	"	vagoni	312.000			"	-"-
15	15.1.	15.1.	"	"	"	290.000			"	-"-
16	22.1.	22.	"	"	"	340.000			"	-"-
17	16.1.	23.1.	Italija	Genca ottavo	brašno	2.490.173			Adria-agent	-"-

DATUM	IME BRODA	VRSTA TERETA	TONA	ŠPEDITER	OTPREMLJENO U
01.01.93	EIPIDA	GRAH PALETE	1.000 28	INTERŠPED	UNHCR METKOVIĆ
01.01.93	ATLANTIC MOON	KROMPIR	3.631		
04.01.93	CECILIA	KROMPIR	2.841	INTERŠPED	UVOZ U RH
03.01.93	PRIMOŠTEN	BUKOVA GRAĐA	2.400	INTERŠPED	IZVOZ IZ BIH
13.01.93	ARAGON	HUM.POMOĆ	113		
13.01.93	IRIS	BRAŠNO	1.000	INTERŠPED	BIH
16.01.93	GENCA OTTAVO	BRAŠNO	2.490	INTERŠPED	UNHCR METKOVIĆ
17.01.93	ORJULA	GENERALNI TERET	955		
22.01.93	BILBYS	PODL.PLOČICE	772		
02.01.93	PODUNAVLJE	DIZEL GORIVO	2.170	INTERŠPED	ENERGOPETROL PLOČE ZA BIH
05.01.93	SIBIRSKIY	BRAŠNO	3.019	INTEREUROPA	UNHCR METKOVIĆ
09.01.93	EARLY BIRD	BRAŠNO	5.550	INTEREUROPA	VISOKI SAUDIJSKI KOMESARIJAT PLOČE
20.01.93	SAETTA	DIZEL GORIVO	19.116	INTERŠPED	ENERGOPETROL PLOČE ZA BIH
26.01.93	VALE	GRAH	904	INTERŠPED	UNHCR METKOVIĆ
03.01.93	PRIMOŠTEN	BUKOVA REZ.GRAĐA	2.400	INTERŠPED	IZVOZ IZ BIH
09.01.93	ADMIRAL SADIK ALTINCAN	HUM.POMOĆ	4.538	INTERŠPED	BIH
11.01.93	TRANSPORTER 2	VAGONI	290	TRANSADRIA	IZBJEGLIČKI LOGOR ŽELJ.KOLOD.ČAPLJ.
11.01.93	TAVROS	BRAŠNO	2.446	INTERŠPED	UNHCR METKOVIĆ
14.01.93	HVAR	BRAŠNO	600	TRANSADRIA	CARITAS MEĐUGORJE

DATUM	IME BRODA	VRSTA TERETA	TONA	ŠPEDITER	OTPREMLJENO U
01.01.93	EIPIDA	GRAH PALETE	1.000 28	INTERŠPED	UNHCR METKOVIĆ
01.01.93	ATLANTIC MOON	KROMPIR	3.631		
04.01.93	CECILIA	KROMPIR	2.841	INTERŠPED	UVOZ U RH
03.01.93	PRIMOŠTEN	BUKOVA GRAĐA	2.400	INTERŠPED	IZVOZ IZ BIH
13.01.93	ARAGON	HUM.POMOĆ	113		
13.01.93	IRIS	BRAŠNO	1.000	INTERŠPED	BIH
16.01.93	GENCA OTTAVO	BRAŠNO	2.490	INTERŠPED	UNHCR METKOVIĆ
17.01.93	ORJULA	GENERALNI TERET	955		
22.01.93	BILBYS	PODL.PLOČICE	772		
02.01.93	PODUNAVLJE	DIZEL GORIVO	2.170	INTERŠPED	ENERGOPETROL PLOČE ZA BIH
05.01.93	SIBIRSKIY	BRAŠNO	3.019	INTEREUROPA	UNHCR METKOVIĆ
09.01.93	EARLY BIRD	BRAŠNO	5.550	INTEREUROPA	VISOKI SAUDIJSKI KOMESARIJAT PLOČE
20.01.93	SAETTA	DIZEL GORIVO	19.116	INTERŠPED	ENERGOPETROL PLOČE ZA BIH
26.01.93	VALE	GRAH	904	INTERŠPED	UNHCR METKOVIĆ
03.01.93	PRIMOŠTEN	BUKOVA REZ.GRAĐA	2.400	INTERŠPED	IZVOZ IZ BIH
09.01.93	ADMIRAL SADIK ALTINCAN	HUM.POMOĆ	4.538	INTERŠPED	BIH
11.01.93	TRANSPORTER 2	VAGONI	290	TRANSADRIA	IZBJEGLIČKI LOGOR ŽELJ.KOLOD.ČAPLJ.
11.01.93	TAVROS	BRAŠNO	2.446	INTERŠPED	UNHCR METKOVIĆ
14.01.93	HVAR	BRAŠNO	600	TRANSADRIA	CARITAS MEĐUGORJE
15.01.93	TRANSPORTER 2	VAGONI	290	TRANSADRIA	IZBJEGLIČKI LOGOR ŽELJ.KOLOD.ČAPLJ.
18.01.93	TRANSPORTER 2	VAGONI	312	TRANSADRIA	IZBJEGLIČKI LOGOR ŽELJ.KOLOD.ČAPLJ.
22.01.93	TRANSPORTER 2	VAGONI	340	TRANSADRIA	IZBJEGLIČKI LOGOR ŽELJ.KOLOD.ČAPLJ.
15.01.93	PUĆIŠĆA	DEKE LIMENE TRAKE	41 168	TRANSADRIA	UNHCR METKOVIĆ ENERGOINV. ČAPLJ.
26.01.93	GEORGIOS 2	HUM.POMOĆ	1.459	INTERŠPED	UNHCR METKOVIĆ
25.01.93	TRANSPORTER 2	VAGONI, CISTERNE	290 118	TRANSADRIA	IZBJEGLIČKI LOGOR ŽELJ.KOLOD.ČAPLJ.
25.01.93	ADMIRAL SADIK ALTINCAN	HUM.POMOĆ	952	INTERŠPED	BIH
08.01.93	URTE	BRAŠNO	2.850	INTERŠPED	BIH

http://www.slobodanpraljak.com

VELJAČA

19.02.93	PODUNAVLJE	BENZIN 98	3.379		ENERGOPETROL PLOČE
14.02.93	LIPA	HUM.POMOĆ	606		
06.02.93	IVA	PRAZNI KARTONI	136		RAZVOZ UNUTAR RH
01.02.93	ZVIJEZDA MORA	HUM.POMOĆ	452	INTEREUROPA	
16.02.93	RIJEKA	KONSTRUKCIJA	936	INTERŠPED	IZVOZ IZ BIH
24.02.93	SV.JOSIP	OPREMA	703	TRANSADRIA	OPREMA ZA UNPROFOR
21.02.93	SV.JOSIP	OPREMA	703	TRANSADRIA	OPREMA ZA UNPROFOR
18.02.93	ANI	PRAZNI KARTONI	170		RAZVOZ UNUTAR RH
22.02.93	KAPETAN VIJEKO	ŠEĆER	505	INTERŠPED	BIH
15.02.93	PUĆIŠĆA	DEKE	79	INTERŠPED	UNHCR METKOVIĆ
09.02.93	KAPETAN VIJEKO	ŠEĆER	505	INTERŠPED	BIH
17.02.93	ČIKOLA	BRAŠNO	3.222	INTERŠPED	UNHCR METKOVIĆ
25.02.93	DIMITROS G	BRAŠNO	900	INTERŠPED	UNHCR METKOVIĆ

OŽUJAK

19.03.93	BOSUT	UGLJEN	4.302	INTERŠPED	RIJEKA
04.03.93	PUĆIŠĆE	DEKE	84	INTERŠPED	UNHCR METKOVIĆ
19.02.93	CRIMMITSCHAU	BRAŠNO	9.252	INTERŠPED	UNHCR METKOVIĆ
28.02.93	SV.JOSIP	VOZILA	941	TRANSADRIA	OPREMA ZA UNPROFOR
26.02.93	SV.JOSIP	OPREMA	1152	TRANSADRIA	OPREMA ZA UNPROFOR
05.03.93	SV.JOSIP	OPREMA	659	TRANSADRIA	OPREMA ZA UNPROFOR
01.03.93	LEON	BRAŠNO	450	INTERŠPED	UNHCR METKOVIĆ
20.03.93	PUĆIŠĆE	ULJE RIŽA BRAŠNO	113 101 320	TRANSADRIA	CARITAS MEĐUGORJE

TRAVANJ

07.04.93	HRELJIN	HUM.POMOĆ	340	JADROAGENT	IRC METKOVIĆ
20.04.93	BOSUT	UGLJEN	4.389	INTERŠPED	RIJEKA
25.04.93	SV.JOSIP	VOZILA	771	TRANSADRIA	VOZILA ZA UNPROFOR
13.04.93	BOBARA	BUKOVA REZ.GRAĐA	405	INTERŠPED	IZVOZ IZ BIH
18.04.93	OSOR	BUKOVA REZ.GRAĐA	885	INTERŠPED	IZVOZ IZ BIH

http://www.slobodanpraljak.com

21.04.93	ANI	BRAŠNO	108	INTERŠPED	BIH
10.04.93	JAMES LYKES	HUM.POMOĆ	1.017	INTERŠPED	CRVENI KRIŽ RH ZEL.POLUMJESEC BIH
25.04.93	DOLI	ŠEĆER	853	INTEREUROPA	
25.04.93	STELLA LYKES	HUM.POMOĆ	3.714	INTERŠPED	CRVENI KRIŽ RH ZEL.POLUMJESEC BIH
16.04.93	SPRANTE DIAMOND	BRAŠNO	7.852	INTERŠPED	UNHCR METKOVIĆ

SVIBANJ

01.05.93	LABOR	RAST.KUĆICE	690		
15.05.93	DANALITH	HUM.POMOĆ	1.061		
21.05.93	HRELJIN	HUM.POMOĆ	170	JADROAGENT	
11.05.93	BEATA LEONHARCDT	HUM.POMOĆ	1.875	INTERŠPED	CRVENI KRIŽ RH ZEL.POLUMJESEC BIH
08.05.93	PUĆIŠĆA	LIMENE TRAKE	600	TRANSADRIA	ENERGOINVEST ČAPLJINA
03.05.93	GREENLAND SAGA	KROMPIR KAPULA	1.312 50	INTERŠPED	BIH
17.05.93	PUĆIŠĆA	DRVENE PALETE	96	INTERŠPED	LUKA PLOČE
07.05.93	NAISSAAR	HUM.POMOĆ	2.985	CRO TRADE	VISOKI SAUDIJSKI KOMESARIJAT PLOČE
24.05.93	MAKSIM RILSKIY	STOČNO BRAŠNO	2.095		

LIPANJ

05.06.93	VICKO	BRAŠNO	5.033	INTERŠPED	UNHCR METKOVIĆ
05.06.93	VIJERA	BUKOVA GRAĐA	1.554		IZVOZ IZ BIH
11.06.93	SAN EVANS	HUM.POMOĆ	3.764	INTERŠPED	UNHCR METKOVIĆ BIH

02.06.93	OBROVAC	NATRIJEVA LUŽINA	841	TRANSADRIA	UVOZ ZA RH
02.06.93	ALEX	VINO	1.341		UVOZ U RH
17.06.93	LETILIA LYKES	BRAŠNO	2.262	INTERŠPED	CRVENI KRIŽ RH ZEL.POLUMJESEC BIH
28.06.93	VIDEMIA	VINO	1.339	DELBAR	UVOZ U RH
30.06.93	BRIBIR	HUM.POMOĆ	538		

http://www.slobodanpraljak.com

SRPANJ

02.07.93	**ALEX**	VINO	1.250		UVOZ U RH
08.07.93	**VEŽICA**	UGLJEN	3.411	INTERŠPED	
10.07.93	**PUĆIŠĆA**	RIBLJE KONZERVE	389	INTERŠPED	UNHCR METKOVIĆ BIH
14.07.93	**MAONA MA 5**	KONTEJNERI	722		UVOZ U RH
13.07.93	**KAPETAN VIJEKO**	BRAŠNO,TJESTENINA	465	TRANSADRIA	CARITAS MEĐUGORJE
18.07.93	**VEŽICA**	UGLJEN	3.520	INTERŠPED	RIJEKA
21.07.93	**VEŽICA**	UGLJEN	3.479	INTERŠPED	RIJEKA
02.07.93	**PUĆIŠĆA**	RIBLJE KONZERVE	428	INTERŠPED	UNHCR METKOVIĆ BIH
17.07.93	**TRAGARA**	BRAŠNO	4.028	INTERŠPED	UNHCR METKOVIĆ

KOLOVOZ

16.07.93	**ARAB HIND**	PŠENIČNO BRAŠNO DEKE	3.025 1,2	TRANŠPED (VIŠE NE POSTOJI)	VISOKI SAUDIJSKI KOMESARIJAT PLOČE
09.08.93	**VEŽICA**	UGLJEN	3.556	INTERŠPED	RIJEKA
14.08.93	**SUE LYKES**	BRAŠNO LEĆA	1.197 75	INTERŠPED	BIH
14.08.93	**COLUMBIA ERRE**	DIZEL GORIVO	4.783	LUKA PLOČE	ENERGOPETROL PLOČE
16.08.93	**VEŽICA**	UGLJEN	3.559	INTERŠPED	RIJEKA
20.08.93	**VEŽICA**	UGLJEN	3.512	INTERŠPED	RIJEKA
05.08.93	**BRIJ**	BRAŠNO	14.562	INTERŠPED	UNHCR METKOVIĆ BIH
17.08.93	**LATANIA**	ŠEĆER	1.415 100	INTEREUROPA INTERŠPED	BIH
25.08.93	**BOBARA**	ŠEĆER	808	INTERŠPED	BIH

RUJAN

05.09.93	**KAPETAN VIJEKO**	ŠEĆER	1.010	INTERŠPED	BIH
20.09.93	**MLAKA**	UGLJEN	3.297	INTERŠPED	RIJEKA
26.09.93	**MLAKA**	UGLJEN	3.281	INTERŠPED	RIJEKA
31.08.93	**ARAB HIND**	PŠENICA	6.548	TRANŠPED (više ne postoji)	VISOKI SAUDIJSKI KOMESARIJAT PLOČE
12.09.93	**CRES**	KONTEJNERI	322		LUKA PLOČE
31.08.93	**USTRINE**	ŠEĆER	202	INTERŠPED	BIH
03.09.93	**PODUNAVLJE**	DIZEL GORIVO	3.523		ENERGOPETROL PLOČE
29.09.93	**TRANSPORTER SILNI**	ELEKTROMOTORNI VLAK	143	TRANSADRIA	UVOZ U RH
30.09.93	**OLIB**	NATRIJEVA LUŽINA	418		RAZVOZ UNUTAR RH
22.09.93	**HVAR**	ŠEĆER	1.019	TRANSADRIA	PRODEX GRUDE

LISTOPAD

02.10.93	MLAKA	UGLJEN PRAZNI KONTEJNERI	3.262 240	TRANSADRIA	RIJEKA UNPROFOR,KANADA
04.10.93	OŠLJAK	DIZEL GORIVO	1.158		UVOZ U RH
03.10.93	SV.JOSIP	VOZILA I OPREMA	480	TRANSADRIA	OPREMA ZA UNPROFOR
02.10.93	VALIO	DUZEL GORIVO	1.587	DELBAR	ENERGOPETROL PLOČE
10.10.93	MLAKA	UGLJEN	3.297	INTERŠPED	RIJEKA
10.10.93	BOBARA	PŠENICA	1.022		METKOVKA METKOVIĆ
16.10.93	OŠLJAK	DIZEL GORIVO	1.193		UVOZ ZA RH
17.10.93	MLAKA	UGLJEN PRAZNI KONTEJNERI	3.365 420	INTERŠPED TRANSADRIA	RIJEKA UNPROFOR,KANADA
24.10.93	MLAKA	UGLJEN PRAZNI KONTEJNERI	3.327	INTERŠPED TRANSADRIA	RIJEKA UNPROFOR,KANADA
17.10.93	SV.JOSIP	VOZILA	355	TRANSADRIA	OPREMA ZA UNPROFOR
26.10.93	SANTA NINA	VOZILA	3.488		
07.10.93	LESLIE LYKES	HUM. POMOČ	10.354	INTERŠPED	CRVENI KRIŽ RH ZEL.POLUMJESEC BIH
23.10.93	LOUISE LYKES	HUM. POMOČ	1.856	INTERŠPED	BIH
13.10.93	RUTH LYKES	ULJE	453	INTERŠPED	BIH
26.10.93	VEŽICA	UGLJEN	3.610	INTERŠPED	RIJEKA

STUDENI

17.11.93	VEŽICA	UGLJEN	3.568	INTERŠPED	RIJEKA
19.11.93	OBROVAC	NATRIJEVA LUŽINA	710	TRANSADRIA	UVOZ U RH
14.11.93	KAPETAN VIJEKO	BRAŠNO ULJE	501 71	INTERŠPED	BIH
22.11.93	VALIO	DIZEL GORIVO	1.530	DEL BAR	ENERGOPETROL PLOČE
27.11.93	MLAKA	UGLJEN	3.326	INTERŠPED	RIJEKA
06.11.93	ANDREY BUBNOV	BOKSIT	3.024	LUKA PLOČE	IZVOZ IZ RH
18.11.93	COSTAS S	BRAŠNO	5.263	INTERŠPED	BIH
08.11.93	JOHN LYKES	HUM.POMOČ	7.348	INTERŠPED	BIH
02.11.93	LETITIA LYKES	HUM. POMOČ	2.386	INTERŠPED	BIH

http://www.slobodanpraljak.com

PROSINAC

03.12.93	**PUĆIŠĆA**	BRAŠNO	600	NERETVAŠPED	METKOVKA METKOVIĆ
06.12.93	**MLAKA**	UGLJEN	3.307	INTERŠPED	RIJEKA
11.12.93	**MLAKA**	UGLJEN	3.300	INTERŠPED	RIJEKA
23.12.93	**KNIN**	UGLJEN	22.968	INTERŠPED	RIJEKA
02.12.93	**MARJORIE LYKES**	HUM. POMOČ	3.618	INTERŠPED	BIH
03.12.98	**ARAB HIND**	HUM. POMOČ	927	TRANŠPED (više ne postoji)	VISOKI SAUDIJSKI KOMESARIJAT PLOČE
24.12.93	**KAPETAN VIJEKO**	GOVEĐE MESO	596	INTERŠPED	BIH
29.12.93	**SABRI**	KRIOLIT	1.025		

http://www.slobodanpraljak.com

MAGNETOFONSKI SNIMAK

172. SJEDNICE PREDSJEDNIŠTVA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE, ODRŽANE 24. OKTOBRA 1992.GODINE

Sjednica je počela u 13,oo sati.

Sjednicom je predsjedavao Alija Izetbegović, predsjednik Predsjedništva.

IZETBEGOVIĆ:

Na dnevnom redu imamo šest tačaka.

Ima li primjedbi na ovaj dnevni red? Ima li kakvog viška u njemu? Ima mnogo materijala. Ovo su neophodne stvari koje moraju da se urade danas.

Tačka 1.

Ima nas dovoljno za kvorum.

Urdba o putnim ispravama

Način da se reguliše status naših gradjana koji su van Republike. Uredbu imate tu. Ima li ovdje nekakvih problema?

GANIĆ:

Izvijestilac je ovdje, predstavnik Vlade.

IZETBEGOVIĆ:

Ima li koga iz Vlade?

LAGUMDŽIJA:

Ne znam da li ima potrebe za obrazloženje.

IZETBEGOVIĆ:

Ima li neko pitanja? Ovo je raspravljeno na Vladi, je li?

PEJANOVIĆ:

...sad naše konsolidovanje. Ako može...ako ne može imati posljedice, onda znači ja nemam dovoljno saznanja i ne treba o tome ni voditi računa.

ZLATKO:

Predsjedniče, ja se izvinjavam što sam upao u sjednicu nepozvan, medjutim hitna je stvar. Nafta nam je došla dole u Split ovih 2o hiljada tona iz Turske. Dole postoji nalog da se ona uputi Direkciji za snabdijevanje za koje kažu da sam je ja uputio. Ja se toga ne sjećam. Da li neko zna. Čekaju na telefonu da javim. Direkcija za snabdijevanje gradjana Sarajeva.

GANIĆ:

Možemo zadržati tu naftu gradu Sarajevu pa ćemo onda vidjeti.

ZLATKO:

Da nije Direkcija za robne rezerve republička?

X:

Ima Direkcija za snabdijevanje pri Skupštini Graa i oni barataju nekim osnovnim prehambenim artiklima. Medjutim, za potrebe Republike naša direkcija za robne rezerve Vlade BiH.

ZLATKO:

Ima Direkcija za humanitarnu pomoć, ali to nije humanitarna. Neka izadje Enes pa neka vidi ili Zlatko sa Silajdžićem kako se to može najbolje riješiti.

http://www.slobodanpraljak.com

X:

Jer ta nafta je bila za merhamet. Sad me Čengić pita odozgo šta će. Nafta će ući u terminal, treba da se zna kome.

PEJANOVIĆ:

Ako je merhametova, onda je merhametova.

IZETBEGOVIĆ:

Ne znam ja. Vlada zna kome je poslala. Ako je poslala Republici, Republici. Ako je poslala dobrotvornom društvu,onda je to njihovo. Ako je Republike, onda se zna gdje ide.

X:

Dobro, izvinjavam se što sam ovako upao.

IZETBEGOVIĆ:

Neka ispitaju je li Merhamet. Darodavac zna komem je dao.

PEJANOVIĆ:

Treba dati onome čije je.

KLJUIĆ:

U Principu sve je jasno. Odmah da vam kažem nešto privatno Tu veče ja sam pokušao da stišavam, jer su i kod mene došli, odnosno kod Talijana pa sam ja otišao kod Talijana i istjerivao ih. Odmah da vam kažem to je heterogenod ruštvo. Neki slušaju, neki kažu "ko te jebe"da budem iskren, tako se oni ophode. To je njihov žargon i u skladu s tim ja sam tad i pokušao kod onih razumninijh da kažem prvo sabur, da spuste loptu, da ode onaj Krupško kod

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA

ARMIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

PRVA MOSTARSKA BRIGADA

VLADA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
na ruke gosp. Rusmira Mahmutčehajić
SARAJEVO

Vaš znak:
Naš znak: 1051/1
Mostar: 21.11.1992

Predmet: Distribucija nafte (dizel D_2) iz Luke Ploče

Dana 2o.11.1992 bili smo u Pločama gdje smo izmedju ostalog došli do saznanja o slijedećem:

U Luku Ploče uplovio je brod iz Turske sa dizel gorivom D_2 koja je istovarena u količini od cca 6.ooo tona, za Republiku Bosnu i Hercegovinu. Saznali smo da raspodjela dizel goriva D_2 još nije izvršena, ali ista se izuzima i distribuira. Nalog za distribuciju daje gospodin Tomo Krstičević iz Zagreba (tel: o41/276-786), tako da je cca 1.ooo tona dizel goriva D_2 izuzeto iz Luke Ploče od strane HVO-a i same Luke Ploče.

ARMIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE Komanda Prve mostarske brigade 1 MOSTAR

ZAPOVJEDNIK
Arif Pašalić

http://www.slobodanpraljak.com

VOJNO IZASLANSTVO REPUBLIKE
DOSNE I HERCEGOVINE U
REPUBLICI HRVATSKOJ
PRIMLJENO — PREDATO putem:
TLF - RRV - RV - PACTOR - PAKET - SAT
Datum: 21. 12. 1992 sati
Primio:

ARMIJA REPUBLIKE BiH
KOMANDA 5.KORPUSA
Pov. 06/1547/2
datum,19.12.1992.godine

VOJNA TAJNA
STROGO POV.
Primjerak br.1

Regulisanje obezbezbjeöenja gorivom,ZAHTJEV, dostavlja.-

VOJNOM IZASLANSTVU ZAGREB

(brigadir Hajro Osmanagiü)

Na osnovu akta broj 02/733-393, Vrhovna komanda nas obavjeätava, da imamo na raspolaganju 200 000 litara doriva D-2 na terminalu "INTERINE" Rijeka.

Tra'imo da se u kontaktu sa snabdevaßem pozovemo na slu'benika "Energopetrola", gosp. Peru Sandraka.Tra'imo od Vas, da äto u kraüem roku provjerite i ispitate moguünost preuzimanja goriva prko lica koje üe te ovlastiti, kako bi mi mogli planirati i uvesti transport goriva.

Ta'imo hitan odgovor!

BS/SÄ

Raöeno u 2 primjerka
i dostavljeno.-
- Vojnom izaslaniku
- a/a

Pomoünik zapovjednika za
logistiku

kap.Beüir Sirovina

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
VRHOVNA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
SARAJEVO

846-1

26.1o.1992

Predmet: 200tona dizel goriva D2
200 tona motornog benzina MB98

Veza Vaš dopis broj: o2/773-279 od o5.1o.1992, molimo vas da u MDD " MERHAMET " Sarajevo dobijete potvrdu-saglasnost za izuzimanje 2oo tona dizel goriva D2 i 2oo tona motornog benzina MB 98 koji se nalazi uskladišten u Splitu (skladište INA-e). Potvrdu treba da potpiše iskljućivo gospodin EDAH HEČIRBEGOVIĆ.
Kada dobijete traženu potvrdu, istu možete poslati u Mostar preko satelitskog telefaksa SDA, Mostar.

Srdačan pozdrav.

ARMIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE MOSTAR

Zapovijednik brigade
Arif Pašalić

http://www.slobodanpraljak.com

Uvoz diesel goriva i motornih benzina u BiH preko hrvatskih luka

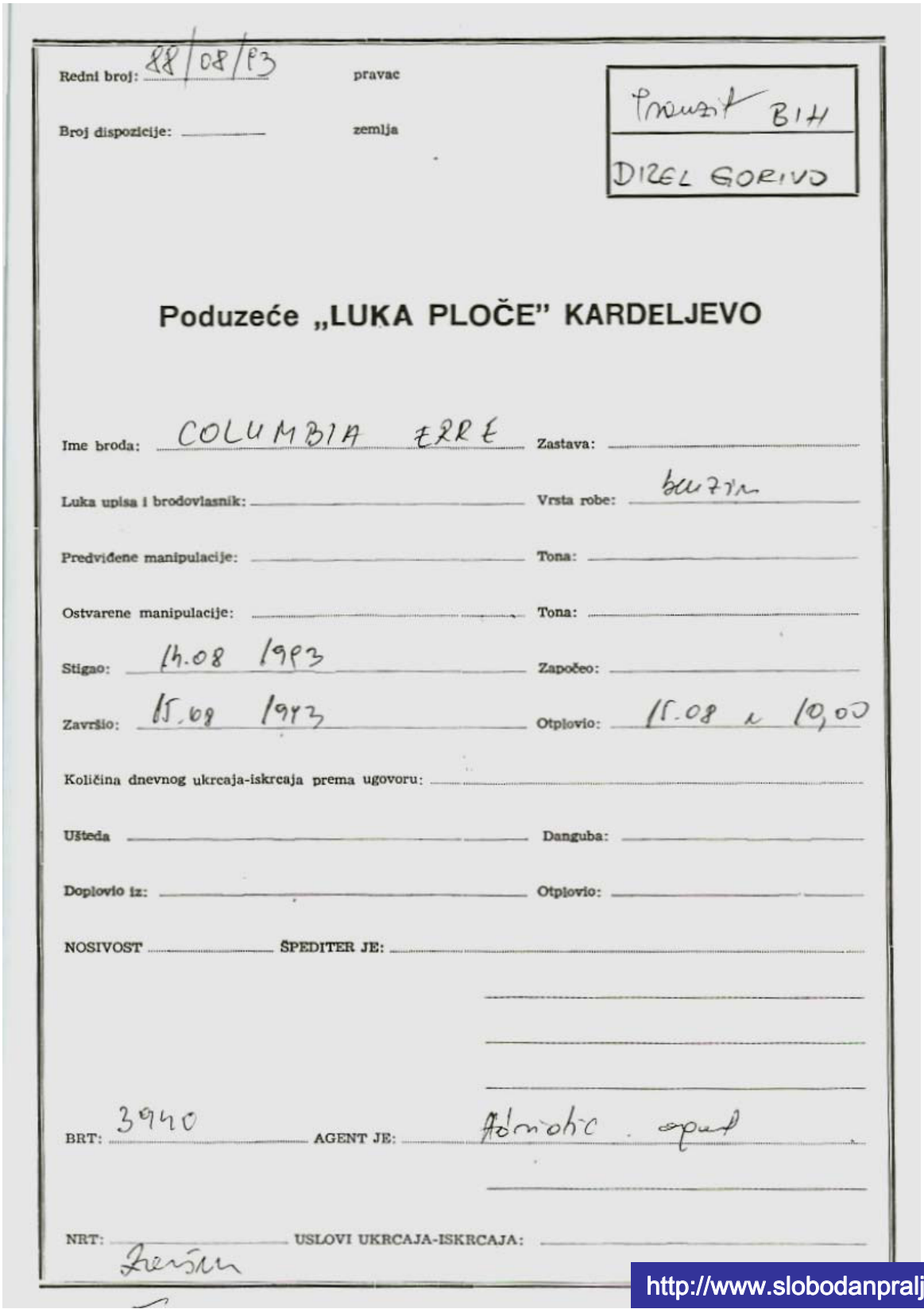

Redni broj: 88/08/93 pravac

Broj dispozicije: _____ zemlja

Tranzit BIH

DIZEL GORIVO

Poduzeće „LUKA PLOČE" KARDELJEVO

Ime broda: COLUMBIA ERRE Zastava: _____

Luka upisa i brodovlasnik: _____ Vrsta robe: benzin

Predviđene manipulacije: _____ Tona: _____

Ostvarene manipulacije: _____ Tona: _____

Stigao: 14.08 1993 Započeo: _____

Završio: 15.08 1993 Otplovio: 15.08 u 10,00

Količina dnevnog ukrcaja-iskrcaja prema ugovoru: _____

Ušteda _____ Danguba: _____

Doplovio iz: _____ Otplovio: _____

NOSIVOST _____ ŠPEDITER JE: _____

BRT: 3940 AGENT JE: Adriatic agent

NRT: _____ USLOVI UKRCAJA-ISKRCAJA: _____

Završen

http://www.slobodanpraljak.com

T. ... 4.89 ...

(4.289,3911)

Problematika

Redni broj	Broj odjel-protokola	Datum	OPIS	OPASKA
1.	Jučko pilatozó		+ 25 % 58	472,50
2.	Primer- odvez		+ 25 % 59	486,12
3.	Gume:			
	$ 600,00			
	Sati 1 x $ ~~68~~,32 39,42		60	708,40
	Sati 1 x $ ~~68~~,32 39,42			
	1 75 %			
	Jučko takto.		1612	
	kg. 4783.132		x $ 1,50 7.174,70	$ 7.534,92
	Manipulacija		1613	
	kg. 4.783.132	x $	1,50 7.174,70	7.533,42

http://www.slobodanpraljak.com

D. P. »LUKA PLOČE«
PLOČE

Ploče, 17.08.93.

MARKETING

ULAZNA - ~~IZLAZNA~~ DISPOZICIJA

Referent: MARKO MUCIĆ	MOLIMO VAS DA PO OVOM NALOGU IZVRŠITE DOLJE NAZNAČENE RADOVE. IZJAVLJUJEMO DA SU NAM POZNATE VAŠE TARIFE I OPĆI UVJETI LUČKOG POSLOVANJA TE DA IM SE BEZUVJETNO PODVRGAVAMO.	Broj dispozicije: 377	
Uvoznik - Izvoznik: "ENERGOPETROL"		Pozicija	Zaključak

Prijevoz. sredstvo	Iz / Za	Skladište	Uvjeti ukrc. / iskrcaja
BROD	SSSR - BiH	TERMINAL TT.	

Broj kartice CZ	CARINSKA DEKLARACIJA BROJ	CARINSKA PRIJAVA BROJ	Ovjera carine	Agent	Uvoz / ~~Tranzit~~ / Izvoz / Razvoz
T-5555/93		IOT - 87/14.08.93.			

Vagon - kamion	Broj kontejnera	Broj koleta	Vrsta pakovanja	Težina kg	Vrsta robe	Oznaka — Markacija - — Dimenzija -	B/L
"COLUMBIA ERNE"			Tekućina	4.783.132 kg	Diesel gorivo "D2"		

PRILOZI

TROŠKOVE FAKTURIRATI

OPIS RADOVA KOJE TREBA IZVRŠITI

MOLIMO ROBU ISKRCATI U SKLADIŠTE TTT.

Pečat i potpis CZ

Datum i sat: 17.8. 10 30

Pečat i potpis naručioca

http://www.slobodanpraljak.com

ADRIATIC-AGENT d.o.o.
MEĐUNARODNA POMORSKA AGENCIJA
INTERNATIONAL SHIPPING AGENCY
58340 PLOČE, Trg Kralja Tomislava 22, P.O.B. 100
TELEPHONE: 79-662, 79-642, 79-622 (ZIP CODE 058)
FAX: 79-602 ● TELEX: AAGENT RH 26-238

ZAPISNIK O ČINJENIČNOM STANJU - STATEMENT OF FACTS AND
I VREMENSKA TABLICA - TIME SHEET

M /B. /S. " COLUMBIA ERRE "

Dne / Date: 15TH AUGUST, 1993.-

	Datum Date	Sat Hour
Stigao Arrived	14/08	1200
Pristao uz obalu Berthed	14/08	1430
Započeo Commenced	14/08	1648
Završio Completed	15/08	0312
Otputovao Sailed	15/08	0915

Predao pismo spremnosti / Notice of readiness tendered: 14.08.93 AT 1200 HRS
Pismo spremnosti prihvaćeno / Nor accepted: 14.08.93 AT 1430
Pruga ili prijev. ugovor / Line or Charter Party:
Teret / Cargo: GASOIL 4.783.132 MTNS
Operacija / Operation: DISCHARGING
Način računanja stojnica / Way of calculating laydays: AS PER C/P

Datum Date	Dan Day	Radilo se - Worked: Vrijeme Time	Ruke Gangs	Grotla br Hatches No.	Upotrebljeno vrijeme - Laydays used: Vrijeme Time	Prekidi Interruptions	Dana Days	Sati Hours	Minuta Minutes	Dozv.vrij.-Time allowed: Dana Days	Sati Hours	Minuta Minutes
14/08	SAT	1200	,,,,,,,	TANKER ARRIVED PLOČE ROADS								
		1312	,,,,,,,	PILOT ON BOARD								
		1312-1430	,,,	BERTHING TIME								
		1512	,,,,,,,	HOSE CONNECTED								
		1648	,,,,,,,	COMMENCED DISCHARGING								
		1648-2400	,,	DISCHARGING								
15/08	SUN	0000-0312	,,	DISCHARGING								
		0312	,,,,,,,	COMPLETED DISCHARGING								
		0712	,,,,,,,	DISCONNECTED HOSE								

Upotrebljeno vrijeme / Total time used: Dana / Days ____ Sati / Hours ____ Minuta / Minutes ____

Dozvoljeno vrijeme / Time allowed: Dana / Days ____ Sati / Hours ____ Minuta / Minutes ____

Danguba - Ušteda / Demurrage - Despatch: Dana / Days ____ Sati / Hours ____ Minuta / Minutes ____

IZNOS - AMOUNT

OPASKE - REMARKS

Krcatelji - Primaoci: Shippers - Receivers:

Agencija: Agency:

Zapovjednik: Master:

http://www.slobodanpraljak.com

Redni broj: 19/01/93 pravac

Broj dispozicije: ..... zemlja

Poduzeće „LUKA PLOČE" KARDELJEVO

Ime broda: SAETTA Zastava: Malta

Luka upisa i brodovlasnik: ..... Vrsta robe: Ulje - sojino

Predviđene manipulacije: ..... Tona: 19.116.437

Ostvarene manipulacije: ..... Tona: .....

Stigao: 20.01 1993 Započeo: .....

Završio: 22.01 1993 Otplovio: 22.01 u 09,30

Količina dnevnog ukrcaja-iskrcaja prema ugovoru: .....

Ušteda ..... Danguba: .....

Doplovio iz: ..... Otplovio: .....

NOSIVOST ..... ŠPEDITER JE: Jugošped - Ploče

BRT: 14.926 AGENT JE: ~~Atlantic~~ Adriatic - agent

NRT: ..... USLOVI UKRCAJA-ISKRCAJA: .....

Zadar

http://www.slobodanpraljak.com

Problematika

Redni broj	Broj odjel-protokola	Datum	OPIS	OPASKA
1.	Lučko pilotaža		+ 25% 4)	$ 1.022,14
2	Primer - odvez		+ 25% 5)	$ 1.528,41
3	Vodo: tono 80		x $ 3,50 6)	$ 273,50
4.	Gume: $ 600,00		7)	$ 678,84
5)	Lučka taksa		(8) $	28.174,00

Vlado 2 Bitt

Ministarstvo za rabljeni promet

poduzetništvo Bitt - 41000 Zagreb

Savska 41

1.	Lučko taksa: kg. 19.116.437	+ $ 1,50	7	$ 28.676,16
2.	kg. 19.116.437	x $ 1,50	8	28.674,66

http://www.slobodanpraljak.com

interšped ploče

međunarodna i unutrašnja špedicija | internationale spedition

DIREKTNA MANIPULACIJA
TRANZIT u BiH

PLOČE, 20. 01. 1993.

Dispozicija br.: [illegible]	DP - LUKA PLOČE Molimo Vas da za naš račun izvršite dolje naznačene radove. Izjavljujemo da su nam poznate Vaše tarife i popis Vašeg Pravilnika te da im se bezuvjetno podvrgavamo.	Pozicija broj: 35-0012
Skladište: [illegible]		Referent: [illegible]

Gat. broj:	Brt.	Teretnica broj:	Broj grotla:	B/L broj:
Ime broda: "[illegible]"	Dolazak broda Dan sat	Luka iskrcaja-ukrcaja:	Dnevna norma:	Porijeklo robe: [illegible]
Zastava:	Početak rač. stojn. Dan sat	Vagon:	Dnevna ušteda:	Bez zapreke:
Nosivost:	Pred. pisma sprem. Dan sat	Kamion:	Dnevna danguba:	Osiguranje:

Opis radova koje treba izvršiti: Brodom "[illegible]" prispjelo je u terminal "Energopetrol" Ploče dizel goriva D-2 : 15.356,815- l. u tranzitu za BiH. Robu uredno utovariti u postavljene kamion cisterne, koje će se otpremati za korisnike u BiH. Cisterna doraja biti tarirane i nakon utovara vagane, a zapreminu (litražu) cisterni poredjuje "Adriainspekt" Ploče.

Prilozi:

Carinski dokumenti: [illegible]	Carinska deklaracija: Carinska popratnica broj: Carinska prijava broj: [illegible] br. [illegible] od [illegible] 1. 93.	UVOZ IZVOZ TRANZIT

Broj Dokumenta	Oznaka	Broj koli.	Vrsta pakovanja	Težina kg-m2	VRSTA ROBE	Uputnica luka-stanica	Veza spis broj
[illegible]		1		15.356.815-	DIZEL D-2		

DP „LUKA PLOČE" p.o.
"TOR LUCKE USLUGE"
Potpis OCZ
[illegible]NSKA ZONA — CUSTAT'S ZONE

Datum i potpis (operativa)

Pečat i potpis naručioca

Međunarodna i unutrašnja špedicija p.o. „interšped" PLOČE

http://www.slobodanpraljak.com

Redni broj: 28/02/93 pravac

Broj dispozicije: _____ zemlja

Poduzeće „LUKA PLOČE" KARDELJEVO

Ime broda: PODUNAVLJE Zastava: _____

Luka upisa i brodovlasnik: _____ Vrsta robe: MB-98

Predviđene manipulacije: _____ Tona: 3,379 3PS

Ostvarene manipulacije: _____ Tona: _____

Stigao: 19.02 1993 Započeo: _____

Završio: 21.02 1993 Otplovio: _____

Količina dnevnog ukrcaja-iskrcaja prema ugovoru: _____

Ušteda _____ Danguba: _____

Doplovio iz: _____ Otplovio: _____

NOSIVOST _____ ŠPEDITER JE: _____

BRT: 2715 AGENT JE: Jadroagent

[redacted]: _____ USLOVI UKRCAJA-ISKRCAJA: _____

http://www.slobodanpraljak.com

Problematika

Redni broj	Broj odjel-protokola	Datum	OPIS	OPASKA
1.	tučko filofoza		+ 25 {72	507.199.-
2.	Prinesi	od	+ 25 {73	459.673.-
3.				
			"INA"	
			Rafinerijo nafte	
			Zeko	
			Tbl /14/8 10	
	tučko taksa:			5.960.720.-
	kg 3.379.398		x Sr 1,50	
			Energopetrol. Zlocf	
				5.958.962.-
	kg 3.379.398		x Sr 1,50	

http://www.slobodanpraljak.com

*
26236 LUKAPL YU
26425 JADRAG RH

PLOCE: 19.2.1993. TLX NO: 264 REF: JB

ZA: LUKA - PLOCE
KOMERCIJALNI SEKTOR
OD: JADROAGENT - PLOCE

REF: MT PODUNAVLJE - ETA 19/1115 - LUCKA TAKSA.

GORE NAVEDENI BROD STIZE U OVU LUKU 19/1115 RADI
ISKRCAJA 3.379.398 KG MB-98 ZA PRIMAOCE ENERGOPETROL
SARAJEVO.
OVIME VAM NAPOMINJEMO DA LUCKU TAKSU NE PLACA BROD
NEGO RAFINERIJA - RIJEKA.

S POSTOVANJEM:

*
26236 LUKAPL YU
26425 JADRAG RH
Teleks:- 317D-** primljen na 01/00/00 u 21 č 35 trajanje: 01 mn 55
Povod kraja veze: 13

http://www.slobodanpraljak.com

Redni broj: 20/09/94 pravac

Broj dispozicije: _____ zemlja

Prova

Poduzeće „LUKA PLOČE" KARDELJEVO

Ime broda: ~ Osjak Zastava: Hrvatska

Luka upisa i brodovlasnik: _____ Vrsta robe: motorni benzin

Predviđene manipulacije: _____ Tona: _____

Ostvarene manipulacije: _____ Tona: _____

Stigao: 8.09.94 Započeo: _____

Završio: 8.09.94 Otplovio: _____

Količina dnevnog ukrcaja-iskrcaja prema ugovoru: _____

Ušteda _____ Danguba: _____

Doplovio iz: _____ Otplovio: _____

NOSIVOST _____ SPEDITER JE: Interšped - Ploče

BRT: _____ AGENT JE: Jadroagent - Ploče

NRT: _____ USLOVI UKRCAJA-ISKRCAJA: _____

Kardelj

http://www.slobodanpraljak.com

Problematika

Redni broj	Broj odjel-protokola	Datum	OPIS	OPASKA
1.	Pilotaža		220	1.116,28 K
2.	Priver/odvez		221	487,79 K
			Energopetrol - ~~[illegible]~~ - Pbae -	
1.	Lučka taksa kg. 1.085.532 x		1,50 $ 522	10.233,05
2.	manipulacija kg 1.085.532 x		1,00 $ 523	K 6.815,29

http://www.slobodanpraljak.com

interšped d.o.o.

međunarodna i unutarnja špedicija | international spedition

58340 PLOČE, Trg Kralja Tomislava 23 • CROATIA

ploče

PLOČE, 08.09. 1994.

DP - LUKA PLOČE

Molimo Vas da za naš račun izvršite dolje naznačene radove, izjavljujemo da su nam poznate Vaše tarife i popis Vašeg Pravilnika te da im se bezuvjetno podvrgavamo.

Dispozicija br.:				Pozicija broj:
Skladište: Terminal "Energopetrol"-a SCZ-e				Referent:
Gat. broj:	Brt.	Teretnica broj: BL.No.1	Broj grotla:	B/L broj:
Ime broda: "OŠLJAK"	Dolazak broda Dan sat	Luka iskrcaja-ukrcaja:	Dnevna norma:	Porijeklo robe:
Zastava:	Početak rač. stojn. Dan sat	Vagon:	Dnevna ušteda:	Bez zapreke:
Nosivost:	Pred. pisma sprem. Dan sat	Kamion:	Dnevna danguba:	Osiguranje:

Opis radova koje treba izvršiti:

Brodom "Ošljak" prispjelo je u Terminal "Energopetrol"-a Ploče po teretnici broj 1/06.09.1994.godine 1.085.532 kg. motornog benzina MB-98. Robu uredno tovariti u postavljene kamion-cisterne koje će se otpremati za korisnike u BiH. Litražu odredjuje "Adriinspekt"-Ploče.

Za sve nejasno nas kontaktirati.

Prilozi:

Carinski dokumenti: I-

Carinska deklaracija: ICD-e 2338/06.09.1994.
Carinska popratnica broj:
Carinska prijava broj:

~~UVOZ~~ IZVOZ ~~TRANZIT~~

Broj dokumenta	Oznaka	Broj koli.	Vrsta pakovanja	Težina kg-m2	VRSTA ROBE	Uputnica luka-stanica	Veza spis broj
		TEKUĆINA		1.085.532	MOTORNI BENZIN MB-98		

ODJEL IZVOZ-UVOZ "Interšped" d.o.o. međunarodna i unutarnja špedicija PLOČE

pečat i potpis SCZ

Datum i potpis (operativa)

Pečat i potpis naručioca

http://www.slobodanpraljak.com

Izvoz BiH u inostranstvo

IZLAZNA DISPOZICIJA
AGENT BRODA : AGENT PLOČE

interšped d.o.o.
međunarodna i unutarnja špedicija | international spedition
58340 PLOČE, Trg Kralja Tomislava 23 • CROATIA
ploče

PLOČE, 02.10. 1993.

DP - LUKA PLOČE

Molimo Vas da za naš račun izvršite dolje naznačene radove, izjavljujemo da su nam poznate Vaše tarife i popis Vašeg Pravilnika te da im se bezuvjetno podvrgavamo.

Dispozicija br.: 31/10				Pozicija broj: 35-PROVOZ
Skladište: OBALA 5 SCZ				Referent: PM
Gat. broj:	Brt.	Teretnica broj:	Broj grotla:	B/L broj: L
Ime broda: " MLAKA "	Dolazak broda: Dan sat	Luka iskrcaja-ukrcaja:	Dnevna norma:	Porijeklo robe: SAD
Zastava: HRVATSKA	Početak rač. stojn.: Dan sat	Vagon:	Dnevna ušteda:	Bez zapreke:
Nosivost:	Pred. pisma sprem.: Dan sat	Kamion:	Dnevna danguba:	Osiguranje:

Opis radova koje treba izvršiti: Kameni ugalj za koksanje na lageru SCZ "Luka Ploče" koji je prispio brodom "FRA MURA" utovariti će se u brod " M L A K A " cca 3.400 Tona .Vlasnik robe je RMK Zenica RH za SALBSTEINEXPORT Robbova 14 Ljubljana i krajnjeg korisnika " PROMETAIK " SRL MILANO Italia

Kontrolu gaza ,utovara i količine ustanoviti će RGH " INSPEKT " Ploče

Prilozi: Rješenje C-ce Ploče broj 413-01/93-01/1228 od 01.10.93.

Carinski dokumenti: T-202/93

Carinska deklaracija:
Carinska popratnica broj: IOT 158/01.05.93.
Carinska prijava broj:

UVOZ
IZVOZ
TRANZIT

Broj dokumenta	Oznaka	Broj koli.	Vrsta pakovanja	Težina kg-m2	VRSTA ROBE	Uputnica luka-stanica	Veza spis broj
m/b " MLAKA "		Rasuto		[illegible]	KAMENI UGALJ		
				5.262.583			

pečat i potpis SCZ

5.10.93
Datum i potpis (operativa)

Pečat i potpis naručioca

http://www.slobodanpraljak.com

IZLAZNA DISPOZICIJA

Interšped d.o.o.
međunarodna i unutarnja špedicija | international spedition

58340 PLOČE, Trg Kralja Tomislava 23 • CROATIA

ploče

PLOČE, 25.10. 1993.

DP - LUKA PLOČE

Molimo Vas da za naš račun izvršite dolje naznačene radove, izjavljujemo da su nam poznate Vaše tarife i popis Vašeg Pravilnika te da im se bezuvjetno podvrgavamo.

Dispozicija br.: 3/93/1				Pozicija broj: 35-PROVOZ
Skladište: SCZ				Referent: PM
Gat. broj:	Brt.	Teretnica broj:	Broj grotla:	B/L broj: 1
Ime broda: " MLAKA "	Dolazak broda Dan sat	Luka iskrcaja-ukrcaja:	Dnevna norma:	Porijeklo robe: SAD
Zastava: HRVATSKA	Početak rač. stojn. Dan sat	Vagon:	Dnevna ušteda:	Bez zapreke:
Nosivost:	Pred. pisma sprem. Dan sat	Kamion:	Dnevna danguba:	Osiguranje:

Opis radova koje treba izvršiti: Kameni ugalj za koksiranje na lageru SCZ " Luka Ploče" koji je prispio brodom " FRA MURA " utovariti će se u brod " MLAKA " cca 3.500.- tona . Vlasnik je RMK Zenica za SALBATRINGEXPORT Ljubljana a krajnji korisnik robe je PROMETALK SRL MILANO.
Roba je prispjela brodom " FRA MURA " po IOT 158/01.05.92. godine.
Kontrolu gaza i utovara vrši INSPEKT KOM Ploče

Prilozi: Rješenje C-ce Ploče broj 413-01/93-01/1328 od 22.10.93.

Carinski dokumenti: T-202/93

Carinska deklaracija:
Carinska popratnica broj:
Carinska prijava broj: IOT 158/01.05.1992.

UVOZ
~~IZVOZ~~
TRANZIT

Broj dokumenta	Oznaka	Broj koli.	Vrsta pakovanja	Težina kg-m2	VRSTA ROBE	Uputnica luka-stanica	Veza spis broj
m/b " MLAKA "		RASUTO	xxxx 3.500,- T		KAMENI UGALJ		
				3.327.666.- kg			

pečat i potpis SCZ

26.10.93

Datum i potpis (operativa)

http://www.slobodanpraljak.com

Kom

interšped ploče

međunarodna i unutrašnja špedicija internationale spedition

IZLAZNA DISPOZICIJA

VLASNIK ROBE: ŠIPAD SARAJEVO

FAKTURIRATI: ŠIPAD SARAJEVO

PLOČE, 4. ol. 1993.

DP - LUKA PLOČE

Molimo Vas da za naš račun izvršite dolje naznačene radove. Izjavljujemo da su nam poznate Vaše tarife i popis Vašeg Pravilnika te da im se bezuvjetno podvrgavamo.

Dispozicija br.: 3/2				Pozicija broj: 30-
Skladište: Terminal drvo				Referent: B.F.
Gat. broj:	Brt.	Teretnica broj:	Broj grotla:	B/L broj:
Ime broda: m/b "[illegible]"	Dolazak broda Dan sat	Luka iskrcaja-ukrcaja: Alexandria/Ploče	Dnevna norma:	Porijeklo robe: BiH
Zastava:	Početak rač. stojn. Dan sat	Vagon:	Dnevna ušteda:	Bez zapreke:
Nosivost:	Pred. pisma sprem. Dan sat	Kamion:	Dnevna danguba:	Osiguranje:

Opis radova koje treba izvršiti Molimo da prema nalogu vlasnika robe Šipad Sarajevo izvršite paletiziranje, pakovanje i utovar niže navedene količine bukove građe za kupca EL FATH Egipat.

Roba se utovara na gore navedeni brod a prema spiskovima koje posjeduje vaša skladišna služba.

Za sve nejasnoće kontaktirati nas.

Prilozi:

Carinski dokumenti:	Carinska deklaracija: Carinska popratnica broj: Carinska prijava broj: Prema specifikaciji	XXXX XXXX TRANZIT

Broj Dokumenta	Oznaka	Broj koli.	Vrsta pakovanja	Težina kg-m2	VRSTA ROBE	Uputnica luka-stanica	Veza spis broj
309.322	komada,	2.048,648 m3			BUKOVA GRAĐA	EGIPAT	

[illegible] p.o.

Pečat i potpis SCZ

Datum i potpis (operativa)

Pečat i potpis naručioca

31/A

http://www.slobodanpraljak.com

OD. »LUKA PLOČE«

DISP 3/922

MB „EL AMRIA" 2

VLASNIK ROBE-KRCATELJ
INTERSPED

ZAKLJUČAK: | KOMISIJA

Porijeklo robe: ŠIPAD - SARAJEVO

rsta robe: BUKOVA OKRAJČENA GRAĐA

kladište: TERMINAL ZA DRVO

Prilog:

okumenat prispjeća: PREMA SPECIFIKACIJI

arinski dokumenat:

ISKLADIŠTENJE ROBE Br. 1

Red. broj	Prevozno sredstvo broj	Datum prispjeća	Koleta: Količina	Koleta: Vrsta	Težina koleta: Brutto	Težina koleta: Netto	Ukupna težina: Brutto	Ukupna težina: Netto	Oznaka robe	Opis manipulacije
MB	EL AMRIA"		60292	KOMADA	725797	m^3				
		DODATNI	RADOVI	1. KOLIČINA OD 286.000 m^3 LETVANA U LUCI.						
				2. CIJELA KOLIČINA PAKOVANA U LUCI.						
				3. KOLIČINA OD 101.000 m^3 ČIŠĆENA U LUCI.						
				4. CIJELA KOLIČINA VEZANA U LUCI SA BANDAŽ TRAKOM OD 19 m/m (1914 VEZA)						
				5. CIJELA KOLIČINA POKRIVENA KROVNOM OPLATOM						
				6. CIJELA KOLIČINA NAKON PAKOVANJA UNESENA U ZATVORENO SKLADIŠTE						
				ROBA SE POČELA PAKOVAT 22-I-93 A ZAVRŠILA 6-III-93						

PRIMJEDBE NA ROBI

17-I 1994 god.

Robu predao skladištar:

Robu primio ekspediter:

http://www.slobodanpraljak.com

ZBRINJAVANJE I LIJEČENJE RANJENIH VOJNIKA A BiH I CIVILA (PRETEŽITO BOŠNJAKA – MUSLIMANA) U BOLNICAMA U REPUBLICI HRVATSKOJ 1992. – 1995.

ČINJENICE

Ukupan broj dokumenata
1180 + tablice hrvatskih bolnica

http://www.slobodanpraljak.com

Bolnice u Republici Hrvatskoj u kojima su zbrinjavani ranjeni vojnici i civili dominantno Bošnjačke (muslimanske) nacionalnosti 1992. – 1995.

Mjesta u Republici Hrvatskoj gdje su liječeni vojnici i civili A BiH:

- Split – Firule
- Split – Križine
- Split – Toplice
- Zagreb
- Karlovac
- Slavonski Brod
- Vinkovci
- Metković
- Krapina
- Varaždinske Toplice

http://www.slobodanpraljak.com

http://www.slobodanpraljak.com

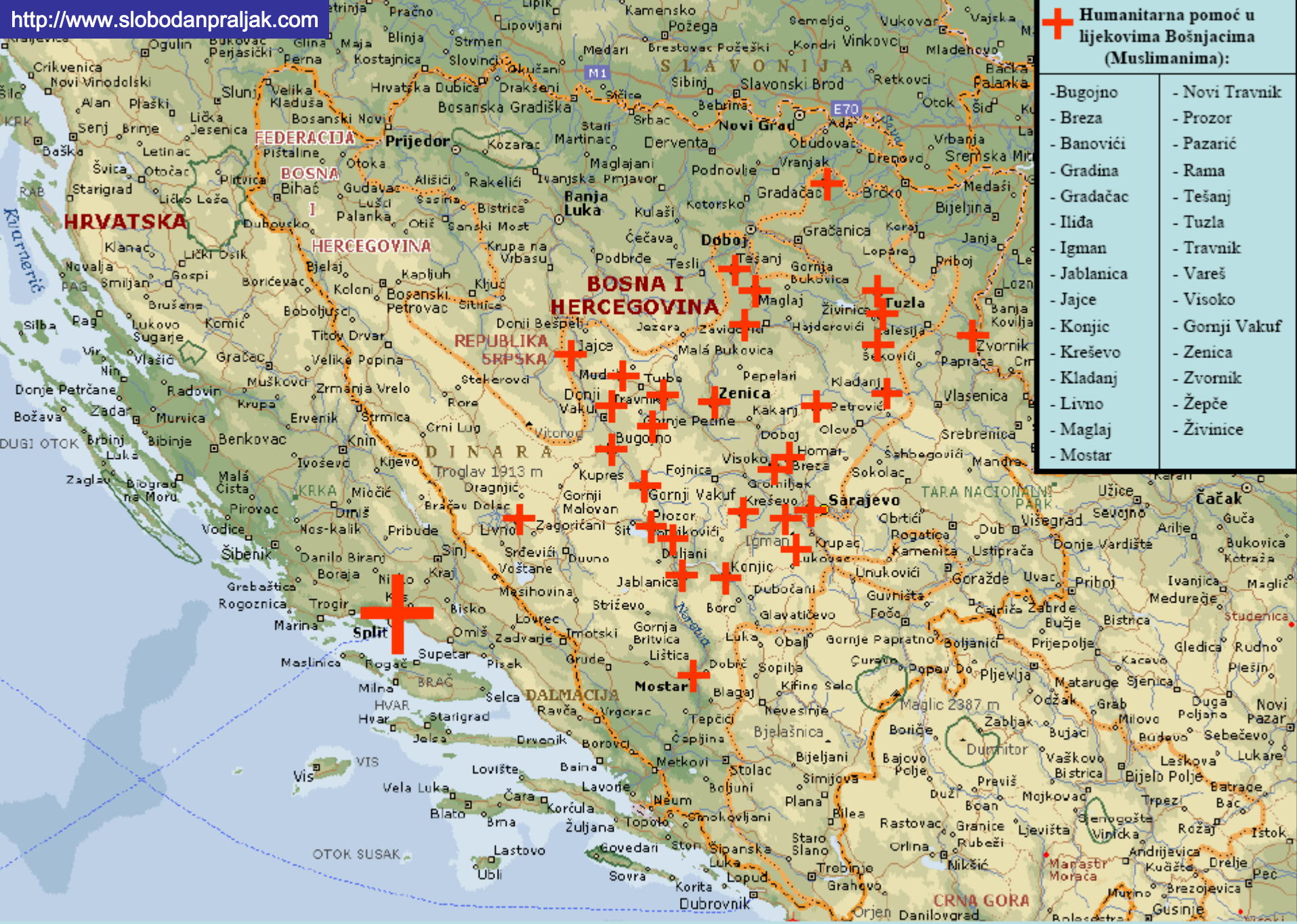

Pomoć u lijekovima dopremana u KBC Split te distribuirana u BiH za pomoć Bošnjacima.

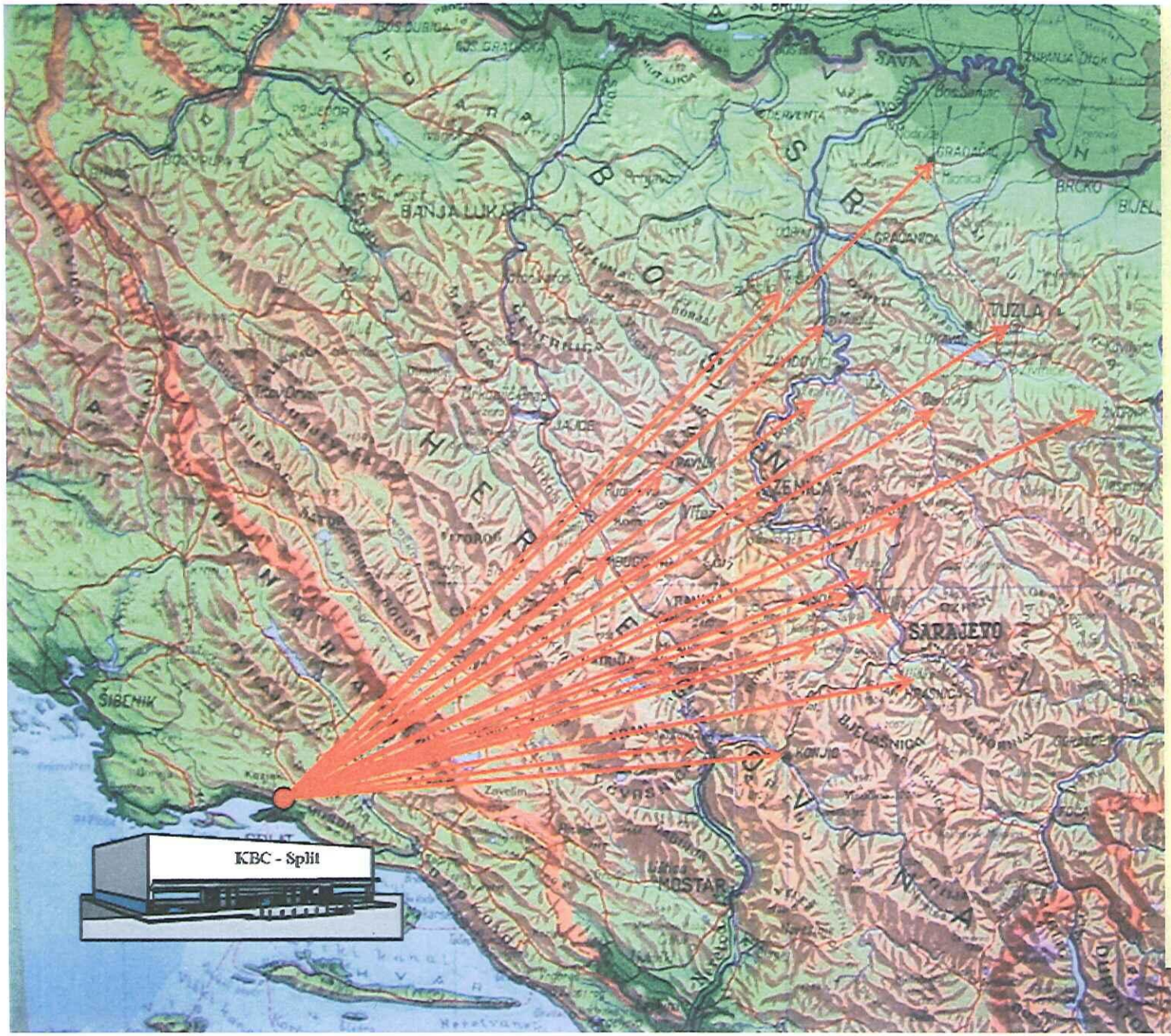

Humanitarna pomoć u lijekovima Muslimanima:

- Bugojno
- Breza
- Banovići
- Gradina
- Gradačac
- Ilida
- Jablanica
- Konjic
- Kreševo
- Kladanj
- Livno
- Maglaj
- Novi Travnik
- Prozor
- Pazarić
- Rama
- Tešanj
- Tuzla
- Vareš
- Visoko
- Gornji Vakuf
- Zenica
- Zvornik
- Žepče

MKS20/3

KLINIČKA BOLNICA SPLIT
21000 SPLIT • Spinčićeva 1
HRVATSKA
Telefon: (021) 556-111
Telefax: (021) 365-738

CLINICAL HOSPITAL SPLIT
21000 SPLIT • Spinčićeva 1
CROATIA
Telephone: (021) 556-111
Fax: (021) 365-738

URED RAVNATELJA
Klasa: 052-01/98-01/08
Ur.br.: 2181-147-98-01-01-1

Split, 17. lipnja 1998.god.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

URED ZA SURADNJU SA
MEĐUNARODNIM KAZNENIM SUDOM

n/r Snježana Bagić, predstojnica

Štovana,

u svezi Vašeg dopisa br. 15-06/98. od 15.06.1998. godine, udovoljavamo Vašem traženju, te Vam dostavljamo podatke o bolesnicima i ranjenicima iz 1992. i 1993. godine, za koje pretpostavljamo da su muslimanske nacionalnosti.

Naime, u našoj medicinskoj dokumentaciji ne postoji rubrika nacionalnost, pa smo se opredjelili za one bolesnike i ranjenike koji su došli iz područja BiH ili su bili izbjeglice u Hrvatskoj iz BiH s karakterističnim (muslimanskim) imenima.

Tijekom 1992. i 1993. god. djelatnici zdravstvene ustanove KB "Firule" u Splitu u sastavu koje se nalaze organizacijske jedinice: "Firule", "Križine" i Toplice pružali su liječničke usluge, odnosno provodili hospitalizaciju civilnih i vojnih osoba muslimanske narodnosti.

Za svakog pojedinog pacijenta voden je protokol o liječenju, odnosno isti su evidentirani u knjigama protokola prijema sa svim relevantnim pokazateljima. Obzirom da je navedene protokole odnosno cjelokupnu dokumentaciju bilo potrebito informatički obraditi, u informatičkom centru KB "Firule" u Splitu izrađen je program, te su svi relevantni pokazatelji (identifikacijski podaci, vrijeme prijema i otpusta, dijagnoza, stanje pacijenta pri otpustu itd.) unešeni u isti.

Iz obrađenog materijala vidljivo je da je tijekom 1992. i 1993. godine u KB "Firule" u Splitu primljeno, hospitalizirano, te nakon provedenog liječenja otpušteno na kućnu njegu ukupno 3.991 osoba muslimanske narodnosti i to prema lokalitetima kako slijedi:

* lokalitet "Firule"	3.329
* lokalitet "Križine"	619
* lokalitet Toplice	43
UKUPNO:	3.991

Svi navedeni podaci mogu biti korišteni pred Međunarodnim sudom u Haagu, po uobičajenoj sudskoj proceduri.

Sa štovanjem,

KLINIČKA BOLNICA SPLIT 1 SPLIT

RAVNATELJ KB SPLIT

Dr.sc. Mihovil Biočić

Udruga hrvatskih liječnika dragovoljaca 1990. - 1991.
Zagreb, Ksaver 200, tel: 01 4603 710, fax: 01 4677 087
E-mail: uhld90_91@uhld.hr
Ur.br. 01-11-05/048 br. 124/05

General pukovnik
Slobodan Praljak
Kraljevec 35, Zagreb

PREDMET: *DOSTAVA PODATAKA*

Poštovani,

Sukladno Vašem zahtjevu, a koji smo dobili preko Ureda za suradnju sa Haškim sudovima Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske, u privitku Vam dostavljamo:

1. *Preliminarno izvješće projekta "Analiza učinkovitosti ratnog zdravstva" – voditelj projekta prof. dr. Andrija Hebrang*
2. *Podaci o liječenim državljanima BiH za vrijeme ratnih djelovanja u BiH u razdoblju 1992. -1995. godine, koji su liječeni u Zdravstvenim ustanovama Republike Hrvatske i to: KB Dubrava, OB Slavoski Brod, OB Karlovac, OB Vinkovci.*

S poštovanjem,

Predsjednik UHLD 90./91.
Dr. Juraj Njavro

UDRUGA HRVATSKIH LIJEČNIKA DRAGOVOLJACA 1990-1991 • ZAGREB • 1

http://www.slobodanpraljak.com

SANITETSKI STOŽER ZA SREDNJU
I SJEVERNU DALMACIJU
Split, 10. travnja 92.

I Z D A T N I C A

Za potrebe MC Bugojno, a na traženje dr. Tamin Akram izdaje se slijedeće:

1. Lijekovi (specifikacija u prilogu)

PRIMIO:

Dr. Tamin Akram

PREDAO:

Mr.ph. J.Portolan
M. Županović, vms

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR 1 SPLIT p.o.

http://www.slobodanpraljak.com

SANITETSKI STOŽER ZA SREDNJU
I SJEVERNU DALMACIJU
Split, 02. lipnja 92.

I Z D A T N I C A

Na traženje Dječje ambasade iz Sarajeva (po preporuci dr. Đ. Hozo), te po odobrenju mr.sc.dr. G.Dodig, za potrebe DZ Breza, KBC Split izdaje slijedeće:

1. Lijekovi (specifikacija u prilogu)
2. Potrošni sanitetski materijal (specifikacija u prilogu)

NAPOMENA: Navedeno je preuzeo ovlašteni vozač Senad Biščević, vozilom marke "Opel rekord", reg.oz. PD 326-71.

PRIMIO:

Dr. Đ. Hozo
Senad Biščević
Biščević

PREDAO:

Mr.ph. J.Portolan
M. Županović,vms

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR 1 SPLIT

http://www.slobodanpraljak.com

SANITETSKI STOŽER ZA SREDNJU
I SEVERNU DALMACIJU
Split, 08. listopada 1992.g

I Z D A T N I C A

Za potrebe općine Banovići, a na zahtjev Merhameta, C. križa, Karitasa, i dr. humanitarnih organizacija Banovići, po odobrenju dr. G.Dodiga izdaje se slijedeće:

1. Lijekovi, dječja hrana i vitaminski preparati
   (specifikacija u prilogu)

NAPOMENA: Robu je preuzela Dragica Sabadoš, po ovlaštenju gore navedenih organizacija.

PRIMIO:
D. Sabadoš
Dragica Sabadoš

PREDAO:
Mr.ph. J. Portolan
M. Županović,vms

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR — SPLIT

MUSLIMANSKO DOBROTVORNO DRUŠTVO MERHAMET PODRUŽNICA BANOVIĆI SARAJEVO

Predato šoferu
Abdulahović Mirzet

http://www.slobodanpraljak.com

SANITETSKI STOŽER ZA SREDNJU
I SJEVERNU DALMACIJU
Split, 06. srpnja 92.

I Z D A T N I C A

Za potrebe Ratne bolnice "Gradina" Tuzla, na traženje dr. Hilmija Efendić, a po odobrenju mr.sc.dr. Gorana Dodig izdaje se slijedeće:

1. Dijagnostika i reagensi - predati sa Odjela za transfuziju krvi (specifikacija u prilogu)
2. Dijagnostika - predata sa Odjela za medicinsku laboratorijsku dijagnostiku (specifikacija u prilogu)
3. Potrošni materijal- preuzet iz skladišta Odjela za hemodijalizu i to:
   - Plivadial S 135 ..... 204 kom
   - AV linije ..... 200 kom
   - Igle 1,6 ..... 500 kom
   - Otopina $P_{10\ E}$ à 10 l ..... 50 kom
   - Otopina $P_{10\ A}$ à 10 l ..... 20 kom
4. Lijekovi (specifikacija u prilogu)

NAPOMENA: U nemogućnosti da KBC Split u cijelosti pomogne obskrbu, zamolili smo i organizaciju "Liječnici bez granica" i proslijedili im Vaš zahtjev.

PRIMIO:
Dr. Hilmija Efendić

PREDAO:
Mr.ph. J.Portolan
M. Županović, vms

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR s.p.o. 1 SPLIT

http://www.slobodanpraljak.com

SANITETSKI STOŽER ZA SREDNJU

I SJEVERNU DALMACIJU

Split, 10. studeni '92.g.

I Z D A T N I C A

Za potrebe RB Gradačac, a na traženje dr. Seada Mehić, te na zamolbu g-dina Bruna Zanin iz Rima koji je predstvanik Karitasa Italija na području Gradačac izdaje se slijedeće:

1. Boca s oksidulom od 10 kg ..... 6 kom
   (Zamjena prazno za puno)
2. Lijekovi (specifikacija u prilogu)

NAPOMENA: Navedeni materijal preuzeo je g-din Bruno Zanin, a do Gradačca materijal prevozi vozač Mersad Kukuruzović, reg. oznake MD 383-80.

Navedeno je poklon KBC-a Split.

PRIMIO:
G-din B.Zanin

PREDAO:
Mr.ph. M.Rašetina
M. Županović,vms

http://www.slobodanpraljak.com

450

441

SANITETSKI STOŽER ZA SREDNJU
I SJEVERNU DALMACIJU
Split, 01. srpnja 92.

I Z D A T N I C A

Za potrebe DZ Gornji Vakuf, na traženje ravnatelja dr. Abdula Granić preko opunomoćnika gosp. Sivre Šaćir, te po odobrenju dr. G.Dodig izdaje se slijedeće:

1. Lijekovi (specifikacija u prilogu)
2. Potrošni sanitetski materijal (specifikacija u prilogu)

PRIMIO:
Dr. Abdul Granić
Sivro Šaćir

PREDAO:
Mr.ph. J.Portolan
M. Županović, vms

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR Split 1

http://www.slobodanpraljak.com

SANITETSKI STOŽER ZA SREDNJU
I SJEVERNU DALMACIJU
Split, 09. listopada 92.g.

I Z D A T N I C A

Za potrebe RB Igman i Štaba oružanih snaga Ilidža, gdje spadaju i Hrasnica, Butmir i Sokolović Kolonija, a na zahtjev dr. Džane Šačić, te po odobrenju dr. Gorana Dodig izdaje se slijedeće:

1. Lijekovi (specifikacija u prilogu)
2. Kompresa od gaze 15x15, 460 x 250 ..... 3 kart. kutije
3. Kompresica od gaze 10x10, 320x250 ..... 2 kart. kutije
4. Individualni zavoj 13x6, 550 kom ..... 1 kart. kutija
5. Individulani zavoj 5x5, 2000 kom ..... 2 vreće

PRIMIO:
Dr. Džana Šačić

PREDAO:
Mr.ph. Mina Rašetina
M. Županović,vms

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR s.p.o. 1 SPLIT

http://www.slobodanpraljak.com

SANITETSKI STOŽER ZA SREDNJU
I SJEVERNU DALMACIJU

Split, 03. lipnja 92.

I Z D A T N I C A

Za potrebe DZ Jablanica, a na traženje dr. Vlatka Ljuban i dr. Alije Šuko, te po odobrenju dr. Gorana Dodig izdaje se slijedeće:

1. Fiksir razvijač à 20 l (za 38 l) ..... 3 kante
2. Rentgen filmovi 24x30/100 kom ..... 5 pak
3. Boca s kisikom od 10 l ..... 3 kom
4. Boca s kisikom od 5 l ..... 3 kom

NAPOMENA: Izvršena je zamjena praznih za pune boce, kao i punjenje u KBC-u.

Navedeni materijal će DZ Jablanica prevesti gdin Safet Begić, sanitetskim vozilom reg.br.KNJ 107-04

PRIMIO:

Dr. Vlatko Ljuban
Safet Begić

PREDAO:

M. Županović vms

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR SPLIT

http://www.slobodanpraljak.com

SANITETSKI STOŽER ZA SREDNJU I SJEVERNU DALMACIJU

Split, 14. srpnja 92.

I Z D A T N I C A

Za potrebe Bolnice Jajce, a na traženje ravnatelja dr. Ismeta Šehalić, te po odobrenju mr.sc.dr. Gorana Dodig izdaje se slijedeće:

1. Lijekovi (specifikacija u prilogu)
2. Sanitetski materijal (specifikacija u prilogu)

NAPOMENA: Za potrebe Bolnice Jajce "Liječnici bez granica" izdali su također lijekove i potrošni sanitetski materijal (specifikacija u prilogu)

PRIMIO:
Dr. Ismet Šehalić

PREDAO:
Mr.ph. Mina Rašetina
M. Županović, vms

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR s p.o. 1 — SPLIT —

http://www.slobodanpraljak.com

SANITETSKI STOŽER ZA SREDNJU
I SJEVERNU DALMACIJU
Split, 17. lipnja 92.

I Z D A T N I C A

Za potrebe DZ Kruščica, općina Jajce, a na traženje dr. Sakib Meštrovac, po odobrenju dr. Gorana Dodig izdaje se slijedeće:

1. Lijekovi (specifikacija u prilogu)
2. Kompresice sterilne 33x35 à 10 kom ..... 140 kom
3. " 14x16 à 10 kom ..... 10 kom
4. Zavoj elastični, razni ..... 60 kom
5. Zavoj 5x7 ..... 100 kom
6. Zavoj 8x5 ..... 50 kom
7. Zavoj 10x4 ..... 50 kom
8. Johnson-Johnson kompresice ..... 1 scat

NAPOMENA: Sav izdati materijal predaje se ovlaštenim osobama i to: Meštorvac Adem, Joldić Nesib i Gulić Nesib.

PRIMIO:
Dr. Sakib Meštrovac

PREDAO:
Mr.ph. J. Portolan
M. Županović, vms

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR SPLIT

http://www.slobodanpraljak.com

SANITETSKI STOŽER ZA SREDNJU
I SJEVERNU DALMACIJU
Split, 20. 05. 1992.

I Z D A T N I C A

Za potrebe DZ Konjic, a na traženje Dr. Sulejmana Mulić, te po odobrenju Mr. sc. dr. G. Dodig, izdaje se slijedeće:

1. Lijekovi (specifikacija u prilogu)
2. Kirurške rukavice, sterilne .....100 pari
3. Zavoj 7 x 5 ..... 100 kom
4. Zavoj 10 x 10 ..... 100 kom

PRIMIO:
Dr. S. Mulić

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR s.p.o. 1 SPLIT

PREDAO:
Mr.ph. J. Portolan
Vms. M,. Županović

http://www.slobodanpraljak.com

540

SANITETSKI STOŽER ZA SREDNJU
I SJEVERNU DALMACIJU
Split, 03. ~~srpnja~~ lipnja 92.

I Z D A T N I C A

Za potrebe DZ Kreševo i Tarčin, a na zahtjev Merhamet - Split izdaje se slijedeće:

1. Jacutin, emulzija à 1000 ml ..... 2 kom

NAPOMENA: Navedeno se može koristiti jedino uz uputstvo liječnika.

PRIMIO:
Salko Šemović
(Merhamet-Split)

PREDAO:
Mr.ph. J.Portolan
M. Županović,vms

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR 1 SPLIT

http://www.slobodanpraljak.com

SANITETSKI STOŽER ZA SREDNJU
I SJEVERNU DALMACIJU

Split, 30. listopada 1992.g.

I Z D A T N I C A

Za potrebe DZ Kladanj, a na zahtjev dr. Muradifa Šarića izdaje se slijedeće:

1. Lijekovi (specifikacija u prilogu)
2. Kompresice 15 x 15, 460 x 250 ..... 2 kart.kutija
3. Mlijeko u prahu (donacija dr.Jakob) ..... 1 kart.kutija
4. Odjevni predmeti (donacija fra Oreč) .... 1 kart.kutija
5. Štrcaljka od 5ml à 100 kom (Sanit.stož.ZG) 10 kutija

NAPOMENA: Navedeni materijal je preuzeo g-dina Ahmed Rustenović br.osobne karte 658/91 SUP Kladanj.

Navedeno se izdaje kao humanitarna pomoć!

PRIMIO:
Dr. M. Šarić
A. Rustenović

PREDAO:
Mr.ph. J.Portolan
M. Županović,vms

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR s.p.o. — SPLIT — 1

http://www.slobodanpraljak.com

457
448

KBC „FIRULE" SPLIT

NEUROPSIHIJATRIJA
OBLIVNO

IZDATNICA

DONACIJA

SPLIT, 15.4.92.

IZDATNICA BR. :
ODJEL :

SKLADIŠTE :
OSOBA :

IZDATNICA DATUM	ARTIKAL	JED. MJ. KONTO	KOL. TRAŽENA KOL. IZDANA	PLANSKA CIJENA VRIJEDNOST
	NEUROCIL TBL à 25 MG	KOM	90 ✓	
	NEUROCIL TBL à 100 MG	KOM	180 ✓	
	FLUPHENAZINE DECANOATE 25 MG/ML	KOM	40 ✓	
	HALOPERIDOL à 2 MG TBL	KOM	300 ✓	
	HALDOL à 40 TBL x 1 MG	KOM	545 ✓	
	HALOPERIDOL 5 à 5 AMP x 1 ML	SCAT	60 ✓	
	HALDOL DECANOAS 50 MG/ML à 3 AMP	SCAT	8 ✓	
	HALDOL DECANOAT 50 MG/ML	KOM	1 ✓	
	HALDOL 10 MG/ML à 30 ML	KOM	5	
	HALOPERIDOL 30 ML 0,2 %	KOM	10	

IZDAO: Rošić

PREUZEO: Postilan

KNJIŽIO:

SANITETSKI STOŽER ZA SREDNJU
I SJEVERNU DALMACIJU
Split, 19. lipnja 92.

I Z D A T N I C A

Za potrebe DZ Maglaj, a na zahtjev dr. Abdulkerim Mulasmaić, a po zahtjevu Ljekarne Maglaj, te po odobrenju mr.sc.dr. G.Dodig izdaje se slijedeće:

1. Lijekovi (specifikacija u prilogu)

NAPOMENA: Materijal je preuzeo Safet Smaić, ovlašten ispred Merhamet Maglaj od Isić Muje.

PRIMIO:

Dr. Abdulkerim Mulasmaić

Safet Smaić

PREDAO:

Mr.ph. J.Portolan

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR SPLIT 1

http://www.slobodanpraljak.com

375-1

SMAJIĆ ef. ADEM
Rijeka
fax: 051/36-098

09.11.1992

Potovani ef. Ademe,

od subote smo u kontaktu sa gosp. Imamović Rasimom i gosp. Kenanom radi preuzimanja 7 tona infuzije i lijekova.

Molimo vas da nam predvidjenu količinu robe, ako možete sačuvate, jer je vrlo teško angažovati kamion iz Rijeke za Mostar.
Prevoznici se teško odlučuju da voze robu za Mostar, jer je isti u ratnoj zoni.
Obavještavamo vas da nam je navedena roba prijeko potrebna jer su opracije na Podvelešu u toku.
Obavještavamo vas da ćemo kontaktirati sa vama na telefon.

Mahsun Selam

Pomočnik zapovjednika za logistiku

Edin Batlak

http://www.slobodanpraljak.com

SANITETSKI STOŽER ZA SREDNJU
I SJEVERNU DALMACIJU
Split, 5. 1. '93.

I Z D A T N I C A

Za potrebe DZ (Ambulanta) Pazarić, na traženje dr. Mirze Iblizović izdaje se slijedeće:

1. Lijekovi (specifikacija u prilogu)

NAPOMENA: Navedeno se izdaje kao humanitarna pomoć.

PRIMIO:
Dr. Mirza Iblizović

PREDAO:
Mr.ph. M.Rašetina
M. Županović,vms

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR R.O. — SPLIT —

http://www.slobodanpraljak.com

SANITETSKI STOŽER ZA SREDNJU
I SJEVERNU DALMACIJU
Split, 15. 05. 1992.

I Z D A T N I C A

Za potrebe Bolnice Tešanj, a na zahtjev dr. Mehmedalije Ajanovića, te po odobrenju dr. Gorana Dodiga, izdaje se slijedeće:

1.	Lijekovi (specifikacija u prilogu)	
2.	Tufer sterilni 33 x 35 à 10 kom	50 kom
3.	Zavoj 8 x 5	100 kom
4.	Zavoj 12 x 10	200 kom
5.	Tuferi sterilni (JOHNSON) 10 x 10 à1200 kom.....	2 kutije
6.	Udlaga Kramerova (vatirana)	15 kom
7.	Milu mil à 300 g x 12	10 kutija
8.	Milu mil à1000 g	10 kom

Napomena: Po preporuce predsjednika Općine Tešanj dr. Muhameda Članjka, materijal se predaje gospodinu Azemu Bašiću. Isti je materijal preuzeo vozilom reg. oznake: DO-155-821.

Primio:

Dr. Mehmedalija Ajanović

Azem Bašić

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR s.p.o. — SPLIT — 1

Predao:

Mr. ph. Jadranka Portolan

Marija Županović, vms

http://www.slobodanpraljak.com

SANITETSKI STOŽER ZA SREDNJU
I SJEVERNU DALMACIJU
Split, 12. lipnja 92.

I Z D A T N I C A

Za potrebe DZ, odnosno RB Tešanja, a na zahtjev prof.dr. Ekrema Ajanović, te po odobrenju mr.sc.dr. Gorana Dodig izdaje se slijedeće:

1. Lijekovi (specifikacija u prilogu)
2. Potrošni sanitetski materijal (specifikacija u prilogu)
3. Mlijeko u prahu, razno ..... 1 kutija

NAPOMENA: Navedeni materijal preuzeo je gdin. Atif Nakić, po ovlaštenju prof.dr. E. Ajanović i predsjednika HVO Tešanj.

PRIMIO:

Prof.dr. E.Ajanović
Atif Nakić

RPEDAO:

Mr.ph. J.Portolan
M. Županović, vms

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR p.o. — SPLIT 1

http://www.slobodanpraljak.com

SANITETSKI STOŽER ZA SREDNJU
I SJEVERNU DALMACMIJU
Split, 01. rujna 92.

I Z D A T N I C A

Za potrebe KMC Tuzla, na zahtjev dr. H. Efendić Hilmije, a po odobrenju mr.sc.dr. Gorana Dodig izdaje se slijedeće:

1. Lijekovi (specifikacija u prilogu)
2. Potrošni sanitetski materijal (specifikacija u prilogu)
3. Tufer 10x10 à 120 kom ..... 18 kutija
4. Pre Nidal mlijeko à 330 g ..... 12 kom

NAPOMENA: Materijal je preuzeo gdin Esad Tutundžić, ovlaštena osoba od strane MUP-a Brčko.

PRIMIO:
Dr. H. Efendić Hilmija
Esad Tutundžić
Tutundžić Esad

PREDAO:
Mr.ph. Mina Rašetina
M. Županović, vms
Županović

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR s.p.o. 1 SPLIT

http://www.slobodanpraljak.com

SANITETSKIS TOŽER ZA SREDNJU
I SJEVERNU DALMACIJU
Split, 03. srpnja 92.

IZDANTICA

Za potrebe DZ Vareš, na zahtjev direktora DZ dr. Jasenka Karamehić i dir. RZ DZ Sarajevo Nenada Babić, po preporuci komandanta operativnog štaba obrane općine Vareš Borivoja Malbašić i župnika Mije Muljić izdaje se slijedeće:

1. Lijekovi (specifikacija u prilogu)
2. Potrošni sanitetski materijal (specifikacija u prilogu)

NAPOMENA: Molimo gore imenovane kao i druge povjerenike DZ Vareš da prije no što dodu po lijekove i sanitetski materija u KBC Split, navrate u Sanitetski stožer za Herceg - Bosnu u Tomislavgrad kako bi u dogovoru s njima realizirali njihove potrebe.

PRIMIO:
Dr. Jasenko Karamehić
gdin Hišam Elaquad

PREDAO:
Mr.ph. Jadranka Portolan
M. Županović, vms

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR p.p. 9 SPLIT

http://www.slobodanpraljak.com

331

SANITETSKI STOŽER ZA SREDNJU
I SJEVERNU DALMACIJU
Split, 24. srpnja 92.

I Z D A T N I C A

Za potrebe DZ Visoko, a za potrebe RB, na traženje dr. Seada Mehičević, te po odobrenju dr. Gorana Dodig izdaje se slijedeće:

I. 1. Lijekovi, razni ..... 10 kartonskih kutija
(Dio donacije dobiven od "Sestre Ančele")

II. 2. Lijekovi, razni ..... 7 kartonskih kutija
(Dio donacije dobiven iz Lyona i Crelmont Ferrant od gđe Miray Petric i gdina Ivana Čulić)

III. 3. Lijekovi, razni ..... 48 kartonskih kutija
(Veći dio donacije dobiven od župe "Santa Lucija" iz Perugija u organizaciji Mirjana i Marka Soldo, posredstvom dr. M.Rakić)

IV. 1. Lijekovi, razni ..... 1 kartonska kutija
(Sadržaj iz raznih donacija)

NAPOMENA: Štovani Naslove, nismo Vam bili u mogućnosti realizirati zahtjev po Vašoj specifikaciji, te smo gdinu Šefiku Sablica savjetovali da preuzme neobradene donacije, koje su bile namijenjene KBC-u Split od donatora iz dijaspore.
Dakle, navedeni materijal je donacija dobivena od donatora, ali nije pregledana. Nadamo se da će te od iste imati barem malu korist.

PRIMIO:
Dr. Sead Mehičević
Šefik Sablica

PREDAO:
Mr.ph. Mina Rašetina
M. Županović, vms

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR S.D.O. 1 SPLIT

http://www.slobodanpraljak.com

SANITETSKI STOŽER ZA SREDNJU
I SJEVERNU DALMACIJU
Split, 16. listopada 92.g.

I Z D A T N I C A

Za potrebe RB Zvornik, na traženje prof.dr.sci. Ismail Hadžiahmetović, KBC Split izdaje slijedeće:

1. Lijekovi (specifikacija u prilogu)
2. Komprese 15x15, 460x250 ..... 1 kutija
3. Komprese 10x10, 320x250 ..... 1 kutija
4. Zavoj razni ..... 1000 kom

NAPOMENA: Navedeni materijal preuzeo je g-din Muriz Rahmanović (Matični br. 1508959183896) vozilom IMV kombi reg. ZV 338-05.

PRIMIO:
Dr. I.Hadžiahmetović
Muriz Rahmanović

PREDAO:
Mr.ph. M.Rašetina
M. Županović,vms

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR s.p.o. 1 SPLIT

http://www.slobodanpraljak.com

SANITETSKI STOŽER ZA SREDNJU
I SJEVERNU DALMACIJU
Split, 15. lipnja 92.

I Z D A T N I C A

Za potrebe HVO Središnja Bosna (Žepče Zavidovići i Maglaj) odnosno za potrebe DZ Žepče, (preko radio amatera Ede Koljatić), a posredstvom gdina Jasenka Mandura iz Šibenika, te po odobrenju mr.sc.dr. G. Dodiga izdaje se slijedeće:

1. Lijekovi (specifikacija u prilogu)
2. Udlaga po Krameru, vatirana (mala + velika) ..... 20 kom
3. Elastični zavoj, razni .....150 kom
4. Sterilne kompresice 33x35 à 10 kom ..... 50 pak
5. Sterilne komprese 14x16 à 10 kom ..... 50 pak
6. Zavoj 5x7 ..... 40 kom
7. Zavoj 10x10 ..... 18 kom
8. Jonson-Jonson kompresice, sintetske á 1200 kom ..... 2 kutije
9. rukavice br. 7 (sterilne) .....500 kom

PRIMIO:

Jasenko Mandura

PREDAO:

Mr.ph. J.Portolan
M. Županović, vms

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR s.p.o. SPLIT

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

ODJEL OBRANE

SEKTOR ZA ZDRAVSTVO
Broj: 02-5/1-65/93
Mostar, 08.06. 1993. god.

RATNA BOLNICA HVO MOSTAR

CENTRALNI MAGAZIN LIJEKOVA I SANITETA HZ HB

POSILJKA LIJEKOVA I SANITETSKOG MATERIJALA ZA ARMIJU BiH

1. Penbritin amp 500mg	9x50kom	3sc
2. Penicillin VK tbl 500mgx500		1sc
3. Zinnat susp 125mg/5mlx35kom		4sc
4. Axoren tbl10mg	15x360kom	2sc
5. Netimicin amp		40kom
6. Phenobarbiton amp 200mg x 100		1 sc
7. Phenobarbiton tbl 30mg x 1000		1sc
8. Phenitoin tbl 100mg x 1000		1sc
9. Heparin amp		80sc
10. Nizatidin amp 100mg x 60		1sc
11. Trental amp 4 x 15ml		4sc
12. Lasdol amp 900mg x 100		1sc
13. Syntocinon 5	6x1ml	20sc
14. Methergin amp	6x1ml	20sc
15. Paracetamol tbl	48kom	50sc
16. Ergomimet tbl 5mg x 10		20sc
17. Metronidazol sol	35 x 100ml	2 sc
18. Dettol sol	12 x 500ml	5sc
19. Amonij sol 1%	5l	2sc
20. Citrosil sol	12 x 1l	1sc
21. Benzalkonij klorid 50%	1l	2 kom

http://www.slobodanpraljak.com

22.	Benzil benzoat sol	1l	2kom
23.	Canesten vag krema 1%	35gr	5sc
24.	Infuzione otopine		1 paleta
25.	Rinfuz lijekovi		2 kutije

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
HRVATSKA ZAJEDNICA
HERCEG-BOSNA
1
MOSTAR
SEKTOR ZA ZDRAVSTVO
OBRANE

NACELNIK SANITETSKOG STOZERA HZ HB

pukovnik

dr Tugomir Gveric

http://www.slobodanpraljak.com

Broj ranjenih vojnika i civila, dominantno muslimanske nacionalnosti, u nekim bolnicama u RH
1992 - 1995

• Split – Firule	**3.329**
• Split - Križine	**619**
• Split – Toplice	**43**
• Zagreb	**2.982**
• Karlovac	**849**
• Slavonski Brod	**2.730**
• Vinkovci	**81**
UKUPNO :	**10.623**

http://www.slobodanpraljak.com

BOLNICA SPLIT - FIRULE

R. BROJ	MBR	PAC	JMBG	DAT_RO	SPOL	KAT_OS	ZANIM	ZAPOS
1	ANI-92-123679	BARJUSAJ NISAD			M	A		
2	ANI-92-134197	PAJEVIĆ HASIBA		18.07.53	Ž	IS1	DOMAĆICA	SUPRUG RADI OŠ."BRATSTVI I JED." MOSTAR
3	ANI-92-143719	KURTOVIĆ OMER		08.06.51	M	A	RADNIK	
4	ANI-92-156638	NOŽIĆ ALIJA, OSMAN		10.06.49	M	JZ	VOJNIK	TO BIH - MOSTAR
5	ANI-92-161661	BEGIĆ ŠEFIK, EMIR		04.10.88	M	IS1	DIJETE	
6	ANI-92-175158	POBRIĆ MUJO, BAJRO		13.10.70	M	A	POLICAJAC	MUP-MOSTAR
7	ANI-92-180083	MUSA GRACIJELA		11.11.72	Ž	J		
8	ANI-92-182196	KAPIDŽIĆ AGNESA, RAMIZ	1012967155022	10.12.67	Ž	IS1	STROJARSKI TEHNIČAR	
9	ANI-92-187955	ZEC SENAD		28.10.79	M	I	UČENIK	
10	ANI-92-200477	BAJRAMOVIĆ ELHAD		16.06.64	M	A	VOJNIK	HVO - STOLAC
11	ANI-92-209056	PEHILJ ALIJA, P.ŠABAN	0702945150003	07.02.45	M	A		HEP "HERCEGOVINA" MOSTAR
12	ANI-92-215145	LETO IBRAHIM, AHMET		01.01.59	M	JZ	VOJNIK	HVO - ČAPLJINA
13	ANI-92-227132	BULJINA NERMIN		01.01.81	M	A	UČENIK	
14	ANI-92-233221	BIJELIĆ SEAD, ALIJA		01.01.65	M	JZ	VOJNIK	HVO - MOSTAR
15	ANI-92-239764	HORMAN HAMID		01.01.54	M	A	VOJNIK	HVO - KONJIC
16	ANI-92-250050	VUK MUSTAFA	0602942150016	06.02.42	M	D	PENZIONER	
17	ANI-92-251173	FIŠIĆ RAMIZ, HUSO		17.02.63	M	J	VOJNIK	HVO - MOSTAR
18	ANI-92-267138	GAČANIN ALMEDIN		10.08.86	M	IS1	DIJETE	
19	ANI-92-269340	MRAKOVIĆ AMIR, MUJO		19.01.91	M	IS1	DIJETE	
20	ANI-92-274027	PECO ELVEDIN, P.MUSTAFA	1110960150035	11.10.60	M	JZ	BOJADISAR	
21	ANI-92-277897	MRŠA ĐENAD, P.FIKRET		30.03.70	M	A	VOJNIK	HVO - LIVNO
22	ANI-92-293910	GAŠTAN FIKRET		01.01.60	M	IS1		
23	ANI-92-304808	MARIĆ EDIN		01.01.65	M	A	VOJNIK	TO BIH - MOSTAR
24	ANI-92-322834	HODŽIĆ SALIH, ČAMIL		07.11.57	M	JV	VOJNIK	TO BIH - SARAJEVO
25	ANI-92-324244	SALIČINOVIĆ ENIZ, ZIHNIJA		01.01.80	M	A	UČENIK	
26	ANI-92-324707	MULIĆ ISMET, ŠERIF		03.05.57	M	A	KLESAR	PRIVATNI OBRTNIK
27	ANI-92-355149	OMANOVIĆ FIKRET		24.12.71	M	A	VOJNIK	TO BIH - ZENICA
28	ANI-92-358044	ZUHRIĆ NIHAD, SAFET		01.01.87	M	A	DIJETE	
29	ANI-92-376921	DAHIĆ ADIL, ADIL	2204960173068	22.04.60	M	J	VOJNIK	TO BIH - OLOVO
30	ANI-92-418921	GOLOŠ MURAT, HALIL		23.01.69	M	J	VOJNIK	HVO - MOSTAR
31	ANI-92-428508	ALIŠIĆ MURIS, MEHMED		03.07.90	M	IS1	DIJETE	
32	ANI-92-446625	ĐUGUM ENISA, P.MEHO		14.04.36	Ž	IS1	DOMAĆICA	
33	ANI-92-449488	KEBO ALMIR, MEHMED		01.10.78	M	IS1	UČENIK	OTAC MEHMED GRAĐEV.PODUZEĆE HERCEGOVINA
34	ANI-92-470161	POTUROVIĆ FIKRET		01.01.60	M	JV	VOJNIK	HVO - JAJCE
35	ANI-92-480905	KRAJINIĆ SABINA, NURIJA	1909927196257	19.09.27	Ž	IS1		
36	DJK-92-60806	ŠEHIĆ ADMIR, SALKO		28.07.81	M	PRA	UČENIK	OTAC SALKO-SOUR INGRO-BUGOJNO,TRGOPROMET
37	DJK-92-74054	JERLAGIĆ ZINA, NIJAZ		05.06.90	Ž	PRA	DIJETE	OTAC RADI SDK TOMISLAVGRAD
38	DJK-92-80820	ČAKAR EVELIN, EFED		25.03.90	M	PRA	DIJETE	OTAC RADI RO "BOSNA" LIVNO
39	DJK-92-105890	PAJEVIĆ IRFAN, EMIN		01.05.91	M	NEZ	DIJETE	
40	DJK-92-111484	RAMIĆ AMILA, ŠEFIK		27.08.91	Ž	SAM	DIJETE	PRIVATNIK
41	DJK-92-121855	BUREK ERVIN, DERVIŠ		29.11.88	M	IS1	DIJETE	
42	DJK-92-124651	BOŠKAILO MAK, ESAD		28.09.91	M	IS1	DIJETE	

BOLNICA SPLIT - FIRULE

R. BROJ	MBR	PAC	JMBG	DAT_RO	SPOL	KAT_OS	ZANIM	ZAPOS
3303	INT-93-262485	SENDIĆ FATIMA, SALIH		01.01.46	Ž	A		
3304	KIR-93-262220	SENDIĆ FATIMA, SALIH		01.01.46	Ž	A		
3305	DJK-93-267260	REDŽIĆ HASIB, ŠERIF	0705989190028	07.05.89	M	IS1	DIJETE	
3306	DJK-93-266585	REDŽIĆ HASIB, ŠERIF	0705989190028	07.05.89	M	IS1	DIJETE	
3307	PLU-93-281840	KAPETANOVIĆ JASMINA, OSMAN		24.10.42	Ž	IS1		
3308	ODK-93-259853	HASANBEGOVIĆ MIRZA, ESAD		01.02.84	M	IS1	UČENIK	
3309	ZAR-93-290718	PLAVUŠKIĆ FAHRUDIN, SMAJO		26.08.64	M	IS1		
3310	ZAR-93-290130	ĆUSTOVIĆ ARNELA, AVDO		10.12.91	Ž	IS1	DIJETE	
3311	ORT-93-301754	ISAK SEMKA		15.03.08	Ž	A	DOMAĆICA	
3312	NEO-93-316539	JURIĆ M, LEJLA		03.10.93	M	IS1	DIJETE	
3313	INT-93-325472	DELIĆ SMAIL, SMAIL		20.08.41	M	IS1		
3314	INT-93-325399	GRĐO FADILA, P.MEHO		25.08.16	Ž	IS1		
3315	NRL-93-342113	ĆUSTOVIĆ ARIF, BEGO		13.03.32	M	IS1		
3316	DJK-93-6593	ČOLAKOVIĆ AMRA, EKREM		10.09.73	Ž	IS1		
3317	DJK-93-6577	ČOLAKOVIĆ ARMIN, ALIJA		03.01.93	M	IS1	DIJETE	
3318	ONK-93-59717	KEVRIĆ SABIRA, TAHIR		12.07.30	Ž	D		
3319	KIR-93-387845	ŠEHIĆ ŠEMSO, ŠERIF		05.06.33	M	IS1		
3320	PSH-93-376434	KASANOVIĆ ALMA, SULEJMAN		05.11.76	Ž	IS1		
3321	URO-93-376350	SMAILHODŽIĆ AMAR		05.07.70	M	IS1		
3322	ORL-93-376012	ŠPUREN AHMO, MEHO		15.12.55	M	IS1		
3323	GIN-93-397752	HEGANOVIĆ ZILHA, IBRAHIM		10.08.71	Ž	IS1		
3324	PLU-93-306910	ŠAHBAS HASAN, SELIM		24.04.34	M	IS1	PREČIZNI MEHANIČAR	ŠAHBAZ HASAN OBRTNIK LIVNO
3325	NEO-93-404079	HEGANOVIĆ M, ZILHA		23.12.93	M	IS1	DIJETE	
3326	GIN-93-407676	DERVIŠIĆ LATIFA, HASAN		25.10.56	Ž	IS1		
3327	ORL-93-409078	ŠPUREN AHMO, MEHO		15.12.55	M	IS1		
3328	PSH-93-414151	OSMANOVIĆ MAIDA			Ž	IS1		
3329	NEO-93-414654	DERVIŠIĆ Ž, LATIFA		30.12.93	Ž	IS1	DIJETE	

BOLNICA SPLIT-KRIZINE

R. broj	PAC	MBR	ODJ	DAT_PR	DAT_OT	KON_DG	NAP	DAT_SM
1	RAHMAN ABDUR	6434	ORTOPEDIJA	5.10.1992	20.11.1992	991		
2	FADILA ALJOVI]	6568	GRUDNA KIRURG.	9.10.1992	23.10.1992			
3	ETHEM ALI]	8446	TRAUMATOLOGIJA	23.12.1992	19.2.1993	820		
4	HANKIJA BARJAKTAREVI]	5617	NEUROLOGIJA	3.9.1992	21.9.1992	434.0		
5	ENVER BAJRAMOVI]	5822	ORTOPEDIJA	11.9.1992	21.11.1992	730.0		
6	SENAD BELKO	5875	ORTOPEDIJA	14.9.1992	19.10.1992	881.0		
7	HALID BAJRI]	5903	CIT	15.9.1992	20.9.1992	818.1		
8	ZJAJO BARHUDIN	6072	KIT	21.9.1992	1.10.1992	532.0		
9	HALID BAJRI]	6084	KIT-ORL	20.9.1992	26.1.1993	991		
10	FAHRUDIN BA[OVI]	6150	ORTOPEDIJA	24.9.1992	26.9.1992	825.0		
11	HANKIJA BAJRAKTAROVI]	6609	NEUROLOGIJA	12.10.1992	29.11.1992	434		
12	HUSO BJELAVAC	6901	ORTOPEDIJA	22.10.1992	4.11.1992	897		
13	EMINA BOROV^KI]	7024	O^NO	28.10.1992	23.11.1992	366		
14	MOHAMED BAN FARHAT	7173	GRUDNA KIRURG.	2.11.1992	23.11.1992	550		
15	BEJDO BUNAR	7854	NEUROLOGIJA	30.11.1992	8.12.1992	295		
16	BELMA BA[I]	7870	OP]A KIRURGIJA	30.11.1992	7.12.1992	540		
17	SAFET BEGLEROVI]	8520	OP]A KIRURGIJA	28.12.1992	18.2.1993	949		
18	ALMIR BEGLEROVI]	8525	OP]A KIRURGIJA	28.12.1992	18.2.1993	948		
19	SALIH ^OLAKOVI]	5565	UROLOGIJA	1.9.1992	14.9.1992	600.0		
20	RIFET ^ARDAKOVI]	6115	INTERNO GASTRO	23.9.1992	14.10.1992	531.7		
21	IBRAHIM ^ELIKOVI]	6367	ORTOPEDIJA	2.10.1992	8.10.1992	820.0		
22	HILMO ^USTOVI]	6808	GRUDNA KIRURG.	19.10.1992	20.11.1992	908		
23	SMAJO ^EVRA	7112	KIT	30.10.1992	9.11.1992	540		
24	ASIM ^AMPARA	7351	PLAST. KIRURG.	9.11.1992	24.11.1992	953.1		
25	ADEM ^IZMI]	7961	ORTOPEDIJA	3.12.1992	23.12.1992	891.0		
26	ZINAJDA ^ATI]	8379	INTERNO HEMAT.	21.12.1992	23.12.1992	174.8		
27	SEJHUDIN ^EMER	8454	INTERNO HEMAT.	24.12.1992	8.1.1993	577		
28	ZINAIDA]ATI]	5762	INTERNO GASTRO	9.9.1992	23.9.1992	174.8		
29	ZINAIDA]ATI]	7693	INTERNO HEMAT.	23.11.1992	25.11.1992	174		
30	AZRA DEDI]	5926	OP]A KIRURGIJA	15.9.1992	25.9.1992	540.9		
31	MIRSAD DELI]	5966	OP]E INTERNO	17.9.1992	24.9.1992	586		
32	MIRSAD DELI]	6157	PLAST. KIRURG.	24.9.1992	22.10.1992	991.2		
33	HASAN DEMIROVI]	6740	ORTOPEDIJA	16.10.1992	1.11.1992	823		
34	AZRA DEDI]	7725	OP]A KIRURGIJA	24.11.1992	7.12.1992	540		
35	VAHIDA DUVNJAK	7743	NEUROLOGIJA	25.11.1992	16.12.1992	309		

BOLNICA SPLIT-KRIZINE

R. broj	PAC	MBR	ODJ	DAT_PR	DAT_OT	KON_DG	NAP	DAT_SM
596	BELMA KULALGI]	6008	PLAST. KIRURG.	12.10.1993	22.10.1993	882.2		
597	MUJESIRA KADENI]	6028	GRUDNA KIRURG.	13.10.1993	20.10.1993	217		
598	MEHO KOVA^I]	6223	INTERNO NEFR.	21.10.1993	29.10.1993	585		
599	ARNIR KLAI]	6496	INTERNO KARD.	3.11.1993	12.11.1993	414		
600	MIRZA KOZARI]	6939	PLAST. KIRURG.	25.11.1993	8.12.1993	929.0		
601	ERMINA KADIJEVI]	7278	GRUDNA KIRURG.	13.12.1993	24.12.1993	174.4		
602	ERMINA KADIJEVI]	7614	GRUDNA KIRURG.	30.12.1993	14.1.1994	174		
603	ALISA LAKA^A	7313	GRUDNA KIRURG.	14.12.1993	17.12.1993	540.9		
604	MUSTAFA MORI]	5413	CIT-KIT-INTER.	13.9.1993	29.9.1993			
605	RE[AD MUJAKOVI]	7011	GRUDNA KIRURG.	30.11.1993	1.12.1993	550		
606	ERMINIJA MILETI]	7126	INTERNO KARD.	6.12.1993	17.12.1993	425.9		
607	REFIK OMERAGI]	7367	PLAST. KIRURG.	17.12.1993	13.1.1994	707		
608	MUHAMED PAFULOVI]	5670	ORTOPEDIJA	24.9.1993			HVO	
609	MALDA RELJANOVI]	5272	NEUROLOGIJA	6.9.1993	24.11.1993	293		
610	SELIM SMAJLOVI]	5323	OP]E INTERNO	8.9.1993	1.10.1993	571		
611	VASVA SALKOVI]	6579	ORTOPEDIJA	8.11.1993	15.11.1993	820		
612	HERMINA SMERNJAK	6819	NEUROLOGIJA	21.11.1993	25.11.1993	434		25.11.1993
613	AID SULTANOVI]	7066	PLAST. KIRURG.	1.12.1993	8.12.1993	924.0		
614	TADA [ALINOVI]	7271	CIT	13.12.1993	14.12.1993	577		14.12.1993
615	HAMZALIJA TAHI]	5186	OP]A KIRURGIJA	1.9.1993		150		8.9.1993
616	SARAFIN TEKLI]	5598	INTERNO HEMAT.	21.9.1993	24.9.1993	157		
617	SARAFIN TEKLI]	6019	INTERNO GASTRO	12.10.1993	12.11.1993	576		
618	SARAFINA VRANJE[	5202	GRUDNA KIRURG.	2.9.1993	8.9.1993	574		
619	ILKA @ULJ	5769	INTERNO GASTRO	29.9.1993	13.11.1993	585		

BOLNICA SPLIT - TOPLICE

R. Broj	MBR	PAC	JMBG	DAT_RO	SPOL	ZANIM	ZAPOS
1	527	HUMA DURAKOVIĆ, POK. ALIJA		15.03.09	Ž		
2	586	IBRAHIM KOLUDER	2503943150000	25.03.43	M	INŽENJER	POŠTA MOSTAR
3	620	HALIDA SEFEROVIĆ, POK. SMAIL. ISLAMOVIĆ	1410949196256	14.10.49	Ž		
4	627	DJULA OMERHODŽIĆ, R. DIZDAREVIĆ		1928	Ž		
5	634	ENVER JAKUPOVIĆ, SALKO		27.03.46	M		HVO
6	672	ZUHRA KALENDER	1312924145000	13.12.24	Ž		ZAJEDNICA SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE
7	724	HALIDA SEFEROVIĆ, POK. SMAIL, ISLAMOVIĆ	1410949196256	14.10.49	Ž		
8	875	MUSTAFA HRUSTANBEGOVIĆ, POK. HASAN	1808942180021	18.08.42	M		HVO BIH
9	885	HUSEIN BOBIĆ, SALKO	1712968150042	17.12.68	M		HVO BIH
10	902	NEĐIJA AGIĆ, NEĐIJA	1007947107087	10.07.47	Ž	DOMAĆICA	
11	912	FAHRUDIN BAŠOVIĆ, ISMET	0810963171538	08.10.63	M		
12	928	SMAIL GULIAJ, POK. JUSUF		25.11.39	M	UMIROVLJENIK	
13	929	SAFET MEKIĆ		15.03.41	M		
14	946	MIRSAD MUSTAPIĆ, KADRIJA		19.04.67	M	VOJNIK	TO BIH, SPEC. JED. HRASNICA
15	956	MIRSAD DELIĆ, SALE		09.05.71	M		MUP BIH
16	967	SALKO RAHMANOVIĆ, HAMID	0307949142076	03.07.49	M		
17	971	MEHMED KATIĆ, EJUB		01.01.51	M		TO BIH
18	996	BAJRO TANOVIĆ, POK. ZEČIR	2410947151488	24.10.47	M		TO BIH
19	1000	ESMA LEHOVAC, RAGIB, R. ČATIĆ	1004934188909	10.04.34	Ž		
20	1017	SALIH MEŠINOVIĆ, RAMO		28.02.68	M	VOJNIK	TO BIH, ODRED ŠERIĆI
21	1042	ZEKERIJA RIBIĆ, RIZAH		05.02.54	M	VOJNIK	HVO - ARMIJA BIH, 108 BRIGADA
22	1055	ASIM ČAMPARA	1911931150000	19.11.31	M		HVO - TO BIH
23	1067	ISMET OREČ, HUSO	1405958131538	14.05.58	M		ARMIJA BIH
24	1075	EMIR ZJAJO		10.10.53	M		HVO BIH
25	1081	ZINETA BROJNA, DESTO	2701962789531	27.01.62	Ž		
26	1089	SULEJMAN DEDIĆ, POK. ŠAĆIR		17.05.44	M		ARMIJA BIH
27	1098	ALMIR PALALIĆ, NAZIF		15.10.70	M		TO BIH D. VAKUF
28	1143	ADEM ČIZMIĆ, RAMO	2401963112450	24.01.63	M		ARMIJA BIH, I KRAJIŠKI BATALJON
29	70	VASVA ZAHIROVIĆ, HARIS	0610987198101	06.10.87	Ž		
30	73	ADELA SALČIN, IRMAN		30.01.70	Ž	UČENIK	OTAC ARMIJA BIH
31	101	SENAD BARALIJA	0701971153162	07.01.71	M		ARMIJA BIH, I MOSTARSKA BRIGADA
32	107	MIRSAD ILRAH, MUHAREM	2409965102089	24.09.65	M		HVO, BRIGADA PETAR KREŠIMIR IV
33	122	SADIK ADŽIJAJ, KAMBER	2006927131517	20.06.27	M		
34	123	FIKRET POTUROVIĆ, OSMO		08.12.58	M		ARMIJA BIH

BOLNICA SPLIT - TOPLICE

R. Broj	OPASKA	BR_ST	MJST_RO	STAN	PRIV_PR	DAT_PRIJ	DAT_OTPU
35		OŽENJEN		MAGLAJ, MISUNCI 26		20.01.93	09.02.93
36		NEOŽENJEN		MOSTAR		20.01.93	09.02.93
37		OŽENJEN		SARAJEVO		21.01.93	25.01.93
38	IZBJEGLICA, OS.K. 60216-3372 MAKARSKA	OŽENJEN		PROZOR	MAKARSKA	26.01.93	02.03.93
39				POČITELJ		15.03.93	30.06.93
40		NEOŽENJEN		LIVNO		03.08.93	04.09.93
41	IZBJEGLICA IZ SARAJEVA	OŽENJEN		SARAJEVO	SPLIT, ŠKRAPE 16	10.08.93	16.09.93
42		OŽENJEN		MOSTAR, KOLODVORSKA 48		30.08.93	04.10.93
43		OŽENJEN		VITEZ		09.12.93	24.03.94

http://www.slobodanpraljak.com

BOLNICA "ZAGREB - DUBRAVA"

R. broj	MATIČNI BROJ PACIJENTA	IME OSOBE	PREZIME OSOBE	IME OCA-MAJKE	DATUM ROĐENJA	MJESTO ROĐENJA	SPOL OSOBE	PREBIVALIŠTE	ADRESA PREBIVALIŠTA	DATATU PRIJEMA	NAČIN PRIJEMA	DATUM OTPUŠTANJA	RAZLOG OPUŠTANJA	DIJAGNOZA
1	38604	ABAZ	MUSLIĆ	DŽEMIL	12.12.1956	ZENICA	MUŠKI	ZENICA	I.G.KOVAČIĆA 40	13.9.1992	H,KIR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: E919,.	14.9.1992	Upućen: SV.DUH ZG.	Datum ranjavanja-13.09.1992
2	ANR-5272/92	ABAZ	BRDAR		1.1.1960		MUŠKI	DERVENTA		30.6.1992	H,ANR,Vrsta ozljede: SO,Dijag.: E991.2,.	1.7.1992	Upućen: SL.POŽEGA	Datum ranjavanja-30.06.1992
3		ABDEL	GOLIĆ	AGO	24.5.1971	DERVENTA	MUŠKI	DERVENTA		15.7.1992	H,KIR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: ,.	17.7.1992		Datum ranjavanja-15.07.1992
4	2956	ABDULAH	JEGIĆ	MUSTAFA	20.3.1961	DERVENTA	MUŠKI	SL.BROD	ŽELJEZNIČKA 12	10.8.1992	H,URL,Dijag.: ,.	18.8.1992		Datum ranjavanja-10.08.1992
5	7418	ABDULAH	KASUMOVIĆ		1.1.1957	DERVENTA	MUŠKI	DERVENTA	H.KIKIĆA 78	27.6.1992	A,KIR,Vrsta ozljede: SO,Dijag.: ,.	27.6.1992		Datum ranjavanja-27.05.1992
6	ANR-2451/92	ABDULAH	HAVIĆ		1.1.1956		MUŠKI	BOS.BROD		23.4.1992	H,ANR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: 800.3,813.3,812.1	24.4.1992	Upućen: UMRO	Datum ranjavanja-23.04.1992
7	16477	ABDULAH	ČAMBIĆ	MUJO	1.1.1929	MODRIČA	MUŠKI	MODRIČA	8. SEPTEMBAR	16.5.1992	H,KIR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: E993,.	23.5.1992	Upućen: ZAGREB	Datum ranjavanja-16.05.1992
8	8472	ABDULMANEF	SMAJLOVIĆ		1.1.1973	B.DUBOČAC	MUŠKI	BOS.BROD	B.DUBOČAC	12.7.1992	A,KIR,Vrsta ozljede: OP,Dijag.: ,.	12.7.1992		Datum ranjavanja-12.07.1992
9	37952	ABDURAHMAN	DJEDOVIĆ	IBRO	4.9.1957	KITAČ	MUŠKI	ZAGREB	BOGIŠIĆEVA 22	9.9.1992	H,KIR,Vrsta ozljede: SO,Dijag.: ,.	11.9.1992		Datum ranjavanja-09.09.1992
10	KIR-18952/92	ABID	KADRIĆ	SALIH	3.11.1953	VIŠEGRAD	MUŠKI	MODRIČA	ŽELJEZNIČKA 12	29.5.1992	H,TRA,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: E991.9,.	3.6.1992	Upućen: ČAKOVEC	Datum ranjavanja-29.05.1992
11	27268	ADAM	MRKONJIĆ	ALIJA	8.5.1958	KOTORSKO	MUŠKI	DOBOJ	KOTORSKO	9.7.1992	H,KIR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: 991.9,.	13.7.1992		Datum ranjavanja-09.07.1992
12	34548	ADAM	MAJSTORIĆ	JOZO	1.1.1908	KORAĆE	MUŠKI	KORAĆE	KORAĆE	19.8.1992	H,KIR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: 993,.	21.8.1992	Upućen: SV.DUH-ZG	Datum ranjavanja-19.08.1992
13	27607	ADAM	LIPOVAC	IVAN	18.9.1957	KORAĆE	MUŠKI	BOS.BROD	KORAĆE 64	11.7.1992	H,KIR,Vrsta ozljede: SO,Dijag.: 991.2,.	22.7.1992		Datum ranjavanja-11.07.1992
14	28282	ADAM	JANJIĆ	MARKO	10.2.1972	DERVENTA	MUŠKI	DERVENTA	N.LUŽANI 107	15.7.1992	H,KIR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: ,.	17.7.1992		Datum ranjavanja-15.07.1992
15	3471	ADEM	BAŠĆAUŠEVIĆ		1.1.1960	DOBOJ	MUŠKI	ORAŠJE	ORAŠJE 38	27.4.1992	A,KIR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: ,.	27.4.1992		Datum ranjavanja-24.04.1992
16	9788	ADEM	EMIĆ	SULEJMAN	3.9.1948	OŽJAK	MUŠKI	OŽJAK	REĐE PROBIĆA BB	1.8.1992	A,KIR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: ,.	1.8.1992		Datum ranjavanja-01.08.1992
17	10017	ADEM	BAŠĆALUŠEVIĆ		1.1.1956		MUŠKI	BOS.BROD		3.4.1992	H,KIR,Dijag.: E991.2,.	23.4.1992	Upućen: KLIČ	Datum ranjavanja-03.04.1992
18	KIR-25973/92	ADEM	JAŠAREVIĆ	AHMET	5.2.1974	SL.BROD	MUŠKI	BOS.BROD	SKELE LAMELE 2	4.7.1992	H,KIR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: ,.	13.7.1992		Datum ranjavanja-04.07.1992
19	KIR-12609/92	ADEM	SIVIĆ	MURE	12.1.1955	CAZIN	MUŠKI	GROSUPLJE	ZDENSKA VAS 42	26.4.1992	H,TRA,Vrsta ozljede: SO,Dijag.: E991.2,.	30.4.1992	Upućen: ZAGREB	Datum ranjavanja-26.04.1992
20	NEP-92/6460	ADEM	BAJRAMOVIĆ		1.1.1957		MUŠKI			18.5.1992	H,NEP,Dijag.: ,.	1.6.1992		
21	PRIJEPIS	ADEM	VEHABOVIĆ		1.1.1950		MUŠKI	BOS.KOBAŠ	BOS.KOBAŠ	30.11.1992	H,KIR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: ,.	16.12.1992		Datum ranjavanja-28.11.1992
22	36053	ADEM	VEHABOVIĆ		1.1.1950		MUŠKI	BOS.KOBAŠ	BOS.KOBAŠ	28.11.1992	H,ANR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: E991.9,.	30.11.1992	Upućen: KIR	Datum ranjavanja-28.11.1992
23	ANR-27011/92	ADIL	KARAMEHIĆ		1.1.1960		MUŠKI			9.7.1992	H,ANR,Dijag.: ,.	12.7.1992	Upućen: NOVA BOL.ZG.	Datum ranjavanja-09.07.1992
24	32276	ADIS	MUJKIĆ	FAHIR	1.1.1981	GRADAČAC	MUŠKI	MODRIČA	MODRIČKI LUG	8.8.1992	H,KIR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: 891,.	11.8.1992		Datum ranjavanja-08.07.1992
25	KIR-18358/93	ADMIR	MURATOVIĆ	MEVLUDIN	26.6.1969	BRČKO	MUŠKI	BRČKO	J.KOBIĆA BB	28.6.1993	H,KIR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: E991,.	14.7.1993		Datum ranjavanja-28.06.1993
26	7291	ADMIR	OGREŠIĆ		1.1.1969	BOS.BROD	MUŠKI	BOS.BROD		25.6.1992	A,KIR,Vrsta ozljede: SO,Dijag.: ,.	25.6.1992		Datum ranjavanja-25.06.1992
27	16584	ADMIR	TALETOVIĆ	RASIM	4.5.1974	GRADAČAC	MUŠKI	SAVICA	BADUŠEVSKA 12 A	17.5.1992	H,KIR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: ,.	27.5.1992	Upućen: POŽEGA	Datum ranjavanja-17.05.1992
28	KIR-31542/93	ADMIR	MARATOVIĆ	MEVLUDIN	26.6.1969	BRČKO	MUŠKI	BRČKO		7.11.1993	H,KIR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: E991,.			
29	KIR-20305/92	ADMIR	KRIJEŠTANAC	VEHBIJA	23.6.1957	BRČKO	MUŠKI	BRČKO	J.KAREZOVIĆA 10	8.6.1992	H,KIR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: E991.8,881	10.6.1992		Datum ranjavanja-08.06.1992
30	ANR-2170/92	ADMIR	SLABIĆ	HUSEIN	10.3.1957		MUŠKI	BOS.BROD	1.MAJA 13	16.4.1992	H,ANR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: ,.	22.4.1992	Upućen: ZAGREB	Datum ranjavanja-16.04.1992
31	11364	ADMIR	TIHIĆ	MEHMED	18.6.1961	SIJEKOVAC	MUŠKI	SIJEKOVAC	SIJEKOVAC 186	30.6.1992	A,KIR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: ,.	30.6.1992		Datum ranjavanja-30.06.1992

BOLNICA "ZAGREB - DUBRAVA"

2958	27441	ŽELJKO	RAVLIĆ		1.1.1966		MUŠKI	DERVENTA		18.7.1992	H,ANR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: E992,.	25.7.1992	Upućen: UMRO	Datum ranjavanja-18.07.1992
2959		ŽELJKO	ŠPALAT	ANTO	6.4.1966	SL.BROD	MUŠKI	BOS.BROD	A.ŠANTIĆA 15		A,ORL,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: N873.8,.			Datum ranjavanja-08.06.1992
2960	28647	ŽELJKO	SEDLO	IVAN	8.8.1972	SL.BROD	MUŠKI	SL.BROD	H.LUCIĆA 8	17.7.1992	H,KIR,Vrsta ozljede: SO,Dijag.: ,.	7.8.1992		Datum ranjavanja-17.07.1992
2961	4859	ŽELJKO	PILIPOVIĆ	BLAŽ	19.4.1964	BOS.BROD	MUŠKI	BOS.BROD	DOBOJSKA 1	10.5.1992	A,KIR,Vrsta ozljede: U,Dijag.: ,.	10.5.1992		Datum ranjavanja-10.05.1992
2962	8337	ŽELJKO	PITEŠE		1.1.1960	BOS.BROD	MUŠKI	BOS.BROD	SIJEKOVAC 210	10.7.1992	A,KIR,Dijag.: E911.9,.	10.7.1992		Datum ranjavanja-10.07.1992
2963	7982	ŽELJKO	PUDIĆ		1.1.1969	DERVENTA	MUŠKI	DERVENTA	TETIMA 62	17.5.1992	A,KIR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: 991.9,.	17.5.1992		Datum ranjavanja-17.05.1992
2964		ŽELJKO	STIPIĆ	MARKO	1.1.1973	GRADAČAC	MUŠKI	HRV.TIŠINA	GREDICE 138	27.5.1992	A,KIR,Vrsta ozljede: SO,Dijag.: ,.	27.5.1992		Datum ranjavanja-27.05.1992
2965	24752/92	ŽELJKO	SUŠIĆ	PEJO	1.1.1962	DERVENTA	MUŠKI	BUNAR	BREZICA 11	30.6.1992	H,KIR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: ,.	10.7.1992	Upućen: BJELOVAR	Datum ranjavanja-30.06.1992
2966	ORT-1610/92	ŽELJKO	SMAJIĆ	IVAN	15.2.1939	SL.BROD	MUŠKI	BOS.BROD	MOŠE PIJADE 14	22.4.1992	H,ORT,Vrsta ozljede: SO,Dijag.: E991.9,.	23.4.1992		Datum ranjavanja-22.04.1992
2967	KIR-19257/92	ŽELJKO	SOLDAN	PETAR	25.2.1964	SL.BROD	MUŠKI	NOVO SELO	NOVO SELO 136	31.5.1992	H,TRA,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: E991.9,.	1.6.1992	Upućen: ZAGREB	Datum ranjavanja-31.05.1992
2968	PRIJEPIS	ŽELJKO	SOLDAN	PETAR	25.2.1964	SL.BROD	MUŠKI	NOVO SELO	NOVO SELO 136	5.9.1992	H,ORL,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: E993,.	11.9.1992		Datum ranjavanja-29.06.1992
2969	KIR-29298/92	ŽELJKO 1	ĐAKOVIĆ	LUKA	10.4.1967	DERVENTA	MUŠKI	DERVENTA	I.GRBIĆA 24	19.7.1992	H,KIR,Vrsta ozljede: U,Dijag.: 851,.	21.7.1992		Datum ranjavanja-19.07.1992
2970	27623	ŽELJKO 1	BOŽIĆ	ŠIMO	24.9.1955	SL.BROD	MUŠKI	BOS.BROD	SIJEKOVAC 274	24.7.1992	H,ANR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: E991,.	26.7.1992	Upućen: ZAGREB	Datum ranjavanja-24.07.1992
2971	PRIJEPIS	ŽELJKO 1	SOLDAN	STJEPAN	1.1.1964	NOVO SELO	MUŠKI	SL.BROD	S.RADIĆA 115	22.2.1993	H,ORL,Vrsta ozljede: SO,Dijag.: 385.3,.	3.3.1993		Datum ranjavanja-29.05.1992
2972	3798	ŽELJKO 1	SOLDAN	STJEPAN	12.8.1964	NOVO SELO	MUŠKI	SL.BROD	S.RADIĆA 115	29.5.1992	H,ORL,Vrsta ozljede: SO,Dijag.: 873.2,991.2,922	29.6.1992		Datum ranjavanja-29.05.1992
2973	PRIJEPIS	ŽELJKO 1	SOLDAN	STJEPAN	12.8.1964	NOVO SELO	MUŠKI	SL.BROD	S.RADIĆA 115	29.5.1992	A,ORL,Vrsta ozljede: SO,Dijag.: ,.	29.6.1992		Datum ranjavanja-29.05.1992
2974	PRIJEPIS	ŽELJKO 1	SOLDAN	STJEPAN	12.8.1964	NOVO SELO	MUŠKI	SL.BROD	S.RADIĆA 115	22.2.1993	H,ORL,Vrsta ozljede: SO,Dijag.: ,.	3.3.1993		Datum ranjavanja-29.05.1992
2975	13055	ŽELJKO 1	SUŠIĆ	PEJO	1.6.1969	DERVENTA	MUŠKI	BREZICI	BREZICI	3.10.1992	A,KIR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: E911.9,.	3.10.1992		Datum ranjavanja-03.10.1992
2976	PRIJEPIS	ŽELJKO 1	SOLDAN	STJEPAN	1.1.1964	NOVO SELO	MUŠKI	SL.BROD	S.RADIĆA 115	29.6.1992	H,ORL,Vrsta ozljede: SO,Dijag.: ,.	11.7.1992		Datum ranjavanja-29.06.1992
2977	4041	ŽELJKO 1	TROMIĆ	IVO	1.1.1965	SL.BROD	MUŠKI	BOS.BROD	I.L.RIBARA 65	4.5.1992	A,KIR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: ,.	4.5.1992		Datum ranjavanja-04.05.1992
2978	11948	ŽELJKO 2	ĐAKOVIĆ		1.1.1967	DERVENTA	MUŠKI	BOS.BROD		8.9.1992	A,KIR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: E991.9,.	8.9.1992		Datum ranjavanja-08.09.1992
2979	7516	ŽELJKO 2	SOLDAN	STIPE	12.8.1964	NOVO SELO	MUŠKI	NOVO SELO	NOVO SELO 136	29.5.1992	A,KIR,Vrsta ozljede: SO,Dijag.: 99102,922,873			Datum ranjavanja-29.06.1992
2980	11595	ŽELJO	BARIŠIĆ	ANTE	10.8.1958	KORAĆE	MUŠKI	BOS.BROD	KORAĆE	2.9.1992	A,KIR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: ,.	2.9.1992		Datum ranjavanja-02.09.1992
2981	8735	ŽELJO	TOMIĆ	JOZO	25.8.1973	DERVENTA	MUŠKI	DERVENTA	BIJELO BRDO	16.7.1992	A,KIR,Vrsta ozljede: SO,Dijag.: 991.2,.	16.7.1992		Datum ranjavanja-16.07.1992
2982	34249	ŽELJO	STOKRP		1.1.1962		MUŠKI	SIJEKOVAC	SIJEKOVAC	23.9.1992	H,ANR,Vrsta ozljede: EO,Dijag.: 993,.	2.10.1992	Upućen: KBC REBRO ZGB	Datum ranjavanja-23.09.1992

http://www.slobodanpraljak.com

NOVA BOLNICA ZAGREB

R. broj	MATIČNI BROJ PACIJENTA	IME OSOBE	PREZIME OSOBE	IME OCA-MAJKE	JMBG	DATUM ROĐJENJA	MJESTO ROĐJENJA	SPOL OSOBE	ZANIMANJE OSOBE	ZAPOSLENJE	BRAČNO STANJE
1	10041	Esad	Čolaku	Nazmi		15-ruj-73	Prizren	MUŠKI	Vojnik	HVO	OŽENJEN / UDANA
2	10060	Jusuf	Butković	Ahmet	1408966184259	14-kol-66	Živinice	MUŠKI	Vojnik	TO BIH	NEOŽENJEN / NEUDANA
3	10085	Arif	Tatarević	Kasim		01-sij-56	Bosanska Krupa	MUŠKI	Vojnik	TO BIH	
4	10212	Vahid	Arnautović	Hasan		13-sij-74	Gradačac	MUŠKI	Vojnik	HVO	NEOŽENJEN / NEUDANA
5	10264	Husein	Hasić	Ahmed		16-ožu-73	Erlangen, SR Njemačka	MUŠKI	Vojnik	HVO	NEOŽENJEN / NEUDANA
6	10294	Rusmir	Alagić	Aziz		01-sij-68	Modriča	MUŠKI	Vojnik	HVO	NEOŽENJEN / NEUDANA
7	10320	Sejdo	Agić	Mehmet	2006971180876	20-lip-71	Bijeljina	MUŠKI	Vojnik	HVO	NEOŽENJEN / NEUDANA
8	10580	Zaim	Buljina	Himzo		17-ožu-57	Jablanica	MUŠKI	Civil		OŽENJEN / UDANA
9	10592	Rasim	Bradarić	Adem		25-tra-46	Maglaj	MUŠKI	Vojnik	HVO	RAZVEDEN / RAZVEDENA
10	10609	Suad	Pjanić	Adem		07-lis-73	Kozarac	MUŠKI	Vojnik	TO BIH	NEOŽENJEN / NEUDANA
11	11057	Smajl	Topić	Ibrahim		10-srp-72	Cazin	MUŠKI	Vojnik	TO BIH	NEOŽENJEN / NEUDANA
12	11129	Nijaz	Korčić	Esad	2509964110031	25-ruj-64	Bihać	MUŠKI	Vojnik	HVO	
13	11192	Nezir	Durmišević	Rađo		29-sij-62	Kamenica	MUŠKI	Vojnik	TO BIH	OŽENJEN / UDANA
14	11348	Hakija	Srna	Ismeta		02-ožu-62	Bosanski Šamac	MUŠKI	Vojnik	HVO	OŽENJEN / UDANA
15	11404	Selim	Hurtić	Selim		01-sij-66	Brežice, Slovenija	MUŠKI	Vojnik	HVO	OŽENJEN / UDANA
16	11416	Smail	Nurkić			01-sij-73		MUŠKI	Vojnik	HVO	
17	11702	Nurija	Nadarević	Hase		01-ožu-51		MUŠKI	Civil		
18	11714	Mirsad	Balić	Safet		02-sij-66	Travnik	MUŠKI	Vojnik	TO BIH	NEOŽENJEN / NEUDANA
19	11742	Edmir	Kurtović	Adem	3107974110016	31-srp-74	Bihać	MUŠKI	Vojnik	HVO	NEOŽENJEN / NEUDANA

NOVA BOLNICA ZAGREB

R. broj	PREBIVALIŠTE	ADRESA PREBIVALIŠTA	DATATU PRIJEMA	NAČIN PRIJEMA	DATUM OTPUŠTANJA	RAZLOG OPUŠTANJA	OPASKA
152	Tuzla	Svojat žvince 75/250	08-lis-92	Premještaj	29-lis-92	Poboljšano stanje	Premještaj iz med. Centra u Sl. Brodu nakon ranjavanja u Bosanskoj Posavini
153	Maglaj	Misurić 133	09-lis-92	Premještaj	21-sij-93	Poboljšano stanje	Premješten iz bolnice u Zenici nakon ranjavanja
154	Bosanski Novi	Suhača	09-lis-92	Premještaj	26-vlj-93	Poboljšano stanje	Premješten iz bolnice u Bihaću radi daljnjeg liječenja
155	Gornji Teslić		16-lis-92	Premještaj	04-kol-93	Izliječen	Premještaj iz bolnice u Zenici nakon ranjavanja kod Maglaja
156	Kiseljak	Han Ploča	21-lis-92	Premještaj	06-stu-92	Poboljšano stanje	Premještaj iz med. Centra u Sl. Brodu nakon obrade rana
157	Orašje	Skojevska 9	04-sij-93	Premještaj	21-sij-93	Poboljšano stanje	Premještaj Bolnice Jordanovac gdje je stigao iz Osijeka nakon ranjavanja u Bosni
158	Maglaj	Ulica Davida Đurića b.b.	29-lis-92	Premještaj	09-stu-92	Poboljšano stanje	Premješten iz bolnice u Žepču

http://www.slobodanpraljak.com

BOLNICA SLAVONSKI BROD

R.broj	KLIN	GOD	BROJ	ODJEL	PREZIME	IME RODITELJA	DJEV. PREZIME	JMBG	DAT.ROĐ.	SPOL	KAT.OS.	ZANIMANJE
1	ROD	94	893	GIN	ABU SAFIJA IPTIHAL	AFIF		403974125940	4.3.1974	Ž	IS1	
2	KIR	92	29652	KIR	ADEMOVIĆ NESIB	HUSEIN			1.4.1968	M	SAM	VOJNIK
3	INT	94	3178	INT	ADEMOVIĆ SIDIK	ALIŠAN		405937123329	4.5.1937	M	J	
4	KIR	94	9308	KIR	ADEMOVIĆ SIDIK	ALIŠAN		405937123329	4.5.1937	M	J	
5	NEP	94	1818	NEP	ADEMOVIĆ SIDIK	ALIŠAN		405937123329	4.5.1937	M	J	
6	ANR	92	5710	ANR	ADILOVIĆ MEHMED				1.1.1953	M	SAM	
7	KIR	93	141	KIR	AĐULOVIĆ ATIFA	OMER		0	16.2.1940	Ž	IZB	
8	ANR	92	2139	ANR	AĐULOVIĆ FERID	ZAIM		0	5.11.1936	M	SAM	
9	KIR	92	11049	KIR	AĐULOVIĆ FERID	ZAIM			5.11.1936	M	SAM	
10	KIR	92	11395	KIR	AĐULOVIĆ FERID	ZAIM		0	5.11.1936	M	SAM	
11	PUL	94	1099	PUL	AĐULOVIĆ HANUMICA			503920307118	5.3.1920	Ž	D	UMIROVLJENIK
12	ANR	92	380	ANR	AĐULOVIĆ IBRAHIM	MEHMED		0	9.12.1952	M	RAD	PK VARIOC
13	KIR	92	2006	KIR	AĐULOVIĆ IBRAHIM	MEHMED			9.12.1952	M	RAD	PK VARIOC
14	KIR	92	2980	KIR	AĐULOVIĆ IBRAHIM	MEHMED		0	9.12.1952	M	RAD	PK VARIOC
15	KIR	92	15347	KIR	AĐULOVIĆ ZAIM				1.1.1926	Ž	SAM	
16	ZAR	93	2006	ZAR	AHMETAGIĆ ENSAR	ELVIR		3012984302133	30.12.1984	M	A	UČENIK
17	INT	92	9514	INT	AHMETAGIĆ FATIMA	MUJO		1803935307103	18.3.1935	Ž	UMI	
18	KIR	92	16089	KIR	AHMETAŠEVIĆ SUAD	HUSEIN			24.6.1970	M	HV	
19	ORT	92	2329	ORT	AHMETOVIĆ ALMIN	MUHAMED			18.3.1969	M	ZAN	UGOSTITELJ
20	ANR	92	34702	ANR	AHMETOVIĆ AMIR				2.2.1968	M	RAD	
21	KIR	92	41392	KIR	AHMETOVIĆ AMIR			0	2.2.1968	M	RAD	
22	NTL	94	5298	GIN	AHMETOVIĆ AZRA	DŽEHVA		0	17.4.1994	Ž	A	DIJETE
23	URL	93	2329	URL	AHMETOVIĆ ČAMIL	HAJDO			1.1.1938	M	JZ	
24	URL	93	2972	URL	AHMETOVIĆ ČAMIL	HAJDO		0	1.1.1938	M	JZ	
25	URL	93	3301	URL	AHMETOVIĆ ČAMIL	HAJDO		0	1.1.1938	M	JZ	
26	KIR	93	28225	KIR	AHMETOVIĆ FADIL	ŠEMSO		2607937123328	26.7.1937	M	IS1	
27	OČN	93	1693	OČN	AHMETOVIĆ HASIB	DŽAFER		0	6.11.1937	M	J	
28	OČN	93	2360	OČN	AHMETOVIĆ HASIB	DŽAFER		0	6.11.1937	M	J	
29	OČN	94	2428	OČN	AHMETOVIĆ HASIB	DŽAFER		0	6.11.1937	M	J	
30	GIN	93	513	GIN	AHMETOVIĆ HASIBA	HAŠIM		2304951125942	23.4.1951	Ž	IZB	
31	GIN	93	10884	GIN	AHMETOVIĆ HASIBA	HAŠIM		2304951125942	23.4.1951	Ž	J	PRAVNIK
32	INT	92	6585	INT	AHMETOVIĆ NURIFA	ASIM	BAJRIĆ		14.1.1957	Ž	NEZ	DOMAĆICA
33	KIR	93	10801	KIR	AHMETOVIĆ SEMIR	MIRSAD		0	8.8.1990	M	A	DIJETE
34	KIR	92	27433	KIR	AHMETOVIĆ SEVAD	FADIL			15.6.1970	M	SAM	
35	ZAR	94	1578	ZAR	AHMIĆ DALIDA	SAMIR		0	15.4.1991	Ž	IS1	DIJETE
36	KIR	92	24844	KIR	AHMIĆ ISMET	MUHAREM			10.12.1969	M	SAM	KONOBAR
37	ANR	92	5264	ANR	AHMIĆ JASMIN	MEHMED			1.1.1964	M	SAM	
38	NEP	92	7518	NEP	AHMIĆ MEHRUDIN				1.1.1963	M	SAM	
39	KIR	92	26096	KIR	AHMIĆ MUSTAFA				1.1.1964	M	SAM	
40	ORL	93	5389	ORL	AJANOVIĆ MIRSAD				1.1.1960	M	J	
41	PED	93	7245	PED	AJDAREVIĆ FERDI	RIBANA		0	1.3.1993	M	I	DIJETE
42	PED	94	661	PED	AJDAREVIĆ FERDI	RIBANA		0	1.3.1993	M	I	DIJETE
43	PED	94	6460	PED	AJDAREVIĆ MUSTAFA	RIBANA		0	2.5.1994	M	I	DIJETE
44	PED	94	9530	PED	AJDAREVIĆ MUSTAFA	RIBANA		0	2.5.1994	M	000	DIJETE
45	NTL	93	3046	GIN	AJDAREVIĆ MUŠKO	RIBANA		0	1.3.1993	M	I	DIJETE

BOLNICA SLAVONSKI BROD

R.broj	DIJ_GT_2	DIJ_S1	DIJ_S2	DIJ_S3	DIJ_S4	DIJ_V	KOMPL	NESR	SREP	OPASKA_O
2701	JA PROJEKTILIMA								BH	
2702	PIJELONEFROZA	5937							HR	KUĆI
2703	JA PROJEKTILIMA								BH	ČAKOVEC
2704	KIČMENE MOŽDINE								HR	
2705	A KOMPLIKACIJA								BH	
2706									BH	KUĆI
2707	MOCIJAMA								BH	KUĆI
2708									BH	
2709	JA PROJEKTILIMA								BH	KUĆI
2710									BH	KUĆI
2711	NARNI SISTEM								BH	
2712	JA DR.EKSPLOZIJOM								HR	VINOGRADSKA BOLNICA ZAGREB
2713	UKOM,REBR.STERNUM. ZATVOR.								BH	KUĆI
2714									BH	
2715									BH	
2716	VA								BH	KUĆI
2717	JA PROJEKTILIMA								BH	ČAKOVEC
2718	JA PROJEKTILIMA								BH	
2719	JA PROJEKTILIMA								BH	
2720									BH	
2721	JE,BEZ SPOM.KOMPLIK.								BH	
2722									BH	KUĆI
2723									BH	ZAGREB
2724									HR	
2725		250							HR	KUĆI
2726									HR	
2727									HR	INT
2728									HR	INTEZIVNA

http://www.slobodanpraljak.com

BOLNICA VINKOVCI

R. broj	MATIČNI BROJ PACIJENTA	IME OSOBE	PREZIME OSOBE	IME OCA-MAJKE	DATUM ROĐENJA	SPOL OSOBE	ZANIMANJE OSOBE	PREBIVALIŠTE	ADRESA PREBIVALIŠTA	DATATU PRIJEMA	NAČIN PRIJEMA	DATUM OTPUŠTANJA	RAZLOG OPUŠTANJA	OPASKA
1	JIL 440/92	MIRKO	KLARIĆ		02.06.1962.	MUŠKO	HVO BiH časnik	Donja Mahala	D. Ribara 21	21.10.1992.	HITNI	28.10.1992.	premještaj na kirurgiju	dovezen iz BiH
2	JIL 422/1992.	MARKO	KLARIĆ	IVO	09.05.1964.	MUŠKO	pripadnik HVO	Donja Mahala	B. Ribara 8	12.10.1992.	HITNI	15.10.1992.	premještaj na kirurgiju	dovezen iz BiH
3	JIL 434/92.	ŽELJKO	TOMIĆ	STANKO	25.05.1960.	MUŠKO	ratni zarobljenik	Novi Grad		17.10.1992.	HITNI	22.10.1992.	predaje se Vojnoj policiji	dovezen iz BiH
4	JIL	KRUNO	DOMINKOVIĆ		24 godine	MUŠKO	pripadnik HVO	Orašje	Bukova Greda	24.07.1992.	HITNI	27.07.1992.	smrt bolesnika	dovezen iz BiH
5	JIL 577/92.	RAIMOND	VAN DER LINDEN		04.04.1968.	MUŠKO	HVO-104 brigada			30.12.1992.	HITNI	03.01.1993.	premj.u Novu bol. Zgb.	dovezen iz RB Tolisa
6	JIL 569/92.	PAVO	ORKIĆ		1952.	MUŠKO	HVO-106 brigada	Matići	Omladinska 13	26.12.1992.	HITNI	30.12.1992.	premještaj na kirurgiju	dovezen iz RB Tolisa
7	JIL 05/1993.	PAVO	ORKIĆ		1952.	MUŠKO	HVO-106 brigada	Matići	Omladinska 13	03.01.1993.	HITNI	08.01.1993.	premještaj na kirurgiju	
8	JIL	ALEN	PRGIĆ		1972.	MUŠKO	vojnik OS BiH HVO	Orašje	Ugljara	03.09.1992.	HITNI	06.09.1992.	smrt bolesnika	dovezen iz BiH
9	JIL 342/1992.	ILIJA	JURIĆ	MARIJAN	06.03.1969.	MUŠKO	pripadnik HVO	Donja Mahala	Sportska 10	03.09.1992.	HITNI	08.09.1992.	premj.u Novu bol. Zgb.	dovezen iz BiH
10	JIL 330/1992.	PEJO	KESIĆ			MUŠKO	pripadnik HVO	Domaljevac		30.08.1992.	HITNI	30.08.1992.	smrt bolesnika	dovezen iz BiH
11	JIL 385/92.	PAVO	DŽIJAN		1979.	MUŠKO	dijete	Orašje	Bok	22.09.1992.	HITNI	24.09.1992.	kućna njega	dovezen iz BiH
12	JIL 394/1992.	MARKO	POROBIĆ	Marijan	24 godine	MUŠKO	pripadnik HVO	Orašje	Ugljara	26.09.1992.	HITNI	26.09.1992.	smrt bolesnika	dovezen iz BiH
13	JIL 392/1992.	PEJO	KNEŽEVIĆ		30 godina	MUŠKO	HVO-106 brigada	Orašje	Ugljara	26.09.1992.	HITNI	27.09.1992.	KB Osijek-neurokirurgija	dovezen iz BiH
14	JIL 397/1992.	IVO	BIJELIĆ	Mato	35 godina	MUŠKO	HVO-106 brigada	Orašje	Kopanica 85	27.09.1992.	HITNI	27.09.1992.	smrt bolesnika	dovezen iz BiH
15	JIL 319/92.	MARKO	KOPIĆ		1932.	MUŠKO	prognanik	Oštra Luka	B. Jelačića 3-50	26.08.1992.	HITNI	27.08.1992.	premještaj na kirurgiju	dovezen iz PB Cerna
16	KIR. 1043	MARKO	KOPIĆ		1932.	MUŠKO	civil	Oštra Luka	B. Jelačića 3-50	27.08.1992.	premješ.iz JIL-a	29.08.1992.	premješ.u Novu bol. Zgb.	
17	JIL 257/92.	LUKA	RAGIĆ		1958.	MUŠKO	prognanik	Bok	Posavska 34	01.08.1992.	HITNI	04.08.1992.	premj.u Novu bol. Zgb.	dovezen iz BiH
18	JIL 211/92.	ĐURO	VINCETIĆ		1982.	MUŠKO	dijete	Donja Mahala	M. Trifunovića 119	14.07.1992.	HITNI	16.07.1992.	premj.u Klajićevu Zgb.	dovezen iz BiH
19	JIL 186/1992.	JOSO	MIŠKOVIĆ		1958.	MUŠKO	pripadnik HVO	Matići	Ul. Oslobođenja 84	26.06.1992.	HITNI	03.07.1992.	premještaj na kirurgiju	dovezen iz BiH
20	KIR. 636/92	JOSO	MIŠKOVIĆ		1958.	MUŠKO	pripadnik HVO	Matići	Ul. Oslobođenja 84	03.07.1992.	premješ.iz JIL-a	08.07.1992.	premj.u Novu bol. Zgb.	
21	JIL 188/1992.	ANTO	VIDOVIĆ	Ilija	30.09.1964.	MUŠKO	pripadnik HVO	Bok	27. Jula 134	27.06.1992.	HITNI	30.06.1992.	premj.KBC Rebro Zgb.	dovezen iz BiH

BOLNICA VINKOVCI

73	KIR. 1010	STOJAN	STEVANOVIĆ			MUŠKO	HVO-106. brigada	Orašje	Oslobođenja 18	22.08.1992.	HITNI	27.08.1992.	kućna njega	
74	KIR. 950	MILAN	MAKSIMOVIĆ		1958.	MUŠKO	pripadnik HVO	Oštra Luka	Bukova Greda	17.08.1992.	HITNI	20.08.1992.	premješ.u Novu bol. Zgb.	
75	KIR.	ANĐELKO	KRIŠTIĆ		1973.	MUŠKO	pripadnik HVO	Oštra Luka	K. Tomislava 59	29.09.1992.	HITNI			ranjen u Bosni
76	KIR.	PAVKA	DABIĆ		1937.	ŽENSKO	civil	Orašje	Matići 320	19.09.1992.	HITNI			dovezena iz Orašja
77	KIR.	LJUBA	DŽIJAN		1944.	ŽENSKO	civil	Orašje	Bok	22.09.1992.	HITNI			dovezena iz Bosne
78	JIL.	RADOVAN	MIŠKOVIĆ		1968.	MUŠKO	HVO-106. brigada	Orašje	Jenjići	08.10.1992.	HITNI			doevzen iz Vidovica
79	KIR.	HUGDIN	PRNJAVORAC			MUŠKO	pripadnik HVO	Orašje	8. april 48	20.08.1992.	HITNI			dovezen iz Arambašića
80	KIR.	LUKA	KOPIĆ		1962.	MUŠKO	pripadnik HVO	Oštra Luka		07.09.1992.	HITNI			dovezen iz Posavine
81	KIR.	RADOVAN	MIŠKOVIĆ											

http://www.slobodanpraljak.com

Facsimile Cover Sheet

To: Marija Zupanovic/Ivanka Demirovic - Zuljevic
Company: Klinicki bolnicki centar Split

Fax: 058/365-738

From: IOM Zagreb
Company: Special Medical Program
Phone: (385 41) 434 993
Fax: (385 41) 434 985

Date: 04.02.94
Pages including this cover page: 3

Comments:

Saljemo vam popis pacijenata koji su u sklopu naseg medicinskog programa otputovali na daljnje lijecenje u inozemstvo. Moramo napomenuti da u ovu listu nisu ukljuceni pacijenti koji su u periodu od kada su pregledani u Splitu, pa do trenutka putovanja bili premjesteni na daljnje lijecenje u Zagreb. Po nasim evidencijama oni su otputovali iz Zagreba u nasem aranzmanu. Nadamo se da ce vam ovaj popis koristiti za pravljenje statistika. Za sve dodatne informacije uvijek se mozete obratiti nasem uredu u Zagrebu. Jos jednom zahvaljujemo na suradnji.

Sa osobitim stovanjem,

Gordan Custovic
Dr. Jos Vandelaer

http://www.slobodanpraljak.com

IME PACIJENTA	GODISTE	SPOL	DRZAVLJANSTVO	ZEMLJA PUTOVANJA	DATUM ODLASKA	PRATIOCI	DATUM POVRATKA
Barudanovic, Jasenko	1958	M	BA	SAUDIJSKA ARABIJA	15.12.93.	zena i kcer	
Bilavcic, Ante	1968	M	BA	FINSKA	24.01.94.	nitko	
Bulovac, Ivica	1970	M	HR	MADZARSKA	21.06.93.	nitko	22.07.93.
Erceg, Zoran	1959	M	HR	SAD	14.12.92.	nitko	26.03.93.
Grcic, Edvin	1971	M	BA	DANSKA	22.12.93.	nitko	
Hodzic, Ragib	1967	M	BA	SAUDIJSKA ARABIJA	15.12.93.	nitko	
Ivkov, Sinisa	1957	M	HR	FINSKA	16.04.93.	nitko	
Jugatic, Mato	1968	M	BA	SVICARSKA	27.06.93.	nitko	06.07.93.
Jandric, Manuela	1986	F	BA	DANSKA	27.10.93.	majka i 2 sestre	
Kosalo, Zoran	1972	M	HR	SAD	18.01.94.	nitko	
Kavazovic, Ejub	1961	M	BA	SAD	01.06.93.	nitko	
Kmetas, Alija	1961	M	BA	SAUDIJSKA ARABIJA	15.12.93.	zena i 2 kcerke	
Kristo, Luka	1968	M	BA	SAD	07.12.93.	med. sestra	
Maric, Edin	1965	M	BA	SAD	21.09.93.	otac	
Marjanovic, Ivica	1960	M	HR	SAD	18.01.94.	supruga	
Marjanovic, Marko	1974	M	HR	SAD	18.01.94.	nitko	
Miljic, Marko	1954	M	BA	SVICARSKA	25.05.93.	nitko	
Peric, Marko, 1	1968	M	BA	SVICARSKA	25.05.93.	nitko	05.11.93.
Peric, Marko, 2	1968	M	BA	SVICARSKA	24.01.94.	nitko	
Popic, Zeljko, 1	1963	M	BA	MADZARSKA	04.05.93.	nitko	16.06.93.
Popic, Zeljko, 2	1963	M	HR	MADZARSKA	22.10.93.	nitko	12.11.93.
Radic, Alen	1975	M	HR	MADZARSKA	06.04.93.	nitko	25.05.93.
Raspudic, Josip	1972	M	BA	SAD	20.07.93.	nitko	08.09.93.
Sain, Robert	1972	M	BA	DANSKA	27.10.93.	nitko	
Salan, Elvedin	1966	M	BA	FINSKA	14.10.93.	nitko	
Siladzija, Haris	1988	M	BA	ITALIJA	11.01.94.	majka i brat	
Sorguc, Merima	1991	F	BA	ITALIJA	21.10.93.	majka	
Tantula, Aldin	1983	M	BA	FINSKA	27.01.94.	majka i 2 brata	
Tartaraglc, Dzevada	1964	F	BA	SVICARSKA	14.04.93.	nitko	01.07.93.
Veledar, Mersiha	1979	F	BA	DANSKA	24.11.93.	majka, otac i brat	
Vujica, Aleksandra	1989	F	BA	CESKA	27.11.93.	majka i sestra	
Zec, Senad	1978	M	BA	FINSKA	16.12.93.	2 brata	
Zerdo, Husein	1968	M	BA	SAD	20.07.93.	nitko	

http://www.slobodanpraljak.com

Republika Bosna i Hercegovina
PREDSJEDNIK PREDSJEDNIŠTVA

KLINIČKI CENTAR FIRULE - SPLIT
Dr Mihovil Biočić

U ime Predsjedništva R BiH zahvaljujem sa Vama lično i osobiju Vaše klinike, kao i svima onima koji su pomogli prilikom zbrinjavanja dr. Ejupa Ganića i njegovih pratilaca povrijedjenih u teškoj saobraćajnoj nesreći. Kao i mnogo puta do sada Vaša stručnost i privrženost humanom pozivu liječnika dala je rezultat onda kada je bilo najpotrebnije. To ovdje neće biti zaboravljeno.

Sa izrazima poštovanja i najboljim željama,

Alija Izetbegović

Sarajevo, 9. juli 1995

http://www.slobodanpraljak.com

JZU MEDICINSKI CENTAR
G R A D A Č A C
Broj:34/94
Dana,31.o3.1994.godine

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR

S P L I T

Z A H V A L N I C A

JZU Medicinski centar Gradačac, kao i svi radnici Medicinskog centra najtoplije i najsrdačnije se zahvaljuju na svesrdnoj i nesebičnoj pomoći koju nam je uputio KBC Split.

U ovim teškim vremenima za cijelu BiH i za ovaj napaćeni narod svaka pomoć nam je dobro došla, a posebno saznanje da nismo zaboravljeni i da nismo sami u ovim teškim vremenima.

Naše osoblje, naši pacijenti upoznati su sa svim onim što činite i što ste učinili za nas, za to vam veliko i toplo ljudsko hvala za sve što činite i što ste činili u proteklom vremenu za cijeli ovaj kraj.

Hvala i gospodinu Buni Zaniniu za nesebično požrtvovanje i težak rad koji je obavljao u ovom teškom vremenu.

JAVNA ZDRAVSTVENA USTANOVA MEDICINSKI CENTAR GRADAČAC

D I R E K T O R:
Mehić dr Sead

http://www.slobodanpraljak.com

SLUŽBA OPŠTE MEDICINE
PAZARIĆ

462

Sanitetskom stožeru za Srednju i Sjevernu Dalmaciju

S P L I T

Z A H V A L N I C A

Građanima Splita, narodu Republike Hrvatske i vašoj humanitarnoj organizaciji šaljemo zahvalnost naroda Bosne i Hercegovine nastanjenih ne svojom željom na teritoriji Pazarića i okolnih sela. Hiljade nevoljnika biće obaviješteni kome imaju zahvaliti za lijekove i sanitetski materijal koji nam je ljubaznošću vaših ljudi danas dostavljen u urednom stanju i tačno prema spiskovima.
Respektabilne količine koje ste nam dostavili su nam naravno dragocjene ali da je bilo i mnogo manje naša zahvalnost ne bi bila umanjena. Vaša gesta nam stavlja do znanja da nismo sami a to je danas ono najvažnije što našim ljudima daje elan da se započeto dovede do kraja.

Ujedno molimo da našeg prestavnika farm.teh. Izmirliju Ismeta primite i utanačite modalitete buduće suradnje.

Sa poštovanjem i zahvalnošću

Pazarić, 12.08.1992.

Med. univ.
IBLIZOVIĆ Dr MIRZA
71243 Pazarić Tel. 898-66

http://www.slobodanpraljak.com

IZBJEGLICE I PROGNANICI IZ BOSNE I HERCEGOVINE U REPUBLICI HRVATSKOJ

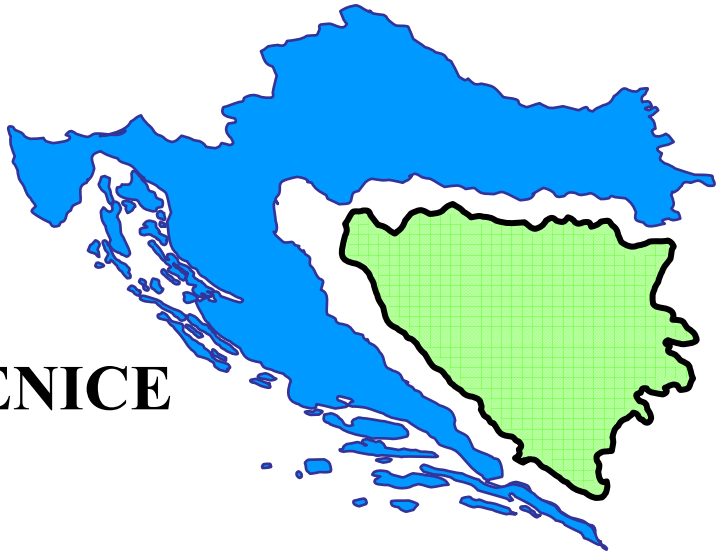

ČINJENICE

Ukupan broj dokumenata na www.slobodanpraljak.com

511

http://www.slobodanpraljak.com

(89)

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE

KLASA: 008-02/92-02/01
UR. BROJ: 5120-25-92-04

Zagreb, 01. travnja 1992. godine
09,35

Ministarstvo informiranja
(uputiti sredstvima javnog
priopćavanja)

P R I O P Ć E N J E

Obraćamo se sredstvima javnog priopćavanja i novinarima, s molbom da u izvještavanju o vojnim i temama o prognanicima, imaju u vidu neke elementarne interese obrane i sigurnosti. Potrebno je zaštititi identitet hrvatskih vojnika na borbenim položajima i pučanstva u ratnim zonama, a osobito onih, koji su pod privremenom okupacijom JA ili se nalaze u logorima izvan Hrvatske.

Apeliramo na urednike i novinare da u svoje priloge, izvješća i emisije ne navode imena ljudi, nazive mjesta i tome slično, ako to može naškoditi obrani Republike Hrvatske a ljudima i rodbini onih, koji ostaju u zarobljeništvu, uzrokovati još veće patnje i tragedije. U tom je pogledu u nekim izvješćima o razgovorima sa zadnjom grupom razmijenjenih Vukovaraca bilo propusta, što bi za one koji su još uvijek u zarobljeništvu moglo imati ozbiljnih posljedica.

Ministarstvo obrane stoga očekuje od svih odgovornih u javnom komuniciranju da će djelovati ne samo prema profesionalnim načelima i u okviru zakonskih propisa, nego i s potrebitim osjećajem za situaciju i vrijeme, u kojem se i naizgled malim sitnicama mogu izazvati još veće ljudske tragedije.

Pomoćnik ministra obrane RH
brigadir
v.r.
Slobodan Praljak

http://www.slobodanpraljak.com

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZA PROGNANIKE I IZBJEGLICE

GOVERNMENT OF REPUBLIC OF CROATIA
OFFICE FOR DISPLACED PERSONS
AND REFUGEES

ZAGREB, Republike Austrije 14, HRVATSKA / CROATIA
Tel. / Phone: (38 41) 171-153, 173-699, int.117, Telefax / Fax: 172-109, 420-918

TELEFAX PORUKA / FACSIMILE COVER SHEET

datum	Date	29.6.1993
organizacija	Company	Antiratna kampanja Hrvatske
na ime	to	Gosp. Alex Melbourne
broj faxa	Fax No.	271 143
šalje	from	Josip Esterajher
broj stranica uključujući i ovu	Pages incl this cover page	5

Štovani gospodine Melbourne,

dostavljamo Vam pismo kojim Ured odgovora na dopise u vezi položaja muslimanskih izbjeglica u Hrvatskoj. Još jednom želimo istaknuti da Hrvatska vlada nije promijenila svoju politiku prema izbjeglicama, te da niti jedna osoba koja ima status izbjeglice neće ostati bez skrbi našega Ureda.

Sa štovanjem,

Josip Esterajher

http://www.slobodanpraljak.com

MONS. DR. FRANJO KOMARICA,
biskup banjalučki
tel. i fax /078/ 34 - 016

Br. 169/93 Banjaluka, 4.11.1993.

Gospodin
Dr. JADRANKO PRLIĆ,
Predsjednik Vlade HR HB
M O S T A R

Predmet: Urgencija glede izvlačenja prognanika iz Vareša

Poštovani gospodine Predsjedniče,

Upravo me nazvao od g. predsjednika RS Lukića ovlašteni ministar g. Ostojić i zamolio da Vam što hitnije saopćim slijedeće - očekujući dakako Vaš hitan odgovor:

1. Oni preduzimaju sve moguće mjere za prihvat pučanstva iz Vareša. Pokrenut je sav narod, oko 90% Hrvata, 10% Srba. Za sve se nastoje jednako pobrinuti. Smještaju ih privremeno na Sokocu, nekoje u tvrde objekte, druge pod šatore. U tome im nešto pomaže i UNHCR - dekama i hranom. Narod je izfrustriran, gladan i prozebao. Temperature su minus od poslije podne pa do jutra, slabo je i obučen, najviše ima starijeg svijeta i djece. Put od Vareša do Sokoca je vrlo naporan, kroz šume i bespuća. - TREBA HITNO POMOĆI!

2. On apelira na Vas odn. Vladu HR HB:

- Što hitnije s Vama treba ugovoriti konkretne mjere za zbrinjavanje tih ljudi - on ne zna točan broj, misli da je između 5.000 i 10000 ljudi! - Dakle javite se i predložite što da njihov ad hoc formirani štab čini!
- Predlaže, tj. moli da što prije pošaljete nafte oko 3 tone, odn. jednu cisternu, kao i konvoj autobusa za prebacivanje ovih prognanika preko istočne Hercegovine u Herceg Bosnu.
- Dakle, molim Vas da što hitnije javite nama što ste odlučili učiniti, jer on od nas hitno očekuje povratne informacije!

Neka nam svima Bog bude u pomoći - i dobri ljudi!

Rado stojeći i dalje na službi u svim plemenitim akcijama oko zaustavljanja zla i afirmiranja dobra i humanosti - i uz poštovanje - Vas pozdravljam

+ Franjo
Komarica

B.Č.

Ambasada
Republike Bosne i Hercegovine
Zagreb

UNHCR, Zagreb
Att. Mr. Jacques Mouchet, Visoki Povjerenik
Fax. No. 530 101

AMB/ZAG/04/-12203/94 Zagreb, 19.04.1994.

Predmet: RASELJAVANJE BOŠNJAKA U TREĆE ZEMLJE

Od saradnika Ambasade Republike Bosne i Hercegovine sa područja Dalmacije, danas smo dobili izvještaj o intenziviranim aktivnostima UNHCR osoblja na otocima Brač i Hvar. UNHCR osoblje okuplja izbjeglice, objašnjava im da se još nisu stekli uslovi za bezbjedan povratak u Mostar. Ističu da Mostar nije siguran ni za Hrvate ni za Srbe a kamo li, kako posebno naglašavaju, za Muslimane. Ističu da Muslimani ne mogu čak ni uči u Mostar i da trebaju biti strpljivi i ne nasjedati na pripremljene konvoje za povratak.

UNHCR osoblje obećava izbjeglicama da, ukoliko im Centri za socijalnu rad Republike Hrvatske ukinu status izbjeglice, će posebno za izbjeglice muslimanske nacionalnosti organizovati konvoje u neke druge zemlje.

Također imamo informacije o kontinuiranim aktivnostima UNHCR u kolektivnim izbjegličkim centrima: "Gašinci", "Savudrija", "Učka", "Varaždin", "Obonjan" i drugi koje se odnose na svakodnevni rad UNHCR-a na izmještanju i raseljavanju Bošnjaka - izbjeglica (sa regulisanim izbjegličkim statusom) iz Republike Hrvatske u treće zemlje.

Molimo da nam dostavite promptnu informaciju o radu svojih predstavnika sa izbjeglicama na terenu. Također želimo znati razloge i ciljeve izmještanja izbjeglica te na čemu se temelji procjena UNHCR-a da su izbjeglice u Republici Hrvatskoj nesigurne pa vrši njihovo kontinuirano izmještanje.

Ukoliko su informacije koje nam pristižu od izbjeglica tačne, po našem mišljenju, UNHCR djeluje suprotno svom mandatu, podstiče političku nestabilnost, uznemirenost i paniku među izbjeglicama te, neosnovano stimulira i vrši daljnje raseljavanje.

Zagreb, Pantovčak 96, p.p. 1056, Telefoni:(+385 41)449-528, 449-655, 429-831, 429-832, Fax:(+385 41)441-899

Prema nekim dokumentima koje smo dobili, sve veći broj civila, Bošnjaka i Hrvata, uz pomoć UNHCR-a, napušta Banja Luku, Prijedor, Teslić i druge gradove Bosanske Krajine. Nakon tranzitnog boravka u kolektivnom izbjegličkom centru "Gašinci", kroz UNHCR programe izmještanja odlaze u treće zemlje. Molimo informacije i o ovome.

p/o Ambasador,

Bisera Turković

Co:
- UN - CENTAR ZA LJUDSKA PRAVA
- MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA ZA MIGRACIJE
- MEĐUNARODNI KOMITET CRVENOG KRIŽA
- MEĐUNARODNA FEDERACIJA ORGANIZACIJA CRVENOG KRIŽA I CRVENOG POLUMJESECA

http://www.slobodanpraljak.com

Ambasada
Republike Bosne i Hercegovine
Zagreb

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZA PROGNANIKE I IZBJEGLICE
Prof. dr. Adalbert Rebić, predstojnik
Z A G R E B
==========
Republike Austrije 14

AMB/ZAG/04-12204/94

Zagreb, 19.04.1994.

Štovani gospodine Rebić,

Želimo još jednom zahvaliti na Vašem današnjem telefonskom pozivu Odjela za izbjeglice Ambasade Republike Bosne i Hercegovine u Zagrebu i informacijama o sve većem broju bosansko hercegovačkih građana koji, uz pomoć UNHCR-a, pristižu na granicu Republike Hrvatske s ciljem odlaska u treće zemlje.

Posebno cijenimo i prihvatamo ponuđenu saradnju između Ureda za prognanike i izbjeglice i Ambasade kojom bi se uvela kontrola rada organizacija koje se bave izmještanjem civila iz Bosne i Hercegovine. Bit će nam zadovoljstvo izvjestiti Vas o konkretnim prijedlozima Ministarstva za izbjeglice, rad i socijalnu zaštitu Republike Bosne i Hercegovine o budućoj saradnje na ovom planu.

Ovom prilikom Vam dostavljamo i kopiju našeg dopisa No. AMB/ZAG/04-12203/94 upućenog UNHCR-u, radi informacije o nekim aktivnostima UNHCR-a na teritoriji Republike Hrvatske.

S štovanjem,

Ambasador,

Bisera Turković

Zagreb, Pantovčak 96, p.p. 1056, Telefoni:(+385 41)449-528, 449-655, 429-831, 429-832, Fax:(+385 41)441-899

Vlada Republike Hrvatske i Vlada Republike Bosne i Hercegovine

- *suočene s gorućim problemom masovnih progona pučanstva Bosne i Hercegovine koji je posljedica srpsko-crnogorske agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu te sustavnog provođenja akcija "etničkog čišćenja" određenih područja u Bosni i Hercegovini;*

- *odlučne u namjeri da zaštitite i pomognu sve kojima je potrebna zaštita i pomoć, a u skladu s normama međunarodnog humanitarnog prava;*

- *ocjenivši da je Republika Hrvatska, čak i preko svojih mogućnosti, zbrinula i pružila potrebnu zaštitu i pomoć najvećem broju izbjeglica iz Bosne i Hercegovine;*

- *izražavajući spremnost za buduću suradnju u rješavanju problema prihvata i organizacije smještaja novih izbjeglica kao i organiziranog povratka i repatrijacije svih onih koji se mogu vratiti na područje svoje države,*

potpisuju ovaj

PROTOKOL O SURADNJI VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I VLADE REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE PRI RJEŠAVANJU PROBLEMATIKE IZBJEGLICA IZ BOSNE I HERCEGOVINE

1. *Vlada Republike Bosne i Hercegovine izrazila je spremnost da se organiziraju izbjeglički centri u sigurnim područjima Bosne i Hercegovine za prihvat novih izbjeglica budući da Republika Hrvatska nema više nikakvih mogućnosti, ni smještajnih, ni financijskih, za prihvat novih izbjeglica. Od međunarodne zajednice zatražit će se pomoć u organiziranju i financiranju ovakvih izbjegličkih centara.*

2. *Vlada Republike Hrvatske i Vlada Republike Bosne i Hercegovine organizirat će povratak izbjeglica u sigurna područja u Bosni i Hercegovini, a koje takvima proglase nadležni organi vlasti Bosne i Hercegovine, što se poglavito odnosi na muškarce od 18 do 60 godina te žene od 18 do 55 godina, osim majki s djecom do 14 godina starosti.*

Dr. Franjo Gregurić
Predsjednik

Jure Pelivan
Predsjednik

3. *Vlada Republike Hrvatske i Vlada Republike Bosne i Hercegovine spremne su potpisati zajedno s Visokim komesarijatom Ujedinjenih naroda za izbjeglice Tripartitni sporazum o zbrinjavanju i povratku izbjeglica iz Bosne i Hercegovine.*

4. *Vlada Republike Hrvatske i Vlada Republike Bosne i Hercegovine tražit će od međunarodne zajednice povećanje humanitarne pomoći, posebno pomoći za Bosnu i Hercegovinu, kao i prihvat novih izbjeglica u susjednim europskim zemljama koje neće moći biti zbrinute u Bosni i Hercegovini. Vlada Republike Hrvatske nije u mogućnosti snositi troškove prijevoza međunarodne humanitarne pomoći koja se upućuje direktno u Bosnu i Hercegovinu.*

5. *Ured za prognanike i izbjeglice pri Vladi Republike Hrvatske pružit će maksimalnu pomoć Direkciji za izbjeglice pri Vladi Republike Bosne i Hercegovine u stručnim savjetima i prenošenju svog dosadašnjeg iskustva u radu s prognanicima i izbjeglicama u Republici Hrvatskoj.*

6. *Vlada Republike Hrvatske i Vlada Republike Bosne i Hercegovine suglasile su se da će ubuduće koordinirati sve aktivnosti radi preciznijeg prikazivanja stanja međunarodnoj zajednici sa svrhom značajnijeg prikupljanja međunarodne humanitarne i financijske pomoći.*

7. *Vlada Republike Hrvatske i Vlada Republike Bosne i Hercegovine sporazumne su da je ključ rješenja navedenog humanitarnog problema izbjeglica iz Bosne i Hercegovine hitno zaustavljanje rata u Bosni i Hercegovini te će u tom pravcu nastaviti zajedničke aktivnosti poticanja ostalih akcija međunarodne zajednice.*

Potpisano u Zagrebu, 22. srpnja 1992. godine

Za Vladu
Republike Hrvatske

Dr. Franjo Gregurić
Predsjednik

Za Vladu Republike
Bosne i Hercegovine

Jure Pelivan
Predsjednik

ŠEFKO OMERBAŠIĆ

Zagreb

Listopad 2005.

Razgovor je snimljen, snimka se vodi pod oznakom

somerbasic

veličina:

31,9 MB

trajanje:

01:39:57

Transkript razgovora i snimka čuvaju se u

Središnjem vojnom arhivu

MORH

Razgovor je vođen u Zagrebu

http://www.slobodanpraljak.com

Tko je još bio, Čermak, Zagorec ? Predsjednik Tuđman je znao za sve to ?

Da, on je to znao.

Šušak je bio, je li tako ?

Šušak je bio onaj koji je odlučivao o tom. Ne znam više tko je više oko toga radio, njih trojica i predsjednik Tuđman. I to je oružje, to je ta pomoć kojom se iz Hrvatske spasilo Bosnu, ono što se dalo spasit. Ipak je tamo bila ogromna sila srpska, neizmjerno oružje, to se teško moglo. Zaboravio sam ovo reći, vlakovi koji su zaplijenjeni u Hrvatskoj, dosta dio tog oružja je otišlo za Bosnu, otišlo je Patriotskoj lizi, odnosno TO koja je još bila u fazi pripreme. I to je išlo uz znanje državnog vrha jer pozivani su ljude da se maksimalno naoružavaju, organiziraju. Isto također pomoglo je ona transakcija financijska dinara ovih iz Hrvatske koji su išli u Bosnu. Nije samo da su išli Hrvatima u ruke nego su išli Muslimanima. Naravno da je tu bilo dosta i malverzacija, odnosno lopovluka ali je većina otišla ipak u korist, odnosno u nabavku oružja i onoga svega. Ja znam na početku još dok nije rat počeo u Bosni ljudi su dolazili prodajući krave, prodajući stoku, prodajući bilo što da bi došli do puške da se brane jer tamo u Bosni su ostala svježa sjećanja na II svjetski rat kada je najviše Muslimana i stradalo u ratu. Htjeli ste me nešto pitati ?

Htjela sam Vas samo pitati ovo što sada govorimo za koji se to odnosi vremenski period, oko prilike ?

To je 1992. godina. Sve. I to naročito od početka pa do samog kraja. Taj krizni štab je trajao negdje do 9. mjeseca 1992. kada je ovdje došao u posjet prvi državni, službeni Alija Izetbegović. Tada je potpisan sporazum sa Tuđmanom i tada je zapravo taj krizni štab prestao raditi a onda su uzeli, onda je tu došlo poslanstvo, mislim prvo ovo diplomatsko, onda vojno, pa je onda vojno poslanstvo preuzelo. No, i dalje je islamska zajednica, odnosno humanitarna „Merhamet" ostala da radi sa ovim humanitarnim organizacijama iz arapskog, islamskog svijeta na zbrinjavanju tog velikog broja izbjeglica. 300 tisuća Hrvatska, posebno u Zagrebu, u Zagrebu je bilo samo 17 izbjegličkih logora.

Koliko je to ljudi koji su prošli tuda ?

U Zagrebu !? U Hrvatskoj oko 300 tisuća, u Zagrebu mislim da je bilo više od 170 tisuća. Mi smo imali, u džamiji smo imali smještenih po 25 tisuća. Na prostoru 10 tisuća kvadratnih metara sve je bilo, što se kaže upakovano. Kada je počeo rat u Bosni dosta dragovoljaca što samoinicijativno, što organizirano preko HV-ea je odlazilo u Bosnu braniti. Više Hrvata je bilo nego Muslimana. Ali dolazili su i Muslimani i odlazili. Džamija je bila centar, središte iz kojega se i odlazilo i dolazilo jer je

http://www.slobodanpraljak.com

Ukupan broj listova koju posjeduje Arhiv kreće se između

2.791.750 i 6.615.500 listova teksta !

Arhivsku građu uloženu u registratore teško je detaljno pobrojati iz više razloga, pa kao što su:

- **broj listova određuje broj obrađenih predmeta**
- **vrsta, veličina (A3,A4) i debljina papira**
- **vremenski period obrade dokumenata**
- **način ulaganja dokumenta (u košuljici, PVC foliji)**

Shodno navedenom procjenjujemo da je u jedan registrator uloženo između 250 i 500 listova teksta.

IZBJEGLICE
ZA VRIJEME
SRPSKE AGRESIJE 1992.

BOSNA I HERCEGOVINA

ZAGREB

BEOGRAD

SARAJEVO

STANOVNIŠTVO U BOSNI I HERCEGOVINI 1991. g.

- 4.377.033 STANOVNIKA
- 760.853 HRVATI
- 1.902.956 MUSLIMANI
- 1.366.104 SRBI
- 347.121 OSTALI I NEPOZNATO

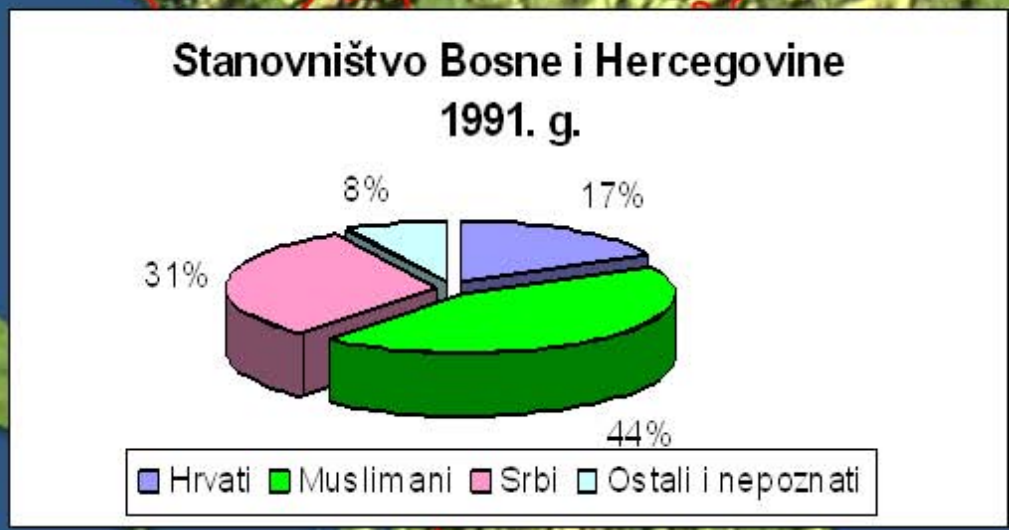

PREGLED STANJA U R BIH
POČETKOM SVIBNJA 1992.g.

- TERITORIJ POD NADZOROM VRS I JNA
- TERITORIJ POD NADZOROM A BIH
- TERITORIJ POD NADZOROM HVO
- "PUT SPASA" od SPLITA do TUZLE i prema SARAJEVU
- ALTERNATIVNI PUTEVI KRETANJA IZBJEGLICA
- ZAŠTIĆENE ZONE UN-a (20 km)
- SMJER ZBJEGA UNUTAR BIH

- 400.000 RASELJENIH OSOBA
- NAJMANJE 201.000 U RH
- MINIMALNO 125.000 U PROSTORE POD NADZORIMA A BIH I HVO

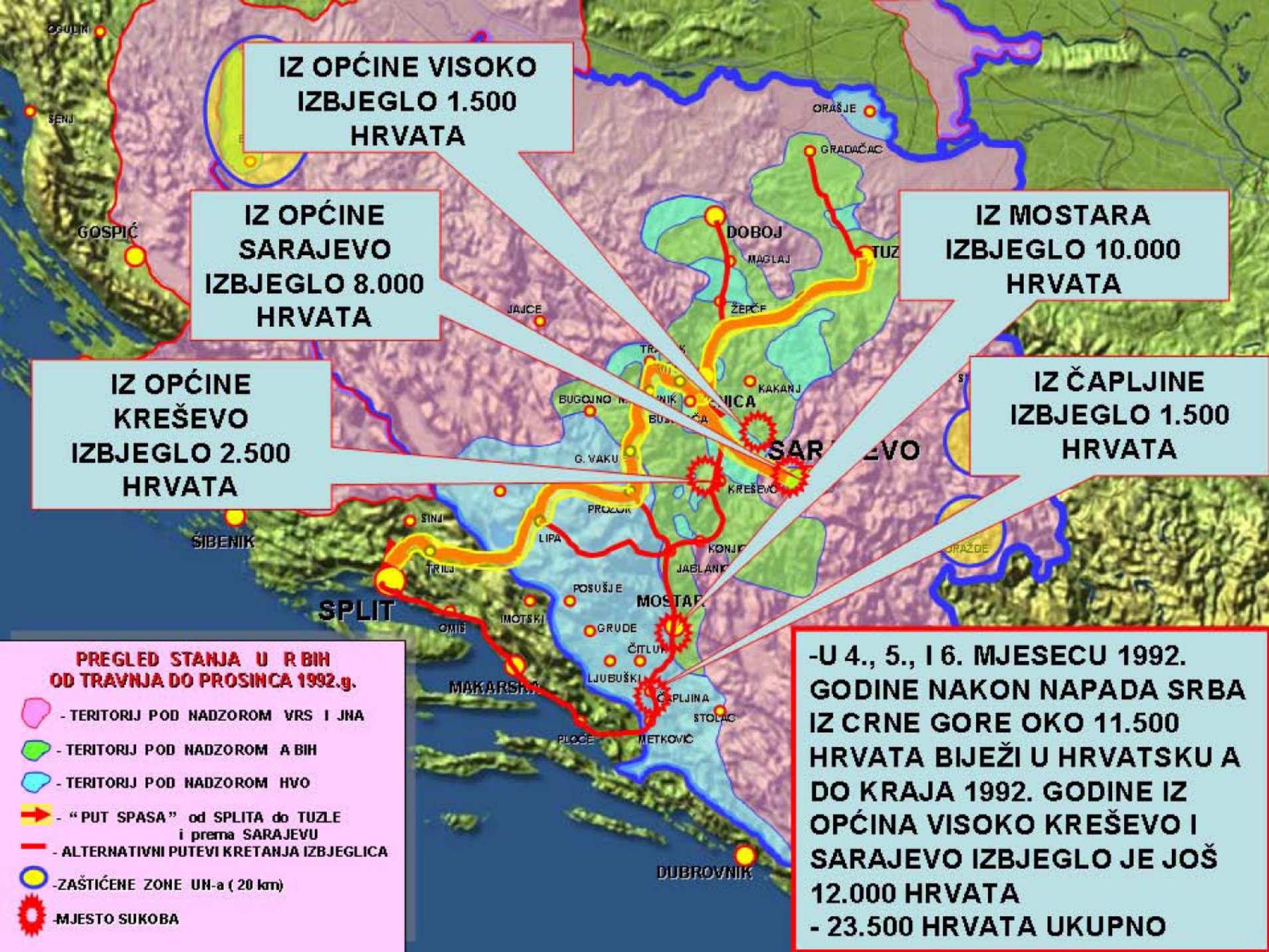
IZ OPĆINE VISOKO
IZBJEGLO 1.500
HRVATA
IZ OPĆINE
SARAJEVO
IZBJEGLO 8.000
HRVATA
IZ OPĆINE
KREŠEVO
IZBJEGLO 2.500
HRVATA
IZ MOSTARA
IZBJEGLO 10.000
HRVATA
IZ ČAPLJINE
IZBJEGLO 1.500
HRVATA
OGULIN
SENJ
GOSPIĆ
ORAŠJE
GRADAČAC
DOBOJ
MAGLAJ
TUZ
ŽEPČE
JAJCE
KAKANJ
BUGOJNO
G. VAKUF
KREŠEVO
SARAJEVO
ŠIBENIK
SINJ
LIPA
TRILJ
SPLIT
OMIŠ
IMOTSKI
POSUŠJE
MOSTAR
GRUDE
ČITLUK
LJUBUŠKI
ČAPLJINA
STOLAC
METKOVIĆ
PLOČE
MAKARSKA
DUBROVNIK
PREGLED STANJA U R BIH
OD TRAVNJA DO PROSINCA 1992.g.
- TERITORIJ POD NADZOROM VRS I JNA
- TERITORIJ POD NADZOROM A BIH
- TERITORIJ POD NADZOROM HVO
- "PUT SPASA" od SPLITA do TUZLE
i prema SARAJEVU
- ALTERNATIVNI PUTEVI KRETANJA IZBJEGLICA
-ZAŠTIĆENE ZONE UN-a (20 km)
-MJESTO SUKOBA
-U 4., 5., I 6. MJESECU 1992.
GODINE NAKON NAPADA SRBA
IZ CRNE GORE OKO 11.500
HRVATA BIJEŽI U HRVATSKU A
DO KRAJA 1992. GODINE IZ
OPĆINA VISOKO KREŠEVO I
SARAJEVO IZBJEGLO JE JOŠ
12.000 HRVATA
- 23.500 HRVATA UKUPNO

- PAD JAJCA 31.10 1992. I PROGON OKO 15.800 HRVATA I 17.300 MUSLIMANA
-OD TOGA 800 MUSLIMANA I 8.000 HRVATA U RH
-OSTALIH 7.800 HRVATA I 16.500 MUSLIMANA SE SMJEŠTA UGLAVNOM U TRAVNIK I PROSTOR LAŠVANSKE DOLINE
KRAJEM 1992. g. U BUGOJNU JE JOŠ OKO 20.000 MUSLIMANA PROTJERANIH IZ RS
U TRAVNIKU 15-20.000 MUSLIMANA PROTJERANIH IZ RS
I U ZENICI 15-20.000 MUSLIMANA PROTJERANIH IZ RS
OGULIN
JAJCE
BUGOJNO
TRAVNIK
ŽEPČE
TUZLA
ZENICA
SREBRENICA
ŽEPA
GORAŽDE
SARAJEVO
G. VAKUF
LIVNO
KREŠEVO
PROZOR
SINJ
LIPA
KONJIC
JABLANICA
TRILJ
SPLIT
POSUŠJE
MOSTAR
OMIŠ
IMOTSKI
GRUDE
ČITLUK
LJUBUŠKI
MAKARSKA
ČAPLJINA
STOLAC
PLOČE
METKOVIĆ
DUBROVNIK
PREGLED STANJA U R BIH OD TRAVNJU DO PROSINCA 1992.g.
- TERITORIJ POD NADZOROM VRS I JNA
- TERITORIJ POD NADZOROM A BIH/TO
- TERITORIJ POD NADZOROM HVO
- "PUT SPASA" od SPLITA do TUZLE i prema SARAJEVU
- ALTERNATIVNI PUTEVI KRETANJA IZBJEGLICA
-ZAŠTIĆENE ZONE UN-a (20 km)
-MJESTO SUKOBA
-SMJER ZBJEGA UNUTAR BIH
-KRAJEM 1992. GODINE U TRAVNIKU, BUGOJNU, ZENICI I NA PROSTORIMA LAŠVANSKE DOLINE SE POUZDANO NALAZI MINIMALNO OKO 70.000 MUSLIMANA PROTJERANIH IZ REPUBLIKE SRPSKE, OVOM BROJU TREBA PRIBROJITI JOŠ 16 000 MUSLIMANA SA PROSTORA MOSTARA I ČAPLJINE

AGRESIJA JNA, SRBIJE I CRNE GORE, A POTOM NAPAD MUSLIMANSKE VOJSKE (A BIH) NA HRVATE (HVO) 1992.-1995., OČISTILI SU "MANJINSKE" NARODE IZ PODRUČJA KOJA SU AGRESIJOM OKUPIRANA

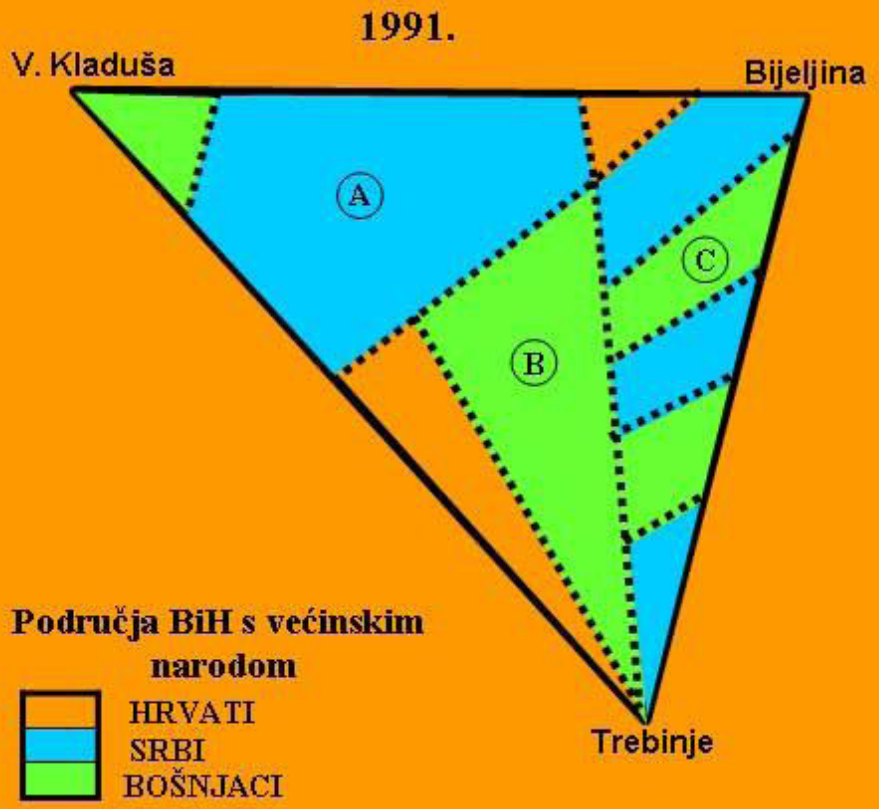

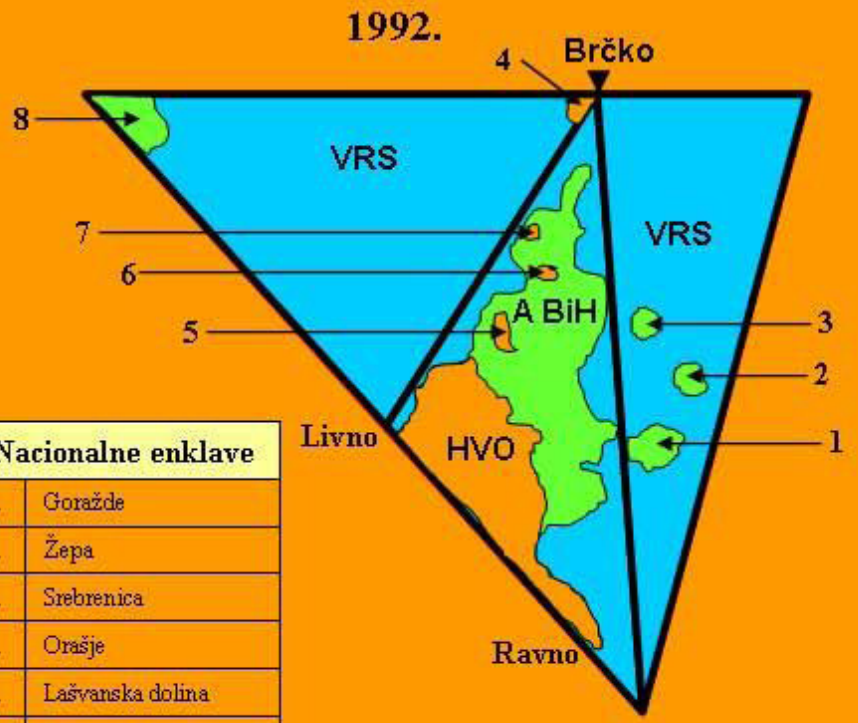

Nacionalne enklave	
1.	Goražde
2.	Žepa
3.	Srebrenica
4.	Orašje
5.	Lašvanska dolina
6.	Vareš
7.	Žepče i Usora
8.	Bihać-V. Kladuša

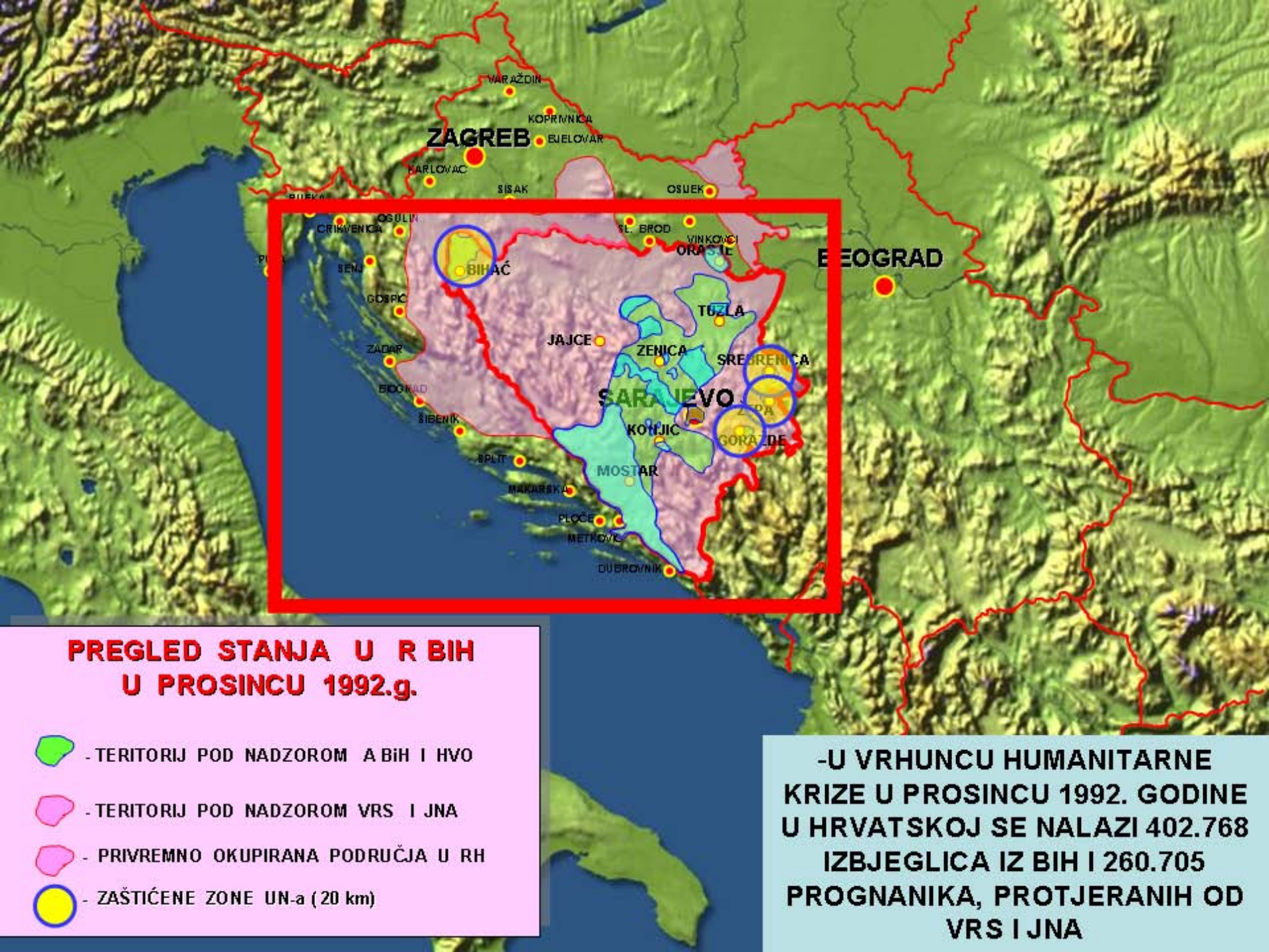

PREGLED STANJA U R BIH U PROSINCU 1992.g.

- TERITORIJ POD NADZOROM A BiH I HVO
- TERITORIJ POD NADZOROM VRS I JNA
- PRIVREMNO OKUPIRANA PODRUČJA U RH
- ZAŠTIĆENE ZONE UN-a (20 km)

-U VRHUNCU HUMANITARNE KRIZE U PROSINCU 1992. GODINE U HRVATSKOJ SE NALAZI 402.768 IZBJEGLICA IZ BIH I 260.705 PROGNANIKA, PROTJERANIH OD VRS I JNA

IZBJEGLICE ZA VRIJEME AGRESIJE ABiH NA HVO

IZ GORNJEG VAKUFA IZBJEGLO 7.000 HRVATA
IZ OPĆINE NOVI TRAVNIK IZBJEGLO 5.100 HRVATA
IZ PROZORA IZBJEGLO 3.500 HRVATA
UKUPNO: 15.600 HRVATA
PREGLED STANJA U R BIH U LISTOPADU 1992.g. I SIJEČNJU 1993.
- TERITORIJ POD NADZOROM VRS I JNA
- TERITORIJ POD NADZOROM A BIH
- TERITORIJ POD NADZOROM HVO
- "PUT SPASA" od SPLITA do TUZLE i prema SARAJEVU
- ALTERNATIVNI PUTEVI KRETANJA IZBJEGLICA
-ZAŠTIĆENE ZONE UN-a (20 km)
-MJESTO SUKOBA
OGULIN
SENJ
BIHAĆ
GOSPIĆ
ZADAR
BIOGRAD
JAJCE
ORAŠJE
GRADAČAC
DOBOJ
MAGLAJ
TUZLA
ŽEPČE
TRAVNIK
KAKANJ
BUGOJ
BUSOVAČA
SARAJEVO
SREBRENICA
ŽEPA
G. VAKUF
LIVNO
KREŠEVO
PROZOR
LIPA
KONJIC
JABLANICA
GORAŽDE
TRILJ
SPLIT
POSUŠJE
MOSTAR
IMOTSKI
OMIŠ
GRUDE
ČITLUK
LJUBUŠKI
MAKARSKA
ČAPLJINA
STOLAC
PLOČE
METKOVIĆ
DUBROVNIK

IZ KONJICA
IZBJEGLO 10.000
HRVATA
IZ ZENICE BJEŽI
14.000 HRVATA
IZ OPĆINE KISELJAK
2.500 HRVATA
IZ JABLANICE
IZBJEGLO 2.000
HRVATA
UKUPNO: 28.500 HRVATA
PREGLED STANJA U R BIH
U TRAVNJU I SVIBNJU 1993. g.
- TERITORIJ POD NADZOROM VRS I JNA
- TERITORIJ POD NADZOROM A BIH
- TERITORIJ POD NADZOROM HVO
- "PUT SPASA" od SPLITA do TUZLE
i prema SARAJEVU
- ALTERNATIVNI PUTEVI KRETANJA IZBJEGLICA
-ZAŠTIĆENE ZONE UN-a (20 km)
-MJESTO SUKOBA
OGULIN
SENJ
BIHAĆ
ZADAR
BIOGRAD
DOBOJ
MAGLAJ
JAJCE
ŽEPČE
TRAVNIK
BUGOJNO
KISELJAK
SARAJEVO
ŽEPA
SINJ
LIPA
PROZOR
SPLIT
OMIŠ
IMOTSKI
POSUŠJE
MOSTAR
GRUDE
ČITLUK
LJUBUŠKI
ČAPLJINA
STOLAC
METKOVIĆ
PLOČE
DUBROVNIK

IZ VITEZA 5.500 HRVATA
IZ ŽEPČA IZBJEGLO 3.000 HRVATA
PAD TRAVNIKA I PROGON 25.000 HRVATA
PAD KAKNJA I IZBJEG 15.000 HRVATA OPĆINE KAKANJ
KRAJ SRPNJA 1993. g. 15.000 HRVATA BJEŽI IZ BUGOJNA
IZ OPĆINE BUSOVAČE IZBJEGLO 2.500 HRVATA
IZ OPĆINE FOJNICA IZBJEGLO 6.000 HRVATA
UKUPNO: 72.000 HRVATA
OGULIN
SENJ
BIHAĆ
GRADAČAC
TUZLA
MAGLAJ
ŽEPČE
JAJCE
KAKANJ
BUGOJNO
BUSOVAČA
G. VAKUF
FOJNICA
LIVNO
PROZOR
KREŠEVO
SREBRENICA
ŽEPA
GORAŽDE
LIPA
KONJIC
JABLANICA
TRILJ
POSUŠJE
MOSTAR
SPLIT
OMIŠ
IMOTSKI
GRUDE
ČITLUK
LJUBUŠKI
ČAPLJINA
STOLAC
METKOVIĆ
PLOČE
DUBROVNIK
PREGLED STANJA U R BIH U LIPNJU I SRPNJU 1993.g.
- TERITORIJ POD NADZOROM VRS I JNA
- TERITORIJ POD NADZOROM A BIH
- TERITORIJ POD NADZOROM HVO
- "PUT SPASA" od SPLITA do TUZLE i prema SARAJEVU
- ALTERNATIVNI PUTEVI KRETANJA IZBJEGLICA
-ZAŠTIĆENE ZONE UN-a (20 km)

IZ OPĆINE MAGLAJ
IZBJEGLO 4.200
HRVATA
IZ ZAVIDOVIĆA
IZBJEGLO 4.000
HRVATA
IZ OPĆINE VAREŠ
IZBJEGLO 8.500
HRVATA
OGULIN
SENJ
BIHAĆ
GOSPIĆ
ZADAR
ORAŠJE
GRADAČAC
DOBOJ
TUZLA
MAGLAJ
ŽEPČE
JAJCE
ZAVIDOVIĆI
TRAVNIK
VAREŠ
KAKANJ
BUGOJNO
BUSOVAČA
SARAJEVO
G. VAKUF
FOJNICA
ŽEPA
LIVNO
KREŠEVO
PROZOR
SINJ
LIPA
SIBENIK
KONJIC
JABLANICA
POSUŠJE
MOSTAR
SPLIT
IMOTSKI
GRUDE
ČITLUK
LJUBUŠKI
ČAPLJINA
STOLAC
PREGLED STANJA U R BIH
DO KRAJA 1993.g.
- TERITORIJ POD NADZOROM VRS I JNA
- TERITORIJ POD NADZOROM A BIH
- TERITORIJ POD NADZOROM HVO
- "PUT SPASA" od SPLITA do TUZLE
i prema SARAJEVU
- ALTERNATIVNI PUTEVI KRETANJA IZBJEGLICA
-ZAŠTIĆENE ZONE UN-a (20 km)
-MJESTO SUKOBA
UKUPNO: 16.700 HRVATA
OD KRAJA 1992. DO KRAJA 1993., ZA VRIJEME HRVATSKO-MUSLIMANSKOG SUKOBA IZ NAVEDENIH GRADOVA I OPĆINA JE PROTJERANO OKO 130.000 HRVATA

1993.

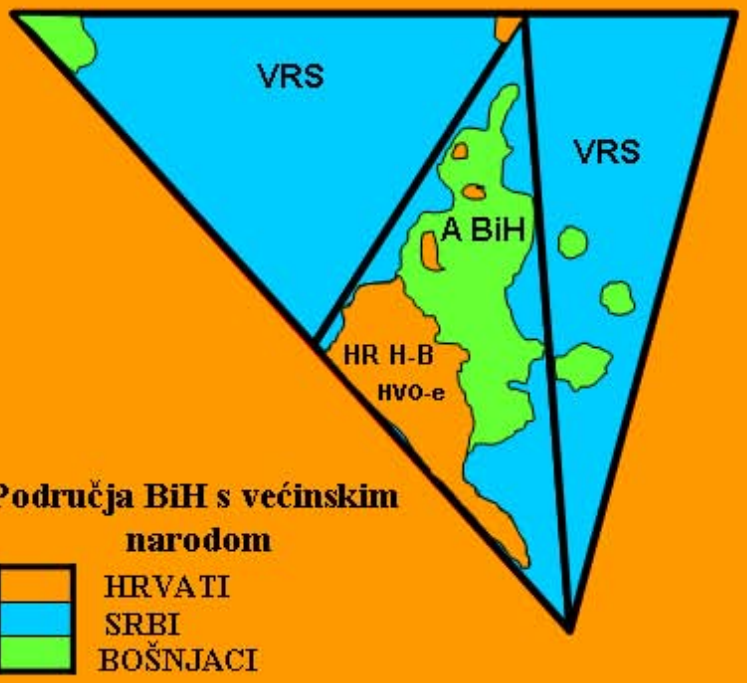

Područja BiH s većinskim narodom

HRVATI
SRBI
BOŠNJACI

1995.

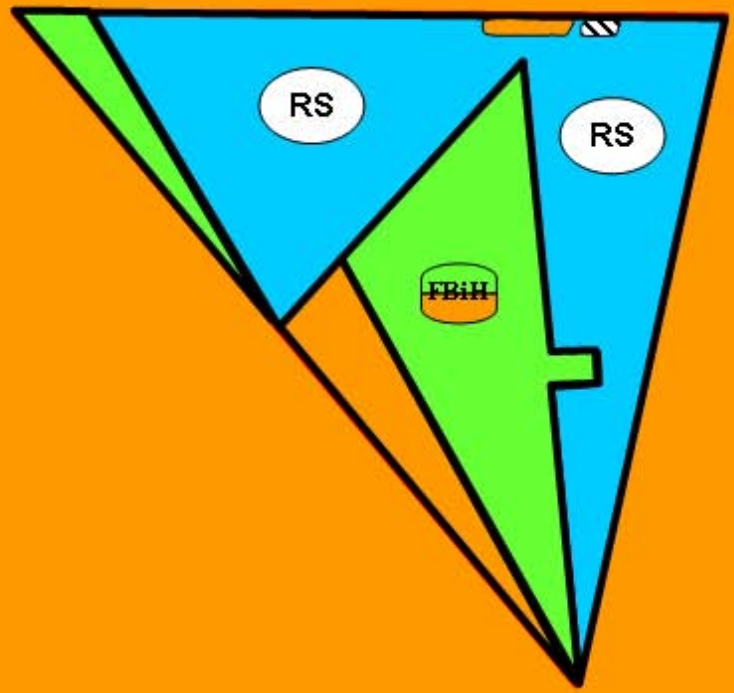

Općina VELIKA KLADUŠA
OGULIN
SENJ
BIHAĆ
GOSPIĆ
ZADAR
BIOGRAD
ŠIBENIK
SPLIT
TRILJ
SINJ
OMIŠ
IMOTSKI
MAKARSKA
PLOČE
DUBROVNIK
ORAŠJE
GRADAČAC
DOBOJ
MAGLAJ
TUZLA
JAJCE
ŽEPČE
TRAVNIK
VITEZ
ZENICA
BUGOJNO
N. TRAVNIK
G. VAKUF
LIVNO
PROZOR
LIPA
KREŠEVO
SARAJEVO
SREBRENICA
GORAŽDE
KONJIC
JABLANICA
POSUŠJE
MOSTAR
GRUDE
ČITLUK
LJUBUŠKI
ČAPLJINA
STOLAC
METKOVIĆ
PREGLED STANJA U R BIH
U KOLOVOZU 1995.g.
- TERITORIJ POD NADZOROM VRS I JNA
- TERITORIJ POD NADZOROM A BIH I HVO

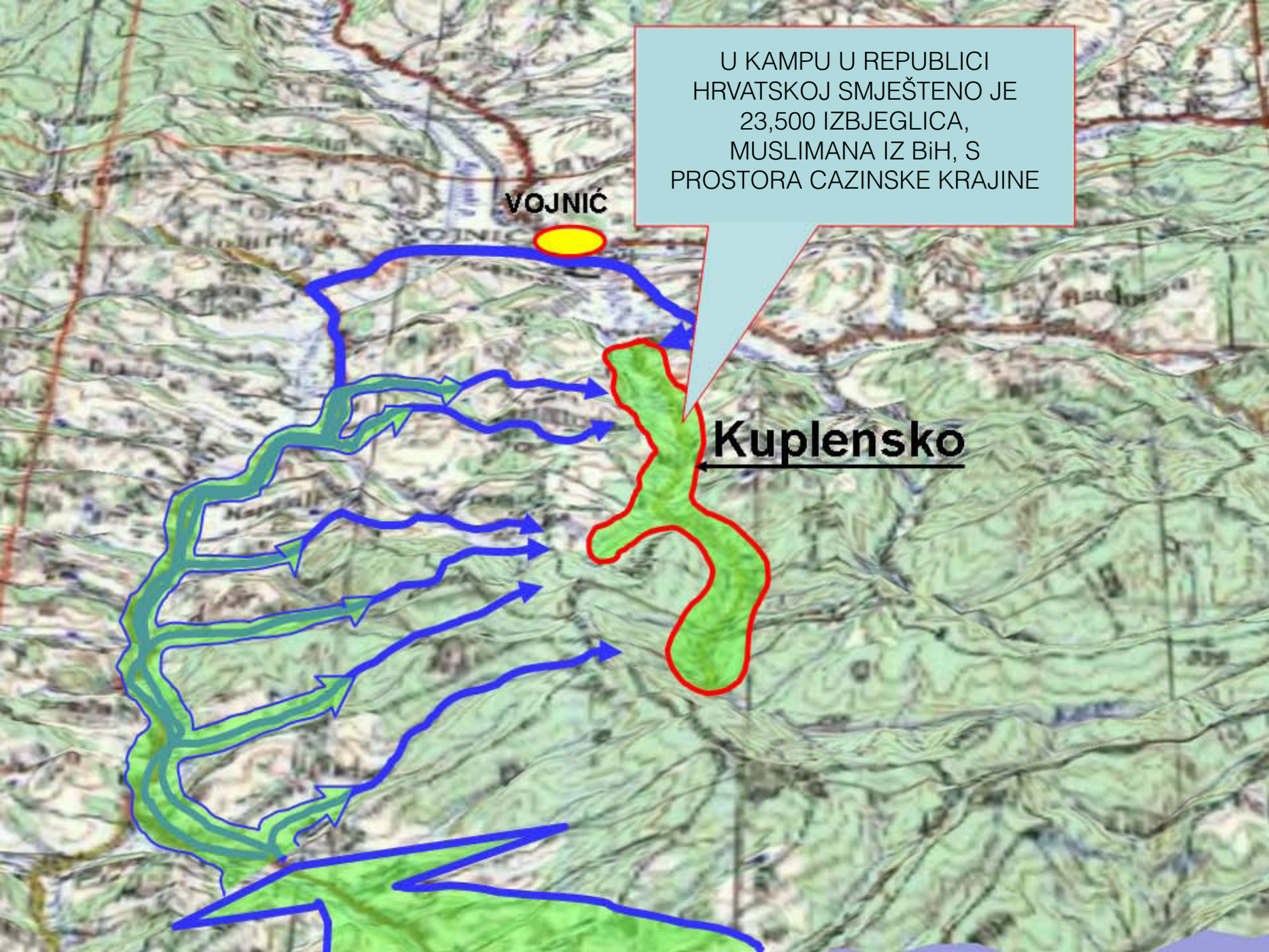
U KAMPU U REPUBLICI HRVATSKOJ SMJEŠTENO JE 23,500 IZBJEGLICA, MUSLIMANA IZ BiH, S PROSTORA CAZINSKE KRAJINE
VOJNIĆ
Kuplensko

DAVOR - REPUBLIKA HRVATSKA
DAVOR
ORAŠ
GRADAČAC
OGULIN
SENJ
BIHAĆ
GOSPIĆ
DOBOJ
TUZLA
MAGLAJ
ŽEPČE
JAJCE
TRAVNIK
VITEZ
ZENICA
SREBRENICA
BUGOJNO
N. TRAVNIK
ZADAR
BIOGRAD
G. VAKUF
SARAJEVO
LIVNO
KREŠEVO
PROZOR
ŠIBENIK
SINJ
LIPA
KONJIC
TRILJ
JABLANICA
GORAŽDE
POSUŠJE
MOSTAR
SPLIT
OMIŠ
IMOTSKI
GRUDE
ČITLUK
LJUBUŠKI
ČAPLJINA
STOLAC
PLOČE
METKOVIĆ
DUBROVNIK
PREGLED STANJA U R BIH
POČETKOM LISTOPADA 1995.g.
- TERITORIJ POD NADZOROM VRS I JNA
- TERITORIJ POD NADZOROM A BIH I HVO

U RAZDOBLJU OD KOLOVOZA DO PROSINCA 1995. PREKO MJESTA DAVOR JE U HRVATSKU IZBJEGLO 20.836 HRVATA I MUSLIMANA

PUTEVI ZBJEGA
IZ
BOSNE I HERCEGOVINE

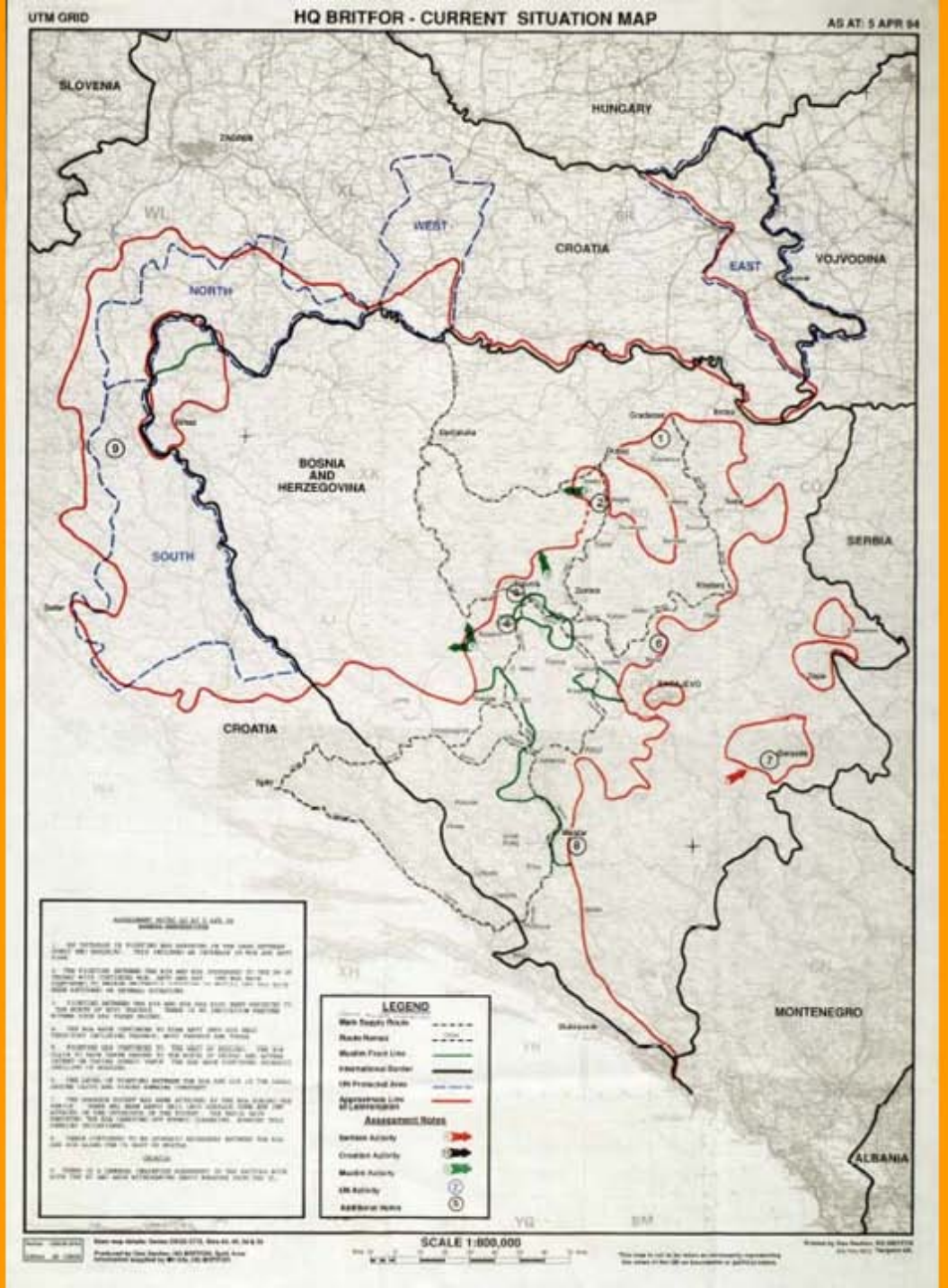

ZEMLJOVID ZAPOVJEDNIŠTVA BRITFOR-a

OGULIN
SENJ
BIHAĆ
ORAŠJE
GOSPIĆ
TUZLA
JAJCE
ZENICA
BUGOJNO
N. TRAVNIK
SARAJEVO
G. VAKUF
LIVNO
PROZOR
KONJIC
SINJ
TOMISLAVGRAD
TRILJ
POSUŠJE
ZADAR
BIOGRAD
ŠIBENIK
SREBRENICA
ŽEPA
RAŽDE
OMIŠ
IMOTSKI
GRUDE
ČITLUK
LJUBUŠKI
MAKARSKA
ČAPLJINA
STOLAC
PLOČE
METKOVIĆ
DUBROVNIK
PREGLED STANJA U R BIH
POČETKOM SVIBNJU 1992.g.
- TERITORIJ POD NADZOROM VRS I JNA
- TERITORIJ POD NADZOROM A BIH
- TERITORIJ POD NADZOROM HVO
- "PUT SPASA" od SPLITA do TUZLE
i prema SARAJEVU
-ZAŠTIĆENE ZONE UN-a (20 km)

BOSNA I HERCEGOVINA

-BOSNA I HERCEGOVINA POČETKOM 1996. IMA 2.290.700 STANOVNIKA ILI POLOVICU PREDRATNOG STANOVNIŠTVA
-1.537.000 U FBIH 753.000 U RS
-OD 391.000 HRVATA (52% PREDRATNOG BROJA), U RS IH SE NALAZI 11.900 ILI SVAKI DVANESTI KOJI JE TAMO ŽIVIO PRIJE RATA

- U RAZDOBLJU HRVATSKO – MUSLIMANSKOG RATA IZBJEGLO JE VIŠE OD 150.000 (min. 50%) HRVATA I 50.000 (7.5%) MUSLIMANA KOJI SU TU ŽIVJELI

HRVATSKA

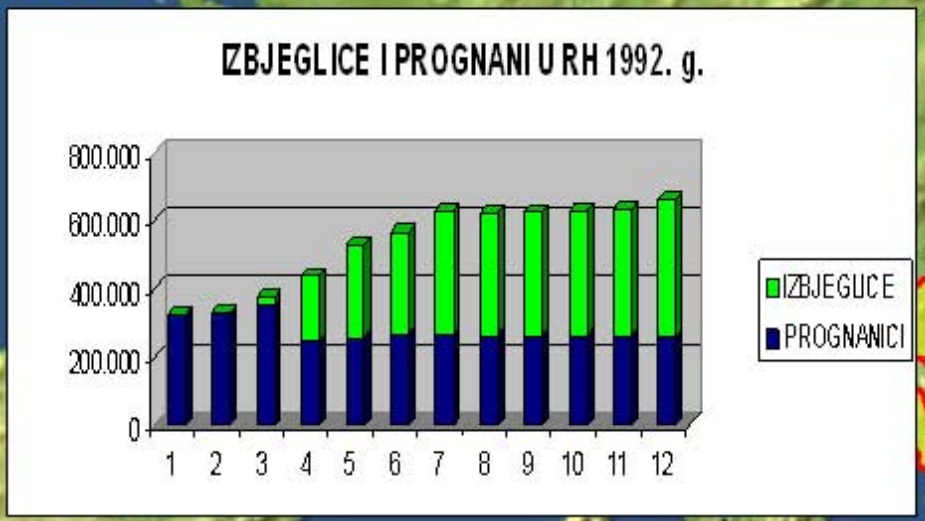
IZBJEGLICE I PROGNANI U RH 1992. g.
800.000
600.000
400.000
200.000
0
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
IZBJEGLICE
PROGNANICI

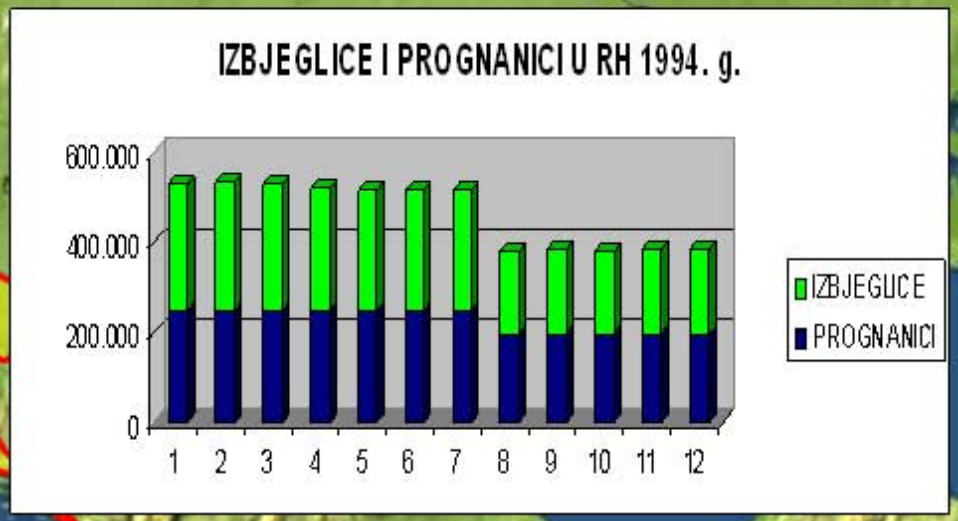
IZBJEGLICE I PROGNANICI U RH 1994. g.
600.000
400.000
200.000
0
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
IZBJEGLICE
PROGNANICI

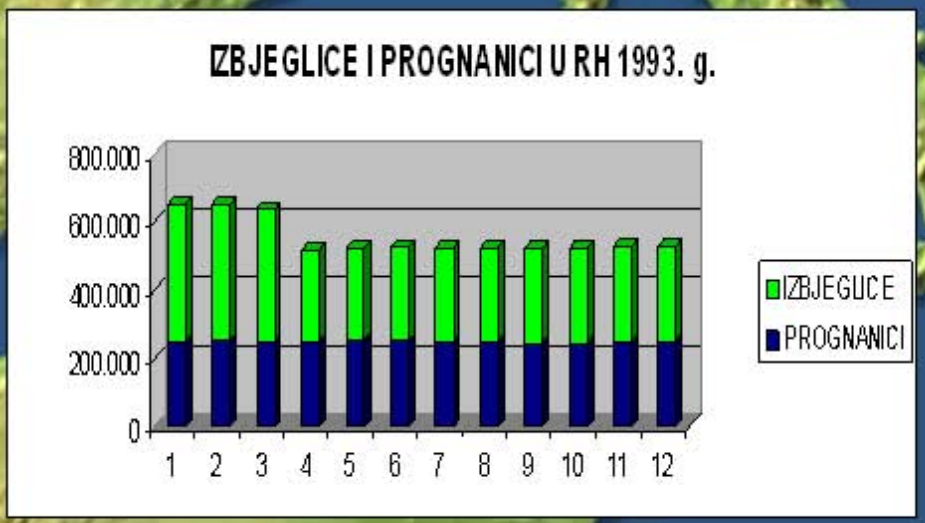
IZBJEGLICE I PROGNANICI U RH 1993. g.
800.000
600.000
400.000
200.000
0
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
IZBJEGLICE
PROGNANICI

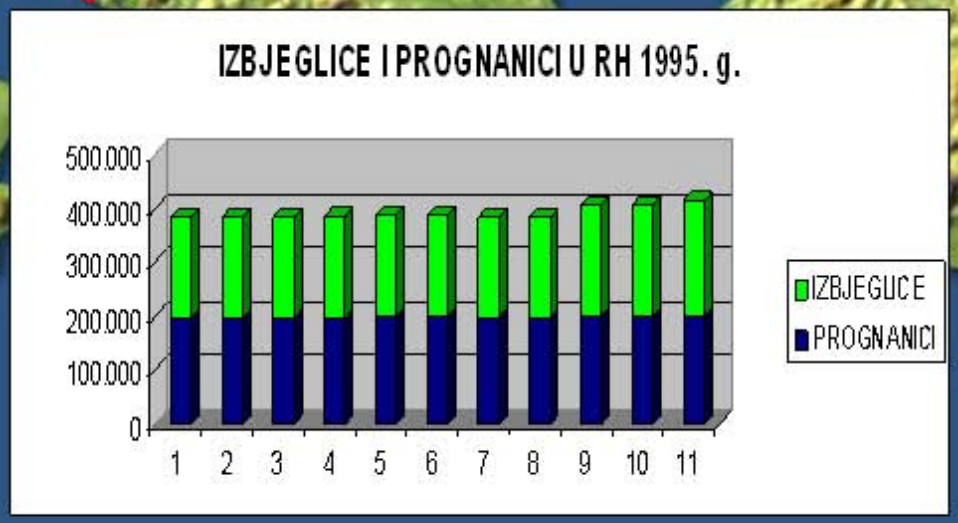
IZBJEGLICE I PROGNANICI U RH 1995. g.
500.000
400.000
300.000
200.000
100.000
0
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
IZBJEGLICE
PROGNANICI

EKSTERITORIJALNO ŠKOLOVANJE UČENIKA (MUSLIMANA) BOSNE I HERCEGOVINE U REPUBLICI HRVATSKOJ

ČINJENICE

Ukupan broj dokumenata na www.slobodanpraljak.com
67

http://www.slobodanpraljak.com

Eksteritorijalne škole Bošnjaka u Republici Hrvatskoj 1992 – 1994 godine.

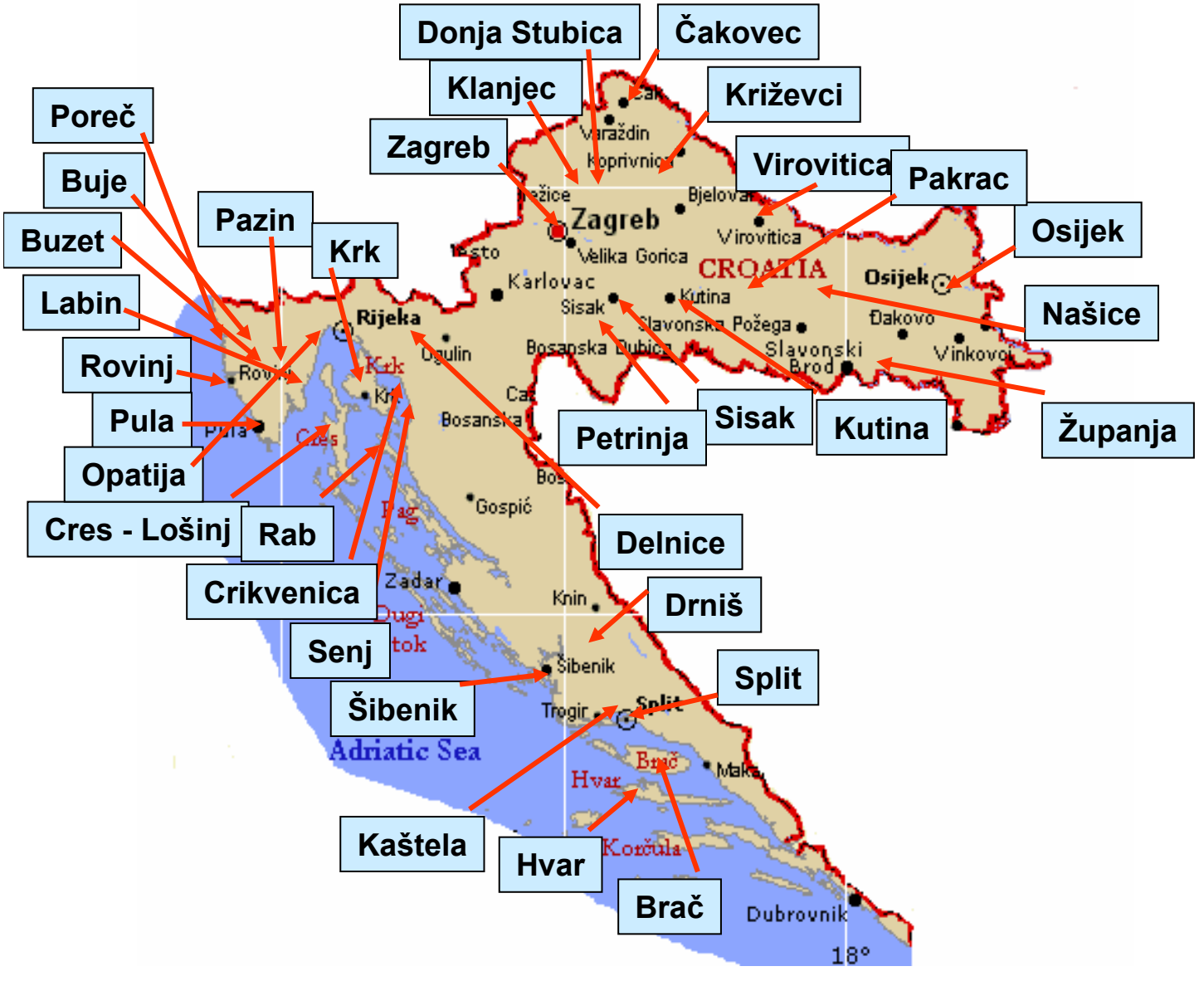

http://www.slobodanpraljak.com

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 019-04/92-01/03
Urbroj: 5030104-92-7

Zagreb, 27. travnja 1992.

Dr. Mirko Zaja

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO PROSVJETE I KULTURE
01-07-1992
602-01/92-01-02 428
532-05/3-92-01

MINISTARSTVO PROSVJETE, KULTURE I ŠPORTA

MINISTARSTVO FINANCIJA

Predmet: Obvezatni naputak o uključivanju prognane i izbjegle djece predškolske dobi, osnovnih i srednjih škola iz Republike Bosne i Hercegovine u odgovarajuće obrazovne programe u Republici Hrvatskoj

Na sjednici održanoj 24. travnja 1992. godine Vlada Republike Hrvatske obaviještena je o upućivanju svim mjerodavnim tijelima i odgojno-obrazovnim ustanovama obvezatnog naputka o uključivanju prognane i izbjegle djece predškolske dobi, osnovnih i srednjih škola iz Republike Bosne i Hercegovine u odgovarajuće obrazovne programe u Republici Hrvatskoj. Koordinacija za društvene djelatnosti na sjednici održanoj 23. travnja 1992. godine podržala je upućivanje obvezatnog naputka kako bi se za prognanu i izbjeglu djecu što prije organizirao svakodnevni život i nastava.

U dogovoru s potpredsjednikom dr.Mate Graničem dogovoreno je da se za sjednicu Vlade Republike Hrvatske izradi preliminarni troškovnik zbrinjavanja preko 70.000 djece, jer se ti troškovi ne mogu podmiriti iz sredstava za školstvo osiguranih proračunom. Troškovi iznose mjesečno 84 milijuna HRD, a za udžbenike bi trebalo osigurati još 116 milijuna HRD.

Vlada je donijela sljedeći zaključak:

- Troškove uključivanja prebjegle i prognane djece i mladeži iz Republike Bosne i Hercegovine u sustav odgoja i obrazovanja Republike Hrvatske od oko 84 milijuna HRD mjesečno i troškove udžbenika u iznosu od 116 milijuna HRD potrebno je uključiti u ukupne troškove zbrinjavanja prognanika i izbjeglica i zatražiti pomoć međunarodne zajednice.

- Zadužuje se Ministarstvo financija da u dogovoru s Ministarstvom prosvjete, kulture i športa osigura pozajmice u dinamici koju će međusobno dogovoriti, kako bi se odmah organiziralo uključivanje djece u odgojno-obrazovni sustav Republike Hrvatske.

TAJNIK
Đurđan Radin

Republika Hrvatska 3 ZAGREB VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO PROSVJETE, KULTURE I ŠPORTA
ZAGREB, Trg Burze 6
Telefon 041 / 411-122 • Fax 041 / 410-492

Kl.ozn.: 602-01/92-01-05/128
Ur.broj: 532-05/3-92-01
Zagreb, 1. srpnja 1992.

MINISTARSTVO FINANCIJA

Zagreb
Katančićeva 5

Predmet: Podmirenje troškova prognanih učenika osnovnih i srednjih škola, nastalih u razdoblju I-VI. 1992. godine

Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 24. travnja 1992. godine donijela je zaključak kojim se zadužuje Ministarstvo financija da u dogovoru s Ministarstvom prosvjete, kulture i športa osigura sredstva za podmirivanje troškova nastalih uključivanjem prognanih i izbjeglih učenika osnovnih i srednjih škola u osnovne i srednje škole u Republici Hrvatskoj.

S obzirom da su Fondovi osnovnog i usmjerenog obrazovanja podmirivali iz svojih redovnih sredstava (sredstva za materijalne rashode) troškove nastale uključivanjem učenika u osnovne i srednje škole, nužno je da osigurate namjenska sredstva za podmirenje navedenih troškova.

Nepodmirivanjem navedenih sredstava Fondovima, dovodi se u pitanje izvršavanje njihovih redovnih funkcija.

U prilogu vam dostavljamo materijale Fonda osnovnog školstva i Fonda usmjerenog obrazovanja s detaljnim prikazom troškova za prognane izbjegle učenike u razdoblju I-VI. 1992. godine.

MINISTAR
Mr. Vesna Girardi-Jurkić

http://www.slobodanpraljak.com

Pregled zahtjeva za podmirenje troškova za prognane učenike

zaprimljene od 1. 1. do 20. 5. 1991. godine

Redni broj	Naziv općine ili škole	Zahtjev za podmirenje troškova				
		prehrane	prijevoza	ostali mat. troškovi (grijanje, čiš. i ost.)	pribor i udžbenici	Ukupno
1.	Brač	26.600.-	-	-	-	26.600.-
2.	Buje	-	-	-	16.069.-	16.069.-
3.	Buzet	283.500.-	-	-	-	283.500.-
4.	Cres - Lošinj	-	64.200.-	182.070.-	-	246.270.-
5.	Crikvenica	-	4.422.460.-	1.620.137.-	-	6.042.597.-
6.	Čakovec	1.400.000.-	-	-	-	1.400.000.-
7.	Delnice	118.000.-	120.885.-	-	-	238.885.-
8.	Donja Stubica	-	-	545.740.-	-	545.740.-
9.	Drniš	-	-	965.000.-	-	965.000.-
10.	Hvar	-	-	-	18.285.-	18.285.-
11.	Kaštela	830.720.-	1.375.000.-	3.375.000.-	1.250.000.-	6.830.720.-
12.	Klanjec	188.695.-	-	-	-	188.695.-
13.	Križevci	283.000.-	-	-	-	283.000.-
14.	Krk	-	1.602.917.-	886.000.-	-	2.488.917.-
15.	Kutina	1.455.552.-	3.581.754.-	-	-	5.037.306.-
16.	Labin	210.440.-	548.118.-	-	-	758.558.-
17.	Našice	682.500.-	-	-	-	682.500.-
18.	Opatija	1.652.025.-	-	782.400.-	-	2.434.425.-
19.	Osijek	1.452.994.-	-	-	-	1.452.994.-
20.	Pakrac	-	-	1.015.000.-	-	1.015.000.-
21.	Pazin	243.350.-	-	-	-	243.350.-
22.	Petrinja	-	-	870.000.-	-	870.000.-
23.	Poreč	-	1.028.000.-	505.000.-	-	1.533.000.-
24.	Pula	-	350.592.-	-	-	350.592.-
25.	Rab	232.200.-	210.900.-	-	-	443.100.-
26.	Rovinj	885.100.-	1.164.464.-	-	-	2.049.564.-
27.	Senj	598.500.-	593.176.-	-	-	1.191.676.-
28.	Split	-	-	1.616.040.-	-	1.616.040.-
29.	Šibenik	47.400.-	-	-	29.140.-	76.540.-
30.	Virovitica	376.050.-	380.610.-	-	-	756.660.-
31.	Županja	409.500.-	200.000.-	-	-	609.500.-
32.	Zagreb	27.006.008.-	-	-	-	27.006.008.-
33.	Sisak	-	-	-	316.337.-	316.337.-
	Ukupno - općine	38.382.134.-	15.643.076.-	12.362.387.-	1.629.831.-	68.017.428.-
34.	Školska knjiga (nepodmireni računi)				29.727.707.-	29.727.707.-
	SVEUKUPNO	38.382.134.-	15.643.076.-	12.362.387.-	31.357.538.-	97.745.135.-

http://www.slobodanpraljak.com

Troškovi prognanih i izbjeglih učenika osnovnih škola u razdoblju I. - VI. 1992.

U razdoblju I. - VI. 1992. godine u stručnoj službi Ministarstva prosvjete, kulture i športa - Fondu osnovnog školstva na ime troškova prognanih i izbjeglih učenika osnovnih škola zaprimljeni su zahtjevi (računi) u slijedećim iznosima.

Računi koji se odnose na prognane učenike strukturirani su na slijedeći način:

- za povećane troškove prehrane učenika u iznosu od 38.362.134.- HRD,
- za povećane troškove prijevoza učenika u iznosu od 15.643.076.- HRD,
- za povećane materijalne troškove osnovnih škola u kojima je došlo do povećanog broja odjeljenja u iznosu od 12.362.387.- HRD,
- za obvezne udžbenike prognanih učenika u iznosu od 31.357.538.- HRD,

što ukupno iznosi 97.745.135.- HRD.

Svi navedeni iznosi dokumentirani su na osnovi računa koje su dostavili općinski sekretarijati društvenih djelatnosti i IP "Školska knjiga", Zagreb.

Zahtjevi koji se odnose na povećane materijalne troškove osnovnih škola (općina) koji su primili znatniji broj izbjeglih učenika iz Republike Bosne i Hercegovine iznose prema dokumentiranim zahtjevima 43.359.238.- HRD.

Sa navedenim činjenicama upoznat je Ured za prognanike i izbjeglice Vlade Republike Hrvatske dopisom (KLASA: 431-03/92-01-230, URBROJ: 532-05-3/9-92-01) od 15. lipnja 1992. godine. Međutim, usmenim kontaktom sa službenicima Ureda upoznati smo da Ured neće osiguravati sredstva za navedene troškove. Budući da u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 1992. godinu Ministarstvu prosvjete, kulture i športa nisu za ove namjene osigurana posebna sredstva molimo vas da navedenu činjenicu uzmete u obzir te osigurate podmirenje ovih računa.

Napominjemo da smo iz sredstava za zajedničke programe na razini Republike bili prisiljeni platiti iznos od 29.727.707.- HRD za udžbenike prognanih učenika.

U prilogu vam dostavljamo Pregled zahtjeva za podmiranje troškova za prognane učenike zaprimljene od 1. siječnja do 28. svibnja 1992.

http://www.slobodanpraljak.com

Ambasada
Republike Bosne i Hercegovine
Zagreb

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZA PROGNANIKE I IZBJEGLICE
Republike Austrije 14
41 000 ZAGREB
========

AMB/ZAG - AK - 7097A - 02/93 Zagreb, 17.12.1993.

Predmet: Podaci o djeci/učenicima - državljanjima Republike Bosne i Hercegovine koji su uključeni u redovnu nastavu u Republici Hrvatskoj
(Veza: Nas dopis No. AMB/ZAG - AK - 6804A - 02/93 od 17.12.1993. godine)

Ponovo molimo da, za potrebe Vlade i Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Republike Bosne i Hercegovine, dostavite podatke o učenicima koji su uključeni u redovnu nastavu u Republici Hrvatskoj.

BROJ DJECE/UČENIKA - R BiH DRŽAVLJANA U REPUBLICI HRVATSKOJ

UČENICI UKLJUČENI U REDOVNU NASTAVU

UKUPAN BROJ	U PREDŠKOLSKIM USTANOVAMA	U OSNOVNIM ŠKOLAMA	U SREDNJIM ŠKOLAMA	NA FAKULTETIMA

Napominjemo da smo zamoljeni podatke prikupiti i dostaviti hitno, a po mogućnosti do 01.01.1994. godine.

Ambasador
Bisera Turković

41000 Zagreb, Pantovčak 96 Telefoni: (385 41) 449-528, 449-655, 429-831, 4

http://www.slobodanpraljak.com

R. Slić

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZA PROGNANIKE I IZBJEGLICE
Ulica Republike Austrije 14, 41000 Zagreb, Hrvatska
Tel: 385-41-173-699; fax: 385-41-172-109

HITNO

gđa: Olga Lui
gđa R. Šimunović

KLASA: 019-04/93-06/6
URBROJ: 50407-01-93-2

Zagreb, 12. siječnja 1994.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE I PROSVJETE
Primljeno: 17-01-1994
Klasifikacijska oznaka: 022-03/94-01/07
Urudžbeni broj: 380-02-2/4-94-01

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
MINISTARSTVO KULTURE I PROSVJETE

n/r ministrice
gđe mr. Vesna Girardi - Jurkić

Štovana gospođo Ministrice,

Ambasada Republike Bosne i Hercegovine nas je preko Ministarstva vanjskih poslova zamolila da dostavimo podatke o broju djece učenika uključenih u redovnu nastavu. Budući da učenici uključeni u redovu nastavu nisu u nadležnosti Ureda za prognanike i izbjeglice pri Vladi Republike Hrvatske, o njima nemamo podataka.

Najljepše Vas molimo da dostavite tražene podatke Ambasadi Republike Bosne i Hercegovine, a kopiju odgovora Ministarstvu vanjskih poslova i našem Uredu.

Srdačno Vas pozdravljamo, uz štovanje,

Republika Hrvatska 1 — VLADA REPUBLIKE HRVATSKE — URED ZA PROGNANIKE I IZBJEGLICE — ZAGREB

PREDSTOJNIK UREDA

Prof.Dr. Adalbert Rebić

O tome obavijest:
Ministarstvo vanjskih poslova,
Odjel za konzularne poslove

http://www.slobodanpraljak.com

KLASA: 022-03/94-01-07
URBROJ: 532-02-2/4-94-01
Zagreb, 18. siječnja 1994.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZA PROGNANIKE I IZBJEGLICE

Zagreb
Ul. Republike Austrije 14

Predmet: **Broj učenika iz Republike Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj**

Temeljem vašeg dopisa (Klasa 019-04/93-06/6) kojim tražite za potrebe Ambasade Republike Bosne i Hercegovine podatke o školovanju učenika izbjeglica iz Republike Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj, dajemo slijedeće izviješće:

Učenici izbjeglice iz Republike Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj nastavljaju obrazovanje na dva načina, i to:

1. Najviše učenika se uključuje (dobrovoljno i na osobni zahtjev) u školski sustav Republike Hrvatske, u okvirima postojećih prostornih i kadrovskih kapaciteta škola, gdje se obrazuju po nastavnim programima Republike Hrvatske koja za njih plaća sve troškove obrazovanja (plaće nastavnika i ostale materijalne troškove kao i za učenike iz Hrvatske). Na ovakav način u 1993/94. školskoj godini obrazuju se u školama Republike Hrvatske 32.006 učenika izbjeglica iz Republike Bosne i Hercegovine, od čega 25.012 u osnovnim školama i 6.994 u srednjim školama. U predškolske ustanove uključeno je 2.800 djece iz Republike Bosne i Hercegovine (Podaci su dinamični i neprekidno se mijenjaju).

2. Dio učenika se uključuje u posebno organizirane škole Republike Bosne i Hercegovine na području Republike Hrvatske, o čemu ovo Ministarstvo nema sustavnih podataka zbog spontaniteta u organiziranju tih škola. Podatke o tim školama i učenicima ima Ambasada Republike Bosne i Hercegovine i, vjerojatno, angažirane humanitarne organizacije.

http://www.slobodanpraljak.com

Manji broj učenika koji žele ići u neku srednju školu koja je već popunjena, ostvaruju tu mogućnost, kao i učenici građani Republike Hrvatske, upisom u programe obrazovanja po osobnim potrebama, što se posebno i plaća.

Podatke o studentima iz Republike Bosne i Hercegovine ima Ministarstvo znanosti i tehnologije Republike Hrvatske, pa se tamo mogu i dobiti.

Sa štovanjem

MINISTAR

Mr. Vesna Girardi-Jurkić

http://www.slobodanpraljak.com

FROM [illegible] '93 03 18 11:25 P.01

Kunej

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE I PROSVJETE

Primljeno: 22 -03- 1993		
Klasifikacijska oznaka	Org. jed.	
602-05/93-01	243	
Urudžbeni broj	Pril.	Vrij.
1502-2/93-01		

INDUSTRIJSKO-OBRTNIČKA ŠKOLA
SLAVONSKI BROD

Broj: 383/93
Dana, 18. ožujka 1993. god.

MINISTARSTVO KULTURE I PROSVJE
Z A G R E B
- Gđa Šutalo

Predmet: Status uvjetno upisanih učenika - traži se.

Molimo Vas da nam pismeno odgovorite na pitanje:

DA LI UVJETNO UPISANI UČENICI IMAJU?

Odgovor 1) Status redovnog učenika s pravom na
a) zdravstveno osiguranje
b) dječji doplatak
c) obiteljsku mirovinu
d) povlastice za prijevoz
e) olakšica na porez i dr. prava

ili

Odgovor 2) Nemaju status redovnog učenika s pravima kod odgovora pod br. 1 dok ne položi razliku programa, odnosno do ispunjenja uvjeta pod kojim je upisan

ili

Odgovor 3) Nemaju status redovnog učenika, a imaju slijedeća prava: 1a, 1b, 1c, 1d, 1e (zaokružite koja)

Odgovor 4) Imaju status redovnog učenika s pravima pod toč.
1 - do zadnjeg dana roka polaganja razlike programa pa tko položi ima i dalje status redovnog učenika do kraja šk. god., a koji ne polože gube status redovnog učenika.

TAJNIK:

/Mato Augustinović, dipl.prav./

Republika Hrvatska Slavonski Brod Industrijsko-obrtnička škola

http://www.slobodanpraljak.com

PROGRAMI FONDA USMJERENOG OBRAZOVANJA UZROKOVANI POSLJEDICAMA RATA U RAZDOBLJU I-VI MJESEC 1992. GODINE

Fond usmjerenog obrazovanja u proteklom dijelu ove godine nastavio je podmirivati troškove koji su uzrokovani posljedicama rata. Obveze glede ovih troškova jednim dijelom Fond je izvršavao na teret sredstava što ih je ostvarivao iz Državnog proračuna za materijalne troškove, a drugim dijelom troškovi su podmiriveni na teret sredstava koja je Fond ostvarivao za program učeničkog i studentskog standarda. Pored toga, Fond je izvršavao obveze prema plaćama za djelatnike-prognanike zaposlene u ustanovama usmjerenog obrazovanja. Medjutim, ovi troškovi po svojoj prirodi nisu novi troškovi kao što su troškovi koje Fond podmiruje na teret sredstava namijenjenih za materijalne troškove i za učenički i studentski standard. U prilogu ovog financijskog izvješća daje se pregled sredstava po vrstama troškova koje je Fond već utrošio u proteklom razdoblju ove godine, zatim pregled sredstava za obveze koje su nosioci ovih programa dostavili Fondu, ali ih Fond zbog nelikvidnosti nije mogao izvršiti, te pregled potrebnih sredstava za obveze koje se očekuju da će pristići u Fond sa zahtjevom da se one podmire na teret sredstava za razdoblje I-VI mjesec 1992. godine.

1. Troškovi uzrokovani posljedicama rata, koje Fond podmiruje na teret sredstava što ih ostvaruje iz Državnog proračuna za materijalne troškove, su slijedeći:

a) <u>Troškovi prijevoza učenika-prognanika</u>

Jedan broj učenika-prognanika boravi u mjestima izvan lokacija škole u kojoj privremeno pohadja nastavu. Zbog toga,

Zagreb, 30. lipnja 1992.

http://www.slobodanpraljak.com

ovi učenici koriste javni prijevoz. Saobraćajna poduzeća dostavljaju Fondu račune glede izvršenih prijevoznih usluga za učenike-prognanike. U proteklom dijelu Fond je isplatio tim poduzećima 24,199.472 HRD, a suma pristiglih računa koje Fond, zbog nelikvidnosti, nije podmirio iznosi 8,616.34o HRD. Očekuje se, da će Fondu pristići još računa za troškove prijevoza učenika-prognanika u iznosu od 1,6oo.ooo HRD iz čega proizlazi da će s tog osnova Fond imati u prvom polugodištu ove godine troškove u iznosu od 34,415.812 HRD.

b) Troškovi za topli obrok učenika-prognanika

Srednje škole u kojima učenici-prognanici privremeno pohadjaju nastavu organiziraju topli obrok. Mjesečno koristi topli obrok oko 1.26o učenika-prognanika, a obračunska cijena po jednom toplom obroku iznosi 6o HRD. Fond je u proteklom dijelu ove godine s tog osnova isplatio srednjim školama 8,821.267 HRD, dok ima još nepodmirenih obveza s tog osnova, zbog nelikvidnosti, 1,oo8.229 HRD. Ovi iznosi odnose se na tople obroke za razdoblje I-V mjesec 1992. godine, pa je moguće očekivati još račune za tople obroke za 15 dana mjeseca lipnja ove godine i to u iznosu od 1,134.ooo HRD. Prema tome, Fond će imati troškove glede toplog obroka za razdoblje I-VI mjesec ove godine u iznosu od 1o,963.496 HRD

c) Udžbenici za učenike-prognanike

Fond podmiruje troškove za udžbenike koji su se distribuirali gotovo u cijelosti za učenike-prognanike, a samo manjim dijelom za studente-prognanike. U proteklom dijelu ove godine distribuiran je 47.931 udžbenik , a Fond je u tom razdoblju utrošio 3,367.243 HRD. Medjutim, Fond ima još nepodmirenih obveza za

http://www.slobodanpraljak.com

udžbenike u iznosu od 26,3o4.854 HRD. Od ovog nepodmirenog iznosa, gotovo u cijelosti, se odnosi obveza Fonda prema Školskoj knjizi, odnosno obveza u iznosu od 26,291.94o HRD. Ova nepodmirena obveza Fonda prema Školskoj knjizi proizlazi dijelom s osnova distribuiranih udžbenika srednjim školama u 1991. godini, a dijelom s osnova distribuiranih udžbenika u 1992. godini. Prema tome, Fond će utrošiti za udžbenike u razdoblju I-VI mjesec 1992. godine 29,672.o97 HRD.

d) Oprema (namještaj, učila) uvjetovana povećanim upisom učenika i studenata-prognanika

U ratom zahvaćenim područjima u većem broju srednjih škola, a dijelom i na fakultetima nije se uopće ili u većim vremenskim razdobljima mogla izvoditi nastava. Zbog toga, došlo je do povećanog upisa učenika i studenata kao i do povećanog broja smještaja učenika i studenata-prognanika u učeničkim i studentskim domovima u relativno mirnim područjima. Ovo stanje nametnulo je potrebu stvaranja neophodnih uvjeta, odnosno potrebu za kupovinom namještaja (stolice, klupe) i nužne opreme (fotokopirni aparati i slično), kako bi se omogućila nastava za veći broj učenika i studenata i njihov smještaj u djačkim i studentskim domovima. Pored toga, bilo je potrebno osigurati sredstva za proizvodnju klupa i stolica kojima će se opremiti nekoliko srednjih škola u ratom zahvaćenim područjima, kako bi se one mogle odmah po sumiranju ratnog stanja osposobiti za izvodjenje nastave.

U svezi ovog Fond je u proteklom periodu utrošio 52,213.774 HRD, a još ima nepodmirenih obveza u iznosu od lo milijuna dinara.

e) Drugi troškovi uzrokovani posljedicama rata

Pored navedenih troškova, Fond ima i neke druge troškove koji se javljaju kao posljedica rata. Ovi troškovi odnose se na:

http://www.slobodanpraljak.com

- troškove boravka nastavnika u Baškoj na otoku Krku i Stubičkim Toplicama gdje se izvodi nastava za nekoliko srednjih škola lociranih u ratom zahvaćenom području,

- terenski dodatak za nastavnike koji borave i izvode nastavu u Madjarskoj, gdje privremeno radi nekoliko srednjih škola,

- dopunsko obrazovanje - poduke za učenike-prognanike,

- drugi troškovi za režije uzrokovani dislokacijom izvodjenja nastave.

U proteklom razdoblju ove godine za ove troškove Fond je utrošio 5,621.624 HRD, a još ima nepodmirenih obveza, zbog nelikvidnosti, u iznosu od 3,26o.742 HRD. Iz navedenog proizlazi, da će s tog osnova Fond imati u razdoblju I-VI mjesec ove godine troškova u ukupnom iznosu od 8,882.366 HRD.

2. Druga grupa troškova, uzrokovana posljedicama rata, su troškovi koje Fond podmiruje na teret sredstava što ih ostvaruje iz Državnog proračuna za učenički i studentski standard. Naime, dio učenika i studenata prognanika koristi usluge smještaja i prehrane u djačkim domovima i studentskim centrima. Ove troškove djački domovi i studentski centri u pravilu podmiruju na način, da se većim dijelom podmiruju sredstvima Fonda kao subvencija, a manjim dijelom podmiruju se uplatama učenika i studenata. Medjutim, za učenike i studente prognanike i ovu obvezu, odnosno obvezu učenika i studenata podmiruje Fond djačkim domovima i studentskim centrima.

U proteklih pet mjeseci u djačkim domovima je boravilo prosječno mjesečno 2.516 učenika-prognanika, a u istom razdoblju koristilo je usluge smještaja 1.o7o studenata-prognanika. Studenti-prognanici u tom razdoblju koristili su oko 167.ooo obroka mjesečno. Fond je umjesto učenika za njihove obveze smještaja i prehrane u djačkim domovima u razdoblju I-V mjesec

http://www.slobodanpraljak.com

mjesec ove godine utrošio 25,o25.1o7 HRD. Umjesto studenata-prognanika Fond je u prvih pet mjeseci ove godine doznačio studentskim centrima (za njihove obveze smještaja i prehrane) sredstva u iznosu od 29,7o1.oo6 HRD. Dakle, za učenike i studente Fond je utrošio za razdoblje I-V mjesec ove godine s tog osnova 54,726.113 HRD. Očekuje se, da će Fond imati s tog osnova za VI mjesec ove godine obvezu u iznosu od 13,778.612 HRD, odnosno sveukupno za prvo polugodište ove godine Fond će imati s tog osnova troškove u iznosu od 68,5o4.725 HRD.

Prema izloženom proizlazi, da je Fond u proteklom razdoblju podmirio obveze u iznosu od 148,949.493 HRD koje su nastale kao posljedica rata, da zbog nelikvidnosti nije još podmirio obveze s tog osnova u iznosu od 49,19o.165 HRD, a očekuje se da će još pristići Fondu računi s tog osnova, za prvo polugodište ove godine, u iznosu od 16,512.612 HRD. Dakle, glede troškova koji su posljedica rata Fond će imati obveze za prvo polugodište ove godine 214,652.27o HRD.

---...---

http://www.slobodanpraljak.com

PREGLED POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROGRAME FONDA USMJERENOG OBRAZOVANJA UZROKOVANI POSLJEDICAMA RATA ZA RAZDOBLJE I-VI MJESEC 1992. GODINE

u HRD

Red. broj	P r o g r a m	Utrošena sredstva u razdoblju od 1.I do 3o.VI 1992.	Nepodmirene dospjele obveze	Obveze koje se očekuju	Ukupno
a	b	1	2	3	4
1.1.	Prijevoz učenika-prognanika	24,199.472	8,616.34o	1,6oo.ooo	34,415.812
1.2.	Topli obrok za učenike-prognanike	8,821.267	1,oo8.229	1,134.ooo	1o,963.496
1.3.	Udžbenici za učenike-prognanike	3,367.243	26,3o4.854	-	29,672.o97
1.4.	Oprema	52,213.774	1o,ooo.ooo	-	62,213.774
1.5.	Drugi troškovi	5,621.624	3,26o.742	-	8,882.366
1.6.	Ukupno (1.1.-1.5.)	94,223.38o	49,19o.165	2,734.ooo	146,147.545
1.7.	Dio troškova smještaja i prehrane učenika i studenata-prognanika - tzv. uplatni iznosi	54,726.113	-	13,778.612	68,5o4.725
1.8.	SVEUKUPNO (1.6.+1.7.)	148,949.493	49,19o.165	16,512.612	214,652.27o

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE I PROSVJETE
Primljeno: 22 -02- 1993
Klasifikacijska oznaka: 602-05/93-01-0097
Urudžbeni broj: 2602-1/93-01

Eksteritorijalne osnovne skole R.BiH
Kotakt tel: 058 638 217 Split

Predmet : Dostavljanje na uvid nastavnog programa za eksteritorijalne osnovne skole za zbjegice iz R.BiH

Postovana gospodo,

dostavljamo Vam na uvid nastavni program po kome rade samoorganizovane osnovne skole za izbjeglice iz R.BiH.

U toku je izrada nove verzije koja ce biti prilagodjena skolama koje tek trebaju startati sa radom. Kada dobijemo spomenutu verziju uputicemo je na uvid Vasem ministarstvu.

Ovom prilikom Vam zelimo zahvaliti na podrsci koju ste nam pruzili.

Sa uvazavanjem,

Sutivan, 14.02.1993

za Inicijativni odbor :
Aleksandra Lejla

Vlada Republike Hrvatske
Ministarstvo za kulturu i prosvjetu
Sektor za osnovne skole
41000 Zagreb

http://www.slobodanpraljak.com

Privitak prethodnog dokumenta

REDUCIRANI NASTAVNI PROGRAM

PREDMET: Bosanski jezik RAZRED: I

(5 casova sedmicno)

Uvodni cas
Predvjezbe za pisanje.
Prva slova
Ucenje slova
Vjezbanje prvih slova

Pocetno citanje
Stampana slova
Vjezbe pisanja
Citanje

Citanje
Pisanje stampanih slova
Brzo citanje

Imenice
Prepisivanje
Diktat
Recenice

Pisana slova
Veliko slovo
Citanje
Govorne igre

Recenice
Znaci na kraju recenice
Pricanje
Rijecnik

Imenovanje svojstava
Prepricavanje

http://www.slobodanpraljak.com

REDUCIRANI NASTAVNI PROGRAM

PREDMET: Bosanski jezik RAZRED: III

(5 casova sedmicno)

Ponavljanje gradiva iz prethodnog 1 razreda.

O cemu pjesnik pjeva u ilirskoj pjesmi.

Sastavljanje recenica LK na osnovu predmeta ili slike.

Sastavljanje recenica na osnovu predmeta, pricanje dozivljaja. Prepricavanje price po planu. Recenica, naglasene rijeci u recenici. Citanje s razumijevanjem.

Velika slova u nazivima praznika. Izrazavanje i stvaranje. Diktat za uvjezbavanje pravopisnog pravila. Pricanje dozivljaja, a citanje po ulogama. Upitna i usklicna recenica.

http://www.slobodanpraljak.com

REDUCIRANI NASTAVNI PROGRAM

PREDMET: Bosanski jezik RAZRED: V

(3 casa sedmicno)

PONAVLJANJE GRADIVA

O bosanskom jeziku. Pismena vjezba (provjera nivoa pismenosti). Narodne epske pjesme. Pisanje rijeci sa ije, je, e , i (ijekavska zamjena "jata"). Informativne vrste - vijest. Mak Dizdar: Pjesme. Vesna Parun: Ja volim. Promjenjljive i nepromjenjljive rijeci. Citanje naglas. A.G. Matos: Kod kuce. Danko Oblak: Modri prozori. Pricanje. Prepricavanje. Deklinacija - Nominativ i vokativ. Ponavljanje gradiva. Predikat u recenici. Ismet Bekric: Ocev kaput. Karel Capek: Postarev san. Dativ, genitiv. Dinko Simunovic: Srna. Prva skolska pismena zadaca. Zajednicki ispravak prve skolske zadace. Mato Lovrak: Druzina Pere Kvrzice. Pisanje pisma. Brojevi. Enklitike i proklitike. Opisivanje lika. Nepromjenjljive vrste rijeci. Kontrolni rad. Sistematizacija znanja iz gramatike. Sistematizacija znanja iz knjizevnosti. Utvrdjivanje ocjena za II polugodiste. Individualni ispravak I skolske zadace.

REDUCIRANI NASTAVNI PROGRAM

PREDMET: Bosanski jezik **RAZRED:** VIII

(3 casa sedmicno)

O bosanskom jeziku. Ponavljanje gradiva. Pismena vjezba - provjera nivoa pismenosti. T.Ujevic: Ove su rijeci crne od dubine. Ponavljanje o slozenoj rečenici. Rijec, recenica, tekst. Visestruko slozena recenica. Korijen rijeci. Mak Dizdar: Krinovi. A.B. Simic: Opomena. Tvorba rijeci pomocu sufiksa i prefiksa - izvedenice. Tvrtka rijeci slaganjem i povezivanjem - slozenice i poluslozenice. D.Cesaric: Vocka poslije kise. A.G.Matos: Nokturno. Zamjena glasa "jat" u ijekavskom. Ponavljanje i provjera gradiva. Akcenat - podjela po duzini i melodiji. Jure Kastelan: Konjanik. Izet Sarajlic: Pjesme. Ivan Slavniceg: Barbara. Jezik kao sredstvo komunikacije. Glasovni sistem bosanskog jezika. Opisivanje - humoristicki opis. Opisivanje - tehnicki opis. Balog: Zirafa se ozirafila. L. Paljetak: Macka kod psihijatra. Stil: Razlicite vrste stilova. Hasanaginica, nar.balada.

POMOĆ REPUBLIKE HRVATSKE ENKLAVI BIHAĆ TIJEKOM RATA U BOSNI I HERCEGOVINI

ČINJENICE

Ukupan broj dokumenata na www.slobodanpraljak.com

1790

http://www.slobodanpraljak.com

SLOVENIJA
ZAGREB
HRVATSKA
UN
RIJEKA
PULA
VRS
VRS
BIHAĆ
ZAŠTIĆENA
ZONA UN-a
SRPSKA VOJSKA
TZV. KRAJINE
BiH
UN
Oružje za Bihać švercalo se u kamionima UN-a.
Bihać nije doživio sudbinu Srebrenice samo zahvaljujući oružju iz Republike Hrvatske i oslobađajućoj akciji Hrvatske vojske 1995. - nakon “OLUJE”

ARMIJA OS REPUBLIKE
BOSNE I HERCEGOVINE
VAZDUHOPLOVNA GRUPA
B I H A Ć

VOJNA TAJNA
POVJERLJIVO

POV. br. 298-07/92
DATUM: 19.08.1992.

Izjava povodom upada
pripadnika specijalne
jedinice US OG na A.
Coralići, dostavlja,-

K-tu OkŠTO BIHAĆ

Dana 14.08.1992. godine u kasnim večernjim časovima očekivali smo dolazak aviona iz Republike Hrvatske koji je trebao dovesti teret za potrebe oružane borbe regije.
Postupak pipreme za prihvat aviona je tekao normalno do oko 22.oo časova u vremenu od 22 do 23,oo časa provodio sam pipremu sa pilotima koje je trebalo uputiti na preobuku u Zagreb, tako da sam bio dislociran iz prostorije koja služi kao OAC.
Po završetku pripreme pošao sam u navedenu prostoriju i u stubištu zgrade uočio više naoružanih ljudi. Na pitanje šta se dešava dobio sam odgovor "ništa". Na ulasku u prostoriju su bila dva naoružana borca koji su me u istu pustili kad sam se predstavio.
U prostoriji su bila četri naoružana čovjeka pet pilota X-dant OkŠTO Bihać major Osmanagić i gospodin Šarganović. Navedena dvojica su vodila žučnu raspravu. Sačekao sam par minuta da se upoznam o tematici o kojoj se raspravlja i kad sam shvatio da je riječ o prihvatu i o obezbjedjenju tereta koji stiže avionom pokušao sam se uključiti u istu. Na moje pitanje "gospodine Šarganoviću, obzirom da sam ja komandant i odgovoran za rad i red na aerodromu dozvolite da se uključim u diskusiju", dobio sam odgovor "ti šuti, tebe niko ništa ne pita". Na moje dalje insistiranje da budem prisutan u diskusiji usledjela je prijetnja da ću biti uhapšen ako se i dalje miješam. Na pitanje po čijem ovlaštenju i naredjenju gospodin Šarganović čini to što čini dobio sam odgovor "ja izvršavam Naredjenje koje sam dobio od svog komandanta Ramiza Drekovića.
U toku dalje diskusije koja se svela na nekorektne i vrlo često uvredljive izjave gospodina Šarganovića upućene meni lično i majoru Osmanagiću desilo se da sam pet puta"hapšen" i deset puta smjenjivan sa dosadašnje dužnosti.
Oko o2,oo časova saznao sam da avion ne dolazi zbog tehničkih razloga i to sam prisutnoj gospodi saopštio. Čuvši za to gospodin Šarganović je skočio i rekao da će me streljati. Angažovanjem prisutnih, njemu bliskih ljudi odustao je od te nakane uz čvrsto obečenje, meni lično da će me prvo smijeniti a potom streljati.
Obzirom da se svo vrijeme vodjenja rasprave u krugu aerodromske zgrade nalazilo više civila, sanitetskog osoblja i deset pilota, u više navratassam molio gospodina Šarganovića da mi dozvoli njihovu dislogaciju van opasne zone, od njega to nisam dobio nego je naredio da niko prije o4,oo nesmije napustiti dvorište.

http://www.slobodanpraljak.com

Po smirivanju strasti oko tri časa krenuli smo za Bihać. U pratnji mog vozila bilo je vozilo gospodina Šarganovića koji me je, faktički doveo do komandnog mjesta.

Za informaciju raspored "snaga" je bio sledeći :-
-U zgradi i u dvorištu zgrade se nalazilo obezbjedjenje aerodroma i pripadnici Šarganove jedinice (oko 2o ljudi)
-Oko dvorišta zgrade bili su rasporedjeni Šarganovi ljudi (oko lo)
-Oko svih nas na odstojanju od oko loo metara bili su pripadnici VP OpŠTO Cazin
-Oko svih nas na većem odstojanju bili su prisutni pripadnici lol Muslimansko krajiške brigade.

Napominjem da je kod svih naoružanih lica metak bio u cijevi, da su se svi gledali preko nišana i da je kojim slučajem došlo do slučajnog opaljenja metka na navedenom prostoru bi došlo do krvoproliča u kome bi živote izgubilo najmanje dvadeset nedužnih osoba.

AM/SN

K O M A N D A N T
major
Nedžad Suljić

http://www.slobodanpraljak.com

Republika Bosna i Hercegovina
OKRUŽNI ŠTAB TERITORIJALNE ODBRANE
Broj 05/204-
20.06. 1992 god.
BIHAĆ

Naredjenje za preobuku
pilota
d o s t a v l j a

Komandiru Avio odeljenja

Zbog ukazane potrebe za izvršenje zadatka Avio odeljenja na avionu "ANTONOV-2" i zbog nedostatka kadra za pomenuti tip Vazduhoplova

N A R E D J U J E M :

1. Uputiti u Republiku Hrvatsku na preobuku na avionu "ANTONOV-2" sledeće starješine pilote:

A. 1. Kapetan Fazlić Mirsad
2. Poručnik Iftić Edvin
3. Poručnik Beganović Samir
4. Poručnik Nijemčević Senad
5. Poručnik Bešlagić Semsudin
6. Poručnik Suljević Samir
7. Poručnik Pečenković Suad (biće kasnije upućen)

B. TEHNIČKI SASTAV

1. Vod.I.Kl. Jahić Nedžad
2. St.vod. Mujagić Fuad
3. St.vod. Karabegović Irfan

2. Za komandira imenovane grupe odredjujem Kapetana Fazlić Mirsa koji mi je odgovoran za uvezivanje cjelokupne grupe za vrijeme obuke.

3. Komandir grupe kapetan Fazlić Mirsad stupit će u vezu sa poručnikom Iftić Edvinom i sa istim preko organa Hrvatske vojske u skladu mogućnosti radi ostvarivanja obuke i izvršav zadataka za potrebe Republike BiH a u koordinaciji ovog štaba kao i Štaba TO Republike BiH.

4. Za pozadinsko obezbjedjenje osloniti se na organizaciju organa Hrvatske vojske a finansijske troškove osloniti se na organizaciju MESIHAT-a i organizacije MERHAMETA.

http://www.slobodanpraljak.com

5. Izvještaje dostavljati po stizanju na odredište i svakog dana u 18,00 časova.

K O M A N D A N T
m a j o r
Osmanagić Bajrudin

http://www.slobodanpraljak.com

Armija oružanih snaga Republike
BOSNE I HERCEGOVINE
Komanda V. zrakoplovne Grupe
B I H A Ć
POV. Broj 01/6-52
datum 01.10. 1992

VOJNA TAJNA
POVJERLJIVO

Obavještenje o
utovaru tereta
dostavlja.-

Ekipi za utovar tereta

na a. Lučko

Obzirom na ukazane potrebe, a u cilju eliminisanja nepravilnosti u radu dajemo vam

O B A V J E Š T E N J E

Ubuduće, pri utovaru zrakoplova koji leti iz Zagreba za a. Ćoralići, raditi po sledećem:

Sve pošiljke, koje se tovare u avion, a koje su za potrebe oružane borbe naslovljavati na k-du kojoj se upućuju i to verifikovati otpremnicom.

Pošiljke za institucije ili organizacije takođe slati po otpremnici.

Privatne pošiljke (za privatna lica) ne slati, jer će iste biti oduzete, a sadržaj istih biti stavljen u funkciju oružane borbe.

Sa ovim aktom upoznati sve koji su angažovani na otpremi aviona i postupiti u skladu sa istom.

NS/AM

Rađeno u 3 primjerka i
d o s t a v l j e n o :

- Grupa pilota,
- osoblje na utovaru,
- a/a.

K O M A N D A N T
b r i g a d i r

Nedžad Suljić

Suljić N.

http://www.slobodanpraljak.com

Sr. POV 04/80-108
03.10.1992.

OKRUŽNI ŠTAB ODBRANE
BIHAĆ
i z v j e š t a j

Na području Okruga Bihać što uključuje Opštine Bihać,Cazin,Velika Kladuša i Bosanska Krupa , od agresorskog napada na Bosansku Krupu dana 21.04.1992.god. do danas su ranjene i poginule 2223 osobe od toga su 1994 osobe lakše i teže ranjene dok je 229 osoba poginulo.
Najveći broj pripadnika OS R BiH i MUP-a je stradao na širem području Bihaća u predjelima Grabež (227 osoba),Sokolac (72 osoba),Golubić (153 osobe) i Lohovska brda (68 osoba) itd.
Civili i pripadnici Civilne zaštite su najvećim brojem stradali u užem dijelu Bihaća.

29.09.92

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
UREDREPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE U REPUBLICI HRVATSKOJ
Zagreb, Savska cesta 41/XI,
tel. 041/537-161, 537-160, fax 536-702

ORUŽANE SNAGE REPUBLIKE
BOSNE I HERCEGOVINE
POVJERENIŠTVO
ZAGREB

SVIM JEDINICAMA-POSTROJBAMA
ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE
BOSNE I HERCEGOVINE

Zagreb, 28.10.1992.g.

Naš broj: 1334/92.
Our No.:

Vaš broj:
Your No.:

PREDMET:
Propusnica.

Molimo Vas da gospodi,

1. NEHROAD MATIN - putovnica br. 092908
2. MOHAMED KAZEMROHANI NEJAD -pasoš br. 092909
3. DAVUD NAGHASH CHIMEH -pasoš br. 092910
4. TOFIGH MOKHTARI -pasoš br. 052733
5. MOHMOOD TALEBLOO -pasoš br. 075832

koji su akreditovani službeni novinari, Iranskog državnog radija i televizije, a koji putuju Republikom Bosnom i Hercegovinom.

Istima je potrebno da pružite svu potrebnu pomoć i suradnju.

ZAPOVJEDNIK,
Brigadir Mehmed KAVAZBAŠIĆ

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
OKRUG BIHAĆ
SKUPŠTINA OKRUGA BIHAĆ

Broj: 01/S-012-198/92
Bihać, 03.11.1992.godine

Na osnovu člana 6. i 13. Statuta Okruga Bihać, Skupština okruga Bihać na sjednici održanoj 01.11.1992.godine, razmatrajući Prijedlog Izvršnog odbora Okruga Bihać za otvaranje Ureda Okruga Bihać sa sjedištem u Zagrebu, donijela je

O D L U K A

o otvaranju Ureda Okruga Bihać sa sjedištem u Zagrebu

Član 1.

Okrug Bihać otvara Ured sa sjedištem u Zagrebu radi obavljanja poslova od interesa za Okrug Bihać.

Član 2.

Djelokrug rada Ureda utvrdit će Izvršni odbor Okruga.

Poslove iz svog djelokruga Ured će obavljati prema instrukcijama Izvršnog odbora i Skupštine okruga Bihać.

Član 3.

Ovlašćuje se Hadžić Ibrahim iz Bihaća sa boravištem u Zagrebu da obavi sve potrebne poslove za otvaranje i početak rada Ureda Okruga Bihać sa sjedištem u Zagrebu.

Član 4.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

PREDSJEDNIK SKUPŠTINE OKRUGA,
dr.Irfan Ljubijankić

Republika Bosna i Hercegovina * Okrug Bihać *

http://www.slobodanpraljak.com

MJEŠOVITA TRANSPORTNA
ESKADRILA LUČKO

25.studeni 1992.

ZAPOVJEDNIK HRZ i PZO
general-bojnik
IMRA AGOTIĆ

Prijevoz tereta na
a. Ćoralići, IZVJEŠĆE.-

U razdoblju od 16.studenog pa do 25.studenog 1992.godine na aerodromu Lučko izvršavani su zadaci - prijevoz oružja, uniformi i sanitetskog materijala na aerodrom Ćoralići kod Cazina.

Letenje za potrebe HVO BiH:(letenje vršeno avionom tipa AN-2)

1. Polanec - Rastija	1 let	2.10 sati
2. Polanec - Rastija	2 leta	2.00 sata
UKUPNO	3 leta	4.10 sata
UKUPNO TERETA:	1 tona	

Letenje za potrebe TO BiH (avionom C-212):

1. Rajtar - Hrgović	2 leta	1.20 sati
2. Rajtar - Zrna	2 leta	1.20 sati
3. Hrgović - Zrna	1 let	0.40 sati
4. Zrna - Hrgović	1 let	1.30 sati
5. Hrgović - Zrna	1 let	0.40 sati
6. Rajtar - Hrgović	2 leta	1.20 sati
7. Rajtar - Zrna	2 leta	1.20 sati
UKUPNO	11 letova	8.10 sati
8. Pečenković-Bešlagić (AN-2)	2 leta	2.00 sata
UKUPNO	13 letova	10.10 sati
UKUPNO TERETA:	11 tona	

U povratku sa a.Ćoralići prevezeno je 53 putnika (od toga 10 ranjenika), 12 košuljica za haubicu od 203 mm, te izvjesnu količinu razne robe.

JH/SH

Z A P O V J E D N I K
b o j n i k
JOSIP HRGOVIĆ

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
A R M I J A B i H
VG B I H A CC
Pov.broj :12/24-2
Dana,06.12.1992.godine

VOJNA TAJNA
POVJERLJIVO

Spisak putnika za
R Hrvatsku,odobrenje,
d o s t a v l j a,-

VOJNA MISIJA U RH
Pom.vojnog atasea
brig.H.Osmanagicc

Shodno Vassem zahtijevu i zahtijevu nadlezznih u R Hrvatskoj upuccujemo Vam spisak potencijalnih putnika zrakoplovom u Zagreb.Spisak je formiran na osnovu zahtijeva institucija sa regije.
Molimo Vas da nam HITNO odgovorite koje od navedenih lica mozzemo uputiti Zagreb i da se za iste pobrinete oko prihvata.

Spisak putnika sa dokumentacijom:

1. SAMAC DANE	-dozvola ureda za prognanike i
2. SAMAC KATA	izbjeglice i odobrenje Ministarstva
3. SAMAC SANDRA	obrane R Hrvatske
4. SAMAC DANIJELA	
5. ZIVNIC EMINA	-garantno pismo (Mara Karamaticc br.
6. ZIVNIC-DOLIC SNJEZANA	osobne karte 9415047 Samobor)
7. DOLIC IGOR	
8. DOLIC IVA	
9. ORASCANIN ANELA	-tranzitna viza
10.ORASCANIN MERIMA	
11.LIPOVACA ZLATA	
12.JURIC TANJA	-odobrenje od Ministarstva obrane R Hrvatske
13.ORESKOVIC MILE	
14.ORESKOVIC MILKA	
15.JURICC KRISTINA	
16.ZIVKOVIC STJEPAN	-gradj.dozvola(od 26.11.1982.god R Hrvatska)

Spisak lica-putnika po zahtijevu Komande 5.KORPUSA i GS HVO Bihacc i SO Bihacc bez zahtijevane dokumentacije

1. MUSETA NURA	-zahtijev 5.K od 24.11.1992.
2. MIDZIC SADIKA	- 27.11.1992.
3. MIDZIC ELVIS	
4. MIDZIC ALVIS	
5. dr.MUJIC IBRAHIM	-zahtijev F.Abdicca i 5 K od 03.11.1992.
6. HOSIC ALMA	-zahtijev 5 K. od 22.11.1992.
7. KURTICC SEAD	-Skupstina Okruga 26.11.1992.
8. JURIC INDIRA	
9. CEHIC CAMILA	
10.MUSTEDANAGIC ADEM	
11.KASSILASI MARIO	
12.KURTOVIC SEAD	- 25.11.1992.
13.BEGIC AMIR	
14.BEGIC ZEHRA	
15.BEGIC ALMA	

Pacijenti za medicinsku evakuaciju Okruga Bihacc,prijedlog komisije za medicinsku evakuaciju-za navedene pacijente ne posjedujemo zahtijevanu dokumentaciju

http://www.slobodanpraljak.com

1. ZIRIC SENIJA -od 11.11.1992.
2. NUHANOVIC REDZO -od 18.11.1992.
3. ERDIC ENES -od
4. MUSLIC SELMA
5. BRAKIC RASEMA -od 25.11.1992.
6. MISKIC IRMA
7. MISKIC EMINA
8. GRASIC HUSEIN
9. BEGIC ERNAD
10. BEGIC MIRSADA
11. SULEJMANOVIC MEDZID
12. JAPIC MEHO
13. SALIHOVIC ZLATAN
14. JUSIC ZUHDIJA
15. BAJRIC MUMIN
16. REDZIC FATIMA
17. MASLIC MIHAJLO
18. MAHMIC ZUHDIJA
19. SEHIC ZLATKA
20. ALAGIC SMAIL
21. DINKO AJSA
22. FERIZOVIC ATIF
23. ZDRALIC HASAN
24. VELADZIC ILIJAZ
25. DURAKOVIC ALVIN
26. DERVISEVIC DINO
27. DERVISEVIC AIDA
28. VELADZIC ADEM
29. VELADZIC KASIM -od 02.12.1992.
30. HAJDAREVIC KENAN
31. HAJDAREVIC INDIRA
32. KULENOVIC ANEL
33. CENANOVIC SADETA
34. KAJTEZOVIC MERIMA
35. KAJTEZOVIC-majka
36. MUJDZINOVIC EDHEM
37. ALIJAGIC ZEJNA
38. ICANOVIC DZEVAD
39. ICANOVIC HALIDA
40. SULEJMANOVIC ALADIN
41. STEVIC DEJANA
42. STEVIC RAJKO
43. DOLIC EMINA
44. DEMIROVIC MAHMUT
45. CANDAR ZLATKO sa porodicom od 19.11.1992.-vojni atase H.Osmanagicc

Radjeno u 2 primjerka i
dostavljeno:
-Vojnom ataseu
-a/a

Z A P O V J E D N I K
b r i g a d i r
Nedzad Suljic

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
A R M I J A B i H
5. K O R P U S
Strogo pov.broj :02/1738-1
Dana,06.12.1992.godine

VOJNA TAJNA
STROGO POV.

Prioritet ub/s u
prevozu avionom,
d o s t a v l j a,-

VOJNA MISIJA U RH
Pom.vojnog atasea
brig.H.Osmanagicc

Za poterbe 5.Korpusa a u cilju nastavljanja uspjessnih borbenih dejstava, kao prioritet za prevoz avionom iz R Hrvatske dostavite ssto visse projektila za LRL 107 mm koji su nam sad veoma neophodni.

Za Slobodnu R BiH

BZ/IM

Radjeno u 2 primjerka
dostavljeno
-VM u R H
-a/a

Z A P O V J E D N I K

Ramiz Drekovicc

http://www.slobodanpraljak.com

Bogić - proti i predusmi mjere

Armija oru'anih snaga Republike
BOSNE I HERCEGOVINE
Komanda Vazduhoplovne Grupe
B I H A]
...POV....Broj...01/6-129.....
datum.....08.12.1992.....

VOJNA TAJNA
POVJERLJIVO

Aktivnosti-zahtjevi
predstavnika UNMO na
a.]orali}i,
d o s t a v l j a .-

Vojnom izaslaniku R BiH u R H

{tabu VK OS R BiH SARAJEVO
(na znanje)

Na a. {orali{i je rasporedjena ekipa UNMO koja, trenutno, broji tri {lana, a od 10.12.1992. godine }e brojati pet {lanova.Njihov zadatak je kontrola tereta pristiglog zrakoplovom iz Republike Hrvatske, koji mora biti humanitarna pomo}. U dosada{njem radu nije bilo primjedbi niti nepravilosti, ali je uo{eno nekoliko propusta koji se moraju otkloniti, u cilju bolje suradnje.
Ogledaju se u sljede}em:
Obavezno najavljivati letove iz Zagreba, ili sa drugoga aerodroma, koji su upu}ni na aerodrom {orali{i. Letove najavljivati predstavnicima UNMO ili (UNPROFOR-u), u cilju njihovog odobrenja i svrstavanja u kategoriju humanitarih letova, legalizovanih.
Na{a Komanda nema mogu{osti direktne komunikacije sa a. Pleso niti sa Vojim izaslanstvom, tako da o vremenu polijetanja zrakoplova ka nama nismo upoznati kao ni o broju zrakoplova koji treba da do{u.
Od Vas zahtjevamo da nam, postoje{om digitalnom vezom, dostavite ta{no vrijeme polijetanja zrakoplova ka a. {orali{i i broj zrakoplova koji treba da do{u, najkasije 6 {asova prije njihova polijetanja.
U tom slu{aju bili bismo u mogu}nosti, predstavnicima UNMO najaviti letove i od njih i njihovih predstavnika u Zagrebu dobiti odobrenje za iste.
Ako je mogu{e poku{ajte, tu u Zagrebu, stupiti sa timom UNMO i sa njima dogovoriti na{ine najave i odobrenja letova. Predstavnici UNMO, na a. {orali{i, su dobili, od svojih predpostavljenih iz Zagreba, zahtjev da objasne okolnosti pod kojima je do{lo do povrede rezolucije Vije{a sigurnosti UN.
Akt se odnosi na letove od 1,2 i 4 decembra (ukupno 6 letova, 5 CASA-212 i 1 AN-2).
Letovi su izvedni u navedenim terminima, teret je pregledan i sve je regularno, ali zbog odsustva istih, smatraju se kao povreda Rezolucije.
Ukoliko imate konkretnih prijedloga i dogovora molimo Vas da nas hitno izvjestite.

Molimo Vas da nam date povratnu informaciju vezanu za spisak potencijalnih putnika koji smo Vam poslali na odobrenje.

http://www.slobodanpraljak.com

ZA SLOBODNU REPUBLIKU BOSNU I HERCEGOVINU.

NS/AM

Ra|eno u 2 primjerka i
d o s t a v l j e n o:

- arhiva
- Vojnom izaslaniku R BiH

Z A P O V J E D N I K
briadir

Nedzad Suljic

VOJNO IZASLANSTVO
BOSNE I HERCEGOVINE
PRIM.
TLF
Datum
Primio
20 sati

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
ZAGREB

ZAPOVJEDNISTVO HRZ I PZO
MJESOVITA TRANSPORTNA ESKADRILA LUCKO

KLASA:
URBROJ:
Zagreb, 17. prosinac 1992. godine

ZAPOVJEDNIK HRZ I PZO
general-bojnik
IMRA AGOTIC

Prijevoz tereta na
a.Coralići, IZVJESCE.-

U razdoblju od 01. do 15. prosinca 1992. godine na a.Pleso izvršavane su zadaće - prijevoza oružja, uniformi i sanitetskog materijala na a.Coralići kod Cazina.

Letenje za potrebe HVO BiH:

1.	LALIC-SOKIC	2 leta	2.10 sati
2.	PECENKOVIC-IFTIC	1 let	1.10 sati
UKUPNO:		3 leta	3.20 sati

Letenje za potrebe TO BiH:

1.	MARKAC-SOKIC	2 leta	2.30 sati
2.	ŽAGAR-MARKAC	2 leta	2.00 sati
3.	LALIC-ŽAGAR	2 leta	1.30 sati
4.	HRGOVIC-ZRNA	2 leta	1.30 sati
5.	RAJTAR-ZRNA	2 leta	1.30 sati
6.	RAJTAR-ZRNA	2 leta	1.30 sati
7.	RAJTAR-ZRNA	2 leta	1.30 sati
8.	RAJTAR-ZRNA	2 leta	1.30 sati
UKUPNO:		16 let.	13.30 sati

http://www.slobodanpraljak.com

9.	PECENKOVIC-IFTIC	2 leta	2.10 sati
10.	RASTIJA-IFTIC	2 leta	2.10 sati
11.	PECENKOVIC-BESLAGIC	2 leta	2.10 sati
12.	IFTIC-BESLAGIC	2 leta	2.00 sati
13.	PECENKOVIC-BESLAGIC	2 leta	1.30 sati
UKUPNO:		10 let.	10.00 sati
UKUPNO ZA TO BiH:		26 let.	23.30 sati
SVEUKUPNI NALET:		29 letova	26.50 sati

Letenje za potrebe HRZ i PZO:

1.	RAJTAR-HRGOVIC	1 let	1.00 sati (ZGB-ĐAKOVO)
2.	ZRNA-HRGOVIC	1 let	1.00 sati (ĐAKOVO-ZGB)
3.	RAJTAR - ZRNA	2 leta	1.20 sati (ZGB-KRK-ZGB)
4.	RAJTAR-HRGOVIC	2 leta	5.30 sati (ZGB-TIRANA-ZGB)
5.	RAJTAR-HRGOVIC	1 let	2.30 sati (ZGB-TIRANA)
6.	HRGOVIĆ-RAJTAR	1 let	3.00 sati (TIRANA-ZGB)
7.	HRGOVIĆ-RAJTAR	2 leta	5.30 sati (ZGB-TIRANA-ZGB)
8.	POLANEC-SOKIĆ	2 leta	3.00 sati (dr.BAJIĆ)
9.	Prekinuti letovi	5 letova	3.20 sati
UKUPNO:		17 letova	26.10 sati
SVEUKUPNI NALET: OD 01.12.-15.12.1992.		46 letova	53.00 sati

JH/DH

ZAPOVJEDNIK
b o j n i k
JOSIP HRGOVIĆ

http://www.slobodanpraljak.com

19.12.1992.

#429

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
SSTAB VRHOVNE KOMANDE ORUZZANIH SNAGA

S A R A J E V O

ODBRANA REPUBLIKE
SLUZZBENA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO

Pov.br. 02/738-296
Sarajevo, 18.12.1992. godine

- Komandi Vazduhoplovne grupe Bihac'
- Gospodinu Begic' Salki - na znanje

Na osnovu cclana 77. Uredbe sa zakonskom snagom o sluzzbi u Armiji Republike Bosne i Hercegovine i cclana 10. Odluke Predsjednisstva Republike Bosne i Hercegovine o proizvodjenju, unaprijedjivanju i rijessavanju o odnosima u sluzzbi vojnih lica za vrijeme ratnog stanja (Sl.list RBiH br. 11/92), a na osnovu ukazane potrebe i prijedloga pretpostavljenih starjessina,

N A R E DJ U J E M

1. Za preobuku na avione i helikoptere u Republiku Hrvatsku - Zagreb uputiti slijedec'e pilote i tehniccare, i to:

   Za avion AN-2:

   1. Stanojevic' Goran (pilot III kategorije SBO)
   2. Nijemccevic' Suad (pilot IV kategorije SBO)
   3. Bessic' Jasminko (pilot IV kategorije SBO)
   4. Grigic' ZZeljko (mehaniccar za avion-motor)
   5. Alagic' Muhamed (mehaniccar za avion-motor)
   6. Tankovic' Emin (mehaniccar za avion-motor)

   Za helikopter AB-206:

   1. Merdanovic' Meho (pilot II kategorije SBO)
   2. Korccic' Besim (pilot IV kategorije SBO)
   3. Suljevic' Samir (pilot IV kategorije SBO)

   Za avion CASA-212:

   1. Bulut Goran (pilot I kategorije SBO)
   2. SSec'ic' Mirzan (pilot I kategorije SBO)
   3. Gazibegovic' Hidajim (pilot II kategorije SBO)

2. Realizaciji ovog zadatka pristupiti odmah. Komanda VG Bihac' stupic'e u vezu sa gospodinom Efendic' Hasanom i gospodinom Begic' Salkom, koji c'e sa predstavnicima RZ i PZO Republike Hrvatske organizovati obuku i smjesstaj ljudstva.

3. O provodjenju ovog zadatka izvjesstavati redovno.

EN/ZCC

VOJNO IZASLANSTVO REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE U REPUBLICI HRVATSKOJ
PRIMLJENO — PREDATO putem:
TLF - RBV - RVA - PASTER - PAKET - SAT
Datum: 18. 12. 1992 u ..... sati
Primio: .....

N A CC E L N I K
SSTABA VRHOVNE KOMANDE OS RBiH
Sefer Halilovic'

http://www.slobodanpraljak.com

SPECIFIKACIJA NABAVLJENIH SREDSTAVA ZA NAMJENSKU PROIZVODNJU SA DANOM 31. 12. 1992. godine

1.	Detonatorska kapisla - DK 8	31.791 komada
2.	Električna detonatorska kapisla - EDK 8	8.135 komada
3.	Detonatorska kapisla 8 sa usporivačem	4.ooo komada
4.	Barut crni za pripalu	1o7,5 kg
5.	Metkić za RBR M 57	3.6oo komada
6.	Markirači sa oprugom	13.18o komada
7.	Lovačka inicijalna kapisla RWS	18.2oo komada
8.	Napal prah	5o kg
9.	Plastični eksploziv - Pentrit - PEP	117,5 kg
1o.	Uzorci upaljača za minu MB 6o mm i 82 mm	37 komada
11.	Upaljač za minu MB 12o mm TF	3oo komada
12.	Upaljač za minu MB 12o mm , blizinski sa turbinom	1oo komada
13.	Lovačka čahura 12	7.8oo komada
14.	Lovačka čahura 16	5.2oo komada
15.	Osnovno punjenje za minu MB 6o mm	2.2oo komada
16.	Osnovno punjenje za minu MB 82 mm	4.ooo komada
17.	Osnovno punjenje za minu MB 12o mm	2.ooo komada
18.	Dopunsko punjenje za minu MB 6o mm	8.ooo vrećica
19.	Dopunsko punjenje za minu MB 82 mm	1o.oo8 vrećica
2o.	Nitroglicerinski barut - NGB 021	225 kg
21.	Nitroglicerinski barut - NGB 051	75 kg
22.	Trinitrotoluolski metak TNT 2oo	126 komada
23.	Ojačani amonal	1oo ćikova
24.	Detonirajući štapin	6oo metara
25.	Sporogoreći štapin	27 metara

ZAKLJUČENO REDNIM BROJEM 25.

Za tačnost odgovara Senad Palić

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
ZAGREB

ZAPOVJEDNISTVO HRZ i PZO
MJESOVITA TRANSPORTNA
ESKADRILA - PLESO
Zagreb, 04.siječanj 1993.

ZAPOVJEDNIK HRZ i PZO
general-bojnik
IMRA AGOTIĆ

Prijevoz tereta na
a.Coralići, izvješće.-

U razdoblju od 15. do 31.prosinca 1992.godine sa a.Pleso i a.Pula izvršavane su zadaće - prijevoz oružja, uniformi i sanitetskog materijala na a.Coralići kod Cazina.

Prijevoz je vršen zrakoplovima AN-2 i C-212, a uz pomoć posada HRZ i RZ BiH.

U istom razdoblju, a za potrebe preobuke na avion C-212 izvršeno je:

C-212 173 leta, 37.50 sati (dnevno)

Za potrebe HVO BiH:

AN-2	2 leta,	2.00 sati - 1t tereta,	6 putnika + 3 ranjenika
C-212	4 leta,	2.40 sati - 5t tereta,	22 putnika + 8 ranjenika
UKUPNO:	6 letova	4.40 sata - 6t tereta,	28 putnika 11 ranjenika

Posada:

AN-2 Markač-Žagar 2 leta, 2.00 sati

C-212 Rajtar Zrna 2 leta, 1.20 sati
Rajtar Zrna 2.leta, 1.20 sati

Za potrebe TO BiH

AN-2	14 letova,	14,00 sati - 6,5t tereta,	22 putnika + 8 ranjen.
C-212	12 letova,	8.40 sati - 15t tereta,	68 putnika + 27 ranj.
UKUP.	28 letova,	22.40 sati - 21,5t teret.	90 putnika + 35 ranj.

http://www.slobodanpraljak.com

Posada:

AN-2	Markač-Žagar	2 leta, 2.00 sati
	Pečenković-Gazibegović	2 leta, 2.00 sati
	Markač-Žagar	2 leta, 2.00 sati
	Pečenković-Iftić	2 leta, 2.00 sati
	Markač-Žagar	2 leta, 2.00 sati
	Iftić-Gazibegović	2 leta, 2.00 sati
	Iftić-Gazibegović	2 leta, 2.00 sati
C-212	Rajtar-Hrgović	2 leta, 2.00 sati
	Rajtar-Zrna	1 let, 2.00 sati
	Rajtar-Zrna	2 leta, 1.20 sati
	Rajtar-Zrna	2 leta, 1.20 sati
	Rajtar-Zrna	2 leta, 2.20 sati
	Rajtar-Zrna	2 leta, 2.20 sati
	Rajtar-Zrna	2 leta, 2.20 sati

Za potrebe snimanja (za dr.Bajića)

Zrakoplov AN-2, posada Polanec-Sokić 2 leta, 3.50 sati

Za proteklo razdoblje sveukupno je izvršeno 208 letova, 71.00 sati naleta, na a.Čoralići prevezeno je 27,5t korisnog tereta, a na područje Hrvatske prebačeno je 118 putnika i 46 ranjenika.

JH/SH

Z A P O V J E D N I K
b o j n i k
JOSIP HRGOVIC

http://www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
URED
REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE U REPUBLICI HRVATSKOJ
Zagreb, Savska cesta 41/XI,
tel. 041/537-161, 537-160, fax 536-702

MINISTARSTVO OBRANE
REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Zagreb, 02.03.1993.g.
Naš broj: 07-1940/93.
Our No.:
Vaš broj:
Your No.:

PREDMET: Prelijetanje helikoptera.-
ZAHTJEV

Molimo Vas da nam odobrite prelijetanje dva helikoptera tipa Mi-8 T preko teritorije Republike Hrvatske, sa jednim tehničkim sletanjem, koji je Vlada Republike BiH nabavila za humanitarne potrebe, radi snabdjevanja i zbrinjavanja ugroženih gradjana.

Prelijetanje helikoptera planirano u vremenu od 10.03. do 14.03.1993.godine.

Ulazak u zračni prostor R H izvršili bi iz Madjarske, u koridoru R-22 sa tehničkim sletanjem na aerodrom Lučko.

Maršuta nastavka leta: Lučko-Crikvenice-Seli-o.Šolta-Aržano, gdje bi napustili zračni prostor RH i ušli u prostor RBiH.

Molimo Vas da uz odobrenje o prelijetanju ovlastite nadležne aerodromske službe da nam omoguće nesmetano prelijetanje.

Unaprijed se zahvaljujemo na razumjevanju.

S štovanjem!

DIREKTOR UREDA RBiH U R H,
Šemso TANKOVIĆ

http://www.slobodanpraljak.com

VOJNO IZASLANSTVO RBIH U RH
ZAGREB, 23.03.1993.G.
STROGO POV.BR.05-2937/93.

N SVK OSRBIH-SARAJEVO
Seferu Halilovicu

PREDMET; Obavjest i prijedlog o ostvarivanju humanitarnog koridora zracnim putem iz RH ili R Slovenije, sopstvenim zrakoplovima za 5.K i otvaranje mob.zborista i rejona u RH.

1. Od 30.12.1992.g. nije bilo ni jednog leta za 5.K,tako da je logistika 5.K ostavljena iskljucivo na sopstvenim izvorima; ratni plijen i namjenska proizvodnja. Snadbjevanje potrosnim borbenim materijalom iz namjenske proizvodnje je smanjeno, a po mnogim pitanjem obustavljeno, obzirom da je prekinut dotur sirovina: baruta,eksploziva,kapisla,upaljaca itd.

2. Poduzimaju se mjere za ostvarenje humanitarnog koridora zracnim putem, a isti bi koristili da prebacujemo humanitarne pomoci, ranjenika iz 5.K, kao zalijecene i izlijecene da vracamo u 5.K, kao sposobno ljudstvo-kadar za OS RBIH, a minimalne mogucnosti bi iskoristili za logisticki dotur borbenog materijala oruzja, municije i sirovina za namjensku proizvodnju, bilo bacanjem padobranima ili dovozenjem do aerodroma u Cazinu.

Predlazemo da se na najvisem nivou-nivou predsjednika drzava RBiH, R Hrvatske i R Slovenije, predstavnika UNPROFOR-a, UNHCR-a, Medjunarodnog Crvenog kriza, ovaj problem rijesi, jer Bihacko-Cazinska krajina je potpuno izolovana.

Obzirom da su na minimum svedeni zemni konvojski prometi i da postoje veliki periodi kada nema ni ovog puta i da je isti nesiguran za prevoz ljudstva i specificnih roba.

3. Mi smo dosad koristili humanitarne konvoje u najvecoj opasnosti da bude otkriveno za transport vojnog materijala, prepakovajem u ambalazu hrane i stim rizikovali prekid transporta humanitarne sto i dalje u najvecoj tajnosti po ukazivanju mogucnosti morat cemo koristiti.

Obzirom da je i ovaj transport skorom obustavljen, a krajnje je izlozen riziku zbog pregleda od strane policije i vojske tzv.SAO Krajine-molimo da se sto prije ucini sve na najvisem nivou,radi ostvarenja zracnog humanitarnog koridora.

4. Ljekare sa Bihacko-Cazinskog regiona po naredbi koju smo dobili jos nismo realizovali, zbog nedostatka mogucnosti puta.

Isto tako, gospodin Himzo Pecenkovic, nije se jos prebacio u Bihac, zbog gore navedenih razloga i isti sad radi na poslovima logistike 5.K i uvezan je u Uredu okruga Bihac do vremena odlaska u Bihac.

5. Molimo da se na predsjednickom nivou izmedju drzava BiH i RH raspravi pitanje mobilizacijskih zborista i rejona, na rubu tzv.SAO Krajine u RH iz kojih pravci izvode ka zoni odgovornosti 5.K. Naime, velik broj v/o trazi upucivanje u 5.K., a iz ovog ruba iz Banije,Korduna i Like moglo bi se "omeksavati" put-koridor, ubacivati naoruzane grupe u zonu 5.K., a tim bi se rijesilo vise pitanja:

a/ preopterecenost v/o u RH
b/ borbeno ojacanje 5.K
c/ djelimicno rjesavanje pitanja logistike.

http://www.slobodanpraljak.com

Po ovom pitanju sa predstavnicima HV vodjeni su razgovori, ali isti su uvijek odgovarali da nema dogovora na najvisem nivou i da su zbog tog ograniceni u rjesavanju ovog pitanja.

Te u tom cilju, predlazemo da se hitno i obavezno odradi ovaj zadatak, obzirom da ce i vegetacioni uslovi olaksati isto.

Ovim putem rijesili bi dio logistike 5.K., a posebno ako budemo, a planiramo, koristili tovarna i vucna grla.

ZA SLOBODNU BOSNU I HERCEGOVINU!

SEKRETAR ZA VOJNA PITANJA PRI
UREDU REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
U REPUBLICI HRVATSKOJ

HASAN EFENDIC

VOJNO IZASLANSTVO RBIH U RH
ZAGREB,24.03.1993.G.
STROGO POV.BR. 05-2946/93

9/2

ŠIFRA: OBAVJEST

KOMANDANTU 5.KORPUSA

PREDMET; Obavjest o upucivanju BG
u zonu odgovornosti 5.K

Dana 22.03.1993.godine u ranim jutarnjim casovima grupa boraca od 14 clanova pod zapovjednistvom Omanovic Osmana, o kojem smo ranije pisali, upucena je u zonu odgovornosti 5.Korpusa.

Ista grupa je naoruzana sa 14 AP, 28 RAB, 10 zolja, 1 puska 9 mm PARA MERLIN, 2 SNAJPERA 7,9 MM, 1 AUTOM.PISTOLJ, 1 PISTOLJ i obucena u uniforme.

Izvrsiti prijem istih i dostaviti izvjestaj.

POMOCNIK VOJNOG ATASEA,
HAJRUDIN OSMANAGIC

http://www.slobodanpraljak.com

ORUZANE SNAGE
REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
5.KORPUS
Str.pov.broj 01/1-1690-2
Datum, 19.05.1993.godine

VOJNA TAJNA
STROGO POVJERLJI'

Logisticki izvjestaj
o prispijecu posiljke ub/s
preko UNHCR.-

AMBASADA R BiH u R H
VOJNO EKONOMSKO PRESTAVNISTVO
(n/r H.Osmanagica i I.Hadzica-Baj

Vezano za Vas akt str.pov.br. 05-3858/93 od 18.05.1993.godine izvestavamo Vas da smo navedenu posiljku preuzeli dana 17.05.1993.godine sa nekim malim razlikama u odnosu na Vas spisak, a koji nisu bitne.
Problema oko preuzimanja srestava nije bilo, medutim, ponovo upozoravamo na potrebu maksimalne konspirativnosti ovog kanala, angazujuci najminimalniji broj izvrsioca ovih poslova.

Ujedno trazimo da preduzmete sve sto mozete da nam u slijedecoj posiljci, pored onog sto ste pripremili prioritetno dostavite slijedece:

1. Metak 7,9 mm .....50.000 kom.
2. Metak 7,62 mm M-30 (za PM M-84).....20.000 kom.
3. Detonatorska kapisla br. 12 sa usporivacem za ROB
   (pak. u kutiji 40x40x50 cm, 3 kut. cca 60 kg.).....12.000 kom.
4. Nitroglicerinski barut tip NGB-051.....100 kg
5. Dopunsko punjenje za minu 120 mm .....500 kpl
6. Nisanske sprave za MB-120 mm, tip NSB-4 .....6 kpl
7. Trotil-TNT.....1.000 kg
8. Heksogen-ekspoloziv.....50 kg
9. Raketno gorivo.....50 kg

Radi se o municiji koje uopste nemamo i materijalima potrebnim u Namjenskoj industriji naoruzanja i ub/s.

Z A S L O B O D N U R B i H!

SM/JR

KOMANDANT
5.KORPUSA
Ramiz Drekovic

Radeno u dva primjera
i dostavljeno:
1. a/a
2. VEP u R H

VOJNO IZASLANSTVO REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE U REPUBLICI HRVATSKOJ
PRIMLJENO — PREDATO putem:
TLF - RRV - RV - PACTOR - PAKET - SAT
Datum: ..... u ..... sati
Primio: .....

http://www.slobodanpraljak.com

Oruzane snage
REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
5.KORPUS
Pov.broj 06/13-1495-2
Datum, 19.05.1993. godine

ODBRANA REPUBLIKE
VOJNA TAJNA
POVJERLJIVO

Nabavka stomatoloskog
materijala, dostavlja.-

URED OKRUGA BIHAC
Sjediste u Zagrebu
Nasicka br.12
telefax: 041/33-79-06

Za potrebe 5.korpusa neophodno je hitno izvrsiti nabavku i isporuku sljedecih stomatoloskih materijala:

1. Lokalni anestetik sa vazokonstriktorom amp. a 2 ml
2. Lokalni anestetik bez vazokonstriktora amp. a 2 ml
3. Zubarski cement - prah i tecnost
4. Sredstvo za privremene ispune (Cavit, Lumikon)
5. ZuO prah i 01 kariofilum
6. Pasta na bazi Ca (OH)2 (Calxyl, Cinacal)
7. Sredstvo za devitalizaciju pulpe
8. Tricesolformalin
9. Tripsan pasta
10. Septomixine forte, Foxalmin
11. Ker igle (prosirivaci kanala) No 15-65
12. Nerv igle
13. AH 26 pasta
14. Hemostatski sundjeri
15. Amalcap 1 porcija, Amalcap 2 porcija
16. Heliosit orig.pak. 3 brizgalice boje: 20, 22, 35, 36.
17. Heliomolar orig.pak. 3 brizgalice boje: 20, 30, 36.
18. Celicni boreri No 12, 16, 18
19. Turbo dijamanti za konzervativu
20. Trake za interdent. poliranje plombi
21. Stomatoloska ogledala (bez drzaca)
22. Jodoform gaza - strajfna
23. Medicinski alkohol

Obzirom da su nam navedeni materijali hitno potrebni, trazimo da izvrsite nabavku i isporuku istih u navedenim kolicinama.
O nacinu isporuke izvjestite nas na vrijeme.

ZA SLOBODNU BOSNU I HERCEGOVINU !

SK/SS

K O M A N D A N T
5.KORPUSA

Ramiz Drekovic

Radjeno u 2 primerka
i dostavljeno:
1. a/a
2. Naslovu

VOJNO IZASLANSTVO REPUBLIKE
BOSNE I HERCEGOVINE U
REPUBLICI HRVATSKOJ
PRIMLJENO — PREDATO putem:
TLF : RRV - RV - PACTOR - PAKET - BAT
Datum: ..... u ..... sati
Primio: [signature]

http://www.slobodanpraljak.com

- 05 -

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
SKUPŠTINA OKRUGA BIHAĆ

Bihać, 24.05.1993.godine

UREDU OKRUGA BIHAĆ
Z A G R E B
NAŠICKA br.12

Molimo Vas da za potrebe Radio-televizije Bihać izvršite upl
za nabavku slijedećeg:

1.MODULATOR - 1 kom
2.INTEGRALNO KOLO TDA 56 60 P - 2 kom
3.ELEKTRONSKA ŠEMA MODULATORA

Uplatu izvršiti TV servisu, ing.Makara, ul. kolodvorska, Dugo Selo, putem
gos.Bonjaš Dražena (tel.314-129) koji je dužan da 24. maja navedeni materij
preda u Ured Okruga Bihać u Zagrebu.

Preuzeti materijal HITNO poslati do Bihaća (ili do Velike Kl
e)
preko nekog predstavnika međunarodnih organizacija s područja Okruga Bihać.

S poštovanjem!!

Predsjednik Skupštine Okruga,

Ejub Topić, dipl.ing.el.

VOJNO IZASLANSTVO REPUBLIKE
BOSNE I HERCEGOVINE U
REPUBLICI HRVATSKOJ
PRIMLJENO — PREDATO putem:
TLF · RADIO · PAKET · SAT
Datum: 24. 05. 1993 u ..... sati
Primio: .....

http://www.slobodanpraljak.com

ORUZANE SNAGE
REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
5. KORPUS
Str.pov.broj:06/2-1880-1
BIHAC, 05.06.1993. GODINE

ODBRANA REPUBLIKE
VOJNA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO

Zahtjev za nabavku
baruta i eksploziva,
d o s t a v l j a . -

URED OKRUGA BIHAC
sa sjedistem u Zagrebu
Nasicka br 12
fax: 337-906

Neophodno je da obezbjedite nabavku i HITNO isporucite slijedece vrste baruta i eksploziva:

1. TRINITROTOLUOL (TNT ili TROTIL).....10.000 kg
2. NITROGLICERINSKI BARUTI:
   NGB, tip 021..... 400 kg
   NGB, tip 051..... 400 kg
   NGB, tip 081..... 400 kg
   NGB, tip 231..... 400 kg
3. NITROCELULOZNI BARUTI:
   NCB, tip 35..... 200 kg
   NCB, tip 37..... 200 kg
   NCB, tip 40..... 200 kg
4. CELULOID (materijal za pakovanje i cuvanje dopunskih barutnih punjenja, koji je otporan na spoljni uticaj vlage).... 500 m2
5. POGONSKO GORIVO RAKETNO, za projektile LRL-a 107 i 128 mm..... 500 kg

Prioritet dati i obezbjediti hitnu isporuku stavke pod red. brojem 1.

ZA SLOBODNU REPUBLIKU BOSNU I HERCEGOVINU !

ES/IM

Radjeno u 2 primjerka
d o s t a v l j e n o
1. a/a
2. Naslov

K O M A N D A N T
5. KORPUSA
Ramiz Drekovic

VOJNO IZASLANSTVO REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE U REPUBLICI HRVATSKOJ
PRIMLJENO — PREDATO putem:
TLF - RRV - RV - PACTOR - PAKET - SAT
Datum: 05. 06. 1993 u ..... sati
Primio: .....
#2147

http://www.slobodanpraljak.com

AMBASADA RBiH u RH
VET
br. str. pov. 05-4258/93

ODBRANA REPUBLIKE
VOJNA TAJNA
STR. POVJERLJIVO
HITNO

25.

25.06.

PREDMET: OBAVIJEST o transportu
-dostavlja

5. KORPUSU A BiH

Dana 24.06. 1993. godine cisternom za naftu reg. oznaka UNHCR 10236 (aluminijska cisterna) dostavili smo vam slijedeće:

1. Rezervna cijev za PM M 53 ——— 14 kom
2. RPG 7 lanser ——— 4 kom
3. RB M 57 ——— 5 kom
4. PM M 53 ——— 18 kom
5. mitr. BROWING 7,9 mm ——— 4 kom
6. POSTOLJE za mitraljez 7,9 mm ——— 3 kom
7. MITRALJEZ „BROWING" 12,7 mm ——— 2 kom
8. POSTOLJE ZA MITR. BROWING 12,7 mm ——— 1 kom
9. MITRALJEZ 7,9 mm DŠK ——— 1 kom
10. SP MAX II 12,7 mm bez optika ——— 6 kom
11. SP RUČNI TOP bez optika 20 mm ——— 1 kom
12. minobacač 60 mm ——— 1 kom
13. minobacač 82 mm ——— 3 kom
14. minobacač 120 mm ——— 6 kom

ZAKLJUČANO radnim brojem 14.

http://www.slobodanpraljak.com

NAPOMENA: U MB 120 mm ne koristiti više od 5 (pet) dopunskih punjenja.

Molimo da jedan primjerak 12,7 mm ~~Dostavljamo~~ predate gospodinu generalu bojniku ~~1. S. KORPUSA~~ Vladi Šantiću, jer se počela ostvarivati dobra saradnja na liniji GS HVO i MRSDA OKRUGA BIHAĆ.

Dostavljeno:

1. S. KORPUSU
2. VEP-u

Breza 13
7

BIHAĆ

BAJO

http://www.slobodanpraljak.com

Oruzane snage R BiH
Komanda 5.Korpusa
str.pov.broj 02/13-2581-2
15.07.1993.godine

vojna tajna
Str.povjerljivo
Paket radio

Obezbjedjenje transporta,
sredstava, zahtjev,
d o s t a v lj a.-

Vojno ekonomsko predstavnistvo
Z A G R E B
n/r "Breza - 17/3"

1.- Trazimo da stupite u kontakt sa g.Bonjas Drazenom i iznadjete mogucnost hitnog prebacivanja slijedecih sredstava:

- Stacionarni HF TS-950SDX,
- Pripadajuci transformator 220/120V za TS-950SDX,
- VHF RU Icom V-200T,
- VHF RU JRC - 202S25,
- UHF RU JRC - 402S25 za dig.komunikaciju 4800 Bd,
- ZYXEL telefonski modem,
- .oopy disk-drive za BICOM notebook,
- PACTOR controller,
- TNC contorller za dig.komunikaciju 4800 Bd,
- SWR/POWER metar,
- Plinska lemilica..... 2 kom.,
- Butan gas, bocice,
- Kalaj za meko lemljenje, kolut 10 kg,
- Slusalice stereo HI-FI..... 2 kom.,
- MTK HS-10 rucni RU..... 2 kom.,
- Triplekser,
- Vertikal 3-band antena..... 3 kom.,
- HF antena W-8010,
- Antenska zica..... 2 X 50 m,
- Balun FRITZEL 50/600 oma,
- VHF/UHF node za dig.komunikaciju 4800 Bd,
- Kabl PTK.

INSISTIRAMO na prebacivanju sto vece kolicine PTK kablova.

2. Stupite u vezu sa g.Dizdarevic Mustafom u Minhenu telefonom 9949891409669, kod koga se nalazi odredjen broj sredstava namjenjenih 5.Korpusu, te organizirati transport (gospodin Bonjas i Dizdarevic su vec u kontaktu).

3.- Moguce rjesenje za transport je preko "bijelog mantila".

SI/SM
dostavljeno:
- VI Zagreb
- a/a.

K O M A N D A N T
Ramiz Drekovic

VOJNO IZASLANSTVO REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE U REPUBLICI HRVATSKOJ
PRIMLJENO ... putem:
TLF - RRV - RV - PAKET - SAT
Datum: 15. 07. 1993
Primio: ... sati

http://www.slobodanpraljak.com

31.07.1993. god.

UDRUŽENJE GRAĐANA OKRUGA BIHAĆ

41000 Zagreb, Našićka 12
Tel.: 041/ 33 44 84
041/ 33 33 82
Fax: 041/ 33 79 06

Klub
"Unski ljiljani" e.V.
c.o. M. Čavkić
Görzer str. 105 a
81549 München

Vaš znak ..... Naš znak ..... Datum .....

P O T V R D A

Kojom se potvrduje da su predstavnici kluba "Unski ljiljani" iz Minhena predali Uredu Okruga Bihać u Zagrebu 50.000 kom. inicijalnih kapisli, a za potrebe V. Korpusa Armije BiH koji djeluje na području Bihaćke regije.

U Zagrebu, 31.07.1993. godine

ROBU PREDALI:
Čavkić Mustafa
Dervišević Ale

ROBU PRIMIO :
Halić Senad

REPUBLIKA BOSNA i HERCEGOVINA
OKRUG B I H A Ć
SJEDIŠTE ZAGREB

http://www.slobodanpraljak.com

ORUZANE SNAGE
REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
5.KORPUS
STR.POV.BR.06/801-2
09.02.1994. GODINE.

1. Hadzic

Obavijest o primljenim
posiljkama od Ureda Okruga
Bihac u Zagrebu,DOPUNA
dostavlja,-

AMBASADA R BiH u R H
V.E.P.

Obzirom da nasim aktom str.pov.broj 06/801-1 od 03.02.1994.godine a u vezi sa zahtjevom gosp.Baje Hadzica od 01.02.1994.godine,nismo obuhvatili posiljke koje su preuzeli direktno pripadnici NVI,to Vam naknadno dostavljamo i slijedece podatke:

Prispjela roba na dan 07.09.1992.godine:

1. Vjezbovni metak RB M-57 : 5 x 192 kom..... 960 kom.
2. Vjezbovna tromblonska trenutna mina M-66:
   4 x 240 kom..... 960 kom osnovnih punjenja
   4 x 240 kom..... 960 kom markiraca
3. Crni barut : 30 x 2,5 kg ..... 75 kg
4. Erze: 18 x1000 kom.....18.000 kom
5. Detonatorske kapsle br.8:30 x 100 kom..... 3.000 kom
   1 sanduk.....10.000 kom
6. Upaljac za rucnu bombu : ..... 4 kom

Prispjela roba na dan 09.09.1992.godine:

1. Vjezbovni metak RB M-57 : 8 x 192 kom..... 1.536 kom
2. Vjezbovna tromblonska trenutna mina:
   a) Originalni sanduci: 6 x 240 kom..... 1.440 kom osnovnih punjenja
   6 x 240 kom..... 1.440 kom markiraca
   b) Neupakovani sanduci(markirace,opruge,osn.punj.) 10 kom
3. Crni barut : 13 x 2,5 kg ..... 32,5 kg

Prispjela roba na dan 19.11.1992.godine:

1. Osnovno punjenje za trenutnu tromblonsku minu 7,62 mm: 5.040 kom
2. Markiraca mine ..... 10.050 kom
3. Opruga ..... 10.050 kom
4. Elektricna detonatorska kapsla broj 12 ..... 1.260 kom
5. Elektricna detonatorska kapsla broj 8 ..... 1.300 kom
6. Detonatorska kapsla broj 8 ..... 4.000 kom
7. Osnovno punjenje za minu 82 mm i 81 mm ..... 1.980 kom
8. Osnovno punjenje za minu 60 mm ..... 2.000 kom
9. Osnovno punjenje za minu 120 mm ..... 2.000 kom
10. Dopunsko punjenje (60,82,81 mm) sanduci ..... 10 kom

ZA SLOBODNU BOSNU I HERCEGOVINU !

BS/ZL

Dostavljeno:
- Naslovu,
- a/a K-de 5.Ko,
- a/a logistike

K O M A N D A N T
brigadir

Atif Dudakovic

http://www.slobodanpraljak.com

ARMIJA R BiH
5. K O R P U S
KM BIHAC
Str.pov.br. 01/7251-3
10.11.1994.godine

10119409.
ODBRANA REPUBLIKE
VOJNA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO

Pomoc u TMS,
t r a z i.-

PREDSJEDNIKU REPUBLIKE HRVATSKE
gospodinu Franji Tudjmanu

Vec trecu godinu Hrvati i Muslimani na Bihackoj regiji organizovani u jedinice HVO i 5.Korpusa Armije R BiH, u uslovima potpune blokade odoljevaju stalnim cetnickim napadima. Kontraofanzivu, koju je najavio zlocinac Karadzic izvode zdruzene snage Srba iz paradrzavnih tvorevina Republike Srpske i Republike Srpske Krajine (Licki, Banijski, Kordunski i Slavonski korpus). Izvrseno je pregrupisavanje artiljerije i tenkova koji su na osnovu Zagrebackog sporazuma izvuceni 20 km od linije dodira i dovedeni u rejon Zeljezno polje i Licko Petrovo selo. Posljednjih dana nekoliko hiljada artiljerijskih i tenkovskih granata palo je po selima Skocaj, Zavalje, Vedro Polje i prigradskim naseljima Bihaca, a po samom gradu dejstvovala je cetnicka avijacija raketama.
Ocita je namjera cetnika da se preko s.Zavalje spoje sa snagama iz Lickog Petrova sela, ovladaju aerodromom Zeljava i platoom iznad Bihaca cime bi kompletan grad i regiju doveli u veoma nepovoljnu situaciju.
Bojovnici HVO i borci 5.Korpusa su odlucni da odsudnom borbom sprijece cetnike u ostvarivanju svojih namjera.
U cilju sprecavanja realizacije ciljeva cetnika i zastite cjelokupnog stanovnistva regije, molimo Vas slijedece:

1. Da HV izvrsi transport MTS na ovu regiju svojim helikopterima.
2. Da preko casnika za vezu HV omogucite gospodinu pukovniku PALIC SENADU kontakt sa zapovjednicima UNPROFORA (UKBAT).
3. Da nam blagovremeno dostavite obavjestajne podatke, do kojih dodjete, o aktivnostima cetnika koje su usmjerene prema nama.
4. Neophodne su nam slijedece vrste municije:

   a) pjesadijsko naoruzanje: metak 7,62mm; 7,62mm M-30; 7,9mm; granate za RPG,
   b) PA municija: 12,7mm; 14,5mm; 20mm; 30mm (PRAGA),
   c) topovske granate: 76mm "ZIS",
   d) tenkovske granate: 100mm (T-55),
   e) eksploziv (trotil).

Dostavljeno:
- naslovu
- a/a

K O M A N D A N T
brigadni general
tif Dudakovic

Oružane Snage Republike BOSNE I HERCEGOVINE 5. K O R P U S

http://www.slobodanpraljak.com

Oruzane Snage
REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
5.K O R P U S
Str.Pov.Broj:06/7363-3
Datum,19.11.1994.

PRIMTS10.ZAG
ODBRANA REPUBLIKE
DRZAVNA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO

Prijem MTS iz Zagreba
Obavjest.Dostavlja.-

AMBASADA R BiH
Z A G R E B

U okviru avio posiljki dana 18/19.11.1994.godine primili smo slje-deca MTS:

1.	Metak 7,62 za AP.....	86.750 kom
2.	Metak 7,62 M30.....	30.780 kom
3.	Metak 7,62 x 51 mm	4.850 kom
4.	Metak 7,9 mm	22.700 kom
5.	Mina RPG - kumulativna	287 kom
6.	Eksploziv TNT.....	540 kg
7.	Eksploziv plasticni	3 kg
8.	Upaljac za RoB	7.800 kom
9.	Upaljac za minu UT M68-P1	10 kom
10.	Paket sa r/d za kompjuter u kutiji	1 kutija

Zakljucno sa rednim brojem 10 (deset).

Molimo vas ako ste u mogucnosti,sa ovakvim posiljkama,saljite nam obucu i carape.

ZA SLOBODNU I CJELOVITU REPUBLIKU BOSNU I HERCEGOVINU !

ZL/ZL

Radjeno u dva primjerka i
dostavljeno:

- Ambasada R Bih Zagreb PR
- a 5.Ko
- a/a Od.za logistiku

K O M A N D A N T

brigadni general
Atif Dudakovic

http://www.slobodanpraljak.com

" Udruženje gradjana okruga Bihać "
Zagreb; Našička br. 12

Ur. br.....

Zagreb ; 04. 12. 1994. godine

IZVJEŠTAJ O UNIŠTENIM UBOJNIM I DRUGIM SREDSTVIMA U EKSPLOZIJI HELIKOPTERA MTV 1

Dana 03.12.1994.godine u eksploziji helikoptera u zrakoplovnoj bazi "LUčKO" potpuno su izgorila slijedeća ubojna i druga sredstva:

1. Metak 7.62 x 39 ..... 132.000 komada
2. Metak 7.62 x 51 ..... 9.600 komada
3. R P G 7 ..... 306 komada
4. Raketa TF 8 (zelena strela) ..... 20 komada
5. T N T ..... 370 kilograma
6. Čizme vojničke ..... 200 pari
7. Čarape vojničke..... 750 pari

Zaključeno rednim brojem 7 (sedam) .

Uvidjaj izvršila komisija u sastavu :

Ibrahim Hadžić Bajo

Salko Begić

Niaz Bibanović

Kadija Alagić

Senad Palić

UDRUŽENJE GRADANA OKRUGA BIHAĆ U ZAGREBU 2 - sa sjedištem

Za "U G O B"
predsjednik
Mehmed Husetić

http://www.slobodanpraljak.com

Oruzane Snage
REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
5.K O R P U S
D.T.Broj:06/7947-3
Datum:23.12.1994.

PRIMTS22.ZAG
ODBRANA REPUBLIKE
DRZAVNA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO

Prijem MTS iz Zagreba
Obavjest.Dostavlja.-

ZA " PRIJATELJA "

U okviru avio posiljke dana 22/23.12.1994.godine primili smo slijedeca MTS:

a) PAKET I

- RB-RPG-7V komplet	27 kom
- Metak 7,62 A.P	110.000 kom
- Granata 40 mm NGL	1.620 kom
- Puska 40 mm NGL	5 kom
- Mina za RPG-7V kumulat.	198 kom
- Upaljac za ROB.....	2.500 kom
- Eksploziv TNT	450 kg
- Eksploziv PCF	143,4 kg
- Torba (rajfesluz i plas.)	2 kom

U narednim posiljkama saljite :

- konac svileni ili sinteticki broj 020,030,040 ... 50 kom.
- spaga za rucno sivanje ..... 20 kom.
- ekser za opravku cizama dim. 22 mm ..... 5 kg
- ampuliranih analgetika ..... prema mogucnosti pakovanja
- sanitetske torbice ..... prema mogucnosti
- ostala MTS prema ranijim izvjestajima i zahtjevima

ZA SLOBODNU I CJELOVITU REPUBLIKU BOSNU I HERCEGOVINU !

BI/AK

Radjeno u dva primjerka i
dostavljeno:

- naslovu "PR"
- a/a Odsjek logistike 5.Ko

K O M A N D A N T
Brigadni general
Atif Dudakovic

http://www.slobodanpraljak.com

MIJA R BIH
KORPUS
P.06-2/1-10
.01.1995.g.

PRIMTS33.ZAG
ODBRANA REPUBLIKE
ARMIJSKA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO

2 HELIKOPTERA

ijem MTS iz Zagreba
avjest.Dostavlja.-

ZA " PRIJATELJE "

okviru avio posiljke dana 20/21.01.1995.godine primili smo slijedeca
S:

PAKET

Metak 7,62 mm za AP	197.400	kom
AP 7,62 mm (AK-47)	400	kom
Mina za RPG trenutna.....	360	kom
Mina za RPG kumulativna....	360	kom
Paket lijekova za veterinu.	14	kom
Kanistar plasticni OKSIDEN.	3	kom
Baterija 3R-12-4,5 vol.....	240	kom
Svjetiljka	220	kom
Obucarski materijal	7	kom
Kanta ljepila za obucu.....	1	kom
fset ploce.....	6	pakov.
.oneri razni	13	kom.
Uniforma futrovana kompl...	80	kom
Cizme vojnicke.....	100	pari
Lovacka cahura.....	24.000	kom
Inicijalna kapisla.....	100.000	kom
Barut NC.....	7	kom (4-vrece,3-kutije)
Upaljac za MB	320	kom
Paket za ministra Veladzica	2	kom
Paket za gen.Dudakovic A...	1	kom
Paket za Komandu 5.Korpusa.	2	kom (1-kutija,1-torba)
Paket za MUP	3	kom

38

narednim posiljkama saljite prioritetno:
- municija 12,7 mm Brow.
- municija 20 mm za PAT
- municija 30 mm za PRAGU
- municija 40 mm za BOFORS
- metak 100 mm za T 55
- metak za BsT 82 mm

- filteri za gorivo i ulje za m/v :GOLF,MERCEDES,TAM,ZASTAVA
- unutarnje gume za m/v : dim. "13" , " 16 "

kodje H I T N O je potreban materijal za rad NVI prema ranije dostavlje-
j specifikaciji (prioritetno: TNT-eksploziv)
Opruzna zica 0,8 ili opruga fi 8 unutrasnja visina 22,jacina 1,5 kp
potrebno je 20.000 komada.

ZA SLOBODNU I CJELOVITU REPUBLIKU BOSNU I HERCEGOVINU !

/ZS
ijeno u dva primjerka i
stavljeno:

naslovu "PR"
a/a Odsjek logistike 5.Ko
a/a K-da 5.Ko

K O M A N D A N T
Brigadni general
Atif Dudakovic

http://www.slobodanpraljak.com

Oružane Snage
REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
5. KORPUS
POV Broj 08-3/6L-126
Datum 04-03-1995

ARMIJA REPUBLIKE
BOSNE I HERCEGOVINE

ARMIJA
5.KORPUS

OTIŠLO HELIKOPTEROM

Potvrde o prijemu MTS
-dostavlja-

KLUB "BOSNA I HERCEGOVINA"
"
MÜNCHEN

Potvrdjujemo,da smo 03.marta 1995.godine,preko Udruženja gradjana Okruga Bihać iz Zagreba primili MTS,koje je isporučio Klub "Bosne i Hercegovine",prema sljedećoj specifikaciji:

1.-	Primopredajnik YAESU FT-2400H	15 kom.
2.-	Primopredajnik Yaesu FT-416	10 kom.
3.-	Brzi punjac NC-42S	10 kom.
4.-	Tone squelch UNIT ETS-17A	10 kom.
5.-	NiCd baterije FNB-26	10 kom.
6.-	Elektronske cijev 4CX250B	10 kom.
7.-	Prijemnik IC-R7100	7 kom.
8.-	Prijemnik IC-R100	15 kom.
9.-	Power-swr Meter Revex W570	10 kom.
10.-	Ispravljač ALINCO DM-130MVZ	25 kom.
11.-	Kabl koaksijelni RG-58	1100 m.
12.-	Kabl koaksijelni RG - 213	200 m.
13.-	Antenski rotetor YAESU G-2700SDX	5 kom.
14.-	Antene YA-30 sa spenen setom	4 kom.
15.-	Antene AH - 7000	40 kom.
16.-	Kolinearne antene CXL-2-2C	5 kom.
17.-	Kolinearne antene CXL-70-8	3 kom.
18.-	Linearno pojačalo THP HL-130U	2 kom.
19.-	Linearno pojačalo THP HL-350VDX	1 kom.
20.-	Primopredajnik YAESU FT-736R	1 kom.
21.-	Amsat-Interfece IF-100	1 kom.
22.-	Universal multimeter	7 kom.
23.-	Interfece IF-232	2 kom.
24.-	Antenski rotetor G-5600B	1 kom.
25.-	SWR-Wattmeter CMX-3	1 kom.
26.-	SWR-Wattmeter CMX-2	1 kom.
27.-	Bušilice	2 kom.
28.-	Stalak za bušilicu	2 kom.

Zaključeno sa rednim brojem 28 (dvadesetosam)

Zahvaljujemo se našim cijenjenim donatorima-članovima Kluba "Bosne i Hercegovine" iz Munchena,koji su ovaj put obezbjedili neophodna sredstva veze i MTS za potrebe 5.Korpusa Armije R BiH.

Podrška Kluba "Bosne i Hercegovine" prisutna je tokom cijelog rata i predstavlja značajan oslonac u jačanju borbene moći i spremnosti 5.Korpusa Armije R BiH u odbrani bihaćkog Okruga,a time i naše domovine Republike Bosne i Hercegovine.

ZA SLOBODNU REPUBLIKU BOSNU I HERCEGOVINU!

MR/MR

Komandant
brigadni general
MUDRINOVIĆ

Dostavljeno:
- Klub "Bosne i Hercegovine"
- UGOB ,ZGB
- Odjeljenje za P i MFP
- a/a

http://www.slobodanpraljak.com

primts75.zag

209

KOMANDA 5.KORPUSA
Str.pov. 06-2/1-53-1
Datum, 24.07.1995.godine

ODBRANA REPUBLIKE
ARMIJSKA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO

HRVATSKI DRŽAVNI ARHIV
ZAGREB

Prijem MTS iz Zagreba,
OBAVJEST, dostavlja.-

ZA 'PRIJATELJE'

U okviru avio posiljke dana 23.07./24.07.1995.godine primili smo slijedeca MTS:

1. Metak 30 mm za PRAGU ..... 413 kom
2. Metak 20 mm ..... 2.388 kom
3. Eksploziv TNT ..... 500 kg.
4. Upaljac UTU M-78 ..... 720 kom.
5. Upaljac za ROB ..... 1.000 kom.
6. Cavli ..... 21,20 kg.
7. Raketno gorivo ..... 136 kom.
8. Satorsko krilo ..... 100 kom.
9. Remenje ..... 2 pak.-Veladzic
10. Metak 12,7 "B" ..... 4.000 kom.
11. Boca OKSIGEN ..... 6 kom.
12. Upaljac BY 120 M80 ..... 168 kom.
13. Paket za Prsu Ivana ..... 1 kom.
14. PAP 7,62 mm 1 kom.-br.483638
15. RBR Zolja ..... 5 kom.
16. IC dvogled ..... 4 kom.
17. Rucni dvogled - rabljen ..... 1 kom.
18. Laserski mjerac daljine ..... 1 kom.
19. IC durbin ..... 1 kom.
20. Aerosel ..... 60 lit.

Zakljucno sa rednim brojem 20 /dvadeset/.

U narednim posiljkama posaljite pored redovnih zahtjeva prioritetno:

- metak 7,62x39 za AP. ,metak 7,62x54 (M30) ,metak 7,9x57 .
- metak 40 mm za NGL,
- mine za RPG-7v ,dop.punjenja RPG-7v ,
- redenici za PM M53 ,
- kisik - oxidul, PVC-platnena nosila,
- akumulatori i rezervni dijelovi za m/v prema ranije dostavljenoj specifikaciji.

http://www.slobodanpraljak.com

205. Izaslanstva Republike Hrvatske, Republike Bosne i Hercegovine, i Federacije BiH: Deklaracija o životvorenju sporazuma iz Washingtona i zajedničkoj obrani od srpske agresije (Split, 22. 7. 1995.)*

Splitska deklaracija

Izaslanstvo Republike Hrvatske predvođeno predsjednikom Republike Hrvatske dr. Franjom Tuđmanom, izaslanstvo Republike Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine predvođeno predsjednikom Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine Alijom Izetbegovićem i predsjednikom Federacije Bosne i Hercegovine Krešimirom Zubakom, nakon razgovora u Splitu, dana 22. srpnja 1995. godine usvojili su

DEKLARACIJU
o oživotvorenju Sporazuma iz Washingtona, zajedničkoj obrani od srpske agresije i postizanju političkog rješenja sukladno naporima međunarodne zajednice

Potvrđujući čvrsto opredjeljenje i političku volju za jačanje suradnje i savezništva hrvatskog i bošnjačkog naroda u sudbonosnim trenucima za opstojnost dvaju naroda suočenih s pojačavanjem nasilja na okupiranim područjima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, s neizvjesnošću mirovnog procesa i s nedjelotvornošću međunarodne zajednice;

Utvrđujući da su zaposjedanje i napadi na "zaštićene zone" UN u Bosni i Hercegovini i zajedničke vojne operacije bosanskih i hrvatskih Srba protiv "zaštićene zone" UN u Bihaću, oružane provokacije u drugim područjima Hrvatske i Bosne i Hercegovine, te odbijanje svakog mirovnog plana sa strane bosanskih i hrvatskih Srba, dio jedinstvene i zajedničke strategije nastavka agresije i pokušaja zadržavanja okupiranih područja Hrvatske i Bosne i Hercegovine u cilju stvaranja "velike Srbije" pod vodstvom i uz punu odgovornost političkog i vojnog vrha "SRJ" (Srbije i Crne Gore);

Utvrđujući da nastavak agresije i nasilnih pokušaja zadržavanja okupiranih područja u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj, te nedostatni rezultati mirovnog procesa, nalažu vodstvima Hrvatske i Bosne i Hercegovine da temeljito i cjelovito razmotre stanje u regiji sa stanovišta očuvanja nacionalne opstojnosti hrvatskog i bošnjačkog naroda i teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine;

Iskazujući neopozivu potporu provedbi Sporazuma iz Washingtona o uspostavi Federacije, te njenom konfederalnom pozvezivanju s Republikom Hrvatskom;

Uvjereni da je takva snažna, međunarodno afirmirana, teritorijalno održiva, gospodarski razvijena i demokratski uređena Federacija nezamjenjiv državno-politički okvir, povijesni

* IZVOR: ***Vjesnik***, 24. 7. 1995.

http://www.slobodanpraljak.com

interes i najsigurniji oblik zaštite i ostvarivanja jednakopravnih nacionalnih, političkih i drugih interesa hrvatskog i bošnjačkog naroda;

Uvjereni također da se na osnovi ostvarenja takve Federacije hrvatskog i bošnjačkog naroda može uz pomoć međunarodne zajednice postići rješenje krize i postaviti temelj novog uravnoteženog regionalnog poretka kao jamstva mira, stabilnosti, sigurnosti i razvoja;

Pozivajući hrvatske Srbe da preispitaju aktualnu militantnu politiku i prihvate mirnu reintegraciju u ustavni poredak Republike Hrvatske, a bosanske Srbe da prihvate plan Kontaktne skupine;

Pozivajući "SRJ" (Srbiju i Crnu Goru) da odustane od agresije, radi stvaranja "velike Srbije", prestane pružati vojnu pomoć ekstremistima u Kninu i na Palama i pristupi međusobnom priznanju u međunarodno priznatim granicama Republike Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine;

Potvrđujući spremnost na djelatni doprinos naporima za hitno oživljavanje mirovnog procesa na temelju prihvaćanja Plana Kontaktne skupine u Bosni i Hercegovini, te mirne reintegracije privremeno okupiranih teritorija Republike Hrvatske;

Ističući posebno da će svako produženje postojeće neučinkovitosti UNPROFOR-a u Bosni i Hercegovini, te neprimjenjivanje mandata UNCRO u Hrvatskoj voditi odluci o otkazivanju produžetka mandata u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini;

Podržavajući odluku o upućivanju Snaga za brzo djelovanje i zajednički utvrđujući da sva pitanja njihova dolaska, mandata i raspoređivanja trebaju biti uređena posebnim sporazumom sukladnim suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Republike Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine;

Ističući zajednički stav da odluka o ukidanju embarga na oružje treba istodobno biti primjenjena na Bosnu i Hercegovinu i na Hrvatsku;

Uvjereni da "SRJ" (Srbija i Crna Gora) snosi posebnu odgovornost za nastavak krize i smatrajući da je potrebno održati i osnažiti režim sankcija Vijeća sigurnosti UN;

Odbijajući zamisli o obnavljanju ili uspostavi bilo kakve nove "jugoslavenske" državne zajednice, smatrajući ih uporednom i rezervnom varijantom velikosrpske hegemonije, te podupirući normalizaciju u regiji na osnovi suverenosti, neovisnosti i cjelovitosti;

Potvrđujući interes za hitnom provedbom navedenih načela Deklaracije, dogovoreno je:

1. Proširenje i jačanje obrambene suradnje na temelju Sporazuma o prijateljstvu i suradnji između Republike Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine od 21. srpnja 1992. godine.

   U tom pogledu Republika i Federacija Bosne i Hercegovine uputile su Republici Hrvatskoj poziv da pruži hitnu vojnu i drugu pomoć u obrani od agresije, posebice u području Bihaća, što je Republika Hrvatska prihvatila.

   Dogovoren je i nastavak suradnje i stalna koordinacija obrambenih djelatnosti između Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

   Dogovorena je i suradnja Glavnog stožera Hrvatske vojske sa Združenim stožerom ARBH i HVO radi koordinacije obrambenih djelovanja u oblasti zapovijedanja, logistike, vojno-industrijske proizvodnje, komunikacijskih sustava, informacijsko-analitičkih potreba i drugim oblastima.

http://www.slobodanpraljak.com

2. Osnivanje političko-pravne stručne skupine sa zadaćom da hitno analizira i predloži rješenja za integriranje funkcija vlasti Republike i Federacije BiH;

3. Upućivanje poziva za sastanak skupine 22 zemlje članice "Prijatelja Federacije" na visokoj razini radi hitnih donacija i pomoći u suočavanju s humanitarnom i izbjegličkom katastrofom i razmatranja trajne zajedničke strategije obnove i razvoja;

4. Održavanje redovnih i stalnih političkih konzultacija radi ostvarivanja načela i dogovora ove Deklaracije, te pripremanja pravnih, političkih i drugih osnova za uspostavu konfederalnih veza s Republikom Hrvatskom.

Deklaraciju su potpisali dr. Franjo Tuđman, Predsjednik Republike Hrvatske, Alija Izetbegović, Predsjednik Predsjedništva Republike BiH, Krešimir Zubak, Predsjednik Federacije BiH i Haris Silajdžić, Predsjednik Vlade BiH

http://www.slobodanpraljak.com

Ambasada
Republike Bosne i Hercegovine
Zagreb

AMB/ZAG/03-13018/95

Ambasada Republike Bosne i Hercegovine u Zagrebu izražava štovanje Glavnom stožeru Hrvatske vojske te ima čast u prilogu dostaviti akt generala Armije Republike Bosne i Hercegovine, Rasima Delića upućen generalu Zbora Hrvatske vojske, Zvonimiru Červenku.

Ambasada Republike Bosne i Hercegovine koristi i ovu priliku da Glavnom stožeru Hrvatke vojske ponovi izraze svog osobitog štovnja. N. R.

Zagreb, 17.09.1995. g.

GLAVNI STOŽER
HRVATSKE VOJSKE

Zagreb, Pantovčak 96, p.p. 1056, Telefoni: (++385 41) 44 95 28, 44 96 55, 42 98 31, 42 98 32, Fax: (++385 41) 44 18 99

http://www.slobodanpraljak.com

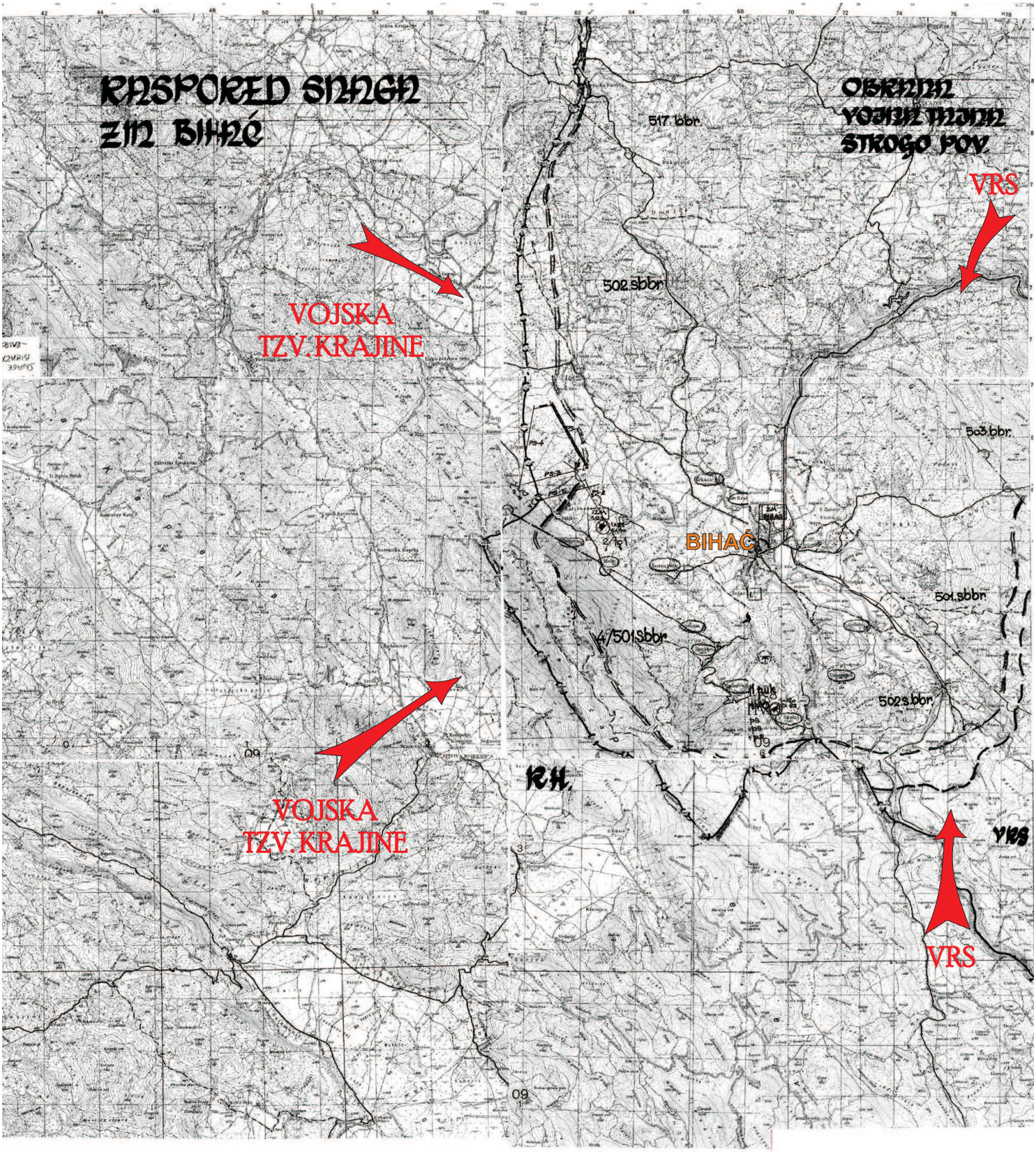

kazalo:
ZM – zapovjedno mjesto
bbr – brdska brigada
sbbr – slavna brdska brigada
puk – pukovnija
RH – Republika Hrvatska
VRS – Vojska Republike Srpske

SURADNJA REPUBLIKE HRVATSKE S BOSNOM I HERCEGOVINOM U PODRUČJU SPORTA

ČINJENICE

Ukupan broj dokumenata na www.slobodanpraljak.com

3

http://www.slobodanpraljak.com

Sport – Barcelona 1992

• Na olimpijskim igrama 1992 godine u Barceloni sudjelovalo je 10 reprezentativaca iz BiH koji su se pripremali u Hrvatskoj na teret državnog proračuna:

- **STRELJAŠTVO**

- Mirjana Horvat – zračna puška

- **ATLETIKA**

- Dragan Mustapić – disk
- Kada Delić – 10 km hodanje
- Mirsada Burić 3 i 5 km trčanje
- Zlatan Saračević – kugla

- **PLIVANJE**

- Janko Gojković 100m slobodno i 100m leptir
- Anja Margetić 100m slobodno i 100m leptir

- **JUDO**

- Vlado Paradžik do 60 kg

- **KAJAK I KANU MIRNE VODE**

- Aleksandar Đurić

- **DIZANJE UTEGA**

- Mehmed Skender preko 100 kg

http://www.slobodanpraljak.com

Mediteranske igre
Lipanj 1993.

KOŠARKAŠKI SAVEZ REPUBLIKE BOSNE I HERZEGOVINE

BASKETBALL FEDERATION
OF THE REPUBLIC OF BOSNIA-HERZEGOVINA

71000 SARAJEVO, Mis Irbina 10 Tel: 071/272-312 i 216-182

24.maja 1993.g. 105/93

AMBASADA REPUBLIKE FRANCUSKE

Molimo Vas da izdate vize za naše košarkaše koji učestvuju na Mediteranskim igrama u vašoj zemlji Francuskoj-Monpeljeu u periodu od 10.juna 1993.godine do 27.juna 1993.godine i to:

1.AVDIĆ SAMIR,BH 000059
2.FIRIĆ GORDAN,BH 026503
3.BEČIRAGIĆ ADIS,BH 026508
4.BEGOVIĆ SENAD,BH 026419
5.MAŠNIĆ ILIJAS,BH 026666
6.PRIMORAC MARIO,BH 106641
7.MUTAPČIĆ EMIR,BH 106641
8.HALIMIĆ EMIR,BH 026579
9.BILALOVIĆ SABAHUDIN,BH 078589
10.SELESKOVIĆ SAMIR,BH 026667
11.KRUPALEJA ADNAN,BH 292105
12.OVČINA ELVIR,BH 292105
13.BULVA SEJO,BH 289755
14.MRŠIĆ DAMIR,BH 289752
15.MARMOVIĆ NEMAD,BH 289753
16.BAJRAKOVIĆ MENSUR,BH 289754
17.ALIHODŽIĆ DŽEVAD,BH 09972786
18.DELIBAŠIĆ MIRZA,BH 000055
19.KREHIĆ IBRAHIM,BH 026134
20.DJURIĆ RANKO,BH 039646
21.MIHALJČIĆ JOVAN,BH 026248
22.ROKVIĆ JOVICA,BH 000040
23.RADONJIĆ CORAN,BH 026213
24.KNEŽEVIĆ ZDRAVKO,BH 026437
25.DELIBAŠIĆ SLAVICA,BH 288627
26.DJELILOVIĆ HUSEIN,BH
27.RAGUŽ VLADO,BH

GENERALNI SEKRETAR KS R BiH

Knežević Zdravko

http://www.slobodanpraljak.com

KOŠARKAŠKI SAVEZ REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

BASKETBALL FEDERATION
OF THE REPUBLIC OF BOSNIA-HERZEGOVINA

71000 SARAJEVO, Mis Irbina 10 Tel: 071/272-312 i 218-182

Datum _____ Broj _____

2. B i H HOO

1-AVDIĆ SAMIR 000059
2-FIRIĆ GORDAN 026503
3-BEĆIRAGIĆ ADIS 026508
4-BEGOVIĆ SENAD 026419
5-MAŠNIĆ ILIJAS 026666
6-PRIMORAC HARIO 106641
7-HUTAPČIĆ EMIR 106641
8-HALIMIĆ EMIR 026579
9-BILALOVIĆ SABAHUDIN 078589
10-SELEŠKOVIĆ SAHIR 026667
11-KRUPALIJA ADNAN 292105
12-OVČINA ELVIR 292105
~~13-BUKVA SEJO 289755~~
~~14-HRŠIĆ DAMIR 289752~~
~~15-MARKOVIĆ NENAD 289753~~
~~16-BAJRAMOVIĆ MENSUR 289754~~
~~17-ALIHODŽIĆ DŽEVAD 0997786~~
18 DELIBAŠIĆ MIRZA 000059
19. KREHIĆ IBRAHIM 026134
20. ĐURIĆ RANKO 039646
21. MIHALJČIĆ JOVAN 026248
22. ROKVIĆ JOVICA 000040
23. RADOHNJIĆ GORAN 026213
24. KNEŽEVIĆ ZDRAVKO 02643
25. DELIBAŠIĆ SLAVICA 28862
~~26. DELILOVIĆ HUSEIN 026~~
~~27. RAGUŽ VLADO~~
~~28. AKŠAMIJA ALMIR~~

Tako je u ljeto 1993. godine Hrvatsko vrhovništvo pomoglo BiH da se predstavi kao Mediteranska zemlja, a sve to u okviru plana Predsjednika Franje Tuđmana o "podjeli" BiH i "pripojenja" njenog južnog (Mediteranskog) dijela Hrvatskoj ???

http://www.slobodanpraljak.com

SURADNJA REPUBLIKE HRVATSKE I BOSNE I HERCEGOVINE U PODRUČJU KULTURE

ČINJENICE

Ukupan broj dokumenata na www.slobodanpraljak.com
4

http://www.slobodanpraljak.com

Nakon početka rata i opsade Sarajeva veći broj umjetnika iz Bosne i Hercegovine se privremeno sklonio ili ostao u Republici Hrvatskoj ili nakon kraćeg boravka otišao u treće zemlje. Navedimo samo neke od njih:
Književnici Mile Pešorda, Miljenko Jergović, Dževad Karahasan, Darko Lukić, dramaturg i prodekan ADU u Zagrebu (došao u siječnju 1993.godine).
Glumci: Hasija Borić, Jasna Beri, Daria Lorenci, Tarik Filipović, Sandra Bagarić (stigla u Zagreb 1992. godine), filmski redatelj Antonio Nuić (autor filma "Sve džaba", stigao u Zagreb 1992. godine.), filmski producent Boris T. Matić (izbjeglica iz Doboja), glumac i redatelj Zijah Sokolović ("Glumac je glumac") koji umjetnički djeluje između Austrije i Hrvatske i stalno igra i režira u zagrebačkom teatru "Teatru Exit".
Estradni umjetnici: Kemal Monteno, Senad od Bosne, Indexi, Edo Maajka.
Slikari: Mersad Berber, Ljubo Perčinlić (izbjeglica iz Zenice).
Arhitekti: bračni par Sejo i Lejla Kurtić (izbjeglice iz Cazina).
Sportaši: tenisač Ivan Ljubičić (izbjeglica iz Banja Luke), košarkaš "Cibone" Damir Omerhodžić-Markota, košarkaški trener Jasmin Repeša.

Ministar kulture RH Zlatko Vitez pomogao je da estradni pjevač Kemal Monteno, Senad od Bosne i vokalno-instrumentalna skupina "Indexi" po dolasku u Hrvatsku dobiju domovnice i na osnovi njih hrvatske putovnice koje su im omogućile slobodno putovanje svijetom. "Indexi" su u Zagrebu u dvorani "Lisinski" održali uspješan koncert.

Pobunjeni Srbi su u Sarajevu razorili dom slikara Mersada Berbera, u plamenu je nestala bogata knjižnica i mnoge slike, sigurnost je našao u Zagrebu gdje je slobodno stvarao i nesmetano surađivao s redateljem Georgijem Parom na scenografiji Gundulićevog "Osmana" u HNK (1992.)

Redatelj Tomislav Durbešić je u okupiranom Sarajevu 1994./1995. godine u Kamernom teatru 55 režirao Gireaudeauxov komad "Trojanskog rata neće biti" koji je u isti dan i isti sat igran u Sarajevu i Zagrebu. Sarajevska predstava je gostovala u Zagrebu (u zagrebačkom kazalištu "Kerempuh") 1995.

Ministar kulture u vladi RH Zlatko Vitez se odazvao pozivu da na čelu delegacije Ministarstva kulture RH prisustvuje premijeri tog komada,. Spremio se za put u opkoljeno Sarajevo gdje je trebao prisustvovati Durbešićevoj predstavi. Zbog žestokog granatiranja Sarajeva let UNPROFOR-ovim zrakoplovom je bio otkazan i delegacija nije stigla na premijeru.
Nakon Tomislava Durbešića i hrvatski redatelj Petar Veček režirao je 1996. godine u sarajevskom Kamernom teatru 55.

Sarajevski ratni teatar SARTR gostovao je s predstavom "Sklonište" 1994. godine u Zagrebu (Marija Grgičević "Sarajlije oduševile u Zagrebu", Večernji list, 19. rujna 1994. godine i Dalibor Foretić "Kazalište kao činjenica života", Novi list, 20. rujna 1994. godine "Humor ratnog teatra").

Zagrebačka Kazališna družina "Histrion" je 1995. godine gostovala s predstavom "Krležijada" u Mostaru u dijelu grada u kojem žive većinom Hrvati i bila je spremna odigrati predstavu i na lijevoj (Bošnjačkoj) obali. U organizaciji gostovanja je posredovao direktor Kulturnog centra BiH u Zagrebu gospodin Amir Bukvić. Do gostovanja na drugoj strani grada nije došlo zbog odbijanja Bošnjačke strane.

Skupina zagrebačkih glumaca (Zvonko Torjanac, Mladen Crnobrnja, Ena Begović, Branko Vukušić) angažirala se na skupljanju pomoći za kolege iz ugroženih kazališta u BiH. Odgovorili su na poziv za pomoć direktora Bosanskog kazališta u Zenici Radovana Marušića i Mostarskog kazališta i slali im u godinama rata 1992.-1995. godine pomoć u hrani, cigaretama i građevinskom materijalu (za kazalište u Mostaru salonit ploče za oštećen krov).

Gostovanja sarajevskog "Kamernog pozorišta 55" i SARTR-a za vrijeme rata 1992.-1995. godine u Hrvatskoj nastavila su se u miru gostovanjima Narodnog pozorišta iz Sarajeva, pozorišta mladih iz Sarajeva, Bosanskog pozorišta iz Zenice, kazališta iz Tuzle i Mostara ("Tvrđava " Meše Selimovića i "Hasanaginice") u RH.

Prvi kulturni centar BiH u svijetu otvoren je 1994. godine u Zagrebu, zagrebački književnik i glumac Amir Bukvić postao je prvi direktor, istovremeno i kulturni ataše pri veleposlanstvu BiH u Zagrebu. Sljedeće godine 21. kolovoza 1995. godine otvara se i Hrvatski kulturni centar u Sarajevu.

Na pitanje zašto su baš u Zagrebu Bosanci zauzeli istaknute položaje u kulturi i umjetnosti popularni pjevač (rapper) Edo Maajka je odgovorio: "Zagreb je bio najveći izbjeglički centar (...) Zagreb je na finom mjestu, nema jezične barijere, blizu su Ljubljana i Beč, blizu je Bosna pa zašto bi išli dalje"!?

POMOĆ REPUBLIKE HRVATSKE BOSNI I HERCEGOVINI U ELEKTROENERGETSKOM SEKTORU

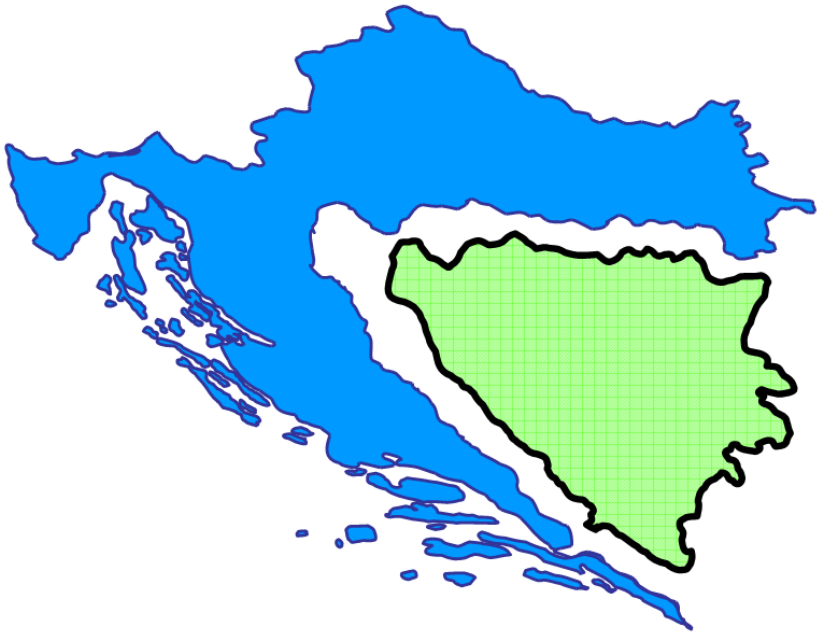

ČINJENICE

www.slobodanpraljak.com

POMOĆ REPUBLIKE HRVATSKE BOSNI I HERCEGOVINI U ELEKTROENERGETSKOM SEKTORU

Elektroenergetski sustavi RH i BiH ostali su povezani i nakon agresije na RH i BiH – u onim dijelovima koji nisu bili okupirani.

Osim što je omogućavala stabilnost elektroenergetskog sustava neokupiranog dijela BiH, Elektroprivreda RH više je električne energije isporučila BiH nego obratno.

O tome su se stalno dogovarali dispečeri i vodili su se protokoli između dviju međunarodno priznatih zemalja.

ELEKTROENERGETSKI SUSTAV BiH

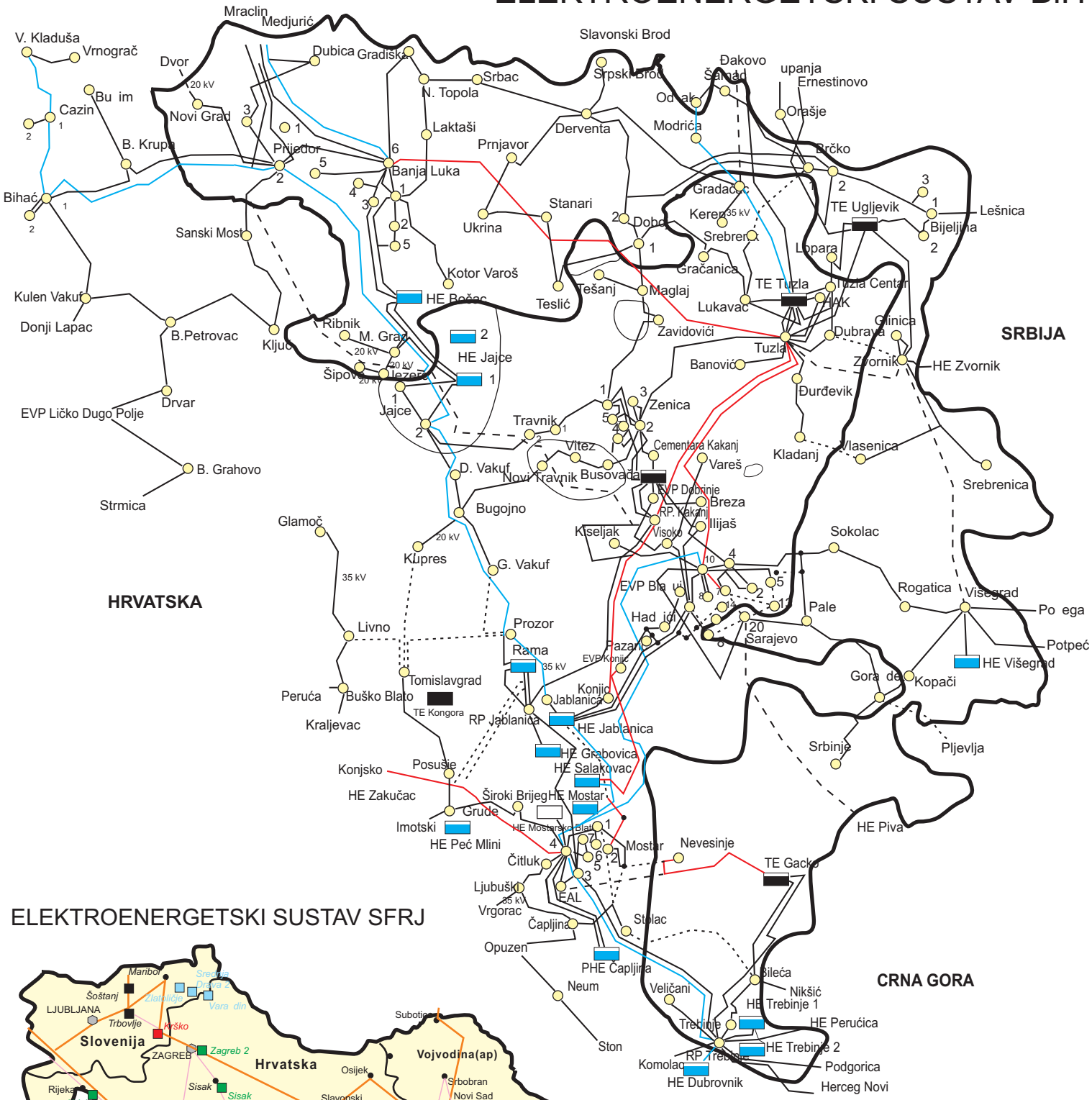

ELEKTROENERGETSKI SUSTAV SFRJ

DALEKOVODI
- 400 kv
- 220 kv

ELEKTRANE
- Ugljen
- Mazut
- HE
- Nuklearna

kazalo:

- DALEKOVOD 400 kV
- DALEKOVOD 400 kV - pod naponom 220kV
- DALEKOVOD 400 kV - pod naponom 110kV
- DALEKOVOD 400 kV - izvan pogona

- ERS
- EPBiH
- EPHZHB

JP "ELEKTROPRIVREDA HZ HERCEG-BOSNA" MOSTAR

PREGLED PROIZVODNJE, ISPORUKE I PREUZIMANJA ELEKTRIČNE ENERGIJE U 1992. GOD.

MWh

Mjesec	Proizvodnja hidroelektrana	Isporuka HEP-i	Primljeno od HEP-e			Saldo razmjene JP HZ HB-HEP	Isporuka za Bosnu			Potrošnja Hercegovine				
			Hercegovina	Tranz.Bosna	Ukupno		iz EP HZ HB	iz HEP	Ukupno	Opuz.-Čapljina Lj.-Či.-Mo.	110kV Kralj.-Grude	110 kV B.Blat.-Lis	110 kV Neum	UKUPNO
VII	157.391	55.504	17.284	978	18.262	37.242	101.987	978	102.865	6.671	7.494	2.684	455	17.294
VIII	175.758	103.938	23.667	3.243	26.910	77.028	71.820	3.243	75.063	13.813	6.639	2.777	438	23.667
IX	180.226	109.913	23.405	273	23.678	86.235	70.313	273	70.586	13.411	6.978	2.530	486	23.405
X	149.568	73.998	20.944	20.339	50.883	22.975	75.710	20.339	96.049	16.127	8.547	3.338	552	30.544
XI	212.981	78.913	41.109	22.076	63.185	15.729	134.068	22.076	156.144	25.124	11.369	3.915	701	41.109
XII	227.239	102.878	57.397	6.063	63.460	39.419	124.361	6.063	130.424	30.837	20.108	5.369	1.083	57.397
Ukupno	1.103.163	525.004	193.806	52.972	246.378	278.627	578.159	52.972	631.131	107.983	61.135	20.593	3.695	193.406

Mjesec	Proizvodnja hidroelektrana	Razmjena "JP EP HZ HB" - HEP			Isporuka za Bosnu Tranzit		
		Predato	Primljeno	Saldo razm.	iz EP HZ HB	iz HEP	Ukupno
VII	157.391	55.504	17.284	38.220	101.987	978	102.865
VIII	175.758	103.938	23.667	80.271	71.820	3.243	75.063
IX	180.226	109.913	23.405	86.508	70.313	273	70.586
X	149.568	73.998	20.944	43.314	75.710	20.339	96.049
XI	212.981	78.913	41.109	37.804	134.068	22.076	156.144
XII	227.239	102.878	57.397	45.481	124.361	6.063	130.424
Ukupno	1.103.163	525.004	193.806	331.598	578.159	52.972	631.131

NAPOMENA :

Ukupnu isporuku električne energije iz "JP EP HZ HB" za Bosnu treba umanjiti za iznos od 31.359 MWh koliko su potrošili Prozor, Jablanica i Konjic u periodu 07.-12. mjesec 1992 godine.

Iz ovoga slijedi da je u Bosnu u periodu 07.-12. mjesec 1992.godine isporučeno 546.800 MWh iz "JP EP HZ HB" i 52.972 MWh iz HEP odnosno ukupno 599.772 MWh.

EDIN OMERAGIĆ
rođen 31.7.1944 u Mostaru, sin Muhameda,

na molbu obrane generala Slobodana Praljka, protiv kojeg se pred Međunarodnim kaznenim sudom za zločine počinjene na području bivše Jugoslavije vodi kazneni postupak, upozoren da moja izjava treba biti istinita, prema mojem najboljem znanju i sjećanju, dana 20.07.2005.g. u Mostaru dajem slijedeću

IZJAVU

Slobodana Praljka poznajem iz školskih dana kada je u III razredu gimnazije došao u Mostar.
Po završetku studija Elektrotehničkog fakulteta u Sarajevu, na samom početku 1970. godine, moje prvo radno mjesto bilo je u Unisu tvornica Konjic (Igman Konjic). Krajem 1971. godine prelazim u EDP Elektro- Hercegovina Mostar, ekonomska jedinica Konjic, gdje ostajem do početka 1977. godine, kada sam izabran za pomoćnika direktora za tehničke poslove u RO Elektro- Hercegovina Mostar, na koje mjesto sam više puta biran. Na ovom mjestu sam se zatekao i na početku rata 1992. godine. U vrijeme ovih mandata bio sam član Izvršnog odbora Elektroprivrede BiH Sarajevo, a nakon restrukturiranja 1990 godine izabran sam za predsjednika Upravnog odbora Elektroprivrede BiH Sarajevo.
Odlukom Kriznog štaba Mostara, potvrđenom odlukom HVO-a 15. svibnja 1992.g postajem direktor Elektro- Hercegovine.
Nisam bio pripadnik niti jedne političke stranke.
Formiranjem Elektroprivrede HZHB imenovan sam za direktora Direkcije za eksploataciju i upravljanje u studenom 1992. godine.

Tijekom 1992. godine u ratu s JNA i Srbima, isti su imali pod kontrolom HE Mostar, koja je proizvodeći osiguravala električnu energiju za lijevu obalu Mostara, a preko TS 110/35/10 kV Mostar 2 (Opine) za Nevesinje, i u vrlo malim količinama za desnu obalu Mostara putem jednog 10 kV kabela koji je iz gore navedene transformatorske stanice, preko mosta Hasana Brkića bio povezan s desnom obalom Mostara. Kada je srušen most Hasana Brkića cijela desna obala Mostara ostala je bez napajanja električnom energijom. Još ranije JNA i Srbi su oštetili TS Mostar 4 (Čule), kao i TS Mostar 1 (Raštani), tako da je desna obala Mostara ostala bez mogućnosti bilo kakvog napajanja električnom energijom.
U ratu sa Srbima, svi koji su uspjeli prešli su sa lijeve obale na desnu obalu Mostara, a na lijevoj su obali ostali Srbi i zatočeni Muslimani.
Mostar je dobio električnu energiju 23. lipnja 1992. u 15 sati i 15 minuta putem 110 kV dalekovoda Opuzen-Čapljina-Ljubuški-Čitluk-TS Čule-Mostar, koji su opravljeni odmah nakon oslobađanja Čapljine i Mostara. Svi potrošači u Mostaru nisu sa puštanjem navedenih dalekovoda dobili električnu energiju, s obzirom da je vrlo veliki broj postrojenja i vodova naponske razine 10 kV i 0,4 kV, naročito zračnih, bio oštećen. Oštećenja na lijevoj obali Mostara bila su znatno veća, pošto su potrošači na lijevoj obali

bili snabdijevani električnom energijom najčešće putem zračnih mreža, čija opravka je odmah otpočela, ali vremenski i duže trajala, čim je JNA bila potisnuta s lijeve obale Mostara.
Općine Grude, Široki Brijeg i Posušje imale su električnu energiju putem 110 kV dalekovoda Imotski- Grude. Po obilasku elektroenergetskih postrojenja utvrđen je obim kvarova na svim dalekovodima, kojima su hidroelektrane Rama, Grabovica i Salakovac spojene na elektroenergetski sustav. U dogovoru sa Hrvatskom elektroprivredom (HEP), koja je morala napraviti određene preinake na pojedinim dalekovodima, izvršeno je i spajanje 220 kV mreže, tako da se mogla vršiti međusobna razmjena i isporuka električne energije i osiguravati električne energija za ove prostore putem transformacija 220/110 kV i 110 kV dalekovoda u Hrvatskoj, pošto na ovim prostorima nije postojala ispravna TS 220/110 kV. Ovo je bio jedini način osiguranja električne energije za ove prostore, s obzirom da sa ostalim dijelom elektroenergetskog sustava u BIH nisu bile moguće potrebne veze.
TS Mostar 1 (Raštani) bila je potpuno uništena od strane JNA i Srba. U istoj je prije rata bilo i sjedište Elektroprijenosa. Ova TS je postupno osposobljavana uključujući i izgradnju privremenih veza, a 30.prosinca 1992. godine osposobljen je i prekidač na dalekovodu 110 kV TS Mostarl - Ts Mostar 2 čime je napajanje lijeve obale bilo sigurnije.

EPHZHB isplaćivala je cijelo vrijeme osobne dohotke (plaće) svim zaposlenicima u distribuciji, prijenosu i proizvodnji od Konjica, Jablanice, Prozora prema Mostaru, bez obzira na nacionalnu pripadnost.
Početkom travnja 1993. godine bio sam u Jablanici zajedno s direktorom Direkcije za prijenos i zamjenikom direktora Direkcije za proizvodnju električne energije radi primopredaje rasklopnog postrojenja 220 kV u Jablanici (RP Jablanica). Ovo postrojenje trebalo je zapisnički da se iz Direkcije za proizvodnju prebaci u Direkciju za prijenos električne energije zajedno s uposlenicima, posadama koje su po nalozima iz dispečerskog centra upravljale ovim postrojenjem. Primopredaja je značila samo promjenu nadležnosti, a ne i promjenu posada, bez obzira što su posade bile uglavnom bošnjačke nacionalnosti. Na samoj primopredaji osjetio se otpor od strane nazočnih uposlenika. Primopredaja je ipak zapisnički napravljena, poslije čega sam zajedno s gore navedenim osobama napustio ovo postrojenje. Zamjenik direktora Direkcije za proizvodnju imao je ured u Jablanici u koji se odmah vratio, a direktor Direkcije za prijenos i ja smo se, uz kraće zadržavanje u TS 110/10 kV Jablanica, uputili prema Mostaru. Bili smo na HE Salakovac, kada je došao zamjenik direktora Direkcije za proizvodnju i saopćio nam da je morao poništiti zapisnik o primopredaji jer mu je neposredno po povratku u ured u Jablanici došao zapovjednik A BiH za Jablanicu i naredio poništavanje primopredaje zaprijetivši dizanjem u zrak postrojenja ukoliko se to ne učini.
Sustav prijenosa električne energije i izbacivanje iz pogona pojedinih elektrana počinje se narušavati diverzijom na 220 kV dalekovodu TS Mostar 3 (Jasenica) – Salakovac. Diverzija je izvršena od strane Bošnjaka 8. svibnja 1993. godine. Diverzijom oštećeni stup bio je saniran za 3-4 dana.
Zbog oštećenja dalekovoda kojima je HE Rama spojena na 220 kV RP Jablanica, prilikom borbenih djelovanja 9. svibnja 1993. godine, HE Rama je ispala iz pogona i nije

mogla davati električnu energiju u elektroenergetski sustav sve do kraja bošnjačko-hrvatskog sukoba, pa i znatno poslije toga, s obzirom da je bila potrebna višemjesečna sanacija.
Točno se sjećam datuma, bilo je to 10. svibnja 1993 kada je posada iz HE Grabovica odvedena u zarobljeništvo u Jablanici od strane A BIH i dovedena je druga posada. HE Grabovica je još jedno vrijeme proizvodila, ali po naredbama centra izmještenog iz Sarajeva u Kakanj, a EPHZHB tada nije imala nikakvu mogućnost upravljanja njenom proizvodnjom.
Sjećam se da smo krajem svibnja 1993. dobili upozorenje i informaciju da A BIH namjerava poplaviti Bijelo Polje, pa je Elektroprivreda HZHB reagirala otvaranjem temeljnog ispusta u HE Salakovac i tako smanjila količinu vode i onemogućila poplavu.
HE Salokavac zadnji je put proizvodila početkom lipnja 1993. Nakon prestanka proizvodnje HE Salakovac, Elektroprivredi HZHB ostala je na raspolaganju i mogućnosti proizvodnje samo CHE Čapljina.
Onesposobljavanje prijenosnih vodova i na taj način nemogućnosti proizvodnje hiodroelektrana dovelo je do nestašice električne energije na ovim prostorima. Iz naprijed iznijetog se vidi da je A BiH svojim djelovanjima praktično isključivala električnu energiju na prostorima na kojima je EPHZHB vršila opskrbu električnom energijom. Zbog nemogućnosti proizvodnje i dotura električne u lipnju 1993. godine uvedena su ograničenja isporuke električne energije potrošačima na svim općinskim prostorima na kojim je EPHZHB vršila opskrbu.. To je bio slučaj i sa Mostarom, kako na zapadnoj tako i na istočnoj strani.

Sa zauzimanjem Raštana, pa tako i TS Mostar 1 od strane A BIH nije više postojala mogućnost osiguranja električne energije za lijevu obalu Mostara.
Nakon što je za proizvodnju bila sposobna jedino CHE Čapljina i s obzirom da je veliki dio dalekovoda raznih naponskih razina bio onesposobljen obim poslova na eksploataciji i upravljanju obim poslova u Direkciji za eksploataciju i upravljanje bio je znatno smanjen, Direkcija za eksploataciju i upravljanje organizacijski je ukinuta, a preostali obim poslova na eksploataciji i upravljanju prebačen je u Direkciju za prijenos električne energije.
Imao sam spoznaje, iako taj posao više nisam radio da je kasnije, lijevoj obali Mostara bila osigurana određena količina električne energije putem 10 kV dalekovoda priključenog na TS 110/35/10 kV Mostar 5 (Rodoč) .
Odobrenja za odlazak iz Mostara, kao i za prelazak granice za civile davale su civilne vlasti, a za vojnike zapovjednici HVO-a. Ja sam osobno, zbog potrebe obavljanja poslova, dozvole cijelo vrijeme dobivao od HVO-a.
Slobodana Praljka za vrijeme rata nisam vidio već jedino u lipnju 1992 u Širokom Brijegu, kada mi je rekao: « Sada u Mostar možeš preko Žovnice», time mi je rekao da je put slobodan i da je JNA potisnuta iz Mostara.

Edin Omeragić

POMOĆ REPUBLIKE HRVATSKE U ODRŽAVANJU I OMOGUĆAVANJU TELEKOMUNIKACIJSKIH VEZA BOSNE I HERCEGOVINE SA SVIJETOM

(REPUBLIKA HRVATSKA JE OMOGUĆILA BESPLATNU TELEKOMUNIKACIJSKU VEZU, NE SAMO HRVATIMA IZ BiH, NEGO I MUSLIMANIMA-BOŠNJACIMA)

ČINJENICE

www.slobodanpraljak.com

REPUBLIKA HRVATSKA OMOGUĆILA JE KOMUNIKACIJU
MUSLIMANIMA I HRVATIMA IZ BiH U SVIJET
ZAGREB
SPLIT
SARAJEVO
LEGENDA:
PTTV
RRV

Izvadak iz svjedočenja Ibrahima Šarića, 17/08/2006 u predmetu Prlić i dr. na MKSJ-u u Den Haagu

Unakrsno ispitivanje od strane optuženog Praljka:

P. Gdin. Šarić, zbog vremena, a vezano uz telekomunikacije u bivšoj Jugoslaviji, centar komunikacije sa svijetom bio je Beograd, zar ne?

O. Ne. Ljubljana, Zagreb i Skopje su također imali izravne linije u druge zemlje. Najveća međunarodna centrala bila je u Beogradu, no postojale su međunarodne centrale u Ljubljani s izravnim vezama prema Austriji i Italiji, u Zagrebu s vezama prema Mađarskoj i u Skopju, koje je imalo vezu s Grčkom i Bugarskom.

P. Ali Beograd je kontrolirao sve komunikacije?

O. Da, Beograd je imao apsolutnu kontrolu.

P. Dakle mreža je bila usmjerena prema republičkim centrima; Sarajevo, Bosna i Hercegovina, Zagreb za Hrvatsku, itd. To su bili tranzitni centri.

O. Da.

P. I oni su, za početak, bili povezani koaksijalnim kablovima?

O. Da.

P. A to su kablovi preko kojih se može prenositi veliki broj razgovora odjednom.

O. Da.

P. Nakon toga korišteni su, elektromagnetski valovi,viskofrekventni magnetski valovi, i treba se reći da imaju vrlo mali kut. Oni ne mogu ići iza brda.

O. Da.

P. Dakle potrebni su im releji od brda do brda dok ne dođu do krajnjeg korisnika; je li to točno?

O. Da.

P. 1992. godine, Srbi su uništili most u Raštanima i relej na Veležu, čime su prekinute sve komunikacije između Mostara i svijeta; je li to točno?

O. Ne. Postojao je i zapadni dio prema Stocu, ali znam što pokušavate reći.

P. Da, ali najvećim dijelom prema Sarajevu, Jablanici, Konjicu nije bilo ničega, a onda su pogodili i AXI središnju razvodnu ploču.

O. Da.

P. I onda su ga preselili – preseljen je kako ne bi bio potpuno uništen u bombardiranju i na taj način je komunikacija između Mostara i ostalog svijeta nestala.

O. Djelomično, da.

P. I dvije linije, koje mi nazivamo "parica," koje su prolazile ispod Carinskog mosta, i kada je to palo, nastao je prekid u telefonskoj komunikaciji.

O. Da.

P. Dakle HVO je donio koaksijalni kabel koji su postavili između Mostara i Širokog Brijega i postavili su relej prema Svetom Jurju iznad Makarske, i od Makarske prema Splitu.

O. Da.

P. Koaksijalni kabel može imati manji ili veći kapacitet; je li to točno?

O. Da.

P. To je skupo.

O. Da.

P. To je osjetljivo.

O. Da.

P. Tako da je postavljen kabel s manjim kapacitetom. Nije bio vrlo dobro zaštićen.

O. Bio je prijenosni.

P. Da, i jako mali broj brojeva, počevši s 058 za Mostar, postojao je za veze sa Splitom i tako dalje.

O. Najviše 120.

P. Da, 120 najviše. Sve komunikacije sa Srednjom Bosnom također su bile prekinute.

O. Da.

P. Tako da do tog područja niste telefonski mogli doprijeti. Dobro, bilo je pokušaja u Tomislavgradu i drugdje da se povežu, jer su bili orijentirani prema Sarajevu i sad su pokušavali doprijeti do Splita.

O. Da.

P. To je bila situacija 1992. kada smo uspjeli potisnuti Srbe.

O. Da.

P. Nije bilo javnih telefonskih linija. Bilo je žestoko natjecanje za tih 120 telefonskih brojeva. Ljudi su se natjecali za te brojeve, a i Armija Bosne i Hercegovine imala je neke od tih brojeva; je li to točno?

O. Da.

P. U toj vojsci--u Vranici, koncentrirali ste dva najjača, najvažnija zapovjedništva 4. Korpusa,-- išlo se od Konjica i Jablanice do Stoca i 41. Brdske Brigade, i vi ste --i vi ste bili jedan od najvažnijih ljudi u tom stožeru. Bili ste šef komunikacija; je li to točno?

O. Da.

P. Nemam više pitanja. Hvala na ovim informacijama.

PROCJENA RATNIH ŠTETA U HRVATSKOJ

Izravni i neizravni troškovi rata za razdoblje 1991.-2005. te projekcije do 2015. u domaćim i stranim cijenama

www.slobodanpraljak.com

http://www.slobodanpraljak.com

SADRŽAJ:

PREDGOVOR 3
UVOD 4
1. IZRAVNE RATNE ŠTETE 5
1.1.Ljudski životi, invalidi, razorene obitelji, ograničenje slobode 5
1.1.1. Poginuli branitelji i civili 5
1.1.2. Ranjeni branitelji i civili, te trajni invalidi 6
1.1.3. Prognanici i izbjeglice 8
1.1.4. Emigracije 10
1.1.5. PTSP, ostali psihički poremećaji i duševne boli 11
1.2. Pokretna i nepokretna imovina 12
1.2.1. Štete nanesene industriji 12
1.2.2. Štete u poljoprivredi, prehrambenoj industriji, šumarstvu i drvnoj industriji. 12
1.2.3. Štete na infrastrukturi i telekomunikacijama 13
1.2.4. Stambeni fond 13
1.2.5. Šteta na prirodnim bogatstvima i okolišu 13
1.2.6. Imovina pokradena na „legalan“ način. 14
1.2.7. Upad Beograda u monetarni sistem 14
1.3. Ratni rashodi 14
1.4. Razminiranje 15
1.4.1. Troškovi razminiranja 15
2. NEIZRAVNE RATNE ŠTETE 17
2.1. Metodologija izračuna 17
2.2. Interpretacija rezultata 17
2.3. Neizravne ratne štete u turizmu 22
ZAKLJUČAK 23
POPIS TABLICA 25
POPIS GRAFIKONA 25
LITERATURA 26

PREDGOVOR

1. Istraživati i poznavati osnovne činjenice o vlastitoj prošlosti nije samo pitanje elementarne pristojnosti državnih dužnosnika već je njihova dužnost i temelj moguće dobre budućnosti Hrvatske države.

   Posebice se to odnosi na tragične činjenice o ratovima kroz koje je Hrvatski narod prolazio u prošlom stoljeću.

   Iako se od 1945. – 1990. godine mnogo toga nije smjelo spoznati ostaje nejasno zašto se u slobodnoj Hrvatskoj ne znaju **imena i prezimena**:

   a) Ubijenih protivnika Beogradskog režima između dva svjetska rata ?
   b) Ubijenih u II svjetskom ratu ?
      - od strane četnika ?
      - od ustaša ?
      - od partizana ?
      - od Nijemaca ?
      - od Talijana ?
   c) Ubijenih od komunističkog režima nakon II svjetskog rata ?
   d) Ubijenih Hrvata u emigraciji ?
   e) Ubijenih i poginulih u oslobodilačkom Domovinskom ratu ?

   Svake hvale vrijedan trud pojedinaca ne može obaviti tako obiman posao.

2. Ovaj tekst je pokušaj izračuna ratnih šteta koje je srpska agresija nanijela Hrvatskoj.
3. Ja sam bio voditelj istraživanja. Pomagala su mi dva sjajna mlada ekonomista koji su obavili lavovski dio posla, ja sam samo rukovodio poslom i određivao okvir istraživanja.
   Prema dogovoru ne navodim njihova imena, jer se ne zna da li bi ta činjenica mogla štetiti njihovom napredovanju u daljnjem radu. Kako je tužna zadnja rečenica ?!
   Ako i kada odluče javno reći svoja imena učinit će mi radost, do tada sve moguće pogreške pripišite meni.

Slobodan Praljak

http://www.slobodanpraljak.com

UVOD

Cilj ovog rada je na jednom mjestu sabrati i procijeniti ukupne štete koje je pretrpjela Hrvatska i njeno gospodarstvo zbog Domovinskog rata. Pri tome je ideja bila da se ukupne štete prikažu dvojako. To znači da se tamo gdje je to moguće štete prikažu na osnovu hrvatskih cijena i životnog standarda. S druge strane želja je bila i procijeniti štete s obzirom na cijene u najrazvijenijim zemljama u cilju dobivanja međunarodno usporedivog okvira, te kako bi se samim time i shvatila stvarna veličina tih gubitaka.

Rad je podijeljen u dva dijela: prvi dio koji obrađuje izravne štete nanesene ratnom aktivnošću te drugi dio koji obuhvaća neizravne štete odnosno gubitak uslijed propuštene ekonomske aktivnosti. Dakle, pod izravnim štetama smatramo materijalna razaranja svih vrsta imovine, vrednovanje ljudskih gubitaka, vojne rashode, troškove smještaja izbjeglica, troškove razminiranja i troškove zdravstva. Neizravne štete s druge strane objedinjuju gubitak nastao zbog propuštene ekonomske aktivnosti koju je uzrokovalo ratno zbivanje. Kao sveobuhvatnu mjeru neizravnog gubitka uzeli smo potencijalne stope rasta BDP odnosno stope rasta usporedivih zemalja koje nisu bile suočene s ratnim zbivanjima, a također su prolazile kroz tranzicijski proces. Stavili smo ih u odnos s stopama rasta u Hrvatskoj te na taj način dobili ukupni neizravni gubitak bez obzira na uzrok.

Ovakva metoda procjene neizravnih šteta bila je puno prihvatljivija od bilo koje druge, jer bi se procjenom po posebnim granama industrije gubilo puno vremena, a podaci bi bili manje točni, jer bi se izostavio učinak odlaska stanovništva (kao vrlo važnog proizvodnog faktora) i svih indirektnih detrimentnih efekata koji su bili uzrokovanih ratom. Svi se ti neskladi pokrivaju procjenom našega BDP-a u odnosu na BDP Hrvatske u 1990. godini, uz stope rasta koje su imale nama slične tranzicijske zemlje (Slovenija, Mađarska, Češka, Slovačka i Poljska, pri čemu se ponderi mogu razlikovati za svaku pojedinu zemlju). Kako je sav negativan efekt ratnih zbivanja u smislu gubitka gospodarske aktivnosti (dinamička dimenzija gospodarstva, točka 2 ovoga rada) obuhvaćena ovakvim proračunom. Ostalo je samo procijeniti statičku dimenziju gospodarstva, a to je gubitak faktora proizvodnje: rada, L, i kapitala , K. Gubitci na strani rada su obrađeni pod točkom 1.1. kao ljudski gubitci (poginuli, ranjeni, invalidi, prognani, izbjegli te psihički poremećaji i duševne boli uzrokovane ratom), dok su gubitci na strani kapitala prikupljeni u točki 1.2. (uništena i pokradena imovina, odnosno izravne štete u industriji, poljoprivredi, šumarstvu, civilnoj imovini, monetarnom sistemu, prirodnim bogatstvima, okolišu i kulturno-povijesnoj baštini). Ovdje nisu obrađivani gubitci nastali kao posljedica razaranja i krađe, već je samo obračunato koliko je privatne i državne imovine otuđeno, oštećeno i uništeno. Pod točkom 1.4 obrađeno je razminiranje, koje je podijeljeno na ljudske gubitke (štete na faktoru rad) i troškove razminiranja. Niti ovdje nije obračunat gubitak zbog nekorištenja zemljišta, jer je to dinamička dimenzija koja je obrađena pod točkom 2. Zbog prirode problema, razminiranje je stavljeno kao posebna točka, jer sadrži i ljudsku i kapitalnu dimenziju (troši resurse). Točka 1.3 obrađuje ukupne ratne izdatke za ljudstvo i materijal.

1. IZRAVNE RATNE ŠTETE

Izravne ratne štete su podijeljene na 4 glavne kategorije: ljudski gubici, imovinski gubici, troškovi mina i ratni izdaci.

1.1.Ljudski životi, invalidi, razorene obitelji, ograničenje slobode

Ovo je poglavlje razdijeljeno na troškove poginulih, ranjenih i invalida, prognanih i izbjeglih, emigranata i psihičkih poremećaja nastalih uslijed rata.

1.1.1. Poginuli branitelji i civili

Tablica 1: Obračun za poginule i nestale

kategorija	broj ljudi	procjena C (USD)	procjena B (USD)	procjena E (USD)
poginuli	12.131	2.426.200.000	36.393.000.000	3.032.750.000
Zatočeni i nestali	2.251	450.200.000	6.753.000.000	562.750.000
ukupno	**14.382**	**2.876.400.000**	**43.146.000.000**	**3.595.500.000**

U gornjoj smo tablici broj ubijenih i broj zatočenih i nestalih zbrojili jer se tokom godina ne nalaze preživjeli pod kategorijama „Zatočeni i nestali“ već se njihova tijela uglavnom otkrivaju u masovnim grobnicama.

Postoji nekoliko metoda evaluacije vrijednosti ljudskoga života. Neki računaju propuštene zarade i novac uložen u obrazovanje, a k tome se dodaju i dodatni troškovi upravo zato jer ljudski život nije imovina, odnosno ulaganje. Drugi autori određuju vrijednost ljudskog života prema prosječnom životnom osiguranju, treći pak istražuju subjektivnu vrijednost ljudskog života. Koji god da se način odabere, ljudska stradavanja se snažno odražavaju na buduće dohotke društva, pa ih se zato i uzima u obzir, jer je čovjek taj koji proizvodi i stvara na temelju znanja i vremena u koje se ulagalo godinama. Ovo su neke od procjena vrijednosti ljudskoga života:

A. Prema Kopenhagenskom konsenzusu 100.000 USD[1]

B. Prema istraživanjima o sigurnosti automobila, ljudski život vrijedi oko 3.000.000 USD[2]. Prema tom istraživanju implicitna vrijednost života se kreće u rasponu od 2.6 do 3.7 milijuna USD.

C. Prema cost-benefit analizi inženjera General Motors-a Edwarda C. Iveyja, koji je računao troškove fatalnoga ishoda požara uzrokovanog prometnom nesrećom, ljudski život vrijedi 200.000 USD. Do tog je iznosa došao diskontirajući sve buduće zarade stradalnika prosječne dobi i prosječne mjesečne plaće.

D. Prema premijama odšteta za stradalnike u prometnim nesrećama ti se iznosi kreću od 20 000 USD za automobilske nesreće do 1.000.000 USDza željezničke nesreće.

E. U SAD-u se pripadnik Nacionalne garde u većini država mora osigurati na 250 000 USD za slučaj smrti. Taj je podatak najpouzdaniji.

[1] „The Economist special report, Copenhagen Consenzus, June 5th 2004, p. 64-65.

[2] Mark. K. Dreyfus & W. Kip Viscusi, Rates of time preference and Consumer Valuations of Automobile Safety and Fuel Efficiency, 38 J.L. & Econ. 79, 102 (1995)

Ako bismo računali vrijednost života prema propuštenim zaradama u Hrvatskoj, došli bismo do podatka koji bih bio nerealno malen. Zato se moramo odlučiti za jedan od ovih scenarija. U tablici su napravljeni izračuni za 3 scenarija: B. i C i E. Kako je samo scenarij E direktno povezan sa životom pripadnika neke službe sigurnosti (u ovom slučaju Američke nacionalne garde), uzeli smo kao najbolju opciju upravo rješenje E.

1.1.2. Ranjeni branitelji i civili, te trajni invalidi

Tablica 2: Obračun troškova ranjenika i invalida Domovinskog rata

kategorija	**broj ljudi**	**trošak (prema hrvatskim cijenama u 2003., u USD)**	**trošak (prema njemačkim cijenama u 2003., u USD).**
invalidi Domovinskog rata ukupan broj ranjenih	32.249[3] 48.677[4]	23.176.710.300 40.398.694	30.959.040.000 212.389.112
ukupno	**-**	**23.217.108 994**	**31.171.429.100**

Analiza i dobivanje podataka u tablici:
U prvom je stupcu obračun troškova invalida napravljen prema našim cijenama i to na ovaj način: prosječna je mirovina hrvatskog branitelja 2003.g. bila 5.076,70 kn. Prosječna dob invalida domovinskog rata u trenutku nastanka invaliditeta je bila 29 godina[5]. Dakle, ako je prosječna dob muškarca u Hrvatskoj 72 godine, tada će u svojoj životnoj dobi prosječni invalid primiti (72-29)×12×5.076,70 kn = 2.619.577 kn = 415.800 USD. Ako ovaj uključimo i sve izgubljene zarade u radnoj dobi (neka je prosječna plaća u rujnu o.g. iznosila je 4417 kn), dobit ćemo (65-29)×4.417×12 × 32 249 = 1.908.144 kn = 302.880 USD. Dakle, po invalidu je ukupan trošak jednak 718.680 USD. Kada se taj broj pomnoži s registriranim umirovljenicima Domovinskog rata, dobije se ukupno **23.176.711.300 USD**.

U drugom je stupcu korišten podatak osiguravajućih društava iz SAD-a, koji procjenjuju da je ukupni trošak invaliditeta nastalog između 25. i 30. godine jednak 960.000 USD (analiza napravljena za potrebe društava koja se bave životnim osiguranjima). Tada je ukupni trošak **30.959.040.000 USD.**

Troškovi ranjenika su istraženi na sljedeći način: iz rada prof.dr.sc.Andrije Hebranga dobiveni su podaci pomoću kojih se mogao procijeniti ukupan broj dana koje su naši ranjenici proboravili u bolnici. Cijena jednog dana za jednog ranjenika je dobivena na sljedeći način: iz podataka o ukupnom broju dana provedenih u bolnici za sve bolesnike tokom te godine, te iz podataka o ukupnim troškovima bolnica (gdje je uključen materijal, smještaj, hrana te plaće djelatnika, što indirektno predstavlja troškove usluga koje vrši bolnica u vidu skrbi za pacijente, operativnih zahvata, specijalističkih pregleda, terapija, itd.), dobivena je cijena dana za jednoga bolesnika. Taj je podatak dobiven za hrvatske i za njemačke bolnice.

[3] Stanje sustava mirovinskog osiguranja temeljenog na generacijskoj solidarnosti, godišnje izvješće HZMO-a, tablica 7. prosječna mirovina iznosi 5.076,70 KN
[4] Prof.dr.sc. Andrija Hebrang: Analiza učinkovitosti ratnog zdravstva (preliminarno izvješće), Zagreb, listopad 2003., str. 2
[5] Ibid., str. 11

Za boravak u bolnici poznati su podaci za tek 27 532 ranjenika[6]. Međutim, na temelju strukture njihova boravka u bolnici, možemo zaključiti koliki je on bio za cjelinu (s obzirom na vrlo velik uzorak od 27.532÷30 520 = 0,9020 = 90,2%, nije potrebno vršiti dodatne statističke korekcije). Ostatak ranjenika koji nisu obrađeni u ovom izvoru (48.677 – 30.520 = 18.175) liječeni su ambulantno, pa je za njih zaračunat 1 dan boravka, odnosno brige. Korištenjem podataka iz prethodno navedene analize, dobivena je ova procjena:

Tablica 3: Ukupan broj bolničkih dana utrošen za liječenje ranjenih

trajanje boravka	sredina razreda (u danima)	broj ranjenika (za 90,2% istraženih)	struktura (%)	broj ranjenika (za analizirane)	ranjenici izostavljeni iz analize	svi ranjenici	ukupni broj dana
ambulantno	1	18	0.07	20	18.157	18.177	18.177
više od 2 mj.	90[7]	969	3.51	1.072	0	1.072	96.524
1-2 mjeseca	45	1.232	4.48	1.367	0	1.367	61.507
1 mjesec	30	2.264	8.23	2.510	0	2.510	75.311
15-21 dan	18	2.984	10.84	3.309	0	3.309	59.558
8-14 dana	11	5.930	21.54	6.574	0	6.574	72.310
1-7 dana	4	14.135	51.34	15.668	0	15.668	62.671
ukupno	**-**	**27.532**	**100.00**	**30.520**	**18.157**	**48.677**	**446.058**

Na ovaj smo način dobili da je 48.677 ranjenika u bolnici proboravilo 446.058 bolničkih dana. Prema cijeni dana u bolnici (u kojoj su uključene sve bolničke usluge) može se odrediti trošak ranjenika.

Prema izvješću HZZO-a, jedan je dan bolničkog liječenja u 2003. godini stajao 570,58 kuna[8]. U taj su iznos uključeni svi troškovi, od smještaja i lijekova, do operativnih zahvata i plaća zaposlenika. Tada je ukupni trošak liječenja iznosio: 446.058 dana × 570,58 kuna = 254.511.773,60 KN = **40.398.694 USD**. Međutim, ne smijemo izgubiti iz vida situaciju u kojoj su se ranjenici nalazili, te da je u tim okolnostima bilo potrebno puno više operativnih zahvata nego li u mirnodopskim uvjetima. Osim toga, isti bi broj dana trebalo evaluirati po svjetskim cijenama.

U tu svrhu je napravljena analiza bolničkih troškova u Njemačkoj u 2003. godini. U njih su također uvršteni svi troškovi koje su bolnice imale, a oni su iznosili 64.688 milijardi €, odnosno prema tada (2003.) važećem tečaju €/$ = 1.13, 73.097.440.000 USD. Kako je u istoj godini ostvareno 153.518.000 bolničkih dana, lako je izračunati da je cijena jednoga dana iznosila 73.097.440.000 ÷ 153.518.000 = 476,15 USD. Dakle prema njemačkim će cijenama ukupna skrb za ranjenike u RH iznositi 446 058 × 476,15 USD = **212.389.112 USD**.

[6] Cijela iduća tablica je napravljena prema podacima iz: Prof.dr.sc. Andrija Hebrang: Analiza učinkovitosti ratnog zdravstva (preliminarno izvješće), Zagreb, listopad 2003., str. 68
[7] Procjena autora (uzeta je prosječna duljina boravka od 3 mjeseca)
[8] HZZO, Izvješće o financijskom poslovanju Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje u razdoblju I.-XII.2003. godine

1.1.3. Prognanici i izbjeglice

U sljedećoj su tablici izravno ili posredno izračunati troškovi uzdržavanja prognanih i izbjeglih na temelju njemačkih procjena troškova uzdržavanja.

Tablica 4[9]: Trošak prognanih i izbjeglih

mjesec	prognanici	izbjeglice	ljudi×mjeseci	procjena A (USD)	procjena B (USD)
1991.12	550.000	0	550.000	535.839.040,09	478.427.714,37
1992.1	324.238	872	325.110	316.739.327,86	282.802.971,31
1992.2	330.787	1.276	332.063	323.513.307,58	288.851.167,48
1992.3	356.627	16.579	373.206	363.596.990,54	324.640.170,13
1992.4	247.278	193.415	440.693	429.346.389,27	383.344.990,42
1992.5	258.054	274.366	532.420	518.711.675,87	463.135.424,88
1992.6	269.351	299.197	568.548	553.909.481,03	494.562.036,64
1992.7	265.786	363.270	629.056	612.859.569,46	547.196.044,16
1992.8	262.690	362.306	624.996	608.904.103,10	543.664.377,76
1992.9	262.642	364.154	626.796	610.657.758,14	545.230.141,19
1992.10	263.779	367.366	631.145	614.894.783,56	549.013.199,61
1992.11	264.194	370.371	634.565	618.226.728,14	551.988.150,13
1992.12	260.705	402.768	663.473	646.390.428,09	577.134.310,79
1993.1	252.703	401.412	654.115	637.273.370,38	568.994.080,70
1993.2	253.246	399.566	652.812	636.003.918,98	567.860.641,95
1993.3	252.458	386.284	638.742	622.296.182,09	555.621.591,15
1993.4	250.325	269.005	519.330	505.958.706,71	451.748.845,28
1993.5	254.263	271.096	525.359	511.832.476,84	456.993.282,90
1993.6	254.791	272.869	527.660	514.074.232,54	458.994.850,48
1993.7	248.206	277.054	525.260	511.736.025,82	456.907.165,91
1993.8	246.985	279.049	526.034	512.490.097,48	457.580.444,18
1993.9	246.451	276.548	522.999	509.533.240,24	454.940.393,07
1993.10	246.801	278.383	525.184	511.661.982,60	456.841.055,90
1993.11	248.888	281.462	530.350	516.694.972,57	461.334.796,94
1993.12	249.972	281.318	531.290	517.610.770,20	462.152.473,40
1994.1	249.011	281.455	530.466	516.807.985,90	461.435.701,69
1994.2	248.352	284.155	532.507	518.796.435,86	463.211.103,45
1994.3	248.244	281.817	530.061	516.413.413,51	461.083.404,92
1994.4	247.185	272.383	519.568	506.190.578,88	451.955.874,00
1994.5	247.078	267.140	514.218	500.978.326,40	447.302.077,14
1994.6	247.419	266.728	514.147	500.909.154,45	447.240.316,47
1994.7	247.068	266.056	513.124	499.912.493,83	446.350.440,92
1994.8	196.870	183.038	379.908	370.126.432,81	330.470.029,29
1994.9	197.507	184.851	382.358	372.513.352,17	332.601.207,29
1994.10	196.075	184.299	380.374	370.580.434,61	330.875.388,05
1994.11	196.512	187.188	383.700	373.820.799,43	333.768.570,92
1994.12	195.189	187.670	382.859	373.001.452,82	333.037.011,45
1995.1	195.255	187.784	383.039	373.176.818,32	333.193.587,79

[9] Podaci o broju prognanika i izbjeglica po mjesecima za period os siječnja 1992. do studenog 1995. su iz Ureda za prognanike i izbjeglice Vlade RH, Zagreb 1998. Ostali podaci bez zvjezdica su iz Narodnih novina od 7. srpnja 1998., br. 92, str. 2120. Podaci sa zvjezdicama su dobiveni linearnom procjenom dinamike (gdje su se između 2 poznata perioda prema pretpostavci broj izbjeglih i prognanih povećavali odnosno smanjivali za iste iznose iz mjeseca u mjesec).

1995.2	195.626	188.230	383.856	373.972.782,86	333.904.270,41
1995.3	195.802	188.230	384.032	374.144.251,35	334.057.367,28
1995.4	195.825	189.531	385.356	375.434.162,06	335.209.073,27
1995.5	197.592	188.672	386.264	376.318.783,60	335.998.913,93
1995.6	198.661	188.606	387.267	377.295.959,16	336.871.392,11
1995.7	200.782	188.217	388.999	378.983.365,01	338.378.004,48
1995.8	197.337	187.038	384.375	374.478.420,07	334.355.732,20
1995.9	197.510	208.646	406.156	395.698.620,31	353.302.339,56
1995.10	197.510	208.663	406.173	395.715.182,60	353.317.127,32
1995.11	198.672	214.746	413.418	402.773.644,14	359.619.325,13
1995.12	194.234*	210.432*	404.666	394.246.983,63	352.006.235,39
1996.1	189.797*	206.117*	395.914	385.720.323,13	344.393.145,65
1996.2	185.359*	201.803*	387.162	377.193.662,62	336.780.055,91
1996.3	180.922*	197.488*	378.410	368.667.002,11	329.166.966,17
1996.4	176.484*	193.174*	369.658	360.140.341,61	321.553.876,43
1996.5	172.047*	188.859*	360.906	351.613.681,10	313.940.786,69
1996.6	167.609	184.545	352.154	343.087.020,59	306.327.696,96
1996.7	162.066*	175.901*	337.967	329.265.296,12	293.986.871,53
1996.8	156.523*	167.257*	323.780	315.443.571,64	281.646.046,11
1996.9	150.980*	158.613*	309.593	301.621.847,16	269.305.220,68
1996.10	145.437*	149.969*	295.406	287.800.122,69	256.964.395,26
1996.11	139.893*	141.326*	281.219	273.978.398,21	244.623.569,83
1996.12	134.350*	132.682*	267.032	260.156.673,74	232.282.744,41
1997.1	128.807*	124.038*	252.845	246.334.949,26	219.941.918,98
1997.2	123.264*	115.394*	238.658	232.513.224,78	207.601.093,56
1997.3	117.721	106.750	224.471	218.691.500,31	195.260.268,13
1997.4	115.958*	101.415*	217.373	211.776.178,99	189.085.874,10
1997.5	114.194*	96.081*	210.275	204.860.857,67	182.911.480,06
1997.6	112.431*	90.746*	203.177	197.945.536,35	176.737.086,03
1997.7	110.667*	85.412*	196.079	191.030.215,03	170.562.692,00
1997.8	108.904*	80.077*	188.981	184.114.893,72	164.388.297,96
1997.9	107.140*	74.742*	181.883	177.199.572,40	158.213.903,93
1997.10	105.377*	69.408*	174.784	170.284.251,08	152.039.509,89
1997.11	103.613*	64.073*	167.686	163.368.929,76	145.865.115,86
1997.12	101.850*	58.738*	160.588	156.453.608,44	139.690.721,82
1998.1	100.086*	53.404*	153.490	149.538.287,13	133.516.327,79
1998.2	98.323*	48.069*	146.392	142.622.965,81	127.341.933,76
1998.3	96.559*	42.735*	139.294	135.707.644,49	121.167.539,72
1998.4	94.796	37.400	132.196	128.792.323,17	114.993.145,69
1998.5	93.033*	32.065*	125.098	121.877.001,85	108.818.751,65
1998.6	91.269*	26.731*	118.000	114.961.680,54	102.644.357,62
1998.7	89.506*	21.396*	110.902	108.046.359,22	96.469.963,59
1998.8	87.742*	16.062*	103.804	101.131.037,90	90.295.569,55
1998.9	85.979*	10.727*	96.706	94.215.716,58	84.121.175,52
1998.10	84.215*	5.392*	89.608	87.300.395,26	77.946.781,48
1998.11	82.452*	58*	82.509	80.385.073,94	71.772.387,45
1998.12	80.688*	0*	80.688	78.610.809,71	70.188.222,96
ukupno	-	-	**31.742.784**	**30.925.496.347,09**	**27.612.050.309,90**

Izvor: Narodne novine 7.srpnja 1998., br.92, str.2120, Ured za prognanike i izbjeglice Vlade RH, Zagreb 1998., www.emz-berlin.de

Prethodna je tablica dobivena kombinacijom podataka i regresijom za one mjesece za koje podaci nisu poznati. Prema podacima Fonda Kralj Zvonimir, zaduženog za zbrinjavanje prognanih i izbjeglih, Hrvatska je snosila troškove od preko **2 milijarde USD**, od čega

direktno za troškove smještaja i hrane 1.133 milijuna USD. Međutim, kako bismo htjeli da ova analiza bude usporediva u svjetskim razmjerima, uzeli smo mjesečne troškove koje je snosila Njemačka za zbrinjavanje izbjeglog stanovništva. U procjeni A uzet je podatak o mjesečnom trošku po izbjeglome u 1995.g. u iznosu od 1.400 DM[10]. U procjeni B uzet je trošak od 1.250 DM mjesečno po izbjeglome[11]. Izračunat je ukupan broj mjeseci (izbjegli i prognani u mjesecu su zbrojeni) i dobivene su 2 iznosa. Kako ne bismo napuhivali podatke, uzet ćemo niži iznos od **27.612.050.309,90 USD**.

1.1.4. Emigracije

Emigracija uzrokovana ratnim stanjem, a time i teškom gospodarskom situacijom, je proteklih godina bila značajna. Do svibnja 1998. 283 000[12] ljudi je napustilo Hrvatsku. Svaki građanin u radnoj dobi ostvaruje određeni probitak za društvo. Njegovim odlaskom, država gubi jer ne ostvaruje svoje ulaganje (obrazovanje emigranta). Ako zanemarimo doprinose na plaću (koje građanin, reći ćemo, troši u vidu zdravstvenih usluga i mirovine koju će jednoga dana primati), možemo uzeti prosječnu plaću u rujnu 2005. u iznosu od 4417 kuna. To je iznos koji država gubi mjesečno zbog emigracije, jer bi emigrant, koji je često boljega obrazovanja od prosječnog hrvatskog radnika, taj iznos zarađivao i trošio u svome radnom vijeku. Ako uzmemo da je prosječna dob emigranta bila oko 35 godina (a emigrirali su uglavnom mladi ljudi, a što se Srba tiče koji su pobjegli i ostali u BiH i SCG, oni su također mlađi), tada bi on u Hrvatskoj, da je ostao, radio i zarađivao do 65. godine, odnosno 30 godina. To bi po jednoj osobi iznosilo 30×12×4.417 kn = 1.590.120 KN = 257.300 USD. Za ukupni broj emigranata to bi bilo 257.300 × 283.000 = **72.815.900.000 USD**. Međutim, analizu treba svesti u realne okvire, pa se u tom slučaju svakako mora uzeti u obzir da je pad dohotka i usporeni rast djelomično bio pod utjecajem emigracija. Tada se može reći da je u izračunu pod točkom 2 obuhvaćen sav dinamički gubitak, pa tako i taj. Ono što nije uračunato je trošak obrazovanja tih 283 000 emigranata.

Iz toga slijedi da će se ukupan trošak emigranata svesti na gubitak ulaganja u njihovo obrazovanje. Ako pretpostavimo da je struktura obrazovanja emigranata jednaka strukturi obrazovanja ukupnog stanovništva[13], te ako uzmemo prosječne utroške države za znanost i prosvjetu po učeniku/studentu godišnje, dobit ćemo ove podatke:

Tablica 5: Trošak obrazovanja emigranata

obrazovanje	sredina razreda (trajanje)	struktura	broj emigranata	Trošak školskog obrazovanja (RH) u USD	trošak akademskog obrazovanja (RH) u USD	ukupno (RH) u USD	Trošak školskog obrazovanja (EU) USD	trošak akademskog obrazovanja (EU) u USD	ukupno (EU) u USD
1-7 razreda	4	15,76	44.601	970,88	0,00	970,88	79.675.315,13	0,00	79.675.315,13
osnovna škola	8	21,75	61.553	1.941,76	0,00	1.941,76	109.958.001,53	0,00	109.958.001,53
srednja škola	12	47,06	133.180	2.912,64	0,00	2.912,64	237.913.726,52	0,00	237.913.726,52
viša škola	12+3	4,08	11.546	2.802.542,21	13.078.491,82	15.881.034,02	20.626.604,42	206.272.279,30	226.898.883,72
visoka škola	12+6	7,82	22.131	5.371.539,23	25.067.109,31	30.438.648,55	39.534.325,15	395.355.201,98	434.889.527,13
ukupno	-	**100**	**283.000**	**8.179.906,72**	**38.145.601,13**	**46.325.507,85**	**487.707.972,74**	**601.627.481,28**	**1.089.335.454,02**

[10] Cf. Kl. Anfrage Nr 1054, Ismail Kosan, 4. rujna 1996.
[11] Cf. Ausländerbeauftragte des Senats von Berlin 2000
[12] Narodne novine br. 92, 7.7.1998, str. 2121
[13] Podaci o strukturi obrazovanja stanovništva RH su izračunati iz podataka Državnog zavoda za statistiku prema popisu stanovništva 2001.

U tablici su korišteni podaci po kojima se u Europskoj uniji za visoko obrazovanje po studentu godišnje troši 15.000 €, a za osnovno 1.500 € (u tablici je u zagradi napisano EU kada su korišteni ovi brojevi), dok se u Hrvatskoj za visoko obrazovanje po studentu godišnje troši 7000 kuna, a za školstvo 1.500 kuna godišnje po učeniku[14] (u tablici je tada u zagradi napisano HR). Kako su u tablici vrijednosti u USD, korišteni su ovi tečajevi: KN/€ = 7,36, te KN/$ = 6,18. Dobili smo da su emigranti koštali naš obrazovni sistem **46.325.507,85 USD** (po našim ulaganjima) ili **1,089.335.454,02 USD** (po europskim ulaganjima). Ovako dobiveni podaci odražavaju preostali trošak emigracije (s obzirom da je proizvodni faktor već uključen u obračunu gubitka dohotka).

1.1.5. PTSP, ostali psihički poremećaji i duševne boli

PTSP zahvaća 15-40% sudionika rata. Kod nas se ne zna pouzdan broj, jer mnogo njih nije registrirano, niti su se ikada obratili za profesionalnu pomoć. Međutim, najopipljiviji su podaci o broju samoubojstava. Od 1991. do danas si je život uzelo 1 370 branitelja, dakle godišnje si u prosjeku život oduzme 91,3 branitelja. Kako smo ukupne štete za Hrvatsku računali do 2015. godine, možemo pretpostaviti da će si do tada život oduzeti još 913 branitelja. Bolje analize te izvod trend linije nisu mogući zbog lošeg praćenja samoubojstava. Zbog toga smo uzeli pravocrtnu ocjenu trenda. Kako smo se već odlučili život valorizirati prema metodi E, izgubljeni život dakle vrijedi 250.000 USD. Tada imamo sljedeću tablicu:

Tablica 6: Broj suicida uzrokovanih PTSP-om i projekcije za budućnost.

Period	broj suicida	trošak (USD)
1991.-2005.	1.370	342.500.000
2006.-2015.	913	228.250.000
ukupno	**2.283**	**570.750.000**

Druga dimenzija ove analize su štete nastale zbog ograničenja slobode (zatočeni civili i branitelji). Podaci koji bi u ovome slučaju bili potrebni su broj dana koji su zatočeni, a nakon toga pušteni hrvatski zarobljenici proboravili u zatvorima i logorima (napominjem *pušteni* jer je dio njih bio umoren, pa su ti ljudi već uključeni u broj poginulih i nestalih u tablici 1), te prosječna dnevnica koju su zatočeni bili prisiljeni propustiti. Međutim, ti se podaci već nalaze u dijelu indirektnih ratnih šteta, jer ulaze u polje propuštene gospodarske aktivnosti. Pažnju bi onda trebalo usmjeriti na procjenu duševne boli zatvorenika, međutim ti se podaci vrlo teško mogu procijeniti, pa ćemo u svrhu što objektivnije i čišće ekonomske analize, (dok je duševna bol subjektivna kategorija), ovu kategoriju zanemariti.

Treći dio su duševne boli pripadnika obitelji ranjenih i poginulih (prema nekim procjenama oko 200.000 obitelji) koje je također teško kvantificirati iz istoga razloga. 50.000-70.000 obitelji je u članu obitelji koji je poginuo ili ostao invalid izgubilo hranitelja i glavni izvor primanja. Ta su primanja obrađena pod točkom 1.1.2., pa ih ovdje nećemo dodatno razlagati. Subjektivne patnje pripadnika obitelji i samih invalida ćemo opet izostaviti u cilju dobivanja objektivnih ekonomskih šteta.

[14] Prema Družić et al. (2003), str. 393.-414.

1.2. Pokretna i nepokretna imovina

Pokretna i nepokretna imovina je pretrpjela znatna oštećenja, bilo da se radi o državnoj, bilo privatnoj imovini. Analiza je raspodijeljena na štete u industriji, poljoprivredi i šumarstvu, infrastrukturi i telekomunikacijama, stambenom fondu, prirodnim bogatstvima, imovini izvan granica Hrvatske, monetarnom sektoru i povijesno-kulturnoj baštini i zdravstvu.

1.2.1. Štete nanesene industriji

Ovdje opisane štete se odnose na štete u postrojenjima, objektima, uskladištenoj robi i voznom parku.

Tablica 7: Štete u industriji po granama

grana industrije	**šteta (USD)**
metalurška industrija	187.000.000
industrija kamena	80.000.000
kemijska industrija	41.000.000
tekstilan industrija	27.000.000
gumarska industrija	660.000.000
INA	161.400.000
ukupno	**1.156.400.000**

Izvor: Ministarstvo industrije, brodogradnje i energetike Zagreb, KLASA: 422-03/92-01/03; URBROJ: 526-01-92-3 12.02.1993.

1.2.2. Štete u poljoprivredi, prehrambenoj industriji, šumarstvu i drvnoj industriji.

U ove je štete ubrojena uništena ili pokradena stoka, uništeni stalni nasadi, uništena postrojenja prehrambene i drvne industrije i troškovi nastali zbog zapuštanja obradivih i šumskih površina.

Tablica 8: Štete u poljoprivredi, šumarstvu, prehrambenoj i drvnoj industriji

grana	**šteta (USD)**
poljoprivreda i prehrambena industrija (sredina 1993.)[15]	780.000.000
šumarstvo i drvna industrija	630.000.000
ukupno	**1.410.000.000**

[15] M.Pavković, „Hrvatske ratne štete“, Defimi, Zagreb, 1997., str.67 i str.69.

1.2.3. Štete na infrastrukturi i telekomunikacijama

Tablica 9: Štete na infrastrukturi i telekomunikacijama

vrsta	štete (USD)
željeznički promet	353.000.000
cestovni promet	351.000.000
pomorski promet	38.000.000
riječni promet	90.000.000
zračni promet[16]	94.000.000
telekomunikacije i televizija[17]	528.000.000
elektroenergetska mreža[18]	680.000.000
naftovod[19]	24.100.000
vodoprivreda[20]	196.980.000
ukupno	**2.355.080.000**

1.2.4. Stambeni fond

U stambenom su fondu uništene ili oštećene 171.461 stambene jedinice[21]. Međutim, do kraja rata je uništeno ili znatno oštećeno 183 526 stambenih jedinica. Prema podacima iz 1991., prosječna je veličina stambenog objekta u Hrvatskoj bila 70,4 četvorna metra[22]. Dakle, možemo reći da je ukupno uništeno ili teže oštećeno 183 526 × 70,4m^2 = 12 920 230,4 m^2. Ako uzmemo kao prosječnu vrijednost kvadrata stana iznos od 1 000 €, dobijemo 12.920.230.400 €, odnosno **15.116.669.500 USD**. Prethodno je napravljena analiza šteta u stambenome fondu pri čemu je dobiven iznos od **3.8 milijardi dolara**, ali taj je iznos znatno manji od realnoga[23].

1.2.5. Šteta na prirodnim bogatstvima i okolišu

U ovome se dijelu obrađuju opustošena bogatstva te uništena priroda. Tlo zagađeno minama je obrađeno zajedno s troškovima razminiravanja. Ostala je zagađenja teško utvrditi. Trošak eksploatacije šuma je, kao obnovljiv izvor, uključen u dinamičke gubitke (neizravne štete, odnosno gubitak poslovne aktivnosti). Kao neobnovljiv izvor tako će se ovdje naći jedino iskorištavanje nafte u Đeletovcima. INA je procijenila da je u 1992. i 1993. izgubila 215,6 milijuna USD u neobnovljivim naftnim izvorima. Ako procijenimo da je u naredne dvije okupacijske godine izgubila isto toliko, dolazimo do iznosa gubitka od **531,2 milijuna USD**.

[16] Prvih 5 stavki ove tablice prema: Josip Kovačević et al., Ratne štete i reparacije, Školska knjiga, Zagreb, 1993., str. 100.
[17] Josip Božičević, „Ratna razaranja i štete u prometu i vezama Hrvatske, HAZU, Zagreb 1992.
[18] Božidar Javorović: Velikosrpska najezda i obrana Hrvatske, DEFIMI, Zagreb, 1995., str.294.
[19] Ministarstvo industrije, brodogradnje i energetike Zagreb, KLASA: 422-03/92-01/03; URBROJ: 526-01-92-3 12.02.1993.
[20] Mate Pavković, „Hrvatske ratne štete“, Defimi, Zagreb, 1997., str.69
[21] Ministarstvo graditeljstva i zaštite okoliša, „Pregled oštećenih stanova po općinama“, listopad 1992.
[22] Družić et al. : „Hrvatski gospodarski razvoj“ prema podacima DZZS.
[23] Josip Kovačević et al., Ratne štete i reparacije, Školska knjiga, Zagreb, 1993., str. 100.

1.2.6. Imovina pokradena na „legalan“ način.

To je imovina hrvatskih poduzeća koju su srpske vlasti uoči rata pretvorila u zasebne tvrtke (Poglavito se misli na INA-u i Končar) te elektroenergetska postrojenja .

Tablica 10: Oduzeta i uništena imovina izvan Hrvatske

vrsta imovine	**štete (USD)**
električna postrojenja[24]	1.000.000.000
INAina postrojenja[25]	143.800.000
ukupno	**1.143.800.000**

1.2.7. Upad Beograda u monetarni sistem

Srbija je u siječnju 1991. izvršila financijski državni udar upadom u monetarni sistem zajedničke države, te si je seignorageom priskrbila 1,4 milijardu USD[26]. Kako je Hrvatska u to vrijeme u ukupnom BDP-u sudjelovala oko 25.5%[27], od Hrvatske je na taj način ukradeno **357 milijuna USD.**

1.2.8. Štete u kulturi, zdravstvu, prosvjeti, znanosti i na sakralnim objektima

Tablica 11: Štete u prosvjeti, kulturi, sakralnim objektima, znanosti i zdravstvu

područje	**iznos (milijuni USD)**
prosvjeta, znanost, religija i kultura[28]	2 500
zdravstvo	2 300
ukupno	**4 800**

1.3. Ratni rashodi

Podaci o ratnim rashodima variraju od izvora do izvora. Prema jednome, u periodu od 1991.-1994. oni su iznosili 8.248.000.000 USD[29]. Ako tome pribrojimo ukupne izdatke za obranu u 1995. u iznosu od 1.894.000.000 USD , ukupni su službeni ratni izdaci jednaki **10.142.000.000 USD**. Međutim, kako je veliki dio oružja prošao mimo službene evidencije zbog embarga, za procjenu stvarnih troškova rata koristili smo sljedeću metodu. Ukupan broj radnih dana vojnika smo pomnožili sa cijenom vojnika godišnje (zajedno s opremom) koja vrijedi u EU. Ukupan broj radnih dana vojske aproksimira se na otprilike 100.000.000 (prema podacima Hrvatskog fonda branitelja, čiji su se udjeli formirali upravo na temelju broja dana

[24] Prema procjeni M.Pavkovića, „Hrvatske ratne štete“, Defimi, Zagreb, 1997., str.64
[25] Ministarstvo industrije, brodogradnje i energetike Zagreb, KLASA: 422-03/92-01/03; URBROJ: 526-01-92-3 12.02.1993.
[26] Ozren Žunec: „Rat u Hrvatskoj 1991.-1995. 1. dio, str. 3
[27] Družić, I., Sirotković, J. :“Uvod u hrvatsko gospodarstvo“, str.114
[28] Cijela tablica prema M.Pavković, „Hrvatske ratne štete“, Defimi, Zagreb, 1997., str.89 (procjena sredinom 1992.)

[29] Prema Military Balance-u

provedenih u ratu). Trošak vonika i opreme godišnje u EU iznosi 70.000 USD[30],dok je trošak po vojniku u SAD i Velikoj Britaniji i znatno viši te ovisno o izvoru varira između 100.000 i 200.000 USD godišnje. Dakle ako iskoristimo podatak o ukupnom broju dana i prosječni trošak EU-a po vojniku dolazimo do sljedećeg troška: 100.000.000 x (70.000 / 365) = **19 178 082 191 USD.** Svaka daljnja analiza je otežana zbog tajnosti podataka i sveopćeg stanja u kojemu se Hrvatska nalazila u tom ratnom periodu (1991.-1995.)

1.4. Razminiranje

Ovaj dio je postavljen kao posebna točka jer u sebi sadrži i materijalne gubitke u vidu troška razminiranja, i ljudske gubitke (smrtni slučajevi i invalidi).

1.4.1. Troškovi razminiranja

Na mnogo se mjesta koristi različite cijene razminiranja. Hrvatski zavod za razminiranje navodi cijenu od 6,70 KN +PDV. Međutim, ta je cijena nerealna, a same tvrtke koje se bave tim poslom tvrde da je i 10 kuna premalo (RTL). U svjetskim se razmjerima ta cijena prema nekima iznosi 1,53 € po četvornom metru[31], odnosno 1.79 USD (po tečaju 11.2005.). U Bosni i Hercegovini ta cijena iznosi 3 KM[32], odnosno 1.76 USD (prema tečaju 11.2005.). Javlja se i vrijednost od 1.70 €[33] odnosno 1.99 USD po m^2. Kako su cijene pale na ovu razinu tek u protekle 2 godine, a prije su iznosile čak i do 25€/m^2, najrealnije bi bilo uzeti vrijednost od 1,99 USD/m^2.

Sljedeći je problem utvrđivanje površine. Na početku razminiranja utvrđeno je 5980 km^2 minski sumnjivih površina[34]. Prema podacima iz 2003. godine, 26.09% obrađenog minski sumnjivog područja je bilo minirano, pa ćemo na temelju tog odnosa procijeniti koliko je do sada teritorija razminirano. Kako je danas (prosinac 2005., HCM) preostalo 1174 km^2 minski sumnjivih površina, do danas je pregledano ukupno 5980 – 1174 = 4806 km^2 teritorija. Ako se uzme prethodno navedeni udio miniranih površina, dobije se da je do danas razminirano 4806 × 26.09% = 1253 km^2. Od preostalih 1174 minski sumnjivih površina 30% je sigurno minirano (prema podacima HCR), a za ostatak se ne zna. Dakle, 1174 × 30% = 352 km^2. Teritorij za koji se još ništa ne zna je dakle 1174 – 352 = 822 km^2. Ako je i od tog teritorija minirano 26.09%, dobijemo: 822 × 26.09% = 214.5 km^2. Iz toga slijedi da su ukupno minirane površine negdje oko 1819.5 km^2 (1253 + 214.5 + 352). Pri cijeni od 1,99 USD po m^2, dobije se ukupan iznos od **3.620.805.000 USD**.

Ako želimo obaviti analizu po hrvatskim cijenama, dobit ćemo 1.819.500.000 km^2 × (6,70+22%) ÷ 6,30 = **2.360.729.048 USD.** To su ukupni troškovi (koji će svi doći na naplatu do 2009.).

Za potrebe analize po kojoj se raščlanjuje dospjeli trošak i trošak koji nas tek čeka, dobiveni su ovi podaci: do danas je po našim cijenama za razminiranje utrošeno 1.253.000.000 m^2 × (6.7+22%)÷6,30 = **1.625.717.778 USD**, odnosno u svjetskim cijenama **2.493.470.000 USD**.

[30] Thompson, J.A.: Common Interest, Common Responsibilities, www.rand.org
[31] Landmine Monitor Report 2003., Croatia
[32] Implementation Completion Report, BiH, Emergency Landmines Clearance Project (Credit 29050-BA)
[33] International Trust Fund for Demining and Mine Victims Assistance
[34] Narodne novine od 7. srpnja 1998., br. 92, str. 2138

1.4.2. Poginuli i invalidi od posljedica mina

Prema podacima Hrvatskog crvenog križa[35], od 1991. do 2003. 414 ljudi je poginulo, 975 su ostali invalidi, a 275 je imalo lakše ozljede. Taj se podatak, međutim, preklapa sa žrtvama rata koje su obrađene na početku. Drugi podataka koji imamo je onaj od Hrvatskog centra za razminiranje, prema kojemu je od mina od 1998. od danas stradalo 263 osobe, od čega 100 smrtno. Taj podatak je korisniji jer su to podaci za mirnodopske uvjete.

Na temelju tih podataka ćemo napraviti procjenu broja invalida te koliko će se još nezgoda dogoditi do kraja 2009., kada se predviđa završetak razminiranja. U postocima, prema podacima HCK, ukupno je stradalo 1664 osobe (isključene su osobe za koje nema podataka), od čega je preživjelo1250 osoba. 78% je imalo teške ozljede (ostali su invalidi, 975÷1250). Ako pretpostavimo da je isti odnos zadržan i u mirnodopskom periodu, tada je od 163 preživjele osobe (263 – 100) ostalo teških invalida 127 osoba, a36 ih je bilo lakše ozlijeđeno.

Međutim, ne smije se zaboraviti da nam trebaju još 4 godine da očistimo cijeli teritorij od mina. Procjenu će biti linearna, jer nemamo dovoljno podataka za precizniji izračun. Treba se izračunati prosječni broj žrtava godišnje (1998. – 2005., tj. 8 godina). Dobije se 127 ÷ 8 = 16 invalida godišnje, te 100 ÷ 8 = 12.5 poginulih godišnje. U iduće 4 godine će po toj procjeni biti novih 64 invalida i 50 poginulih. U cijelom je izračunu zanemaren trošak medicinske brige za ljude koji su pretrpjeli lakše ozljede, jer je taj iznos beznačajan u odnosu na ostale iznose.

Uporabom istih metoda procjene vrijednosti ljudskoga života i troška invalida, dobije se sljedeći trošak:

Tablica 12: Ljudske žrtve kao posljedica miniranja (u američkim dolarima)

kategorija	broj osoba	američke cijene (USD)		naše cijene (USD)	
		trošak po osobi	ukupno	trošak po osobi	ukupno
invalidi (1998.-2005.)	127	960.000[36]	121.920.000	718.680[37]	91.272.360
poginuli (1998-2005.)	100	250.000[38]	25.000.000	250.000	25.000.000
invalidi (2006.-2009.)	64	960.000	61.440.000	718.680	45.995.520
poginuli (2006.-2009.)	50	250.000	12.500.000	250.000	12.500.000
ukupno	**227**	**-**	**220.860.000**	**-**	**174.767.880**

Dobivena je ukupna šteta do kraja razminiranja u ljudskim žrtvama, te ona iznosi 220.860.000 USD.

[35] www.hcr.hr
[36] Pogledaj točku 1.1.2. za pojašnjenje
[37] Pogledaj točku 1.1.2. za pojašnjenje
[38] Pogledaj točku 1.1.1. za pojašnjenje

http://www.slobodanpraljak.com

Tablica 13: Ukupna šteta od mina u Hrvatskoj

vrsta troška	iznos u hrvatskim cijenama (USD)			iznos u svjetskim cijenama (USD)		
	do 2005.	2005. - 2015.	ukupno	do 2005.	2005. -2015.	ukupno
razminiranje	1.625.717.778	735.011.270	**2.360.729.048**	2.493.470.000	1.127.335.000	**3.620.805.000**
ljudski gubici	116.272.360	58.495.520	**174.767.880**	146.920.000	73.940.000	**220.860.000**
ukupno	**1.741.990.138**	**793.506.790**	**2.535.496.928**	**2.640.390.000**	**1.201.275.000**	**3.841.665.000**

2. NEIZRAVNE RATNE ŠTETE

2.1. Metodologija izračuna

Neizravne se ratne štete mogu svesti na pad BDP-a ispod razine na kojoj bismo bili da nije bilo ratnih zbivanja. Nekoliko je scenarija po kojemu su se ovi troškovi računali. Recimo da nismo imali rat. Kolika bi bila razina dohotka? Do pada bi došlo zbog same tranzicije i izgubljene dekade (osamdesete, kada je ekonomija stalno lagano klizila prema dolje). Zbog toga bi Hrvatsku trebalo usporediti s nekom od sličnih zemalja.

I. Scenarij: dohodak Hrvatske 1990 množi se sa stopama rasta Slovenije. Izračuna se razlika u tako dobivenom dohotku i stvarnom dohotku, te se promotri kada će se (ako ikada) vratiti na krivulju na kojoj bismo bili po tako napravljenom izračunu.
II. Scenarij: isti kao prethodan, ali bi se uzela košarica zemalja npr. Mađarska, Slovenija, Češka, Poljska i Slovačka, te bi se prosjek njihovih stopa rasta koristio za procjenu.
III. Scenarij: Ako Sloveniju smatramo najsličniju Hrvatskoj u predratnom i predtranzicijskom razdoblju tada neka slovenska stopa rasta ima najveći ponder od 50%, a ostale zemlje 12.5%. Postupak je isti kao i prije.

Zbog ograničenosti prostora odlučili smo se za scenarij III, za koji ćemo detaljno prezentirati dobivene podatke. Također ćemo samo navesti krajnje rezultate preostala dva scenarija kako bismo utvrdili kolika su odstupanja.

Napomena:
Troškovi nastali zbog gubitka turističke djelatnosti i smanjenja poslovne aktivnosti uključeni su u točku 2. Propast tvrtki i gubitak tržišta također (dio zbog rata, a dio zbog neprilagođenosti novim tržišnim uvjetima, zbog toga se uspoređujemo s drugim tranzicijskim zemljama). Iz toga se razloga ti dijelovi ne spominju zasebno.

2.2. Interpretacija rezultata

Koristeći se dostupnim podacima vezanima za rast bruto društvenog proizvoda za promatrano razdoblje te postupak koji je gore naveden dobili smo vaganu stopu rasta za svaku godinu. Isti je postupak korišten i za naredne godine s time da treba napomenuti kako su korištene dostupne prognoze, a za godine gdje to nije bilo moguće unesene su pretpostavljene stope rasta od strane autora, a da pri tome poštuju kretanja povijesnih stopa rasta.
Tako dobivene vagane stope rasta iskorištene su kako bismo dobili potencijalni BDP kojeg bi Hrvatska imala da nije došlo do domovinskog rata. Oduzimanjem stvarnog BDP i potencijalnog BDP dobivenog na gore naveden način, došli smo do procjene gubitka zbog

propuštene ekonomske aktivnosti od 85,7 mlrd USD do 2004. godine. Taj gubitak se dodatno povećava u vremenskom horizontu do 2015. godine na 194,8 mlrd USD, uz pretpostavljene stope rasta za to razdoblje. Za usporedbu, prema scenariju I šteta do 2004. iznosi 87,6 mlrd USD, a do 2015. 187 mlrd USD. S druge strane po scenariju II, šteta do 2004. iznosi 84,5 mlrd USD, a do 2015. 199,3 mlrd USD. Dakle kako vidimo odstupanja rezultata po sva tri scenarija nisu velika tako da do 2004. relativno odstupanje je 3,6% dok do 2015. ono je 6,5%. Svi korišteni podaci te dobiveni rezultati za scenarij III su prezentirani u grafikonima i tablicama ispod ovog teksta.

Tablica 14: Stope rasta u odabranim zemljama

Stope rasta BDP-a (%)		Hrvatska	Slovenija	Češka	Slovenija	Mađarska	Poljska	Vagana stopa rasta
Stvarni podaci	1991	-21,1	-8,9	-11,6	-14,6	-11,9	-7	-10,1
	1992	-11,7	-5,5	-3,3	-6,1	-3,1	2,6	-4
	1993	-8	2,8	0,6	7,6	-0,6	3,8	2,8
	1994	5,9	5,3	3,6	6,2	2,9	5,2	4,9
	1995	6,8	4,1	5,9	5,8	1,5	7	4,6
	1996	5,9	3,6	4,2	6,1	1,3	6	4
	1997	6,8	4,8	-0,7	4,6	4,6	6,8	4,3
	1998	2,5	3,6	-1,1	4,2	4,9	4,8	3,4
	1999	-0,9	5,6	1,2	1,5	4,2	4,1	4,2
	2000	2,9	3,9	3,9	2	5,2	4	3,8
	2001	3,8	2,7	2,6	3,8	3,8	1	2,8
	2002	5,2	3,3	1,5	4,4	3,5	1,4	3
	2003	4,3	2,5	3,7	4,2	3	3,8	3,1
	2004	3,7	4,3	3,8	5,5	4	5,4	4,5
Prognoze	2005	3,7	3,9	4,3	5,8	3,7	4,3	4,2
	2006	4,2	3,7	4,4	6,5	4	4,2	4,2
	2007	4	3,5	4,7	7	3,7	4,1	4,2
	2008	4	3,5	4,1	7,1	3,7	4,3	4,2
	2009	4	3,5	3,9	6,5	3,5	4,3	4
	2010	4	3,5	3,5	5	3,5	4	3,8
	2011	4	3	3,5	5	3,5	4	3,5
	2012	4	3	3,5	5	3,5	4	3,5
	2013	4	3	3,5	5	3,5	4	3,5
	2014	4	3	3,5	5	3,5	4	3,5
	2015	4	3	3,5	5	3,5	4	3,5

Ovako dobivene stope rasta primijenjene su na podatke o BDP-u 1990. godine. Obračun troškova napravljen je u sljedećoj tablici.

http://www.slobodanpraljak.com

Tablica 15: Procjena propuštenog BDP-a do 2015

USD (milijuni)		Stvarni	Potencijalni	Razlika	Kumulativ
Stvarni podaci	1990	23.345			
	1991	18.419	20.990	2.571	2.571
	1992	16.264	20.153	3.889	6.460
	1993	14.963	20.722	5.759	12.219
	1994	15.846	21.735	5.889	18.109
	1995	16.923	22.730	5.806	23.915
	1996	17.922	23.639	5.717	29.632
	1997	19.141	24.658	5.518	35.149
	1998	19.619	25.497	5.878	41.027
	1999	19.442	26.561	7.119	48.146
	2000	20.006	27.580	7.574	55.720
	2001	20.767	28.339	7.572	63.292
	2002	21.846	29.189	7.343	70.635
	2003	22.786	30.090	7.304	77.939
	2004	**23.629**	**31.440**	**7.812**	**85.751**
Prognoze	2005	24.503	32.765	8.262	94.012
	2006	25.532	34.153	8.621	102.634
	2007	26.554	35.584	9.030	111.663
	2008	27.616	37.060	9.445	121.108
	2009	28.720	38.552	9.832	130.940
	2010	29.869	39.998	10.128	141.068
	2011	31.064	41.398	10.334	151.402
	2012	32.306	42.846	10.540	161.942
	2013	33.599	44.346	10.747	172.689
	2014	34.943	45.898	10.955	183.644
	2015	**36.340**	**47.505**	**11.164**	**194.809**

Grafikon 1: Stvarni i potencijalni BDP

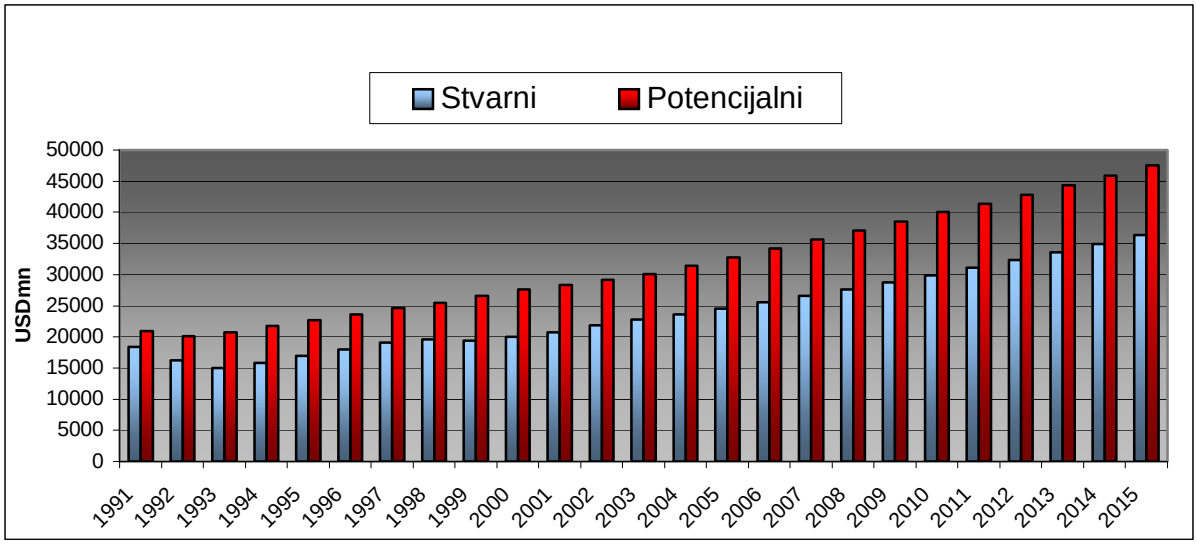

Lako je uočiti da je došlo do velikog jaza između stvarnog i potencijalnog BDP-a.

Grafikon 2: Ekonomski gubitak po godinama

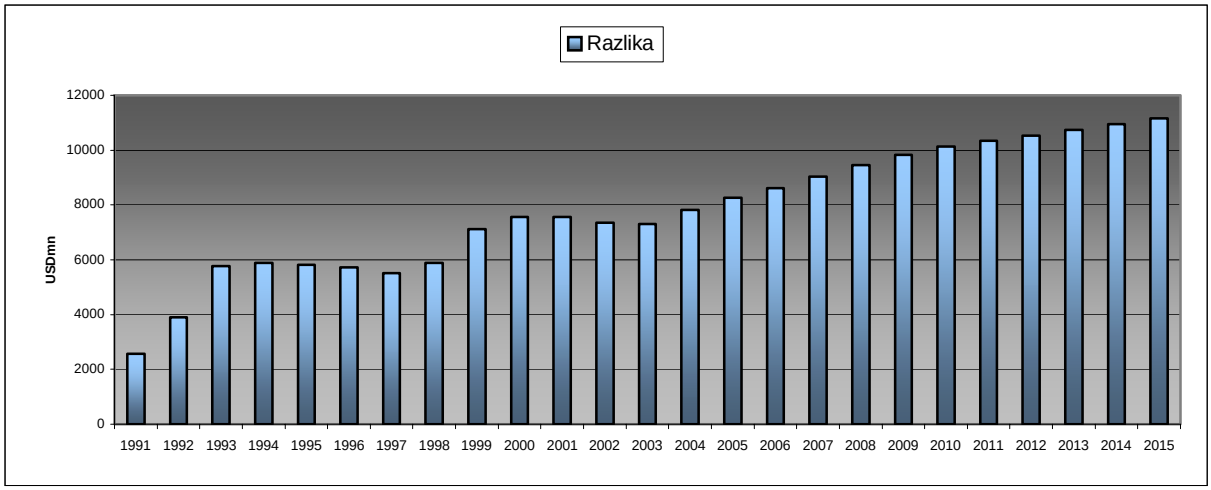

Nakon prvih nekoliko godina šoka, jaz se polako počeo smanjivati. Međutim, krah bankarskog sistema i istovremeno uvođenje PDV-a pokrenuli su novi porast jaza. Veliki projekti koje je pokrenula koalicijska Vlada (cestogradnja) zaokrenuli su negativni trend, no u 2004. jaz ponovno počinje rasti u nedostatku velikih projekata i zbog porasta inozemnog duga.

Grafikon 3: Kumulativ ekonomskog gubitka

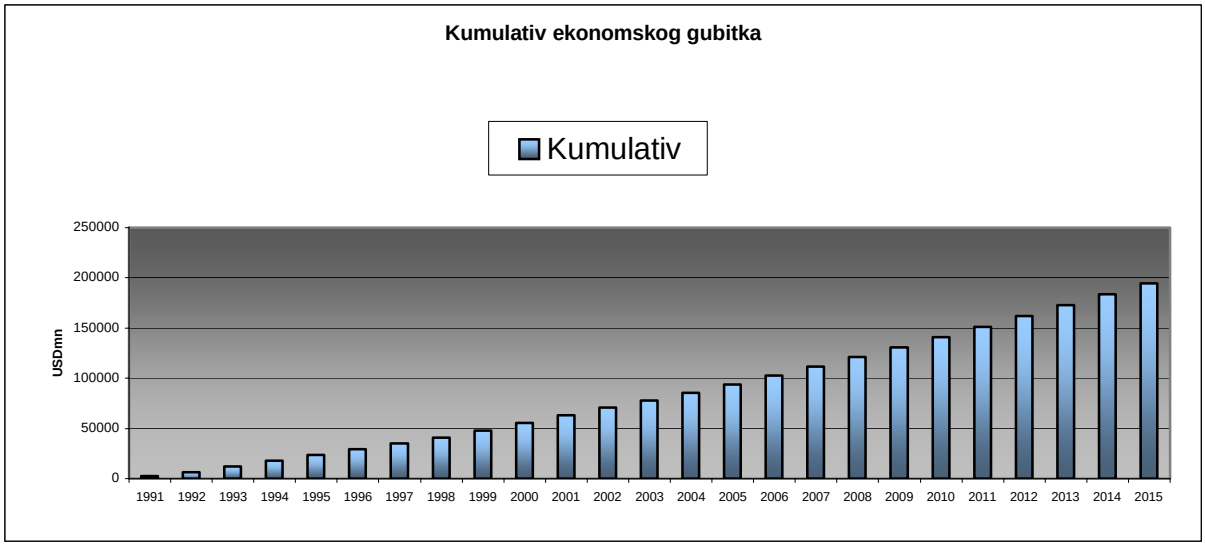

Naravno, uz porast razlika u stopama rasta, krivulja kumulativnih gubitaka ekonomske aktivnosti poprimit će vremenom blago eksponencijalni trend, kojega se pod svaku cijenu mora spriječiti.

2.3. Neizravne ratne štete u turizmu

Kako je turizam najvažnija Hrvatska izvozna grana, a ujedno i grana koja je osjetljiva na ratna zbivanja, odlučili smo se da posebno izdvojimo gubitak koji je nastao u toj grani. Prilikom interpretacije rezultata treba biti oprezan jer dobivena šteta predstavlja ukupnu štetu u turizmu te sekundarni negativni efekt na turizmu srodne grane.

Tablica 16: Procjena ratnih šteta u turizmu

Godine		Broj noćenja u '000	Šteta u '000 USD	Kumulativ u '000 USD
Stvarni podaci	1989	67.298		
	1991	10.424	5.744.304	
	1992	10.724	5.713.974	
	1993	12.909	5.518.518	
	1994	19.976	4.267.327	
	1995	12.886	5.696.570	
	1996	21.456	4.303.008	
	1997	30.314	3.078.224	
	1998	31.288	3.146.043	
	1999	26.563	3.823.645	
	2000	21.377	5.924.760	
	2001	43.404	1.835.898	
	2002	44.692	1.927.838	
	2003	46.635	2.796.013	
	2004	47.797	2.744.398	**56.520.519**
Prognoze	2005	51.143	2.277.841	
	2006	53.189	1.989.394	
	2007	55.316	1.689.409	
	2008	57.529	1.377.425	
	2009	59.830	1.052.961	
	2010	62.223	715.519	
	2011	64.712	364.579	
	2012	67.301	-399	
	2013	69.993	-379.975	
	2014	72.793	-774.735	
	2015	75.704	-1.185.285	**63.647.255**

Izvor: HNB, DZS

Ukupna šteta do 2004. godine dobivena ja na način da se ukupni broj noćenja usporedio s brojem noćenja u 1989. rekordnoj predratnoj godini te se tako dobio propušteni broj noćenja u svakoj godini. Nakon toga su korišteni podaci iz platne bilance kako bi se došlo do procjene ukupnog prihoda kojeg je Hrvatska ostvarila po jednom noćenju. Takvim izračunom se dolazi da je gubitak do 2004. godine u turizmu i povezanim granama iznosio nešto preko 56 mlrd. USD. Za naredno razdoblje do 2015. korištena je pretpostavka da će prosječna stopa rasta noćenja iznositi 4% (u 2005. jednino na osnovu preliminarnih podataka korištena je stopa 7%), te da će prosječna potrošnja po noćenju ostati na razini 2004. godine. Na taj je način dobivena šteta u razdoblju od 1991. do 2015. porasla na preko 63 mlrd. USD.

http://www.slobodanpraljak.com

ZAKLJUČAK

Dobivene vrijednosti smo, kao što smo najavili u uvodu, raščlanili na ukupne gubitke do 2005. te na gubitke do kojih će doći od danas do 2015. godine. Ti su gubici evaluirani po našim i po stranim (europskim, američkim ili britanskim) cijenama. Iz napravljenih obračuna dobili smo sljedeće tablice:

Tablica 16: Štete izražene u hrvatskim cijenama (u američkim dolarima)

kategorija štete	vremenski period		ukupno
	1991.-2004.	2005.-2015.	
1.1.1. poginuli i nestali	3.595.500.000	0	3.595.500.000
1.1.2. ranjeni i invalidi	23.217.108.994	0	23.217.108.994
1.1.3. prognani i izbjegli	2.000.000.000	0	2.000.000.000
1.1.4. emigranti	46.325.508	0	46.325.508
1.1.5. PTSP	342.500.000	228.250.000	570.750.000
1.1. Ukupni ljudski gubici	**29.201.434.500**	**228.250.000**	**29.429.684.500**
1.2.1. industrija	1.156.400.000	0	1.156.400.000
1.2.2. poljoprivreda, šumarstvo i srodne industrije	1.410.000.000	0	1.410.000.000
1.2.3. infrastruktura i telekomunikacije	2.355.080.000	0	2.355.080.000
1.2.4. stambeni fond	3.800.000.000	0	3.800.000.000
1.2.5. neobnovljiva prirodna bogatstva	531.200.000	0	531.200.000
1.2.6. imovina hrvatskih poduzeća izvan hrvatskih granica	1.143.800.000	0	1.143.800.000
1.2.7. upad u monetarni sistem	357.000.000	0	357.000.000
1.2.8. povijesno-kulturna baština i imovina zdravstva	4.800.000.000	0	4.800.000.000
1.2. Ukupni imovinski gubici	**15.553.480.000**	**0**	**15.553.480.000**
1.3. Ukupni ratni izdaci	**10.142.000.000**	**0**	**10.142.000.000**
1.4.1. razminiranje	1.625.717.778	735.011.270	2.360.729.048
1.4.2. žrtve mina	116.272.360	58.495.520	174.767.880
1.4. Ukupni gubici od mina	**1.741.990.138**	**793.506.790**	**2.535.496.928**
1. IZRAVNE RATNE ŠTETE	**56.638.904.638**	**1.021.756.790**	**57.660.661.428**
2. NEIZRAVNE RATNE ŠTETE	**85.751.000.000**	**109.058.000.000**	**194.809.000.000**
UKUPNE ŠTETE	**142.389.904.630**	**110.079.756.790**	**252.469.661.420**

Tablica 17: Štete izražene u svjetskim cijenama (u američkim dolarima)

kategorija štete	vremenski period		ukupno
	1991.-2004.	2005.-2015.	
1.1.1. poginuli i nestali	3.595.500.000	0	3 595 500 000
1.1.2. ranjeni i invalidi	31.171.429.100	0	31 171 429 100
1.1.3. prognani i izbjegli	27.612.050.310	0	27 612 050 310
1.1.4. emigranti	1.089.335.454	0	1.089.335.454
1.1.5. PTSP	342.500.000	228.250.000	570 750 000
1.1. Ukupni ljudski gubici	**63.810.814.860**	**228.250.000**	**64.039.064.860**
1.2.1. industrija	1.156.400.000	0	1.156.400.000
1.2.2. poljoprivreda, šumarstvo i srodne industrije	1.410.000.000	0	1.410.000.000
1.2.3. infrastruktura i telekomunikacije	2.355.080.000	0	2.355.080.000
1.2.4. stambeni fond	15.116.669.500	0	15.116.669.500
1.2.5. neobnovljiva prirodna bogatstva	531.200.000	0	531.200.000
1.2.6. imovina hrvatskih poduzeća izvan hrvatskih granica	1.143.800.000	0	1.143.800.000
1.2.7. upad u monetarni sistem	357.000.000	0	357.000.000
1.2.8. povijesno-kulturna baština i imovina zdravstva	4.800.000.000	0	4.800.000.000
1.2. Ukupni imovinski gubici	**26.870.149.500**	**0**	**26.870.149.500**
1.3. Ukupni ratni izdaci	**19.178.082.191** okvirna vrijednost	**0**	**19.178.082.191**
1.4.1. razminiranje	2.493.470.000	1.127.335.000	3.620.805.000
1.4.2. žrtve mina	146.920.000	73.940.000	220.860.000
1.4. Ukupni gubici od mina	**2.640.390.000**	**1.201.275.000**	**3.841.665.000**
1. IZRAVNE RATNE ŠTETE	**112.499.436.550**	**1.429.525.000**	**113.928.961.550**
2. NEIZRAVNE RATNE ŠTETE	**85.751.000.000**	**109.058.000.000**	**194.809.000.000**
UKUPNE ŠTETE	**198.250.436.550**	**110.487.525.000**	**308.737.961.550**

Na kraju kada sagledamo štete koje je Hrvatska pretrpjela zbog domovinskog rata dolazimo do stvarno impozantnog iznosa. Više od možda same brojke govori usporedba prema kojoj će Hrvatska prema procjeni do 2015. izgubiti između 7,5 i 9 svojih godišnjih bruto društvenih proizvoda (prema BDP-u 2004.). Također je zanimljivo da iako su izravne štete bile golemih razmjera, Hrvatska će biti još dugi niz godina snositi trošak propuštene ekonomske aktivnosti upravo zbog tih izravnih šteta koje su nužno ostavile neizbrisiv trag.

Svakako valja napomenuti kako procjena ovakvih razmjera izuzetno teška i primorava autora na korištenje vrlo agregiranih podataka , kao i unošenje nekih pretpostavci kako bi se sama procjena mogla izvršiti. Namjera autora je bila koristiti pouzdane podatke i objektivne pretpostavke kako ne bi bilo utjecaja na pristranost konačne procjene. Nadamo se da je upravo iz tog razloga moguća greška procjene svedena na najmanju moguću mjeru.

Zaključak bi bio da iako Hrvatska je pretrpjela već do sada ogromne gubitke, a na žalost znatni gubitci će biti prisutni i u budućnosti te svako brzo rješenje ovoga problema je nemoguće.

http://www.slobodanpraljak.com

POPIS TABLICA

Tablica 1: Obračun za poginule i nestale 5
Tablica 2: Obračun troškova ranjenika i invalida Domovinskog rata 6
Tablica 3: Ukupan broj bolničkih dana utrošen za liječenje ranjenih 7
Tablica 4: Trošak prognanih i izbjeglih 8
Tablica 5: Trošak obrazovanja emigranata 10
Tablica 6: Broj suicida uzrokovanih PTSP-om i projekcije za budućnost. 11
Tablica 7: Štete u industriji po granama 12
Tablica 8: Štete u poljoprivredi, šumarstvu, prehrambenoj i drvnoj industriji 12
Tablica 9: Štete na infrastrukturi i telekomunikacijama 13
Tablica 10: Oduzeta i uništena imovina izvan Hrvatske 14
Tablica 11: Štete u prosvjeti, kulturi, sakralnim objektima, znanosti i zdravstvu 14
Tablica 12: Ljudske žrtve kao posljedica miniranja (u američkim dolarima) 16
Tablica 14: Stope rasta u odabranim zemljama 18
Tablica 15: Procjena propuštenog BDP-a do 2015 19
Tablica 16: Procjena ratnih šteta u turizmu 22
Tablica 16: Štete izražene u hrvatskim cijenama (u američkim dolarima) 23
Tablica 17: Štete izražene u svjetskim cijenama (u američkim dolarima) 24

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Stvarni i potencijalni BDP 19
Grafikon 2: Ekonomski gubitak po godinama 20
Grafikon 3: Kumulativ ekonomskog gubitka 20

http://www.slobodanpraljak.com

LITERATURA

1. Božičević. J.: *Ratna razaranja i štete u prometu i vezama Hrvatske*, HAZU, Zagreb, 1992.
2. *Cf. Ausländerbeauftragte des Senats von Berlin 2000*
3. Dreyfus, M. K., Viscusi, W. K.: *Rates of time preference and Consumer Valuations of Automobile Safety and Fuel Efficiency*, 1995.
4. Družić, I. et al. : *Hrvatski gospodarski razvoj,* Zagreb, 2003.
5. Družić, I., Sirotković, J. :*Uvod u hrvatsko gospodarstvo,* Zagreb, 2002.
6. Hebrang, A.: *Analiza učinkovitosti ratnog zdravstva (preliminarno izvješće)*, Zagreb, 2003.
7. HZZO: *Izvješće o financijskom poslovanju Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje u razdoblju I.-XII. 2003. godine,* Zagreb, 2004.
8. *Implementation Completion Report, BiH, Emergency Landmines Clearance Project* (Credit 29050-BA)
9. Javorović, B.: *Velikosrpska najezda i obrana Hrvatske*, DEFIMI, Zagreb, 1995.
10. Kosan, I.: *Cf. Kl. Anfrage Nr 1054*, 1996.
11. Kovačević, J. et al.: *Ratne štete i reparacije*, Zagreb, 1993.
12. Landmine Monitor*: LM Report 2003 Croatia*, 2003.
13. Ministarstvo graditeljstva i zaštite okoliša: *Pregled oštećenih stanova po općinama*, 1992.
14. Narodne novine: *Narodne novine br. 92*, 7.7.1998
15. Pavković, M.: *Hrvatske ratne štete*, DEFIMI, Zagreb, 1997.
16. *The Economist special report, Copenhagen Consenzus*, 2004.
17. Thompson, J.A.: *Common Interest, Common Responsibilities*
18. Žunec, O.: *Rat u Hrvatskoj 1991.-1995. 1. dio.*

OKUPIRANO PODRUČJE REPUBLIKE HRVATSKE

- GRADOVI U RATNOJ ZONI
- NEMA GOSPODARSKIH I TURISTIČKIH AKTIVNOSTI

I - Područje Dubrovnika - u agresiji razorena i zapaljena većina hotela

II - Okupirano područje Republike Hrvatske

III - Područje u kojem su u svim hotelima bile smještene izbjeglice i prognanici - iz BiH i Hrvatske (nakon odlaska svi hoteli bili su devastirani). Cijelo to vrijeme i godinama poslije, turizam - glavna privredna grana bio je mrtav.

IV - Gradovi u kojima je tijekom rata 91-95. skoro u potpunosti prestala privredna aktivnost. Bili su izloženi topničkim napadima i većina tvorničkih postrojenja bila je razorena.

V - U ostalim gradovima smanjena je gospodarska aktivnost iz mnogih razloga koje nije potrebno nabrajati.

DODACI

- **Izjava generala Jacquesa Paula Kleina – tko je dijelio i komadao Bosnu i Hercegovinu**
- **Izjava veleposlanika Herberta Okuna – tko je zaslužan što je Bosna i Hercegovina opstala**
- **Svjedočenje veleposlanika Josea Cutileira na sudu u Haagu, u predmetu Karadžić, o tome da je Alija Izetbegović izigrao potpisani dogovor iz Lisabona jer je želio unitarnu BiH**
- **Simulacije – radi boljeg razumijevanja**

Izjava generala Jacquesa Paula Kleina - tko je dijelio i komadao Bosnu i Hercegovinu

vecernji.hr

4. travnja 2007.

05.03.2007 18:40

EKSKLUZIVNO

Jacques Paul Klein, bivši prijelazni upravitelj UNTAES-a: Izetbegović Tuđmanu davao Hercegovinu

Autor **Jadranka Jureško-Kero**

Umirovljeni američki general Jacques Paul Klein, koji je od 1995. do 1997. bio prijelazni upravitelj UNTAES-a za hrvatsko Podunavlje i potom zamjenik visokog predstavnika glavnog tajnika Ujedinjenih naroda za BiH, često u američkoj javnosti govori o svojim iskustvima iz toga razdoblja.
Nakon što je o gospodarskim problemima u novim državama jugoistočne Europe predavanje održao ovih dana u New Yorku na Columbia sveučilištu, Jacques Klein je za Večernji list komentirao aktualne, ali i bivše političke događaje u Hrvatskoj i BiH.

VL: Kako komentirate presudu Međunarodnog suda pravde kojom je Srbija amnestirana od izravne odgovornosti za genocid u Srebrenici?
Klein: Želim tu presudu, prije nego što donesem konačan sud, dobro proučiti jer još nisam stigao. Uvjeren sam da sve strane ne mogu biti podjednako zadovoljne, a nikako se ne smije dopustiti da odluka Suda poremeti napore za unapređivanje političkih i gospodarskih odnosa u jugoistočnoj Europi. Pojam genocida očito se različito tumači. Ono što se dogodilo u Ruandi genocid je nad genocidima. Također i u Srebrenici! Ratko Mladić je zločinac i nisam siguran da je njemu trebala naredba iz Srbije da ubija jer on je to i sam želio raditi. Ne, ne, nije to amnestija Srbije od odgovornosti, samo govorim o činjenicama. Sramota je da on i Karadžić nisu u Haagu!

VL: Pa zašto nisu? Mnogi u Hrvatskoj, ali i na prostorima bivše Jugoslavije, tvrde da Tribunal u Haagu nije ispunio ulogu zbog koje je osnovan prije 14 godina. Hrvatska ispunjava sve obveze, naši generali čekaju suđenje, a srpski zločinci...
Klein: Da, da, znam. To je politički sud! I dok sam bio u Bosni, oštro sam reagirao zbog činjenice da nema političke volje za uhićenje Karadžića.

VL: Na predavanju ste naglasili da su Tuđman, Izetbegović i Milošević jedno govorili kad su bili s vama nasamo, a drugo pred svojim ljudima ili u javnosti. A tvrdite da je Izetbegović nudio Tuđmanu da pripoji Hercegovinu!
Klein: U politici postoji realnost koju mnogi ne razumiju ili ne žele vidjeti. Koliko su mi puta, ali baš isto znali reći: Ja bih to napravio kako vi predlažete, gospodine Klein, ali ako to kažem svom narodu, izgubit ću podršku. Ne, neću izdvajati nikoga, sa svima sam imao slična iskustva. A nakon što mi je predsjednik Tuđman rekao da mu je Izetbegović zaista nudio odcjepljenje Hercegovine, u Sarajevu sam to otvoreno pitao bosanskohercegovačkog predsjednika. Odgovorio je da su njemu Hrvati velik problem pa ih se želio riješiti te je mislio da je to najbolji način, ali Tuđman nije prihvatio tu ponudu.

VL: A danas Tuđmana, a ne Izetbegovića, optužuju da je dijelio Bosnu! Vjerujete li u opstanak te države!
Klein: Iskreno mislim da je Bosna i Hercegovina još uvijek eksperimentalna priča. Sve na papiru, svi dogovori i zakoni izgledaju odlično, ali u stvarnom životu sporo se primjenjuju.

Neki kažu Dayton je mrtav. A ja ih pitam: žele li oni zaista islamsku državu u središtu Europe? Mislim da treba ubrzati integriranje jugoistoka Europe, dakle i BiH, u Europsku uniju. Nije sukob devedesetih na Balkanu jedini u svjetskoj povijesti. I mi smo u Americi imali građanski rat pa smo poslije nastavili živjeti zajedno!

IZJAVA

Ja, Jacques Paul Klein, ovim putem izjavljujem sljedeće:

1. Ja sam bivši prijelazni upravitelj UNTAES-a (Prijelazna uprava UN-a u Istočnoj Slavoniji) i na tom položaju sam bio od siječnja 1996. do kolovoza 1997. Od kolovoza 1997. do srpnja 2001. obavljao sam dužnost Prvog zamjenika visokog predstavnika u Uredu visokog predstavnika (OHR). Od kolovoza 2001. do siječnja 2003. obavljao sam dužnost posebnog izaslanika glavnog tajnika UN-a i koordinatora UN-ovih operacija u BiH (UNMBiH)

2. 06. ožujka 2007., hrvatski dnevni list *Večernji list* objavio je članak na temelju intervjua sa mnom. U tom intervjuu sam izjavio:

> Nakon što mi je predsjednik Tuđman rekao da mu je Izetbegović zaista nudio da se odrekne
> Hercegovine za vrijeme rata, o tome sam pitao bosansko-hercegovačkog predsjednika u Sarajevu. Odgovorio mi je da su njemu Hrvati i dalje bili veliki kamen spoticanja u stvaranju
> bosanske države i da bi se bez njih mogao postići kompromis sa Srbima.

3. Gore navedeni članak točno prikazuje moj odgovor novinaru i moja izjava je istinita.

Potvrđujem da su, prema mom saznanju i uvjerenju, sve informacije u ovoj izjavi istinite, točne i potpune te dane u dobrj vjeri.

---------- ----------
Jacques Paul Klein datum
/potpisano/ /nečitko/

County of Fairfax)
)
Commonwealth of Virginia)

Gore navedeno je potvrdio i preda mnom potpisao Jacques Paul Klein 04. prosinca 2007.

Christian André-Albert Klein
Javni bilježnik za Commonwealth of Virginia

Moje ovlaštenje ističe 30. lipnja 2009.

Večernji list

10. svibnja 2006.

14.04.2006 19:00

Američki veleposlanik Herbert S. Okun o Miloševiću, Tuđmanu, ratu, pregovorima...

Herbert S. Okun: Tuđman je spasio Bosnu i Hercegovinu

Autor **Jadranka Jureško-Kero**

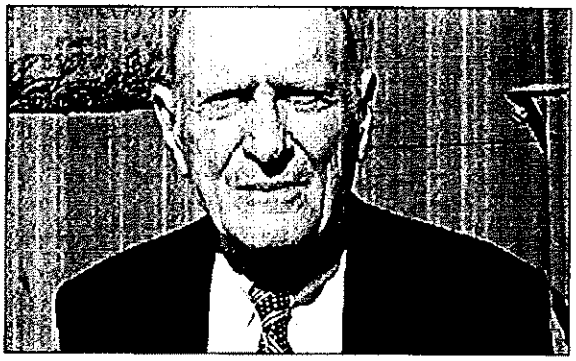

Veleposlanik Herbert S. Okun proveo je punih trideset šest godina u službi State Departmenta i američke diplomacije. Rođen u New Yorku prije 76 godina, podrijetlom iz ruske židovske useljeničke obitelji, nije nastavio uspješnu očevu tradiciju u prehrambenoj branši, proizvodnji i distribuciji hrane, nego se obrazovao na prestižnim američkim sveučilištima Standfordu i Harvardu te se od 25. godine života potpuno posvetio diplomaciji. U Hrvatskoj je prvi put kao turist boravio 1957. godine. Odmah su ga osvojile ljepote Hvara i Dubrovnika. U našu se zemlju vratio 1990., najprije kao izvršni direktor neprofitne financijske grupacije koja je pružala pomoć u uspostavi slobodnog tržišta u postkomunističkim zemljama istočnog bloka. Volontersku ulogu ubrzo zamjenjuje službenom dužnošću zamjenika Cyrusa Vancea, posebnog izaslanika glavnoga tajnika Ujedinjenih naroda Boutrosa Boutrosa Ghalija pa je na područjima bivše Jugoslavije aktivno boravio od 1991. do 1993. godine. Danas predaje međunarodne odnose na sveučilištima Yale i Johns Hopkins.

Jednom ste komentirali da ste već tijekom prvoga susreta s Miloševićem znali da je riječ o karakterno lošem čovjeku, spremnom na sve!

– Da, Miloševića sam upoznao 12. prosinca 1990. godine u Beogradu. Doputovao sam s grupom poslovnih ljudi te smo se Cyrus Vance i ja nasamo sastali s Miloševićem. Slušajući kako govori i kako se ponaša, nisam ništa drugo mogao zaključiti nego da je Milošević obični gangster. Znate, oni likovi iz mafijaških filmova s cigarama u ustima koji se trude teatralno razgovarati, a zapravo prodaju maglu. Tadašnji američki veleposlanik u Beogradu Warren Zimmermann o Miloševiću je govorio kao o šarmantnoj osobi. To je mene šokiralo. Rekao sam mu: "Zar ne vidiš da je to gangster?" Na žalost, bio sam u pravu jer se ubrzo pokazalo da je rat i sve zločine pokrenuo Milošević, da je profesionalni lažljivac i političar koji nije poštovao dogovore ni svoj potpis.

Pregovarali ste o dolasku UNPROFOR-a u Hrvatsku, bili potpredsjedatelj Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji. Je li se mogao zaustaviti rat u Hrvatskoj da je Zapad na vrijeme intervenirao?

– Kad sam devedesetih bio u Beogradu, sve koje sam pitao – od Miloševića do običnih ljudi, taksista, konobara – misle li da će doći do rata, odgovarali su, zamislite, da to nije moguće

Iskustvo mi je govorilo da to nije točno i da sigurno slijedi rat jer Miloševiću nisam vjerovao. Pitao sam ga, na primjer, uoči izbora u Srbiji, ima li JNA značajnu ulogu u zemlji. Odgovorio mi je da nema. "Gospodine Okun", rekao mi je, "mi gradimo demokraciju". A sutradan ga ugledam na fotografiji u Politici s generalima JNA.

Upozoravao sam da mu se ne može vjerovati. No Milošević je znao manipulirati stranim medijima i političarima. Stalno je ponavljao da "Hrvati prave ogrlicu od prstiju srpske djece". Ma zamislite te izjave! Zapad je pokušavao zaustaviti rat više nego što se zna ili zaključuje u javnosti, ali to Milošević nije želio. Lord Carrington i Cyrus Vance nudili su plan takozvanog mirnog razvoda svih strana u Jugoslaviji, ali dok su Hrvati pristajali na razgovore, planove, sve potpisivali i pokazivali da žele mir, u Beogradu je bilo sve suprotno.

Kakvi su bili vaši dojmovi o predsjedniku Tuđmanu?

– Otvoreno kažem da je meni Tuđman bio vrlo drag jer je bio ozbiljan političar koji je držao svoju riječ. Istina, imao je krut stil ponašanja koji su mnogi pogrešno tumačili, osobito novinari na Zapadu, ali sva su moja iskustva s Tuđmanom pozitivna. Pa nije se Tuđman, koji je vodio zemlju u ratu, uz embargo na oružje, mogao ponašati poput Ghandija. Bio je kooperativan, želio je mir i aktivno je sudjelovao u pregovorima u Haagu, Ženevi, Zagrebu. Zamjeraju mu što je mijenjao imena ulica iz komunističkog vremena, a dok je on to radio, Milošević je ubijao Hrvate po istočnoj Slavoniji. Bio sam kod Tuđmana kad je počeo egzodus Hrvata iz Iloka. Rekao mi je: "Veleposlaniče, učinite nešto, strašno je što prolazi moj narod!" Tada je Vance zvao Miloševića, ali ovaj je rekao da ne zna o čemu govori, da on nema ništa s Ilokom. Taj nije nikad govorio istinu. Tuđman je bio mudar, poznavao je povijest i, otvoreno govoreći, uz njegovo vodstvo Hrvati su preko Oluje i drugih vojnih akcija spasili Bosnu i Hercegovinu. Izetbegović mi je na sastanku u Sarajevu u prosincu 1991. godine rekao da će zatražiti od JNA da napusti BiH, a ja sam ga pitao: "Gdje je vaša vojska, tko će braniti zemlju ako vas ne poslušaju?" Brzo sam shvatio da su se u Bosni jedino Hrvati organizirano borili i obranili je od pada, što često prešućuju mediji, ali i političari.

Kreirali ste Vanceov plan koji je zaustavio rat u Hrvatskoj. Jeste li imali teškoća pri provedbi plana?

– Nakon petnaestak primirja koje je proglasio EZ, a koje nitko nije poštovao, krenuli smo drugom logikom, a to je da primirje ne proglašavamo mi, nego sukobljene strane. Srbi su u tom trenutku već bili spremni za pohod na BiH tako da su relativno brzo pristali na primirje. Kad sam izložio sadržaj plana predsjedniku Tuđmanu, odmah je postavio nekoliko pitanja, poput statusa policije, koja su upozoravala na ranjivost plana. Poslije su se pokazala točnima jer ih je srpska strana koristila za izbjegavanje svojih obveza.

IZVADAK IZ SVJEDOČENJA VELEPOSLANIKA JOSEA CUTILEIRA U PREDMETU KARADŽIĆ 19.02.2013.

***

16. veljače 1993., veleposlanik Cutileiro napisao je komentar objavljen u „International Herald Tribunu“ koji podržava Vance-Owenov plan i napominje da opiranje Alije Izetbegovića da prihvati da je Bosna ustvari potpuno drugačija od Bosne kakvu on zamišlja, doprinosi nastavku rata jednako kao i snovi o Velikoj Srbiji i hrvatskoj hegemoniji.

Veleposlanik Cutileiro smatra da je to tada bilo tako, a vjeruje da je tako i sada.

U pismu časopisu „The Economist“, u prosincu 1995., veleposlanik Cutileiro je napisao:

„Nakon nekoliko rundi pregovora, sve su se strane složile oko načela za buduće ustavno uređenje BiH – Muslimani, Srbi i Hrvati – u Sarajevu 18. ožujka 1992, kao temelja za daljnje pregovore.
To se nastavilo, karte i ostalo, sve do ljeta kada su se Muslimani prestali pridržavati pregovora.
Da nisu tako postupili, bosansko pitanje je moglo biti ranije uređeno s manje gubitaka, većinom muslimanskih života i zemlje. Ako ćemo pošteno, dobronamjerni autsajderi, koji su mislili da znaju bolje, poticali su predsjednika Izetbegovića i njegove pomoćnike da odbace dogovor i bore se za unitarističku Bosansku državu .“

Veleposlanik Cutileiro smatra da je to tada bilo tako, a vjeruje da je tako i sada.

****

Veleposlanik Cutileiro: Ono što želim reći je da je jedini način da se postigne dogovor oko Bosne je držati se onoga –onoga što je dogovoreno u ožujku. Na taj način ili na neki drugi način. Ako pogledate Daytonski sporazum i ako pogledate karte u Daytonskom sporazumu shvatit ćete, kao što se može vidjeti i u mom pismu časopisu „The Economist“, da se i nakon tri godine, s puno tragedija, niste pomakli daleko od onoga što smo predvidjeli.

Bosna je ono što jest. Nije nešto drugo, a vi – Srbi bi radije da Bosna nije postala nezavisna. Hrvati bi radije pripojili dio Bosne ili pretvorili ga u neku vrstu - -a Muslimani, osobito predsjednik Izetbegović i njegovi ljudi, mislili su da mogu imati unitarističku državu. Tako da - - ako pogledate sporazum iz ožujka 1992. i plan Daytonskog sporazuma, ja sam bio tamo i nisam mislio da možemo ulaziti u nešto drugo ---

****

Veleposlanik Cutileiro: Ne možete uzimati dijelove političkog diskursa jedne ili druge strane prilikom nekog sastanka Skupštine i tako ih prikazivati. To me ne iznenađuje. Mislim da su sve tri strane imale diskurs koji je bio kompliciran sam po sebi.

***

Veleposlanik Cutileiro: Ideja je bila uvesti neku vrstu zdravorazumske racionalnosti u cijelu stvar. Tome služi sporazum. Što su govorili na svojoj skupštini, nisam čuo, nisam bio tamo. Nisam iznenađen, ali nisam ni šokiran.

Gdin. Tieger: Ukratko veleposlaniče, je li to ustvari želja ili cilj da se ujedini entitet bosanskih Srba sa Srbijom i Crnom Gorom koja nije predviđena u Izjavi o načelima?

Veleposlanik Cutileiro: Naprotiv, to je jasno. Mislim da negdje stoji u Izjavi o načelima da ne bi trebali - - ni Hrvati ni Srbi, ne bi se trebali pokušavati pripojiti ni Hrvatskoj ni Srbiji.

***

Gdin. Tieger: Na primjer, znate li da su razmatrali da područja na kojima su Srbi bili većina prije Drugog svjetskog rata budu srpska bez obzira na to koja je etnička skupina na tom području sada u većini?

Veleposlanik Cutileiro: To je izvađeno iz konteksta. To su besmislene tvrdnje, ali bili smo u Bosni. Tri skupine imaju svoje povijesne uspomene koje ponekad nekome izvana mogu djelovati vrlo čudno i svi su se otimali da izvuku što mogu iz situacije. Tako da ja ne bih - - mene ne iznenađuje ovo što čujem, ne mislim da kada bi postojala jaka politička volja od vrha prema- - da se ova stvar provede, da smo ju mogli i provesti. Usput, u Daytonu, ako se mogu vratiti na to, u Daytonu s drugačijim pojedinostima možda, svakako mnoge pojedinosti su različite, ali mi - - došli smo do točke, osnovne točke ove priče: Možemo li imati unitarnu Bosnu ili jesmo li trebali imati tripartitnu Bosnu? Moje uvjerenje na kraju, dok sam bio tamo, je da bi samo tripartitna opcija uspjela, a to je također bilo uvjerenje Dicka Holbrookea na kraju. To je sve.

***

Gdin. Karadžić: Da. Kako se to uklapa u vašu izjavu da ću ja vas obavijestiti kada takva zapovijed bude izdana?

Veleposlanik Cutileiro: Da, pretpostavljam da - -evo je. Ovo je engleski prijevod pa mislim da je dobar.

***

Mr. Karadžić: Kako se ovo uklapa u vaše viđenje mog položaja za vrijeme pregovora?

Veleposlanik Cutileiro: Uklapa se. Hoću reći, ono što ste mi rekli jest ono što ovdje stoji.

***

Gdin. Karadžić: „ Međutim, prihvatio sam da Bosna unutar svojih postojećih granica ne može biti cjelovita, ali unutar postojećih granica znači da nećemo ni jedan dio pripojiti Srbiji ili Hrvatskoj.“

Veleposlanik Cutileiro: To se ustvari tiče jednog bitnog apsekta same konferencije. Smisao konferencije je da omogući što veću autonomiju Srbima i Hrvatima u većinski muslimanskoj zemlji bez narušavanja granica BiH.

Odabrani statistički podaci i simulacija bazirana na usporedbi podataka

Kako bi izgledali statistički podaci da je umjesto Hrvatske, **JNA** i **Srbija napala Francusku** ili **SAD**

Hrvatska – Odabrani statistički podaci i simulacija bazirana na analizi postotnih udjela za SAD i Francusku

POSLJEDICE AGRESIJE NA HRVATSKU | **STVARNI PODACI** | **SIMULACIJA ZA SAD I FRANCUSKU BAZIRANO NA POSTOCIMA**

	Hrvatska		SAD	Francuska
		Udio u ukupnom stanovništvu		
Ukupno stanovnika	4,495,902	100.0%	316,668,567	65,951,611
Prognanici iz RH	260,705	5.8%	18,362,740	3,824,353
Izbjeglice iz BiH i SRJ (1992. godine)	402,768	9.0%	28,368,938	5,908,313
Ukupno izbjeglica i prognanika (1992. godine)	663,493	14.8%	46,733,087	9,732,960
Ukupno ubijeno i nestalo tijekom agresije JNA i Srbije	14,499	0.3%	1,021,236	212,690
Ukupno vojnika poginulo i nestalo tijekom agresije JNA i Srbije	7,896	0.2%	556,154	115,829
Ukupno civila ubijeno i nestalo tijekom agresije JNA i Srbije	6,603	0.1%	465,082	96,861
Ukupno vojnika ranjeno tijekom agresije JNA i Srbije	31,141	0.7%	2,193,414	456,816
Hrvatski branitelji počinili suicid nakon rata* (1991.-2012.)	2,482	0.1%	174,820	36,409

Hrvati u BiH – Simulacija bazirana na analizi postotnih udjela za SAD i Francusku

POSLJEDICE AGRESIJE NA BiH (JNA) I NAPADA SRPSKE I MUSLIMANSKE VOJSKE NA HRVATE

STVARNI PODACI ZA BiH

Bosna i Hercegovina

Ukupno stanovništvo:
4.377.033

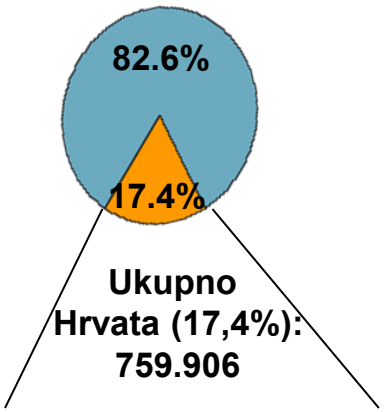

Ukupno Hrvata (17,4%): 759.906

SIMULACIJA ZA SAD I FRANCUSKU BAZIRANO NA POSTOCIMA

SAD

Ukupno stanovništvo:
316.668.567

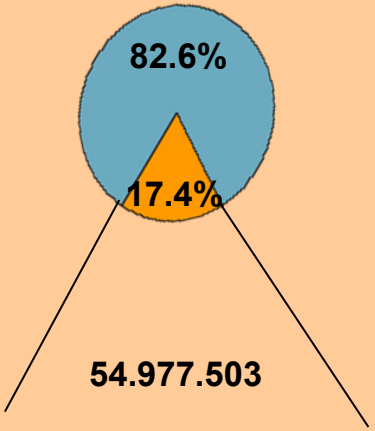

54.977.503

Francuska

Ukupno stanovništvo:
65.951.611

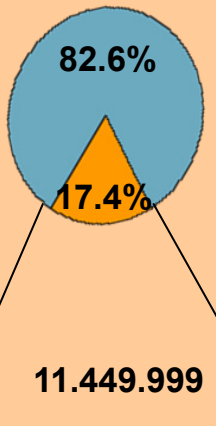

11.449.999

		Udio u ukupnom broju Hrvata u BiH	SAD	Francuska
Hrvata civila ubijeno u BiH (1991.-1996.)	2.484	0.3%	179.712	37.428
Hrvata vojnika poginulo u BiH (1991.-1996.)	5.919	0.8%	428.226	89.185
Hrvata ukupno ubijeno, poginulo i nestalo u BiH (1991.-1995.)	9.909	1.3%	716.894	149.305
Hrvata ukupno ranjeno u BiH (1991.-1996.)	20.649	2.7%	1.493.909	311.132

Registrirani prognanici i izbjeglice u Hrvatskoj nakon agresije JNA i Srbije na Hrvatsku i BiH

Vrijeme registracije	Prognanici iz RH	Izbjeglice iz BiH i SRJ u Hrvatskoj	UKUPNO U RH
01.12.91	550.000	-	550.000
01.12.92	260.705	402.768	663.493
01.06.93	254.791	272.869	527.660
01.08.94	196.870	212.056	408.926
01.05.95	210.592	188.672	399.264
31.05.96	167.609	184.545	352.154
01.03.97	117.721	106.750*	224.471
04.04.98	94.796	37.400**	126.181

* Ukupan broj izbjeglica iz BiH i SRJ iznosi 147.000 od toga registriranih na skrbi Ureda 106.750, a 40.250 osoba je izvan sustava-skrbi

** Ukupan broj izbjeglica iz BiH i SRJ iznosi 139.000 od toga registriranih na skrbi Ureda 37.400, a 101.400 osoba je izvan sustava skrbi

Registrirani prognanici i izbjeglice – simulacija za SAD u srazmjeru prema RH-nakon pretpostavljene agresije na SAD

Vrijeme registracije	Prognanici iz RH	Izbjeglice iz BiH i SRJ	UKUPNO U RH
01.12.1991.	38.739.214	-	38.739.214
01.12.1992.	18.362.740	28.368.938	46.733.087
01.06.1993.	17.946.188	19.219.510	37.165.698
01.08.1994.	13.866.526	14.936.151	28.802.676
01.05.1995.	14.833.034	13.289.100	28.122.134
31.05.1996.	11.805.529	12.998.415	24.803.944
01.03.1997.	8.291.671	7.518.929	15.810.600
04.04.1998.	6.676.950	2.634.267	8.887.551

Izvor: Populacija SAD-a je preuzeta od www.cia.org na dan 15.7.2013.

Registrirani prognanici i izbjeglice – simulacija za Francusku u srazmjeru prema RH nakon pretpostavljene agresije na Francusku

Vrijeme registracije	Prognanici iz Francuske	Izbjeglice iz BiH i SRJ	UKUPNO U Francuskoj
01.12.1991.	8.068.100	-	8.068.100
01.12.1992.	3.824.353	5.908.313	9.732.960
01.06.1993.	3.737.599	4.002.790	7.740.388
01.08.1994.	2.887.940	3.110.707	5.998.647
01.05.1995.	3.089.231	2.767.681	5.856.912
31.05.1996.	2.458.702	2.707.141	5.165.843
01.03.1997.	1.726.881	1.565.945	3.292.826
04.04.1998.	1.390.588	548.631	1.850.983

Izvor: Populacija Francuske je preuzeta od www.cia.org na dan 15.7.2013.

HRVATSKA

Napad iz BiH, Srbije i Crne Gore na Hrvatsku 1991. godine

Okupirano područje Hrvatske 1991. godine

26% teritorija (14,700 km²)

SAD

Simulacija napada iz susjednih zemalja na SAD, srazmjer prema Hrvatskoj

Simulacija okupiranog područja SAD, srazmjer prema Hrvatskoj

26% teritorija (2,554,935 km²)

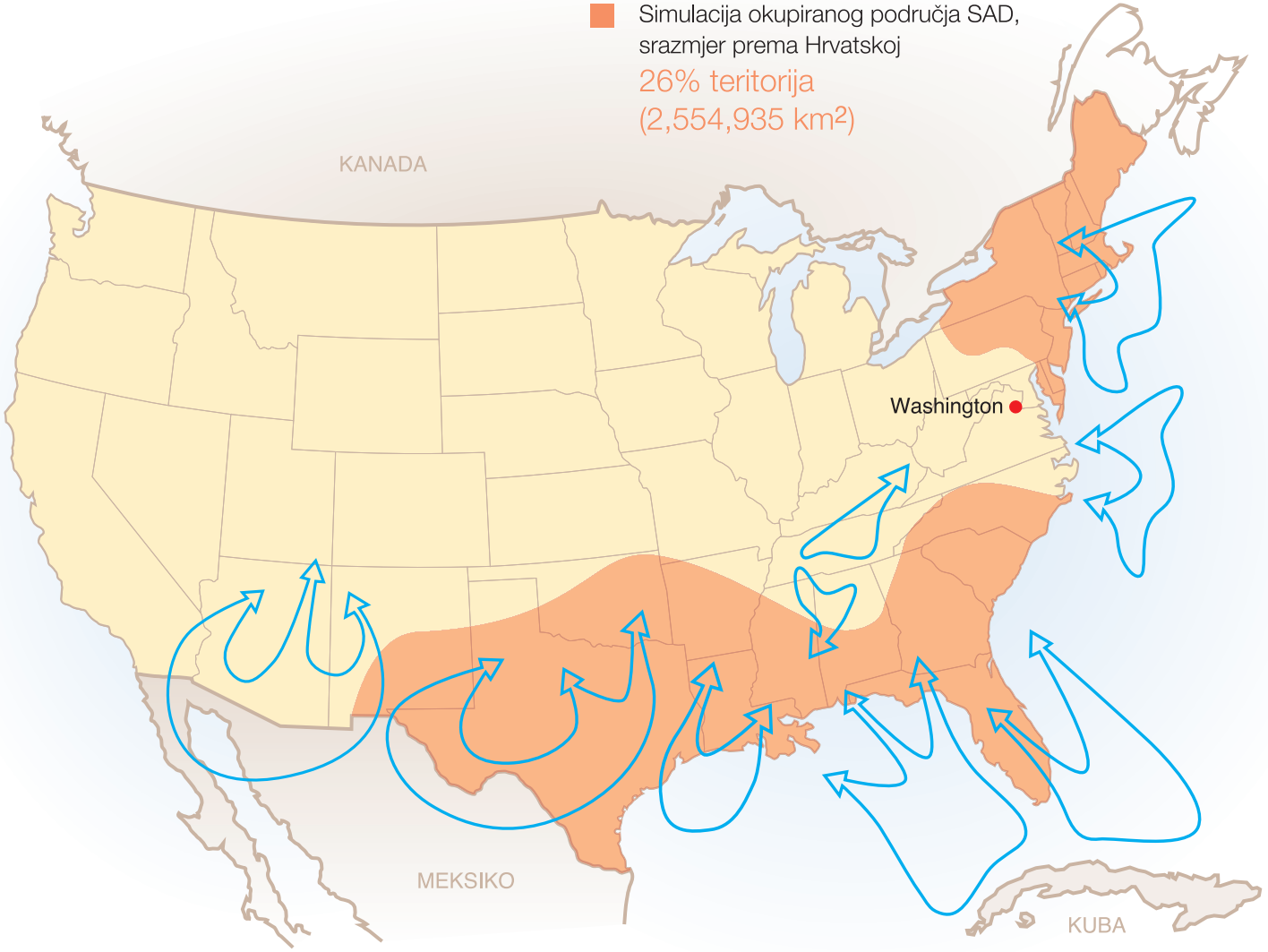

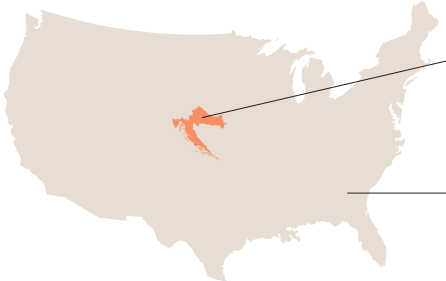

HRVATSKA

56,542 km²

4,495,900 stanovnika

SAD

9,826,675 km²

316,668,567 stanovnika

HRVATSKA

Napad iz BiH, Srbije i Crne Gore na Hrvatsku 1991. godine

Okupirano područje Hrvatske 1991. godine
26% teritorija (14,700 km²)

FRANCUSKA

Simulacija napada iz susjednih zemalja na Francusku, srazmjer prema Hrvatskoj

Simulacija okupiranog područja Francuske, srazmjer prema Hrvatskoj
26% teritorija (143,441 km²)

HRVATSKA
56,542 km²
4,495,900 stanovnika

FRANCUSKA
551,695 km²
65,951,611 stanovnika

Slobodan Praljak – kratka biografija

Rođen sam 02. 01. 1945. godine u Čapljini, BiH.
Osnovno i srednje obrazovanje (Realna gimnazija):
4 godine – Rama, 6 godina – Široki Brijeg, 2 godine – Mostar.

Sveučilište u Zagrebu – diplomirao sam osam-semestralni studij:

a) Elektrotehnički fakultet – zvanje: Dipl.ing.elektrotehnike (slaba struja-telekomunikacije);
b) Filozofski fakultet – zvanje: Profesor filozofije i sociologije;
c) Akademija za kazalište i film – zvanje: Diplomirani redatelj.

- Kao student, radio sam u Stockholmu u firmi „*Akla*“ i prao suđe u restoranima, te isto kao student radio sam pet ljeta kao konobar u Njemačkoj, Titisee;
- Voditelj laboratorija za elektroniku – Tehnička škola „*Nikola Tesla*“, Zagreb;
- Na Višoj školi predavao sam: „Osnove elektrotehnike“, „Teorijsku elektrotehniku“, „Teoriju automatske regulacije“;
- 1973. godine postajem „slobodni umjetnik“, živim od honorara;
- Režiram u kazalištima u Hrvatskoj, BiH, snimam dva TV filma, seriju za djecu, jedan igrani film i dokumentarne filmove;
- U užoj grupi ljudi, sudjelujem u osnivanju HDZ-a /Hrvatska Demokratska Zajednica/;
- Postajem glavni tajnik HDS-a /Hrvatska Demokratska Stranka/;
- U proljeće 1991. napuštam politički angažman;
- Kao dragovoljac, odlazim u Sunju (pokraj Siska), a 05. 09. 1991. imenovan sam Zapovjednikom obrane Sunje;
- 26. 11. 1991. dobio sam čin pukovnika HV /Hrvatska Vojska/;
- 10. 03. 1992. promaknut sam u brigadira HV;
- 14. 03. 1992. napuštam Sunju i postajem pomoćnik Ministra obrane RH za IPD /Informativno-psihološka djelatnost/;
- 03. 04. 1992. dobio sam čin general bojnika;
- Od 11. 04. 1992. – 07. 05. 1992. dragovoljno odlazim u BiH /u Hercegovinu/ i obavljam dužnost zapovjednika Operativne zone Jugoistočna Hercegovina – Čapljina – Mostar – Jablanica – Konjic;
- 27. 10. 1992. Imenovan sam u VONS /Vijeće obrane i nacionalne sigurnosti/ RH;
- 01. 06. 1993. tražim razrješenje iz HV radi odlaska u BiH;
- 15. 06. 1993. razriješen sam dužnosti u HV;
- 24. 07. 1993. imenovan sam zapovjednikom HVO-a /Hrvatsko Vijeće Obrane/;

- 09. 11. 1993. predao sam dužnost zapovjednika HVO-a;
- Vraćam se u HV;
- Kasnije u HV obavljam razne funkcije, pa i funkciju Pročelnika vojnog kabineta Predsjednika RH dr Franje Tuđmana;
- Kao dragovoljac, sudjelovao sam u „*Oluji*“ na pravcu Hrvatska Kostajnica – Dvor na Uni;
- Umirovljen sam, na osobni zahtjev, 01. 12. 1995. godine;
- Poslije umirovljenja, radio sam kao direktor, zatim kao predsjednik Nadzornog odbora u tvornici „*Chromos boje i lakovi*“, surađivao sam sa tvrtkom „*Sigma*“ iz Amsterdama (proizvodnja boja za brodove);
- Početkom travnja 2004. završio sam u pritvoru u Den Haagu, optužen za mnoga zlodjela;
- 29. 05. 2013., prvostupanjskom presudom, osuđen sam na 20 godina zatvora.

Slobodan Praljak

www.slobodanpraljak.com

SADRŽAJ WEB STRANICE www.slobodanpraljak.com :

- Uvodna izjava generala Slobodana Praljka na početku glavne rasprave kaznenog postupka pred MKSJ 27. travnja 2006.
- Ratni dokumenti – pregled dokumenata proizašlih iz rata po monografskim cjelinama (do sada objavljeno 100 monografskih cjelina s preko 55 000 autentitičnih dokumenata pretraživih putem tražilice prema naslovu, autoru, mjestu nastanka te datumu nastanka
- 3 video galerije: ratni video, video svjedočenja generala Slobodana Praljka, video unakrsnog ispitivanja svjedoka od strane generala Praljka.
  Ukupno trajanje videomaterijala premašuje 1400 sati s preko 8000 stranica opisa i sadržaja ratnih videa te pripradajućih transkripata video galerija koje se odnose na suđenje pred MKSJ.
- Iskazi ljudi o generalu Slobodanu Praljku i ratnim događanjima – do sada objavljeno 188 iskaza (prevedenih na engleski jezik).
- Svjedočenje i ekspertni nalazi prof. Slobodana Jankovića o rušenju Starog mosta u Mostaru, prof. Vlade Šakića o socijalno-psihološkim aspektima rata i prof. Josipa Jurčevića o povijesnim aspektima rata.
- Dokumenti suđenja – sudske odluke, mišljenja sudaca, transkripti suđenja, završni podnesci, dokumenti predočeni svjedocima obrane dr. Jadranka Prlića
- Pismo generala Slobodan Praljka protiv Carle del Ponte, izbor iz tiska i knjiga, transkripti, 58 audio zapisa
- Publikacije o ratu-monografski prikazi važnijih ratnih događaja u BiH i njihovih posljedica.

POSJEĆENOST WEB STRANICE

Do Ožujka 2014. godine web stranicu je posjetilo više od 7 000 000 ljudi iz preko 140 zemalja koji su pregledali preko 12Tb sadržaja web-a u preko 60000 raznih datoteka (dokumenata, video materijala, slika, tekstova...).

K A Z A L O

A BiH	Armija Bosne i Hercegovine
ABHO	Atomsko-Biološko-Kemijska Obrana
Allah dž.š.	*/arap.: Jalla Shanuhu/* ; Zahvala Alahu
AP ZB / AP WB	Autonomna Pokrajina Zapadna Bosna ; */eng.: Autonomous Province of Western Bosnia/*
AVNOJ	Antifašističko Vijeće Narodnog Oslobođenja Jugoslavije
B/D	Borbeno Djelovanje
B/G	Borbena Gotovost
bbr	Brdska Brigada
bbt	Brdski Bataljon
BiH	Bosna i Hercegovina
Br	Brigada
CLoB	Centralna Logistička Baza
c/o	Crta Obrane
COOV	Vojno Obrazovni Obučni Centar
CV	Centar Veze
CZ	Civilna Zaštita
DG	Diverzantska Grupa
DM	*/njem.: Deutsche Mark/* ; Njemačka Marka
DŠK	/eng.: Degtyarov-Shpagin Calibre/ ; Degtyarov-Shpaginov Puškomitraljez
DVD	Dobrovoljno Vatrogasno Društvo
EC / EZ	*/eng.: European Community/* ; Europska Zajednica
ECMM	*/eng: European Community Monitor Mission* / ; Promatračka Misija Europske Zajednice
EEC / EEZ	*/eng.: European Economy Community/* ; Europska Ekonomska Zajednica
FNRJ	Federativna Narodna Republika Jugoslavija
Gbr	Gardijska Brigada
GS	Glavni Stožer
GS HVO	Glavni Stožer Hrvatskog Vijeća Obrane
HBNA	Novinska Agencija Herceg-Bosne
HIS	Hrvatski Informativni Servis

HDA	Hrvatski Državni Arhiv
HOS	Hrvatske Obrambene Snage
HR-HB	Hrvatska Republika Herceg-Bosna
HRM	Hrvatska Ratna Mornarica
HRSS	Hrvatska Republikanska Seljačka Stranka
HRT	Hrvatska Radio-Televizija
HRZ	Hrvatsko Radno Zrakoplovstvo
HTV	Hrvatska Televizija
HV	Hrvatska Vojska
HVO	Hrvatsko Vijeće Obrane
HZ-HB	Hrvatska Zajednica Herceg-Bosna
ICRC / MKCK	*/eng.: International Committee 2ft he Red Cross/* ; Međunarodni Komitet Crvenog Križa
ICTY / MKBJ	*/eng.: International Criminal Tribunal for The Former Jugoslavia/* ; Međunarodni Kazneni Sud za bivšu Jugoslaviju
IFOR	*/eng.: Implementation Force/* ; Interventne snage
IO	Izvršni Odbor
IPD	Informativno-Politička Djelatnost / Informativno-Propagandna Djelatnost / Informativno-Psihološka Djelatnost
IK	Izvršni Komitet
IZM / IKM	Izdvojeno Zapovjedno mjesto / Izdvojeno Komandno mjesto
JNA	Jugoslavenska Narodna Armija
KČ	Komandir Čete
KOG	Kontraobavještajna Grupa
KOS	Kontraobavještajna Služba
KOV	Kopnena Vojska
KPJ	Komunistička Partija Jugoslavije
KŠ	Krizni Štab
KVŠ	Krizni Vojni Štab
KZ	Kriptografska Zaštita
LARD	Lako-artiljerijska Raketna Divizija
LoB	Logistička Baza
LRL	Laki Raketni Lanser
M/V	Motorna Vozila
MB	Minobacač
Mbr / mtbr	Motorizirana Brigada

MO	Ministarstvo Obrane
MORH	Ministarstvo Obrane Republike Hrvatske
MOS	Muslimanske Obrambene Snage
MP / VP	/*eng.: Military Police/* ; Vojna Policija
MRUD	Mina Usmjerenog Rasprskavajućeg Djelovanja
MTBR	Motorizirana Brigada
MTS / TMS	Materijalno-Tehnička Sredstva / Tehničko-Materijalna Sredstva
MVP	Ministarstvo Vanjskih Poslova
MZ / IC	Međunarodna zajednica ; /*eng.: International Community*/
NDH	Nezavisna Država Hrvatska
NOB	Narodnooslobodilačka Borba
NOV	Narodnooslobodilačka Vojska
NOP	Narodnooslobodilački Pokret
NŠVK	Načelnik Štaba Vojne Komande
OG	Operativna Grupa
Okb	Oklopna Brigada
OkŠO	Okružni Štab Obrane
ONO	Općenarodna Obrana
OpŠO	Općinski Štab Obrane
OS	Oružane snage
OSMP / OSPP	Owen-Stoltenbergov Mirovni Plan ; /*eng.: Owen-Stoltenberg Peace Plan*/
OŠ NOP	Okružni Štab Narodnooslobodilačkog Pokreta
OZ	Operativna Zona
OZ JIH	Operativna Zona Jugoistočna Hercegovina
OZNA	Odjeljenje za Zaštitu Naroda
PAT	Protuzračni Top
Pdo	Protudiverzantski Odred
PL BiH /BH PL	Patriotska Liga Bosne i Hercegovine ; /*eng.: BH Patriotic Leaque*/
PNŠ	Pomoćnik Načelnika Štaba
POČ	Protuoklopna Četa
PZO	Protuzračna Obrana
R BiH	Republika Bosna i Hercegovina
RH	Republika Hrvatska
RPG	/*eng.: Rocket Propelled Grenade*/ ; Raketni Bacač Granata

RRF	/*eng.: Rapid Reaction Force*/ ; Snage za brzo djelovanje
RSK	Republika Srpska Krajina
RS	Republika Srpska
RT	Raketni Top
RTB	Radio Televizija Beograd
RTS	Radio Televizija Srbije
RZ	Radna Zajednica
SANU	Srpska Akademija Nauka i Umjetnosti
SAO	Srpska Autonomna Oblast
SAO Krajina	Srpska Autonomna Oblast Krajina
SDA	Stranka Demokratske Akcije
SDAH	Stranka Demokratske Akcije Hrvatske
SDB	Služba Državne Bezbednosti
SDS	Srpska Demokratska Stranka
SFRJ / SFRY	Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija ; /*eng.: Socijalist Federal Republic of Yugoslavia/*
SIS	Sigunosno Informativni Servis
SJB	Stanica Javne Bezbednosti
SKC	Splitski Klinički Centar
SKH	Savez Komunista Hrvatske
SKJ	Savez Komunista Jugoslavije
SKOJ	Savez Komunističke Omladine Jugoslavije
SK-PJ	Savez Komunista – Pokret za Jugoslaviju
SN SL	Sanitetska Služba
SO / AOM	Skupština Općine ; /*eng.: Assembly of Municipality*/
SPABAT	Španjolski Bataljon
SUBNOR	Savez Udruženja Boraca Narodnooslobodilačkog Rata
SVK / VSK	Srpska Vojska Krajine / Vojska Srpske Krajine
SZUP	Služba za Zaštitu Ustavnog Poretka
ŠVK	Štab Vrhovne Komande
TANJUG	Telegrafska Agencija Nove Jugoslavije
TO	Teritorijalna Obrana
UB	Uprava Bezbednosti
UDBA	Uprava Državne Bezbednosti

UNPROFOR	*/eng.: United Nations Protection Force/* ; Zaštitne Snage Ujedinjenih Naroda
UZP / ZZP	Udruženi Zločinački pothvat / Zajednički Zločinački Pothvat
Vb	Viteška Brigada
VBR	Višecijevni Bacač Raketa
VEP	Vojno Ekonomsko Povjerenstvo
VK / KV	Vojni Komandant / Komanda Vojske
VOLKSDEUTSCHER	„Folksdojčer“ – Hrvat njemačkog podrijetla
VOMP / VOPP	Vance-Owenov Mirovni Plan */ eng.: Vance-Owen Peace Plan /*
VONS	Vijeće Obrane i Nacionalne Sigurnosti
VRS	Vojska Republike Srpske
WEU	*/eng.: Western European Union/* ; Zapadno Europska Zajednica
WWII	*/eng.: World War II/ ;* Drugi Svjetski Rat
ZNG	Zbor Narodne Garde
ZRNS	Navigacijski Sustav Zemaljskog Radija
ZTS	Zrakoplovno Tehnička Služba
ZZ VF	Zajedničko Zapovjedništvo Vojske Federacije
Ž/S	Živa Sila